

Spis treści:

Informacje ogólne str.1 – 7

Szczegółowe wymagania str.7-636

Język polski str.8-73

Język angielski str.74-157

Plastyka str.158-163

Historia i społeczeństwo str.163-165 (stara reforma)

Historia str. 165-316

Przyroda str.316-359

Matematyka str.359-384 (stara reforma)

Matematyka .str.384-451

Informatyka str.451-457 (stara reforma)

Informatyka str. 458-469

Fizyka str.470-506

Chemia str. 507-523

Biologia str. 524-559

Muzyka str. 560-575

Język niemiecki str. 575-612

Technika str. 612-616

Zajęcia techniczne str. 616-620

Geografia str. 620-632

Wychowanie fizyczne str.632-633

Edukacja dla bezpieczeństwa str. 633-636

WOS str.637-658

Religia str.659-690

Przedmiotowe Zasady Oceniania

§ 1 Postanowienia ogólne

1. Przedmiotowe zasady oceniania są zgodne z rozporządzeniem MEN z dnia 7 września 2004 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów (z późniejszymi zmianami). Powyższe Rozporządzenie MEN jest aktem nadrzędnym w stosunku do PZO.
2. Szczegółowe zasady oceniania, kryteria ocen oraz częstotliwości i sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów ustalają nauczyciele uczący danego przedmiotu.
3. Podstawą do wystawienia oceny semestralnej i rocznej z języka polskiego, języka obcego, historii i społeczeństwa, matematyki, przyrody, informatyki jest przede wszystkim poziom osiągnięć edukacyjnych ucznia.
4. Przy ustalaniu oceny z wychowania fizycznego i przedmiotów artystycznych bierze się pod uwagę w szczególności zaangażowanie ucznia z wywiązywania się z obowiązków wynikających ze specyfiki tych zajęć.
5. Nauczyciel jest zobowiązany, na podstawie pisemnej opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej poradni specjalistycznej, obniżyć wymagania w stosunku do ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub deficyty uniemożliwiające sprostanie wymaganiom edukacyjnym wynikającym z programu nauczania.
6. Ocenę semestralną i roczną wystawia nauczyciel zajęć edukacyjnych lub w szczególnie uzasadnionych przypadkach inny upoważniony do tego przez dyrektora nauczyciel.
7. Klasyfikacja śródroczna ucznia z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym w klasach IV-VI polega na okresowym podsumowaniu jego osiągnięć edukacyjnych z zajęć edukacyjnych określonych w szkolnym planie nauczania z uwzględnieniem indywidualnego programu edukacyjnego opracowanego dla niego na podstawie odrębnych przepisów i zachowania ucznia oraz ustaleniu śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych i śródrocznej/rocznej oceny klasyfikacyjnej z zachowania.
8. Oceny bieżące oraz śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych i z zachowania dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym są ocenami opisowymi.
9. Jeżeli w wyniku klasyfikacji śródrocznej stwierdzono, że poziom osiągnięć edukacyjnych ucznia uniemożliwi lub utrudni kontynuowanie nauki w klasie programowo wyższej, szkoła w miarę możliwości stwarza uczniowi szanse uzupełnienia braków.

§ 2 Formułowanie wymagań edukacyjnych

1. Obowiązkiem każdego nauczyciela jest opracowanie przedmiotowych zasad oceniania wynikającego z realizowanego przez niego programu nauczania i poinformowanie o nim uczniów na początku roku szkolnego.
2. Wywiązanie się nauczyciela oraz wychowawcy z powyżej sformułowanych obowiązków udokumentowane jest poprzez zapis w dzienniku lekcyjnym.

§ 3

1. Oceny bieżące, semestralne i końcowo roczne wyrażone są w stopniach wg skali:

niedostateczny (1)
dopuszczający (2)
dostateczny (3)
dobry (4)
bardzo dobry (5)
celujący (6)

2. Ustala się następujące wymagania i kryteria dla poszczególnych stopni:

a) stopień celujący (6) otrzymuje uczeń:

- którego wiedza i umiejętności znacznie wykraczają poza treści zawarte w podstawie programowej oraz programie nauczania, są efektem samodzielnej pracy i wynikają z zainteresowań,
- który jest samodzielny i kreatywny,

b) stopień bardzo dobry (5) otrzymuje uczeń który:

- dysponuje pełnym zasobem wiadomości i umiejętności wyznaczonych przez podstawę programową i program nauczania,
- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami,
- samodzielnie rozwiązuje trudne problemy,

c) stopień dobry (4) otrzymuje uczeń, który:

- posiada wiedzę i umiejętności stanowiące poszerzenie i pogłębienie wymagań podstawy programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy typowe, użyteczne w życiu pozaszkolnym

d) stopień dostateczny (3) otrzymuje uczeń, który:

- posiada wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej,
- posiada proste umiejętności pozwalające rozwiązywać z pomocą nauczyciela problemy typowe,

e) stopień dopuszczający (2) otrzymuje uczeń, który:

- posiada elementarną wiedzę i umiejętności potrzebne do świadomego udziału w zajęciach szkolnych,
- rozwiązuje z pomocą nauczyciela typowe zadania o niewielkim stopniu trudności, często powtarzające się w procesie nauczania,

f) stopień niedostateczny (1) otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował koniecznych wiadomości i umiejętności ujętych w podstawie programowej najważniejszych w uczeniu danego przedmiotu,
- nie potrafi rozwiązywać zadań o elementarnym stopniu trudności i nie wykazuje chęci współpracy z nauczycielem.

3. Ocena końcoworoczna zostaje wystawiona w oparciu o oceny semestralne, bez stosowania plusów i minusów.

4. Oceny za prace klasowe, testy, i sprawdziany są dla nauczycieli ważnym i miarodajnym sposobem oceniania większych partii materiału, wiadomości i umiejętności ucznia i dlatego zaznacza się je w dziennikach kolorem czerwonym.

§ 4

1. Harmonogram i zakres prac klasowych, sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów, kryteria ocen oraz wykaz obowiązujących form aktywności z każdego przedmiotu jest przedstawiany uczniowi przez nauczyciela na

początku każdego semestru.

Ocenianie prac jest zgodne ze skalą procentową: 0 – 40% - niedostateczny

41 – 50% - dopuszczający

51 – 75% - dostateczny

76 – 90% - dobry

91 – 100% - bardzo dobry

powyżej 100% - celujący (zadania dodatkowe wykraczające poza podstawę programową)

2. Ocenie podlegają wiadomości i umiejętności ucznia oraz jego postawa.

3. Formy oceniania osiągnięć i postępów uczniów:

- odpowiedź ustna
- zadanie domowe
- wypracowanie
- sprawdzian
- testy standaryzowane i niestandaryzowane
- praca klasowa podsumowująca (obejmuje dział programowy)
- praca metodą projektu
- praca samodzielna i w grupach
- kartkówki

4. Ocenie podlegają również następujące umiejętności i postawy ucznia:

- samodzielność myślenia
- kojarzenie faktów
- umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji
- twórcze myślenie
- wytyczanie celów i etapów dojścia do nich
- współdziałanie w grupie
- zaangażowanie i chęć współpracy
- umiejętność słuchania
- praktyczne wykorzystywanie zdobytej wiedzy.
- reprezentowanie szkoły na zewnątrz (koła, konkursy, olimpiady, itp.)
- aktywność na zajęciach
- przygotowanie do zajęć

§ 5

Podstawą do wystawienia oceny śródrocznej (końcoworocznej) z następujących przedmiotów: język polski, język angielski, historia i społeczeństwo, matematyka, przyroda jest średnia ważona uzyskanych ocen częściowych.

Obliczanie oceny semestralnej odbywać się będzie według następującego algorytmu:

$$\frac{3 \cdot a + 2 \cdot b + 1 \cdot c}{3 \cdot n_3 + 2 \cdot n_2 + 1 \cdot n_1} = \text{ocena}$$

gdzie:

a – suma ocen wagi 3, b – suma ocen wagi 2, c – suma ocen wagi 1,

n_3 – ilość ocen możliwych do uzyskania wagi 3, n_2 – ilość ocen możliwych do uzyskania wagi 2, n_1 – ilość ocen możliwych do uzyskania wagi 1.

Każda ocena cząstkowa, którą otrzymuje uczeń ma ustaloną wagę.

Formy aktywności	Waga oceny	Kolor zapisu w dzienniku
1. Czytanie , recytacja	1	niebieski
2. Praca na lekcji, praca w grupach	1	niebieski
3. Aktywność na lekcji (oraz jej brak)	1	niebieski
4. Zeszyt przedmiotowy, zeszyt ćwiczeń	1	niebieski
5. Zadanie domowe	1	niebieski
6. Prezentacja referatu	1	niebieski
7. Recytacja	1	niebieski
8. Czytanie	1	niebieski
9. Kartkówki	2	zielony
10. Osiągnięcia w konkursach (etap gminny)	2	zielony
11. Rozwiązanie zadania problemowego	2	zielony
12. Odpowiedź ustna	2	zielony
13. Dyktando	2	zielony
14. Kartkówka ze znajomości lektury	3	czerwony
15. Pracę klasową	3	czerwony
16. Test z całego działu	3	czerwony
17. Test kompetencji, test na wstępie ,śródroczny i końcoworoczny	3	czerwony
18. Osiągnięcia w konkursach (etap wojewódzki)	3	czerwony
19. Samodzielne wypracowanie	3	czerwony
W przypadku oceniania innej formy aktywności lub potrzeby wyróżnienia któregoś z działań nauczyciel ustala z klasą sposób oceny oraz jej wagę.		

3. Przyjęte zostały dodatkowe punkty

- Na ocenę semestralną i końcoworoczną uczeń pracuje systematycznie; nie ma możliwości zmiany oceny w wyniku jednorazowego przygotowania się z określonej części materiału.
- Prace klasowe, testy wagi 3 są obowiązkowe.
- Stopień uzyskany podczas poprawy prac pisemnych wpisuje się do dziennika lekcyjnego obok pierwszego stopnia np. 2/4. Jeśli uczeń otrzymuje drugą ocenę „1”, to wpisuje się ją obok pierwszej np.: 1/1, ale przy klasyfikacji traktuje się ją jako jedną ocenę niedostateczną.
- Podstawą obliczenia średniej ważonej są wszystkie otrzymane oceny (w przypadku prac poprawianych – obie oceny).
- Przyjmuje się, że w przypadku poprawiania oceny, ocena z poprawy ma taką samą wagę jak ocena poprawiana.
- Jeśli uczeń nie przystępuje do pracy pisemnej w uzgodnionym terminie otrzymuje z tej pracy ocenę niedostateczną.
- Nauczyciel ma prawo przerwać sprawdzian uczniowi (lub całej klasie), jeżeli stwierdzi na podstawie zachowania ucznia (klasy) niesamodzielność pracy lub zakłócanie przebiegu sprawdzianu (np. sygnałem telefonu komórkowego). Stwierdzenie niesamodzielnej pracy lub zakłócanie przebiegu sprawdzianu może być podstawą do wystawienia oceny niedostatecznej.
- Oceny cząstkowe, klasyfikacyjne śródroczne i końcoworoczne są pełne.
- Każdy uczeń powinien z każdego przedmiotu w semestrze otrzymać co najmniej 3 oceny cząstkowe jeśli przedmiot prowadzony jest raz w tygodniu.
- Oceny cząstkowe muszą być zróżnicowane pod względem wagi.
- Warunkiem uzyskania oceny celującej na śródroczne lub koniec roku szkolnego jest spełnienie co najmniej jednego z poniższych warunków:
uczeń otrzymuje oceny bardzo dobre i celujące w ciągu semestru uzyskując średnią ważoną co najmniej 5,51, uczeń osiąga sukcesy w przedmiotowych konkursach i kuratorskich na szczeblu przynajmniej gminnym
- Dla uczniów naszej szkoły oraz ich rodziców na stronie internetowej szkoły zostanie udostępniony algorytm (oraz przykład) służący do obliczania średniej ważonej z w/w przedmiotów.
- Zależność oceny okresowej od średniej ważonej:

Ocena roczna wystawiana jest na podstawie średniej arytmetycznej średnich ważonych z obu semestrów zgodnie z tabelą z punktu 16.

Wobec uczniów, którzy posiadają opinię lub orzeczenie z PPP stosuje się indywidualne kryteria oceny zgodne z zaleceniami poradni.

nazwa oceny	ocena	średnia ważona		
celujący	6	5,51	do	6,00
bardzo dobry	5	4,51	do	5,50
dobry	4	3,51	do	4,50
dostateczny	3	2,51	do	3,50
dopuszczający	2	1,80	do	2,50
niedostateczny	1	1,00	do	1,79

§ 6

Szczegółowe wymagania z poszczególnych przedmiotów

Język polski klasy IV – VI

Wymogi edukacyjne.

Mówienie – precyzyjne, na temat, poprawne językowo, adekwatne do sytuacji, czytanie – płynne, ze zrozumieniem, pisanie – poprawne ortograficznie i językowo, zgodne pod względem treści i wymaganej formy, rozumienie – treści, problemów, poleceń.

Sposoby sprawdzania wymogów edukacyjnych.

Określenie stopnia opanowania przez ucznia wymogów edukacyjnych umożliwią:

- prace klasowe, sprawdziany i dłuższe wypowiedzi ustne;
- bieżące sprawdzanie wiedzy i umiejętności w formie krótkich odpowiedzi ustnych lub pisemnych;
- obserwacja pracy ucznia obejmująca: zadania domowe różnego typu, recytacja utworów literackich, wykorzystanie zdobytej wiedzy i umiejętności w praktyce językowej, praca w grupie, aktywność na lekcji, estetyka zeszytu przedmiotowego.

Zasady oceniania prac pisemnych.

- Wypracowania – zawierają recenzję tłumaczącą ocenę, podkreślającą zalety i informującą o elementach, które należy poprawić;
- sprawdziany, testy, kartkówki – podlegające punktacji według ogólnej skali procentowej
- sprawdziany ortograficzne (dyktanda)
 - błędy ortograficzne
 - 0 - 1 błędów – bardzo dobry 2 błędy – dobry
 - 3 błędy – dostateczny
 - 4 błędy – dopuszczający
 - 5 błędów i więcej – niedostateczny.
 - 3 błędy interpunkcyjne traktuje się jako jeden błąd ortograficzny

Ustalenia dodatkowe.

uczeń może być także oceniany na lekcji minusem lub plusem – 5 plusów = ocena bardzo dobra z aktywności, minus = zniesienie plusa;
nauczyciel jest zobowiązany do zapoznania się z opinią Poradni Psychologiczno Pedagogicznej dotyczącą dysfunkcji ucznia i obniżenia wobec niego wymagań,
obowiązkiem ucznia jest przynoszenie podręcznika i prowadzenie zeszytu przedmiotowego oraz przynoszenie i systematyczne uzupełnianie zeszytu ćwiczeń.

KLASA IV

OCENĘ CELUJĄCĄ,

otrzymuje uczeń, którego wiedza znacznie wykracza poza obowiązujący program nauczania.

- twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- proponuje rozwiązania oryginalne i wykraczające poza materiał programowy,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne,
- nie powiela cudzych poglądów,
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach szkolnych, międzyszkolnych,
podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach szkolnych, prezentuje wysoki poziom
- merytoryczny oraz artystyczny,

OCENĘ BARDZO DOBRĄ

otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności określony programem nauczania dla klasy IV.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I JĘZYKOWE

- wypowiedzi ustne i pisemne ucznia są całkowicie poprawne pod względem stylistyczno- językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,
- doskonale potrafi posługiwać się poznanymi w klasie czwartej formami wypowiedzi (opowiadanie, opis wyglądu przedmiotu i postaci, sprawozdanie z wycieczki, dialog, list),
- samodzielnie sporządza plan odtwórczy lektury i kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- radzi sobie z układem graficznym wypowiedzi pisemnej – akapity,
- wykazuje się bardzo dobrą znajomością przeczytanego tekstu,
- potrafi nazywać niektóre stany psychiczne i ich przejawy,
- ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie posługuje się nim,
- biegle posługuje się słownikiem ortograficznym,
- analizuje utwór poetycki, wskazując na epitety, porównania, wersy, rymy, osobę mówiącą w wierszu,
- bierze czynny udział w lekcji,
- płynnie czyta nowy tekst,

FLEKSJA I SKŁADNIA

- rozróżnia biegle poznane w klasie czwartej części mowy,
- wskazuje różnicę między osobową i nieosobową formą czasownika,
- poprawnie stosuje formy liczby, osoby, rodzaju, czasu,

- rozróżnia czas przyszły złożony od czasu przyszłego prostego,
- biegle odmienia rzeczownik przez przypadki i poprawnie stosuje w zdaniach, oddziela temat i końcówkę,
- wyróżnia w zdaniu podmiot i orzeczenie,
- potrafi wyjaśnić od czego zależą formy odmiany rzeczownika,
- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone,
- potrafi zbudować zdanie z podanych związków wyrazowych, FONETYKA
- odróżnia głoskę od litery, spółgłoskę od samogłoski,
- określa spółgłoski,
- zna zasady akcentowania w języku polskim i poprawnie akcentuje, OCENĘ DOBRĄ

otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy przewidziane programem nauczania w kl. IV.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I JĘZYKOWE

- czyta poprawnie stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowe,
- w wypowiedziach próbuje oceniać zachowania bohaterów literackich oraz formułuje ogólne wnioski o utworach,
- poprawnie pisze plan ramowy ,
- potrafi posługiwać się słownikiem ortograficznym,
- potrafi wskazać w wierszu epitet, porównanie , rymy, wersy, strofy, FLEKSJA I SKŁADNIA
- rozróżnia części mowy poznane w kl. IV,
- poprawnie odmienia(stosuje w zdaniach) czasowniki i rzeczowniki,
- potrafi oddzielić temat od końcówki,
- poprawnie odmienia i stopniuje przymiotniki,
- umie wskazać w zdaniu podmiot i orzeczenie,
- układa zdania pojedyncze i złożone, FONETYKA
- rozróżnia głoskę , literę, samogłoskę, spółgłoskę,
- określa spółgłoski,
- poprawnie dzieli wyraz na sylaby, OCENĘ DOSTATECZNĄ

otrzymuje uczeń, który w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się opanował wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej dla klasy czwartej,

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I JĘZYKOWE

- w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań , stosowania poznanego słownictwa i ortografii,
- przy małej pomocy nauczyciela wypowiada się w szkolnych formach pisemnych,
- umie wymienić elementy świata przedstawionego,
- wskazuje epitety, porównania, wersy, strofy, rymy,
- odróżnia postacie i wydarzenia realistyczne od fantastycznych, FLEKSJA I SKŁADNIA
- tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej i odwrotnie,
- odróżnia przyimek od innych części mowy,
- rozpoznaje rzeczowniki w funkcji podmiotu i czasownik w roli orzeczenia,

- odmienia rzeczowniki przez przypadki,
- odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy, rodzaje,
- podane zdania dzieli na pojedyncze i złożone, FONETYKA
- rozróżnia głoski , litery,
- przy małej pomocy nauczyciela określa spółgłoski,
- dzieli wyrazy na sylaby, OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ

otrzymuje uczeń , którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności,

- jego technika cichego i głośnego czytania pozwala na zrozumienie tekstu,
- względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia,
- błędy językowo- stylistyczne , logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku jaki włożył w ich napisanie,
- przy pomocy nauczyciela rozróżnia części mowy i wskazuje w tekście przyimek,
- odmienia rzeczownik przez przypadki,
- wskazuje podmiot i orzeczenie,
- odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy, rodzaje,
- wyróżnia głoski, litery, sylaby,
- zna podstawowe zasady ortograficzne, OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ

otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji, składni, słownictwa, ortografii, frazeologii i w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi ,
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania,
- jego wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

KLASA V

OCENĘ CELUJĄCĄ,

otrzymuje uczeń , którego wiedza znacznie wykracza poza obowiązujący program nauczania.

- twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- proponuje rozwiązania oryginalne i wykraczające poza materiał programowy,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia,
- nie powiela cudzych poglądów , potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej ,
- literackiej i kulturalnej rzeczywistości,
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach szkolnych, międzyszkolnych,
- podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach,

- wykazuje ponadprogramowe umiejętności w zakresie kształcenia literackiego i kulturalnego oraz nauki o języku.

OCENĘ BARDZO DOBRĄ

otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiadomości określony programem nauczania dla klasy V. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I JĘZYKOWE

- wypowiedzi ustne i pisemne ucznia są całkowicie poprawne pod względem stylistyczno- językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,
- doskonale potrafi posługiwać się poznanymi w klasie piątej formami wypowiedzi (sprawozdanie z wycieczki, spaceru, opis przedmiotu, wyglądu człowieka z elementami charakterystyki, list prywatny, zaproszenie),
- podejmuje próby charakterystyki postaci,
- samodzielnie sporządza notatki z czytanych lektur,
- bezbłędnie układa plan odtwórczy lektury, plan kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- bardzo dobra znajomość przeczytanego tekstu pozwala na swobodne jego analizowanie, ocenę postępowania i poglądów bohatera: pisanie opowiadania twórczego z elementami opisu , z dialogiem,
- zwraca uwagę na problematykę moralną zawartą w poznanych lekturach,
- biegle posługuje się „Słownikiem wyrazów obcych” , „Słownikiem ortograficznym”, „Słownikiem wyrazów bliskoznacznych”,
- potrafi porównać cechy gatunkowe bajki i baśni,
- analizuje utwór liryczny, FLEKSJA I SKŁADNIA
- wskazuje różnicę między formą osobową i nieosobową czasownika, między czasownikiem dokonany i niedokonany,
- określa znaczenie trybów czasownika, biegle odmienia czasownik w trybie rozkazującym i przypuszczającym,
- zna zasady pisowni „by” z czasownikiem,
- w odmianie rzeczownika przez przypadki wyróżnia temat oboczny, oboczności,
- określa rolę przymków w zdaniu,
- wskazuje podobieństwa i różnice między przymiotnikiem i przysłówkiem,
- podaje poprawne formy liczebników,
- klasyfikuje rodzaje wypowiedzi , podaje ich przykłady,
- wyróżnia w zdaniu zespoły składniowe i nazywa je,
- nazywa części zdania, wskazuje sposób ich wyrażania,
- układa zdania pojedyncze rozwinięte według podanego wykresu,
- przeprowadza klasyfikację zdań złożonych, FONETYKA
- wskazuje różnicę między samogłoską i spółgłoską,
- omawia zależność brzmienia głoski od ruchów i pozycji narządów mowy,
- podaje zasady akcentowania wyrazów w języku polskim.

OCENĘ DOBRĄ

otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy przewidziane programem nauczania w kl.V.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I JĘZYKOWE

- czyta poprawnie stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowo-stylistyczne , logiczne i ortograficzne.
- potrafi samodzielnie poprawić większość własnych błędów,

- podejmuje próby wypowiedziania się w formach trudniejszych niż określone podstawą programową (opowiadanie twórcze, opis postaci z elementami charakterystyki),
- w wypowiedziach próbuje oceniać i wartościować problemy, zjawiska dotyczące języka, literatury oraz kultury,
- nazywa cechy gatunkowe mitu, legendy, bajki, noweli,
- poprawnie sporządza plan ramowy i szczegółowy lektury, FLEKSJA I SKŁADNIA
- określa formę gramatyczną czasownika,
- stosuje w zdaniu czasownik w formie osobowej i nieosobowej,
- tworzy czasowniki dokonane od niedokonanych, wyróżnia częśćkę, za pomocą której tworzy ten czasownik,
- poprawnie odmienia czasownik typu: umiem, rozumiem, idę,
- omawia budowę form trybu rozkazującego i przypuszczającego,
- wyjaśnia różnicę w odmianie podanych rzeczowników, wyodrębnia temat i końcówkę,
- uzasadnia pisownię rzeczownika odwołując się do odmiany,
- w zdaniu wskazuje przyimek i wyrażenia przymkowe, nazywa ich rolę,
- tworzy przysłówki od przymiotników, stosuje je w zdaniach i określa ich rolę,
- określa formę gramatyczną przymiotnika z rzeczownikiem,
- zastępuje słowem liczebniki podane cyfrą i odwrotnie,
- stosuje w zdaniu liczebnik zbiorowy w odpowiednim przypadku,
- przekształca zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie,
- podaje przykład współrzędnego i podrzędnego zespołu składniowego,
- przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego rozwiniętego (na łatwych przykładach)
- przekształca zdanie pojedyncze w zdanie złożone i odwrotnie,
- układa zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie, FONETYKA
- określa cechy głoski,
- rozpoznaje wyrazy bezakcentowe,
- poprawnie akcentuje wyrazy na 3 i 4 sylabie od końca.

OCENĘ DOSTATECZNĄ

otrzymuje uczeń, który w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się opanował wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej dla klasy piątej.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I JĘZYKOWE

- w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań , precyzyjnego stosowania poznanego słownictwa i ortografii,
- w miarę samodzielnie wypowiada się w szkolnych formach pisemnych (opowiadanie odtwórcze z dialogiem, opis przedmiotu i postaci, sprawozdanie, list, zaproszenie),
- opanował technikę poprawnego czytania i doskonali je pod względem dykcji, intonacji, akcentowania,
- ma świadomość mechanizmów popełnianych błędów i potrafi je poprawić przy pomocy nauczyciela,
- umie wymienić elementy świata przedstawionego (miejsce i czas akcji, bohaterów, wydarzeń),
- odróżnia zdarzenia, postacie fantastyczne od realistycznych,
- w utworze lirycznym wskazuje epitety, porównania, przenośnie, FLEKSJA I SKŁADNIA
- tworzy bezokolicznik od czasowników w formie osobowej i odwrotnie,

- rozróżnia czasowniki dokonane i niedokonane,
- odmienia czasowniki we wszystkich trybach (proste przykłady)
- nazywa przypadki i pytania, które odpowiadają,
- odmienia przez przypadki rzeczownik o prostej odmianie,
- rozpoznaje czasownik w roli orzeczenia,
- odmienia przymiotnik przez przypadki,
- łączy przymiotnik z rzeczownikiem, odmienia je, określa przypadek, liczbę, rodzaj,
- rozpoznaje w zdaniu liczebnik, określa przypadek liczebnika i rzeczownika,
- rozróżnia zdanie i równoważnik zdania, podaje przykłady typów zdań,
- łączy w zespoły składniowe wyrazy tworzące zdanie,
- z podanych zdań pojedynczych tworzy zdanie złożone,

FONETYKA

dzieli wyraz na głoski,

- odróżnia samogłoski od spółgłosek,
- rozróżnia rodzaje głosek,
- dzieli wyrazy na sylaby,
- poprawnie akcentuje wyrazy na 2 sylabie od końca.

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ

otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności,

- jego technika cichego i głośnego czytania pozwala na zrozumienie tekstu,
- względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia,
- błędy językowo- stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku jaki włożył w ich napisanie,
- stopień opanowanych przez niego wiadomości pozwala na wykonanie zadań typowych o niewielkim stopniu trudności, samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela,
- rozróżnia części mowy,
- wskazuje podmiot, orzeczenie i określenia,
- odmienia rzeczownik i przymiotnik przez przypadki,
- odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy, tryby,
- odróżnia zdanie od równoważnika zdania, zdanie pojedyncze od złożonego,
- wyróżnia głoski, litery, sylaby w podanym wyrazie,
- poprawnie pisze wyrazy poznane na lekcjach ortografii(65/50%) oraz zna podstawowe zasady ortograficzne,

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ

otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji, składni, słownictwa, ortografii, w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi oraz elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową w klasie piątej,
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania nawet w stopniu dopuszczającym,
- jego wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,

- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

KLASA VI

OCENĘ CELUJĄCĄ,

otrzymuje uczeń, którego wiedza znacznie wykracza poza obowiązujący program nauczania, twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania, proponuje rozwiązania oryginalne i wykraczające poza materiał programowy, jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia, nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości, bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach szkolnych, międzyszkolnych, podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach szkolnych prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny,

OCENĘ BARDZO DOBRĄ

otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności określony programem nauczania dla klasy VI.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I JĘZYKOWE

wypowiedzi ustne i pisemne ucznia są całkowicie poprawne pod względem stylistyczno- językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym, potrafi samodzielnie wnioskować, myśleć logicznie,

samodzielnie sporządza notatki z lekcji, selekcjonuje materiał rzeczowy bezbłędnie pisze charakterystykę postaci, podejmuje próbę redagowania charakterystyki porównawczej i autocharakterystyki: określa motywację czynów bohaterów, ocenia ich postępowanie, opowiadanie twórczo wzbogaca dialogami, elementami opisów, charakterystyki, biegle posługuje się słownikiem i encyklopedią ten sam tekst potrafi przedstawić w formie streszczenia, opisu, opowiadania, w sposób świadczący o gruntownej znajomości utworu redaguje list do postaci literackiej ,

bezbłędnie pisze sprawozdanie ze spaceru, wycieczki, a w pracy poświęconej oglądanemu filmowi lub spektaklowi teatralnemu podejmuje próby recenzji, rozumie i poprawnie posługuje się terminami w zakresie wiedzy o epice, wierszu, nowych gatunkach literackich (odmiany powieści, dramat)

dokonyuje samodzielnie analizy i interpretacji wiersza, wyodrębnia tropy stylistyczne, odróżnia obrazowanie realistyczne od fantastycznego, pisze prace bezbłędne pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym, FLEKSJA I SKŁADNIA potrafi wyjaśnić od czego zależą formy odmiany rzeczownika,

wymienia rodzaje zaimków, omawia ich odmianę, funkcję w zdaniu, uzasadnia zastosowanie skróconych form zaimków rzeczowych, biegle stopniuje przymiotniki, nazywa rodzaj stopniowania, pisze poprawnie "nie" z przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym, rozpoznaje różne typy liczebników, określa jego formy gramatyczne i funkcję w zdaniu, potrafi uzasadnić użycie danego typu liczebnika, odmienia trudniejsze liczebniki złożone, stosuje w zdaniu rzeczownik w różnych funkcjach składniowych (podmiotu, orzeczenia, przydawki) rozpoznaje zdanie z orzeczeniem imiennym, omawia jego budowę, omawia podając przykłady, różne sposoby wyrażania orzeczenia oraz podmiotu, przydawki i dopełnienia, wyróżnia w zdaniu związki zgody, rzędu, przynależności: wskazują zasady ich tworzenia,

przeprowadza klasyfikację zdań złożonych współrzędnie, rysuje ich wykresy, SŁOWOTWÓRSTWO

przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazów pochodzących od wyrażen przyimkowych i od czasowników, wskazuje przyrostek lub przedrostek jako formant w jednym

wyrazie i jako składnik podstawy słowotwórczej w innym,
podaje przykłady wyrażen z obocznymi tematami słowotwórczymi, daje przykłady wyrazów utworzonych za pomocą różnych formantów,

OCENĘ DOBRĄ

otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy przewidziane programem nauczania w kl. VI.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I JĘZYKOWE

czyta poprawnie stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania,
jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowe, potrafi samodzielnie poprawić większość własnych błędów,
podejmuje próby wypowiadania się w formach trudniejszych niż określone podstawą programową
(opowiadanie twórcze z dialogiem, elementami opisu: list literacki, charakterystyka z pogłębioną oceną postaci, sprawozdanie ze spektaklu teatralnego, filmu),
dobra znajomość tekstu pozwala mu na odtwórcze opowiadanie losów bohaterów, elementów świata przedstawionego,
poprawnie pisze plan ramowy i szczegółowy, wskazuje poznane środki stylistyczne w wierszu,
potrafi samodzielnie poprawić większość własnych błędów, FLEKSJA I SKŁADNIA
wymienia rodzaje zaimków,
wyróżnia przysłówki od innych części mowy, wskazuje sposób ich utworzenia, poprawnie stopniuje przymiotniki, wie czemu służy stopniowanie, podaje przykłady różnych typów liczebników, odmienia liczebniki złożone i nieokreślone,
na konkretnych przykładach omawia sposób wyrażenia orzeczenia i podmiotu, wyróżnia w zdaniu związki wyrazów i nazywa je, tworzy w zdaniu związki zgody, rzędu i przynależności, układa przykłady czterech rodzajów zdań złożonych współrzędnie, SŁOWOTWÓRSTWO
- od podanych wyrazów podstawowych tworzy kilka wyrazów pochodnych będących różnymi częściami mowy,
- rozpoznaje wyraz pochodny, który może być podstawowym dla innego wyrazu,
- tworzy wyrazy pochodne od wyrażenia przyimkowego i od czasownika,
- wyjaśnia pisownię podanego wyrazu, odwołując się do wiadomości ze słowotwórstwa, OCENĘ DOSTATECZNĄ

- otrzymuje uczeń, który w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się opanował wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej dla klasy szóstej,

-

- KSZTAŁCENIE LITERACKIE I JĘZYKOWE

- w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań, stosowania poznanego słownictwa i ortografii,
- w miarę samodzielnie posługuje się następującymi formami wypowiedzi: opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, opis, sprawozdanie, streszczenie, charakterystyka postaci, list, zaproszenie, telegram),
- jego technika głośnego i cichego czytania pozwala na zrozumienie tekstu, zna przewidziane programem gatunki literackie,
- umie wymienić elementy świata przedstawionego (miejsce i czas akcji, bohaterów, wydarzeń), odróżnia podmiot liryczny od bohatera utworu,
- poprawia popełnione błędy językowe przy pomocy nauczyciela, gromadzi słownictwo na zadany temat, FLEKSJA I SKŁADNIA
- wyróżnia w tekście czasowniki w formie osobowej i nieosobowej, określa formę fleksyjną czasowników, określa funkcję czasownika w zdaniu,
- odmienia podane rzeczowniki przez przypadki, oddziela temat od końcówki, wskazuje tematy oboczne: nazywa funkcję rzeczowników w zdaniu, rozpoznaje w zdaniu zaimki, przysłówki, przymiotniki i liczebniki,
- stopniuje przymiotniki,
- rozróżnia przyimki proste i złożone, wyrażenia przyimkowe,
- na łatwiejszych przykładach omawia sposób wyrażenia podmiotów, rozpoznaje zdanie bezpodmiotowe, nazywa w zdaniu części zdania (na prostych przykładach),

- układa zdania złożone z podanych zdań pojedynczych,
- wśród zdań złożonych rozróżnia złożone podrzędnie i współrzędnie, OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ

- otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności,
- jego technika cichego i głośnego czytania pozwala na zrozumienie tekstu, względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia,
- błędy językowo- stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku jaki włożył w ich napisanie, stopień opanowanych przez niego wiadomości pozwala na wykonanie zadań typowych o niewielkim stopniu trudności, samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela, przy pomocy nauczyciela rozpoznaje części mowy i określa ich funkcjonowanie w zdaniu (na prostych przykładach) odróżnia zdania pojedyncze od złożonych i próbuje określać ich rodzaj, łączy wyrazy w zespoły składniowe,

-

- SŁOWOTWÓRSTWO

- zestawia pary wyrazów podstawowych i pochodnych,
- . przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazu o przejrzystej budowie- wskazuje podstawę słowotwórczą i formant,
- nazywa typy formantów
- tworzy wyrazy pochodne za pomocą poznanych formantów, OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ

- otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji, składni, słownictwa, ortografii, frazeologii i w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi oraz elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową w klasie szóstej,
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania w stopniu zadowalającym, jego wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,

w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych, językowych, stylistycznych, logicznych, nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z JĘZ. POLSKIEGO DLA KL. VII

OCENA CELUJĄCA

Uczeń:

- 1) opanował **wiadomości i umiejętności** zapisane w podstawie programowej dla klasy VII
- 2) samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- 3) czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- 4) posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- 5) aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych,
- 6) z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- 7) tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi , poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- 8) odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- 9) wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- 10) współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,

11) wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń:

- 1) **opanował wiadomości i umiejętności** zapisane w podstawie programowej dla klasy VII
- 2) samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- 3) czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- 4) posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- 5) aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
- 6) bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- 7) tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym
- 8) aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- 9) wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

OCENA DOBRA

Uczeń:

- 1) **w większości opanował wiadomości i umiejętności** zapisane w podstawie programowej dla klasy VII,
- 2) samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
- 3) czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- 4) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- 5) bierze czynny udział w lekcji,
- 6) wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń:

- 1) **częściowo opanował wiadomości i umiejętności** zapisane w podstawie programowej dla klasy VII,
- 2) samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
- 3) odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- 4) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
- 5) wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
- 6) niekiedy popełnia rażąco błędy językowe zakłócające komunikację,
- 7) rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- 8) wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń:

- 1) **opanował w niewielkim stopniu umiejętności** zapisane w podstawie programowej,
- 2) większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,

- 3) czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
- 4) ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
- 5) nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
- 6) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażąco błędne utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
- 7) nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
- 8) pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,
- 9) często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Uczeń:

- 1) **nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach** z zakresu podstawy programowej ,
- 2) ma kłopoty z techniką czytania,
- 3) nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- 4) nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- 5) wykazuje się niechęcią do nauki,
- 6) zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
- 7) nie angażuje się w pracę grupy.

Zakres wiadomości i umiejętności zapisanych w podstawie programowej dla klasy VII

Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń:

- rozpoznaje **rodzaje literackie: epika, liryka i dramat**; określa **cechy charakterystyczne** dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju
- wskazuje **elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog**
- rozróżnia **gatunki epiki, liryki i dramatu : nowela** (powtórzenie i uzupełnienie wiadomości), **opowiadanie** (powtórzenie), **fraszka, pieśń, sonet, satyra, ballada, komedia** – i wymienia ich podstawowe **cechy** oraz wskazuje **cechy gatunkowe czytanych utworów literackich**
- zna pojęcie **komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach** oraz określa ich **funkcje**
- rozpoznaje w tekście literackim: **neologizm, eufemizm, inwokację, symbol, alegorię i określa ich funkcje**
- zna **pojęcie ironii**, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej **funkcje**
- **określa** w poznawanych tekstach **problematykę egzystencjalną** i poddaje ją refleksji
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich **odwołania do wartości uniwersalnych** związane z postawami etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne **konteksty, np. historycznoliteracki, kulturowy, biograficzny**
- **interpretuje** dzieła sztuki (**obraz, rzeźba, grafika, fotografia**)
- określa **wartości estetyczne** poznawanych tekstów kultury
- **znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej** (np. w filmach, komiksach, piosenkach) **nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych**
- wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich **elementy wiedzy o historii i kulturze**
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz **cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego**
- **dostrzega różnice między literaturą piękną a publicystyką** i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa

Kształcenie językowe

Uczeń:

- rozumie pojęcia **głoska, litera, sylaba**

- rozumie mechanizm **upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie; rozumie rozbieżności między mową a pismem**
- wykorzystuje wiedzę o **różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych (II.4.3)**
- **pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni**
- funkcjonalnie wykorzystuje **środki retoryczne** oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę - rozumie pojęcie **akcent**; zna i **stosuje reguły akcentowania wyrazów**
- odróżnia **czasowniki dokonane od niedokonanych**, rozpoznaje **bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, konstrukcje z się**
- rozumie konstrukcje **strony biernej i czynnej czasownika**
- **rozpoznaje imiesłowy**, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje **imiesłowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje**; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie
- zna **zasady pisowni partykuły nie** z różnymi częściami mowy
- rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: **zdania złożone (podrzędnie i współrzędnie)**
- rozróżnia **wypowiedzenia wielokrotnie złożone**
- odróżnia **mowę zależną i niezależną**, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie
- poprawnie **przytacza cudze wypowiedzi**, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne
- rozumie, na czym polega **grzeczność językowa** i stosuje ją w wypowiedziach
- rozpoznaje **wyraz podstawowy i wyraz pochodny**; rozumie pojęcie **podstawy słotwórczej**; w wyrazie pochodnym wskazuje **temat słotwórczy i formant**; określa **rodzaj formantu**, wskazuje **funkcje formantów** w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie **realne i słotwórcze znaczenie wyrazu**, rozpoznaje **rodzinę wyrazów**, łączy **wyraży pokrewne**, wskazuje **rdzeń**
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, zna **typy skrótów i skrótowców** – określa ich funkcje w tekście
- zna zasady tworzenia **wyrazów złożonych**, odróżnia ich **typy**

Tworzenie wypowiedzi ustnych i pisemnych

Uczeń:

- **gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy** potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje **plan kompozycyjny własnej wypowiedzi**
- tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz **zasady spójności językowej między akapitami**; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje **rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych)**
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: **wywiad, prezentacja, wypowiedź argumentacyjna, rozprawka, różne rodzaje opisów – sztuki, przeżyć, sytuacji (powtórzenie i uzupełnienie), charakterystyka**
- wykorzystuje **znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów** przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych
- odróżnia **przykład od argumentu**
- przeprowadza **wnioskowanie** jako element wyводу argumentacyjnego
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie
- rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi

Samokształcenie

Uczeń:

- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania
- rozwija nawyki **systematycznego uczenia się**
- rozwija umiejętność **krytycznego myślenia i formułowania opinii**
- rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, **korzysta z informacji**
- **uczestniczy w życiu kulturalnym** w swoim regionie
- zbiera **informacje o historii regionu**
- dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów
- **uczestniczy w projektach edukacyjnych** (np. tworzy różnorodne prezentacje)

- rozwija umiejętności **samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy**
- **przygotowuje prezentację na zadany temat** np. o wybranej lekturze (prowadzenie lekcji)
- wskazuje **źródła** wykorzystanych **informacji**
- **współpracuje z zespołem projektowym**
- wyszukuje dodatkowe tekstów zgodne z tematyką rozdziału

JĘZYK POLSKI KL VIII

Temat lekcji	Zagadnienia, materiał nauczania	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
ROZDZIAŁ I: II WOJNA ŚWIATOWA						
1. Napaść na Polskę	1. Niemieckie przygotowania do wojny 2. Polacy w przededniu wojny 3. Wybuch wojny 4. Przebieg walk 5. Napaść sowiecka 6. Zakończenie walk i bilans wojny obronnej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: wojna błyskawiczna (<i>Blitzkrieg</i>) – zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939) – identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina – wymienia etapy wojny obronnej Polski – wyjaśnia przyczyny klęski	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa graniczna, „dziwna wojna”, internowanie – zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), kapitulacji Warszawy (28 IX 1939) – identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego,	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: „polskie Termopile”, Korpus Ochrony Pogranicza (KOP) – zna daty: bitwy nad Bzurą (9–22 IX 1939), ewakuacji władz państwowych i wojskowych z Warszawy (6/7 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939)	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, Grupy Specjalne (<i>Einsatzgruppen</i>) – zna daty: prowokacji gliwickiej (31 VIII 1939), kapitulacji Helu (2 X 1939), – identyfikuje postacie: Franciszka Dąbrowskiego, Józefa Unruga, Tadeusza Kutrzeby – porównuje plany Polski i Niemiec	Uczeń: – ocenia postawę aliantów zachodnich wobec Polski we wrześniu 1939 r. – ocenia postawę władz polskich we wrześniu 1939 r.

		Polski we wrześniu 1939 r.	Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego – wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej – charakteryzuje etapy wojny obronnej Polski – opisuje przykłady bohaterstwa polskich żołnierzy – przedstawia przykłady zbrodni wojennych dokonanych przez Niemców w czasie wojny obronnej Polski	– identyfikuje postacie: Władysława Raginisa, Franciszka Kleeberga – wymienia miejsca kluczowych bitew wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi i sowieckimi – przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r. – omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop–Mołotow	przygotowane na wypadek wojny – przedstawia stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski	
2. Podbój Europy przez Hitlera i Stalina	1. Wojna zimowa 2. Atak III Rzeszy na kraje skandynawskie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: alianci, bitwa o Anglię, kolaboracja	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: linia Maginota – zna daty: napaści niemieckiej na	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, państwo marionetkowe,	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Komitet Wolnej Francji, linia Mannerheima	Uczeń: – ocenia sytuację polityczną i militarną w Europie w 1941 r.

	<p>3. Agresja niemiecka na Europę Zachodnią</p> <p>4. Klęska Francji</p> <p>5. Bitwa o Anglię</p> <p>6. Wojna na Bałkanach</p>	<p>– zna daty: ataku III Rzeszy na Francję (10 V 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940)</p> <p>– wymienia państwa, które padły ofiarą agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r.</p>	<p>Danię i Norwegię (9 IV 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (6 IV 1941)</p> <p>– identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Charles’a de Gaulle’a</p> <p>– wskazuje na mapie obszary zagarnięte przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r.</p> <p>– przedstawia cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–1941</p> <p>– przedstawia najważniejsze działania wojenne w Europie z lat 1939–1941</p> <p>– wyjaśnia główne przyczyny pokonania Francji przez armię niemiecką w 1940 r.</p>	<p>państwo Vichy</p> <p>– zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940),</p> <p>– przedstawia ekspansję ZSRS w latach 1939–1941</p> <p>– opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941</p> <p>– opisuje skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie</p>	<p>– zna datę: ewakuacji wojsk alianckich z Dunkierki (V–VI 1940)</p> <p>– identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina</p> <p>– omawia sposób przejęcia kontroli nad republikami bałtyckimi przez ZSRS w 1940 r.</p>	
TSW – Dlaczego Niemcy nie	1. Jak pokonać flotę	Uczeń: – zna datę: bitwy o	Uczeń: – wyjaśnia	Uczeń: – zna daty:	Uczeń: – porównuje	Uczeń: – ocenia wkład

zdobyli Anglii?	<p>brytyjską?</p> <p>2. Bitwa o Anglię</p> <p>3. Pierwsza porażka Hitlera</p>	<p>Anglię (VII–X 1940)</p> <p>– identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Winstona Churchilla</p> <p>– wymienia cele niemieckich ataków lotniczych na Wielką Brytanię</p>	<p>znaczenie terminów: operacja „Lew morski”, Enigma</p> <p>– wskazuje wynalazki techniczne, które pomogły Brytyjczykom w walce z Niemcami</p> <p>– przedstawia militarny wkład Polaków w obronę Wielkiej Brytanii</p>	<p>największego nalotu niemieckiego na Wielką Brytanię (15 IX 1940), nalotu na Coventry (14 XI 1940)</p> <p>– identyfikuje postacie Mariana Rejewskiego, Jerzego Rózyckiego, Henryka Żygalskiego</p> <p>– omawia założenia niemieckiego planu inwazji na Wielką Brytanię</p> <p>– wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Niemiec w bitwie o Anglię</p>	<p>potencjał militarny wojsk niemieckich i brytyjskich w czasie wojny o Anglię</p>	<p>polskich lotników w walki o Wielką Brytanię</p>
3. Wojna III Rzeszy z ZSRS	<p>1. Przygotowania do wojny</p> <p>2. Atak niemiecki na ZSRS</p> <p>3. Wielka Wojna Ojczyźniana</p> <p>4. Stosunek ludności ZSRS do okupanta</p> <p>5. Walki o</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: plan „Barbarossa”</p> <p>– zna daty: agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943)</p> <p>– omawia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: Wielka Wojna Ojczyźniana</p> <p>– zna datę: bitwy pod Moskwą (XI–XII 1941)</p> <p>– identyfikuje postać: Gieorgija Żukowa</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: blokada Leningradu, <i>Lend-Lease Act</i></p> <p>– zna datę: blokady Leningradu (1941–1944)</p> <p>– identyfikuje</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wskazuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRS</p> <p>– przedstawia warunki prowadzenia działań wojennych przez Niemcy na terenie ZSRS</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia postawę władz sowieckich w czasie Wielkiej Wojny Ojczyźnianej</p>

	Leningrad i Stalingrad	przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej	– wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem – wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki – przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej – wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r.	postać: Friedricha von Paulusa – przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941–1943 – charakteryzuje stosunek ludności do okupanta na zajmowanych terenach przez Niemców – przedstawia, w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich	– wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia przewagi militarnej przez ZSRS	
4. Polityka okupacyjna III Rzeszy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polityka niemiecka wobec ziem okupowanych 2. Ruch oporu w okupowanej Europie 3. Polityka niemiecka wobec Żydów 4. Holokaust 5. Postawy wobec Holokaustu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny – przedstawia założenia rasowej polityki hitlerowców oraz metody jej realizacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: pacyfikacja, Generalny Plan Wschodni, gwiazda Dawida, obóz zagłady – zna datę: powstania Generalnego Planu Wschodniego (1942) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń życiowa” (Lebensraum), „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, „Szoah”, „Żegota”, szmalcownicy – zna datę: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Babi Jar, Ponary, czetnicy – zna datę: wybuchu antyniemieckiego powstania w Paryżu (VIII 1942) – identyfikuje postacie: Josipa Broza-Tity, Raoula 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawy wobec Holokaustu

			<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Adolfa Eichmanna, Ireny Sendlerowej – wymienia założenia niemieckiego Generalnego Planu Wschód – charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec – wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu – wyjaśnia, jakimi sposobami ludność terenów okupowanych niosła pomoc Żydom – omawia bilans Holokaustu 	<ul style="list-style-type: none"> konferencji w Wannsee (I 1942) – identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Oskara Schindlera – wskazuje na mapie obozy koncentracyjne i obozy zagłady w Europie – przedstawia przebieg zagłady europejskich Żydów – omawia postawy ludności ziem okupowanych wobec Holokaustu i niemieckich agresorów 	<ul style="list-style-type: none"> Wallenberga, Henryka Sławika, – porównuje sytuację ludności na terytoriach okupowanych przez Niemców 	
5. Wojna poza Europą	<ul style="list-style-type: none"> 1. Walki w Afryce Północnej 2. Wojna na Atlantyku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: bitwa o Atlantyk – zna daty: ataku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Afrika Korps, pakt trzech, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: U-Boot, pancernik, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Torch” – zna datę: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia konsekwencje włączenia się USA do wojny

	<p>3. Przystąpienie Japonii do wojny</p> <p>4. Ofensywa japońska w Azji</p>	<p>Japonii na USA (7 XII 1941), bitwy pod El Alamein (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942)</p> <p>– identyfikuje postać: Franklina Delano Roosevelta</p> <p>– wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne</p>	<p>wilcze stada, konwój, Enigma</p> <p>– zna daty: podpisania paktu trzech (IX 1940), bitwy na Morzu Koralowym (V 1942), kapitulacji wojsk włoskich i niemieckich w Afryce (V 1943)</p> <p>– identyfikuje postać: Erwina Rommla</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew pod El Alamein i pod Midway i lokalizuje je na mapie</p> <p>– wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej</p>	<p>lotniskowiec</p> <p>– zna daty: ataku Włoch na Egipt (VIII 1940), lądowania wojsk niemieckich w Afryce (1941), walk o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943)</p> <p>– identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery’ego, Dwighta Davida Eisenhowera</p> <p>– przedstawia przebieg walk w Afryce</p> <p>– charakteryzuje ekspansję japońską w Azji</p> <p>– omawia działania wojenne na morzach i oceanach</p>	<p>nalotów na Malnę (1940–1942)</p> <p>– wskazuje na mapie obszary opanowane przez Japończyków do końca 1942 r.</p> <p>– przedstawia rozwiązania militarne, które obie strony stosowały podczas zmagania na Oceanie Atlantyckim</p>	
6. Droga do zwycięstwa	<p>1. Początek Wielkiej Koalicji</p> <p>2. Bitwa na Łuku Kurskim i jej następstwa</p> <p>3. Walki na Sycylii i we</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Karta atlantycka</i>, Wielka Koalicja, Wielka Trójka</p> <p>– zna datę:</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: konferencja w Teheranie, operacja „Overlord”</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Lend-Lease Act</i>, konferencja w Casablance, operacja „Market</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Bagration”</p> <p>– identyfikuje postać: Clausa von Stauffenberga</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– przedstawia wizję powojennego świata zarysowaną w <i>Karcie atlantyckiej</i> przez przywódców USA</p>

	<p>Włoszech</p> <p>4. Konferencja w Teheranie</p> <p>5. Otwarcie drugiego frontu w Europie</p>	<p>podpisania <i>Karty atlantyckiej</i> (14 VIII 1941 r.)</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla</p> <p>– wyjaśnia genezę powstania i cele Wielkiej Koalicji</p>	<p>– zna daty: bitwy na Łuku Kurskim (VII 1943), konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943), bitwy o Monte Cassino (V 1944), operacji „Overlord” (6 VI 1944)</p> <p>– przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew i operacji militarnych na froncie wschodnim i zachodnim w latach 1943–1944</p>	<p>Garden”, linia Gustawa</p> <p>– zna daty: konferencji w Casablance (I 1943), ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944), zamachu na A. Hitlera (VII 1944), bitwy pod Falaise (VIII 1944)</p> <p>– identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Stanisława Maczka</p> <p>– przedstawia etapy formowania się Wielkiej Koalicji antyhitlerowskiej</p> <p>– przedstawia decyzje podjęte pod-czas konferencji w Casablance</p> <p>– opisuje walki na froncie zachodnim i we Włoszech w latach 1943–1944</p>	<p>– przedstawia przyczyny, okoliczności i skutki zamachu na Hitlera</p> <p>– charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej</p>	<p>i Wielkiej Brytanii</p>
<p>Koniec II wojny światowej</p>	<p>1. Ład jałtański</p> <p>2. Koniec wojny w Europie</p> <p>3. Walki na</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: ład jałtański</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów:</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Wał</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: bitwy na Morzu Filipińskim (VI</p>	<p>– ocenia założenia Ładu jałtańskiego</p> <p>– ocenia decyzję Amerykanów o</p>

	Dalekim Wschodzie 4. Kapitulacja Japonii	– zna daty: konferencji jałtańskiej (4–11 II 1945), bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945) – identyfikuje postaci: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla – przedstawia decyzje podjęte podczas konferencji jałtańskiej	operacja berlińska, bezwarunkowa kapitulacja, kamikadze – zna daty: operacji berlińskiej (IV 1945), zrzucenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (6 i 9 VIII 1945), bezwarunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945) – przedstawia wielkie operacje strategiczne na froncie wschodnim i zachodnim – omawia okoliczności kapitulacji Japonii	Pomorski, taktyka „żabich skoków” – zna daty: bitwy o Iwo Jimę (II–III 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945), – identyfikuje postać: Douglasa MacArthura – charakteryzuje działania na froncie wschodnim, zachodnim i na Pacyfiku w latach 1944-1945 – omawia metody prowadzenia walki w rejonie Azji i Pacyfiku oraz przedstawia ich skutki	1944), – charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej – wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiła kapitulacja III Rzeszy	użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii
--	---	--	---	---	---	---

POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU I

ROZDZIAŁ II: POLACY PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ

1. Dwie okupacje	1. Podział ziem polskich 2. Okupacja niemiecka 3. Terror hitlerowski	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo,	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: traktat o granicach i przyjaźni,	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: volksdeutsch, „gadzinówka”,	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Tannenberg” – zna daty:	Uczeń: – porównuje i ocenia okupacyjną politykę władz niemieckich i sowieckich wobec
------------------	--	---	---	--	--	---

	<p>4. Okupacja sowiecka</p> <p>5. Deportacje w głąb ZSRS</p>	<p>wysiedlenia, deportacja, sowietyzacja</p> <p>– wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką</p> <p>– charakteryzuje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej</p>	<p>łapanka, volkslista, akcja AB</p> <p>– zna daty: podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939), akcji AB (V–VI 1940), zbrodni katyńskiej (IV–V 1940)</p> <p>– wskazuje na mapie miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRS</p> <p>– podaje przykłady terroru niemieckiego i sowieckiego</p> <p>– wyjaśnia, jaki cel zamierzali zrealizować Niemcy, mordując polską inteligencję</p> <p>– omawia okoliczności i przebieg zbrodni katyńskiej</p>	<p>Akcja Specjalna „Kraków”, granatowa policja, Pawiak, paszportyzacja</p> <p>– zna daty: Akcji Specjalnej „Kraków” (XI 1939), paszportyzacji (1940)</p> <p>– identyfikuje postać: Hansa Franka</p> <p>– przedstawia i porównuje politykę okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie</p> <p>– charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy</p>	<p>wyborów do zgromadzeń na Kresach (X 1939), deportacji Polaków w głąb ZSRS (II, IV i VI 1940 oraz V/VI 1941)</p> <p>– przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją</p> <p>– przedstawia deportacji Polaków w głąb ZSRS</p>	<p>polskiego społeczeństwa</p>
--	--	--	--	--	---	--------------------------------

<p>2. Władze polskie na uchodźstwie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie polskiego rządu na emigracji 2. Stosunki polsko-sowieckie 3. Armia Polska w ZSRS 4. Sprawa katyńska 5. Śmierć Sikorskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: rząd emigracyjny – identyfikuje postać: Władysława Sikorskiego – przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego – wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: układ Sikorski–Majski, armia Andersa, sprawa katyńska, katastrofa gibraltarska – zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski–Majski (30 VII 1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (25 IV 1943), katastrofy gibraltarskiej (4 VII 1943) – identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Władysława Andersa, Stanisława Mikołajczyka – omawia postanowienia układu Sikorski–Majski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę: ewakuacji armii Andersa na Bliski Wschód (VIII 1942) – identyfikuje postać: Kazimierza Sosnkowskiego – przedstawia okoliczności podpisania układu Sikorski–Majski – opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS Armii Polskiej gen. Władysława Andersa – omawia polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej – przedstawia tworzące się w ZSRS i w kraju pod okupacją ośrodki przyszłych polskich władz komunistycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Rada Narodowa RP – omawia losy polskich żołnierzy internowanych po klęsce wrześniowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie układu Sikorski–Majski dla sprawy polskiej w czasie II wojny światowej
---	--	---	--	---	--	---

			<p>– przedstawia okoliczności formowania się Armii Polskiej w ZSRS</p> <p>– wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem emigracyjnym w Londynie</p>			
3. Polskie Państwo Podziemne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początki działalności konspiracyjnej 2. Powstanie Armii Krajowej 3. Działalność ZWZ-AK 4. Polityczne podziały polskiego podziemia 5. Polskie Państwo Podziemne 	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Armia Krajowa (AK)</p> <p>– zna datę: powstania AK (14 II 1942)</p> <p>– identyfikuje postacie: Stefana Roweckiego ps. Grot, Tadeusza Komorowskiego ps. Bór</p> <p>– wymienia sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego</p> <p>– wyjaśnia, jaką</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Delegatura Rządu RP na Kraj, Rada Jedności Narodowej (RJN), Szare Szeregi, mały sabotaż, dywersja</p> <p>– zna datę: powstania Delegatury Rządu RP na Kraj (XII 1940)</p> <p>– identyfikuje postacie: Kazimierza Sosnkowskiego,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), cichociemni, Kedyw, akcja scaleniowa</p> <p>– zna daty: powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939)</p> <p>– identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego, Jana Karskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego</p> <p>– omawia proces</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Polityczny Komitet Porozumiewawczy (PKP), Narodowa Organizacja Wojskowa, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa (AL)</p> <p>– zna daty: akcji pod Arsenalem (1943), zamachu na F. Kutscherę (II 1944)</p> <p>– identyfikuje</p>	

		rolę odgrywała Armia Krajowa	Jana Bytnara ps. Rudy – wskazuje na mapie rejony najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki – przedstawia strukturę Polskiego Państwa Podziemnego – omawia rolę Rady Jedności Narodowej w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego – wyjaśnia, na czym polegała działalność Delegata Rządu na Kraj	budowania struktur wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego – wyjaśnia, na czym polegała akcja scaleniowa – wymienia najważniejsze akcje zbrojne ZWZ-AK – charakteryzuje działalność polskich partii politycznych w okresie okupacji – przedstawia działalność Delegatury Rządu na Kraj	postacie: Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego, Cyryła Ratajskiego, Franza Kutschery – charakteryzuje działalność partyzantki majora Hubala – omawia strukturę i działalność Szarych Szeregów – wyjaśnia, w jaki sposób rząd emigracyjny utrzymywał kontakty z krajem pod okupacją	
TSW – Zbrojne akcje polskiego ruchu oporu	1. Akcja pod Arsenalem 2. Akcja „Główki”	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: akcja pod Arsenalem – zna datę: akcji pod Arsenalem (III 1943) – identyfikuje postać: Jana Bytnara ps. Rudy	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: zamach na F. Kutschere, sabotaż, dywersja, Kedyw – zna datę: zamachu na Franza Kutschere (II 1944)	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenalem („Meksyk II”), akcja „Główki” – identyfikuje postać: Emila Fieldorfa ps. Nil	Uczeń: – zna datę: decyzji AK o przejściu od biernego oporu do ograniczonej walki z okupantem (1942) – omawia przebieg zamachu na F. Kutschere	Uczeń: – ocenia zaangażowanie młodych ludzi w walce z okupantem

		– przedstawia przyczyny i skutki akcji pod Arsenalem	– identyfikuje postacie: Tadeusza Zawadzkiego ps. Zośka, Franza Kutschery – przedstawia przyczyny i skutki zamachu na F. Kutschere – wyjaśnia, jakie represje spotkały Polaków za przeprowadzenie akcji pod Arsenalem	– przedstawia metody działalności Kedywu – omawia przebieg akcji pod Arsenalem		
4. Społeczeństwo polskie pod okupacją	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niemiecki terror 2. Postawa Polaków wobec okupacji 3. Zagłada polskich Żydów 4. Powstanie w getcie warszawskim 5. Polacy wobec Holokaustu 6. Rzeź wołyńska 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: łapanka, Holokaust, getto – wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego – przedstawia metody eksterminacji narodu żydowskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Generalny Plan Wschód, Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska – zna daty: powstania Generalnego Planu Wschód (1942), wybuchu powstania w getcie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia znaczenie terminów: kontyngent, czarny rynek, Żydowska Organizacja Bojowa (ŻOB), szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne – zna daty: decyzji o przeprowadzeniu Holokaustu (1942), początku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: zamordowania rodziny Ulmów (24 III 1944) – identyfikuje postać: Stepana Bandery – opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim – przedstawia stosunek państw zachodnich do Holokaustu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów – ocenia postawy Polaków wobec Holokaustu

			<p>warszawskim (19 IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943)</p> <p>– identyfikuje postacie: Marka Edelmana, Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów</p> <p>– przedstawia założenia Generalnego Planu Wschód</p> <p>– wyjaśnia, w jakim celu okupanci prowadzili walkę z polską kulturą</p>	<p>wysiedleń na Zamojszczyźnie (XI 1942), tzw. krwawej niedzieli (11 VII 1943)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Bartoszewskiego, Zofii Kossak-Szczuckiej, Witolda Pileckiego, Jana Karskiego</p> <p>– omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki</p> <p>– charakteryzuje warunki życia w getcie</p> <p>– opisuje postawy Polaków wobec Holokaustu</p> <p>– przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego na Kresach Wschodnich</p>		
5. Plan „Burza” i powstanie warszawskie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Plan „Burza” i jego przebieg 2. Przyczyny 	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postać: Ericha von</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia decyzję władz polskiego</p>

	<p>wybuch powstania warszawskiego</p> <p>3. Wybuch powstania</p> <p>4. Walki powstańcze</p> <p>5. Upadek i skutki powstania</p>	<p>terminu: godzina „W”</p> <p>– zna czas trwania powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944)</p> <p>– przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego</p>	<p>terminu: plan „Burza”, zrzuty</p> <p>– zna daty: opracowania planu „Burza” (1943/1944)</p> <p>– identyfikuje postać: Tadeusza Komorowskiego ps. Bór, Leopolda Okulickiego</p> <p>– przedstawia założenia planu „Burza”</p> <p>– charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego</p>	<p>terminu: operacja „Ostra Brama”</p> <p>– zna daty: operacji „Ostra Brama” (VII 1944)</p> <p>– identyfikuje postać: Antoniego Chruściela ps. Monter</p> <p>– opisuje realizację planu „Burza” na Kresach Wschodnich</p> <p>– przedstawia sytuację w Warszawie w przededniu powstania i opisuje jej wpływ na bezpośrednią decyzję wydania rozkazu o wybuchu powstania</p> <p>– omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego</p>	<p>dem Bacha-Zelewskiego</p> <p>– omawia okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie</p>	<p>podziemia dotycząca wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną</p> <p>– ocenia postawę aliantów zachodnich i ZSRS wobec powstania warszawskiego</p>
<p>6. Polacy w koalicji anty-hitlerowskiej</p>	<p>1. Armia Polska we Francji</p> <p>2. Polskie Siły Zbrojne w Wielkiej Brytanii</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: walk o Narwik (V 1940), walk o Tobruk (VIII – XII 1941), walk o Monte Cassino (V</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: powstania armii gen. Z. Berlinga w ZSRS (V 1943), bitwy pod Falaise</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postacie: Zygmunta Szyszko-Bohusza, Karola Świerczewskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia udział Polaków w walkach na frontach II wojny światowej</p>

	<p>3. Polacy podczas walk w Europie Zachodniej</p> <p>4. Wojsko Polskie w ZSRS</p>	<p>– wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, bitwa o Anglę, oblężenie Tobruku, Monte Cassino, Arnhem)</p>	<p>1944), bitwy pod Lenino (X 1943)</p> <p>– identyfikuje postać: Władysława Andersa</p> <p>– wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej</p>	<p>(VIII 1944), bitwy pod Arnhem (IX 1944)</p> <p>– identyfikuje postacie: Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga</p> <p>– opisuje szlak bojowy polskich jednostek wojskowych walczących na lądzie, na morzu i w powietrzu na wszystkich frontach II wojny światowej</p>	<p>– charakteryzuje proces formowania się polskich oddziałów wojskowych we Francji</p>	
7. Sprawa polska pod koniec wojny	<p>1. Polska lubelska</p> <p>2. Jałta a sprawa polska</p> <p>3. Represje wobec Polskiego Państwa Podziemnego</p> <p>4. Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Manifest PKWN, Polska lubelska, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN)</p> <p>– zna daty: ogłoszenia Manifestu PKWN (22 VII 1944), powstania TRJN</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Partia Robotnicza (PPR), proces szesnastu</p> <p>– zna daty: powstania PPR (1942), konferencji w Teheranie (1943), konferencji w Jałcie (II 1945), procesu szesnastu</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa (KRN), Niepodległość („NIE”)</p> <p>– zna daty: powołania KRN (31 XII 1943/1 I 1944), powstania Rządu Tymczasowego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postacie: Iwana Sierowa, Jana Stanisława Jankowskiego, Kazimierza Pużaka</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób decyzje Wielkiej Trójki w Teheranie łącały postanowienia <i>Karty atlantyckiej</i></p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej</p>

		(VI 1945) – wyjaśnia, w jakich okolicznościach komuniści przejęli władzę w Polsce – omawia okoliczności i skutki powstania TRJN	(VI 1945), – identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego, Bolesława Bieruta – wymienia postanowienia konferencji w Teheranie i w Jałcie dotyczące sprawy Polski – przedstawia najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów – przedstawia metody działania polskich komunistów w celu przejęcia władzy w państwie	Rzeczypospolitej Polskiej (XII 1944), rozwiązania AK (19 I 1945) – identyfikuje postacie: Edwarda Osóbki-Morawskiego, Augusta Emila Fieldorfa ps. Nil – podaje przejawy zależności powojennej Polski od ZSRS – opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego	– omawia postawy działaczy Polskiego Państwa Podziemnego wobec reżimu komunistycznego	
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU II						
ROZDZIAŁ III: ŚWIAT PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ						
1. Powojenny podział świata	1. Skutki II wojny światowej 2. Konferencja w Poczdamie 3. Procesy	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: układ dwubiegunowy,	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: plan Marshalla	Uczeń: – wyjaśnia, dlaczego państwa Europy Wschodniej nie	Uczeń: – ocenia znaczenie powstania ONZ i NATO

	<p>norymberskie</p> <p>4. Powstanie ONZ</p> <p>5. Plan Marshalla</p> <p>6. Okupacja Niemiec</p>	<p>Narodów Zjednoczonych, Karta Narodów Zjednoczonych</p> <p>– zna daty: podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945)</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry’ego Trumana</p> <p>– wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie</p> <p>– przedstawia cele ONZ</p>	<p>procesy norymberskie, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, <i>Powszechna deklaracja praw człowieka</i>, strefa okupacyjna</p> <p>– zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945), I procesu norymberskiego (XI 1945 – X 1946), uchwalenia <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i> (1948)</p> <p>– wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni</p> <p>– przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i</p>	<p>(Europejski Plan Odbudowy), denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja</p> <p>– zna daty: ogłoszenia planu Marshalla (VI 1947)</p> <p>– identyfikuje postacie: Clementa Attlee, George’a Marshalla</p> <p>– wskazuje na mapie państwa, które przyjęły pomoc USA w ramach planu Marshalla</p> <p>– przedstawia polityczne skutki II wojny światowej</p> <p>– wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRS w powojennym świecie</p>	<p>skorzystały z planu Marshalla</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób zrealizowano w Niemczech zasadę czterech D</p> <p>– porównuje politykę państw zachodnich i ZSRS wobec Niemiec pod okupacją</p>	
--	---	---	--	---	--	--

			<p>zniszczeń – omawia strukturę ONZ i jej działalność w okresie powojennym – opisuje politykę zwycięskich mocarstw wobec Niemiec</p>			
<p>2. Początek zimnej wojny</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ekspansja komunizmu w Europie 2. Doktryna Trumana 3. Kryzys berliński 4. Powstanie NATO 5. Powstanie berlińskie 6. Powstanie dwóch państw niemieckich 7. Budowa muru berlińskiego 	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: żelazna kurtyna, zimna wojna, mur berliński – zna daty: proklamowania RFN (IX 1949), powstania NRD (X 1949), budowy muru berlińskiego (1961) – identyfikuje postać: Harry'ego Trumana – wskazuje na mapie terytorium RFN i NRD – wyjaśnia, czym była zimna wojna – przedstawia przyczyny</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: doktryna Trumana, blokada Berlina Zachodniego, NATO – zna daty: ogłoszenia doktryny Trumana (III 1947), blokady Berlina Zachodniego (VI 1948–V 1949), powstania NATO (1949) – identyfikuje postać: Konrada Adenauera – wskazuje na mapie żelazną kurtynę</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Bizonia, powstanie berlińskie – zna daty: przemówienia W. Churchilla w Fulton (III 1946), powstania Bizonii (1947), powołania Trizonii (1949), powstania berlińskiego (VI 1953) – wskazuje na mapie podział Niemiec na strefy okupacyjne – przedstawia proces powstania dwóch państw niemieckich</p>	<p>Uczeń: – identyfikuje postać Waltera Ulbrichta – wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego – podaje przyczyny wybuchu powstania berlińskiego – omawia różnice między państwami niemieckimi</p>	<p>Uczeń: – ocenia politykę ZSRS wobec państw Europy Środkowo-Wschodniej – ocenia politykę państw okupacyjnych wobec Niemiec</p>

		powstania dwóch państw niemieckich	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia sposób przejmowania władzy przez komunistów w państwach Europy Środkowo-Wschodniej – wyjaśnia, w jaki sposób doktryna Trumana miała powstrzymać rosnące wpływy komunistów na świecie – wskazuje okoliczności powstania NATO – opisuje okoliczności budowy muru berlińskiego 			
TSW – Historia muru berlińskiego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miasto podzielone żelazną kurtyną 2. Ucieczka do lepszego świata 3. Solidarni z berlińczykami 4. Upadek muru 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: mur berliński – zna daty: rozpoczęcia budowy muru berlińskiego (VIII 1961), zburzenia muru berlińskiego (XI 1989), 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać: Helmuta Kohla – wyjaśnia, jaką rolę w propagandzie komunistycznej odgrywał mur berliński – wyjaśnia, dlaczego ludzie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Johna Fitzgeralda Kennedy’ego, Ronalda Reagana 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Checkpoint Charlie – zna daty: śmierci pierwszej ofiary (VIII 1961) przy próbie przekroczenia muru berlińskiego, wydarzeń przy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie, jakie dla podzielonego Berlina miały wizyty prezydentów USA J.F. Kennedy’ego i R. Reagana

		<p>zjednoczenia Niemiec (1990)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przyczyny zbudowania muru berlińskiego – omawia okoliczności upadku muru berlińskiego 	<p>uciekali do Berlina Zachodniego</p>		<p>Checkpoint Charlie (1961)</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje, jak budowano mur berliński – wyjaśnia, w jaki sposób opinia międzynarodowa zareagowała na budowę muru berlińskiego 	
<p>3. Za żelazną kurtyną</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ZSRS po II wojnie światowej 2. Kraje demokracji ludowej 3. Odwilż w bloku wschodnim 4. Powstanie węgierskie 5. Polityka odprężenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: kraje demokracji ludowej, powstanie węgierskie – zna datę: wybuchu powstania węgierskiego (X 1956) – omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej – wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: odwilż, tajny referat Chruszczowa, destalinizacja, Układ Warszawski – zna daty: śmierci J. Stalina (5 III 1953 r.), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (II 1956) – identyfikuje postać: Nikity Chruszczowa – wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG) – zna daty: powstania RWPG (1949), wkroczenia Armii Czerwonej na Węgry (XI 1956), końca okresu odprężenia między Wschodem a Zachodem (1960) – identyfikuje postacie: Josipa Broza-Tity, Ławrientija Berii, Imre Nagya 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: żdanowszczyzna, Kominform – zna daty: powstania Kominformu (IX 1947), – identyfikuje postać: Andrieja Żdanowa – charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina 	<p>Uczeń:</p> <p>-</p>

			<p>ludowej – omawia przejawy odwilży w ZSRS – przedstawia najważniejsze tezy referatu N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje ogłoszenia tego przemówienia – omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego – wymienia przejawy odprężenia w relacjach międzynarodowych w latach 1953–1960</p>	<p>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do konfliktu między ZSRS a komunistycznymi władzami Jugosławii – charakteryzuje sposób sprawowania władzy i prowadzoną politykę przez N. Chruszczowa – przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r.</p>		
4. Daleki Wschód po II wojnie światowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wojna domowa w Chinach 2. Polityka wewnętrzna Mao Zedonga 3. Wojna koreańska 4. Klęska Francji w Indochinach 	<p>Uczeń: – zna datę: wojny w Korei (1950–1953) – wskazuje na mapie Koreę, Wietnam i Chiny – wymienia komunistyczne kraje Dalekiego</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Wielki Skok, rewolucja kulturalna – zna daty: wojny domowej w Chinach (1946–1949), początku</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Kuomintang, reedukacja – zna daty: powstania Chińskiej Republiki Ludowej (X 1949),</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Czerwona Gwardia (hunwejbini), <i>Czerwona księżeczka</i> – zna daty: rozejmu w</p>	<p>Uczeń: – ocenia następstwa procesu dekolonizacji</p>

		<p>Wschodu – omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny</p>	<p>Wielkiego Skoku (1958), rewolucji kulturalnej (1966–1968) – identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena, Ho Szi Mina – omawia sposoby realizacji i skutki tzw. Wielkiego Skoku w Chinach – wyjaśnia, w jaki sposób przebiegała rewolucja kulturalna w Chinach</p>	<p>proklamowania Republiki Chińskiej (1949), bitwy pod Dien Bien Phu (1954) – identyfikuje postacie: Czang Kaj-szeka, Douglasa MacArthura – przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po II wojnie światowej – opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga – opisuje proces dekolonizacji Indochin</p>	<p>Panmundżonie (1953) – opisuje komunistyczne reżimy w Chinach i Korei Północnej, szczególnie uwzględniając stosunek władzy do jednostki – przedstawia rywalizację USA i ZSRS podczas wojny w Korei</p>	
<p>5. Rozpad systemu kolonialnego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przyczyny rozpadu systemu kolonialnego 2. Powstanie Indii i Pakistanu 3. Konflikt indyjsko-pakistański 4. Upadek 	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: dekolonizacja, Trzeci Świat – wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: metoda tzw. biernego oporu, Rok Afryki – zna datę: Roku Afryki (1960) – identyfikuje postać: Mahatmy</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Indyjski Kongres Narodowy, Liga Muzułmańska, Organizacja Jedności Afrykańskiej (OJA),</p>	<p>Uczeń: – zna daty: wojny w Algierii (1954–1962), wojny w Biafrze (1967) – identyfikuje postać: Charles’a de Gaulle’a – charakteryzuje konflikty zbrojne</p>	<p>Uczeń: – przedstawia najważniejsze skutki polityczne i gospodarcze procesu dekolonizacji – ocenia rolę Mahatmy Gandhiego w</p>

	<p>kolonializmu w Afryce</p> <p>5. Kraje Trzeciego Świata</p>		<p>Gandhiego</p> <p>– przedstawia skutki rozpadu brytyjskiego imperium kolonialnego w Indiach</p> <p>– charakteryzuje problemy państw Trzeciego Świata po uzyskaniu niepodległości</p>	<p>Ruch Państw Niezrzeszonych, neokolonializm</p> <p>– zna daty: powstania Indii i Pakistanu (1947), konferencji w Bandungu (1955)</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w procesie dekolonizacji Indii odegrał Indyjski Kongres Narodowy</p> <p>– podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistańskiego</p>	<p>w Afryce w dobie dekolonizacji i po 1960 r.</p>	<p>procesie dekolonizacji Indii</p>
<p>6. Konflikt na Bliskim Wschodzie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie państwa Izrael 2. Kryzys sueski 3. Wojna sześciodniowa i Jom Kippur 4. Konflikt palestyński pod koniec XX w. 5. Rewolucja islamska w Iranie 6. I wojna w Zatoce Perskiej 	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, konflikt żydowsko-palestyński</p> <p>– omawia charakter konfliktu bliskowschodniego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: syjonizm, wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP)</p> <p>– zna daty: powstania Izraela (1948), wojny sześciodniowej (1967), wojny Jom Kippur (1973), I</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: intifada, Autonomia Palestyńska, operacja „Pustynna burza”</p> <p>– zna daty: wydania deklaracji Balfoura (1917), wojny o niepodległość Izraela (1948–1949), wojny</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: kibuc, szyici, zamach w Monachium</p> <p>– zna daty: rezolucji ONZ o podziale Palestyny (1947), nacjonalizacji Kanału Sueskiego (1956), zamachu w Monachium (1972)</p> <p>– identyfikuje</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia rolę światowych mocarstw w konflikcie bliskowschodnim</p>

			<p>wojny w Zatoce Perskiej (1990)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata – wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej – przedstawia okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael – wymienia przyczyny i skutki konfliktów izraelsko-arabskich – omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej 	<p>izraelsko-egipskiej (X 1956), porozumienia w Camp David (1978), wybuchu intifady (1987), porozumienia z Oslo (1993)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Ruhollaha Chomeiniego, Saddama Husajna – omawia proces powstawania państwa Izrael i jego funkcjonowanie w pierwszych latach niepodległości – przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie 	<p>postacie: Gamala Abdela Nasera, Menachema Begina</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje i ocenia zjawisko terroryzmu palestyńskiego 	
7. Zimna wojna i wyścig zbrojeń	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rywalizacja Wschód– Zachód 2. Kryzys kubański 3. Wojna w Wietnamie 4. Rządy Breżniewa 5. Praska wiosna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: praska wiosna, wyścig zbrojeń – zna datę: praskiej wiosny (1968) – identyfikuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys kubański, lądowanie w Zatoce Świń, odprężenie – zna daty: desantu w Zatoce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Vietcong, Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Czerwoni Khmerzy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: „gorąca linia” między Moskwą i Waszyngtonem – zna daty: umieszczenia pierwszego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia wpływ ZSRS na świecie i ocenia ich polityczne konsekwencje

		<p>postać: Fidela Castro</p> <p>– omawia przyczyny i skutki praskiej wiosny</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja między USA i ZSRS w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu</p>	<p>Świń (1961), ogłoszenia blokady morskiej Kuby (X 1962), wojny w Wietnamie (1957–1975), interwencji wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji (20/21 VIII 1968)</p> <p>– identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Johna F. Kennedy’ego, Richarda Nixona, Leonida Breżniewa, Alexandra Dubčeka</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubańskiego</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki amerykańskiej interwencji w Wietnamie</p> <p>– wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu Warszawskiego w</p>	<p>– zna daty: przejścia władzy na Kubie przez F. Castro (1959), Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (1973–1975), dyktatury Czerwonych Khmerów (1975–1979),</p> <p>– identyfikuje postać Dwighta Eisenhowera</p> <p>– omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. i 70. XX w.</p> <p>– przedstawia skutki rządów Czerwonych Khmerów w Kambodży</p>	<p>sztucznego satelity w kosmosie (1947), wysłania pierwszego człowieka w kosmos (1961), lądowania na Księżycu (1969),</p> <p>– identyfikuje postacie: Pol Pota, Jurija Gagarina, Neila Armstronga</p>	
--	--	--	---	--	--	--

			Czechosłowacji			
8. Droga ku wspólnej Europie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Demokratyzacja Europy Zachodniej 2. Upadek europejskich dyktatur 3. Początek integracji europejskiej 4. Od EWG do Unii Europejskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Unia Europejska, euro – zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957), powstania Unii Europejskiej (1993) – identyfikuje postać: Roberta Schumana – wskazuje na mapie państwa założycielskie EWG – podaje przyczyny integracji europejskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euratom), Komisja Europejska, Parlament Europejski, układ z Schengen, traktat z Maastricht – zna daty: podpisania układu w Schengen (1985), zawarcia traktatu w Maastricht (1992) – identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Alcida De Gasperiego – wskazuje na mapie państwa należące do UE 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Rada Europejska – zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1950), powstania Komisji Wspólnot Europejskich (1967) – wskazuje na mapie etapy rozszerzania EWG – omawia wpływ integracji europejskiej na rozwój gospodarczy i demokratyzację państw Europy Zachodniej – porównuje sytuację gospodarczą państw Europy Zachodniej i Wschodniej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Europejskiej Współpracy Gospodarczej (OEEC), Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) – zna daty: rewolucji goździków (1974), końca dyktatury F. Franco w Hiszpanii (1975) – identyfikuje postacie: Antonia de Oliveiry Salazara, króla Juana Carlosa – wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia gospodarcze i polityczne skutki integracji europejskiej

			<p>– wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji w Europie Zachodniej po II wojnie światowej</p> <p>– przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej</p>			
9. Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX w.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewolucja obyczajowa 2. Ruchy kontestatorskie 3. Bunt studentcki 4. Ruchy feministyczne 5. Terroryzm polityczny 6. Walka z segregacją rasową 7. Sobór Watykański II 	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: rewolucja obyczajowa</p> <p>– omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: ruch kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa</p> <p>– zna daty: obrad Soboru Watykańskiego II (1962–1965), zniesienia segregacji rasowej w USA (1964)</p> <p>– identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI</p> <p>– przedstawia przyczyny przemian</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja seksualna, kontrkultura, Greenpeace, Woodstock, terroryzm polityczny</p> <p>– zna daty: buntów studentckich we Francji (1968), festiwalu w Woodstock (1969), marszu w Waszyngtonie (1963)</p> <p>– wymienia przykłady zespołów</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Frakcja Czerwonej Armii, Czerwone Brygady</p> <p>– identyfikuje postacie: Adreasa Baadera, Alda Moro</p> <p>– podaje przykłady wybitnych osobowości ruchów kontestatorskich</p> <p>– omawia genezę, przejawy i skutki terroryzmu politycznego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia skutki społeczne, kulturalne i polityczne przemian obyczajowych lat 60. XX w.</p> <p>– ocenia znaczenie reform Soboru Watykańskiego II</p>

			<p>społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w.</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia hasła ruchów kontestatorskich – przedstawia cele buntów studenckich w krajach zachodnich w latach 60. – wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w USA – wymienia skutki obrad Soboru Watykańskiego II 	<p>rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70.</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia cechy charakterystyczne ruchów kontestatorskich – prezentuje poglądy ruchów feministycznych w XX w. – omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studenckich – opisuje walkę o równouprawnienie w USA 		
--	--	--	---	---	--	--

POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU III

ROZDZIAŁ IV: POLSKA PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

1. Początki władzy komunistów w Polsce	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nowa Polska 2. Przesiedlenia ludności 3. Postawy polskiego społeczeństwa 4. Referendum ludowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemia Odzyskana, referendum ludowe – zna daty: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: linia Curzona, repatrianci, akcja „Wisła”, Polskie Stronnictwo 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: partie koncesjonowane, Urząd Bezpieczeństwa (UB), Milicja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Karola Świerczewskiego, Augusta Hlonda – przedstawia proces odbudowy ośrodków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawy Polaków wobec nowego reżimu
--	---	---	---	--	---	--

	<p>5. Sfałszowane wybory</p>	<p>referendum ludowego (30 VI 1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (I 1947) – identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Bolesława Bieruta, Władysława Gomułki – wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej – przedstawia etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów</p>	<p>Ludowe (PSL), „cuda nad urną”, demokracja ludowa – zna daty: pogromu kieleckiego (1946), akcji „Wisła”(1947) – identyfikuje postać: Józefa Cyrankiewicza – wskazuje na mapie kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich – omawia zmiany terytorium Polski po II wojnie światowej w odniesieniu do granic z 1939 r. – przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej – omawia przyczyny i skutki akcji „Wisła” – przedstawia</p>	<p>Obywatelska (MO), cenzura prewencyjna – zna daty: polsko-sowieckiego układu granicznego (VIII 1945), uchwalenia „małej konstytucji” (II 1947), uznania nienaruszalności polskiej granicy zachodniej przez NRD (1950) i RFN (1970) – charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania ukształtowania polskiej granicy państwowej po II wojnie światowej – przedstawia stosunek polskich partii politycznych do referendum ludowego – podaje przejawy zależności powojennej Polski od ZSRS</p>	<p>uniwersyteckich w powojennej Polsce – przedstawia różne postawy społeczeństwa polskiego wobec nowej władzy oraz ich uwarunkowania polityczne, społeczne i ekonomiczne</p>	
--	------------------------------	---	---	--	---	--

			okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego – opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce			
TSW – Jak Polacy zajmowali Ziemie Odzyskane?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przejmowanie kontroli 2. Napływ osadników 3. Zagospodarowanie Ziem Odzyskanych 4. <i>Sami swoi</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Ziemie Odzyskane – zna datę: początku napływu osadników na Ziemie Odzyskane (1945) – wymienia, skąd pochodzili osadnicy, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: szabrownictwo – zna datę: akcji „Wisła” (1947) – omawia proces przejmowania kontroli nad Ziemiemi Odzyskanymi przez Polaków – omawia przyczyny napływu osadników na Ziemie Odzyskane – przedstawia postawy Polaków, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Ministerstwo Ziem Odzyskanych – zna datę: utworzenia dywizji rolniczo-gospodarczej do przejmowania Ziem Odzyskanych (1945) – identyfikuje postać: Władysława Gomułki – wyjaśnia, w jaki sposób propaganda komunistyczna upowszechniała ideę Ziem Odzyskanych – wyjaśnia, jak 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać: Augusta Hlonda – przedstawia rolę Kościoła katolickiego w integracji Ziem Odzyskanych z Polską – wymienia przykłady filmowych adaptacji losów Ziem Odzyskanych i ich mieszkańców 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę władz komunistycznych wobec Ziem Odzyskanych

				władze polskie traktowały Niemców zamieszkujących Ziemię Odzyskaną		
2. Opór społeczny wobec komunizmu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początek terroru 2. Podziemie antykomunistyczne 3. Represje komunistyczne 4. Jak ujawniano kulisy bezpieki? 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: żołnierze niezłomni (wyklęci) – identyfikuje postacie: Danuty Siedzikówny ps. Inka, Witolda Pileckiego – wymienia przykłady represji stosowanych wobec antykomunistycznego ruchu oporu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: podziemie niepodległościowe, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN) – zna daty: powołania WiN (IX 1945), wykonania wyroków śmierci na Witoldzie Pileckim (1948), Danucie Siedzikównie ps. Inka (1948) i Emilu Fieldorfe ps. Nil (1953) – identyfikuje postacie: Jana Rodowicza ps. Anoda, Emila Fieldorfa ps. Nil, Jana Nowaka-Jeziorańskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego (MBP), Urząd Bezpieczeństwa (UB), Radio Wolna Europa – zna daty: wykonania wyroków śmierci na Zygmuncie Szendzielarzu ps. Łupaszka (1948), ucieczki Józefa Światły na Zachód (1953), rozbicia ostatniego zgrupowania podziemia antykomunistycznego (1963) – identyfikuje postacie: Zygmunta 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Narodowe Zjednoczenie Wojskowe – zna daty: powstania Radia Wolna Europa (1949) i jej rozgłośni polskiej (1951), procesu IV Zarządu Głównego WiN (1950), wykonania wyroków na członków IV Zarządu Głównego WiN (1951) – identyfikuje postacie: Mariana Bernaciaka ps. Orlik, Hieronima Dekutowskiego ps. Zapora, Franciszka Jaskulskiego ps. Zagończyk, Józefa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawy działaczy podziemia niepodległościowego i żołnierzy niezłomnych

			<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie cele przyświecały organizacjom podziemia niepodległościowego – przedstawia metody działania organizacji podziemia niepodległościowego 	<p>Szendzielarza ps. Łupaszka, Józefa Światły</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia sposób funkcjonowania komunistycznego aparatu terroru – wyjaśnia, jakie cele chciały osiągnąć władze komunistyczne poprzez stosowanie terroru wobec swoich przeciwników 	<p>Franczaka ps. Lalek</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności, w jakich ujawniono kulisy działalności komunistycznych służb bezpieczeństwa 	
3. Powojenna odbudowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zniszczenia wojenne 2. Zagospodarowanie Ziemi Odzyskanych 3. Reforma rolna 4. Nacjonalizacja przemysłu i handlu 5. Plan trzyletni 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu – zna datę: wydania dekretu o reformie rolnej (IX 1944) – omawia założenia i skutki realizacji dekretów o reformie rolnej i nacjonalizacji przemysłu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o handel, plan trzyletni – zna daty: ustawy o nacjonalizacji (I 1946), tzw. bitwy o handel (1947), planu trzyletniego (1947–1949) – przedstawia bilans polskich strat wojennych w gospodarce – opisuje zniszczenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: UNRRA, Centralny Urząd Planowania – przedstawia proces zagospodarowywania Ziemi Odzyskanych – przedstawia straty dóbr kulturalnych w Polsce – określa społeczne i polityczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Ministerstwo Ziemi Odzyskanych – zna datę: powołania Ministerstwa Ziemi Odzyskanych (1945) – wyjaśnia, jak nowi mieszkańcy traktowali Ziemię Odzyskaną – omawia przebieg odbudowy Warszawy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki społeczne reform gospodarczych i planowej

			wojenne Polski – wyjaśnia, na czym polegała bitwa o handel i jakie były jej skutki – podaje założenia planu trzyletniego i efekt jego realizacji	konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu		
4. Polska w czasach stalinizmu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie PZPR 2. Przemiany gospodarczo-społeczne 3. Próba kolektywizacji 4. Stalinizm w Polsce 5. Socrealizm 6. Konstytucja stalinowska z 1952 roku 7. Walka z Kościołem katolickim 	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL) – zna datę: przyjęcia konstytucji PRL (22 VII 1952) – identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta – podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: system monopartyjny, system centralnego sterowania, plan sześcioletni, kolektywizacja, stalinizm, socrealizm – zna daty: powstania PZPR (XII 1948), planu sześcioletniego (1950–1955) – identyfikuje postać: Stefana Wyszyńskiego – podaje założenia planu sześcioletniego – omawia</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: odchylenie prawicowo-nacjonalistyczne, „wyścig pracy”, Państwowe Gospodarstwa Rolne, kułak, Związek Młodzieży Polskiej (ZMP) – zna datę: internowania S. Wyszyńskiego (1953–1956) – identyfikuje postacie: Jakuba Bermana, Hilarego Minca – przedstawia okoliczności powstania PZPR</p>	<p>Uczeń: – zna datę: podpisania porozumienia między rządem a Episkopatem (1950) – identyfikuje postacie: Konstantego Rokossowskiego, Czesława Kaczmarka – wyjaśnia, dlaczego w Wojsku Polskim nadal występowały silne wpływy sowieckie – opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła</p>	<p>Uczeń: – ocenia metody sprawowania władzy w Polsce na początku lat 50. – ocenia kult jednostki w Polsce w okresie stalinizmu</p>

			<p>przyczyny i skutki kolektywizacji w Polsce</p> <p>– wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej</p> <p>– przedstawia założenia konstytucji PRL z 1952 r.</p> <p>– przytacza przykłady terroru w czasach stalinowskich</p>	<p>– przedstawia konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego</p> <p>– wymienia przykłady świadczące o stalinizacji Polski</p> <p>– omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu</p>		
5. Polski Październik	<ol style="list-style-type: none"> 1. PRL po śmierci Stalina 2. Spory wewnętrzne w PZPR 3. Poznański Czerwiec 4. Początki rządów Gomułki 	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: poznański Czerwiec</p> <p>– zna datę: polskiego Października (X 1956)</p> <p>– identyfikuje postać: Władysława Gomułki</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń poznańskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „polska droga do socjalizmu”, Służba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa</p> <p>– zna daty: wydarzeń poznańskich (28–30 VI 1956), wyboru W. Gomułki na I sekretarza KC PZPR (X 1956),</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: puławianie, natolińczycy</p> <p>– zna daty: śmierci J. Stalina (5 III 1953), obrad VIII Plenum KC PZPR (X 1956), końca odwilży w Polsce (1957)</p> <p>– identyfikuje postać: Edwarda Ochaba</p> <p>– wyjaśnia okoliczności</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (MSW), „Po Prostu”</p> <p>– identyfikuje postacie: Adama Ważyka, Romana Strzałkowskiego</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób <i>Poemat dla dorosłych</i> i publikacje w „Po Prostu”</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia postawy Józefa Cyrankiewicza i Władysława Gomułki wobec wydarzeń poznańskich</p>

		<p>Czerwca i polskiego Października w 1956 r.</p>	<p>– identyfikuje postać: Józefa Cyrankiewicza – omawia przejawy odwilży październikowej w Polsce – przedstawia przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r. – prezentuje okoliczności dojścia Władysława Gomułki do władzy – charakteryzuje zakończenia okresu odwilży w Polsce w kontekście ograniczenia wolności słowa</p>	<p>zwołania VIII Plenum KC PZPR – omawia proces odwilży po dojściu W. Gomułki do władzy</p>	<p>odzwierciedlały nastroje niezadowolenia społecznego w latach 50. XX w. – prezentuje poglądy natolińczyków i puławian</p>	
<p>6. PRL w latach 1956–1970</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mała stabilizacja 2. Spór z Kościołem 3. Początek opozycji 4. Marzec 1968 r. 	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: obchody Tysiąclecia Chrztu Polski, Marzec '68,</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: mała stabilizacja – zna daty: układu PRL–RFN (7 XII</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: peregrynacja, rewizjoniści, dogmatycy, <i>List 34</i></p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: polska szkoła filmowa, „Polityka”, „komandosi”,</p>	<p>Uczeń: – ocenia zachowanie władz PRL w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r.</p>

	5. Grudzień 1970 r.	<p>Grudzień '70</p> <p>– zna daty: obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966), wydarzeń marcowych (III 1968)</p> <p>– identyfikuje postać: Władysława Gomułki</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z marca 1968 r. i grudnia 1970 r.</p>	<p>1970), wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu (14–21 XII 1970)</p> <p>– identyfikuje postacie: Willy'ego Brandta, Stefana Wyszyńskiego, Edwarda Gierka</p> <p>– charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL</p> <p>– przedstawia przebieg obchodów milenijnych</p> <p>– przedstawia przebieg wydarzeń marcowych 1968 r.</p> <p>– opisuje przebieg wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r.</p>	<p>– zna daty: listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (1965), opublikowania <i>Listu 34</i> (1964), zdjęcia „Dziadów” z afisza w teatrze Narodowym (I 1968), ogłoszenia podwyżek cen żywności (12 XII 1970)</p> <p>– identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Jacka Kuronia, Karola Modzelewskiego, Adama Michnika, Henryka Szlajfera</p> <p>– charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim</p> <p>– opisuje narodziny i działalność opozycji</p>	<p>Zmotoryzowane Odwoły Milicji Obywatelskiej (ZOMO)</p> <p>– identyfikuje postacie: Antoniego Słonimskiego, Zbigniewa Cybulskiego, Tadeusza Różewicza, Andrzeja Munka, Wojciecha Jerzego Hasa</p> <p>– omawia stosunek władz PRL do inteligencji</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemitkiej w Polsce w 1968 r.</p>	<p>– ocenia rolę Kościoła katolickiego i środowisk studenckich w kształtowaniu opozycji wobec władz PRL</p>
7. Polska w latach 70. XX	1. „Druga Polska” Edwarda	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia okres</p>

wieku	<p>Gierka</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Rozwój na kredyt 3. Niepowodzenia gospodarcze 4. „Propaganda sukcesu” 5. Nowelizacja konstytucji 	<p>znaczenie terminu: „druga Polska”</p> <p>– identyfikuje postać: Edwarda Gierka</p> <p>– wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka</p>	<p>znaczenie terminu: „propaganda sukcesu”</p> <p>– zna datę: nowelizacji konstytucji PRL (1976)</p> <p>– omawia wpływ zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa</p> <p>– przedstawia zmiany w życiu codziennym Polaków za czasów rządów E. Gierka</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka</p>	<p>znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju</p> <p>– identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka zakończyła się niepowodzeniem</p> <p>– przedstawia okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji w 1976 r.</p>	<p>postać: Piotra Jaroszewicza</p> <p>– przedstawia wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków</p>	<p>rządów Edwarda Gierka</p>
-------	--	--	--	--	--	------------------------------

POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU IV

ROZDZIAŁ V: UPADEK KOMUNIZMU

1. Początki opozycji demokratycznej w Polsce	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czerwiec 1976 roku 2. Powstanie opozycji 3. Rozwój opozycji 	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: Czerwiec '76</p> <p>– zna daty:</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: spekulacja, Komitet Obrony</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: ciche podwyżki, Ruch Obrony Praw</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Wolne Związki Zawodowe (WZZ), Ruch</p>	
--	--	--	--	--	--	--

	4. Papież w Polsce	wydarzeń czerwcowych (VI 1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978) – identyfikuje postacie: Edwarda Gierka, Jana Pawła II – przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce – wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce	Robotników (KOR), tajny współpracownik (TW) – zna daty: powstania KOR (IX 1976), I pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (VI 1979) – identyfikuje postacie: Jacka Kuronia, Adama Michnika, Antoniego Macierewicza, Stanisława Pyjasa – opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r. – określa cele i opisuje działalność KOR-u	Człowieka i Obywatela (ROPCiO), drugi obieg, Konfederacja Polski Niepodległej (KPN) – zna daty: powstania ROPCiO (1977), utworzenia KPN (1979) – identyfikuje postacie: Zbigniewa i Zofii Romaszewskich, Leszka Moczulskiego, Anny Walentynowicz – wyjaśnia, dlaczego władze komunistyczne w mniejszym stopniu niż dotąd represjonowały ugrupowania opozycyjne	Młodej Polski (RMP) – zna datę: założenia WZZ (1978) – identyfikuje postacie: Stanisława Barańczaka, Andrzeja Gwiazdy, Krzysztofa Wyszakowskiego, Bogdana Borusewicza – charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w.	
2. Powstanie „Solidarności”	1. Strajki sierpniowe 2. Utworzenie NSZZ „Solidarność” 3. I Zjazd NSZZ	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: wydarzenia sierpniowe, NSZZ	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: strajk okupacyjny, strajk solidarnościowy,	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: kryzys bydgoski – zna daty:	

	<p>„Solidarność”</p> <p>4. Na drodze do konfrontacji</p>	<p>„Solidarność”</p> <p>– zna datę: strajków sierpniowych (VIII 1980)</p> <p>– identyfikuje postać: Lecha Wałęsy</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki strajków sierpniowych w 1980 r.</p>	<p>21 postulatów, porozumienia sierpniowe</p> <p>– zna daty: porozumień sierpniowych (31 VIII 1980), powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980)</p> <p>– identyfikuje postacie: Anny Walentynowicz, Stanisława Kani, Wojciecha Jaruzelskiego</p> <p>– omawia przebieg wydarzeń sierpniowych</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób władze komunistyczne w Polsce przygotowywały się do konfrontacji siłowej z opozycją</p>	<p>(MKS), karnawał „Solidarność”</p> <p>– zna daty: przejęcia władzy przez W. Jaruzelskiego (1981), I zjazdu NSZZ „Solidarność” (IX–X 1981)</p> <p>porozumień szczecińskich (VIII 1980), porozumień jastrzębskich (IX 1980)</p> <p>– identyfikuje postacie: Bogdana Borusewicza, Andrzeja Gwiazdy, Mieczysława Jagielskiego</p> <p>– omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarność”</p>	<p>zamachu na Jana Pawła II (V 1981), kryzysu bydgoskiego (III 1981)</p> <p>– identyfikuje postacie: Ryszarda Kuklińskiego, Jimmy’ego Cartera</p> <p>– przedstawia reakcję ZSRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r.</p>	
<p>3. Stan wojenny i schyłek PRL</p>	<p>1. Wprowadzenie stanu wojennego</p> <p>2. Świat wobec sytuacji w Polsce</p> <p>3. Reakcja</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: stan wojenny</p> <p>– zna daty: wprowadzenia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Tymczasowa Komisja Koordynacyjna</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: zamordowania G. Przemyska (1983)</p> <p>– identyfikuje postać: Kornela Morawieckiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia postawy społeczeństwa wobec stanu wojennego</p>

	<p>społeczeństwa</p> <p>4. Opozycja antykomunistyczna poza „Solidarnością”</p> <p>5. Ostatnie lata PRL</p>	<p>stanu wojennego (12/13 XII 1981), zniesienia stanu wojennego (22 VII 1983)</p> <p>– identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy</p> <p>– przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce</p> <p>– wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce</p>	<p>(WRON), ZOMO, internowanie</p> <p>– zna daty: pacyfikacji kopalni Wujek (16 XII 1981), przyznania Pokojowej Nagrody Nobla L. Wałęsie (1983)</p> <p>– identyfikuje postać: Jerzego Popiełuszki</p> <p>– charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce</p> <p>– przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny</p> <p>– omawia okoliczności zniesienia stanu wojennego w Polsce</p>	<p>NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych (OPZZ)</p> <p>– zna daty: zawieszenia stanu wojennego (XII 1982), powstania OPZZ (1984), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984)</p> <p>– identyfikuje postacie: Grzegorza Przemyka, Zbigniewa Bujaka, Władysława Frasyniuka, Bogdana Lisa</p> <p>– przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego</p> <p>– charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego</p>	<p>– charakteryzuje opozycję antykomunistyczną w Polsce w latach 80. XX w.</p>	
TSW – Jak Pomarańczowa	1. Początki Pomarańczow	Uczeń: – wyjaśnia	Uczeń: – zna daty:	Uczeń: – identyfikuje	Uczeń: – wyjaśnia, jak	Uczeń: – ocenia wpływ

<p>Alternatywa walczyła z komunizmem?</p>	<p>ej Alternatywy</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Po co robić happeningi? 3. We Wrocławiu 4. Działalność po Okrągłym Stole 	<p>znaczenie terminu: Pomarańczowa Alternatywa – zna datę: szczytu aktywności ulicznej Pomarańczowej Alternatywy (1988)</p>	<p>pierwszych akcji ulicznych Pomarańczowej Alternatywy (1981), końca działalności Pomarańczowej Alternatywy (1990) – identyfikuje postać: Waldemara Fydrycha – wyjaśnia, jakie idee przyświecały Pomarańczowej Alternatywie – wymienia przykłady akcji Pomarańczowej Alternatywy</p>	<p>postać: Krzysztofa Skiby – przedstawia okoliczności powstania Pomarańczowej Alternatywy – przedstawia stosunek Polaków do akcji podejmowanych przez działaczy Pomarańczowej Alternatywy</p>	<p>władze reagowały na akcje Pomarańczowej Alternatywy – omawia działalność Pomarańczowej Alternatywy po Okrągłym Stole</p>	<p>Pomarańczowej Alternatywy na kształtowanie postaw antykomunistycznych i obalenie komunizmu</p>
<p>4. Rozpad bloku wschodniego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kryzys ZSRS i zmiana sytuacji międzynarodowej 2. Próby reform w ZSRS 3. Jesień Ludów 4. Rozpad ZSRS 	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>perestrojka</i>, Jesień Ludów – identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa – przedstawia rolę Michaiła Gorbaczowa w</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>glasnost</i>, <i>uskorzenie</i>, aksamitna rewolucja, Wspólnota Niepodległych Państw (WNP) – zna daty: obalenia</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: mudżahedini, dżihad, efekt domina, Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (KBWE), komitety helsińskie, Karta</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: „imperium zła”, pucz Janajewa – zna daty: puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991) – identyfikuje</p>	<p>Uczeń: – ocenia rolę M. Gorbaczowa i R. Reagana w zmianie układu sił w polityce międzynarodowej</p>

		<p>upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego</p>	<p>komunizmu w Polsce, Bułgarii, Rumunii i na Węgrzech (1989-1990), rozpadu ZSRS (1990), zjednoczenia Niemiec (1990), rozwiązania ZSRS (XII 1991)</p> <p>– identyfikuje postacie: Václava Havla, Borysa Jelcyna</p> <p>– przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w.</p> <p>– wymienia próby reform w ZSRS i określa ich skutki polityczne</p> <p>– wyjaśnia okoliczności rozpadu ZSRS</p>	<p>77</p> <p>– zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejęcia władzy przez M. Gorbaczowa (1985), katastrofy w Czarnobylu (1986), ogłoszenia niepodległości przez Litwę (1990)</p> <p>– identyfikuje postać: Nicolae Ceaușescu</p> <p>– charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji międzynarodowej</p> <p>– charakteryzuje wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodniego</p> <p>– omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniając powstanie niepodległych państw w Europie</p>	<p>postać: Giennadija Janajewa</p> <p>– wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie katastrofy w Czarnobylu dla Europy i ZSRS</p>	
--	--	---	---	--	--	--

<p>5. Początek III Rzeczypospolitej</p>	<p>1. Geneza Okrągłego Stołu 2. Okrągły Stół 3. Wybory czerwcowe 4. Budowa III Rzeczypospolitej</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe – zna daty: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989) – identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego – wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy, hiperinflacja – zna daty: wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989), powołania rządu T. Mazowieckiego (12 IX 1989) – identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Bronisława Geremka, Jarosława Kaczyńskiego – podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu – prezentuje następstwa wyborów czerwcowych</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Ochrony Państwa (UOP), weryfikacja – zna daty: ponownego zalegalizowania NSZZ „Solidarność” (IV 1989), przyjęcia nazwy Rzeczpospolita Polska (29 XII 1989) – identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Leszka Balcerowicza, Krzysztofa Skubiszewskiego – omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu – przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu „gruba linia”/„gruba kreska” i problem z jego rozumieniem – zna datę: debaty Miodowicz–Wałęsa (XI 1988) – identyfikuje postacie: Alfreda Miodowicza, Mieczysława Rakowskiego</p>	<p>Uczeń: – ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce</p>
<p>POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU V</p>						

ROZDZIAŁ VI: POLSKA I ŚWIAT W NOWEJ EPOCE

<p>1. Europa po rozpadzie ZSRS</p>	<p>1. Europa na przełomie XX i XIX wieku 2. Rosja w nowej rzeczywistości 3. Wojna w Czeczenii 4. Wojna w Jugosławii</p>	<p>Uczeń: – zna datę: wejścia Polski, Czech i Węgier do NATO (1999) – identyfikuje postać: Władimira Putina – wyjaśnia okoliczności wstąpienia Polski, Czech i Węgier do NATO</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: Wspólnota Niepodległych Państw (WNP) – zna daty: powstania Wspólnoty Niepodległych Państw (1991), pomarańczowej rewolucji (2004), rozpadu Jugosławii (1991–1992) – identyfikuje postacie: Billa Clintona, Borysa Jelcyna – charakteryzuje rządy W. Putina w Rosji – wymienia problemy, z jakimi spotkały się podczas transformacji ustrojowej kraje postsowieckie – prezentuje skutki rozpadu</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Euromajdan, rewolucja róż – zna daty: wojny w Jugosławii (1991–1995), ludobójstwa w Srebrenicy (1995), porozumienia w Dayton (XI 1995), rewolucji róż (2004), Euromajdanu (2013/2014) – identyfikuje postacie: Aleksandra Łukaszenki, Wiktora Janukowycza, Wiktora Juszczenki, Micheila Saakaszwilego – omawia proces demokratyzacji Ukrainy i Gruzji – przedstawia przyczyny i skutki</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: oligarchia – zna daty: I wojny czeczeńskiej (1994–1996), II wojny czeczeńskiej (1999–2009), wojny o Osetię Południową (2008) – identyfikuje postacie: Dżochara Dudajewa, Ramzana Kadyrowa – charakteryzuje sytuację polityczną na Kaukazie i w Naddniestrzu</p>	<p>Uczeń: – ocenia rolę W. Putina w przywróceniu Rosji roli mocarstwa</p>
------------------------------------	---	---	---	---	---	---

			Jugosławii	wojen w byłej Jugosławii i Czeczenii		
TSW – Terroryzm w walce o niepodległość	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pierwsze zamachy 2. Śmierć w teatrze 3. Atak na szkołę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: terroryzm – wyjaśnia przyczyny narodzin terroryzmu czeczeńskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę: zamachu na szkołę w Biesłanie (2004) – wymienia przykłady zamachów terrorystycznych organizowanych przez bojowników czeczeńskich – omawia skutki społeczne i polityczne zamachów bojowników czeczeńskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę: zamachu w teatrze na Dubrowce (2002) – identyfikuje postać: Szamila Basajewa – opisuje przebieg zamachu na teatr na Dubrowce – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki zamachu na szkołę w Biesłanie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę: pierwszego ataku terrorystycznego w Rosji przeprowadzonego przez bojowników czeczeńskich (1995) – identyfikuje postać: Wiktora Czernomyrdina – omawia przebieg i skutki zamachu na szpital w Budionnowsku – opisuje działania władz rosyjskich skierowane przeciwko terrorystom czeczeńskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawy bojowników czeczeńskich i postawę władz rosyjskich wobec problemu czeczeńskiego
2. Konflikty na świecie po 1989 roku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Daleki Wschód 2. Kraje afrykańskie 3. Współczesne konflikty na świecie 4. Konflikt 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Al-Kaida – zna datę: ataku na World Trade Center (11 IX) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: polityka neokolonializmu, apartheid, Autonomia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: masakra na placu Tiananmen, talibowie, tzw. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: ludobójstwa w Rwandzie (1994), wybuchu wojny domowej w Jemenie (2015) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia problem terroryzmu – ocenia wpływ USA na sytuację polityczną współczesnego

	palestyńsko-izraelski 5. Wojna z terroryzmem	2001) – identyfikuje postać: George’a W. Busha – wyjaśnia przyczyny i skutki wojny z terroryzmem po 2001 r. – przedstawia przyczyny dominacji USA we współczesnym świecie	Palestyńska – zna datę: inwazji USA na Irak (2003) – identyfikuje postacie: Osamy bin Ladena, Saddama Husajna – wyjaśnia, na czym polega polityka neokolonializmu i jakie niesie za sobą skutki – przedstawia przyczyny i charakter wojny w Iraku – omawia zjawisko terroryzmu islamskiego	Państwo Islamskie – zna daty: porozumienia izraelsko-palestyńskiego w Oslo (1993), masakry na placu Tiananmen (VI 1989), wybuchu wojny w Syrii (2011), aneksji Krymu (2014) – identyfikuje postacie: Nelsona Mandeli, Jasira Arafata, Icchaka Rabina, Szimona Peresa – przedstawia rozwój gospodarczy Chin i Japonii w drugiej połowie XX w.	– identyfikuje postać: Baszara al-Asada – wyjaśnia, dlaczego manifestacja chińskich studentów w 1989 r. zakończyła się niepowodzeniem – wyjaśnia, jakie są przyczyny współczesnych konfliktów w Afryce	świata
3. Polska w latach 90. XX wieku	1. Reformy gospodarcze 2. Koszty społeczne transformacji ustrojowej 3. Rozpad obozu solidarnościowego 4. Sytuacja	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja – zna datę: uchwalenia Konstytucji RP (2	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: plan Balcerowicza, bezrobocie, pluralizm polityczny – zna daty: wdrożenia planu	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: „wojna na górze” – zna daty: początku „wojny na górze” (1990), uchwalenia małej konstytucji (X	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: popiwek – zna datę: rozwiązania PZPR (I 1990)	Uczeń: – ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r.

	<p>wewnętrzna Polski 5. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej</p>	<p>IV 1997) – identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego – wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej</p>	<p>Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu (27 X 1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005) – identyfikuje postacie: Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Ryszarda Kaczorowskiego – omawia założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowicza – wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego – wymienia reformy przeprowadzone pod koniec lat 90.</p>	<p>1992), noweli grudniowej (XII 1989), reformy administracyjnej (1997) – identyfikuje postacie: Jana Krzysztofa Bieleckiego, Jarosława Kaczyńskiego – omawia koszty społeczne reform gospodarczych – charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski – przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej</p>		
--	---	--	---	---	--	--

			XX w. – omawia podstawy ustrojowe III Rzeczypospolitej w świetle konstytucji z 1997 r.			
4. Polska w NATO i EU	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polityka zagraniczna 2. Polska droga do UE 3. Polskie społeczeństwo wobec Unii 4. Polska w strukturach NATO 5. Polska w wojnie z terroryzmem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, Unia Europejska – zna daty: przyjęcia Polski do NATO (12 III 1999), wejścia Polski do UE (1 V 2004) – identyfikuje postać: Aleksandra Kwaśniewskiego – przedstawia przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE – wymienia korzyści, jakie przyniosła Polsce integracja z UE oraz wejście do NATO 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: referendum akcesyjne – zna daty: referendum akcesyjnego (VI 2003), udziału wojsk polskich w wojnie w Afganistanie (2002) i Iraku (2003) – identyfikuje postacie: Bronisława Geremka, Billa Clintona, Borysa Jelcyna – wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE – przedstawia postawy Polaków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Trójkąt Weimarski, program „Partnerstwo dla Pokoju” – zna daty: podpisania Układu europejskiego (XII 1991), powstania Trójkąta Weimarskiego (1991), wyjścia ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), podpisania protokołu akcesyjnego Polski do Paktu Północnoatlantyckiego (1997), podpisania Traktatu nicejskiego (2000) – identyfikuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Środkowoeuropejskie Porozumienie o Wolnym Handlu (CEFTA), grupa luksemburska – opisuje udział Polski w wojnie z terroryzmem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia rezultaty polskiego członkostwa w NATO i UE

			wobec problemu integracji Polski z UE – omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO	postać: Włodzimierza Cimoszewicza – określa główne kierunki polskiej polityki zagranicznej – wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO		
5. Świat w erze globalizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Globalizacja 2. Rewolucja informacyjna 3. Kultura masowa 4. Globalna wioska czy globalne miasto? 5. Współczesne migracje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: internet, telefonia komórkowa, globalizacja – wyjaśnia, jakie szanse i zagrożenia niesie za sobą globalizacja – omawia zalety i wady nowych środków komunikacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: amerykanizacja, kultura masowa – opisuje przejawy globalizacji we współczesnym świecie – wskazuje cechy współczesnej kultury masowej – opisuje zjawisko amerykanizacji – przedstawia konsekwencje wzrostu poziomu urbanizacji współczesnego świata – wyjaśnia, na czym polega 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: antyglobaliści, bogata Północ, „globalna wioska” – wymienia poglądy przeciwników globalizacji – przedstawia skutki rozwoju turystyki – omawia przyczyny, kierunki i skutki ruchów migracyjnych we współczesnym świecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Dolina Krzemowa – omawia szanse i niebezpieczeństwa dla człowieka, wynikające ze współczesnych zmian cywilizacyjnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki zjawiska amerykanizacji kultury na świecie

			zjawisko przeludnienia			
6. Wyzwania współczesnego świata	<ol style="list-style-type: none"> 1. Problemy demograficzne 2. Nierówności społeczne 3. Przemoc zorganizowana 4. Zagrożenie terrorystyczne 5. Zagrożenia ekologiczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: przeludnienie – wymienia najważniejsze zagrożenia społeczne współczesnego świata 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: bogata Północ, biedne Południe – wymienia problemy demograficzne współczesnego świata – wskazuje rejony świata, w których występują największe nierówności społeczne – prezentuje zagrożenia ekologiczne współczesnego świata 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Czarna Afryka, Europa, efekt cieplarniany – określa przyczyny i skutki narastania nierówności społecznych we współczesnym świecie – wyjaśnia, jakie zagrożenia niesie za sobą przemoc zorganizowana – przedstawia działania współczesnego świata na rzecz poprawy stanu ekologicznego naszej planety 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: arabska wiosna, Państwo Islamskie, protokół z Kioto – zna daty: wejścia w życie protokołu z Kioto (2005), arabskiej wiosny (2010–2013) – przedstawia przyczyny i skutki przemian w świecie arabskim w latach 2010–2013 – wyjaśnia, na czym polegają kontrasty społeczne we współczesnym świecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia działania podejmowane w celu niwelowania problemów demograficznych, społecznych i ekologicznych we współczesnym świecie
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU VII						

Język angielski kl.IV

- I. Zasady ogólne

- II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

- III. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

- I. Zasady ogólne

- 1. Przedmiotowy System Oceniania (PSO) jest zgodny ze Statutem Szkoły.
- 2. W ramach oceniania przedmiotowego nauczyciel rozpoznaje poziom i postępy w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej danego etapu edukacyjnego i realizowanego przez nauczyciela programu nauczania uwzględniającego tą podstawę.
- W tym celu na początku cyklu przeprowadzana jest diagnoza wstępna, której wyniki podlegają potem porównaniu z przeprowadzonymi diagnozami w trakcie cyklu.
- 3. Ocenianiu podlegają osiągnięcia edukacyjne ucznia, tj. stan wiedzy i umiejętności uczniów oraz postępy czynione przez ucznia.
- 4. O zakresie wymagań edukacyjnych, kryteriach i sposobach oceniania oraz trybie poprawiania oceny nauczyciel informuje uczniów na pierwszej lekcji języka angielskiego.
- 5. Wymagania edukacyjne są dostosowane do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia (m.in. na podstawie orzeczeń, opinii ppp oraz w wyniku rozpoznania indywidualnych potrzeb przez pracowników placówki).
- 6. Niezależnie od przyjętego w szkole systemu oceniania (np. punktowy, ocena opisowa, średnia ważona) ocenę roczną wyraża się w sześciostopniowej skali – od 1 do 6.
- 7. Główną funkcją oceniania bieżącego jest monitorowanie pracy ucznia i przekazywanie mu informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazanie, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć.

- Ocenianie bieżące ma za zadanie umożliwić:

- a) informowanie ucznia, rodzica i nauczyciela o poziomie osiągnięć edukacyjnych oraz postępach ucznia,
- b) udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie mu informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien się dalej uczyć;
- c) wskazywanie uczniowi mocnych (uzdolnień) i słabych stron, a przede wszystkim sposobów pracy nad nimi,
- d) planowanie rozwoju ucznia, rozwijania jego uzdolnień, pokonywania ewentualnych trudności,
- e) motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce.

- 8. Ustalenie śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej odbywa się w trybie ustalonym w Statucie Szkoły.

- 9. Jeśli wynik klasyfikacji śródrocznej ucznia wskazuje na to, że poziom osiągnięć edukacyjnych ucznia uniemożliwi bądź utrudni mu kontynuowanie nauki w klasie programowo wyższej, szkoła umożliwi uczniowi uzupełnienie braków w następujący sposób:

- a) szczegółowe przedstawienie przez nauczyciela przedmiotu braków, pisemne wskazanie treści, które są niezbędne do opanowania przez ucznia,
- b) oferta dodatkowych kart pracy, zadań i ćwiczeń pozwalających na przezwycięzenie trudności,
- c) konsultacje indywidualne z nauczycielem przedmiotu.

- 10. Wszystkie oceny są dla ucznia i jego rodziców jawne, a sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia są udostępniane na zasadach określonych w Statucie Szkoły.

- 11. Oceny podlegają uzasadnieniu przez nauczyciela (w sposób określony w Statucie szkoły).

- 12. Szkoła może zdecydować (w Statucie), że oceny bieżące będą ocenami opisowymi.

- 13. Oceny opisowe powinna wskazywać potrzeby rozwojowe i edukacyjne ucznia związane z przezwyciężaniem trudności w nauce oraz rozwijaniem uzdolnień.

- W przypadku przyjęcia zasad oceny opisowej nauczyciel zamiast wystawienia stopnia (ocenianie bieżące) w skali 1–6 powinien uczniowi napisać informację zwrotną względem

wykonanej przez niego pracy w formie komentarza. Można (nie trzeba) przyjąć zasadę obowiązującą w ocenianiu kształtującym i podawać oceny w formie informacji, w której:

- a) wyszczególniamy i doceniamy dobre elementy pracy ucznia,
 - b) odnotowujemy to, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy (ze strony ucznia),
 - c) wskazujemy w jaki sposób uczeń powinien pracę poprawić (ile, które ćwiczenia, na kiedy – możliwie dokładna informacja),
 - d) wskazujemy w jakim kierunku uczeń powinien pracować dalej.
-
- Ocena opisowa ma pomagać uczniowi uczyć się, jest zatem zindywidualizowana i odnosi się do kryteriów oceniania podanych wcześniej uczniom, czyli do kryteriów dobrze wykonanej pracy. Stosując ocenianie opisowe w ocenianiu bieżącym, należy ustalić jak „opisy” zostaną w efekcie przełożone na oceny,

bo oceny końcoworoczne ustala się w skali 1–6. Proponuję oceniać opisowo w trakcie zdobywania przez uczniów nowych umiejętności, ćwiczeń, pierwszych prób danej formy (np. pisanie listu), bo tu komentarze, wskazówki pomogą uczniom poprawić swoje wyniki, natomiast za testy/sprawdziany/kartkówki stawiać oceny w skali 1–6, stosowanie takiego mieszanego sposobu oceniania spełni dwie funkcje: pomoże uczniowi uczyć się i ułatwi wystawienie nauczycielowi oceny końcoworocznej. Odradzam natomiast pisanie komentarzy, informacji obok ocen wyrażonych cyfrą. Są nieefektywne.

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

1. Nauczyciel sprawdza osiągnięcia edukacyjne ucznia możliwie często. Im większa liczba ocen cząstkowych, tym mniejszy błąd pomiaru, którym są obarczone powszechnie stosowane testy nauczycielskie.
2. Do sprawdzania wiedzy, umiejętności i postępów edukacyjnych ucznia stosuje się takie narzędzia jak: obserwacja ucznia w trakcie zajęć edukacyjnych – udział ucznia w zajęciach, udział w ćwiczeniach. Do sprawdzania wiedzy, umiejętności i postępów edukacyjnych ucznia stosuje się takie narzędzia jak: obserwacja ucznia w trakcie zajęć edukacyjnych – udział ucznia

WIEDZA	UMIEJĘTNOŚCI		
	RECEPCJA	PRODUKCJA	INTERAKCJA
<p>Uczeń posługuje się zakresem środków językowych pozwalających mu na realizację działań językowych w wybranych aspektach następujących bloków tematycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Get started! • Family and friends • My things • In the house • About me • Things I can do • My day • Animals • I like that! 	<p>SŁUCHANIE:</p> <p>Uczeń potrafi zrozumieć wyrażenia i najczęściej używane słowa dotyczące go osobiście, jego rodziny i bezpośredniego otoczenia, gdy tempo wypowiedzi jest wolne a wymowa wyraźna, potrafi zrozumieć główny sens zawarty w krótkich, prostych komunikatach i ogłoszeniach.</p> <p>CZYTANIE:</p> <p>Uczeń potrafi czytać bardzo krótkie, proste teksty. Potrafi znaleźć konkretne, przewidywalne informacje w prostych tekstach dotyczących życia codziennego, takich jak ogłoszenia, reklamy, prospekty, karty dań, rozkłady jazdy. Rozumie krótkie, proste listy prywatne.</p>	<p>MÓWIENIE:</p> <p>Uczeń potrafi posłużyć się ciągiem wyrażen i zdań, by w prosty sposób opisać swoją rodzinę, innych ludzi, warunki życia, swoje wykształcenie.</p> <p>PISANIE:</p> <p>Uczeń potrafi pisać krótkie i proste notatki lub wiadomości wynikające z doraźnych potrzeb. Potrafi napisać bardzo prosty list prywatny.</p>	<p>MÓWIENIE:</p> <p>Uczeń potrafi brać udział w zwykłej, typowej rozmowie wymagającej prostej i bezpośredniej wymiany informacji na znane mu tematy. Potrafi sobie radzić w bardzo krótkich rozmowach towarzyskich, nawet jeśli nie rozumie wystarczająco dużo, by samemu podtrzymać rozmowę.</p>
<p><i>Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie wypowiedzi i często używane wyrażenia związane z najistotniejszymi sprawami (np.: podstawowe informacje dotyczące rozmówcy, jego rodziny, zakupów, otoczenia, pracy). Potrafi porozumiewać się w typowych, prostych sytuacjach komunikacyjnych, wymagających jedynie bezpośredniej wymiany zdań na tematy znane i powtarzające się. Potrafi w prosty sposób opisywać środowisko, z którego się wywodzi i bezpośrednio otoczenie, a także wypowiadać się w sposób bardzo prosty na tematy związane z najważniejszymi potrzebami.</i></p>			

w zajęciach, udział w ćwiczeniach, testy, sprawdziany, prace pisemne, kartkówki, wypowiedzi ustne, prace domowe.

3. Uzyskane oceny są jawne, podlegają uzasadnieniu, a ocenione prace pisemne wglądowi.
4. Każdą oceną można poprawić w trybie określonym w Statucie Szkoły.
5. Sprawdziany i ich zakres są zapowiadane z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem, kartkówki z bieżącego materiału nie podlegają tej zasadzie.
6. Sprawdziany, kartkówki i prace pisemne zapowiadane przez nauczyciela są obowiązkowe.
7. O terminach i zakresie prac domowych nauczyciel informuje na bieżąco.
8. Uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do zajęć dwa razy w semestrze i brak zadania pisemnego jeden raz w semestrze.
9. Uczeń ma prawo do uzyskania pomocy nauczyciela w nadrobieniu zaległości wynikających z długotrwałej nieobecności w szkole. Termin nadrobienia zaległości podlega indywidualnym ustaleniom (adekwatnym do długości i przyczyny nieobecności).
10. Ocena końcoworoczna zostaje ustalona zgodnie ze Statutem Szkoły.

III. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych ocen

Kryteria oceniania ogólne

	POZIOM PODSTAWOWY			POZIOM PONADPODSTAWOWY		
	OCENA NIEDOSTATECZNA	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA	OCENA CELUJĄCA
		NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	
Wiadomości: środki językowe fonetyka ortografia	Uczeń nie spełnia większości kryteriów, by otrzymać ocenę dopuszczającą, tj. nie opanował podstawowej wiedzy i nie potrafi wykonać	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • zna ograniczoną liczbę podstawowych słów i wyrażeń, • popełnia liczne błędy w ich zapisie i wymowie, • zna proste, elementarne struktury gramatyczne wprowadzone przez nauczyciela, • popełnia liczne błędy leksykalno-gramatyczne we wszystkich typach zadań. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • zna część wprowadzonych słów i wyrażeń, • popełnia sporo błędów w ich zapisie i wymowie, • zna większość wprowadzonych struktur gramatycznych, • popełnia sporo błędów leksykalno-gramatycznych w trudniejszych zadaniach. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • zna większość wprowadzonych słów i wyrażeń, • zwykle poprawnie je zapisuje i wymawia, • zna wszystkie wprowadzone struktury gramatyczne, • popełnia nieliczne błędy leksykalno-gramatyczne. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • zna wszystkie wprowadzone słowa i wyrażenia, • poprawnie je zapisuje i wymawia, • zna wszystkie wprowadzone struktury gramatyczne, • popełnia sporadyczne błędy leksykalno-gramatyczne, które zwykle potrafi samodzielnie poprawić. 	Uczeń spełnia kryteria na ocenę bardzo dobrą oraz

Umiejętności	zadań o elementarnym stopniu trudności nawet z pomocą	<i>Recepcja</i> Uczeń: • rozumie polecenia nauczyciela,	<i>Recepcja</i> Uczeń: • rozumie polecenia nauczyciela,	<i>Recepcja</i> Uczeń: • rozumie polecenia nauczyciela,	<i>Recepcja</i> Uczeń: • rozumie polecenia nauczyciela,	wykazuje się wiedzą i umiejętnościami wykraczającymi ponad te kryteria.
		<p><i>Produkcja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzi ucznia nie są płynne i są bardzo krótkie: wyrazy, pojedyncze zdania, w formie pisemnej dwa - trzy zdania, • uczeń przekazuje i uzyskuje niewielką część istotnych informacji, • wypowiedzi ucznia są w znacznym stopniu nielogiczne i niespójne, • uczeń stosuje niewielki zakres poznanego słownictwa oraz struktur, • uczeń popełnia liczne błędy leksykalno-gramatyczne, które mogą zakłócać komunikację. 	<p><i>Produkcja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzi ucznia nie są zbyt płynne, ale mają dostateczną długość, • uczeń przekazuje i uzyskuje większość istotnych informacji, • wypowiedzi ucznia są częściowo nielogiczne i niespójne, • uczeń stosuje słownictwo i struktury odpowiednie do formy wypowiedzi, • uczeń popełnia sporo błędów leksykalno-gramatycznych, które nie zakłócają jednak komunikacji. 	<p><i>Produkcja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzi ucznia są dość płynne, a jego prace pisemne mają odpowiednią długość, • uczeń przekazuje i uzyskuje wszystkie istotne informacje, • wypowiedzi ucznia są logiczne i w miarę spójne, • uczeń stosuje adekwatne do tematu słownictwo oraz struktury, • uczeń popełnia nieliczne błędy leksykalno-gramatyczne, nie zakłócające komunikacji, • uczeń stosuje odpowiednią formę i styl. 	<p><i>Produkcja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzi i prace pisemne ucznia są płynne i mają odpowiednią długość, • uczeń przekazuje i uzyskuje wszystkie wymagane informacje, • wypowiedzi ucznia są logiczne i spójne, • uczeń stosuje bogate słownictwo i struktury, • uczeń popełnia sporadyczne błędy leksykalno-gramatyczne, • uczeń stosuje odpowiednią formę i styl. 	

English Class A1, rozdział 0: Get started!

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 4 -9).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popełnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. alfabet 2. dane personalne 3. liczby 1-100 4. kolory 5. przybory szkolne 6. polecenia 7. liczba mnoga rzeczowników 8. przedimki nieokreślone 			
UMIĘJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • reaguje adekwatnie na zadawane pytania, reaguje na polecenia i rozumie instrukcje, • udziela podstawowych informacji o sobie i ludziach ze swojego otoczenia • opisuje przedmioty osobiste i przybory szkolne używając bardzo podstawowych zwrotów, • korzysta z podręcznika, aby formułować pytania i wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie 	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • przedstawia siebie i inne osoby ze swojego otoczenia, podaje szczegóły na ich temat, • używając poznanych zwrotów szczegółowo opisuje przedmioty osobiste oraz przybory szkolne, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • samodzielnie zadaje

		<p>część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów,</p> <ul style="list-style-type: none"> zazwyczaj stosuje poprawny styl wypowiedzi. 		<p>pytania w celu uzyskania informacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> wyczerpująco odpowiada na zadawane pytania, zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 10 - 23).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popełnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> członkowie rodziny uroczystości rodzinne państwa i narodowości dom dane personalne znajomi i przyjaciele kraje anglojęzyczne dopełniacz saksoński zaimki dzierżawcze dla liczby pojedynczej czasownik <i>to be</i> 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, przedstawia siebie i inne osoby, opisuje ludzi używając prostych struktur, 	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, szczegółowo przedstawia

	<p>w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • składa życzenia używając prostych struktur, • wzorując się na podręczniku używa bardzo podstawowych zwrotów grzecznościowych, • udziela prostych informacji o krajach anglojęzycznych, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<p>na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<p>siebie i inne osoby ze swojego otoczenia, podaje szczegóły na ich temat,</p> <ul style="list-style-type: none"> • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, • składa życzenia stosownie do okazji, • używa różnorodnych zwrotów grzecznościowych, • udziela szczegółowych informacji na temat krajów anglojęzycznych, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • wyczerpująco odpowiada na pytania, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--	---	---	--

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 1 (e-Panel).

English Class A1, rozdział 2: My things

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
<p>WIEDZA: Znajomość środków językowych</p>	<p>Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.</p>	<p>Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.</p>	<p>Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.</p>	<p>Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 24 - 37).</p>
	<p>Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy.</p>	<p>Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.</p>	<p>W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.</p>	<p>Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. ubrania i dodatki 2. dane personalne 3. zainteresowania 4. rzeczy osobiste 5. gadżety 6. informacje o Polsce i krajach sąsiadujących 7. geometria 8. zdania z czasownikiem <i>to be</i> 9. zaimki wskazujące 			
<p>UMIEJĘTNOŚCI</p>	<p>Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje ubrania i dodatki, • wzorując się na podręczniku udziela podstawowych informacji na swój temat, • wzorując się na podręczniku i używając poznanych zwrotów prowadzi krótką rozmowę, • opisuje ulubione przedmioty i gadżety używając prostych struktur, • udziela bardzo prostych informacji na temat swojego kraju, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • samodzielnie udziela szczegółowych informacji na temat wybranych ubrań i dodatków posługując się poznany słownictwem i konstrukcjami, • udziela szczegółowych informacji na swój temat, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, przekazuje i uzyskuje informacje od swojego rozmówcy, • używając poznanych zwrotów opisuje szczegółowo opisuje ulubione przedmioty i gadżety, • udziela szczegółowych informacji na temat swojego kraju, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
<p>Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 2 (e-Panel).</p>				

English Class A1, rozdział 3: In the house

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 38 - 51).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. dom 2. pomieszczenia w domu 3. wyposażenie domu 4. gadżety 5. znajomi i przyjaciele 6. rodzaje domów i okolica 7. zdania z konstrukcją <i>there is / there are</i> 8. przymyki opisujące położenie 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje pomieszczenia w domu i położenie różnych przedmiotów, • krótko opowiada o wymarzonej domu i pokoju używając prostych struktur, • wzorując się na podręczniku w prostej formie opisuje swoje upodobania, 	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia • szczegółowo opisuje pomieszczenia w domu i położenie różnych przedmiotów stosując poznane słownictwo i właściwe zwroty, • szczegółowo opowiada o wymarzonej domu i

		<ul style="list-style-type: none"> wyraża opinie, uczucia i emocje używając bardzo prostych konstrukcji, zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 		<p>pokoju, stosuje właściwe słownictwo,</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje swoje upodobania, szczegółowo i swobodnie wyraża opinie, uczucia i emocje używając poznanych konstrukcji, stosuje właściwy styl wypowiedzi, zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--	--	--	--

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 3 (e-Panel).

English Class A1, rozdział 4: About me

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 52 - 65).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popełnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

	<ol style="list-style-type: none"> 1. wygląd zewnętrzny 2. problemy 3. cechy charakteru 4. podróżowanie 5. zwiedzanie 6. orientacja w terenie 7. recykling 8. materiały przyjazne środowisku 9. dopełniacz saksoński 10. czasownik <i>have got</i> 11. regularna i nieregularna liczba mnoga rzeczowników 12. zaimki dzierżawcze w liczbie mnogiej 			
UMIEJĘTNOŚCI	<p>Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje wygląd zewnętrzny różnych osób, • w prostych zdaniach udziela prostych informacji o supermocach wybranych bohaterów, • opisuje problemy, wyraża opinie, uczucia i emocje używając bardzo prostych konstrukcji, • opisuje cechy charakteru używając bardzo prostych konstrukcji, • wzorując się na podręczniku wyraża swoje opinie na temat innych ludzi używając prostych konstrukcji, • używając bardzo prostych słów opisuje najbardziej znane polskie zabytki, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • samodzielnie i szczegółowo opisuje wygląd zewnętrzny różnych osób, • używając poznanego słownictwa udziela szczegółowych informacji o supermocach wybranych bohaterów, • używając bogatego słownictwa wyraża opinie, uczucia i emocje, opisuje problemy, • opisuje cechy charakteru używając bogatego słownictwa, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, wyraża opinie na temat różnych ludzi, • szczegółowo opisuje wybrane zabytki w Polsce, • stosuje właściwy styl wypowiedzi,

- zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 4 (e-Panel).

English Class A1, rozdział 5: Things I can do

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 66 - 79).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. czasowniki wyrażające czynności 2. życie społeczne – język migowy 3. zajęcia pozalekcyjne 4. podróżowanie 5. zwiedzanie 6. czasownik <i>can</i> do opisywania umiejętności 7. spójniki, rozwijanie wypowiedzi 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach, wzorując się na podręczniku opisuje czynności wykonywane w czasie wolnym i zajęcia pozalekcyjne, • korzystając z podręcznika opisuje swoje umiejętności, • prostymi zdaniem i 	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • przekazuje wyczerpujące i szczegółowe informacje na temat czynności wykonywanych w czasie wolnym oraz zajęć pozalekcyjnych,

		<p>korzystając z podręcznika przedstawia intencje i plany na przyszłość,</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzystając ze zwrotów z podręcznika uzyskuje i przekazuje informacje, proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, • korzystając z tekstu w podręczniku opisuje ciekawe miejsca w swojej okolicy, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	komunikację.	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie i szczegółowo opisuje swoje umiejętności, • udziela szczegółowych informacji na temat intencji i planów na przyszłość, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, uzyskuje i przekazuje informacje, proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, • szczegółowo opisuje ciekawe miejsca w swojej okolicy, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--	---	--------------	---

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 5 (e-Panel).

English Class A1, rozdział 6: My day

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 80 – 93).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popełnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	1. czynności dnia codziennego			

	<ol style="list-style-type: none"> 2. dni tygodnia 3. formy spędzania czasu wolnego 4. podawanie czasu 5. zainteresowania 6. nazwy miesięcy 7. styl życia w Polsce 8. instrumenty muzyczne 9. czas <i>Present Simple</i> w zdaniach twierdzących do opisu czynności dnia codziennego 10. przysłówki opisujące częstotliwość
--	--

UMIEJĘTNOŚCI	<p>Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opowiada o czynnościach dnia codziennego i formach spędzania czasu wolnego, • krótko opisuje swój typowy weekend, • prostymi zdaniami opowiada o swojej wymarzonej podróży, • korzystając z wyrażen z podręcznika opisuje zagadnienia związane z tradycyjnym stylem życia Polaków, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • samodzielnie i szczegółowo opowiada o czynnościach dnia codziennego i formach spędzania czasu wolnego, • szczegółowo opisuje swój typowy weekend, • swobodnie i szczegółowo opowiada o swojej wymarzonej podróży, • udziela szczegółowych informacji na temat zagadnień związanych z tradycyjnym stylem życia Polaków, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
	Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 6 (e-Panel).			

English Class A1, rozdział 7: Animals

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 94 - 107).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popełnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. dzikie zwierzęta 2. czynności życia codziennego 3. formy spędzania czasu wolnego 4. zwierzęta domowe 5. ceny 6. sprzedawanie i kupowanie 7. środki płatnicze 8. praca 9. zakupy i usługi 10. czas <i>Present Simple</i> w pytaniach i przeczeniach do opisu zwierząt i ich zwyczajów 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach udziela informacji na temat zagadnień związanych z dzikimi i domowymi zwierzętami i ich zwyczajami, • w prostych zdaniach udziela informacji na temat spędzania czasu wolnego, • opisuje swoje ulubione zwierzę używając bardzo prostych zwrotów, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • udziela szczegółowych informacji na temat zagadnień związanych z dzikimi i domowymi zwierzętami i ich zwyczajami, • udziela szczegółowych informacji na temat spędzania czasu wolnego stosując właściwe zwroty i poznane słownictwo, • swobodnie i szczegółowo opisuje swoje ulubione

				<ul style="list-style-type: none"> zwierzę, wyraża upodobania, opinie, uczucia i emocje stosując właściwe zwroty i podając uzasadnienia zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--	--	--	--

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 7 (e-Panel).

English Class A1, rozdział 8: I like that!

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 108 – 121).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> dyscypliny sportowe formy spędzania czasu wolnego zainteresowania pogoda pory roku zdrowy tryb życia styl życia zdrowie świat przyrody sprzęt sportowy czas <i>Present Simple</i> do opisu zdrowych nawyków i stylu życia czasowniki opisujące emocje z konstrukcją <i>gerund</i> zaimki w funkcji dopełnienia słowa pytające w pytaniach szczegółowych 			

<p>UMIEJĘTNOŚCI</p>	<p>Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje ulubione dyscypliny sportowe, sprzęt i miejsca potrzebne do ich uprawiania, • korzystając z podręcznika i używając bardzo prostego słownictwa opisuje zjawiska pogodowe, • używając prostych zdań opisuje swój styl życia, • wyraża opinie, uczucia i emocje używając prostych konstrukcji, • opisuje drzewa charakterystyczne dla okolicy używając prostego języka, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. <p>– udziela prostych informacji o problemach związanych z ochroną środowiska</p>	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • szczegółowo opisuje ulubione dyscypliny sportowe, sprzęt i miejsca potrzebne do ich uprawiania, • udziela szczegółowych informacji na temat zjawisk atmosferycznych i pogody, używa poznane słownictwo i właściwe konstrukcje, • swobodnie i szczegółowo opowiada o swoim stylu życia, • wyraża szczegółowe opinie, uczucia i emocje, pyta o opinie innych, • podaje szczegóły na temat drzew charakterystycznych dla swojego regionu, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
<p>Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości z rozdziału 8 (e-Panel).</p>				
<p>English Class A1, rozdział 1: Family and friends</p>				

Język angielski kl.5

KL.V

WIEDZA	UMIEJĘTNOŚCI		
	RECEPCJA	PRODUKCJA	INTERAKCJA
<p>Uczeń posługuje się zakresem środków językowych pozwalających mu na realizację działań językowych w wybranych aspektach następujących bloków tematycznych:</p> <p>Get started! Classmates Fun with food Technology for all Big world Around town Just the job Going places Having fun</p>	<p>SŁUCHANIE:</p> <p>Uczeń potrafi zrozumieć wyrażenia i najczęściej używane słowa dotyczące go osobiście, jego rodziny i bezpośredniego otoczenia, gdy tempo wypowiedzi jest wolne a wymowa wyraźna, potrafi zrozumieć główny sens zawarty w krótkich, prostych komunikatach i ogłoszeniach.</p> <p>CZYTANIE:</p> <p>Uczeń potrafi czytać bardzo krótkie, proste teksty. Potrafi znaleźć konkretne, przewidywalne informacje w prostych tekstach dotyczących życia codziennego, takich jak ogłoszenia, reklamy, prospekty, karty dań, rozkłady jazdy. Rozumie krótkie, proste listy prywatne.</p>	<p>MÓWIENIE:</p> <p>Uczeń potrafi posłużyć się ciągiem wyrażen i zdań, by w prosty sposób opisać swoją rodzinę, innych ludzi, warunki życia, swoje wykształcenie.</p> <p>PISANIE:</p> <p>Uczeń potrafi pisać krótkie i proste notatki lub wiadomości wynikające z doraźnych potrzeb. Potrafi napisać bardzo prosty list prywatny.</p>	<p>MÓWIENIE:</p> <p>Uczeń potrafi brać udział w zwykłej, typowej rozmowie wymagającej prostej i bezpośredniej wymiany informacji na znane mu tematy. Potrafi sobie radzić w bardzo krótkich rozmowach towarzyskich, nawet jeśli nie rozumie wystarczająco dużo, by samemu podtrzymać rozmowę.</p>
<p>Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie wypowiedzi i często używane wyrażenia związane z najistotniejszymi sprawami (np.: podstawowe informacje dotyczące rozmówcy, jego rodziny, zakupów, otoczenia, pracy). Potrafi porozumiewać się w typowych, prostych sytuacjach komunikacyjnych, wymagających jedynie bezpośredniej wymiany zdań na tematy znane i powtarzające się. Potrafi w prosty sposób opisywać środowisko, z którego się wywodzi i bezpośrednio otoczenie, a także wypowiadać się w sposób bardzo prosty na tematy związane z najważniejszymi potrzebami.</p>			

Kryteria oceniania ogólne

	POZIOM PODSTAWOWY			POZIOM PONADPODSTAWOWY		
	OCENA NIEDOSTATECZNA	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA	OCENA CELUJĄCA
		NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	

<p>Wiadomości: środki językowe fonetyka ortografia</p>	<p>Uczeń nie spełnia większości kryteriów, by otrzymać ocenę dopuszczającą, tj. nie opanował podstawowej wiedzy i nie potrafi wykonać zadań o elementarnym stopniu trudności nawet z pomocą nauczyciela. Braki w wiadomościach i umiejętnościach są na tyle rozległe, że uniemożliwiają mu naukę na kolejnych etapach.</p>	<p>Uczeń: • zna ograniczoną liczbę podstawowych słów i wyrażeń, • popełnia liczne błędy w ich zapisie i wymowie, • zna proste, elementarne struktury gramatyczne wprowadzone przez nauczyciela, • popełnia liczne błędy leksykalno-gramatyczne we wszystkich typach zadań.</p>	<p>Uczeń: • zna część wprowadzonych słów i wyrażeń, • popełnia sporo błędów w ich zapisie i wymowie, • zna większość wprowadzonych struktur gramatycznych, • popełnia sporo błędów leksykalno-gramatycznych w trudniejszych zadaniach.</p>	<p>Uczeń: • zna większość wprowadzonych słów i wyrażeń, • zwykle poprawnie je zapisuje i wymawia, • zna wszystkie wprowadzone struktury gramatyczne, • popełnia nieliczne błędy leksykalno-gramatyczne.</p>	<p>Uczeń: • zna wszystkie wprowadzone słowa i wyrażenia, • poprawnie je zapisuje i wymawia, • zna wszystkie wprowadzone struktury gramatyczne, • popełnia sporadyczne błędy leksykalno-gramatyczne, które zwykle potrafi samodzielnie poprawić.</p>	<p>Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który w wysokim stopniu opanował wiedzę i umiejętności określone programem nauczania.*</p>
<p>Umiejętności</p>	<p>Recepcja Uczeń: • rozumie polecenia nauczyciela, • w ograniczonym stopniu rozwiązuje zadania na słuchanie – rozumie pojedyncze słowa, • rozumie ogólny sens przeczytanych tekstów, w ograniczonym stopniu rozwiązuje zadania na czytanie.</p>	<p>Recepcja Uczeń: • rozumie polecenia nauczyciela, • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.</p>	<p>Recepcja Uczeń: • rozumie polecenia nauczyciela, • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.</p>	<p>Recepcja Uczeń: • rozumie polecenia nauczyciela, • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.</p>	<p>Recepcja Uczeń: • rozumie polecenia nauczyciela, • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • zwykle potrafi uzasadnić swoje odpowiedzi.</p>	<p>*W świetle obowiązujących przepisów ocena ucznia ma wynikać ze stopnia przyswojenia przez niego treści wynikających z podstawy programowej. Ustalenie wymagań na ocenę celującą należy do nauczyciela, ale muszą one być zgodne z prawem. Jeżeli uczeń wykazuje zainteresowanie poszerzaniem wiedzy, można go za to nagrodzić dodatkowo, ale wiedza wykraczająca poza program nie może być elementem koniecznym do uzyskania oceny celującej - art. 44b ust. 3 Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2017 r. poz. 2198, 2203 i 2361)</p>

		<p>Produkcja</p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzi ucznia nie są płynne i są bardzo krótkie: wyrazy, pojedyncze zdania, w formie pisemnej dwa - trzy zdania, uczeń przekazuje i uzyskuje niewielką część istotnych informacji, wypowiedzi ucznia są w znacznym stopniu nielogiczne i niespójne, uczeń stosuje niewielki zakres poznanego słownictwa oraz struktur, uczeń popełnia liczne błędy leksykalno-gramatyczne, które mogą zakłócać komunikację. 	<p>Produkcja</p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzi ucznia nie są zbyt płynne, ale mają dostateczną długość, uczeń przekazuje i uzyskuje większość istotnych informacji, wypowiedzi ucznia są częściowo nielogiczne i niespójne, uczeń stosuje słownictwo i struktury odpowiednie do formy wypowiedzi, uczeń popełnia sporo błędów leksykalno-gramatycznych, które nie zakłócają jednak komunikacji. 	<p>Produkcja</p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzi ucznia są dość płynne, a jego prace pisemne mają odpowiednią długość, uczeń przekazuje i uzyskuje wszystkie istotne informacje, wypowiedzi ucznia są logiczne i w miarę spójne, uczeń stosuje adekwatne do tematu słownictwo oraz struktury, uczeń popełnia nieliczne błędy leksykalno-gramatyczne, niezakłócające komunikacji, uczeń stosuje odpowiednią formę i styl. 	<p>Produkcja</p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzi i prace pisemne ucznia są płynne i mają odpowiednią długość, uczeń przekazuje i uzyskuje wszystkie wymagane informacje, wypowiedzi ucznia są logiczne i spójne, uczeń stosuje bogate słownictwo i struktury, uczeń popełnia sporadyczne błędy leksykalno-gramatyczne, uczeń stosuje odpowiednią formę i styl. 	
--	--	--	--	--	--	--

English Class A1+, rozdział 0: Get started!

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 4–9).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popełnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

	<p>dane personalne państwa i narodowości rzeczy osobiste nazwy miesięcy umiejętności i zainteresowania pomieszczenia i wyposażenie domu ubrania przymiotniki opisujące cechy i osobowość czasownik to be, have got, can konstrukcja there is / there are przymyki opisujące położenie zaimki wskazujące i dzierżawcze</p>			
UMIĘJĘTNOŚCI	<p>Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<p>Uczeń: częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, reaguje adekwatnie na zadawane pytania, reaguje na polecenia i rozumie instrukcje, udziela podstawowych informacji o sobie i ludziach ze swojego otoczenia, zna nazwy kilku krajów i narodowości, opisuje przedmioty osobiste i ubrania, używając bardzo podstawowych zwrotów, umie nazwać niektóre miesiące, nazywa podstawowe pomieszczenia w domu i ich wyposażenie, korzysta z podręcznika, aby formułować pytania i wypowiedzi, zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów, zazwyczaj stosuje poprawny styl wypowiedzi.</p>	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<p>Uczeń: poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, przedstawia siebie i inne osoby ze swojego otoczenia, podaje szczegóły na ich temat, opisuje ich cechy osobowości, umiejętności i zainteresowania, zna nazwy krajów i narodowości, używając poznanych zwrotów, szczegółowo opisuje przedmioty osobiste oraz ubrania, zna nazwy wszystkich miesięcy i potrafi wymienić je we właściwej kolejności, nazywa pomieszczenia w domu i szczegółowo opisuje ich wyposażenie, stosuje właściwy styl wypowiedzi, samodzielnie zadaje pytania w celu uzyskania informacji, wyczerpująco odpowiada na zadawane pytania, zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.</p>

English Class A1+, rozdział 1: Classmates

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 10–23).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

	przedmioty nauczania, przybory szkolne dni tygodnia pomieszczenia w szkole, życie szkoły dane personalne zainteresowania, formy spędzania czasu wolnego czas Present Simple przysłówki częstotliwości			
UMIĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, przedstawia siebie i inne osoby, opisuje ludzi, używając prostych struktur, nazywa niektóre przedmioty nauczane w szkole i podstawowe przybory, nazywa niektóre dni tygodnia, w bardzo prostych słowach mówi o swoich zainteresowaniach i formach spędzania czasu wolnego, wzorując się na podręczniku, używa bardzo podstawowych zwrotów, udziela prostych informacji o krajach anglojęzycznych, zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, szczegółowo przedstawia siebie i inne osoby ze swojego otoczenia, podaje szczegóły na ich temat, swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, zna przedmioty i przybory szkolne, swobodnie i szczegółowo opisuje życie szkolne, opowiada o swoim hobby, używając wszystkich poznanych zwrotów i wyrażeń, używa różnorodnych zwrotów, udziela szczegółowych informacji na temat krajów anglojęzycznych, stosuje właściwy styl wypowiedzi, wyczerpująco odpowiada na pytania, zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 1 (e-Panel).				
English Class A1+, rozdział 2: Fun with food				
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 24–37).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	artykuły spożywcze opakowania zamawianie jedzenia w restauracji tradycje kulinarne w innych krajach czas Present Simple rzeczowniki policzalne i niepoliczalne some i any z rzeczownikami pytanie o liczbę i ilość z użyciem how much i how many			
UMIĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy.	Uczeń: częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa.	Uczeń: poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i

	<p>Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność.</p> <p>Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<p>czytanie i słuchanie, w prostych zdaniach opisuje swoje nawyki żywieniowe, wzorując się na podręczniku, udziela podstawowych informacji na temat żywienia, w bardzo prostych słowach wymienia składniki niezbędne do organizacji przyjęcia, używając bardzo prostych struktur i wzorując się na podręczniku, opisuje ilustrację, wzorując się na podręczniku i używając poznanych zwrotów, zamawia jedzenie w restauracji, opisuje ulubione śniadanie, używając prostych struktur, udziela bardzo prostych informacji na temat typowych posiłków, zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.</p>	<p>W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<p>słuchanie, wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, samodzielnie udziela szczegółowych informacji na temat nawyków żywieniowych, posługując się poznanym słownictwem i konstrukcjami, udziela szczegółowych informacji na temat żywienia, układa szczegółową listę zakupów niezbędnych do organizacji przyjęcia, uzasadnia swój wybór, opisuje ilustrację, stosując poznane słownictwo i struktury, swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę w restauracji, przekazuje i uzyskuje informacje od swojego rozmówcy, używając poznanych zwrotów, szczegółowo opisuje ulubione posiłki, udziela szczegółowych informacji na temat typowych posiłków w swoim kraju, zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.</p>
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 2 (e-Panel).				
English Class A1+, rozdział 3: Technology for all				
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 38–51).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	gadżety korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnych czasowniki nazywające czynności znajomi i przyjaciele przekazywanie informacji uczucia i emocje czas Present Simple czas Present Continuous związek przymiotnika z przyimkiem			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę	Uczeń: częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, w prostych zdaniach opisuje nowe technologie i sposoby ich wykorzystania, w bardzo prostych zdaniach opisuje ilustracje, wyraża opinie, uczucia i emocje, używając bardzo	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na	Uczeń: poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia szczegółowo opisuje nowe technologie i gadżety oraz sposoby ich wykorzystania, stosując poznane słownictwo i właściwe

	dostateczną: naśladowuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	prosty konstrukcji, używając bardzo prostych struktur i korzystając z podręcznika, prowadzi rozmowę telefoniczną, krótko opisuje urządzenia technologiczne, z których korzysta, używając prostych struktur, wzorując się na podręczniku, w prostej formie opisuje swoje upodobania, zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	zwroty, szczegółowo opisuje ilustracje, stosując poznane słownictwo i konstrukcje gramatyczne, szczegółowo i swobodnie wyraża opinie, uczucia i emocje, używając poznanych konstrukcji, prowadzi swobodną rozmowę telefoniczną, zaprasza, proponuje i zachęca, szczegółowo opisuje urządzenia technologiczne, stosuje właściwe słownictwo, opisuje swoje upodobania, stosuje właściwy styl wypowiedzi, zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	---	---	---	--

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 3 (e-Panel).

English Class A1+, rozdział 4: Big world

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 52–65).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	elementy krajobrazu zainteresowania zwierzęta i przymiotniki je opisujące ulubione filmy rekordy świata przyjaźń formy spędzania czasu wolnego czas Present Simple czas Present Continuous stopień wyższy i najwyższy przymiotników			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladowuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, w prostych zdaniach opisuje ciekawe miejsca w swoim kraju, w prostych zdaniach opisuje swoje zainteresowania, w bardzo prostych zdaniach opisuje zwierzęta, opisuje upodobania, wyraża opinie, uczucia i emocje, używając bardzo prostych konstrukcji, opisuje cechy charakteru, używając bardzo prostych konstrukcji,	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, samodzielnie i szczegółowo opisuje ciekawe miejsca w swoim kraju, uzasadnia swój wybór, używając poznanego słownictwa, udziela szczegółowych informacji na temat swoich zainteresowań, używając bogatego słownictwa, opisuje zwierzęta,

		wzorując się na podręczniku, opisuje ludzi, wyraża swoje opinie na temat innych ludzi, używając prostych konstrukcji, używając bardzo prostych słów, opisuje ulubione filmy i książki, zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.		używając bogatego słownictwa, opisuje upodobania, uczucia i emocje, opisuje problemy, opisuje innych ludzi i wyraża opinie na ich temat, używając bogatego słownictwa, swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, wyraża opinie na temat różnych ludzi, szczegółowo opisuje ulubione filmy i książki, uzasadnia swój wybór, stosuje właściwy styl wypowiedzi, zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--	--	--	--

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 4 (e-Panel).

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziałów 1–4 (e-Panel).

English Class A1+, rozdział 5: Around town

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 66–79).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	miejsca w mieście orientacja w terenie przymyki opisujące położenie czas Past Simple dla czasownika to be przymiotniki rozwijające wypowiedź			
UMIĘJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytanych pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, w prostych zdaniach, wzorując się na podręczniku, opisuje miejsca w swoim mieście, używając prostych zdań i korzystając z podręcznika, opisuje wydarzenia z przeszłości, korzystając ze zwrotów z podręcznika, uzyskuje i przekazuje informacje, korzystając z podręcznika, opisuje swoją miejscowość, korzystając z tekstu w podręczniku, opisuje ciekawe miejsca w swojej okolicy, zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, przekazuje wyczerpujące i szczegółowe informacje na temat miejsc w swoim mieście, udziela szczegółowych informacji na temat wydarzeń z przeszłości, swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, uzyskuje i przekazuje informacje, samodzielnie i szczegółowo opisuje swoją miejscowość, szczegółowo opisuje ciekawe miejsca w swojej okolicy, stosuje właściwy styl wypowiedzi, zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 5 (e-Panel).

English Class A1+, rozdział 6: Just the job

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 80–93).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	popularne zawody czynności dnia codziennego formy spędzania czasu wolnego wyrażanie próśb prace domowe czas Past Simple dla czasowników regularnych i nieregularnych w zdaniach twierdzących			
UMIĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, w prostych zdaniach opowiada o czynnościach związanych z wykonywanym zawodem, krótko przedstawia swoje plany zawodowe na przyszłość, prostymi zdaniami, korzystając z podręcznika opowiada o wydarzeniach z przeszłości, korzystając z wyrażen z podręcznika, prowadzi rozmowę, uzyskuje i przekazuje informacje, wzorując się na schemacie zaprezentowanym w podręczniku, pyta o pozwolenie, udziela lub odmawia pozwolenia, korzystając z podręcznika, krótko opisuje obowiązki domowe, zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, samodzielnie i szczegółowo opowiada o czynnościach związanych z wykonywanym zawodem, szczegółowo przedstawia swoje plany zawodowe na przyszłość, uzasadnia swój wybór, swobodnie i szczegółowo opisuje wydarzenia z przeszłości, swobodnie prowadzi rozmowę, uzyskuje i przekazuje szczegółowe informacje, pyta o pozwolenie, udziela lub odmawia pozwolenia, potrafi uzasadnić swój wybór, szczegółowo opisuje swoje obowiązki domowe, wyraża opinię na ich temat, zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 6 (e-Panel).				

English Class A1+, rozdział 7: Going places

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 94–107).

	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<p>środki transportu wyposażenie turystyczne czasowniki związane z podróżowaniem ceny, środki płatnicze kupowanie biletów odkrywcy pocztówka z wyjazdu czas Past Simple w pytaniach i przeczeniach</p>			
UMIĘTNOŚCI	<p>Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność.</p> <p>Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<p>Uczeń: częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, w prostych zdaniach opisuje środki transportu, w prostych zdaniach udziela informacji na temat swojego wyjazdu, opisuje wydarzenia z przeszłości, korzystając z tekstu w podręczniku, korzystając ze schematu przedstawionego w podręczniku oraz używając bardzo prostych zwrotów, kupuje bilet na podróż, używając bardzo prostych zwrotów, opisuje swoją podróż i wyjazd wakacyjny, zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.</p>	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<p>Uczeń: poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, udziela szczegółowych informacji na temat środków transportu, udziela szczegółowych informacji na temat swojego wyjazdu, opisuje wydarzenia z przeszłości, stosując właściwe zwroty i poznane słownictwo, swobodnie prowadzi rozmowę, potrafi zakupić bilet na podróż, uzyskuje niezbędne informacje, szczegółowo opisuje swoją podróż oraz wyjazd wakacyjny, wyraża swoją opinię na temat wyjazdu, wyraża upodobania, opinie, uczucia i emocje, stosując właściwe zwroty i podając uzasadnienia zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.</p>
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 7 (e-Panel).				
English Class A1+, rozdział 8: Having fun				
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 108–121).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

	wydarzenia w życiu prywatnym określanie czasu zainteresowania rodzaje muzyki czas Past Simple konstrukcja to be going to pytania na temat teraźniejszości i przeszłości			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytanych pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, w prostych zdaniach opisuje rysunki, posługując się prostymi zwrotami, opowiada o wydarzeniach ze swojego życia, korzystając z podręcznika i używając bardzo prostego słownictwa, wyraża plany na przyszłość, używając prostych zdań i korzystając ze schematu z podręcznika, zaprasza i odpowiada na zaproszenie, proponuje, zachęca, wyraża opinie, uczucia i emocje, używając prostych konstrukcji, zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, szczegółowo opisuje rysunki, szczegółowo opisuje wydarzenia ze swojego życia, wyraża opinie na ich temat, udziela szczegółowych informacji na temat planów na przyszłość, stosuje poznane słownictwo i właściwe konstrukcje, używając właściwych konstrukcji, zaprasza i odpowiada na zaproszenie, wyraża szczegółowe opinie, uczucia i emocje, pyta o opinie innych, proponuje i zachęca, swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości z rozdziału 8 (e-Panel).				
Uczeń rozwiązuje test końcoworoczny (e-Panel).				

Język angielski kl.6

I. Zasady ogólne

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

III. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

I. Zasady ogólne

1. Przedmiotowy System Oceniania (PSO) jest zgodny z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania (PZO), który stanowi załącznik do Statutu Szkoły.

W przypadku przyjęcia zasad oceny opisowej nauczyciel zamiast wystawienia stopnia (ocenie bieżące) w skali 1–6 powinien uczniowi napisać informację zwrotną względem wykonanej przez niego pracy w formie komentarza. Można (nie trzeba) przyjąć zasadę obowiązującą w ocenianiu kształtującym i podawać oceny w formie informacji, w której:

- wyszczególniamy i doceniamy dobre elementy pracy ucznia,
- odnotowujemy to, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy (ze strony ucznia),
- wskazujemy w jaki sposób uczeń powinien pracę poprawić (ile, które ćwiczenia, na kiedy – możliwie dokładna informacja),
- wskazujemy w jakim kierunku uczeń powinien pracować dalej.

Ocena opisowa ma pomagać uczniowi uczyć się, jest zatem zindywidualizowana i odnosi się do kryteriów oceniania podanych wcześniej uczniom, czyli do kryteriów dobrze wykonanej pracy. Stosując ocenianie opisowe w ocenianiu bieżącym, należy ustalić jak „opisy” zostaną w efekcie przełożone na oceny, bo oceny końcoworoczne ustala się w skali 1–6. Proponuję oceniać opisowo w trakcie zdobywania przez uczniów nowych umiejętności, ćwiczeń, pierwszych prób danej formy (np. pisanie listu), bo tu komentarze, wskazówki pomogą uczniom poprawić swoje wyniki, natomiast za testy/sprawdziany/kartkówki stawiać oceny w skali 1–6, stosowanie takiego mieszanego sposobu oceniania spełni dwie funkcje: pomoże uczniowi uczyć się i ułatwi wystawienie nauczycielowi oceny końcoworocznej.

Odradzam natomiast pisanie komentarzy, informacji obok ocen wyrażonych cyfrą. Są nieefektywne.

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

1. Nauczyciel sprawdza osiągnięcia edukacyjne ucznia możliwie często. Im większa liczba ocen cząstkowych, tym mniejszy błąd pomiaru, którym są obarczone powszechnie stosowane testy nauczycielskie.
2. Do sprawdzania wiedzy, umiejętności i postępów edukacyjnych ucznia stosuje się takie narzędzia jak: obserwacja ucznia w trakcie zajęć edukacyjnych – udział ucznia w zajęciach, udział w ćwiczeniach, testy, sprawdziany, prace pisemne, kartkówki, wypowiedzi ustne, prace domowe.
3. Uzyskane oceny są jawne, podlegają uzasadnieniu, a ocenione prace pisemne wglądowi.
4. Każdą oceną można poprawić w trybie określonym w PZO.
5. Sprawdziany i ich zakres są zapowiadane z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem, kartkówki z bieżącego materiału nie podlegają tej zasadzie.
6. Sprawdziany, kartkówki i prace pisemne zapowiadane przez nauczyciela są obowiązkowe.
7. O terminach i zakresie prac domowych nauczyciel informuje na bieżąco.
8. Uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do zajęć dwa razy w semestrze i brak zadania pisemnego jeden raz w semestrze.
9. Uczeń ma prawo do uzyskania pomocy nauczyciela w nadrobieniu zaległości wynikających z długotrwałej nieobecności w szkole. Termin nadrobienia zaległości podlega indywidualnym ustaleniom (adekwatnym do długości i przyczyny nieobecności).
10. Ocena końcoworoczna zostaje ustalona zgodnie z PZO.

III. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych ocen

Kryteria oceniania ogólne

	POZIOM PODSTAWOWY			POZIOM PONADPODSTAWOWY		
	OCENA NIEDOSTATECZNA	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA	OCENA CELUJĄCA
Znajomość środków językowych	<i>Uczeń nie spełnia kryteriów na ocenę dopuszczającą.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zna niewiele podstawowych słów i wyrażeń • popełnia liczne błędy w ich zapisie i wymowie • zna część 	<ul style="list-style-type: none"> • zna część wprowadzonych słów i wyrażeń • popełnia sporo błędów w ich zapisie i wymowie • zna większość 	<ul style="list-style-type: none"> • zna większość wprowadzonych słów i wyrażeń • zwykle poprawnie je zapisuje i wymawia • zna wszystkie 	<ul style="list-style-type: none"> • zna wszystkie wprowadzone słowa i wyrażenia • poprawnie je zapisuje i wymawia • zna wszystkie 	<i>Uczeń spełnia kryteria na ocenę bardzo dobrą oraz wykazuje się wiedzą wykraczającą poza te kryteria.</i>

		wprowadzonych struktur gramatycznych <ul style="list-style-type: none"> • popełnia liczne błędy leksykalno-gramatyczne we wszystkich typach zadań 	wprowadzonych struktur gramatycznych <ul style="list-style-type: none"> • popełnia sporo błędów leksykalno-gramatycznych w trudniejszych zadaniach 	wprowadzone struktury gramatyczne <ul style="list-style-type: none"> • popełnia nieliczne błędy leksykalno-gramatyczne 	wprowadzone struktury gramatyczne <ul style="list-style-type: none"> • popełnia sporadyczne błędy leksykalno-gramatyczne, które zwykle potrafi samodzielnie poprawić 	
Rozumienie wypowiedzi	<i>Uczeń nie spełnia kryteriów na ocenę dopuszczającą.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie polecenia nauczyciela, ale w niewielkim stopniu rozwiązuje zadania na słuchanie • rozumie ogólny sens przeczytanych tekstów, ale w niewielkim stopniu rozwiązuje zadania na czytanie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie polecenia nauczyciela • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie polecenia nauczyciela • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie polecenia nauczyciela • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie • zwykle potrafi uzasadnić swoje odpowiedzi 	<i>Uczeń spełnia kryteria na ocenę bardzo dobrą oraz wykazuje się umiejętnościami wykraczającymi poza te kryteria.</i>
Tworzenie wypowiedzi	<i>Uczeń nie spełnia kryteriów na ocenę dopuszczającą.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • przekazuje niewielką część istotnych informacji • wypowiedzi nie są płynne i są bardzo krótkie • wypowiedzi są w dużym stopniu nielogiczne i niespójne • stosuje wąski zakres słownictwa i struktur • liczne błędy czasami zakłócają komunikację 	<ul style="list-style-type: none"> • przekazuje część istotnych informacji • wypowiedzi nie są zbyt płynne i są dość krótkie • wypowiedzi są częściowo nielogiczne i niespójne • stosuje słownictwo i struktury odpowiednie do formy wypowiedzi • popełnia sporo błędów, które nie zakłócają komunikacji 	<ul style="list-style-type: none"> • przekazuje wszystkie istotne informacje • wypowiedzi są zwykle płynne i mają odpowiednią długość • wypowiedzi są logiczne i zwykle spójne • stosuje bogate słownictwo i struktury • popełnia nieliczne błędy 	<ul style="list-style-type: none"> • przekazuje wszystkie informacje • wypowiedzi są płynne i mają odpowiednią długość • wypowiedzi są logiczne i spójne • stosuje bogate słownictwo i struktury • popełnia sporadyczne błędy 	
Reagowanie na wypowiedzi	<i>Uczeń nie spełnia kryteriów na ocenę dopuszczającą.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • czasami reaguje na wypowiedzi w prostych i typowych sytuacjach życia codziennego • zadaje najprostsze pytania, które wprowadzono w podręczniku i czasami odpowiada na nie 	<ul style="list-style-type: none"> • zwykle reaguje na wypowiedzi w prostych i typowych sytuacjach życia codziennego • odpowiada na większość pytań oraz zadaje niektóre z nich 	<ul style="list-style-type: none"> • zwykle poprawnie reaguje na wypowiedzi w prostych sytuacjach życia codziennego • zadaje pytania i odpowiada na nie 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie reaguje na pytania i wypowiedzi w prostych sytuacjach życia codziennego • samodzielnie zadaje pytania i wyczerpująco odpowiada na nie 	

Przetwarzanie wypowiedzi	<i>Uczeń nie spełnia kryteriów na ocenę dopuszczającą.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje niewielką część informacji z tekstu słuchanego lub czytanego 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje część informacji z tekstu słuchanego lub czytanego 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje lub przekazuje ustnie większość informacji z tekstu słuchanego lub czytanego 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje lub przekazuje ustnie informacje z tekstu słuchanego lub czytanego 	
Inne kryteria	<ul style="list-style-type: none"> • nie okazuje zainteresowania przedmiotem • nie jest aktywny na lekcji • zwykle nie jest przygotowany do zajęć • zwykle nie odrabia pracy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> • okazuje zainteresowanie przedmiotem • rzadko jest aktywny na lekcji • często nie jest przygotowany do zajęć • często nie odrabia pracy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> • czasami okazuje zainteresowanie przedmiotem • czasami jest aktywny na lekcji • zwykle jest przygotowany do zajęć • zwykle odrabia pracę domową 	<ul style="list-style-type: none"> • okazuje zainteresowanie przedmiotem • jest aktywny na lekcji • zwykle jest przygotowany do zajęć • regularnie odrabia pracę domową 	<ul style="list-style-type: none"> • okazuje duże zainteresowanie przedmiotem • jest bardzo aktywny na lekcji • jest przygotowany do zajęć • regularnie odrabia pracę domową 	<i>kryteria jak dla oceny bardzo dobrej plus:</i> <ul style="list-style-type: none"> • wykonuje zadania dodatkowe • samodzielnie doskonali swoje umiejętności językowe • samodzielnie szuka dodatkowych informacji (np. w słowniku) • pomaga innym uczniom

Kryteria szczegółowe

W kryteriach szczegółowych nie uwzględniono oceny niedostatecznej i celującej.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia większości kryteriów, by otrzymać ocenę dopuszczającą. Oznacza to, że uczeń nie opanował podstawowej wiedzy oraz nie posiada podstawowych umiejętności określonych w nowej podstawie programowej. Tym samym nie potrafi wykonać zadań o elementarnym stopniu trudności nawet z pomocą nauczyciela, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają mu naukę na kolejnych etapach.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie kryteria dla oceny bardzo dobrej, a jego wiedza i umiejętności wykraczają poza te kryteria.

Pod koniec każdej sekcji kryteriów szczegółowych podano testy, które nauczyciel może przeprowadzić ze swoimi uczniami. Wszystkie testy znajdują się na płytach Test Master CD-ROM, które są dostępne tylko dla nauczycieli. Są to zarówno testy gramatyczno-leksykalne jak i testy umiejętności językowych. Ponadto nauczyciel w ciągu całego roku szkolnego ocenia ustnie i pisemnie wypowiedzi uczniów (np. dialogi, wypracowania).

Przeliczenie wyniku punktowego testu oraz innych form sprawdzania wiadomości i umiejętności powinno być zgodne z wewnątrzszkolnymi i przedmiotowymi zasadami oceniania obowiązującymi w danej szkole.

Rozdział Hello!

	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA
Znajomość środków językowych	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje kilka podstawowych wyrazów i zwrotów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje część poznanych wyrazów oraz zwrotów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty.
	<p>W niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popołnia liczne błędy:</p> <ul style="list-style-type: none"> czas <i>Present Simple</i> (zdania twierdzące, przeczące, pytania) przysłówki częstotliwości czas <i>Past Simple</i> (czasowniki regularne i nieregularne w twierdzeniach, pytaniach, przeczeniach) 	<p>Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p>	<p>W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p>	<p>Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p>
Rozumienie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> W niewielkim stopniu poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. 	<ul style="list-style-type: none"> W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. 	<ul style="list-style-type: none"> Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie.
Tworzenie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> Podaje zajęcia przyjaciół. 	<ul style="list-style-type: none"> Podaje zajęcia przyjaciół. Mówi, jak często je wykonują 	<ul style="list-style-type: none"> Krótko opowiada o różnych zajęciach i czynnościach przyjaciół. 	<ul style="list-style-type: none"> Opowiada o swoich przyjaciółach.
Reagowanie na wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> Mówi o wydarzeniach przeszłych, korzysta z przykładów z podręcznika. 	<ul style="list-style-type: none"> Mówi o wydarzeniach przeszłych, częściowo korzysta z przykładów z podręcznika. 	<ul style="list-style-type: none"> Pyta o wydarzenia przeszłe i odpowiada na nie. 	<ul style="list-style-type: none"> Pyta o wydarzenia przeszłe i samodzielnie i wyczerpująco odpowiada na nie.
	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje na propozycje. 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje na propozycje, używając różnych odpowiedzi. 	<ul style="list-style-type: none"> Formułuje propozycje i odpowiada na nie. 	<ul style="list-style-type: none"> Formułuje propozycje korzystając za wszystkich podanych zwrotów. Samodzielnie odpowiada na nie.
Przetwarzanie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje niewielką część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje i przekazuje ustnie większość informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.

Rozdział 1: Money

	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA
Znajomość środków językowych	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje kilka podstawowych wyrazów i zwrotów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje część poznanych wyrazów oraz zwrotów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty.
	<p>W niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w</p>	<p>Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w</p>	<p>W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w</p>	<p>Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach</p>

	<p>zadaniach językowych. Popętnia liczne błędy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • czasy <i>Present Simple/Present Continuous</i> (formy twierdzące, przeczące i pytania) • czasowniki wyrażające stan • rzeczowniki policzalne i niepoliczalne • wyrażenia <i>some-/any-/every-/no-</i> 	<p>zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p>	<p>zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • czasy i użycie czasów <i>Present Simple/Present Continuous</i> (formy twierdzące, przeczące i pytania, w tym formy skrócone), w tym czasowniki z nieregularną pisownią z końcówką <i>-ing</i> • czasowniki wyrażające stan • rzeczowniki policzalne i niepoliczalne • wyrażenia <i>some-/any-/every-/no-</i> 	<p>językowych i własnych wypowiedziach:</p>
Rozumienie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.
Tworzenie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • Układa proste zdania, by opisać wyjątkowy dzień. Wzoruje się na modelu w podręczniku i korzysta z niektórych pytań pomocniczych w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Układa proste zdania, by opisać wyjątkowy dzień. Korzysta z pytań w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> • W krótkich tekście opisuje wyjątkowy dzień. Korzysta ze wszystkich pytań pomocniczych w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie i wyczerpująco opisuje wyjątkowy dzień.
Reagowanie na wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • Odpowiada <i>yes/no</i> na pytania o przedmioty, które znajdują się w jego torbie szkolnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pyta rozmówcę o przedmioty, które znajdują się w jego torbie. Odpowiada na część pytań tego typu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pyta rozmówcę o przedmioty, które znajdują się w jego torbie. Odpowiada na pytania tego typu, korzysta z poznanych określników ilości. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie pyta rozmówcę o przedmioty, które znajdują się w jego torbie. Odpowiada na pytania tego typu.
	<ul style="list-style-type: none"> • Mówi, co chce kupić, korzysta z modelu w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mówi, co chce kupić, wykorzystuje przykłady w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mówi, co chce kupić. Przyjmuje rolę sprzedawcy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie prosi o przedmioty w sklepie. Swobodnie prowadzi rozmowę jako sprzedawca.
Przetwarzanie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje niewielką część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje i przekazuje ustnie większość informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości z rozdziału 1 (Test Master CD-ROM).				

Rozdział 2: *Out And About*

	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA
Znajomość środków językowych	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i stosuje kilka podstawowych wyrazów i zwrotów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i stosuje część poznanych wyrazów oraz zwrotów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty.
	<ul style="list-style-type: none"> W niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w 	<ul style="list-style-type: none"> W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w 	<ul style="list-style-type: none"> Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach

	<p>zadaniach językowych. Popętnia liczne błędy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • czas <i>Present Continuous</i> do wyrażania przyszłości (formy twierdzące, przeczące i pytania) • will do wyrażania przepowiadania przyszłości (formy twierdzące, przeczące i pytania) • struktura <i>going to</i> (formy twierdzące, przeczące i pytania) 	<p>zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p>	<p>zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p>	<p>językowych i własnych wypowiedziach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • czas <i>Present Continuous</i> do wyrażania przyszłości (formy twierdzące, przeczące i pytania, w tym formy skrócone), w tym czasowniki z nieregularną pisownią z końcówką <i>-ing</i> • <i>will</i> do wyrażania przepowiadania przyszłości (formy twierdzące, przeczące i pytania, w tym formy skrócone) • struktura <i>going to</i> (formy twierdzące, przeczące i pytania, w tym formy skrócone)
Rozumienie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.
Tworzenie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • Nazywa niektóre rodzaje transportu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nazywa wszystkie rodzaje transportu, z których korzysta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nazywa wszystkie rodzaje transportu, z których korzysta i podaje swój ulubiony. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nazywa wszystkie rodzaje transportu, z podręcznika i podaje swój ulubiony.
	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje zamiary jednej postaci z obrazków z podręcznika. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje zamiary większości postaci z obrazków z podręcznika. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje postaci z obrazków z podręcznika.. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dokładnie opisuje postaci z obrazków z podręcznika, używa również zdań przeczących.
	<ul style="list-style-type: none"> • Odpowiada na niektóre pytania w podręczniku, by opisać swój własny środek transportu przyszłości. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzorując się na tekstach w podręczniku, opisuje swój własny środek transportu przyszłości. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie i dość wyczerpująco opisuje swój własny środek transportu przyszłości. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie i wyczerpująco opisuje swój własny środek transportu przyszłości.
Reagowanie na wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • Odpowiada na niektóre zaproszenia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zaprasza kolegę lub koleżankę. Odpowiada na część pytań tego typu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zaprasza kolegę lub koleżankę. Odpowiada na pytania tego typu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie zaprasza. Odpowiada na pytania tego typu.
Przetwarzanie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje niewielką część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje i przekazuje ustnie większość informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości z rozdziału 2 (Test Master CD-ROM).				
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności po rozdziałach 1 i 2 (Test Master CD-ROM).				

Rozdział 3: *Be Careful!*

	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA
Znajomość środków językowych	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i stosuje kilka podstawowych wyrazów i zwrotów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i stosuje część poznanych wyrazów oraz zwrotów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty.

	<p>W niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popołnia liczne błędy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • czasy <i>Present Perfect</i> i <i>Past Simple</i> (wszystkie formy) • czas <i>Present Perfect</i> (<i>How long...? for/since</i>) • czas <i>Present Perfect</i> (<i>just/already/yet</i>) 	<p>Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p>	<p>W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • czasy i użycie czasów <i>Present Perfect</i> i <i>Past Simple</i> (wszystkie formy) • czas <i>Present Perfect</i> (<i>How long...? for/since</i>) • czas <i>Present Perfect</i> (<i>just/already/yet</i>) 	<p>Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p>
Rozumienie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.
Tworzenie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • Bardzo krótko opisuje co dzisiaj zrobił. Wykorzystuje niektóre z przykładów w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Krótko opisuje co dzisiaj zrobił. Wykorzystuje przykłady z podręcznika. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dość samodzielnie opisuje co dzisiaj zrobił a czego nie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie i wyczerpująco opisuje co dzisiaj zrobił a czego nie zrobił.
	<ul style="list-style-type: none"> • Bardzo krótko opisuje swoją koleżankę lub kolegę. Podaje niektóre informacje dotyczące jej lub jego ulubionego niebezpiecznego sportu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje swoją koleżankę lub kolegę. Podaje niektóre informacje dotyczące jej lub jego ulubionego niebezpiecznego sportu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje swoją koleżankę lub kolegę. Podaje wszystkie informacje dotyczące jej lub jego ulubionego niebezpiecznego sportu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie i wyczerpująco opisuje swoją koleżankę lub kolegę. Podaje wszystkie informacje dotyczące jej lub jego ulubionego niebezpiecznego sportu.
Reagowanie na wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • Odpowiada na część prostych pytań o doświadczenia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzorując się na pytaniach w podręczniku, pyta rozmówcę o doświadczenia. Odpowiada na część pytań tego typu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pyta rozmówcę o doświadczenia. Odpowiada na pytania tego typu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie pyta rozmówcę o doświadczenia. Odpowiada na pytania tego typu.
	<ul style="list-style-type: none"> • Krótko opisuje swoje dolegliwości, wzorując się na niektórych przykładach z podręcznika. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje swoje dolegliwości. Wzoruje się na wszystkich przykładach z podręcznika. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje swoje dolegliwości. Przyjmuje rolę lekarza by o nie zapytać i udziela krótkich porad. 	<ul style="list-style-type: none"> • Swobodnie opisuje swoje dolegliwości. Przyjmuje rolę lekarza by o nie zapytać i udziela krótkich porad.
	<ul style="list-style-type: none"> • Udziela bardzo krótkich odpowiedzi na pytania dotyczące niebezpiecznych sportów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Udziela krótkich odpowiedzi na pytania dotyczące niebezpiecznych sportów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pyta o niebezpieczne sporty i częściowo poprawnie odpowiada na pytania tego typu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie pyta o sporty ekstremalne i poprawnie odpowiada na pytania tego typu.
Przetwarzanie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje niewielką część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje i przekazuje ustnie większość informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości z rozdziału 3 (Test Master CD-ROM).				

Rozdział 4: *Time detectives*

	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA
Znajomość środków językowych	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje kilka podstawowych wyrazów i zwrotów. <p>W niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęlnia liczne błędy:</p> <ul style="list-style-type: none"> czas <i>Past Continuous</i> (wszystkie formy) czasy <i>Past Continuous</i> i <i>Past Simple</i> wyrażenie <i>used to</i> (twierdzenia, pytania, przeczenia, krótkie odpowiedzi) 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje część poznanych wyrazów oraz zwrotów. <p>Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p>	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów. <p>W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p> <ul style="list-style-type: none"> czas <i>Past Continuous</i> (wszystkie formy) , w tym czasowniki z nieregularną pisownią z końcówką <i>-ing</i> czasy i użycie czasów <i>Past Continuous</i> i <i>Past Simple</i>, w tym użycie z odpowiednim czasem <i>while</i> i <i>when</i> wyrażenie <i>used to</i> (twierdzenia, pytania, przeczenia, krótkie odpowiedzi i formy skrócone) 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty. <p>Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p>
Rozumienie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<ul style="list-style-type: none"> W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<ul style="list-style-type: none"> Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.
Tworzenie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> Pisze bardzo krótki list, używając niektórych słów łączących. 	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje wydarzenia przeszłe, używając słów łączących w formie listu. 	<ul style="list-style-type: none"> Pisze list używając wszystkich słów łączących. Poprawnie stosuje poznane czasy gramatyczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie pisze list używając wszystkich słów łączących. Wykorzystuje wszystkie informacje z podręcznika i poprawne formy czasowników.
	<ul style="list-style-type: none"> Odpowiada na niektóre pytania w podręczniku, by opisać słynne miejsce w swoim kraju. 	<ul style="list-style-type: none"> Wzorując się na tekstach w podręczniku, opisuje słynne miejsce w swoim kraju. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie i dość wyczerpująco opisuje słynne miejsce w swoim kraju. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie i wyczerpująco opisuje słynne miejsce w swoim kraju.
Reagowanie na wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> Wyraża uskarżanie się używając niektórych z podanych zwrotów. Krótko odpowiada na pytania dotyczące przeszłości. 	<ul style="list-style-type: none"> Wyraża uskarżanie się używając niektórych z podanych zwrotów. Odpowiada na pytania dotyczące przeszłości. 	<ul style="list-style-type: none"> Wyraża uskarżanie się używając wszystkich z podanych zwrotów. Pyta o przeszłość i odpowiada na pytania tego typu . 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie wyraża uskarżanie się używając wszystkich z podanych zwrotów. Swobodnie pyta o przeszłość i odpowiada na pytania tego typu.
Przetwarzanie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje niewielką część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje i przekazuje ustnie większość informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
<p>Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości z rozdziału 4 (Test Master CD-ROM).</p> <p>Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności po rozdziałach 3 i 4 (Test Master CD-ROM).</p>				

Rozdział 5: *Everyday Life*

	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA
Znajomość środków językowych	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje kilka podstawowych wyrazów i zwrotów. <p>W niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popołnia liczne błędy:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyrażenia <i>be allowed to/let/make</i> czasowniki <i>must/have to/should</i> czasowniki <i>must/mustn't, have to don't have to, should/shouldn't</i> czasowniki <i>can/could</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje część poznanych wyrazów oraz zwrotów. <p>Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p>	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów. <p>W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyrażenia <i>be allowed to/let/make</i> czasowniki <i>must/have to/should</i> czasowniki <i>must/mustn't, have to don't have to, should/shouldn't</i> czasowniki <i>can/could</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty. <p>Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p>
Rozumienie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<ul style="list-style-type: none"> W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<ul style="list-style-type: none"> Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.
Tworzenie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> Układa kilka prostych zdań o pracy swojego rodzica. 	<ul style="list-style-type: none"> Wzorując się na tekstach w podręczniku, krótko opisuje pracę swojego rodzica. 	<ul style="list-style-type: none"> Dość samodzielnie opisuje pracę swojego rodzica. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie i wyczerpująco opisuje pracę swojego rodzica.
Reagowanie na wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> Na podstawie przykładów w podręczniku wyraża przeprosiny, korzysta z niektórych sytuacji przedstawionych na obrazkach. 	<ul style="list-style-type: none"> Wyraża przeprosiny, korzysta ze wszystkich sytuacji przedstawionych na obrazkach. 	<ul style="list-style-type: none"> Wyraża przeprosiny, odpowiada na nie. 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie wyraża przeprosiny, odpowiada na nie, korzystając ze wszystkich podanych możliwości.
	<ul style="list-style-type: none"> Używając pytań z podręcznika, pyta kolegów i koleżanki o umiejętności. Odpowiada na pytania, mówiąc <i>yes/no</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Pyta kolegów i koleżanki o umiejętności. Odpowiada na pytania. 	<ul style="list-style-type: none"> Pyta kolegów i koleżanki o umiejętności. Odpowiada na pytania, stosując również formę przeszłą. 	<ul style="list-style-type: none"> Pyta kolegów i koleżanki o umiejętności. Wyczerpująco odpowiada na pytania, stosując formę przeszłą czasownika <i>can</i>.
	<ul style="list-style-type: none"> Pyta o wybrany przez koleżankę lub kolegę zawód, używa podanego w przykładzie czasownika <i>have to</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Pyta o wybrany przez koleżankę lub kolegę zawód, używa niektórych czasowników poznanych w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> Pyta o wybrany przez koleżankę lub kolegę zawód, używa wszystkich czasowników poznanych w podręczniku. Krótko odpowiada na pytania. 	<ul style="list-style-type: none"> Pyta o wybrany przez koleżankę lub kolegę zawód, używa wszystkich czasowników poznanych w podręczniku. wyczerpująco odpowiada na pytania.
Przetwarzanie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje niewielką część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje i przekazuje ustnie większość informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości z rozdziału 5 (Test Master CD-ROM).

Rozdział 6: Fashion

	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA
Znajomość środków językowych	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje kilka podstawowych wyrazów i zwrotów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje część poznanych wyrazów oraz zwrotów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty.
	<p>W niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popołnia liczne błędy:</p> <ul style="list-style-type: none"> stopień wyższy i najwyższy przymiotników wyrażenia <i>as...as, less, the least</i> konstrukcje z <i>look/ look like</i> 	<p>Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p>	<p>W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p> <ul style="list-style-type: none"> stopień wyższy i najwyższy przymiotników (w tym formy nieregularne) wyrażenia <i>as...as, less, the least</i> konstrukcje z <i>look/ look like</i> 	<p>Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p>
Rozumienie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<ul style="list-style-type: none"> W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<ul style="list-style-type: none"> Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.
Tworzenie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> Układa pojedyncze, krótkie zdania, by porównać ubrania postaci na obrazkach w podręczniku. Wymienia nazwy ubrań, które ma na sobie. 	<ul style="list-style-type: none"> Krótko porównuje ubrania osób przedstawionych na obrazkach w podręczniku. Krótko opisuje swój strój. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie porównuje ubrania osób przedstawionych na obrazkach w podręczniku. Opisuje swój strój, używa niektórych przymiotników z podręcznika. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie i wyczerpująco porównuje ubrania osób przedstawionych na obrazkach w podręczniku. Opisuje swój strój, wykorzystuje przymiotniki dotyczące stylu i wzoru ubrań.
	<ul style="list-style-type: none"> Używając informacji z podręcznika, układa kilka prostych zdań o swoim ulubionym ubraniu. 	<ul style="list-style-type: none"> Wzorując się na tekstach w podręczniku, krótko opisuje swoje ulubione ubranie. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie i dość wyczerpująco opisuje swoje ulubione ubranie. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie i wyczerpująco opisuje swoje ulubione ubranie.
	<ul style="list-style-type: none"> Pisze bardzo krótki list do szkoły o nowym mundurku szkolnym. Uzupełnia model w podręczniku pojedynczymi wyrazami. 	<ul style="list-style-type: none"> Pisze krótki list do szkoły o nowym mundurku szkolnym. Uzupełnia model w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie pisze list do szkoły o nowym mundurku szkolnym. Swobodnie uzupełnia model w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie pisze list do szkoły o nowym mundurku szkolnym. Wyczerpująco i samodzielnie uzupełnia model w podręczniku.
Reagowanie na wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> Odgrywa scenkę w sklepie z ubraniami. Wykorzystuje podany przykład w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> Odgrywa scenkę w sklepie z ubraniami. Wzoruje się na podanym przykładzie w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> Odgrywa scenkę w sklepie z ubraniami. Przyjmuje rolę kupującego i sprzedawcy. 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie odgrywa scenkę w sklepie z ubraniami. Przyjmuje rolę kupującego i sprzedawcy. Samodzielnie wybiera ubrania, które kupuje.

Przetwarzanie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje niewielką część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje i przekazuje ustnie większość informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości z rozdziału 6 (Test Master CD-ROM).				
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności po rozdziałach 5 i 6 (Test Master CD-ROM).				

Rozdział 7: Crazy Communication

	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA
Znajomość środków językowych	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i stosuje kilka podstawowych wyrazów i zwrotów. <p>W niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popołnia liczne błędy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdania przydawkowe, zaimki względne (<i>who/where/which</i>) • przymiotniki zakończone <i>-ed i -ing</i> • czasowniki <i>must/can't</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i stosuje część poznanych wyrazów oraz zwrotów. <p>Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów. <p>W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdania przydawkowe, zaimki względne (<i>who/where/which</i> i użycie <i>that</i>) • przymiotniki zakończone <i>-ed i -ing</i> • czasowniki <i>must/can't</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty. <p>Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p>
Rozumienie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.
Tworzenie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • Pisze bardzo krótką recenzję swojego ulubionego filmu lub książki, korzysta z przykładów w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pisze recenzję swojego ulubionego filmu lub książki. Odpowiada na pytania pomocnicze w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dość wyczerpująco opisuje swoją ulubioną książkę lub film, w formie recenzji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie i wyczerpująco opisuje swoją ulubioną książkę lub film.
	<ul style="list-style-type: none"> • Układa kilka prostych zdań o swoim dniu na obozie letnim. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzorując się na tekstach w podręczniku, krótko opisuje swój dzień na obozie letnim. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dość samodzielnie opisuje swój dzień na obozie letnim. Stosuje niektóre poznane formy gramatyczne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie i wyczerpująco opisuje swój dzień na obozie letnim. Stosuje wszystkie poznane formy gramatyczne.
Reagowanie na wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • Mówi, jak często korzysta z niektórych form komunikowania się. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mówi, jak często korzysta z większości poznanych form komunikowania się. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mówi, jak często korzysta ze wszystkich poznanych form komunikowania się. 	<ul style="list-style-type: none"> • Swobodnie wypowiada się o poznanych formach komunikowania się.
	<ul style="list-style-type: none"> • Krótko opisuje swoje wyniki testu na język ciała. Korzysta ze zdań z klucza w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje swoje wyniki testu na język ciała. • Krótko opisuje postać na obrazu, 	<ul style="list-style-type: none"> • Dość wyczerpująco opisuje swoje wyniki testu na język ciała. • Opisuje postać na obrazu, 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie i wyczerpująco opisuje swoje wyniki na język ciała, podając swoją własną opinię.

	<ul style="list-style-type: none"> • Reaguje na opis postaci na obrazku, używając krótkich odpowiedzi. 	wykorzystuje nieliczne zwroty odnoszące się do mowy ciała.	wykorzystuje niektóre zwroty odnoszące się do mowy ciała.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje postać na obrazu, wykorzystuje wszystkie zwroty odnoszące się do mowy ciała.
	<ul style="list-style-type: none"> • Wyraża dedukcje, stosuje nieliczne z wyrażen: <i>I'm certain/I'm sure/That's impossible/It must be.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyraża dedukcje, stosuje niektóre z wyrażen: <i>I'm certain/I'm sure/That's impossible/It must be.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyraża dedukcje, stosuje większość wyrażen: <i>I'm certain/I'm sure/That's impossible.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyraża dedukcje, stosuje wszystkie wyrażenia: <i>I'm certain/I'm sure/That's impossible.</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • Bardzo krótko opisuje zajęcia, które chciałby wykonywać na obozie letnim. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje zajęcia, które chciałby wykonywać na obozie letnim. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje zajęcia, które chciałby wykonywać na obozie letnim. Zgadza się lub nie z propozycjami rozmówcy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje zajęcia, które chciałby wykonywać na obozie letnim. Zgadza się lub nie z propozycjami rozmówcy, podaje argumenty za lub przeciw.
Przetwarzanie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje niewielką część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje i przekazuje ustnie większość informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości z rozdziału 7 (Test Master CD-ROM).				

Rozdział 8: *Our World*

	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA
Znajomość środków językowych	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i stosuje kilka podstawowych wyrazów i zwrotów. <p>W niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zerowy okres warunkowy • pierwszy okres warunkowy • czasy gramatyczne (<i>Present Simple/Continuous/ Perfect, Past Simple/Continuous, Future will/be going to</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i stosuje część poznanych wyrazów oraz zwrotów. <p>Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów. <p>W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zerowy okres warunkowy • pierwszy okres warunkowy • użycie zerowego i pierwszego okresu warunkowego • czasy i użycie czasów gramatycznych (<i>Present Simple/Continuous/ Perfect, Past Simple/Continuous, Future will/be going to</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty. <p>Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach:</p>
Rozumienie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.

Tworzenie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> Bardzo krótko opisuje, w formie listu, jak oszczędza energię w domu. Korzysta z gotowego modelu w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> Krótko opisuje, w formie listu, jak oszczędza energię w domu. Wzoruje się na modelu w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> Pisze list, w którym opisuje co robi, by oszczędzać energię, wykorzystuje wiele form oszczędzania energii z lekcji w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie i wyczerpująco pisze list, w którym opisuje co robi, by oszczędzać energię.
	<ul style="list-style-type: none"> Odpowiada na niektóre zagadnienia w podręczniku, by opisać dzień recyklingu, w formie plakatu. 	<ul style="list-style-type: none"> Wzorując się na tekstach w podręczniku, krótko opisuje dzień recyklingu, w formie plakatu. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie i dość wyczerpująco opisuje dzień recyklingu, w formie plakatu. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie i wyczerpująco opisuje dzień recyklingu, w formie plakatu. Wykorzystuje wszystkie zagadnienia podane w podręczniku.
	<ul style="list-style-type: none"> Mówi, co robimy by pomóc środowisku, korzysta z gotowych przykładów w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> Mówi, co robimy by pomóc środowisku, wzoruje się na przykładach w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie mówi, co robimy by pomóc środowisku. Stosuje w większości podanych zdań poprawę formy pierwszego okresu warunkowego. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie i wyczerpująco mówi co robimy, by pomóc środowisku. Poprawnie stosuje pierwszy okres warunkowy.
Reagowanie na wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> Krótko opisuje przedmioty, które nie powinny być pozostawiane na plaży. 	<ul style="list-style-type: none"> Podaje przedmioty, które nie powinny być pozostawiane na plaży, stosując część poznanych słów. 	<ul style="list-style-type: none"> Podaje przedmioty, które nie powinny być pozostawiane na plaży, stosując większość poznanych słów. I podaje niektóre, możliwe do recyklingu. 	<ul style="list-style-type: none"> Podaje przedmioty, które nie powinny być pozostawiane na plaży, stosując stosując wszystkie poznane słowa. I podaje przedmioty, możliwe do recyklingu.
	<ul style="list-style-type: none"> Pyta kolegę lub koleżankę o wydarzenia z jej lub jego życia. Odpowiada na część pytań, zwykle udzielając krótkich odpowiedzi. Stosuje nieliczne poznane czasy gramatyczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Pyta kolegę lub koleżankę o wydarzenia z jej lub jego życia. Odpowiada na pytania, udzielając krótkich odpowiedzi. Stosuje niektóre poznane czasy gramatyczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Pyta kolegę lub koleżankę o wydarzenia z jej lub jego życia. Odpowiada na pytania. Stosuje większość poznanych czasów gramatycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie pyta kolegę lub koleżankę o wydarzenia z jej lub jego życia. Odpowiada na pytania. Stosuje wszystkie poznane czasy gramatyczne.
Przetwarzanie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje niewielką część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje i przekazuje ustnie większość informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
<p>Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości z rozdziału 8 (Test Master CD-ROM).</p> <p>Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności po rozdziałach 7 i 8 (Test Master CD-ROM).</p>				

Język angielski kl.7

I. Zasady ogólne

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

III. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

I. Zasady ogólne

1. Przedmiotowy Zasady Oceniania (PZO) są zgodne ze Statutem Szkoły.
2. W ramach oceniania przedmiotowego nauczyciel rozpoznaje poziom i postępy w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej danego etapu edukacyjnego i realizowanego przez nauczyciela programu nauczania uwzględniającego tą podstawę. W tym celu na początku cyklu przeprowadzana jest diagnoza wstępna, której wyniki podlegają potem porównaniu z przeprowadzanymi diagnozami w trakcie cyklu.
3. Ocenianiu podlegają osiągnięcia edukacyjne ucznia, tj. stan wiedzy i umiejętności uczniów oraz postępy czynione przez ucznia.
4. O zakresie wymagań edukacyjnych, kryteriach i sposobach oceniania oraz trybie poprawiania oceny nauczyciel informuje uczniów na pierwszej lekcji języka angielskiego.
5. Wymagania edukacyjne są dostosowane do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia (m.in. na podstawie orzeczeń, opinii ppp oraz w wyniku rozpoznania indywidualnych potrzeb przez pracowników placówki).
6. Niezależnie od przyjętego w szkole systemu oceniania (np. punktowy, ocena opisowa, średnia ważona) ocenę roczną wyraża się w sześciostopniowej skali – od 1 do 6.
7. Główną funkcją oceniania bieżącego jest monitorowanie pracy ucznia i przekazywanie mu informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazanie, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć.

Ocenianie bieżące ma za zadanie umożliwić:

- a) informowanie ucznia, rodzica i nauczyciela o poziomie osiągnięć edukacyjnych oraz postępach ucznia,
 - b) udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie mu informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien się dalej uczyć;
 - c) wskazywanie uczniowi mocnych (uzdolnień) i słabych stron, a przede wszystkim sposobów pracy nad nimi,
 - d) planowanie rozwoju ucznia, rozwijania jego uzdolnień, pokonywania ewentualnych trudności,
 - e) motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce.
8. Ustalenie śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej odbywa się w trybie ustalonym w Statucie Szkoły.
 9. Jeśli wynik klasyfikacji śródrocznej ucznia wskazuje na to, że poziom osiągnięć edukacyjnych ucznia uniemożliwi bądź utrudni mu kontynuowanie nauki w klasie programowo wyższej, szkoła umożliwia uczniowi uzupełnienie braków w następujący sposób:
 - a) szczegółowe przedstawienie przez nauczyciela przedmiotu braków, pisemne wskazanie treści, które są niezbędne do opanowania przez ucznia,
 - b) oferta dodatkowych kart pracy, zadań i ćwiczeń pozwalających na przezwycięzenie trudności,
 - c) konsultacje indywidualne z nauczycielem przedmiotu.
 10. Wszystkie oceny są dla ucznia i jego rodziców jawne, a sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia są udostępniane na zasadach określonych w Statucie Szkoły.
 11. Oceny podlegają uzasadnieniu przez nauczyciela (w sposób określony w Statucie szkoły).
 12. Szkoła może zdecydować (w Statucie), że oceny bieżące będą ocenami opisowymi.
 13. Oceny opisowe powinny wskazywać potrzeby rozwojowe i edukacyjne ucznia związane z przezwyciężaniem trudności w nauce oraz rozwijaniem uzdolnień.

W przypadku przyjęcia zasad oceny opisowej nauczyciel zamiast wystawienia stopnia (ocenianie bieżące) w skali 1–6 powinien uczniowi napisać informację zwrotną względem wykonanej przez niego pracy w formie komentarza. Można (nie trzeba) przyjąć zasadę obowiązującą w ocenianiu kształtującym i podawać oceny w formie informacji, w której:

- a) wyszczególniamy i doceniamy dobre elementy pracy ucznia,
- b) odnotowujemy to, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy (ze strony ucznia),
- c) wskazujemy w jaki sposób uczeń powinien pracę poprawić (ile, które ćwiczenia, na kiedy – możliwie dokładna informacja),
- d) wskazujemy w jakim kierunku uczeń powinien pracować dalej.

Ocena opisowa ma pomagać uczniowi uczyć się, jest zatem zindywidualizowana i odnosi się do kryteriów oceniania podanych wcześniej uczniom, czyli do kryteriów dobrze wykonanej pracy. Stosując ocenianie opisowe w ocenianiu bieżącym, należy ustalić jak „opisy” zostaną w efekcie przełożone na oceny, bo oceny końcoworoczne ustala się w skali 1–6. Proponuję oceniać opisowo w trakcie zdobywania przez uczniów nowych umiejętności, ćwiczeń, pierwszych prób danej formy (np. pisanie listu), bo tu komentarze, wskazówki pomogą uczniom

poprawić swoje wyniki, natomiast za testy/sprawdziany/kartkówki stawiać oceny w skali 1–6, stosowanie takiego mieszanego sposobu oceniania spełni dwie funkcje: pomoże uczniowi uczyć się i ułatwi wystawienie nauczycielowi oceny końcoworocznej.

Odradzam natomiast pisanie komentarzy, informacji obok ocen wyrażonych cyfrą. Są nieefektywne.

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

1. Nauczyciel sprawdza osiągnięcia edukacyjne ucznia możliwie często. Im większa liczba ocen częściowych, tym mniejszy błąd pomiaru, którym są obarczone powszechnie stosowane testy nauczycielskie.
2. Do sprawdzania wiedzy, umiejętności i postępów edukacyjnych ucznia stosuje się takie narzędzia jak: obserwacja ucznia w trakcie zajęć edukacyjnych – udział ucznia w zajęciach, udział w ćwiczeniach, testy, sprawdziany, prace pisemne, kartkówki, wypowiedzi ustne, prace domowe.
3. Uzyskane oceny są jawne, podlegają uzasadnieniu, a ocenione prace pisemne wglądowi.
4. Każdą oceną można poprawić w trybie określonym w Statucie Szkoły.
5. Sprawdziany i ich zakres są zapowiadane z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem, kartkówki z bieżącego materiału nie podlegają tej zasadzie.
6. Sprawdziany, kartkówki i prace pisemne zapowiadane przez nauczyciela są obowiązkowe.
7. O terminach i zakresie prac domowych nauczyciel informuje na bieżąco.
8. Uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do zajęć dwa razy w semestrze i brak zadania pisemnego jeden raz w semestrze.

9. Uczeń ma prawo do uzyskania pomocy nauczyciela w nadrobieniu zaległości wynikających z długotrwałej nieobecności w szkole. Termin nadrobienia zaległości podlega indywidualnym ustaleniom (adekwatnym do długości i przyczyny nieobecności).

10. Ocena końcoworoczna zostaje ustalona zgodnie ze Statutem Szkoły.

III. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych ocen

WIEDZA	UMIEJĘTNOŚCI		
	RECEPCJA	PRODUKCJA	INTERAKCJA
<p>Uczeń posługuje się zakresem środków językowych pozwalających mu na realizację działań językowych w wybranych aspektach następujących bloków tematycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Time for culture • Friends and family • Animal magic • New technology • My home, my town • Take care • Shopping around • Learning to work • Close to nature 	<p>SŁUCHANIE:</p> <p>Uczeń potrafi zrozumieć wyrażenia i najczęściej używane słowa dotyczące go osobiście, jego rodziny i bezpośredniego otoczenia, gdy tempo wypowiedzi jest wolne a wymowa wyraźna, potrafi zrozumieć główny sens zawarty w krótkich, prostych komunikatach i ogłoszeniach.</p> <p>CZYTANIE:</p> <p>Uczeń potrafi czytać bardzo krótkie, proste teksty. Potrafi znaleźć konkretne, przewidywalne informacje w prostych tekstach dotyczących życia codziennego,</p>	<p>MÓWIENIE:</p> <p>Uczeń potrafi posłużyć się ciągiem wyrażen i zdań, by w prosty sposób opisać swoją rodzinę, innych ludzi, warunki życia, swoje wykształcenie.</p> <p>PISANIE:</p> <p>Uczeń potrafi pisać krótkie i proste notatki lub wiadomości wynikające z doraźnych potrzeb. Potrafi napisać bardzo prosty list prywatny.</p>	<p>MÓWIENIE:</p> <p>Uczeń potrafi brać udział w zwykłej, typowej rozmowie wymagającej prostej i bezpośredniej wymiany informacji na znane mu tematy. Potrafi sobie radzić w bardzo krótkich rozmowach towarzyskich, nawet jeśli nie rozumie wystarczająco dużo, by samemu podtrzymać rozmowę.</p>

takich jak ogłoszenia, reklamy, prospekty, karty dań, rozkłady jazdy. Rozumie krótkie, proste listy prywatne.

Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie wypowiedzi i często używane wyrażenia związane z najistotniejszymi sprawami (np.: podstawowe informacje dotyczące rozmówcy, jego rodziny, zakupów, otoczenia, pracy). Potrafi porozumiewać się w typowych, prostych sytuacjach komunikacyjnych, wymagających jedynie bezpośredniej wymiany zdań na tematy znane i powtarzające się. Potrafi w prosty sposób opisywać środowisko, z którego się wywodzi i bezpośrednie otoczenie, a także wypowiadać się w sposób bardzo prosty na tematy związane z najważniejszymi potrzebami.

Kryteria oceniania ogólne

	POZIOM PODSTAWOWY			POZIOM PONADPODSTAWOWY		
	OCENA NIEDOSTATECZNA	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA	OCENA CELUJĄCA
		NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	

<p>Wiadomości: środki językowe fonetyka ortografia</p>	<p>Uczeń nie spełnia większości kryteriów, by otrzymać ocenę dopuszczającą, tj. nie opanował podstawowej wiedzy</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna ograniczoną liczbę podstawowych słów i wyrażeń, • popełnia liczne błędy w ich zapisie i wymowie, • zna proste, elementarne struktury gramatyczne wprowadzone przez nauczyciela, • popełnia liczne błędy leksykalno-gramatyczne we wszystkich typach zadań. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna część wprowadzonych słów i wyrażeń, • popełnia sporo błędów w ich zapisie i wymowie, • zna większość wprowadzonych struktur gramatycznych, • popełnia sporo błędów leksykalno-gramatycznych w trudniejszych zadaniach. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna większość wprowadzonych słów i wyrażeń, • zwykle poprawnie je zapisuje i wymawia, • zna wszystkie wprowadzone struktury gramatyczne, • popełnia nieliczne błędy leksykalno-gramatyczne. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna wszystkie wprowadzone słowa i wyrażenia, • poprawnie je zapisuje i wymawia, • zna wszystkie wprowadzone struktury gramatyczne, • popełnia sporadyczne błędy leksykalno-gramatyczne, które zwykle potrafi samodzielnie poprawić. 	<p>Uczeń spełnia kryteria na ocenę bardzo dobrą oraz wykazuje się wiedzą i umiejętnościami wykraczającymi ponad te kryteria.</p>
<p>Umiejętności</p>	<p>i nie potrafi wykonać zadań o elementarnym stopniu trudności nawet z pomocą nauczyciela. Braki w wiadomościach i umiejętnościach są na tyle rozległe, że uniemożliwiają mu naukę na kolejnych etapach.</p>	<p><i>Recepcja</i> Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie polecenia nauczyciela, • w ograniczonym stopniu rozwiązuje zadania na słuchanie – rozumie pojedyncze słowa, • rozumie ogólny sens przeczytanych tekstów, w ograniczonym stopniu rozwiązuje zadania na czytanie. 	<p><i>Recepcja</i> Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie polecenia nauczyciela, • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<p><i>Recepcja</i> Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie polecenia nauczyciela, • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. 	<p><i>Recepcja</i> Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie polecenia nauczyciela, • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • zwykle potrafi uzasadnić swoje odpowiedzi. 	<p>Uczeń spełnia kryteria na ocenę bardzo dobrą oraz wykazuje się wiedzą i umiejętnościami wykraczającymi ponad te kryteria.</p>

		<p><i>Produkcja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzi ucznia nie są płynne i są bardzo krótkie: wyrazy, pojedyncze zdania, w formie pisemnej dwa - trzy zdania, uczeń przekazuje i uzyskuje niewielką część istotnych informacji, wypowiedzi ucznia są w znacznym stopniu nielogiczne i niespójne, uczeń stosuje niewielki zakres poznanego słownictwa oraz struktur, uczeń popełnia liczne błędy leksykalno-gramatyczne, które mogą zakłócać komunikację. 	<p><i>Produkcja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzi ucznia nie są zbyt płynne, ale mają dostateczną długość, uczeń przekazuje i uzyskuje większość istotnych informacji, wypowiedzi ucznia są częściowo nielogiczne i niespójne, uczeń stosuje słownictwo i struktury odpowiednie do formy wypowiedzi, uczeń popełnia sporo błędów leksykalno-gramatycznych, które nie zakłócają jednak komunikacji. 	<p><i>Produkcja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzi ucznia są dość płynne, a jego prace pisemne mają odpowiednią długość, uczeń przekazuje i uzyskuje wszystkie istotne informacje, wypowiedzi ucznia są logiczne i w miarę spójne, uczeń stosuje adekwatne do tematu słownictwo oraz struktury, uczeń popełnia nieliczne błędy leksykalno-gramatyczne, nie zakłócające komunikacji, uczeń stosuje odpowiednią formę i styl. 	<p><i>Produkcja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzi i prace pisemne ucznia są płynne i mają odpowiednią długość, uczeń przekazuje i uzyskuje wszystkie wymagane informacje, wypowiedzi ucznia są logiczne i spójne, uczeń stosuje bogate słownictwo i struktury, uczeń popełnia sporadyczne błędy leksykalno-gramatyczne, uczeń stosuje odpowiednią formę i styl. 	
--	--	---	---	--	---	--

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 6 -17).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. członkowie rodziny 2. formy spędzania czasu wolnego 3. przedmioty nauczania 4. umiejętności i zainteresowania 5. uczucia i emocje 6. popularne zawody 7. dziedziny kultury 8. twórcy i ich dzieła 9. czynności życia codziennego 10. media 11. korzystanie z urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnych 12. dane personalne 13. życie prywatne 14. czas <i>Present Simple</i> 15. przysłówki częstotliwości 16. struktura <i>gerund</i> 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • reaguje adekwatnie na zadawane pytania, reaguje na polecenia i rozumie instrukcje, • udziela podstawowych informacji o sobie i ludziach ze swojego otoczenia • wita się i żegna używając 	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • przedstawia siebie i inne osoby ze swojego otoczenia, podaje szczegóły na ich temat, • wita się i żegna używając

		<p>bardzo podstawowych zwrotów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • używając prostych zwrotów opisuje swoje upodobania i zainteresowania oraz formy spędzania czasu wolnego, • pyta o dane rozmówcy oraz odpowiada na pytania o swoje dane personalne, • korzysta z podręcznika, aby formułować pytania i wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów, • zazwyczaj stosuje poprawny styl wypowiedzi. 	na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	<p>wszystkich poznanych zwrotów, swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę,</p> <ul style="list-style-type: none"> • używając poznanych zwrotów opisuje swoje upodobania i zainteresowania oraz formy spędzania czasu wolnego, • szczegółowo i bezbłędnie odpowiada na pytania o swoje dane personalne, udziela szczegółowych informacji o sobie, uzyskuje i udziela informacji o innych osobach, • stosuje właściwy styl wypowiedzi • samodzielnie zadaje pytania w celu uzyskania informacji, • wyczerpująco odpowiada na zadawane pytania, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--	---	---	--

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 1 (e-Panel).

English Class A2+, rozdział 2: Friends and family

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 18 - 29).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. wygląd zewnętrzny 2. rzeczy osobiste 3. czynności życia codziennego 4. uczucia i emocje 5. rodzina 6. konflikty i problemy 7. cechy charakteru 8. znajomi i przyjaciele 9. umiejętności i zainteresowania 10. formy spędzania czasu wolnego 11. czas <i>Present Simple</i> 12. czas <i>Present Continuous</i> 13. przymiotniki zakończone na <i>-ing</i> i <i>-ed</i> 14. przyimki związane z czasem 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • przedstawia siebie i inne osoby, opisuje ludzi używając prostych struktur, • opisuje swoje upodobania używając prostych struktur, • wzorując się na podręczniku i używając bardzo podstawowych zwrotów opowiada o wykonywanych czynnościach, • wyraża opinie, uczucia i emocje używając prostych 	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • szczegółowo przedstawia siebie i inne osoby ze swojego otoczenia, podaje szczegóły na ich temat, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, • szczegółowo i swobodnie, używając poznanych zwrotów opisuje swoje upodobania i

		konstrukcji, <ul style="list-style-type: none"> • udziela prostych informacji o sobie, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 		zainteresowania oraz wykonywane czynności, <ul style="list-style-type: none"> • udziela szczegółowych informacji o sobie, uzyskuje i udziela informacji o innych osobach, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • wyczerpująco odpowiada na pytania, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--	---	--	---

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 2 (e-Panel).

English Class A2+, rozdział 3: Animal magic

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 30 - 43).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

	<ol style="list-style-type: none"> 1. zwierzęta 2. formy spędzania czasu wolnego 3. okresy życia 4. cechy charakteru 5. życie prywatne 6. problemy 7. zawody i czynności z nimi związane 8. styl życia 9. książki 10. świat przyrody 11. czas <i>Past Simple</i> dla czasownika 'to be' oraz czasowników regularnych 12. czas <i>Present Simple</i> do opisu stanów i doświadczeń 			
UMIEJĘTNOŚCI	<p>Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje zwierzęta, • wzorując się na podręczniku w prostych zdaniach opowiada o wydarzeniach z przeszłości, • wzorując się na podręczniku i używając poznanych zwrotów prowadzi krótką rozmowę, • opisuje cechy charakteru używając prostych struktur, • wyraża opinie, uczucia i emocje używając prostych konstrukcji z podręcznika, • udziela bardzo prostych informacji o innych ludziach, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • samodzielnie udziela szczegółowych informacji na temat zwierząt posługując się poznany słownictwem i konstrukcjami, • szczegółowo, opowiada o wydarzeniach z przeszłości stosując właściwy styl wypowiedzi i poznane słownictwo, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, przekazuje i uzyskuje informacje od swojego rozmówcy, • używając poznanych zwrotów opisuje cechy charakteru i popiera je konkretnymi przykładami, • swobodnie wyraża opinie, uczucia i emocje używając poznanych konstrukcji,

				<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia osoby ze swojego otoczenia, podaje szczegóły na ich temat, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 3 (e-Panel).				
English Class A2+, rozdział 4: New technology				
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 44 - 55).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. formy spędzania czasu wolnego 2. korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnych 3. konflikty i problemy 4. wynalazki, 5. czas <i>Past simple</i> z czasownikami nieregularnymi 6. różne formy czasowników 7. zdania przydawkowe 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje,	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje swoje upodobania korzystając z tekstu w podręczniku, • krótko opowiada o zjawiskach i doświadczeniach używając 	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia • szczegółowo opisuje swoje upodobania i zainteresowania oraz

	<p>odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<p>prosty struktur,</p> <ul style="list-style-type: none"> wzorując się na podręczniku w prostej formie opisuje swoje upodobania, udziela prostych informacji na temat wydarzeń z przeszłości, wyraża opinie, uczucia i emocje używając bardzo prostych konstrukcji, w prostych zdaniach, wzorując się na podręczniku opisuje wybranych ludzi, w bardzo prostych zdaniach opisuje najnowsze rozwiązania technologiczne, zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<p>dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<p>wykonywane czynności stosując poznane słownictwo i właściwe zwroty,</p> <ul style="list-style-type: none"> szczegółowo opisuje zjawiska i doświadczenia, stosuje właściwe słownictwo, podaje szczegóły na temat wydarzeń i faktów z przeszłości, szczegółowo i swobodnie wyraża opinie, uczucia i emocje używając poznanych konstrukcji, swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, udziela szczegółowych informacji o innych osobach, szczegółowo opisuje najnowsze rozwiązania technologiczne oraz problemy z nimi związane, stosuje właściwy styl wypowiedzi, zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--	---	---	---

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 4 (e-Panel).

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z pierwszego semestru

English Class A2+, rozdział 5: My home, my town

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 56 - 67).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. pomieszczenia i wyposażenie domu 2. obowiązki domowe 3. konflikty i problemy 4. uczucia i emocje 5. zwiedzanie 6. miejsca w mieście 7. podróżowanie 8. miejsca zamieszkania, 9. czas <i>Present Simple</i> do opisu miejsc oraz swoich obowiązków 10. czasowniki modalne 'can', 'have to' i 'must' 11. przysłowki sposobu 			
UMIĘJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje miejsca, zadaje proste pytania dotyczące ciekawych miejscowości, popełnia liczne błędy, • w prostych zdaniach udziela prostych informacji o swoich obowiązkach, • proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje używając prostych konstrukcji, • prosi o radę i udziela rady używając bardzo prostych konstrukcji, • nawiązuje kontakty 	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • samodzielnie i szczegółowo opisuje miejsca, zadaje szczegółowe pytania na temat ciekawostek turystycznych, • używając poznanego słownictwa udziela szczegółowych informacji o swoich obowiązkach, uzyskuje i udziela informacji na temat innych osób, • proponuje, przyjmuje i

		<p>towarzyskie stosując proste zwroty grzecznościowe wzorując się na podręczniku,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 		<p>odrzuca propozycje, prowadzi proste negocjacje używając bogatego słownictwa,</p> <ul style="list-style-type: none"> • prosi o radę i udziela rady, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, nawiązuje kontakty towarzyskie, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--	---	--	---

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 5 (e-Panel).

English Class A2+, rozdział 6: Take care

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 68 - 81).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

	<ol style="list-style-type: none"> 1. części ciała 2. choroby i urazy 3. artykuły spożywcze 4. zdrowie 5. posiłki i ich przygotowanie 6. nawyki żywieniowe 7. miejsce zamieszkania 8. czasy <i>Present Simple</i> i <i>Past Simple</i> i używa ich do opisywania doświadczeń 9. rzeczowniki policzalne i niepoliczalne i określenia ilości 10. czas <i>Past Continuous</i> 11. czasowniki frazowe 			
UMIĘTNOŚCI	<p>Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach, wzorując się na podręczniku opisuje swoje upodobania i nawyki żywieniowe, • korzystając z podręcznika opowiada o swoich doświadczeniach związanych z urazami i wypadkami, • prostymi zdaniami i korzystając z podręcznika udziela prostych informacji o swoich dolegliwościach i chorobach, • prostymi zdaniami odpowiada na pytania dotyczące samopoczucia i stanu zdrowia, • korzystając z tekstu w podręczniku, używając prostych zwrotów pisze ofertę pracy, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • przekazuje wyczerpujące i szczegółowe informacje na temat swoich upodobań i nawyków żywieniowych oraz opisuje właściwy styl życia, • samodzielnie i szczegółowo opisuje swoje doświadczenia związane z urazami i wypadkami oraz zadaje szczegółowe pytania na temat doświadczeń innych osób • udziela szczegółowych informacji o swoich dolegliwościach i chorobach, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę dotyczącą samopoczucia i stanu zdrowia, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie

				informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 6 (e-Panel).				
English Class A2+, rozdział 7: Shopping around				
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 82 – 93).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popętnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. zakupy i usługi 2. rodzaje sklepów 3. towary i ich cechy 4. formy spędzania czasu wolnego 5. środki płatnicze 6. miejsca w mieście 7. czas <i>Present Simple</i> do opisu sklepów i produktów 8. czas <i>Present Continuous</i> i konstrukcję <i>going to</i> do wyrażania planów i intencji 9. czas <i>Past Simple</i> do przedstawienia wydarzeń 10. stopniowanie przymiotników 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje sklepy, zadaje proste pytania dotyczące produktów, • krótko opisuje produkty, • prostymi zdaniami opisuje centra handlowe w swojej 	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • samodzielnie i szczegółowo opisuje sklepy i zadaje szczegółowe pytania na temat produktów

	innych osób.	<p>okolicy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzystając z wyrażeń z podręcznika opisuje zagadnienia związane z kieszonkowym, • prostymi zdaniami wyraża swoje opinie na temat kieszonkowego, • korzystając z podręcznika, w bardzo prostych zdaniach proponuje i przyjmuje propozycje, • wzorując się na podręczniku zaprasza, przyjmuje lub odrzuca zaproszenie, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	<p>dostępnych w danym sklepie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • szczegółowo opisuje produkty i porównuje je ze sobą, • swobodnie i szczegółowo opisuje swoje ulubione centra handlowe, porównuje je ze sobą i wyraża opinie na ich temat, • udziela szczegółowych informacji na temat zagadnień związanych z kieszonkowym, • wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat kieszonkowego, pyta o opinie innych osób, • proponuje, przyjmuje propozycje, prowadzi proste negocjacje stosując poznane zwroty, • zaprasza i odpowiada na zaproszenie stosując właściwy styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--------------	---	---	--

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 7 (e-Panel).

English Class A2+, rozdział 8: Learning to work

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 94 - 105).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. popularne zawody i związane z nimi czynności i obowiązki 2. wybór zawodu 3. uczenie się 4. edukacja, szkoła 5. oceny szkolne 6. uczucia i emocje 7. rodzina 8. praca 9. zakupy i usługi 10. czas <i>Present Simple</i> do opisu czynności związane z wykonywaniem konkretnych zawodów 11. czas <i>Future Simple</i> do wyrażania przewidywań na przyszłość 12. czas <i>Past Simple</i> do przedstawiania wydarzeń 13. pierwszy tryb warunkowy 14. związki przymiotników z przyimkami 15. różne konstrukcje służące do wyrażania przyszłości 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach udziela informacji na temat poznanych zawodów oraz krótko opisuje czynności z nimi związane, • korzystając ze zwrotów z podręcznika przedstawia swoje plany zawodowe, • w prostych zdaniach wyraża przewidywania na przyszłość, • opisuje zagadnienia związane 	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • udziela szczegółowych informacji o zawodach i czynnościach z nimi związanych, uzyskuje i udziela informacji o preferencjach zawodowych innych osób, • udziela szczegółowych informacji na temat swoich

		<p>ze szkołą używając bardzo prostych zwrotów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzystając z podręcznika i używając bardzo prostych zwrotów wyraża upodobania, opinie, uczucia i emocje, • korzystając z podręcznika i używając bardzo prostych zwrotów prosi o radę i udziela rady, • korzystając z podręcznika i używając bardzo prostych zwrotów zaprasza, przyjmuje lub odrzuca zaproszenie, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 		<p>planów zawodowych stosując właściwe zwroty i poznane słownictwo,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyraża plany i przewidywania na przyszłość, uzasadnia swoje wypowiedzi korzystając z poznanych zwrotów, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę dotyczącą zagadnień związanych ze szkołą, • wyraża upodobania, opinie, uczucia i emocje stosując właściwe zwroty i podając uzasadnienia, • prosi o radę i udziela rady używając właściwych zwrotów, • zaprasza i odpowiada na zaproszenie stosując właściwy styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--	---	--	--

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 8 (e-Panel).

English Class A2+, rozdział 9: Close to nature

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 106 – 121).

	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. świat przyrody 2. podróżowanie i turystyka 3. krajobrazy 4. dyscypliny sportowe 5. sprzęt sportowy i uprawianie sportu 6. wydarzenia 7. czas <i>Present Simple</i> do opisu miejsc 8. czas <i>Past Simple</i> do opisu doświadczeń 9. czas <i>Present Perfect</i> do przekazywania informacji o ostatnich wydarzeniach 10. różnica w użyciu czasu <i>Past Simple</i> i <i>Present Perfect</i> 			
UMIĘJĘTNOŚCI	<p>Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność.</p> <p>Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje miejsca ciekawe turystycznie, • prostymi zdaniami opowiada o swoich doświadczeniach związanych z podróżowaniem, używając prostych zdań opowiada o wydarzeniach z przeszłości, • używając bardzo prostego języka wyraża opinie, uczucia i emocje używając prostych konstrukcji, • wzorując się na tekście z podręcznika pyta o pozwolenie, • korzystając z podręcznika i używając bardzo prostego języka wyraża prośby, • opisuje swoje upodobania, uczucia i emocje używając bardzo prostych struktur, • zapisuje i przekazuje ustnie 	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa.</p> <p>W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą.</p> <p>Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • szczegółowo opisuje miejsca ciekawe turystycznie, uzasadnia swój wybór, • udziela szczegółowych informacji na temat swoich doświadczeń związanych z podróżowaniem, używając poznane słownictwo i właściwe konstrukcje, • swobodnie i szczegółowo opowiada o wydarzeniach z przeszłości, • wyraża szczegółowe opinie, uczucia i emocje, pyta o opinie innych, • pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia podając powód swojej decyzji,

		<p>część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.</p> <p>– udziela prostych informacji o problemach związanych z ochroną środowiska</p>		<ul style="list-style-type: none"> wyraża prośby, zgodę lub odmowę spełnienia prośby, używając poznanych zwrotów opisuje swoje upodobania, uczucia i emocje,
	WIEDZA	UMIEJĘTNOŚCI		
		RECEPCJA	PRODUKCJA	INTERAKCJA
				<p>ochroną środowiska,</p> <ul style="list-style-type: none"> swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości z rozdziału 9 (e-Panel).				
Uczeń rozwiązuje test końcoworoczny (e-Panel).				

JĘZYK ANGIELSKI KL VIII

KL.VIII

<p>Uczeń posługuje się zakresem środków językowych pozwalających mu na realizację działań językowych w wybranych aspektach następujących bloków tematycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Człowiek • Miejsce zamieszkania • Edukacja • Praca • Życie prywatne • Żywnienie • Zakupy i usługi • Podróżowanie i turystyka • Kultura • Sport • Zdrowie • Nauka i technika • Świat przyrody • Życie społeczne 	<p>SŁUCHANIE (A2):</p> <p>Uczeń potrafi zrozumieć wyrażenia i najczęściej używane słowa dotyczące go osobiście, jego rodziny i bezpośredniego otoczenia, potrafi zrozumieć główny sens zawarty w krótkich, prostych komunikatach i ogłoszeniach.</p> <p>SŁUCHANIE (B1)</p> <p>Uczeń potrafi zrozumieć główne myśli zawarte w jasnej, sformułowanej w standardowej odmianie języka wypowiedzi na znane mu tematy, typowe dla domu, szkoły, czasu wolnego itd.</p> <p>Potrafi zrozumieć główne wątki wielu programów radiowych i telewizyjnych traktujących o sprawach bieżących lub o sprawach interesujących go prywatnie lub zawodowo – wtedy, kiedy te informacje są podawane stosunkowo wolno i wyraźnie.</p> <p>CZYTANIE (A2):</p> <p>Uczeń potrafi czytać bardzo krótkie, proste teksty. Potrafi znaleźć konkretne, przewidywalne informacje w prostych tekstach dotyczących życia codziennego, takich jak ogłoszenia, reklamy, prospekty, karty dań, rozkłady jazdy. Rozumie krótkie, proste listy prywatne.</p> <p>CZYTANIE (B1):</p> <p>Uczeń rozumie teksty składające się głównie ze słów najczęściej występujących, dotyczących życia codziennego lub zawodowego. Rozumie opisy wydarzeń, uczuć i pragnień zawarte w prywatnej korespondencji.</p>	<p>MÓWIENIE:</p> <p>Uczeń potrafi posłużyć się ciągiem wyrażen i zdań, by w prosty sposób opisać swoją rodzinę, innych ludzi, warunki życia, swoje wykształcenie.</p> <p>PISANIE:</p> <p>Uczeń potrafi pisać krótkie i proste notatki lub wiadomości wynikające z doraźnych potrzeb. Potrafi napisać bardzo prosty list prywatny.</p>	<p>MÓWIENIE:</p> <p>Uczeń potrafi brać udział w zwykłej, typowej rozmowie wymagającej prostej i bezpośredniej wymiany informacji na znane mu tematy. Potrafi sobie radzić w bardzo krótkich rozmowach towarzyskich, nawet jeśli nie rozumie wystarczająco dużo, by samemu podtrzymać rozmowę.</p>
---	---	---	--

Kryteria oceniania ogólne

	POZIOM PODSTAWOWY			POZIOM PONADPODSTAWOWY		
	OCENA NIEDOSTATECZNA	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA	OCENA CELUJĄCA
		NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	
Wiadomości: środki językowe fonetyka ortografia	Uczeń nie spełnia większości kryteriów, by otrzymać ocenę dopuszczającą, tj. nie opanował podstawowej wiedzy i nie potrafi wykonać zadań o elementarnym stopniu trudności nawet z pomocą nauczyciela.	Uczeń: • zna ograniczoną liczbę podstawowych słów i wyrażeń, • popełnia liczne błędy w ich zapisie i wymowie, • zna proste, elementarne struktury gramatyczne wprowadzone przez nauczyciela, • popełnia liczne błędy leksykalno-gramatyczne we wszystkich typach zadań.	Uczeń: • zna część wprowadzonych słów i wyrażeń, • popełnia sporo błędów w ich zapisie i wymowie, • zna większość wprowadzonych struktur gramatycznych, • popełnia sporo błędów leksykalno-gramatycznych w trudniejszych zadaniach.	Uczeń: • zna większość wprowadzonych słów i wyrażeń, • zwykle poprawnie je zapisuje i wymawia, • zna wszystkie wprowadzone struktury gramatyczne, • popełnia nieliczne błędy leksykalno-gramatyczne.	Uczeń: • zna wszystkie wprowadzone słowa i wyrażenia, • poprawnie je zapisuje i wymawia, • zna wszystkie wprowadzone struktury gramatyczne, • popełnia sporadyczne błędy leksykalno-gramatyczne, które zwykle potrafi samodzielnie poprawić.	
Umiejętności	Braki w wiadomościach i umiejętnościach są na tyle rozległe, że uniemożliwiają mu naukę na kolejnych etapach.	<i>Recepcja</i> Uczeń: • rozumie polecenia nauczyciela, • w ograniczonym stopniu rozwiązuje zadania na słuchanie – rozumie pojedyncze słowa, • rozumie ogólny sens przeczytanych tekstów, w ograniczonym stopniu rozwiązuje zadania na czytanie.	<i>Recepcja</i> Uczeń: • rozumie polecenia nauczyciela, • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	<i>Recepcja</i> Uczeń: • rozumie polecenia nauczyciela, • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	<i>Recepcja</i> Uczeń: • rozumie polecenia nauczyciela, • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • zwykle potrafi uzasadnić swoje odpowiedzi.	Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który w wysokim stopniu opanował wiedzę i umiejętności określone programem nauczania. *

		<p><i>Produkcja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzi ucznia nie są płynne i są bardzo krótkie: wyrazy, zdania pojedyncze, w formie pisemnej dwa, trzy zdania, uczeń przekazuje i uzyskuje niewielką część istotnych informacji, wypowiedzi ucznia są w dużym stopniu nielogiczne i niespójne, uczeń stosuje niewielki zakres słownictwa i struktur, uczeń popełnia liczne błędy leksykalno-gramatyczne, które mogą zakłócać komunikację. 	<p><i>Produkcja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzi ucznia nie są zbyt płynne, ale mają dostateczną długość, uczeń przekazuje i uzyskuje przynajmniej połowę istotnych informacji, wypowiedzi ucznia są częściowo nielogiczne i niespójne, uczeń stosuje słownictwo i struktury odpowiednie do formy wypowiedzi, uczeń popełnia sporo błędów leksykalno-gramatycznych, które jednak nie zakłócają komunikacji. 	<p><i>Produkcja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzi ustne i/lub prace pisemne ucznia są dość płynne i mają odpowiednią długość, uczeń przekazuje i uzyskuje wszystkie istotne informacje, wypowiedzi ucznia są logiczne i w miarę spójne, uczeń stosuje adekwatne do tematu słownictwo i struktury, uczeń popełnia nieliczne błędy leksykalno-gramatyczne, niezakłócające komunikacji, uczeń stosuje odpowiednią formę i styl. 	<p><i>Produkcja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzi/prace pisemne ucznia są płynne i mają odpowiednią długość, uczeń przekazuje i uzyskuje wszystkie wymagane informacje, wypowiedzi ucznia są logiczne i spójne, uczeń stosuje bogate słownictwo i struktury, uczeń popełnia sporadyczne błędy leksykalno-gramatyczne, uczeń stosuje odpowiednią formę i styl. 	<p>* W świetle obowiązujących przepisów ocena ucznia ma wynikać ze stopnia przyswojenia przez niego treści wynikających z podstawy programowej. Ustalenie wymagań na ocenę celującą należy do nauczyciela, ale muszą one być zgodne z prawem. Jeżeli uczeń wykazuje zainteresowanie poszerzaniem wiedzy, można go za to nagrodzić dodatkowo, ale wiedza wykraczająca poza program nie może być elementem koniecznym do uzyskania oceny celującej – art. 44b ust. 3 Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2017 r. poz. 2198, 2203 i 2361).</p>
--	--	--	---	--	---	---

REPETYTORIUM ÓSMOKLASISTY, ROZDZIAŁ 1: CZŁOWIEK				
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych, głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 4)
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Części ciała 2. Wygląd zewnętrzny 3. Ubrania 4. Styl 5. Cechy charakteru 6. Uczucia i emocje 7. Czas <i>Present Simple</i> 8. Czas <i>Present Continuous</i> 9. Czasowniki wyrażające czynności i stany 10. Konstrukcje czasownikowe z formą <i>gerund</i> lub bezokolicznikiem 11. Czasowniki złożone 12. Przymiotniki z końcówkami <i>-ed</i> i <i>-ing</i>. 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność.	Rozumie w tekstach czytanych i słuchanych słowa o wysokim stopniu pospolitości, łatwości, wybrane zdania. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie szczegółowo teksty i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów. Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie: prawda/fałsz, dobieranie, wielokrotny wybór.
	Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną; naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: – rozumie większość wypowiedzi i tekstów na bazie poznanego słownictwa, – w większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – w większości poprawnie opisuje osobę: wygląd zewnętrzny, osobowość i charakter, – na ogół bezbłędnie wypowiada się na temat ubioru i wyglądu, roli pierwszego wrażenia i języka ciała, – w większość poprawnie wyraża i uzasadnia opinię na temat upodobań, spędzania czasu wolnego i niezwykłych zainteresowań, – w większości bezbłędnie opisuje swoje uczucia i uczucia innych, – na ogół bezbłędnie opisuje emocje osób przedstawionych na ilustracjach,	Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: – rozumie szczegółowo teksty czytane i wypowiedzi w zakresie omawianych tematów, – bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – poprawnie rozpoznaje kontekst przeczytanych i wysłuchanych informacji, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby: • w uporządkowany sposób opisać osobę: wygląd zewnętrzny, osobowość i charakter, • bezbłędnie wypowiedzieć się na temat ubioru i wyglądu, roli pierwszego wrażenia i języka ciała, • bezbłędnie opisać swoje uczucia i uczucia innych, • poprawnie wyrazić opinię na temat

		<p>– na ogół poprawnie rozpoznaje kontekst przeczytanych i wysłuchanych informacji</p> <p>– w większości bezbłędnie pisze do przyjaciela/przyjaciółki e-mail z elementami opisu osoby, uwzględniając przynajmniej połowę wymaganych informacji.</p>		<p>upodobań, spędzania czasu wolnego i niezwykłych zainteresowań, podając przykłady,</p> <ul style="list-style-type: none"> • szczegółowo opisać emocje osób przedstawionych na ilustracjach, <p>– używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby bezbłędnie napisać do przyjaciela/przyjaciółki spójny e-mail z elementami opisu osoby, uwzględniając wszystkie wymagane informacje i konsekwentnie stosując odpowiedni styl.</p>
--	--	---	--	--

REPETYTORIUM ÓSMOKLASISTY, ROZDZIAŁ 2: MIEJSCE ZAMIESZKANIA

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych, głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 12).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Części domu 2. Meble i wyposażenie 3. Położenie 4. Życie na wsi i w mieście 5. Rodzaje domów 6. Konstrukcja <i>there is/are</i> 7. Wyrażenia <i>some/any</i> 8. Przyimki czasu i miejsca 9. Przyimki po czasownikach i przymiotnikach 10. Liczba mnoga rzeczowników 11. Spójniki 12. Zakończenia przymiotników 13. Przymiotniki złożone 14. Czasowniki złożone 			
UMIĘJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność.	Rozumie w tekstach czytanych i słuchanych słowa o wysokim stopniu pospolitości, łatwości, wybrane zdania. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie szczegółowo teksty i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów. Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie: prawda/fałsz, dobieranie, wielokrotny wybór.
	Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: – rozumie większość wypowiedzi i tekstów na bazie poznanego słownictwa, – w większości poprawnie rozwiązuje zadania	Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie	Uczeń: – rozumie szczegółowo teksty czytane i wypowiedzi w zakresie omawianych tematów, – bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i

		<p>na czytanie i słuchanie, – na ogół poprawnie opisuje pomieszczenia, domy/mieszkania, określając położenie przedmiotów i mebli, – w większości bezbłędnie wyraża opinię na temat pomieszczeń i domów przedstawionych na ilustracjach i w tekstach, – w większości poprawnie opisuje swój dom i okolicę oraz ulubione pomieszczenia w domu i swój pokój, mówi o sąsiadach, najbliższej okolicy, – na ogół bezbłędnie wypowiada się na temat zakwaterowania w nietypowych miejscach, – w większości poprawnie opisuje obowiązki domowe, które wykonuje, – na ogół poprawnie opisuje swoje zwyczaje związane z utrzymywaniem porządku, – w większości bezbłędnie opisuje swój wymarzony pokój i przyszły dom – na ogół aktywnie bierze udział w rozmowie na temat nietypowych domów i miejsc zakwaterowania, – na ogół poprawnie prowadzi rozmowę dotyczącą wynajmu mieszkania, – w większości bezbłędnie pisze odpowiedź na ogłoszenie, w której uzasadnia wybór, przekazuje i uzyskuje informacje, uwzględniając przynajmniej połowę wymaganych informacji.</p>	<p>umożliwiający dobrą komunikację.</p>	<p>słuchanie, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w uporządkowany sposób opisać pokój, dom/mieszkanie, szczegółowo określając położenie przedmiotów i mebli, • bezbłędnie wyrazić i uzasadnić opinię na temat pomieszczeń i domów przedstawionych na ilustracjach i w tekstach, • szczegółowo opisać swój dom i okolicę, ulubione pomieszczenia w domu, swój pokój, opowiedzieć o sąsiadach, najbliższej okolicy, udzielić wyczerpujących odpowiedzi na pytania dodatkowe, • bezbłędnie wypowiedzieć się na temat zakwaterowania w nietypowych miejscach, • poprawnie opisać obowiązki domowe, które wykonuje, • szczegółowo opisać swoje zwyczaje związane z utrzymywaniem porządku, • szczegółowo opisać swój wymarzony pokój i przyszły dom, odpowiadając na pytania dodatkowe, <p>– bierze aktywny udział w rozmowie na temat nietypowych domów i miejsc zakwaterowania, prawidłowo reagując na wypowiedzi rozmówcy i korzystając z szerokiego zasobu słownictwa i zwrotów, – bezbłędnie prowadzi rozmowę na temat wynajmu mieszkania, – pisze spójną odpowiedź na ogłoszenie, w której uzasadnia wybór, przekazuje i uzyskuje informacje, uwzględniając wszystkie wymagane informacje i konsekwentnie stosuje odpowiedni styl.</p>
--	--	--	---	---

REPETYTORIUM ÓSMOKLASISTY, ROZDZIAŁ 3: ŻYCIE PRYWATNE

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: znajomość środków językowych	<p>Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.</p>	<p>Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych, głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.</p>	<p>Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.</p>	<p>Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 22).</p>
	<p>Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.</p>	<p>Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.</p>	<p>W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.</p>	<p>Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rodzina 2. Etapy życia 3. Czynności codzienne 4. Czas wolny 5. Małżeństwo i związki 6. Święta i uroczystości 7. Konflikty i problemy 8. Czas <i>Past Simple</i> 9. Czas <i>Present Perfect</i> 10. Zaimki zwrotne i wzajemne 11. Rzeczowniki złożone 			
UMIEJĘTNOŚCI	<p>Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność.</p>	<p>Rozumie w tekstach czytanych i słuchanych słowa o wysokim stopniu pospolitości, łatwości, wybrane zdania. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.</p>	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.</p>	<p>Rozumie szczegółowo teksty i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów. Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie: prawda/fałsz, dobieranie, wielokrotny wybór.</p>
	<p>Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie większość wypowiedzi i tekstów na bazie poznanego słownictwa, – w większości poprawnie wyraża opinię na temat różnych aspektów związanych z relacjami równieściami i byciem z kimś w związku, – na ogół poprawnie nazywa obowiązki domowe, – na ogół poprawnie nazywa czynności charakterystyczne dla najpopularniejszych świąt i uroczystości, – na ogół aktywnie bierze udział w rozmowie na temat pożyczania rzeczy, – na ogół poprawnie opisuje swoje hobby i zainteresowania i udziela odpowiedzi na towarzyszące pytania, – na ogół poprawnie opisuje serwisy społecznościowe i udziela odpowiedzi na towarzyszące pytania, – zna i potrafi zastosować podstawowe wyrażenia w celu złożenia życzeń, gratulacji i przeprosin, – w większości bezbłędnie pisze do kolegi e-mail, w którym przekazuje informacje, zaprasza i wyraża radość, uwzględniając przynajmniej połowę wymaganych informacji. 	<p>Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie szczegółowo teksty czytane i wypowiedzi w zakresie omawianych tematów, – poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby: <ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie wyrazić i uzasadnić opinię na temat różnych aspektów związanych z relacjami równieściami i byciem z kimś w związku, • poprawnie opisać obowiązki domowe, • szczegółowo opisać swoje hobby i zainteresowania i udzielić wyczerpujących odpowiedzi na towarzyszące pytania, • poprawnie opisać zwyczaje towarzyszące najpopularniejszym świątom i uroczystościom, – prawidłowo reagując na wypowiedzi rozmówcy i korzystając z szerokiego zasobu słownictwa i zwrotów, bierze aktywny udział w rozmowie na temat pożyczania rzeczy, opisu portali społecznościowych, – stosuje szeroką gamę zwrotów i wyrażen w celu wyrażenia przeprosin, złożenia życzeń i gratulacji, zachowując przy tym odpowiedni styl, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby bezbłędnie napisać do kolegi spójny e-mail, w którym przekazuje informacje, zaprasza i wyraża radość, uwzględniając wszystkie wymagane informacje i konsekwentnie stosując odpowiedni styl.
REPETYTORIUM ÓSMOKLASISTY, ROZDZIAŁ 4: EDUKACJA				

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych, głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 30).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przedmioty szkolne 2. Typy szkół 3. Miejsca w szkole 4. Przybory szkolne 5. Pracownicy szkoły i uczniowie 6. Oceny i egzaminy 7. Życie szkolne 8. Przymiotniki i przysłówki 9. Stopniowanie przymiotników 10. Przedimki 11. Wyrażenia do porównywania: <i>too, enough, as...as</i> 12. Przymiotniki o znaczeniu przeciwnym tworzone przy użyciu przedrostków 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność.	Rozumie w tekstach czytanych i słuchanych słowa o wysokim stopniu pospolitości, łatwości, wybrane zdania. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie szczegółowo teksty i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów. Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie: prawda/fałsz, dobieranie, wielokrotny wybór.
	Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: – rozumie większość tekstu czytanego i wypowiedzi na bazie poznanego słownictwa, – w większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – na ogół poprawnie opowiada o ulubionych, nudnych i trudnych przedmiotach szkolnych, – na ogół poprawnie odpowiada na pytania o życie szkolne: mundurki szkolne, wycieczki, zebrania z rodzicami, plan lekcji, – na ogół poprawnie opowiada o doświadczeniach związanych z nauką języków obcych, – na ogół bezbłędnie opisuje swój pierwszy dzień w szkole, – w większości poprawnie opowiada o swoich emocjach, – zna i na ogół poprawnie stosuje zwroty wyrażające reakcje emocjonalne, – w większości poprawnie prowadzi rozmowę	Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: – rozumie szczegółowo teksty czytane i wypowiedzi w zakresie omawianych tematów, – poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby: • szczegółowo opowiedzieć o ulubionych, nudnych i trudnych przedmiotach szkolnych, • bezbłędnie odpowiedzieć na pytania o życie szkolne: mundurki szkolne, wycieczki, zebrania z rodzicami, plan lekcji, • opowiedzieć o doświadczeniach związanych z nauką języków obcych, używając szerokiego zakresu słownictwa, • bezbłędnie opisać swój pierwszy dzień w szkole, odpowiadając na pytania dodatkowe,

		<p>telefoniczną, – na ogół bezbłędnie tworzy wpis na forum klasy, uwzględniając przynajmniej połowę wymaganych informacji.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie opowiedzieć o swoich emocjach, – zna i swobodnie stosuje różnorodne zwroty wyrażające reakcje emocjonalne, – bezbłędnie prowadzi rozmowę telefoniczną, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby poprawnie utworzyć wpis na forum klasy, uwzględniając wszystkie wymagane informacje i konsekwentnie stosując odpowiedni styl.
REPETYTORIUM ÓSMOKLASISTY, ROZDZIAŁ 5: ŚWIAT PRZYRODY				
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych, głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 40).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Krajobraz 2. Kierunki świata 3. Pogoda 4. Zwierzęta 5. Części ciała zwierząt 6. Rośliny 7. Klęski żywiołowe 8. Zagrożenia i ochrona środowiska 9. Czasowniki modalne <i>can/could, may, must/mustn't</i> i <i>have to</i> 10. Zwrot zamierzenia 11. Czas <i>Future Simple</i> 12. Czas <i>Present Continuous</i> do wyrażania przyszłości 13. Przymiotniki odrzeczownikowe 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność.	Rozumie w tekstach czytanych i słuchanych słowa o wysokim stopniu pospolitości, łatwości, wybrane zdania. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie szczegółowo teksty i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów. Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie: prawda/fałsz, dobieranie, wielokrotny wybór.
	Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: – rozumie większość tekstu czytanego i usłyszanych wiadomości na bazie poznanego słownictwa, – w większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – na ogół poprawnie mówi o krajobrazach, które	Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: – rozumie szczegółowo teksty czytane i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów, – poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – używa szerokiego zakresu słownictwa i

		<p>widział i które chciałby zobaczyć, najpiękniejszych miejscach w Polsce,</p> <ul style="list-style-type: none"> – na ogół poprawnie mówi o pogodzie, – na ogół poprawnie wyraża i krótko uzasadnia opinię na temat problemu niedoboru świeżej wody na świecie, – na ogół bierze aktywny udział w rozmowie na temat sposobów pozyskiwania wody i racjonalnego gospodarowania wodą, – na ogół poprawnie wypowiada się na temat gospodarowania odpadami, – zna i przeważnie poprawnie stosuje pytania o pozwolenie, nakazy i zakazy, – na ogół bezbłędnie tworzy wpis na forum ekologicznym, uwzględniając przynajmniej połowę wymaganych informacji. 		<p>struktur, aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie opowiedzieć o krajobrazach, które widział i które chciałby zobaczyć, najpiękniejszych miejscach w Polsce i o aktualnej pogodzie, • poprawnie wyraża i wyczerpująco uzasadnia opinię na temat problemu niedoboru świeżej wody na świecie, <p>– prawidłowo reagując na wypowiedzi rozmówcy i korzystając z szerokiego zasobu słownictwa i zwrotów, bierze aktywny udział w rozmowach na temat sposobów pozyskiwania wody i racjonalnego gospodarowania wodą oraz gospodarowania odpadami,</p> <p>– zna i poprawnie stosuje różnorodne pytania o pozwolenie, nakazy i zakazy,</p> <p>– używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby poprawnie utworzyć wpis na forum ekologicznym, uwzględniając wszystkie wymagane elementy i konsekwentnie stosując odpowiedni styl.</p>
--	--	--	--	--

REPETYTORIUM ÓSMOKLASISTY, ROZDZIAŁ 6: PODRÓŻOWANIE I TURYSTYKA

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych, głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 48).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Środki transportu i miejsca 2. Podróżowanie 3. Zakwaterowanie 4. Ekwipunek 5. Wakacje 6. Wskazywanie drogi 7. dopełniacz saksoński 8. Zaimki wskazujące, osobowe i dzierżawcze 9. Formy dzierżawcze rzeczownika 10. Czas <i>Past Continuous</i> 11. Czasowniki złożone 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytanych pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite. Częściowo poprawnie	Rozumie w tekstach czytanych i słuchanych słowa o wysokim stopniu pospolitości, łatwości,	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa.	Rozumie szczegółowo teksty i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów.

	rozwiązują zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność.	wybrane zdania. Częściowo poprawnie rozwiązują zadania na czytanie i słuchanie.	W większości poprawnie rozwiązują zadania na czytanie i słuchanie.	Poprawnie rozwiązują zadania na czytanie i słuchanie: prawda/fałsz, dobieranie, wielokrotny wybór.
	Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: – rozumie większość tekstu czytanego i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa, – w większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – na ogół poprawnie opowiada o sposobach podróżowania i środkach transportu, – w większości bezbłędnie opowiada o swoich doświadczeniach związanych z podróżowaniem oraz różnych problemach w trakcie podróży, – na ogół bezbłędnie wyraża opinię na temat wielkich miast, które zwiedził i które chciałby zwiedzić, – wybiera jedną z opisanych ofert i na ogół bezbłędnie i krótko uzasadnia swój wybór, – na ogół aktywnie bierze udział w rozmowie o atrakcjach turystycznych i wymarzonej wakacyjnym celu podróży, – zna i przeważnie poprawnie stosuje podstawowe zwroty (pytania i wskazówki) niezbędne do wskazania drogi, – zna i w większości poprawnie stosuje podstawowe zwroty przydatne w podróży samolotem i pociągiem, – w większości bezbłędnie pisze pocztówkę z wakacji, uwzględniając przynajmniej połowę wymaganych informacji.	Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: – rozumie szczegółowo teksty czytane i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów, – poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby: • bezbłędnie opowiedzieć o sposobach podróżowania i środkach transportu, • bezbłędnie opowiedzieć o swoich doświadczeniach związanych z podróżowaniem oraz różnych problemach w trakcie podróży, • poprawnie wyrazić opinię na temat wielkich miast, które zwiedził i które chciałby zwiedzić, • wyczerpująco uzasadnić wybór jednej z ofert, – prawidłowo reagując na wypowiedzi rozmówcy i korzystając z szerokiego zasobu słownictwa i zwrotów, bierze aktywny udział w rozmowie o atrakcjach turystycznych i wymarzonej wakacyjnym celu podróży, – zna i poprawnie stosuje różnorodne zwroty (pytania i wskazówki) niezbędne do wskazania drogi, – zna i w poprawnie stosuje różnorodne zwroty przydatne w podróży samolotem i pociągiem, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby poprawnie napisać pocztówkę z wakacji, uwzględniając wszystkie wymagane informacje i konsekwentnie stosując odpowiedni styl.

REPETYTORIUM ÓSMOKLASISTY, ROZDZIAŁ 7: ŻYWIENIE

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych, głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 58).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i

	w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Żywność i napoje 2. Ilość i opakowania 3. Posiłki 4. Przygotowanie potraw 5. Zamawianie potraw w restauracji 6. Rzeczowniki policzalne i niepoliczalne 7. Tryb rozkazujący 8. Określniki ilości używane z rzeczownikami policzalnymi i niepoliczalnymi 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność.	Rozumie w tekstach czytanych i słuchanych słowa o wysokim stopniu pospolitości, łatwości, wybrane zdania. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie szczegółowo teksty i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów. Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie: prawda/fałsz, dobieranie, wielokrotny wybór.
	Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie większość tekstu czytanego i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa, – w większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – w większości poprawnie przedstawia swoje preferencje żywieniowe i opowiada o niespotykanych przyzwyczajeniach dotyczących odżywiania, – na ogół poprawnie wypowiada się na temat zdrowego i niezdrowego jedzenia, – w większości poprawnie opisuje potrawy zamawiane w restauracjach i opisuje te restauracje, – na ogół bezbłędnie, posługując się podstawowymi wyrażeniami, ogrywa rolę kelnera/gościa w scenie, – na ogół bezbłędnie tworzy wpis na blogu z przepisem na ulubioną potrawę, uwzględniając przynajmniej połowę wymaganych informacji. 	Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie szczegółowo teksty czytane i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów, – poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić swoje preferencje żywieniowe i opowiedzieć o niespotykanych przyzwyczajeniach dotyczących odżywiania, • poprawnie wypowiedzieć się na temat zdrowego i niezdrowego jedzenia, • poprawnie opisać potrawy zamawiane w restauracjach i opisać te restauracje, – swobodnie i poprawnie, posługując się różnorodnymi wyrażeniami, ogrywa rolę kelnera/gościa w scenie, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby poprawnie utworzyć wpis na blogu z przepisem na ulubioną potrawę, uwzględniając wszystkie wymagane informacje i konsekwentnie stosując odpowiedni styl.
REPETYTORIUM ÓSMOKLASISTY, ROZDZIAŁ 8: ZDROWIE				
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: znajomość środków	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych, głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 66).

językowych	nauczyciela lub kolegów.	bezpośrednio jego osoby.	precyzyjnych sformułowań.	
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontuzje, choroby i objawy 2. Narządy wewnętrzne 3. Służba zdrowia 4. Leczenie 5. Zdrowy tryb życia 6. Uzależnienia 7. Zdania warunkowe, typ 0, 1, 2 8. Trybu rozkazujący 9. Tworzenie przymiotników 			
UMIĘJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność.	Rozumie w tekstach czytanych i słuchanych słowa o wysokim stopniu pospolitości, łatwości, wybrane zdania. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie szczegółowo teksty i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów. Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie: prawda/fałsz, dobieranie, wielokrotny wybór.
	Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie większość tekstu czytanego i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa, – w większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – na ogół poprawnie opowiada o swoim zdrowiu, kontuzjach, chorobach, właściwym zachowaniu w przypadku kontuzji/choroby, – w większości poprawnie opowiada o sposobach leczenia przeziębienia, ukąszeniach, alergiach i ich symptomach oraz o chodzeniu do lekarza, – na ogół bezbłędnie relacjonuje przebieg swojego/czyjś ukąszenia przez kleszcza, – na ogół poprawnie wyraża i krótko uzasadnia opinię na temat medycyny alternatywnej, – na podstawie informacji przedstawionych na zdjęciu na ogół poprawnie sugeruje, co osoba powinna zrobić, żeby poczuć się lepiej, – na ogół poprawnie stosuje podstawowe pytania i odpowiedzi dotyczące samopoczucia i stanu zdrowia, – na ogół bezbłędnie pisze do kolegi/koleżanki e-mail, w którym wyraża zaniepokojenie i radzi, uwzględniając przynajmniej połowę wymaganych informacji. 	Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie szczegółowo teksty czytane i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów, – poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie opowiedzieć o swoim zdrowiu, kontuzjach, chorobach, właściwym zachowaniu w przypadku kontuzji/choroby, • poprawnie opowiedzieć o sposobach leczenia przeziębienia, ukąszeniach, alergiach i ich symptomach oraz o chodzeniu do lekarza, • poprawnie zrelacjonować przebieg swojego/czyjś ukąszenia przez kleszcza, – poprawnie wyraża i wyczerpująco uzasadnia opinię na temat medycyny alternatywnej, – na podstawie informacji przedstawionych na zdjęciu poprawnie i wyczerpująco sugeruje, co osoba powinna zrobić, żeby poczuć się lepiej, – poprawnie stosuje różnorodne pytania i odpowiedzi dotyczące samopoczucia i stanu zdrowia, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby bezbłędnie napisać do kolegi/koleżanki spójny e-mail, w którym wyraża zaniepokojenie i radzi, uwzględniając wszystkie wymagane elementy i konsekwentnie stosując odpowiedni styl.

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych, głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 76).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Technika 2. Komputery 3. Dziedziny nauki i naukowcy 4. Nauki ścisłe i przyrodnicze 5. Telefon komórkowy 6. Praca naukowca 7. Strona bierna w czasach <i>Present Simple, Past Simple, Present Perfect, Future Simple</i> i z czasownikami modalnymi 8. Rzeczowniki odprzymiotnikowe i odrzeczownikowe 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność.	Rozumie w tekstach czytanych i słuchanych słowa o wysokim stopniu pospolitości, łatwości, wybrane zdania. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie szczegółowo teksty i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów. Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie: prawda/fałsz, dobieranie, wielokrotny wybór.
	Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: – rozumie większość tekstu czytanego i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa, – w większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – na ogół poprawnie definiuje podstawowe pojęcia z zakresu tematu, – w większości poprawnie opowiada o użytkowaniu sprzętu elektronicznego, który posiada, – na ogół bezbłędnie opisuje swoje zwyczaje związane z korzystaniem z internetu, telefonu komórkowego i aplikacji, – w większości poprawnie opowiada o popularnych wynalazkach, które ułatwiły życie codzienne, – w większości poprawnie opisuje zachowania służące bezpiecznemu korzystaniu z internetu, – na ogół poprawnie stosuje podstawowe wyrażenia w celu wyrażenia prośby, podziękowania i zaoferowania pomocy, – na ogół bezbłędnie pisze do kolegi/koleżanki wiadomość, w której opisuje problem i	Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: – rozumie szczegółowo teksty czytane i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów, – poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby: • poprawnie zdefiniować pojęcia z zakresu tematu nauka i technika, • poprawnie opowiedzieć o użytkowaniu sprzętu elektronicznego, który posiada, • bezbłędnie opisać swoje zwyczaje związane z korzystaniem z internetu, telefonu komórkowego i aplikacji, • poprawnie opowiedzieć o popularnych wynalazkach, które ułatwiły życie codzienne, wyczerpująco uzasadniając, • poprawnie opisać zachowania służące bezpiecznemu korzystaniu z internetu, podając przykłady, – poprawnie stosuje różnorodne wyrażenia w celu wyrażenia prośby, podziękowania i zaoferowania pomocy,

		przeprasza, uwzględniając przynajmniej połowę wymaganych informacji.		– używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby bezbłędnie napisać do kolegi/koleżanki spójną wiadomość, w której opisuje problem i przeprasza, uwzględniając wszystkie wymagane elementy i konsekwentnie stosując odpowiedni styl.
REPETYTORIUM ÓSMOKLASYŚYU, ROZDZIAŁ 10: SPORT				
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych, głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 84).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyscypliny sportowe 2. Sporty ekstremalne 3. Sprzęt sportowy 4. Ludzie w sporcie 5. Miejsca uprawiania sportu 6. Współzawodnictwo 7. Liczebniki główne i porządkowe 8. Czas <i>Past Perfect</i> 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność.	Rozumie w tekstach czytanych i słuchanych słowa o wysokim stopniu pospolitości, łatwości, wybrane zdania. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie szczegółowo teksty i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów. Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie: prawda/fałsz, dobieranie, wielokrotny wybór.
	Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: – rozumie większość tekstu czytanego i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa, – w większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – na ogół poprawnie mówi o ulubionych dyscyplinach sportowych, sportach, które uprawia, chciałby uprawiać i lubi oglądać/chciałby obejrzeć, zawodach, w których brał udział oraz sprzęcie sportowym, który chciałby dostać, – na ogół poprawnie opisuje sporty niekonwencjonalne, – w większości poprawnie opisuje, co robi, aby utrzymać dobrą formę,	Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: – rozumie szczegółowo teksty czytane i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów, – poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby: • bezbłędnie opowiedzieć o ulubionych dyscyplinach sportowych, sportach, które uprawia, chciałby uprawiać i lubi oglądać/chciałby obejrzeć, zawodach, w których brał udział oraz sprzęcie sportowym, który chciałby dostać, • poprawnie opisuje sporty niekonwencjonalne,

		<ul style="list-style-type: none"> – na ogół poprawnie opisuje swoje doświadczenia związane z kibicowaniem, – stosuje podstawowe wyrażenia w celu zaproponowania aktywności i zareagowania na propozycje, – na ogół bezbłędnie pisze do kolegi/koleżanki e-mail, w którym opisuje wydarzenie sportowe, uwzględniając przynajmniej połowę wymaganych informacji. 		<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie opisuje, co robi, aby utrzymać dobrą formę, • poprawnie opisuje swoje doświadczenia związane z kibicowaniem, odwołując się do licznych przykładów, – stosuje szeroki zakres wyrażen w celu zaproponowania aktywności i zareagowania na propozycje, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby bezbłędnie napisać do kolegi/koleżanki e-mail, w którym opisuje wydarzenie sportowe, uwzględniając wszystkie wymagane elementy i konsekwentnie stosując odpowiedni styl.
--	--	--	--	--

REPETYTORIUM ÓSMOKLASISTY, ROZDZIAŁ 11: PRACA

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych, głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 94).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zawody 2. Miejsca pracy 3. Wynagrodzenie 4. Ludzie w pracy 5. Aspekty w pracy 6. Poszukiwanie pracy 7. Pytania pośrednie 8. Mowa zależna 9. Słowotwórstwo: tworzenie nazw zawodów 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność.	Rozumie w tekstach czytanych i słuchanych słowa o wysokim stopniu pospolitości, łatwości, wybrane zdania. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie szczegółowo teksty i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów. Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie: prawda/fałsz, dobieranie, wielokrotny wybór.
	Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – rozumie większość tekstu czytanego na bazie poznanego słownictwa, – w większości poprawnie opowiada o podstawowych aspektach zatrudnienia i zawodach, które chciałby wykonywać, – w większości poprawnie komentuje 	Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – rozumie szczegółowo teksty czytane i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów, – poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – używa szerokiego zakresu słownictwa i

		<p>przeczytane informacje na temat pracy, kariery i zarabiania pieniędzy,</p> <ul style="list-style-type: none"> – na ogół poprawnie podaje przykłady pytań, które zadałby w czasie rozmowy kwalifikacyjnej i w większości poprawnie odgrywa scenkę rozmowy kwalifikacyjnej, – na ogół poprawnie wymienia podstawowe cechy, którymi powinien wyróżniać się projektant aplikacji i programów komputerowych, – na ogół poprawnie komentuje podział rynku pracy na zawody dla kobiet i mężczyzn, – na ogół poprawnie stosuje podstawowe wyrażenia w celu zapytania o i opisanie planów i marzeń, – w większości bezbłędnie tworzy wpis na blogu o wymarzonym zawodzie, uwzględniając przynajmniej połowę wymaganych informacji. 		<p>struktur, aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie opowiedzieć o podstawowych aspektach zatrudnienia i zawodach, które chciałby wykonywać, • poprawnie skomentować przeczytane informacje na temat pracy, kariery i zarabiania pieniędzy, • poprawnie wymienić podstawowe cechy, którymi powinien wyróżniać się projektant aplikacji i programów komputerowych, <p>– podaje szeroki wachlarz pytań, które zadałby w czasie rozmowy kwalifikacyjnej,</p> <p>– poprawnie odgrywa scenkę rozmowy kwalifikacyjnej,</p> <p>– poprawnie stosuje różnorodne wyrażenia w celu zapytania o plany i opisanie planów i marzeń,</p> <p>– bierze aktywny udział w rozmowie na temat podziału rynku pracy na zawody dla kobiet i mężczyzn, prawidłowo reagując na wypowiedzi rozmówcy i korzystając z szerokiego zasobu słownictwa i zwrotów,</p> <p>– używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby bezbłędnie utworzyć spójny wpis na blogu o wymarzonym zawodzie, uwzględniając wszystkie wymagane informacje i konsekwentnie stosując odpowiedni styl.</p>
--	--	---	--	---

REPETYTORIUM ÓSMOKLASISTY, ROZDZIAŁ 12: ZAKUPY I USŁUGI

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych, głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 102).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rodzaje sklepów 2. Towary 3. Kupowanie ubrań 4. Pieniądze 5. Składanie reklamacji 6. Usługi 7. Reklama 8. Zaimki <i>one/ones, other, another</i> 			

	9. Zdania z dwoma dopełnieniami 10. Pytania szczegółowe w różnych czasach			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność.	Rozumie w tekstach czytanych i słuchanych słowa o wysokim stopniu pospolitości, łatwości, wybrane zdania. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie szczegółowo teksty i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów. Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie: prawda/fałsz, dobieranie, wielokrotny wybór.
	Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie większość tekstu czytanego i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa, – w większości poprawnie mówi o swoich ulubionych sklepach i centrach handlowych, doświadczeniach związanych korzystaniem z promocji i wyjątkowo korzystnych ofert, uzależnieniu od zakupów, – na ogół poprawnie radzi, z jakich usług skorzystać w celu rozwiązania przedstawionego problemu, – na ogół poprawnie, stosując podstawowe wyrażenia do zaprezentowania opinii, komentuje rolę sprzedawców w sklepach, – na ogół poprawnie wyraża opinię na temat opisanego aplikacji związanej z bezobsługowym robieniem zakupów, – w większości poprawnie opisuje swoje zwyczaje związane z zakupami, – w większości poprawnie przedstawia zalety i wady zakupów w sklepach i w internecie, i na ogół poprawnie wyraża swoje preferencje, krótko uzasadniając swój wybór, – w większości bezbłędnie pisze do kolegi/koleżanki e-mail z prośbą o pomoc w wyborze odtwarzacza MP3, uwzględniając przynajmniej połowę wymaganych informacji. 	Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie szczegółowo teksty czytane i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów, – poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie opowiedzieć o swoich ulubionych sklepach i centrach handlowych, doświadczeniach związanych korzystaniem z promocji i wyjątkowo korzystnych ofert, uzależnieniu od zakupów, • poprawnie doradzić, z jakich usług skorzystać w celu rozwiązania przedstawionego problemu, • poprawnie, stosując różnorodne wyrażenia do zaprezentowania opinii, skomentować rolę sprzedawców w sklepach, – bierze aktywny udział w rozmowie na temat opisanego aplikacji związanej z bezobsługowym robieniem zakupów, wyczerpująco argumentując, – poprawnie opisuje swoje zwyczaje związane z zakupami, odwołując się do licznych przykładów, – poprawnie przedstawia zalety i wady zakupów w sklepach i w internecie, i poprawnie wyraża swoje preferencje, wyczerpująco uzasadniając swój wybór, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby bezbłędnie napisać do kolegi/koleżanki spójny e-mail z prośbą o pomoc w wyborze odtwarzacza MP3, uwzględniając wszystkie wymagane informacje i konsekwentnie stosując odpowiedni styl.
REPETYTORIUM ÓSMOKLASISTY, ROZDZIAŁ 13: KULTURA				
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

WIEDZA: znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych, głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 112).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pojęcia ogólne 2. Muzyka 3. Literatura 4. Sztuki plastyczne 5. Teatr 6. Film 7. Środki masowego przekazu 8. Zdania przydawkowe 9. Zdania okolicznikowe celu 10. Zaimki zaczynające się od <i>some-, any-, no-, every-</i> 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność.	Rozumie w tekstach czytanych i słuchanych słowa o wysokim stopniu pospolitości, łatwości, wybrane zdania. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie szczegółowo teksty i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów. Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie: prawda/fałsz, dobieranie, wielokrotny wybór.
	Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: – rozumie większość tekstu czytanego i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa, – w większości poprawnie mówi o ulubionych książkach, czasopiśmie, rodzajach muzyki, wykonawcach oraz fikcyjnych postaciach z książki/filmu, – w większości poprawnie wyraża i krótko uzasadnia opinię na temat obrazów przedstawionych na ilustracjach, – na ogół aktywnie bierze udział w rozmowie na temat inspirujących dziedzin kultury, – na ogół poprawnie stosuje wyrażenia i zwroty w celu zapytania o opinię, wyrażenia opinii, zgadzaniu i niezgadzaniu się z opinią, – na ogół bezbłędnie tworzy wpis na blogu dotyczący ostatnio obejrzanego filmu, uwzględniając przynajmniej połowę wymaganych informacji.	Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: – rozumie szczegółowo teksty czytane i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów, – poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby: • poprawnie opowiedzieć o ulubionych książkach, czasopiśmie, rodzajach muzyki, wykonawcach oraz fikcyjnych postaciach z książki/filmu, • poprawnie wyrazić i wyczerpująco uzasadnić opinię na temat obrazów przedstawionych na ilustracjach, – aktywnie bierze udział w rozmowie na temat inspirujących dziedzin kultury, – poprawnie stosuje wyrażenia i zwroty w celu zapytania o opinię, wyrażenia opinii, zgadzaniu i niezgadzaniu się z opinią, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby utworzyć wpis na blogu dotyczący ostatnio obejrzanego filmu, uwzględniając wszystkie wymagane informacje i konsekwentnie stosując odpowiedni styl.
REPETYTORIUM ÓSMOKLASISTY, ROZDZIAŁ 14: ŻYCIE SPOŁECZNE				

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA
	NISKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	PODSTAWOWY STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	ŚREDNI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH	WYSOKI STOPIEŃ SPEŁNIENIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
WIEDZA: znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych, głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 120).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Pełnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Struktura państwa i urzędy 2. Problemy społeczne 3. Przestępcy i przestępstwa 4. Prawo i ściganie przestępstw 5. Pomoc społeczna 6. Zdania czasowe 7. Czasowniki złożone 			
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność.	Rozumie w tekstach czytanych i słuchanych słowa o wysokim stopniu pospolitości, łatwości, wybrane zdania. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie.	Rozumie szczegółowo teksty i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów. Poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie: prawda/fałsz, dobieranie, wielokrotny wybór.
	Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: – rozumie większość tekstu czytanego i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa, – w większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – na ogół poprawnie opowiada o przestępstwach, które wydarzyły się w jego okolicy/mieście, – w większości poprawnie opisuje podstawowe elementy struktury państwa polskiego, – w większości poprawnie wyraża swoją opinię na temat kar i respektowania prawa, – na ogół bierze aktywny udział w rozmowie na temat możliwości zamieszkania na innej planecie, – na ogół poprawnie opisuje najbardziej powszechne uzależnienia i przestępstwa, powody popełniania przestępstw i występowania uzależnień, – na ogół poprawnie wyraża opinię i krótko uzasadnia ideę wolontariatu i akcji charytatywnej przedstawionej w nagraniu, – na ogół poprawnie stosuje podstawowe zwroty w celu udzielenia rady i poproszenia o radę,	Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: – rozumie szczegółowo teksty czytane i komunikaty słowne w zakresie omawianych tematów, – poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby: • poprawnie opowiedzieć o przestępstwach, które wydarzyły się w jego okolicy/mieście, • poprawnie opisać podstawowe elementy struktury państwa polskiego, • poprawnie wyrazić swoją opinię na temat kar i respektowania prawa, – bierze aktywny udział w rozmowie na temat możliwości zamieszkania na innej planecie, wyczerpująco argumentując, – poprawnie opisuje najbardziej powszechne uzależnienia i przestępstwa, powody popełniania przestępstw i występowania uzależnień, – poprawnie wyraża opinię i wyczerpująco uzasadnia ideę wolontariatu i akcji charytatywnej przedstawionej w nagraniu, – poprawnie stosuje różnorodne zwroty w celu

		<p>– w większości bezbłędnie pisze zaproszenie na imprezę charytatywną, uwzględniając przynajmniej połowę wymaganych informacji.</p>		<p>udzielenia rady i poproszenia o radę, – używa szerokiego zakresu słownictwa i struktur, aby bezbłędnie napisać zaproszenie na imprezę charytatywną, uwzględniając wszystkie wymagane elementy i konsekwentnie stosując odpowiedni styl.</p>
--	--	--	--	--

SYSTEM OCENIANIA Z PLASTYKI

I. KONTRAKT Z UCZNIAMI, OBSZARY PODLEGAJĄCE OCENIE

Każdy uczeń klas IV, V, VI, VII ma podręcznik wypożyczony z biblioteki.

Podręcznik „Do dzieła!” autorstwa Krystyny Onak i Jadwigi Lukas.

- Każdy uczeń jest oceniany indywidualnie za zaangażowanie i stosunek do przedmiotu;
- Nauczyciel kontroluje podczas lekcji pracę uczniów.
- Uczeń jest przygotowany do lekcji – posiada materiały niezbędne do wykonania pracy plastycznej.
- Każda praca plastyczna wykonana przez ucznia na lekcji jest oceniona pozytywnie.
- Każdą pracę plastyczną uczeń wykonuje samodzielnie.
- Każdy uczeń może być nieprzygotowany do lekcji tylko dwa razy w semestrze. Za nieprzygotowanie lub brak materiałów potrzebnych do zajęć lekcyjnych uczeń otrzymuje minus. Cztery minusy kwalifikują do obniżenia oceny na koniec semestru o pół stopnia. O tym, że uczeń jest nieprzygotowany do lekcji informuje nauczyciela na początku zajęć, w przeciwnym razie może otrzymać ocenę niedostateczną.
- Brak materiałów do wykonania pracy plastycznej (gdy uczeń zgłasza nieprzygotowanie) nie zwalnia od pracy na lekcji. W takiej sytuacji dostaje inną formę pracy lub pożycza materiały od kolegów, a z danego zadania rozlicza się na następnej lekcji. Jeśli tego nie uczyni, nauczyciel może postawić ocenę niedostateczną.
- W przypadku jednorazowej nieobecności ucznia nie wymaga się pracy plastycznej.

- W przypadku dłuższej nieobecności ucznia (co najmniej 2 lekcje) ustala się zakres prac do wykonania/ materiału do zaliczenia
- Uczeń dobrze przygotowany tworzy pracę na lekcji, która powinna być oddana do oceny pod koniec lekcji. Jeśli nie jest z niej zadowolony, chce coś poprawić lub dodać, za zgodą nauczyciela dopuszcza się zabranie pracy do domu i rozliczenie się z niej na lekcji następnej.
- Ocenę niedostateczną może otrzymać uczeń, który wykazuje wyjątkową bierność na zajęciach lekcyjnych lub brak zainteresowania przedmiotem a także naganne zachowanie wobec nauczyciela i kolegów oraz nie przestrzegania zasad BHP.
- Ocenę niedostateczną za pracę plastyczną uczeń otrzymuje tylko wtedy gdy jej nie odda do oceny.

Obowiązkiem ucznia jest utrzymać porządek na stanowisku pracy i przestrzegać zasad bhp.

- Uczeń jest aktywny na zajęciach. Może zdobyć ocenę bardzo dobrą (odpowiedź ustna, swobodne wypowiedzi o sztuce), może również otrzymać 4 plusy za bieżącą aktywność a co za tym idzie ocenę bardzo dobrą.
- Dodatkowe oceny można otrzymać za:
 - udział w konkursach
 - wykonanie dekoracji określonej przez n-la
 - dodatkowe prace do wykonania w domu o tematyce podanej przez n-la

Prace plastyczne oceniane są wg ustalonych zasad podanych przez nauczyciela na początku zajęć: w szczególności prace ucznia oceniane są za:

- zgodność z tematem,
- bogactwo treści,
- pomysłowość, (oryginalność)
- wartości formalne (kompozycja, kolorystyka, właściwości tworzywa, techniki plastyczne),
- wrażliwość,
- estetyka

II. WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY:

Podstawowym celem systemu oceniania jest motywowanie ucznia do samodzielnego rozwoju i aktywności pozwalającej poznać mu jego własny potencjał intelektualny i twórczy.

W programie nauczania plastyki w szkole podstawowej zakłada się trójdzielność form obcowania ze sztuką poprzez:

1. Poznanie podstawowych zagadnień teoretycznych i określonych wiadomości z dziejów sztuki, ilustrowanych wybranymi przykładami (percepcja sztuki)
2. Własną działalność plastyczną uczniów – tworzenie wypowiedzi (ekspresja przez sztukę)
3. Analizę i interpretację tekstów kultury (recepcja sztuki)

Wystawiając ocenę nauczyciel bierze pod uwagę rozwój umiejętności plastycznych, ale również postawę i zaangażowanie dziecka, ponadto wysiłek twórczy, pomysłowość w doborze materiałów i narzędzi oraz niekonwencjonalność.

Obniżenie oceny powoduje lekceważenie zajęć, naganne zachowanie ucznia, ciągłe nieprzygotowanie do lekcji, brak zeszytu przedmiotowego, niewykonanie pracy lub wykonanie jej „byle jak” ,.

KRYTERIA OCENIANIA Z PLASTYKI W KLASACH IV – VII

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- posiadał wiedzę i umiejętności obejmujące program plastyki danej klasy,
- wykazuje wybitne zdolności,
- reprezentuje szkołę na konkursach plastycznych i osiąga sukcesy,
- bierze udział w życiu plastycznym szkoły (dekoracje, wystawy),
- samodzielnie i twórczo rozwija uzdolnienia plastyczne poprzez: wykonywanie prac dodatkowych,
- biegle posługuje się wiadomościami z plastyki i wiedzy o sztuce w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych z programu nauczania danej klasy,
- proponuje niekonwencjonalne rozwiązania,
- jest wzorowo przygotowany do każdego zajęcia,
- przestrzega zasad BHP,

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełen zakres wiedzy i umiejętności z plastyki oraz wiedzy o sztuce określony programem nauczania danej klasy,
- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami,
- rozwiązuje samodzielnie problemy z zakresu treści, formy i ekspresji w pracach plastycznych,
- potrafi zastosować zdobytą wiedzę z zakresu plastyki do rozwiązywania zadań i problemów w różnych sytuacjach,
- systematycznie pracuje na każdej lekcji i w określonym czasie oddaje swoją pracę do oceny,
- bierze udział w konkursach plastycznych,
- jest przygotowany do zajęć,
- przestrzega zasad BHP,

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełen zakres wiedzy i umiejętności z plastyki oraz wiedzy o sztuce określony programem nauczania danej klasy,
- poprawnie i samodzielnie rozwiązuje zadania praktyczne i teoretyczne, ale potrzebuje więcej czasu na realizację postawionych zadań,
- systematycznie pracuje na lekcjach,
- prawie zawsze jest przygotowany do zajęć,
- przestrzega zasad BHP,

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- przyswoił podstawowe wiadomości oraz najprostsze umiejętności,
- stara się utrzymać porządek w miejscu pracy i oddaje większość zadanych prac,
- pracuje, często przy wsparciu nauczyciela, prace są słabej jakości,
- wymaga zachęty do pracy i dłuższego czasu na jej wykonanie,
- zdarza się, że jest nieprzygotowany do zajęć,
- przestrzega zasad BHP,

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- w ograniczonym zakresie rozwiązuje problemy plastyczne o minimalnym stopniu trudności i najczęściej przy pomocy nauczyciela,
- często nie jest przygotowany do lekcji, nie dba o swój podstawowy warsztat pracy,
- prace słabej jakości,

- przestrzega zasad BHP,

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- pomimo pomocy i działań nauczyciela nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z zakresu przedmiotu,
- jest notorycznie nieprzygotowany do zajęć i nie uczestniczy w lekcjach,
- nie wykonuje poleceń nauczyciela, nie oddaje prac w określonym terminie lub wcale,
- świadomie lekceważy podstawowe obowiązki szkolne,
- nie wykazuje chęci podjęcia jakichkolwiek działań,
- nie przestrzega zasad BHP,

III. NARZĘDZIA OCENIANIA

- prace plastyczne,
- odpowiedzi ustne,
- dodatkowe prace plastyczne,
- prace konkursowe,
- pisemne i ustne analizy dzieł sztuki,
- nieprzestrzeganie zasad BHP,

IV.SPOSOBY WYSTAWIANIA OCEN SEMESTRALNYCH I ROCZNYCH

Ocenę semestralną z plastyki wystawia się z tzw. średniej ważonej doceniając wysiłek ucznia, jego zaangażowanie i przygotowanie do lekcji. Dostosowując się do Wewnętrzny Szkolnego Systemu Oceniania wartości średniej ocen wygląda następująco:

0,00 – 1,74 ocena niedostateczna

1,75 – 2,74 ocena dopuszczająca

2,75 – 3,74 ocena dostateczna

3,75 – 4,74 ocena dobra

4,75 – 5,49 ocena bardzo dobra

> 5,49 ocena celująca

Doceniając pozytywny stosunek do pracy i twórczą aktywność ucznia, nauczyciel może zwiększyć wartość średniej za semestr do 0,5.

Ocena roczna jest średnią ocen z I i II semestru.

IV. INFORMACJA O POSTĘPACH I TRUDNOŚCIACH UCZNIA

→ odnosi sukcesy w konkursach historycznych, w których wymagana jest wiedza wykraczająca poza treści programowe.

→ wiąże dzieje własnego regionu z dziejami Polski lub powszechnymi

→

→ **Historia i społeczeństwo klasy VI**

→

→ Ocenie podlegają:

→

⇒ sprawdziany wiadomości

⇒ odpowiedzi ustne

⇒ kartkówki (obejmują materiał z 2 ostatnich lekcji, mogą być nie zapowiadane)

→ aktywność na lekcji (5 plusów – ocena bardzo dobra)

⇒ zeszyt ćwiczeń

⇒ dodatkowe prace np. referaty, wywiady, albumy, itp.

→ prace domowe (5 minusów ocena niedostateczna)

→

→ Wymagania na poszczególne stopnie szkolne w klasyfikacji semestralnej i rocznej.

→

→ *Uczeń otrzyma ocenę:*

→

→ NIEDOSTATECZNĄ jeżeli:

→

→ nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykonać prostych poleceń wymagających

→ zastosowania podstawowych umiejętności.

→ nie opanował minimum wiadomości programowych

→

→ DOPUSZCZAJĄCĄ jeżeli:

→

- ⇒ opanował zakres wiedzy i umiejętności na poziomie elementarnym,
- nie pracuje systematycznie i niezbyt chętnie podejmuje zadania wskazane przez nauczyciela nie pracuje w grupie ani zespole zadaniowym,
- nie formułuje własnych wniosków,
- przy pomocy nauczyciela potrafi wykonać proste polecenia wymagające zastosowania podstawowych umiejętności.
-
- DOSTATECZNĄ jeżeli:
-
- ⇒ opanował zakres wiedzy i umiejętności w stopniu poprawnym,
- czasami pracuje nie systematycznie i niezbyt chętnie podejmuje pracę indywidualną, grupową lub zespołową, rzadko uczestniczy w dyskusji i pracach zespołowo – grupowych, czasami poprawnie formułuje wnioski,
- ⇒ ma problemy z obroną swoich poglądów,
- ⇒ nie zawsze wywiązuje się z powierzonych zadań lub ich części,
- potrafi pod kierunkiem nauczyciela skorzystać z podstawowych źródeł informacji.
- zna niektóre wydarzenia i postaci z dziejów regionu.
-
-
- DOBRĄ jeżeli:
-
- ⇒ opanował zakres wiedzy i umiejętności w stopniu średnim,
- charakteryzuje go najczęściej systematyczna i efektywna praca zarówno indywidualna jak grupowa, często uczestniczy w dyskusji i pracach zespołowo – grupowych,
- poprawnie formułuje wnioski i udaje mu się bronić swoich poglądów, odpowiednio wywiązuje się z powierzonych zadań,
- potrafi korzystać ze wszystkich poznanych w czasie lekcji źródeł informacji.
- zna najważniejsze wydarzenia i postaci z dziejów regionu.
-
- BARDZO DOBRĄ jeżeli:
-
- opanował w pełni zakres wiedzy i umiejętności programowych,

- - charakteryzuje go systematyczna i efektywna praca indywidualna i zespołowa, chętnie uczestniczy w dyskusjach i pracach zespołowych,
 - właściwie formułuje wnioski i broni swoich poglądów,
 - wyróżniająco wywiązuje się z powierzonych zadań i ról,
 - ⇒ sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych i wskazanych przez nauczyciela źródeł informacji .
 - ⇒ potrafi dzięki wskazówkom nauczyciela dotrzeć do innych źródeł wiadomości.
- bierze udział w konkursach historycznych.

Roczny plan pracy z historii dla klasy 4 szkoły podstawowej do programu nauczania „Wczoraj i dziś”

- Wymagania na poszczególne oceny
- *Gwiazdką oznaczono tematy dodatkowe (nieobowiązkowe) z podstawy programowej

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Rozdział 1. Z historią na Ty						
1. Historia – nauka o przeszłości	historia jako nauka o przeszłości – historia a baśnie i legendy – efekty pracy historyków i archeologów – źródła historyczne, ich przykłady oraz podział	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>współczesność, przeszłość, historia, historycy, legenda, baśń</i> – rozróżnia przeszłość od współczesności – rozróżnia fikcję (np. baśń) od rzeczywistości historycznej – potrafi krótko scharakteryzować, czym zajmują się historycy	– poprawnie posługuje się terminami: <i>dzieje, archeologia, źródła pisane, źródła materialne</i> – rozróżnia pracę historyków i archeologów – potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych – wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki – dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych	– porównuje pracę historyków i archeologów – wskazuje różne przykłady źródeł pisanych i niepisanych – wyjaśnia potrzebę edukacji historycznej	– omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów – wskazuje pozapodręcznikowe przykłady różnych kategorii źródeł historycznych – przedstawia różne efekty pracy naukowców zajmujących się przeszłością	– potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie – przedstawia nowoczesne metody badania życia ludzi w przeszłości – ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych

2. Historia wokół nas	<p>drzewo genealogiczne – sposób przedstawienia historii rodziny</p> <p>– „wielka” i „mała” ojczyzna</p> <p>– patriotyzm jako miłość do ojczyzny</p> <p>– sposoby wyrażania patriotyzmu</p> <p>– „małe ojczyzny” i ich tradycje</p> <p>– znaczenie terminów: <i>tradycja, drzewo genealogiczne, ojczyzna, „mała ojczyzna”, patriotyzm</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>ojczyzna, patriotyzm</i></p> <p>– podaje przykłady świąt rodzinnych</p> <p>– podaje przykłady pamiątek rodzinnych</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>tradycja, drzewo genealogiczne, „mała ojczyzna”</i></p> <p>– przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny</p> <p>– wyjaśnia, czym jest patriotyzm</p> <p>– podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych</p>	<p>– wyjaśnia, czym jest genealogia</p> <p>– wskazuje na mapie Polski własną miejscowość, region, województwo i jego stolicę</p> <p>– podaje przykłady regionalnych tradycji</p> <p>– charakteryzuje własną „małą ojczyznę” na tle innych regionów</p>	<p>– wskazuje lokalne przykłady instytucji dbających o regionalną kulturę i historię</p> <p>– tworzy przewodnik po własnej miejscowości i regionie</p> <p>– charakteryzuje inne regiony państwa polskiego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie dbałości o tradycję regionalną</p>	<p>– przedstawia historyczną genezę regionu</p> <p>– wskazuje wybitne postaci w dziejach regionu</p> <p>– ocenia, w jaki sposób różnorodność „małych ojczyzn” wpływa na bogactwo „wielkiej”</p>
3. Mieszkamy w Polsce	<p>– państwo polskie i jego regiony</p> <p>– mój region</p> <p>– część Polski</p> <p>– naród polski jako zbiorowość posługująca się tym samym językiem, mająca wspólną przeszłość i zamieszkująca to samo terytorium</p> <p>– dziedzictwo narodowe</p> <p>– polskie symbole narodowe</p> <p>– polskie święta państwowe</p> <p>– znaczenie terminów: państwo, region,</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: państwo, region, naród</p> <p>– wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice</p> <p>– zna poprawną nazwę państwa polskiego</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>społeczeństwo, symbole narodowe, Polonia</i></p> <p>– wymienia elementy współtworzące państwo</p> <p>– wymienia najważniejsze czynniki narodotwórcze</p> <p>– przedstawia polskie symbole narodowe</p> <p>– przedstawia najważniejsze święta państwowe</p> <p>– wskazuje na mapie stolicę państwa</p>	<p>– wskazuje Polskę na mapie świata</p> <p>– wskazuje na mapie główne krainy historyczno-geograficzne Polski oraz największe miasta</p> <p>– rozróżnia pojęcia naród i społeczeństwo</p> <p>– przedstawia genezę państwowych</p> <p>– wskazuje przykłady instytucji dbających o dziedzictwo narodowe</p> <p>– opisuje właściwy sposób zachowania względem symboli narodowych</p>	<p>– wskazuje na mapie świata największe zbiorowości Polonii</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego należy szanować inne tradycje narodowe</p> <p>– przedstawia konsekwencje przynależności Polski do UE</p>	<p>– omawia genezę polskich symboli narodowych</p> <p>– wyjaśnia pojęcia: emigracja, uchodźcy</p> <p>– podaje przykłady mniejszości narodowych żyjących w Polsce</p>

	<p>naród, mniejszość narodowa, społeczeństwo, symbole narodowe, Polonia</p>					
<p>4. Czas w historii</p>	<p>chronologia i przedmiot jej badań – oś czasu i sposób umieszczania na niej dat – podstawowe określenia czasu historycznego (<i>data, okres p.n.e. i n.e., tysiąclecie, wiek</i>) – cyfry rzymskie oraz ich arabskie odpowiedniki – epoki historyczne: starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność oraz ich daty graniczne</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela używa terminów chronologicznych (<i>data, tysiąclecie, wiek</i>) – umieszcza daty na osi czasu</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>chronologia, okres p.n.e. i n.e</i> – zamienia cyfry arabskie na rzymskie – wyjaśnia, czym jest epoka historyczna – porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie (era, stulecie)</p>	<p>– podaje cezury czasowe epok historycznych</p>	<p>– charakteryzuje główne epoki historyczne – podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu</p>	<p>– wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery – wyjaśnia różnicę między kalendarzem juliańskim i gregoriańskim</p>

5. Obliczanie czasu w historii	<ul style="list-style-type: none"> – obliczanie upływu czasu między poszczególnymi wydarzeniami – określanie, w którym wieku doszło do danego wydarzenia – podział czasu na wieki i półwiecza 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie – poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e. – oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie przyporządkowuje wydarzenia stuleciom – oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er 	<ul style="list-style-type: none"> – przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformułowaniami: <i>początek, środek, koniec stulecia; półwiecze; przełom wieków</i> – przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformułowaniami: <i>początek, środek, koniec stulecia; półwiecze; przełom wieków</i> – przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych 	
6. Czytamy mapę i plan	<ul style="list-style-type: none"> – podobieństwa i różnice między mapą a planem – znaczenie mapy w pracy historyka – odczytywanie informacji z planu i mapy historycznej – najstarsze mapy świata 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>mapa, plan</i> – dostrzega różnice między mapą a planem 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>legenda, symbol, róża wiatrów</i> – przygotowuje proste plany miejscowe – objaśnia symbole legendy mapy – odczytuje z mapy podstawowe informacje 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest kartografia – wyjaśnia, czym jest skala mapy – rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną 	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje i wyciąga wnioski z mapy 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia elementy historii kartografii – wyjaśnia zasadę działania i rolę GPS-u we współczesnej lokalizacji przestrzennej

Rozdział II: Od Piastów do Jagiellonów

1. Mieszko I i chrzest Polski	<ul style="list-style-type: none"> – słowiańskie pochodzenie Polaków – legendarne początki państwa polskiego – książę Mieszko I pierwszym historycznym władcą Polski – małżeństwo Mieszka I z Dobrawą – chrzest Mieszka I i jego znaczenie – znaczenie terminów: plemię, Słowianie, Piastowie 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: plemię, Słowianie – wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: Piastowie – przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego – wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska” – wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka – wymienia legendarnych protoplastów Mieszka – przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu – lokalizuje na mapie Gniezno, Poznań oraz inne główne grody w państwie Mieszka I – opisuje bitwę pod Cedynią 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia najważniejsze odkrycia archeologiczne na ziemiach polskich – określa, jakie informacje może zdobyć historyk dzięki zastosowaniu metody dendrochronologicznej – omawia dokument <i>Dagome iudex</i>
-------------------------------	---	---	---	--	--	--

<p>2. Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski</p>	<p>– misja świętego Wojciecha w Prusach – zjazd gnieźnieński i pielgrzymka cesarza Ottona III – wojny Bolesława Chrobrego z sąsiadami i przyłączenie nowych ziem – koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski – znaczenie terminów: <i>misja, relikwie, cesarz, arcybiskupstwo, koronacja, gród, wojowie</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela postępuje się terminami: <i>cesarz, arcybiskupstwo, koronacja, gród, wojowie</i> – opisuje wygląd grodu średniowiecznego – wie, że Bolesław Chrobry był pierwszym królem Polski</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>misja, relikwie</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025 – charakteryzuje postać św. Wojciecha – opisuje wygląd i uzbrojenie woja z drużyny książęcej</p>	<p>– zna wydarzenia związane z datami: 997, 1002–1018 – opisuje przebieg misji św. Wojciecha do Prusów – przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego – wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie wizyty Ottona III w Gnieźnie dla państwa polskiego – wyjaśnia znaczenie utworzenia samodzielnej metropolii kościelnej – wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego</p>	<p>– ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego</p>
<p>*W średniowiecznym klasztorze</p>	<p>– zakony chrześcijańskie – życie w klasztorze – wpływ zakonów na rozwój średniowiecznego rolnictwa – rola zakonów w rozwoju wiedzy i średniowiecznego piśmiennictwa – najstarsze zakony na ziemiach polskich i ich znaczenie</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela postępuje się terminami: <i>duchowieństwo, zakon chrześcijański, mnich, klasztor</i> – charakteryzuje wygląd mnichów – opisuje podstawowe zajęcia duchowieństwa zakonnego w średniowieczu</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>reguła zakonna, skryptorium, pergamin</i> – podaje przykłady zakonów – opisuje życie wewnątrz klasztoru</p>	<p>– wymienia najstarsze zakony na ziemiach polskich – wyjaśnia, jak należy rozumieć zasadę obowiązującą benedyktynów <i>módl się i pracuj</i> – opisuje wygląd średniowiecznych ksiąg – wyjaśnia, w jaki sposób zakony przyczyniły się do rozwoju rolnictwa na ziemiach polskich</p>	<p>– charakteryzuje wkład duchowieństwa w średniowieczną kulturę – wyjaśnia znaczenie ksiąg i książek dla rozwoju wiedzy i nauki</p>	<p>– wskazuje przykłady lokalizacji najstarszych budowli zakonnych na ziemiach polskich – wyjaśnia, jakie są związki między działalnością zakonów a nauką historyczną</p>
<p>3. Polska Kazimierza Wielkiego</p>	<p>– Kazimierz Wielki ostatnim królem z dynastii Piastów – reformy Kazimierza Wielkiego – zjazd monarchów w Krakowie – uczta u Wierzyńka – umocnienie granic państwa (<i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela postępuje się terminem: <i>uniwersytet</i> – wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki” – opisuje wygląd średniowiecznego zamku</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>dynastia, uczta u Wierzyńka</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370 – wyjaśnia powiedzenie: <i>Zastał Polskę</i></p>	<p>– wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego – opisuje zjazd monarchów w Krakowie – wyjaśnia cele oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej – wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza</p>	<p>– charakteryzuje oraz ocenia politykę wewnętrzną i zagraniczną prowadzoną przez Kazimierza Wielkiego – argumentuje, dlaczego Kazimierz Wielki stał się wzorem dobrego władcy</p>	<p>– porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia znaczenia panowania Kazimierza Wielkiego dla państwa polskiego</p>

	<p><i>murowaną</i>) – utworzenie Akademii Krakowskiej – znaczenie terminu: <i>uniwersytet</i></p>		<p><i>drewnianą, a zostawił murowaną</i></p>	<p>Wielkiego</p>		
<p>*Rycerze i zamki</p>	<p>– średniowieczni rycerze i ich rola – funkcje i wygląd zamków – od paza do rycerza – uzbrojenie rycerskie – turnieje rycerskie – kodeks rycerski</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rycerz, zbroja, herb, zamek</i> – opisuje wygląd średniowiecznego rycerza</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>paż, giermek, pasowanie, kopia, dziedziniec, fosa, baszta, most zwodzony</i> – wyjaśnia, kto i w jaki sposób mógł zostać rycerzem – opisuje wygląd średniowiecznego zamku – charakteryzuje turnieje rycerskie</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób utrzymywali się rycerze – przedstawia powinności rycerskie – charakteryzuje kodeks rycerski</p>	<p>– podaje przykłady zachowanych zamków średniowiecznych w Polsce i w regionie</p>	<p>– przedstawia przykłady wzorców rycerskich utrwalonych w literaturze i legendach</p>
<p>4. Jadwiga i Jagiełło – unia polsko-litewska</p>	<p>objęcie władzy przez Jadwigę – zasługi Jadwigi dla polskiej kultury, nauki i sztuki – przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie – okoliczności objęcia władzy w Polsce przez Władysława Jagiełłę – skutki zawarcia unii polsko-litewskiej – zagrożenie ze strony Krzyżaków – znaczenie terminów: <i>unia, Jagiellonowie</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>Jagiellonowie</i> – wie, kim był Władysław Jagiełło – wskazuje na mapie państwo polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem: <i>unia</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1385 – przedstawia główne konsekwencje unii w Krewie</p>	<p>– opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów – przedstawia okoliczności zawiazania unii polsko-litewskiej – wymienia postanowienia unii w Krewie</p>	<p>– omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla obu państw</p>	<p>– przedstawia stosunek Litwinów do unii w Krewie – na podstawie mapy ocenia sytuację geopolityczną w Europie Środkowej po zawarciu unii</p>
<p>5. Zawisza Czarny i</p>	<p>rycerz – cechy charakterystyczne</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela</p>	<p>– poprawnie posługuje się</p>	<p>– charakteryzuje rycerski kodeks honorowy</p>	<p>– wyjaśnia, czym zajmuje się heraldyka</p>	<p>– przedstawia genezę i charakteryzuje różne zakony rycerskie</p>

bitwa pod Grunwaldem	<ul style="list-style-type: none"> – postać Zawiszy Czarnego – bitwa pod Grunwaldem i biorący w niej udział rycerze – znaczenie terminów: <i>rycerz, miecz, kopia, herb, kodeks honorowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami: <i>rycerz, miecz, herb</i> – opisuje wygląd i cechy rycerza 	<ul style="list-style-type: none"> terminami: <i>giermek, kopia, kodeks honorowy</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1410 – charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego – wyjaśnia powiedzenie: <i>polegać jak na Zawiszy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim – opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia charakter obyczajowości i kultury rycerskiej – przedstawia postanowienie pokoju toruńskiego oraz skutki bitwy pod Grunwaldem 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady różnych herbów
6. Mikołaj Kopernik – wielki astronom	<ul style="list-style-type: none"> – Mikołaj Kopernik i jego życie – odkrycie Mikołaja Kopernika i powiedzenie: <i>Wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i> – dokonania Kopernika spoza dziedziny astronomii – znaczenie terminu: <i>astronomia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>astronom, obserwacje</i> – wie, kim był Mikołaj Kopernik 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>astronomia, diecezje, ekonomia</i> – wyjaśnia powiedzenie: <i>wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grobowiec – przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia inne dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika – wyjaśnia, czym jest nauka i jakie cechy musi spełniać wiedza naukowa – opisuje, w jaki sposób zrekonstruowano wygląd Mikołaja Kopernika 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: układ heliocentryczny – wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół

Rozdział III: Wojny i upadek Rzeczypospolitej

1. Jan Zamoyski – druga osoba po królu	<ul style="list-style-type: none"> – kariera polityczna Jana Zamoyskiego – kariera wojskowa Jana Zamoyskiego – Zamość – miasto renesansowe – Akademia Zamojska (<i>Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>szlachta</i> – określa epokę, w której żył Jan Zamoyski 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>kanclerz, hetman, akademia</i> – charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – zna królów Polski: Stefana Batorego i Zygmunta II Augusta – opisuje państwo polskie rządzone przez szlachtę w XVI w. – charakteryzuje zabudowę i układ Zamościa – wyjaśnia słowa Zamoyskiego: <i>Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między monarchią dynastyczną a elekcyjną – przedstawia zagrożenia dla państwa polskiego wynikające z systemu wolnej elekcji – wskazuje na mapie Zamość 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie cechy powinien mieć mąż stanu – charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego
--	--	---	--	--	---	--

	<p><i>chowanie)</i> – znaczenie terminów: <i>szlachta, kanclerz, hetman</i></p>					
<p>2. XVII wiek – stulecie wojen</p>	<p>– potop szwedzki, rola Stefana Czarnieckiego – obrona Jasnej Góry i rola przeora Augustyna Kordeckiego – król Jan III Sobieski i jego zwycięstwa nad Turkami – rola husarii w polskich sukcesach militarnych – znaczenie terminów: <i>potop szwedzki, husaria, wielki wezyr, odsiecz</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>potop szwedzki, husaria, Jasna Góra</i> – opisuje wygląd i uzbrojenie husarii</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>potop szwedzki, wielki wezyr, odsiecz</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683 – wskazuje na mapie granice Rzeczypospolitej oraz jej sąsiadów – zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania</p>	<p>– przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry – wskazuje na mapie: Szwecję, Jasną Górę, Turcję, Chocim, Wiedeń – wyjaśnia powiedzenie: <i>Polska przedmurzem chrześcijaństwa</i></p>	<p>– wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Polaków w pierwszej fazie potopu szwedzkiego</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego wojny XVII wieku przyczyniły się do osłabienia Rzeczypospolitej</p>
<p>*Czasy stanisławowskie</p>	<p>ideały epoki oświecenia – dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego – ustanowienie Komisji Edukacji Narodowej i jej znaczenie – kultura doby stanisławowskiej</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>encyklopedia, edukacja, reformy</i> – wyjaśnia, w jakim celu wprowadzane są reformy państwa</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Szkoła Rycerska, kadet, mecenas, obiady czwartkowe</i> – wymienia zasługi króla Stanisława Augusta Poniatowskiego – wyjaśnia,</p>	<p>– charakteryzuje sytuację państwa polskiego w czasach panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego – przedstawia najwybitniejszych twórców doby stanisławowskiej oraz ich dokonania</p>	<p>– wskazuje przykłady zabytków doby oświecenia w kraju i w regionie – wyjaśnia, dlaczego oświecenie było nazywane „wiekiem rozumu” – wyjaśnia znaczenie powołania Komisji Edukacji Narodowej dla państwa polskiego</p>	<p>– wyjaśnia kontrowersje w ocenie panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego – proponuje własne reformy w państwie oraz edukacji i wyjaśnia ich celowość</p>

	ej oraz jej przedstawiciele – zabytki budownictwa i architektury polskiej 2. poł. XVIII w.		dłaczego Dzień Edukacji Narodowej jest współcześnie obchodzony 14 października			
3. Tadeusz Kościuszko na czele powstania	– sytuacja Rzeczypospolitej w XVIII w. – Konstytucja 3 maja – rozbiory Rzeczypospolitej przez Rosję, Prusy i Austrię – dowództwo Tadeusza Kościuszki w powstaniu w 1794 r. – bitwa pod Racławicami i rola kosynierów – klęska powstania i III rozbiór Rzeczypospolitej – znaczenie terminów: <i>rozbiory, konstytucja, powstanie, kosynierzy</i>	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>rozbiory, powstanie</i> – wymienia państwa, które dokonały rozbiorów – przedstawia cel powstania kościuszkowskiego	– poprawnie posługuje się terminami: <i>konstytucja, kosynierzy</i> – zna wydarzenia związane z datami: 3 maja 1791 r., 1794, 1795 – charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki	– charakteryzuje postać i dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego – przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja – opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego	– wyjaśnia, dlaczego rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja została ogłoszona świętem narodowym – charakteryzuje program polityczno-społeczny Tadeusza Kościuszki – wyjaśnia przyczyny klęski powstania kościuszkowskiego	– wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej – podaje przykłady i ocenia różne postawy Polaków w okresie rozbiorów (w tym
4. Józef Wybicki i hymn Polski	– losy Polaków po upadku Rzeczypospolitej – Legiony Polskie we Włoszech i panujące w nich	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>hymn państwowy</i> – zna nazwisko autora hymnu	– poprawnie posługuje się terminami: <i>emigracja, legiony</i> – zna wydarzenia związane z datą: 1797	– przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze – opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady – wie, kiedy <i>Mazurek</i>	– przedstawia dalsze losy Legionów Polskich we Włoszech – wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona	– charakteryzuje postać Napoleona Bonaparte – ocenia, czy Napoleon spełnił pokładane w nim przez Polaków nadzieje

	<p>zasady – generał Jan Henryk Dąbrowski i jego rola w utworzeniu Legionów Polskich – Józef Wybicki – autor <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> – znaczenie słów <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> – <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> hymnem Polski – znaczenie terminów: <i>emigracja, legiony, hymn państwowy</i></p>	<p>państwowego – potrafi objaśnić pierwszą zwrotkę i refren hymnu</p>	<p>– charakteryzuje postaci oraz dokonania gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego</p>	<p><i>Dąbrowskiego</i> został polskim hymnem narodowym</p>		
5. Romuald Traugutt i powstanie styczniowe	<p>– Romuald Traugutt – życie przed wybuchem powstania styczniowego – branka i wybuch powstania styczniowego – wojna partyzancka – funkcjonowanie państwa powstańczego – Romuald Traugutt dyktatorem</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>zabory, zabór rosyjski, wojna partyzancka</i> – wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie – charakteryzuje taktykę walki partyzanckiej</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>działalność konspiracyjna, branka, dyktator, zesłanie</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864 – pokazuje na mapie zasięg zaboru rosyjskiego – charakteryzuje postać i dokonania Romualda</p>	<p>– charakteryzuje sytuację narodu polskiego w zaborze rosyjskim – wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną – opisuje charakter i przebieg powstania styczniowego – przedstawia skutki powstania</p>	<p>– opisuje funkcjonowanie państwa powstańczego – wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło – ocenia postawę Polaków pod zaborem rosyjskim</p>	<p>– porównuje powstanie styczniowe z innymi powstaniami – przedstawia różne metody walki o polskość</p>

	<p>powstania – represje po upadku powstania styczniowego – znaczenie terminów: <i>zabór rosyjski, działalność konspiracyjna, branka, wojna partyzancka, dyktator, zesłanie</i></p>		Traugutta			
<p>6. Maria Skłodowska -Curie – polska noblistka</p>	<p>– edukacja Marii Skłodowskiej-Curie na ziemiach polskich – tajne nauczanie i Latający Uniwersytet – kariera naukowa Marii Skłodowskiej-Curie – Nagrody Nobla przyznane Marii Skłodowskiej-Curie – polscy nobliści – znaczenie terminów: <i>tajne nauczanie, Nagroda Nobla, laureat</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>tajne nauczanie, laureat, Nagroda Nobla</i> – wyjaśnia, dlaczego Polacy nie mogli odbywać edukacji w języku polskim</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Uniwersytet Latający</i> – charakteryzuje, na czym polegało tajne nauczanie – charakteryzuje postać Marii Skłodowskiej-Curie – wymienia, za jakie dokonania Maria Skłodowska-Curie otrzymała Nagrodę Nobla</p>	<p>– porównuje szkolnictwo XIX-wieczne i współczesne – wyjaśnia, jak funkcjonował Uniwersytet Latający – wyjaśnia, dlaczego M. Skłodowska-Curie musiała wyjechać do Francji – przedstawia dokonania M. Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana Nagrodą Nobla</p>	<p>– wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla – opisuje swoją ulubioną dziedzinę naukową i jej wybitnego przedstawiciela – wyjaśnia rolę nauki w rozwoju cywilizacyjnym</p>	<p>– opisuje działalność Marii Skłodowskiej-Curie podczas I wojny światowej</p>
<p>Rozdział IV: Ku współczesnej Polsce</p>						

<p>1. Józef Piłsudski i niepodległa Polska</p>	<p>– działalność Józefa Piłsudskiego przed I wojną światową – udział Legionów Polskich i Józefa Piłsudskiego w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej – odzyskanie niepodległości przez Polskę – walki o ustalenie granic II Rzeczypospolitej i Bitwa Warszawska – Józef Piłsudski Naczelnikiem Państwa – Narodowe Święto Niepodległości – znaczenie terminów: <i>II Rzeczpospolita, Naczelnik Państwa</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>II Rzeczpospolita</i> – wskazuje na mapie obszar II RP – wie, kiedy i z jakiej okazji obchodzimy święto państwowe w dniu 11 listopada</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>I wojna światowa, Naczelnik Państwa</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1914–1918; 11 listopada 1918 r., 15 sierpnia 1920 r. – charakteryzuje postać Józefa Piłsudskiego</p>	<p>– charakteryzuje działalność Józefa Piłsudskiego przed I wojną światową – wyjaśnia sytuację państw zaborczych po wybuchu I wojny światowej – przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej – wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym – wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego</p>	<p>– opisuje trudności polityczne w odbudowie państwa polskiego – ocenia znaczenie Bitwy Warszawskiej – wyjaśnia, dlaczego w rocznicę Bitwy Warszawskiej Wojsko Polskie obchodzi swoje święto – omawia wydarzenia, które miały wpływ na kształtowanie się granic II Rzeczypospolitej</p>	<p>– wyjaśnia sytuację geopolityczną w Europie powstałą w wyniku I wojny światowej</p>
<p>*Bitwa Warszawska</p>	<p>– Rosja Sowiecka i komunizm – wojna polsko-bolszewicka – Bitwa Warszawska i jej legenda – 15 sierpnia – Święto Wojska Polskiego</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>II RP, utani</i> – przedstawia głównodowodzącego wojsk polskich w bitwie pod Warszawą – odpowiada, jaki był wynik Bitwy Warszawskiej</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>komunizm, bolszewicy, cud nad Wisłą</i> – zna wydarzenie związane z datą: 15 sierpnia 1920 r. – wyjaśnia, dlaczego 15 sierpnia obchodzone jest Święto Wojska Polskiego</p>	<p>– wyjaśnia genezę wojny o wschodnią granicę II RP – omawia przebieg wojny polsko-bolszewickiej – ocenia postawę ludności polskiej wobec sowieckiego zagrożenia – charakteryzuje mit „cudu nad Wisłą”</p>	<p>– wyjaśnia, jakie czynniki złożyły się na sukces wojsk polskich w wojnie z Rosją Sowiecką</p>	<p>– wyjaśnij, kiedy i w jaki sposób bolszewicy przejęli władzę w Rosji – podaje przykłady współcześnie istniejących krajów komunistycznych oraz opisuje życie ich mieszkańców</p>

<p>2. Eugeniusz Kwiatkowski i budowa Gdyni</p>	<p>– problemy odrodzonej Polski – zaślubiny Polski z morzem – zastugi Eugeniusza Kwiatkowskiego na polu gospodarczym – budowa portu w Gdyni, Centralny Okręg Przemysłowy – Gdynia polskim „oknem na świat” – znaczenie terminów: <i>eksport, okręg przemysłowy</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>port, przemysł, minister, bezrobocie</i> – wskazuje na mapie Polski Gdynię – wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>eksport, import, okręg przemysłowy</i> – charakteryzuje postać Eugeniusza Kwiatkowskiego – wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego</p>	<p>– opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego – przedstawia dokonania Eugeniusza Kwiatkowskiego</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób rozwój gospodarczy wpływa na sytuację obywateli</p>	<p>– wyjaśnia rolę potencjału gospodarczego państwa we współczesnym świecie – wymienia najważniejsze ośrodki przemysłowe współczesnej Polski</p>
<p>3. Zośka, Alek i Rudy – bohaterscy harcerze</p>	<p>– sytuacja społeczeństwa polskiego pod niemiecką okupacją – Szare Szeregi (Zośka, Alek, Rudy) – akcja pod Arsenalem – batalion „Zośka” w powstaniu warszawskim – powstanie warszawskie jako wyraz patriotyzmu młodego pokolenia – znaczenie terminów: <i>okupacja, łapanki, Armia Krajowa, Szare Szeregi</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>okupacja</i> – wie, kiedy i gdzie wybuchła II wojna światowa – opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>łapanki, Armia Krajowa, Szare Szeregi</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1 września 1939 r., 1 sierpnia 1944 r. – charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego</p>	<p>– opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem – ocenia postawę młodzieży polskiej pod okupacją</p>	<p>– charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego – przedstawia politykę okupantów wobec Polaków (mord katyński)</p>	<p>– podaje przykłady udziału żołnierzy polskich na frontach II wojny światowej – przedstawia przebieg powstania warszawskiego</p>
<p>4. Pilecki i Inka – „żołnierze niezłomni”</p>	<p>– polityka Niemiec wobec ludności żydowskiej – obozy</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>obozy koncentracyjne</i></p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem: „żołnierze</p>	<p>– charakteryzuje postać i działalność Witolda Pileckiego – opisuje represje komuni-</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego państwo polskie znalazło się po II wojnie światowej w sowieckiej</p>	<p>– wyjaśnia pojęcie: „suwerenność” – wyjaśnia pojęcie: „żelazna kurtyna” oraz jego genezę – charakteryzuje postać i działalność</p>

	<p>koncentracyjne – raporty Witolda Pileckiego – represje komunistów i śmierć Witolda Pileckiego – polityka komunistów wobec polskiego podziemia – postawa Danuty Siedzikówny, ps. Inka – znaczenie terminów: <i>obozy koncentracyjne</i>, „żołnierze niezłomni”</p>	<p>– opisuje politykę Niemiec wobec ludności żydowskiej – wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej</p>	<p>niezłomni” – zna zbrodnie niemieckie popełnione na Żydach – charakteryzuje postaci Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny – wyjaśnia, dlaczego dla wielu Polaków wojna się nie zakończyła – wyjaśnia pojęcie: „żołnierze niezłomni”</p>	<p>stów wobec zwolenników prawowitych władz polskich – ocenia postawę Danuty Siedzikówny, ps. Inka</p>	<p>strefie wpływów – charakteryzuje działalność partyzantki antykomunistycznej – wyjaśnia dramatyzm wyboru postaw przez obywateli wobec państwa polskiego po II wojnie światowej</p>	<p>Ireny Sendlerowej – wymienia największe niemieckie obozy koncentracyjne</p>
<p>5. Jan Paweł II – papież pielgrzym</p>	<p>– opozycyjna rola Kościoła w czasach komunizmu – wybór Karola Wojtyły na papieża – pielgrzymki papieża do ojczyzny (<i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>) – wsparcie Kościoła dla Polaków protestujących przeciw rządowi komunistów – Jan Paweł II jako papież pielgrzym – znaczenie terminów: <i>papież</i>, <i>konklawe</i>, <i>kardynał</i>, <i>pontyfikat</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>papież</i> – wie, kim był Karol Wojtyła – podaje miasto, w którym urodził się Karol Wojtyła</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>konklawe</i>, <i>kardynał</i>, <i>pontyfikat</i> – charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla wiernych – wyjaśnia, dlaczego Jan Paweł II był darzony wielkim szacunkiem</p>	<p>– opisuje sytuację społeczeństwa polskiego w czasach PRL – charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie słów Jana Pawła II: <i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i></p>

<p>6. „Solidarność” i jej bohaterowie</p>	<p>– kryzys PRL w latach 70. XX w. – działalność opozycyjna – strajki robotnicze i powstanie NSZZ „Solidarność” – bohaterowie „Solidarność” – Lech Wałęsa, Anna Walentynowicz, Andrzej Gwiazda, Jerzy Popiełuszko – wprowadzenie stanu wojennego i represje przeciwko opozycji – przełom 1989 r. i upadek komunizmu – znaczenie terminów: <i>strajk, związek zawodowy, „Solidarność”, stan wojenny, Okrągły Stół</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>demokracja, strajk</i> – wie, jak się nazywał pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>związek zawodowy, „Solidarność”, stan wojenny, Okrągły Stół</i> – zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989 – wyjaśnia, dlaczego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych – zna głównych bohaterów „Solidarność” – Lecha Wałęsę, Annę Walentynowicz, Andrzeja Gwiadzę, Jerzego Popiełuszkę</p>	<p>– opisuje okoliczności zawiązania związku zawodowego „Solidarność” – przedstawia główne postulaty „Solidarność” – wymienia ograniczenia, z jakimi wiązało się wprowadzenie stanu wojennego – wyjaśnia symbolikę Okrągłego Stołu</p>	<p>– wskazuje różnice polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską – podaje przykłady protestów Polaków przeciwko władzom komunistycznym – wyjaśnia, jaką rolę odegrał stan wojenny</p>	<p>– opowiada o rywalizacji między Związkiem Sowieckim a Zachodem – wyjaśnia znaczenie i skutki rozmów Okrągłego Stołu</p>
---	--	---	---	--	---	--

- ⇒ wykorzystuje wiedzę nie tylko z historii ale również przedmiotów pokrewnych.
- ⇒ posiada dużą wiedzę o historii regionu.
- CELUJĄCĄ jeżeli:
- ⇒ posiada wiedzę wykraczającą poza materiał programowy.
- ⇒ samodzielnie sięga do różnych źródeł informacji.
- ⇒ przejawia samodzielne inicjatywy rozwiązywania konkretnych problemów.
- odnosi sukcesy w konkursach historycznych, w których wymagana jest wiedza wykraczająca poza treści programowe.

Wymagania z historii w klasie V

Roczny plan pracy z historii dla klasy 5 szkoły podstawowej do programu nauczania „Wczoraj i dziś”

Wymagania na poszczególne oceny

*Gwiazdką oznaczono tematy dodatkowe (nieobowiązkowe) z podstawy programowej

	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Rozdział 1. Pierwsze cywilizacje						
1. Życie pierwszych ludzi	<ul style="list-style-type: none"> •pochodzenie człowieka •różnice między koczowniczym a osiadłym trybem życia •życie człowieka pierwotnego •epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza •początki rolnictwa i udomowienie zwierząt •dawne i współczesne sposoby wytopienia żelaza •terminy: <i>pięściak, hodowla, koczowniczy tryb życia, osiadły tryb życia, rewolucja neolityczna, epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>koczowniczy i osiadły tryb życia, pięściak</i> – opisuje różnice między człowiekiem pierwotnym a współczesnym – potrafi wyjaśnić, jakie korzyści daje człowiekowi umiejętność uprawy ziemi i hodowli zwierząt – wyjaśnia, dlaczego narzędzia metalowe są lepsze od kamiennych 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>pięściak, hodowla, koczowniczy tryb życia, osiadły tryb życia, rewolucja neolityczna, epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza</i> – przedstawia, skąd wywodzą się praludzie – opisuje życie ludzi pierwotnych – charakteryzuje epoki kamienia, brązu i żelaza – wyjaśnia znaczenie nabycia umiejętności wskrzeszenia ognia przez 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym – wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna – przedstawia dawne i współczesne sposoby wytopienia żelaza 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje umiejętności, których nabycie umożliwiło ludziom przejście na osiadły tryb życia – wyjaśnia skutki rewolucji neolitycznej – wskazuje szlaki, którymi ludność zasiedliła różne kontynenty 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie ewolucji – charakteryzuje kierunki ewolucji człowieka – porównuje poziom cywilizacyjny ludzi w różnych epokach

			człowieka			
2. Miasta-państwa Mezopotamii	<ul style="list-style-type: none"> •Mezopotamia jako kolebka cywilizacji •znaczenie wielkich rzek dla rozwoju najstarszych cywilizacji •osiągnięcia cywilizacyjne mieszkańców Mezopotamii •powstanie pierwszych państw •zajęcia różnych grup społecznych •Kodeks Hammurabiego •terminy: <i>cywilizacja, Mezopotamia, Bliski Wschód, Babilonia, Sumerowie, kanał nawadniający, kodeks, pismo klinowe, zikkurat, podatki</i> 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>cywilizacja, kanał nawadniający, kodeks</i></p> <p>– wyjaśnia, jaką funkcję mogą pełnić rzeki w życiu człowieka</p> <p>– wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii</p> <p>– wyjaśnia zasadę <i>oko za oko, ząb za ząb</i></p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>cywilizacja, Mezopotamia, Bliski Wschód, Babilonia, Sumerowie, kanał nawadniający, kodeks, pismo klinowe, zikkurat, podatki</i></p> <p>– samodzielnie wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii, Tygrys, Eufrat, Ur, Babilon</p> <p>– wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne ludów starożytnej Mezopotamii</p>	<p>– opisuje rolę wielkich rzek w rozwoju rolnictwa, handlu i komunikacji</p> <p>– charakteryzuje i podaje przykłady państw-miast z terenu Mezopotamii</p> <p>– wyjaśnia znaczenie kodyfikacji prawa w życiu społecznym</p>	<p>– objaśnia różnicę między prawem zwyczajowym a skodyfikowanym</p> <p>– tłumaczy, w jaki sposób powstawały pierwsze państwa</p>	<p>– przedstawi kraje leżące obecnie na obszarze dawnej Mezopotamii</p> <p>– wymienia współczesne przedmioty, których powstanie było możliwe dzięki osiągnięciom ludów Mezopotamii</p>

<p>3. W Egipcie faraonów</p>	<ul style="list-style-type: none"> •Egipt jako przykład starożytnej cywilizacji •Egipt darem Nilu •osiągnięcia cywilizacji egipskiej •struktura społeczna •wierzenia Egipcjan jako przykład religii politeistycznej • terminy: <i>faraon, politeizm, piramidy, hieroglify, mumifikacja, sarkofag</i> 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>piramida, faraon</i></p> <p>– wskazuje na mapie: Egipt oraz Nil</p> <p>– opisuje wygląd piramid</p> <p>– porównuje wygląd hieroglifów i pisma współczesnego</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>faraon, politeizm, piramidy, hieroglify, mumifikacja, sarkofag</i></p> <p>– wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej</p> <p>– opisuje zakres władzy faraona</p>	<p>– wyjaśnia rolę Nilu w rozwoju cywilizacji egipskiej</p> <p>– przedstawia strukturę społeczną Egiptu</p> <p>– podaje przykłady bogów i charakteryzuje wierzenia Egipcjan</p>	<p>– wyjaśnia powiązania między wierzeniami Egipcjan a ich osiągnięciami w dziedzinie budownictwa i medycyny</p> <p>– opisuje, w jaki sposób wznoszono piramidy</p>	<p>– opisuje etapy pochówku faraonów</p> <p>– charakteryzuje najbardziej znane przykłady sztuki egipskiej (Sfinks, Dolina Królów, grobowiec Tutenchamona, popiersie Neferetiti), piramidy w Gizie, świątynia Abu Simbel</p>
<p>4. W starożytnym Izraelu</p>	<ul style="list-style-type: none"> •judaizm jako przykład religii monoteistycznej •biblijne dzieje Izraelitów •Dekalog i Tora •postaci biblijne: Abraham, Mojżesz, Dawid, Salomon •terminy: <i>judaizm, Tora, Jahwe, Dekalog, Mesjasz, synagoga, Mesjasz, Ziemia Obiecana, Arka Przymierza, monoteizm, plemię, Palestyna, prorok, Świątynia Jerozolimska</i> 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>Tora, Żydzi, Dekalog</i></p> <p>– wyjaśnia, o czym opowiada Biblia</p> <p>– wymienia najważniejsze postaci biblijne związane z dziejami Żydów</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>judaizm, Tora, Jahwe, Dekalog, Mesjasz, synagoga, Mesjasz, Ziemia Obiecana, Arka Przymierza, monoteizm, plemię, Palestyna, prorok, Świątynia Jerozolimska</i></p> <p>– wskazuje na mapie: Palestynę, Jerozolimę</p>	<p>– opisuje główne etapy historii Izraelitów</p> <p>– charakteryzuje judaizm</p> <p>– porównuje wierzenia Egiptu oraz Izraela</p>	<p>– charakteryzuje dokonania najważniejszych przywódców religijnych i politycznych Izraela (Abraham, Mojżesz, Dawid, Salomon)</p> <p>– wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem</p>	<p>– wyjaśnia terminy: <i>synagoga, rabini</i></p> <p>– podaje przykład synagogi we współczesnej Polsce</p>

			– wyjaśnia różnicę pomiędzy politeizmem a monoteizmem			
5. Cywilizacje Indii i Chin	<ul style="list-style-type: none"> osiągnięcia cywilizacyjne Dalekiego Wschodu system kastowy w Indiach cywilizacja Doliny Indusu terminy: <i>Daleki Wschód, Ariowie, kasta, hinduizm, Wielki Mur Chiński, Jedwabny Szlak</i> 	<p>– przy pomocy nauczyciela postępuje się terminami: <i>Daleki Wschód, Wielki Mur Chiński</i></p> <p>– wskazuje na mapie: Indie, Chiny</p> <p>– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego jedwab i porcelana były towarami poszukiwanymi na Zachodzie</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>Daleki Wschód, Ariowie, kasta, hinduizm, Wielki Mur Chiński, Jedwabny Szlak</i></p> <p>– wymienia osiągnięcia cywilizacji doliny Indusu</p> <p>– wymienia osiągnięcia cywilizacji chińskiej</p> <p>– wyjaśnia, kiedy narodziło się cesarstwo chińskie</p>	<p>– opisuje system kastowy w Indiach</p> <p>– charakteryzuje wierzenia hinduistyczne</p>	<p>– charakteryzuje rolę Jedwabnego Szlaku w kontaktach między Wschodem a Zachodem</p> <p>– przedstawia terakotową armię jako zabytek kultury chińskiej</p> <p>– wymienia i wskazuje na mapie: rzeki: Indus, HuangHe, Jangcy</p>	<p>– charakteryzuje buddyzm</p> <p>– opowiada o filozofii Konfucjusza</p>
6. Od hierogli fówdo alfabetu	<ul style="list-style-type: none"> powstanie pisma i jego znaczenie dla rozwoju cywilizacji pismo a prehistoria i historia terminy: <i>papirus, tabliczki gliniane, pismo obrazkowe, pismo</i> 	<p>– przy pomocy nauczyciela postępuje się terminami: <i>pismo obrazkowe, hieroglify, alfabet, pismo alfabetyczne</i></p> <p>– wyjaśnia, do czego służy pismo</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>papirus, tabliczki gliniane, pismo obrazkowe, pismo klinowe, Fenicja</i></p>	<p>– wskazuje różne przykłady sposobów porozumiewania się między ludźmi i przekazywania</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób pismo obrazkowe przekształciło się w klinowe</p> <p>– przedstawia genezę współczesnego pisma</p>	<p>– podaje przykłady narodów, które posługują się pismem sięgającym tradycją do pisma greckiego</p>

	<i>klinowe, Fenicjanie, pismo alfabetyczne, alfabet łaciński</i>	– charakteryzuje polskie pismo jako przykład pisma alfabetycznego	<i>nie, pismo alfabetyczne, alfabet łaciński</i> – wyjaśnia, w jaki sposób umiejętność pisania wpłynęła na dalsze osiągnięcia człowieka – porównuje pismo obrazkowe i alfabetyczne – wyjaśnia związek między wynalezieniem pisma a historią i prehistorią – omawia przyczyny wynalezienia pisma	doświadczeń – przyporządkowuje różne rodzaje pisma do cywilizacji, które je stworzyły – wymienia przykłady materiałów pisarskich stosowanych w przeszłości	polskiego – wyjaśnia, jakie były trudności z odczytywaniem pisma obrazkowego	oraz do łaciny – opowiada o przykładach alternatywnych języków umownych (alfabet Morse’a, język migowy)
*Tajemnice sprzed wieków – Jak odczytano pismo Egipcjan?	<ul style="list-style-type: none"> • wyprawa Napoleona do Egiptu • hieroglify – litery czy słowa? • postaci: Jean F. Champollion • terminy: <i>Kamień z Rosetty</i> 	– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego po wielu stuleciach ludzie nie potrafili odczytać hieroglifów	– wyjaśnia, na czym polegały trudności w odczytaniu hieroglifów	– charakteryzuje i przedstawia znaczenie Kamienia z Rosetty – wyjaśnia, jak udało się odczytać hieroglify	– przedstawia postać oraz dokonania Jeana F. Champolliona	– wyjaśnia, jaki był wpływ wyprawy Napoleona do Egiptu oraz odczytania hieroglifów na pojawienie się egiptologii
Rozdział 2. Starożytna Grecja						
1. Demokracja w Atenach	<ul style="list-style-type: none"> • warunki naturalne Grecji • życie w greckiej polis • cechy 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami:	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Hellada</i> ,	– wyjaśnia wpływ warunków naturalnych	– wskazuje podobieństwa i różnice między	– wyjaśnia, w jaki sposób kultura

	<p>charakterystyczne demokracji ateńskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> •Perykles– najwybitniejszy przywódca demokratycznych Aten •terminy: <i>Hellada, Hellenowie, polis, demokracja, zgromadzenie ludowe, akropol, agora</i> •postaci historyczne: Perykles 	<p><i>demokracja, zgromadzenie ludowe</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd greckiego polis i życie w nim na przykładzie Aten</p>	<p><i>Hellenowie, polis, demokracja, zgromadzenie ludowe, akropol, agora</i></p> <p>– wskazuje na mapie: Grecję, Ateny</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>demokracja</i> i charakteryzuje demokrację ateńską</p>	<p>Grecji na zajęcia ludności oraz sytuację polityczną (podział na polis)</p> <p>– wyjaśnia, kim był Perykles</p> <p>– opisuje, kto posiadał prawa polityczne w Atenach</p>	<p>demokracją ateńską a współczesną a demokracją parlamentarną</p>	<p>grecka rozprzestrzeniła się w basenie Morza Śródziemnego</p>
*2. Sparta i wojny z Persami	<ul style="list-style-type: none"> •ustrój i społeczeństwo starożytnej Sparty •cechy i etapy wychowania spartańskiego •powstanie i rozwój imperium perskiego •wojny grecko-perskie •terminy: <i>Persowie, danina, sojusz, hoplita, falanga</i> •wydarzenia: bitwa pod Maratonem, bitwa pod Termopilami, bitwa pod Salaminą •postaci historyczne: Dariusz, Kserkses, Leonidas 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>danina, sojusz</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela przedstawia cele i charakter wychowania spartańskiego</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>danina, sojusz, hoplita, falanga</i></p> <p>– przedstawia cele i charakter wychowania spartańskiego</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Spartan uważano za najlepszych wojowników greckich</p> <p>– wskazuje na mapie: Spartę, Persję</p> <p>– wyjaśnia, kim byli Dariusz, Kserkses i Leonidas</p>	<p>– charakteryzuje ustrój i społeczeństwo starożytnej Sparty</p> <p>– posługuje się wyrażeniami: <i>spartański e warunki, mówić lakonicznie</i></p> <p>– wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg wojen grecko-perskich</p> <p>– wskazuje na mapie: Maraton, Termopile, Salaminę</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 490 r.</p>	<p>– opisuje, w jaki sposób walczyli starożytni Grecy</p> <p>– wyjaśnia genezę biegów maratońskich</p> <p>– tłumaczy znaczenie zwrotu: <i>wrócić z tarczą lub na tarczy</i></p>	<p>– porównuje ustroje Aten i Sparty</p> <p>– opisuje przebieg bitwy pod Termopilami i ocenia postać króla Leonidasa</p>

				p.n.e., 480 r. p.n.e.		
3. Bóg i mity	<ul style="list-style-type: none"> • wierzenia starożytnych Greków • mity greckie • najważniejsi greccy bogowie: Zeus, Hera, Posejdon, Afrodyta, Atena, Hades, Hefajstos, Ares, Apollo, Hermes • Homer i jego dzieła – <i>Iliada</i> i <i>Odyseja</i> • terminy: <i>Olimp, mity, heros, Partenon, Herakles, Achilles, Odyseusz, wojna trojańska, koń trojański</i> • postać historyczna: Homer 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>mity, heros</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela charakteryzuje najważniejszych bogów greckich</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Olimp, mity, heros, Partenon, Herakles, Achilles, Odyseusz, koń trojański</i></p> <p>– przedstawia wierzenia starożytnych Greków</p> <p>– wskazuje na mapie: górę Olimp, Troję</p> <p>– wyjaśnia, kim był Homer</p>	<p>– charakteryzuje najważniejszych bogów greckich: opisuje ich atrybuty i dziedziny życia, którym patronowali</p> <p>– omawia różne mity greckie</p> <p>– przedstawia treść <i>Iliady</i> i <i>Odysei</i></p> <p>– wyjaśnia współczesne rozumienie wyrażenia: <i>koń trojański</i></p>	<p>– opisuje wybrane miejsca kultury starożytnych Greków</p> <p>– omawia znaczenie wyroczni w życiu starożytnych Greków</p>	<p>– wyjaśnia nawiązujące do mitologii i wiązki frazeologiczne (frazeologizmy mitologiczne): <i>objęcia Morfeusza, stajnia Augiasza, syzyfowa praca, męki Tantalusa, nić Ariadny</i></p> <p>– opisuje archeologiczne poszukiwania mitycznej Troi</p>
4. Kultura starożytnej Grecji	<ul style="list-style-type: none"> • wspólne elementy w kulturze greckich polis • najważniejsze dokonania sztuki greckiej • narodziny teatru greckiego • znaczenie filozofii w starożytnej Grecji i najwybitniejsi filozofowie 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>amfiteatr, igrzyska, olimpiada, stadion</i></p> <p>– opisuje rolę sportu w codziennym życiu</p> <p>– przy pomocy</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Wielkie Dionizje, amfiteatr, tragedia, komedia, filozofia, igrzyska, olimpiada, Olimpia, stadion, pięciobój</i></p>	<p>– opisuje charakter i cele antycznego teatru</p> <p>– przedstawia dokonania nauki greckiej</p> <p>– objaśnia, czym jest</p>	<p>– przedstawia współczesną tradycję igrzysk olimpijskich</p> <p>– porównuje igrzyska antyczne ze współczesnymi</p>	<p>– charakteryzuje rolę kultury w życiu społecznym</p> <p>– przybliża postać i dokonania Archimedeasa</p> <p>– podaje</p>

	<ul style="list-style-type: none"> •grecka matematyka i medycyna •rola sportu w życiu starożytnych Greków •terminy: <i>Wielkie Dionizje, amfiteatr, tragedia, komedia, filozofia, igrzyska, olimpiada, Olimpia, stadion, pięciobój olimpijski</i> •postaci historyczne: Fidiasz, Myron, Ajschylos, Sofokles, Eurypides, Arystofanes, Sokrates, Platon, Arystoteles, Hipokrates, Pitagoras, Tales z Miletu 	nauczyciela opisuje, jak narodził się teatr grecki i jakie było jego znaczenie dla Hellenów	<i>olimpijski</i> – wskazuje różne dziedziny kultury i sztuki rozwijane w starożytnej Grecji – opisuje charakter antycznych igrzysk sportowych	filozofia, i przedstawia jej najwybitniejszych przedstawicieli – wyjaśnia, kim byli: Fidiasz, Myron, Sofokles, Pitagoras, Tales z Miletu, Sokrates, Platon, Arystoteles – zaznacza na osi czasowej: 776 r. p.n.e.	snymi	przykłady wpływu dokonań starożytnych Greków na współczesną kulturę i naukę
*5.Imperium Aleksandra Wielkiego	<ul style="list-style-type: none"> •podboje Aleksandra Wielkiego •wojna z Persją (bitwy nad rzeczką Granik, pod Issos i pod Gaugamelą) •wyprawa Aleksandra do Indii •kulturowe skutki podbojów Aleksandra Wielkiego •terminy: <i>imperium, falanga macedońska, węzeł gordyjski, hellenizacja, kultura hellenistyczna</i> •postaci historyczne: Filip II, Aleksander Macedoński (Wielki) 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>imperium</i> – uzasadnia, dlaczego Aleksandra nazwano „Wielkim” – określa, na jakim obszarze toczyły się opisywane wydarzenia	– poprawnie posługuje się terminami: <i>imperium, węzeł gordyjski, hellenizacja</i> – wskazuje na mapie: Macedonię, Persję, Indie i Aleksandrię w Egipcie – opisuje przebieg kampanii perskiej Aleksandra Macedońskiego – opisuje dokonania Filipa II i Aleksandra Macedońskiego	– wyjaśnia charakter kultury hellenistycznej – przedstawia skutki podbojów Aleksandra – zaznacza na osi czasu daty: 333 r. p.n.e., 331 r. p.n.e. – posługuje się terminami: <i>falanga macedońska, kultura hellenistyczna</i>	– omawia znaczenie Biblioteki Aleksandryjskiej – charakteryzuje sposób walki wojsk Aleksandra Macedońskiego	– przedstawia siedem cudów świata – wymienia państwa, które leżą dziś na terenach podbitych przez Aleksandra Wielkiego

			(Wielkiego)	<i>na</i>		
*Tajemnice sprzed wieków – Jak wyglądała latarnia morska na Faros?	<ul style="list-style-type: none"> siedem cudów świata konstrukcja latarni morskiej na Faros 	– wyjaśnia, dlaczego w przeszłości ludzie mieli problem ze wznoszeniem wysokich budowli	– przedstawia, w jaki sposób działała latarnia w starożytności	– opisuje losy latarni na Faros	– charakteryzuje siedem cudów świata	– omawia inny wybrany obiekt z listy siedmiu cudów w świata starożytnego

Rozdział III. Starożytny Rzym

I. Ustrój starożytnego Rzymu	<ul style="list-style-type: none"> legendarne początki państwa rzymskiego zasady ustrojowe republiki rzymskiej społeczeństwo starożytnego Rzymu dokonania Gajusza Juliusza Cezara upadek republiki powstanie cesarstwa rzymskiego terminy: <i>Italia, monarchia, republika, senat, patrycjusze, plebejusze, konsulowie, pretorzy, kwestorzy, trybun ludowy, dyktator, cesarz</i> postaci legendarne i historyczne: Romulus i Remus, Gajusz Juliusz Cezar, Oktawian August 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>dyktator, cesarz</i> – wskazuje na mapie: Rzym – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego symbolem Rzymu została wilczyca	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Italia, monarchia, republika, senat, patrycjusze, plebejusze, konsulowie, pretorzy, kwestorzy, trybun ludowy, dyktator, cesarz</i> – przedstawia legendarne początki Rzymu – wskazuje na mapie: Półwysep Apeniński – omawia dokonania Gajusza Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta	– charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej i jej główne organy władzy – przedstawia kompetencje najważniejszych urzędów republikańskich – opisuje konflikt społeczny między patrycjuszami a plebejuszami – zaznacza na osi czasu daty: 753 r. p.n.e., 44 r. p.n.e.	– omawia przyczyny oraz okoliczności i upadku republiki rzymskiej – porównuje ustroje demokracji ateńskiej i republiki rzymskiej	– wyjaśnia różnice w rozumieniu terminu <i>republika</i> przez Rzymian i współczesnych – przedstawia funkcje pełnione przez senat w ustroju współczesnej Polski
------------------------------	---	---	--	--	---	--

2. Imperium Rzymskie	<ul style="list-style-type: none"> ● podboje rzymskie ● Imperium Rzymskie i jego prowincje ● organizacja armii rzymskiej ● podział cesarstwa ● upadek cesarstwa zachodniorzymskiego ● terminy: <i>Kartagina, prowincja, limes, legiony, legionści, Imperium Rzymskie, pax Romana, romanizacja, barbarzyńcy, Germanie, Konstantynopol, Hunowie, wielka wędrówka ludów</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>prowincja, legiony, plemiona barbarzyńskie, wielka wędrówka ludów</i> – przedstawia wygląd i uzbrojenie rzymskiego legionisty 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>prowincja, legiony, romanizacja, plemiona barbarzyńskie, Germanie, Hunowie, wielka wędrówka ludów</i> – wymienia główne prowincje Imperium Rzymskiego – wskazuje na mapie: Kartaginę, granice Imperium Rzymskiego w II w. n.e., Konstantynopol – omawia etapy powstawania Imperium Rzymskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przyczyny podziału cesarstwa na wschodnie i zachodnie – opisuje okoliczności upadku cesarstwa zachodniego – zaznacza na osi czasu daty: 395 r. n.e., 476 r. n.e. – zna postać cesarza Konstantyna Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia korzyści oraz zagrożenia funkcjonowania państwa o rozległym terytorium – wyjaśnia wpływ kultury rzymskiej na podbite ludy 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia postać Hannibala i wojny punickie – pokazuje przykłady romanizacji we współczesnej Europie – przybliża postaci wodzów barbarzyńskich Attyli oraz Odoakera
3. Życie w Wiecznym Mieście	<ul style="list-style-type: none"> ● Rzym jako stolica imperium i Wieczne Miasto ● życie codzienne i rozrywki w Rzymie ● podział społeczeństwa rzymskiego ● wierzenia religijne Rzymian i najważniejsze bóstwa ● terminy: <i>bazylika, Forum Romanum, termy, amfiteatr, gladiatorzy, patrycjusze, plebs, niewolnicy, westalki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>amfiteatr, gladiatorzy, niewolnicy</i> – przy pomocy nauczyciela przedstawia warunki życia oraz rozrywki dawnych mieszkańców Rzymu – omawia wierzenia Rzymian i wpływ, jaki wywarła na nie religia Greków 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>bazylika, Forum Romanum, termy, amfiteatr, gladiatorzy, patrycjusze, plebs, niewolnicy, westalki</i> – wymienia najważniejsze bóstwa czczone przez Rzymian i określa, jakimi dziedzinami 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego Rzym był nazywany Wiecznym Miastem – opisuje, jakie funkcje pełniło Forum Romanum – wymienia grackie odpowiedniki 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego cesarze rzymscy starali się kierować zawołaniem ludu: <i>chleba i igrzysk!</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia pozostałości Pompejów i Herculanium jako źródła wiedzy o życiu codziennym w starożytności

			<p>życia się opiekowały – charakteryzuje różne grupy społeczeństwa rzymskiego</p>	<p>najważniejszych rzymskich bóstw</p>		
<p>4. Dokonania starożytnych Rzymian</p>	<ul style="list-style-type: none"> •Rzymianie jako wielcy budowniczowie •kultura i sztuka starożytnego Rzymu jako kontynuacja dokonań antycznych Greków •prawo rzymskie i jego znaczenie dla funkcjonowania państwa •najważniejsze budowle w starożytnym Rzymie •terminy: <i>kopuła, akwedukt, łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, Panteon, kodeks, Prawo XII tablic, Kodeks Justyniana</i> •postaci historyczne: Wergiliusz, Horacy 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, kodeks</i></p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>kopuła, akwedukt, łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, Panteon, kodeks, Prawo XII tablic, Kodeks Justyniana</i> – wyjaśnia powiedzenie: <i>Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu</i></p>	<p>– uzasadnia i ocenia twierdzenie, że Rzymianie potrafili czerpać z dorobku kulturowego podbitych ludów – omawianaj wybitniejsze dzieła sztuki i architektury rzymskiej – wyjaśnia rolę praw i przepisów w funkcjonowaniu państwa na przykładzie Rzymu –omawia dokonania Wergiliusza i Horacego</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego dobra sieć drogowa jest ważna dla funkcjonowania każdego państwa</p>	<p>– opisuje wpływ prawa rzymskiego na współczesne prawo europejskie – ocenia, które z dokonań Rzymian uważa za najwybitniejsze, i uzasadnia swoją odpowiedź</p>

<p>5. Początek i chrześcijaństwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ●Jezus z Nazaretu jako twórca nowej religii monoteistycznej ●przyczyny prześladowania chrześcijan w starożytnym Rzymie ●rola świętych Pawła i Piotra w rozwoju chrześcijaństwa ●Edykt mediolański i zakończenie prześladowań chrześcijan w cesarstwie ●terminy: <i>Mesjasz, chrześcijaństwo, apostołowie, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament, Edykt mediolański</i> ●postaci historyczne: Jezus z Nazaretu, święty Piotr, święty Paweł z Tarsu, Konstantyn Wielki 	<p>– przy pomocy nauczyciela postępuje się terminami: <i>apostołowie, Jezus z Nazaretu, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament</i></p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>Mesjasz, chrześcijaństwo, apostołowie, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament, Edykt mediolański</i></p> <p>– charakteryzuje działalność apostołów po ukrzyżowaniu Jezusa</p> <p>– wskazuje na mapie: Palestynę, Jerozolimę, Mediolan</p> <p>– omawia nauki Jezusa z Nazaretu oraz dokonania świętego Piotra, świętego Pawła z Tarsu i Konstantyna Wielkiego</p>	<p>– wyjaśnia, czym różni się chrześcijaństwo od judaizmu</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego władze rzymskie odnosiły się wrogo do chrześcijaństwa</p> <p>– wyjaśnia znaczenie Edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 33 r. n.e., 313 r. n.e.</p>	<p>– opisuje najstarsze symbole chrześcijańskie</p> <p>– wyjaśnia związki między judaizmem a chrześcijaństwem</p>	<p>– przedstawia dzieje wybranego świętego (na przykład swojego patrona)</p>
<p>*Tajemnice sprzed wieków – Bursztynowy szlak</p>	<ul style="list-style-type: none"> ●rola szlaków handlowych w starożytności ●bursztyn i jego znaczenie dla starożytnych Rzymian ●kontakty handlowe Rzymian z wybrzeżem Bałtyku 	<p>– wskazuje na mapie: przebieg bursztynowego szlaku (Pruszcz Gdański, Kalisz, Brama Morawska)</p> <p>– wyjaśnia, czym jest bursztyn i do czego się go stosuje</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego bursztyn był ceniony przez Rzymian</p>	<p>– wyjaśnia rolę szlaków handlowych</p>	<p>– podaje argumenty za i przeciw niemu, że miasto Kalisz istniało w starożytności</p>	<p>– opisuje, jakie ludy żyły na ziemiach polskich w okresie funkcjonowania bursztynowego szlaku</p>
<p>Rozdział IV. Początki średniowiecza</p>						

<p>1. Bizancjum w czasach świetności</p>	<ul style="list-style-type: none"> •cesarstwo bizantyjskie pod panowaniem Justyniana I Wielkiego •dokonania Justyniana I Wielkiego •KonstantynopoljakoNowy Rzym •tradycja grecka w Bizancjum •osiągnięcia naukowe Bizantyjczyków •upadek Konstantynopola, jego przyczyny i skutki •terminy: <i>Bizancjum, Hagia Sofia, ikona, freski, mozaika</i> •postaci historyczne: Justynian I Wielki 	<p>– przy pomocy nauczyciela postępuje się terminami: <i>ikona, freski, mozaika</i></p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>Bizancjum, Hagia Sofia, ikona, freski, mozaika</i></p> <p>– wskazuje na mapie: Konstantynopol, granice cesarstwabizantyjskiego w czasach Justyniana I Wielkiego</p> <p>– tłumaczy, dlaczego Konstantynopol zaczęto określać Nowym Rzymem</p> <p>– wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>bizantyjski</i> <i>przepych</i></p>	<p>– wskazuje, jaką rolę w historyzacji dziejów odegrał upadek cesarstwa zachodniorzymskiego oraz wschodniorzymskiego</p> <p>– charakteryzuje styl bizantyjski w sztuce</p> <p>– podaje przyczyny i skutki upadku cesarstwa bizantyjskiego</p> <p>– zaznacza na osi czasu datę upadku Konstantynopola – 1453 r.</p> <p>– zna postać Justyniana I Wielkiego</p> <p>– omawia dokonania Justyniana I Wielkiego</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób położenie geograficzne wpłynęło na bogactwo Konstantynopola</p> <p>– uzasadnia twierdzenie, że Bizancjum połączyło w nauce tradycję zachodniorzymską i grecką</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla państwa ma kodyfikacja praw</p>	<p>– wyjaśnia, jaki wpływ na chrześcijaństwo miał podział Rzymu na część zachodnią i wschodnią</p> <p>– opisuje, jakie zmiany w bazylice Hagia Sofia zostały dokonane przez muzułmanów</p>
<p>2. Arabowie i początki islamu</p>	<ul style="list-style-type: none"> •pochodzenie Arabów •działalność Mahometa i narodziny islamu •religia muzułmańska i jej zasady •dżihad i podboje 	<p>– przy pomocy nauczyciela postępuje się terminami: <i>oaza, islam, Allah, Koran, meczet</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>oaza, Czarny Kamień, Mekka, Medyna, islam, Allah, Koran, meczet, minaret,</i></p>	<p>– przedstawia postać i działalność Mahometa</p> <p>– omawia osiągnięcia Arabów w</p>	<p>– wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy chrześcijaństwem a islamem</p>	<p>– wyjaśnia, jak zmieniło się nastawienie części muzułmanów do innych</p>

	<p>Arabów</p> <ul style="list-style-type: none"> •kultura i nauka arabska •terminy: <i>oaza, Czarny Kamień, Mekka, Medyna, islam, Allah, Koran, meczet, minaret, mihrab, minbar, dżihad, kalifowie, cyfry arabskie, stal damasceńska, arabeski</i> •postaci historyczne: Mahomet 	wskazuje podstawowe różnice między chrześcijaństwem a islamem	<p><i>mihrab, minbar, dżihad, kalifowie, cyfry arabskie, stal damasceńska, arabeski</i></p> <p>– omawia najważniejsze zasady wiary muzułmanów</p> <p>– wskazuje na mapie: Półwysep Arabski, Mekkę, Medynę oraz imperium arabskie w okresie świetności</p>	<p>dziedzinie kultury i nauki w średniowieczu</p> <p>– charakteryzuje i ocenia stosunek Arabów do ludów podbitych w średniowieczu</p> <p>– zaznacza na osi czasu datę: 622 r.</p>	– podaje przykłady wpływu kultury, nauki i języka arabskiego na Europejczyków	<p>kultur w średniowieczu i współczesności</p> <p>– ocenia potrzebę tolerancji religijnej</p> <p>– wskazuje na podobieństwa i różnice w sposobie postrzegania dziejów i odmierzania czasu między chrześcijaństwem a islamem</p>
3. Nowe państwa w Europie	<ul style="list-style-type: none"> •powstanie państwa Franków •cesarstwo Karola Wielkiego •rozwój kultury i nauki w państwie Karola Wielkiego •traktat w Verdun i jego skutki – nowe państwa w Europie •Rzesza Niemiecka •terminy: <i>Frankowie, dynastia, majordom, Karolingowie, układ w Verdun, cesarstwo, margrabia, marchia, możnowładca, Rzesza Niemiecka</i> •postaci historyczne: Chlodwig, Karol Młot, Pepin Mały, Karol 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>dynastia, cesarstwo, możnowładca</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Frankowie, dynastia, majordom, Karolingowie, układ w Verdun, cesarstwo, margrabia, marchia, możnowładca, Rzesza Niemiecka</i>	– wyjaśnia, w jaki sposób władzę w państwie Franków przejęła dynastia Karolingów	– wyjaśnia, w jaki sposób doszło do utworzenia Rzeszy Niemieckiej	– wyjaśnia skąd pochodzi polskie słowo „król”

	Wielki, Otton I			<p>skutki</p> <ul style="list-style-type: none"> – zaznacza na osi czasu daty: 800 r., 843 r., 962 r. – omawia dokonania: Chlodwiga, Karola Młota, Pepina Małego, Karola Wielkiego i Ottona I 		
4. Konflikt papieża z cesarstwem	<ul style="list-style-type: none"> • wielka schizma wschodnia i jej skutki • spór o inwestyturę między cesarzem a papieżem w XI w. • Canossa jako miejsce pokuty cesarza Henryka IV • konkordat wormacki i jego postanowienia • terminy: <i>dogmaty, schizma, patriarcha, prawosławie, ekskomunika, inwestytura, synod, konkordat</i> • postaci historyczne: papież Grzegorz VII, cesarz Henryk IV 	– przy pomocy nauczyciela postępuje się terminami: <i>prawosławie, ekskomunika</i>	– poprawnie postępuje się terminami: <i>dogmaty, schizma, patriarcha, prawosławie, ekskomunika, inwestytura, synod, konkordat</i> – wyjaśnia konsekwencje ekskomunikacji cesarza i opisuje ukorzenie się cesarza Henryka IV w Canossie – przedstawia postaci: papieża Grzegorza VI, cesarza Henryka IV	– wyjaśnia przyczyny i skutki wielkiej schizmy wschodniej – wyjaśnia, czym są religie, a czym wyznania religijne – przedstawia przebieg sporu pomiędzy cesarzem a papieżem w XI w. – przedstawia postanowienia konkordatu w Wormacji – zaznacza na osi czasu	– wyjaśnia, na czym polegał spór o inwestyturę – omawia przykłady różnic pomiędzy Kościołem katolickim a prawosławnym	– przedstawia okoliczności utworzenia Państwa Kościelnego

				daty: 1054 r., 1077 r., 1122 r.		
5. Wyprawy krzyżowe	<ul style="list-style-type: none"> •zajęcie Ziemi Świętej przez Turków •synod w Clermont •krucjaty •utworzenie Królestwa Jerozolimskiego •powstanie zakonów rycerskich: templariuszy, joannitów i Krzyżaków •upadek twierdzy Akka •skutki wypraw krzyżowych •terminy: <i>Ziemia Święta, synod, krucjaty, krzyżowcy, zakony rycerskie</i> •postaci historyczne: papież Urban II 	<p>– przy pomocy nauczyciela postępuje się terminami: <i>krucjaty, krzyżowcy, zakony rycerskie</i></p> <p>– opisuje wygląd rycerzy zakonnych</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>Ziemia Święta, synod, krucjaty, krzyżowcy, zakony rycerskie</i></p> <p>– wyjaśnia przyczyny ogłoszenia krucjat</p> <p>– wskazuje na mapie: Ziemię Świętą i trasy wybranych krucjat</p> <p>– omawia skutki pierwszej krucjaty</p>	<p>– przedstawia zakony: templariuszy, joannitów i Krzyżaków w oraz ich zadania</p> <p>– opisuje skutki wypraw krzyżowych</p> <p>– przedstawia postać: Urbana II</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 1096 r., 1291 r.</p>	<p>– omawia okoliczność i zlikwidowania zakonu templariuszy</p>	<p>– przedstawia informacje, które z zakonów rycerskich funkcjonują współcześnie i jaka obecnie jest ich rola</p> <p>– ocenia rolę krucjat w kształtowaniu się relacji między chrześcijanami a muzułmanami</p>
*Tajemnice sprzed wieków – Skarb templariuszy	<ul style="list-style-type: none"> •zakon templariuszy i jego funkcje po zakończeniu krucjat •wzrost znaczenia i bogactwa templariuszy •przyczyny kasacji zakonu •polskie posiadłości templariuszy 	<p>– wyjaśnia, do jakich celów został powołany zakon templariuszy</p>	<p>– przedstawia genezę bogactwa templariuszy</p> <p>– opisuje mit skarbu templariuszy</p>	<p>– przedstawia dzieje templariuszy po upadku Królestwa Jerozolimskiego</p> <p>– opisuje losy ostatniego mistrza zakonu Jakuba de Molay</p>	<p>– przedstawia legendę o św. Graalu</p>	<p>– wskazuje posiadłości zakonu na obszarze dzisiejszej Polski</p>

Rozdział V. Społeczeństwo średniowiecza						
1. System feudalny	<ul style="list-style-type: none"> ● podział na seniorów i wasali ● społeczna drabina feudalna ● podział społeczeństwa średnio-wiecznego na stany ● terminy: <i>feudalizm, senior, wasal, lenno, hold lenny, stan, przywilej, suzeren, duchowieństwo, chłopci, szlachta, mieszczaństwo</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela postępuje się terminami: <i>senior, wasal, hold lenny, przywilej</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, na czym polegała drabina feudalna 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie postępuje się terminami: <i>feudalizm, senior, wasal, lenno, hold lenny, stan, przywilej, suzeren, duchowieństwo, chłopci, szlachta, mieszczaństwo</i> – przedstawia, jak wyglądał hold lenny – wymienia i charakteryzuje poszczególne stany w społeczeństwie średniowiecznym 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia różnice pomiędzy społeczeństwem stanowym a współczesnym – opisuje zależność między seniorem a wasalem 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, które stany były uprzywilejowane 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kim byli w Europie Zachodniej hrabiowie i baronowie
2. Epoka rycerzy	<ul style="list-style-type: none"> ● ideał rycerza i jego obowiązki ● od paza do rycerza ● życie codzienne rycerzy ● elementy wyposażenia średniowiecznego rycerza ● kultura rycerska ● elementy wyposażenia średniowiecznego rycerza ● terminy: <i>rycerz, kodeks honorowy, paź, giermek, pasowanie, herb, kopia, ostrogi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela postępuje się terminami: <i>rycerz, herb, kopia, ostrogi</i> – opisuje uzbrojenie rycerzy 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie postępuje się terminami: <i>rycerz, kodeks honorowy, paź, giermek, pasowanie, herb, kopia, ostrogi</i> – charakteryzuje ideał rycerza średniowiecznego – wyjaśnia, kto mógł zostać rycerzem – opisuje uzbrojenie rycerskie 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje życie codzienne rycerstwa – przedstawia poszczególne etapy wychowania rycerskiego – opisuje ceremonię pasowania na rycerza 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia historię najświetniejszego polskiego rycerza: Zawiszy Czarnego z Garbowa 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia literackie ideały rycerskie: hrabiego Rolanda, króla Artura i rycerzy Okrągłego Stołu

<p>* Tajemnice sprzed wieków – Dlaczego rycerze brali udział w turniejach?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rola turniejów rycerskich • przebieg turniejów • konsekwencje zwycięstwa i porażki w turnieju • obyczajowość turniejowa 	<p>– przy pomocy nauczyciela omawia, z jakimi konsekwencjami wiązała się porażka w turnieju</p>	<p>– przedstawia, w jaki sposób byli nagradzani zwycięzcy turniejów</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego rycerze byli skłonni uczestniczyć w turniejach</p>	<p>– opisuje przebieg turniejów rycerskich</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego współczesna młodzież organizuje się w bractwa rycerskie i kultywuje tradycję rycerską; podaje przykład takiego bractwa</p>
<p>3. Średniowieczne miasto i wieś</p>	<ul style="list-style-type: none"> • powstanie osad rzemieślniczych i kupieckich • lokacje miast i wsi • samorząd miejski i jego organy • społeczeństwo miejskie • organa samorządu wiejskiego • wygląd średniowiecznego miasta • zajęcia ludności wiejskiej • terminy: <i>gród, osada targowa, lokacja, zasadzka, kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, wójt, burmistrz, rada miejska, ława miejska, ratusz, cech, sołtys, ława wiejska, trójpolówka, plug, radło, brona</i> 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, ratusz, plug, radło, brona</i></p> <p>– porównuje życie codzienne mieszkańców średniowiecznych miast i wsi</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>gród, osada targowa, lokacja, zasadzka, kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, wójt, burmistrz, rada miejska, ława miejska, ratusz, cech, sołtys, ława wiejska, trójpolówka, plug, radło, brona</i></p> <p>– opisuje, gdzie i w jaki sposób tworzyły się miasta</p> <p>– charakteryzuje główne zajęcia mieszkańców miast</p> <p>– opisuje życie i obowiązki ludności wiejskiej</p>	<p>– wyjaśnia, na czym polegały lokacje miast i wsi</p> <p>– przedstawia organy samorządu miejskiego</p> <p>– charakteryzuje różne grupy społeczne mieszczan</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała trójpolówka</p>	<p>– opisuje wybrany średniowieczny zabytek mieszczanski w Polsce</p> <p>– znajduje i przedstawia informacje o założeniu własnej miejscowości</p>	<p>– przedstawia historię i okoliczności założenia najstarszych miast w regionie</p>

<p>4. Kościół w średn iowiecz u</p>	<ul style="list-style-type: none"> • duchowni w średniowieczu, ich przywileje i obowiązki • religijność doby średniowiecza • średniowieczne zakony: benedyktyni, cystersi, franciszkanie, dominikanie • życie w średniowiecznym klasztorze • średniowieczne szkolnictwo • terminy: <i>zakon, klasztor, opat, reguła zakonna, benedyktyni, cystersi, skryptoria, kopiści, franciszkanie, dominikanie, asceza, benedyktyńska praca, uniwersytet</i> • postać historyczna: święty Franciszek z Asyżu 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>zakon, klasztor, uniwersytet</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela omawia życie w średniowiecznym klasztorze i jego organizację</p> <p>– wyjaśnia, czym zajmowali się kopiści</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>zakon, klasztor, opat, reguła zakonna, benedyktyni, cystersi, skryptoria, kopiści, franciszkanie, dominikanie, asceza, benedyktyńska praca, uniwersytet</i></p> <p>– charakteryzuje stan duchowny w średniowieczu</p> <p>– opisuje różne role, jakie odgrywali duchowni w społeczeństwie średniowiecznym</p>	<p>– przedstawia najważniejsze zakony średniowieczne</p> <p>– wyjaśnia określenie <i>benedyktyńska praca</i></p> <p>– charakteryzuje średniowieczne szkolnictwo</p> <p>– porównuje szkolnictwo średniowieczne i współczesne</p> <p>– przedstawia dokonania świętego Franciszka z Asyżu</p>	<p>– porównuje zakony kontemplacyjne i zakony żebracze</p> <p>– wyjaśnia, jaką funkcję w klasztorze spełniają: refektarz, wirydarz, dormitorium i kapitułarz</p>	<p>– znajduje i przedstawia informacje o najstarszych polskich kronikarzach: Gallu Anonimie i Wincentym Kadłubku</p> <p>– opisuje jeden z klasztorów działających w Polsce, wyjaśnia, jakiego zgromadzenia jest siedzibą, i przedstawia w skrócie dzieje tego zgromadzenia</p>
---	--	---	---	--	--	--

<p>5. Sztuka średnio wiecza</p>	<ul style="list-style-type: none"> ●rola sztuki w średniowieczu ●znaczenie <i>bibliipauperum</i> ●styl romański i jego cechy ●styl gotycki i jego charakterystyczne elementy ●rzeźba i malarstwo średniowieczne ●pismo i miniatury w rękopisach ●zabytki średniowieczne w Polsce ●terminy: <i>biblia pauperum, styl romański, styl gotycki, katedra, portal, sklepienie, witraże, łuki oporowe, apsyda, rozeta, przypory, miniatura, inicjał</i> 	<p>– przy pomocy nauczyciela postępuje się terminami: <i>katedra, witraże, miniatura</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela omawia zabytki sztuki średniowiecznej w Polsce</p> <p>– wymienia różne dziedziny sztuki średniowiecznej</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>biblia pauperum, katedra, styl romański, styl gotycki, portal, sklepienie, witraże, łuki oporowe, apsyda, rozeta, przypory, miniatura, inicjał</i></p> <p>– wyjaśnia, czym była i jakie zadania spełniała <i>biblia pauperum</i></p>	<p>– charakteryzuje styl romański</p> <p>– omawia cechy stylu gotyckiego</p>	<p>– porównuje styl gotycki i romański</p> <p>– przedstawia przykłady rzeźby i malarstwa średniowiecznego</p>	<p>– znajduje i przedstawia informacje o średniowiecznych świątyniach w swoim regionie oraz elementach ich wystroju</p>
---	--	---	---	--	---	---

Rozdział VI. Polska pierwszych Piastów

<p>1. Zanim powstała Polska</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● najstarsze osadnictwo na ziemiach polskich w świetle wykopalisk archeologicznych ● gród w Biskupinie ● Słowianie w Europie i ich 	<p>– przy pomocy nauczyciela postępuje się terminami: <i>wielka wędrówka ludów, plemię</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd osady w Biskupinie</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>kurhan, kamienne kręgi, Biskupin, wielka wędrówka ludów, Słowianie, Swaróg, Perun, Świętowit, plemię, Państwo Wielkomorawskie, Wiślanie,</i></p>	<p>– przedstawia najstarsze państwa słowiańskie</p> <p>– wymienia państwa słowiańskie, które przyjęły chrześcijaństwo w obrządku</p>	<p>– podaje przykłady tradycji pogańskich zachowanych do czasów współczesnych</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób powstał</p>	<p>– wymienia pozostałości bytowania ludów przedśłowiańskich na ziemiach polskich</p> <p>– przedstawia współczesne konsekwencje wynikające</p>
---------------------------------	--	---	---	--	--	--

	<p>kultura</p> <ul style="list-style-type: none"> •wierzenia dawnych Słowian •pierwsze państwa słowiańskie •plemiona słowiańskie na ziemiach polskich •terminy: <i>kurhan, kamienne kęgi, Biskupin, wielka wędrówka ludów, Słowianie, Swaróg, Perun, Świętowit, plemię, Państwo Wielkomorawskie, Wiślanie, Polanie</i> •postaci historyczne: święty Cyryl i święty Metody 		<p><i>Polanie</i></p> <p>– przedstawia okoliczności pojawienia się Słowian na ziemiach polskich</p> <p>– charakteryzuje wierzenia Słowian</p> <p>– wskazuje na mapie: rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich</p>	<p>łacińskim, oraz te, które przyjęły je w obrządku greckim</p> <p>– wyjaśnia rolę, jaką w rozwoju państw słowiańskich odegrali święci Cyryl i Metody</p>	alfabet słowiański	<p>dla krajów słowiańskich z przyjęcia chrześcijaństwa w obrządku greckim lub łacińskim</p>
2. Mieszko I i początki Polski	<ul style="list-style-type: none"> •rozwój państwa Polan •dynastia Piastów •panowanie Mieszka I •małżeństwo Mieszka z Dobrawą •chrzest Polski i jego skutki •konflikt z margrabią Hodonem i bitwa pod Cedynią •terminy: <i>książę, dynastia, Piastowie, biskupstwo, dyplom</i> 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>książę, dynastia</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, skąd pochodzi nazwa „Polska”</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>książę, dynastia, Piastowie, biskupstwo, dyplomacja, poganin, Dagome iudex</i></p> <p>– wyjaśnia, dlaczego w przeciwieństwie do legendarnych przodków Mieszko I jest uznawany za pierwszego historycznego władcę Polski</p>	<p>– przedstawia okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I</p> <p>– wyjaśnia skutki chrztu Mieszka I</p> <p>– opisuje stosunki Mieszka I z sąsiadami</p>	<p>– uzasadnia twierdzenie, że przyjęcie chrztu przez Mieszka I należało do najważniejszych wydarzeń w dziejach Polski</p>	<p>– omawia dokument <i>Dagome iudex</i> i jego wartość jako źródła historycznego</p> <p>– przedstawia bilans korzyści, jakie mogło przynieść Mieszkowi I przyjęcie chrztu lub pozostanie przy wierzeniach pogańskich</p>

	<p><i>acja, poganin, Dago me iudex</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • postaci historyczne: Mieszko I, Dobrawa 		<p>– opisuje zasługi Mieszka I i Dobrawy</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 966 r., 972 r.</p> <p>– wskazuje na mapie: Gniezno, Poznań, Wielkopolskę, granice państwa Mieszka I</p>			
<p>3. Polska Bolesława Chrobrego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • misja biskupa Wojciecha i jej skutki • zjazd gnieźnieński i jego konsekwencje • powstanie niezależnej organizacji na ziemiach polskich • stosunki Bolesława Chrobrego z sąsiadami • koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski i jej znaczenie • terminy: <i>relikwie, zjazd gnieźnieński, arcybiskupstwo, Milsko, Łużyce, Grody Czerwieńskie, koronacja</i> • postaci historyczne: 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>arcybiskupstwo, koronacja</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>relikwie, zjazd gnieźnieński, arcybiskupstwo, Milsko, Łużyce, Grody Czerwieńskie, koronacja</i></p> <p>– opisuje misję świętego Wojciecha do pogańskich Prusów</p> <p>– wskazuje na mapie: granice państwa Bolesława Chrobrego na początku jego panowania oraz ziemie przez niego podbite</p> <p>– omawia rolę, jaką w dziejach Polski odegrali: Bolesław Chrobry, biskup Wojciech, cesarz Otton III</p>	<p>– przedstawia przebieg i znaczenie zjazdu w Gnieźnie</p> <p>– opisuje wojny prowadzone przez Chrobrego z sąsiadami</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie utworzenia niezależnego Kościoła w państwie polskim</p> <p>– opisuje Drzwi Gnieźnieńskie jak przykład źródła ikonograficznego z najstarszych dziejów Polski</p>	<p>– wskazuje pozytywne i negatywne skutki polityki prowadzonej przez Bolesława Chrobrego</p>

	Bolesław Chrobry, biskup Wojciech, cesarz Otton III		– zaznacza na osi czasu daty: 1000 r., 1025 r.			
4. Kryzys i odbudowa państwa polskiego	<ul style="list-style-type: none"> • kryzys państwa polskiego po śmierci Bolesława Chrobrego • panowanie Mieszka II • reformy Kazimierza Odnowiciela • Kraków stolicą państwa • polityka zagraniczna Bolesława Śmiałego • koronacja Bolesława Śmiałego • konflikt króla z biskupem Stanisławem i jego skutki • terminy: <i>insygnia królewskie</i> • postaci historyczne: Mieszko II, Kazimierz Odnowiciel, Bolesław Śmiały, biskup Stanisław 	<p>– przy pomocy nauczyciela postępuje się terminem: <i>insygnia królewskie</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem”</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminem: <i>insygnia królewskie</i></p> <p>– wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem”</p> <p>– wskazuje na mapie: ziemie polskie pod panowaniem Kazimierza Odnowiciela</p> <p>– omawia działalność: Mieszka II, Bezpryma, Kazimierza Odnowiciela, Bolesława Śmiałego i biskupa Stanisława</p> <p>– zaznacza na osi czasu datę: 1076 r.</p>	<p>– opisuje sytuację państwa polskiego po śmierci Bolesława Chrobrego</p> <p>– ocenia postawę Bezpryma</p> <p>– przedstawia skutki kryzysu państwa polskiego</p> <p>– charakteryzuje rządy Bolesława Śmiałego</p>	<p>– opisuje sytuację międzynarodową w okresie rządów Bolesława Śmiałego</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki sporu króla z biskupem Stanisławem</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny kryzysu państwa wczesnopiastowskiego</p> <p>– ocenia dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego</p>
5. Rządy Bolesława Krzywoustego	<ul style="list-style-type: none"> • rządy Władysława Hermana i Sieciecha • podział władzy między synów Władysława 	<p>– przy pomocy nauczyciela postępuje się terminami: <i>senior i juniorzy, zasada senioratu</i></p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>palatyn (wojewoda), testament, zasada senioratu, senior i juniorzy</i></p> <p>– wskazuje na</p>	<p>– opisuje rządy Władysława Hermana i rolę Sieciecha w jego państwie</p>	<p>– ocenia postawę Bolesława wobec brata</p> <p>– wyjaśnia zasadę senioratu</p> <p>– wyjaśnia, jakie skutki</p>	<p>– przedstawia postać Galla Anonima</p> <p>– wyjaśnia znaczenie dostępu państwa do morza</p>

	<p>Hermana</p> <ul style="list-style-type: none"> •bratobójcza wojna między Bolesławem i Zbigniewem •najazd niemiecki na ziemie polskie i obrona Głogowa •podbój Pomorza przez Bolesława Krzywoustego •testament Krzywoustego i jego założenia •terminy: <i>palatyn (wojewoda), testament, zasada senioratu, senior i juniorzy</i> •postaci historyczne: Władysław Herman, Sieciech, Bolesław Krzywousty 		<p>mapie: państwo Bolesława Krzywoustego</p> <p>– opisuje postaci: Władysława Hermana, Sieciecha, Bolesława Krzywoustego i Zbigniewa</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 1109 r. i 1138 r.</p>	<p>przedstawia przebieg konfliktu między Bolesławem a Zbigniewem</p> <p>– opisuje niemiecki najazd w 1109 r. i obronę Głogowa</p> <p>– przedstawia sukcesy Krzywoustego w walkach z Pomorzanami</p> <p>– omawia przyczyny ogłoszenia testamentu Krzywoustego</p>	<p>dla państwa mogą mieć wewnętrzne spory o tron</p>	<p>– ocenia szanse i zagrożenia wynikające z wprowadzenia zasady senioratu</p>
6. Społeczeństwo w czasach pierwszych Piastów	<ul style="list-style-type: none"> •grody i ich funkcje •życie w grodzie i na podgrodziu •sposoby uprawy roli na ziemiach polskich •podział społeczeństwa w państwie pierwszych 	<p>– posługuje się terminami: <i>gród, podgrodzie, danina, usługi</i></p> <p>– przedstawia wygląd i budowę średniowiecznego grodu</p> <p>– opisuje sposoby pozyskiwania ziemi uprawnej i jej uprawiania</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>gród, podgrodzie, prawo książęce, danina, usługi, osada służebna</i></p> <p>– charakteryzuje grupy ludności w państwie wczesnopiastowskim</p> <p>– omawia zakres</p>	<p>– przedstawia charakter drużyny książęcej</p> <p>– wyjaśnia powinności ludności względem władcy</p>	<p>– wyjaśnia, czym się różnił wojownik drużyny od rycerza</p>	<p>– wskazuje przykłady nazw miejscowości, które mogły w średniowieczu pełnić funkcję osad służebnych</p>

	<p>Piastów</p> <ul style="list-style-type: none"> zakres władzy panującego powinności poddanych wobec władcy powstanie rycerstwa w Polsce terminy: <i>metoda żarowa, gród, podgrodzie, prawo książęce, danina, posługi, osada służebna, wojowie, drużyna książęca</i> 		<p>władzy panującego w państwie pierwszych Piastów</p>			
<p>* Tajemni cesprze d wieków – Ktospis ywał dzieje Polski?</p>	<ul style="list-style-type: none"> źródła historyczne dotyczące początków państwa polskiego obiektywizm i prawda historyczna 	<p>– wymienia nazwy źródeł historycznych dotyczących dziejów państwa polskiego za panowania pierwszych Piastów</p> <p>– tłumaczy konieczność weryfikacji prawdziwości źródeł historycznych</p>	<p>– przedstawia dokonania postaci: Galla Anonima i Wincentego Kadłubka</p>	<p>– omawia teorie dotyczące pochodzenia Galla Anonima</p> <p>– wymienia przyczyny powstania kronik</p>	<p>– określa ramy chronologiczne wydarzeń opisanych w kronikach Galla Anonima i Wincentego Kadłubka</p>	<p>– przedstawia przykład innej średniowiecznej kroniki polskiej</p>
<p>Rozdział VII. Polska w XIII–XV wieku</p>						
<p>I. Rozbicie dzielnicowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> walki wewnętrzne między książętami piastowskimi o prymat w Polsce utrwalenie rozbicia dzielnicowego osłabienie Polski na arenie międzynarodowej srowadzenie 	<p>– przy pomocy nauczyciela postępuje się terminami: <i>rozbicie dzielnicowe, dzielnica senioralna, Tatarzy</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, jakie były przyczyny</p>	<p>– poprawnie postępuje się terminami: <i>rozbicie dzielnicowe, dzielnica senioralna, Tatarzy, osadnictwo, kolonizacja, trójpolówka</i></p> <p>– charakteryzuje</p>	<p>– opisuje okoliczności sprowadzenia zakonu krzyżackiego do Polski oraz konsekwencje tego wydarzenia</p>	<p>– przedstawia historię zakonu krzyżackiego</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego książęta dzielnicowi często</p>	<p>– charakteryzuje sposób walki Mongołów</p> <p>– przedstawia dynastię panującą na Pomorzu Gdańskim w</p>

	<p>Krzyżaków do Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> • najazdy Mongołów i bitwa pod Legnicą • przemiany społeczne i gospodarcze w okresie rozbitcia dzielnicowego • terminy: <i>rozbiędzielnice, dzielnica senioralna, Tatarzy, osadnictwo, kolonizacja, trójpolówka</i> • postaci historyczne: Władysław Wygnaniec, Leszek Biały, Konrad Mazowiecki, Henryk Pobożny 	wewnętrznych walk między książętami piastowskimi	<p>państwo polskie podczas rozbitcia dzielnicowego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie: podział państwa na różne dzielnice oraz ziemie utracone w okresie rozbitcia dzielnicowego – omawia postaci: Władysława Wygnańca, Leszka Białego, Konrada Mazowieckiego, Henryka Pobożnego – zaznacza na osi czasu daty: 1226 r., 1227 r., 1241 r. 	<p>omawia skutki rozbitcia dzielnicowego</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje kolonizację na ziemiach polskich 	<p>nadawali przywileje oraz ziemię rycerstwu i duchowieństwu</p>	okresie rozbitcia dzielnicowego
2. Zjednoczenie Polski	<ul style="list-style-type: none"> • koronacja i śmierć Przemysła II • panowanie Wacława II • rola arcybiskupów gnieźnieńskich i jednolitej organizacji kościelnej w zjednoczeniu dzielnic polskich • przejęcie władzy przez Władysława Łokietka i jego koronacja • rządy Władysława Łokietka • konflikt Łokietka z Krzyżakami i bitwa pod Płowcami • terminy: <i>starosta, Szczerbiec</i> • postaci historyczne: 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>starosta, Szczerbiec</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>starosta, Szczerbiec</i> – wskazuje na mapie: granice państwa polskiego za panowania Władysława Łokietka, ziemie utracone na rzecz Krzyżaków – omawia postaci: Przemysła II, arcybiskupa Jakuba Świnki, Wacława II, Władysława Łokietka – zaznacza na osi czasu daty: 1295 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia próby zjednoczenia Polski przez książąt śląskich oraz Przemysła II – opisuje, w jakich okolicznościach Władysław Łokietek utracił Pomorze Gdańskie – przedstawia działania 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu kraju odegrał Kościół katolicki 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia wyobrażenie na temat świętego Stanisława jako patrona zjednoczenia kraju

	Przemysław II, arcybiskup Jakub Świnka, Waclaw II, Władysław Łokietek		r., 1309 r., 1320 r., 1331 r.	Władysław Łokietek na rzecz zjednoczenia kraju – opisuje przebieg konfliktu Władysława Łokietka z Krzyżakami		
3. Czasy Kazimierza Wielkiego	<ul style="list-style-type: none"> • polityka dyplomacji Kazimierza Wielkiego • pokój z zakonem krzyżackim w Kaliszu • przyłączenie nowych ziem do państwa polskiego • reformy Kazimierza Wielkiego • umocnienie granic polskiego państwa • utworzenie Akademii Krakowskiej i skutki tej decyzji • zjazd monarchów w Krakowie • uczta u Wierzyńki • terminy: <i>uniwersytet</i>, 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia Krakowska</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela tłumaczy, co zdecydowało o przyznaniu przydomka „Wielki”</p> <p>– wyjaśnia znaczenie słów, że Kazimierz Wielki: <i>zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i></p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia Krakowska</i></p> <p>– wskazuje na mapie: granice monarchii Kazimierza Wielkiego i ziemie włączone do Polski przez tego władcę</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 1333 r., 1343 r., 1364 r.</p>	<p>– przedstawia i ocenia postanowienia pokoju w Kaliszu</p> <p>– charakteryzuje reformy Kazimierza Wielkiego</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób Kazimierz dbał o obronność państwa</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Wielki za najważniejsze ze uznał reformy wewnętrzne państwa</p> <p>– tłumaczy, jakie znaczenie miało założenie Akademii Krakowskiej</p> <p>– wyjaśnia znaczenie uczty u Wierzyńki</p>	<p>– przedstawia cele oraz konsekwencje układu dynastycznego gozawartego przez Kazimierza Wielkiego z Węgrami</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego sól należała niegdyś do najdroższych towarów</p> <p>– przedstawia wybrany zamek wzniesiony w czasach Kazimierza Wielkiego</p>

	<p><i>Orle Gniazda, Akademia Krakowska</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •postać historyczna: Kazimierz Wielki 					
4. Unia polsko-litewska	<ul style="list-style-type: none"> •koniec dynastii Piastów na polskim tronie •rządy Andegawenóww Polsce •unia polsko-litewska w Krewie •wielka wojna z zakonem krzyżackim i bitwa pod Grunwaldem •I pokój w Toruniu •unia w Horodle •terminy: <i>Andegawenowie,unia personalna, sobór, Wielkie Księstwo Litewskie, Jagiellonowie</i> •postaci historyczne: Ludwik Węgierski, Jadwiga, Władysław Jagiełło, wielki książęWitold, Paweł Włodkowic, Ulrich von Jungingen 	<p>– przy pomocy nauczyciela postępuje się terminem: <i>unia personalna</i></p> <p>– przedstawia dynastię zapoczątkowaną przez Władysława Jagiełłę</p> <p>– przy pomocy nauczyciela opisuje przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Andegawenowie, unia personalna, sobór, Wielkie Księstwo Litewskie, Jagiellonowie</i></p> <p>– wyjaśnia przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej</p> <p>– opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem</p> <p>– wskazuje na mapie: granice Wielkiego Księstwa Litewskiego, Krewa, Horodło, Grunwald, Toruń</p> <p>– opisujepostaci: Ludwika Węgierskiego, Jadwigi, Władysława Jagiełły, wielkiego księciaWitolda, Pawła Włodkowica, Ulricha von Jungingena</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 1385 r., lata 1409–1411, 1410 r., 1413 r.</p>	<p>– przedstawia okoliczności objęcia tronu polskiego przez Jadwigę</p> <p>– wymienia postanowienia unii w Krewie</p> <p>– przedstawia postanowienia pokoju w Toruniu</p> <p>– wyjaśnia zasady współpracy między Polską a Litwą ustalone w zapisach unii w Horodle</p>	<p>– charakteryzuje stanowisko polskiej delegacji na soborze w Konstancji</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Akademia Krakowska została przemianowana na Uniwersytet Jagielloński</p>	<p>– uzasadnia twierdzenie, że poglądy Pawła Włodkowica na temat wojen religijnych są aktualne także dzisiaj</p>

<p>* Tajemnice sprzed wieków – Jaką bitwę namalował Jan Matejko?</p>	<ul style="list-style-type: none"> •okoliczności powstania obrazu <i>Bitwa pod Grunwaldem</i> •Jan Matejko jako malarz dziejów Polski •obrazy jako źródło wiedzy historycznej •znaczenie <i>Bitwy pod Grunwaldem</i> 	<p>– przedstawia, kim był Jan Matejko</p>	<p>–wyjaśnia, w jaki sposób Jan Matejko przygotowywał się do namalowania obrazu</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego podczas II wojny światowej Niemcom zależało na zniszczeniu dzieła</p>	<p>– wymienia cele namalowania obrazu <i>Bitwa pod Grunwaldem</i> – omawia nieścisłości w przekazie historycznym obrazu <i>Bitwa pod Grunwaldem</i></p>	<p>– wyjaśnia, jakie warunki powinno spełniać dzieło sztuki, aby można je było traktować jako źródło historycznej – omawia inne dzieło Jana Matejki</p>
<p>5. Czasy świetności dynastii Jagiellonów</p>	<ul style="list-style-type: none"> •okoliczności zawarcia unii polsko-węgierskiej •bitwa pod Warną •panowanie Kazimierza Jagiellończyka •wojna trzynastoletnia •II pokój toruński i jego postanowienia •panowanie Jagiellonów w Czechach i na Węgrzech •terminy: <i>Związek Pruski, wojna trzynastoletnia, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, wojska zaciężne, żołąd</i> •postaci historyczne: Władysław III Warneńczyk, 	<p>– przy pomocy nauczyciela postępuje się terminami: <i>wojska zaciężne, żołąd</i> – przy pomocy nauczyciela opisuje okoliczności śmierci Władysława Warneńczyka – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego dla Polski ważne stało się odzyskanie dostępu do morza</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Związek Pruski, wojna trzynastoletnia, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, wojska zaciężne, żołąd</i> – wskazuje na mapie: Węgry, Warnę, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, państwa rządzone przez Jagiellonów w drugiej połowie XV w. – omawia dokonania: Władysława III Warneńczyka, Zbigniewa Oleśnickiego i Kazimierza Jagiellończyka – zaznacza na osi czasu daty: 1444</p>	<p>– przedstawia okoliczności zawarcia unii polsko-węgierskiej – charakteryzuje rządy Kazimierza Jagiellończyka – opisuje przebieg wojny trzynastoletniej – przedstawia postanowienia II pokoju toruńskiego</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego doszło do zawązania Związku Pruskiego – porównuje postanowienia I i II pokoju toruńskiego – uzasadnia twierdzenie, że odzyskanie dostępu do morza miało przełomowe znaczenie dla rozwoju polskiej gospodarki</p>	<p>– przedstawia Jana Długosza jako historyka i wychowawcę przyszlých królów Polski – wyjaśnia, dlaczego wojska zaciężne pod koniec średniowiecza zastąpiły w bitwach tradycyjne rycerstwo</p>

	Kazimierz Jagiellończyk, Zbigniew Oleśnicki		r., 1454 r., 1466 r.			
6. Monarchia stanowa w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> •monarchia patrymonialna i stanowa •wpływ przywilejów nadawanych przez władcę na osłabienie władzy królewskiej •przekształcenie się rycerstwa w szlachtę •przywileje szlacheckie i ich konsekwencje dla władzy królewskiej •ukształtowanie się sejmu walnego •konstytucja <i>Nihil novi</i> i jej znaczenie dla ustroju Rzeczypospolitej •terminy: <i>monarchia patrymonialna, monarchia stanowa, przywileje, szlachta, pańszczyzna, konstytucja sejmowa, sejm walny, izba poselska, senat</i> 	–przy pomocy nauczyciela postępuje się terminami: <i>szlachta, sejm walny, izba poselska, senat</i>	–poprawnie posługuje się terminami: <i>monarchia patrymonialna, monarchia stanowa, przywileje, szlachta, pańszczyzna, konstytucja sejmowa, sejm walny, izba poselska, senat</i> – przedstawia sejm walny oraz jego skład – zaznacza na osi czasu daty: 1374 r., 1505 r.	– wyjaśnia, w jaki sposób rycerstwo przekształcił o się w szlachtę – wyjaśnia, w jaki sposób szlachta uzyskała wpływ na sprawowanie rządów w Polsce – przedstawia najważniejsze przywileje szlacheckie – wyjaśnia znaczenie konstytucji <i>Nihil novi</i>	– przedstawia, kiedy i w jaki sposób doszło do utworzenia stanów w Polsce – tłumaczy różnice między monarchią patrymonialną a stanową – wyjaśnia, jaka jest geneza nazw obu izb sejm walnego: izby poselskiej oraz senatu	– ocenia, jakie szanse i jakie zagrożenie niesło za sobą zwiększenie wpływu szlachty na władzę

**Roczny plan pracy z historii w szkole podstawowej
w klasie 7. Wymagania na poszczególne oceny**

→

Temat lekcji	Zagadnienia, materiał nauczania	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		ROZDZIAŁ I: EUROPA PO KONGRESIE WIEDEŃSKIM				
1. Kongres wiedeński	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początek kongresu 2. „Sto dni” Napoleona 3. Postanowienia kongresu 4. Zmiany granic w Europie 5. Święte Przymierze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: restauracja, legitymizm, równowaga europejska – zna daty obrad kongresu wiedeńskiego (1814–1815) – wskazuje na mapie państwa decydujące na kongresie wiedeńskim – podaje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: abdykacja, Święte Przymierze – zna daty: bitwy pod Waterloo (18 VI 1815), podpisania aktu Świętego Przymierza (IX 1815) – prezentuje główne założenia ładu wiedeńskiego – przedstawia decyzje kongresu dotyczące ziem polskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę „stu dni” Napoleona (III–VI 1815) – identyfikuje postacie: Aleksandra I, Charles’a Talleyranda, Klemensa von Metternicha – omawia przebieg „stu dni” Napoleona – przedstawia okoliczności powstania Świętego Przymierza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Roberta Stewarta Castlereagha, Franciszka I, Fryderyka Wilhelma III – wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie po kongresie wiedeńskim oraz państwa Świętego Przymierza – przedstawia cele i działalność Świętego Przymierza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę Napoleona i Francuzów w okresie jego powrotu do kraju – ocenia zasady, w oparciu o które stworzono ład wiedeński – ocenia działalność Świętego Przymierza
Tajemnice sprzed wieków – Jak obradował kongres w Wiedniu?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dlaczego Wiedeń? 2. Przebieg obrad 3. Główni bohaterowie wiedeńscy 		<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego Wiedeń stał się miejscem obrad kongresu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg obrad kongresu wiedeńskiego – charakteryzuje głównych uczestników kongresu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia znaczenie regulaminu dyplomatycznego – wyjaśnia rolę kongresu wiedeńskiego w procesie likwidacji niewolnictwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia rolę kongresu wiedeńskiego w dziejach Europy
2. Rewolucja przemysłowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Narodziny przemysłu 2. Rewolucja przemysłowa na świecie 3. Maszyna parowa i jej zastosowanie 4. Narodziny elektrotechniki 5. Skutki rewolucji przemysłowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: industrializacja, rewolucja przemysłowa, maszyna parowa – zna datę udoskonalenia maszyny parowej (1763) – identyfikuje postać Jamesa Watta – wymienia przyczyny rewolucji przemysłowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: manufaktura, fabryka, urbanizacja, kapitał, kapitaliści, robotnicy, proletariats – identyfikuje postacie: Samuela Morse’a, George’a Stephensona – wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się dzięki zastosowaniu maszyny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: skonstruowania silnika elektrycznego (1831), skonstruowania telegrafu (1837) – identyfikuje postać Michaela Faradaya – wskazuje na mapie państwa, na których terenie rozwinęły się w XIX w. najważniejsze zagłębia przemysłowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: cywilizacja przemysłowa, metropolia – zna datę pierwszego połączenia kablowego między Ameryką i Europą (1866) – przedstawia gospodarcze i społeczne skutki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Thomasa Newcomena, Charlesa Wheatstone’a, Thomasa Davenporta – wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w. – opisuje sposób działania maszyny parowej – ocenia gospodarcze i społeczne skutki rozwoju przemysłu

			parowej – omawia wpływ zastosowania maszyny parowej na rozwój komunikacji	Europy – wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w. – przedstawia konsekwencje zastosowania maszyny parowej dla rozwoju przemysłu	industrializacji – wyjaśnia znaczenie wynależenia elektryczności dla rozwoju przemysłu i komunikacji	w XIX w.
3. Nowe idee polityczne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liberalizm 2. Konserwatyzm 3. Idee narodowe 4. Początki ruchu robotniczego 5. Czartyzm 6. Socjalizm i komunizm 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: ideologia, proletariat, ruch robotniczy, strajk, związek zawodowy – identyfikuje postać Adama Smitha 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: liberalizm, konserwatyzm, socjalizm – identyfikuje postacie: Edmunda Burke’a, Karola Marksa – przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyizmu i ruchu robotniczego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: wolna konkurencja, komunizm, idee narodowe – identyfikuje postacie: Giuseppe Mazziniego, Henriego de Saint-Simona, Roberta Owena, Fryderyka Engelsa – charakteryzuje założenia liberalizmu, konserwatyizmu, socjalizmu i komunizmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę wydania <i>Manifestu komunistycznego</i> (1848) – przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyizmu i ruchu robotniczego – wyjaśnia różnice między socjalistami i komunistami – wyjaśnia rolę związków zawodowych w rozwoju ruchu robotniczego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: czartyzm, falanster – zna daty: ruchu czartystów (1836–1848) – opisuje narodziny ruchu czartystów, ich postulaty oraz skutki działalności – ocenia wpływ nowych ideologii na życie społeczne i polityczne w pierwszej połowie XIX w.
4. Przeciwno Świętemu Przymierzu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walka z ładem wiedeńskim 2. Niepodległość Grecji 3. Początek Wiosny Ludów 4. Wystąpienia w Niemczech i Austrii 5. Parlament frankfurcki 6. Powstanie węgierskie 7. Wiosna Ludów we Włoszech 8. Wojna krymska 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Wiosna Ludów – zna datę Wiosny Ludów (1848–1849) – wskazuje na mapie państwa, w których wybuchła Wiosna Ludów; – wymienia przyczyny Wiosny Ludów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja lipcowa, rewolucja lutowa, parlament frankfurcki – zna daty: rewolucji lipcowej we Francji (1830), wybuchu Wiosny Ludów we Francji (II 1848) – identyfikuje postacie: Mikołaja I, Ludwika Napoleona Bonapartego, Franciszka Józefa I – wskazuje na mapie państwa, które uzyskały 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: uzyskania niepodległości przez Grecję (1829), powstania w Belgii (1830), zwołania parlamentu frankfurckiego (V 1848), wybrania Ludwika Napoleona Bonapartego prezydentem Francji (XII 1848), stłumienia powstania węgierskiego (1849), wojny krymskiej (1853–1856) – identyfikuje postacie: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: dekabryści, bankiety – zna daty: wybuchu antytureckiego powstania w Grecji (1821–1822), powstania dekabrystów (XII 1825), uznania niepodległości Belgii (1831), wybuchu Wiosny Ludów w Prusach, Austrii na Węgrzech i we Włoszech (III 1848), powstania robotniczego w Paryżu (VI 1848) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przebieg i skutki walki Greków o niepodległość – ocenia znaczenie Wiosny Ludów dla państw i narodów europejskich – omawia rolę parlamentu frankfurckiego w procesie jednoczenia Niemiec

			<p>niepodległość w pierwszej połowie XIX w.</p> <p>– przedstawia przyczyny i przejawy walki z ładem wiedeńskim</p> <p>– przedstawia skutki Wiosny Ludów we Francji, Prusach, Austrii, na Węgrzech i w państwach włoskich</p>	<p>Klemensa von Metternicha, Aleksandra II</p> <p>– wskazuje na mapie państwa, w których w latach 1815–1847 wybuchły rewolucje i powstania narodowe oraz państwa zaangażowane w wojnę krymską</p> <p>– omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji lipcowej we Francji</p> <p>– wymienia przyczyny i skutki wojny krymskiej</p>	<p>– identyfikuje postacie: Karola X, Ludwika Filipa, Lajosa Kossutha, Józefa Bema Karola Alberta</p> <p>– przedstawia cele, przebieg i skutki powstania dekabrystów</p> <p>– opisuje przebieg Wiosny Ludów we Francji, Prusach, Austrii, na Węgrzech i w państwach włoskich</p>	
--	--	--	--	---	--	--

POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU I

ROZDZIAŁ II: ZIEMIE POLSKIE PO KONGRESIE WIEDEŃSKIM

<p>1. Po upadku Księstwa Warszawskiego</p>	<p>1. Podział ziem polskich</p> <p>2. Rzeczpospolita Krakowska</p> <p>3. Wielkie Księstwo Poznańskie</p> <p>4. Sytuacja gospodarcza w zaborze pruskim – podstawy nowoczesności</p> <p>5. Sytuacja gospodarcza w zaborze austriackim</p> <p>6. Kultura i oświata</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu uwłaszczenie</p> <p>– zna datę powstania Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Wolnego Miasta Krakowa (1815)</p> <p>– wskazuje na mapie podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu ziemie zabrane</p> <p>– zna daty: reformy uwłaszczeniowej w Wielkim Księstwie Poznańskim (1823), zniesienia pańszczyzny w zaborze austriackim (1848)</p> <p>– charakteryzuje ustrój Wielkiego Księstwa Poznańskiego</p> <p>– opisuje ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej</p> <p>– charakteryzuje rozwój gospodarczy zaboru pruskiego</p> <p>– opisuje sytuację gospodarczą w zaborze austriackim</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu protektorat</p> <p>– zna daty: nadania wolności osobistej chłopom w zaborze pruskim (1807), powołania sejmu prowincjonalnego w Wielkim Księstwie Poznańskim (1824)</p> <p>– identyfikuje postacie: Antoniego Radziwiłła, Edwarda Raczyńskiego, Tytusa Działyńskiego, Józefa Maksymiliana Ossolińskiego</p> <p>– omawia proces uwłaszczania chłopów w zaborze pruskim</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna datę otwarcia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie (1817)</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę pełniła Rzeczpospolita Krakowska w utrzymaniu polskości</p> <p>– porównuje sytuację gospodarczą ziem polskich pod zaborem</p> <p>– przedstawia warunki rozwoju polskiej kultury i oświaty w zaborze pruskim i Galicji</p>	<p>Uczeń</p> <p>– zna datę wprowadzenia obowiązku szkolnego w zaborze pruskim (1825)</p> <p>– ocenia skutki reformy uwłaszczeniowej w zaborze pruskim</p> <p>– ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków w zaborze pruskim i austriackim</p>
--	---	--	--	--	--	---

2. W Królestwie Polskim	<ol style="list-style-type: none"> 1. Konstytucja Królestwa Polskiego 2. Namiestnik i wielki książę 3. Gospodarka Królestwa Polskiego 4. Kultura i edukacja pod zaborem rosyjskim 5. Opozycja legalna w Królestwie Polskim 6. Tajne spiski i organizacje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę nadania konstytucji Królestwu Polskiemu (1815) – identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Piotra Wysockiego – wskazuje na mapie zasięg Królestwa Polskiego – wymienia organy władzy określone w konstytucji Królestwa Polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: kaliszanie, konspiracja – zna daty: objęcia władzy przez Mikołaja I (1825), zawązania Sprzysiężenia Podchorążych (1828) – identyfikuje postacie: Aleksandra I, wielkiego księcia Konstantego, Mikołaja I, Franciszka Ksawerego Druckiego–Lubeckiego, Stanisława Staszica, Waleriana Łukasińskiego – charakteryzuje ustrój Królestwa Polskiego – opisuje rozwój przemysłu w Królestwie Polskim – omawia rozwój kultury i edukacji w Królestwie Polskim – wymienia przykłady organizacji spiskowych i ich cele 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: otwarcia uniwersytetu w Warszawie (1816), działalności Towarzystwa Filomatów (1817–1823), wprowadzenia cenzury w Królestwie Polskim (1819), założenia Banku Polskiego (1828) – identyfikuje postacie: Józefa Zajączka, Juliana Ursyna Niemcewicza, Adama Jerzego Czartoryskiego, Wincentego Niemojowskich – wskazuje na mapie najważniejsze okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim – przedstawia reformy gospodarcze Franciszka Ksawerego Druckiego–Lubeckiego – przedstawia sytuację na wsi w Królestwie Polskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego (1825), wystąpienia kaliszian (1820) – identyfikuje postacie: Stanisława Kostki Potockiego, Tadeusza Czackiego, Tomasza Zana – wskazuje na mapie Kanał Augustowski – wyjaśnia, jaką rolę w życiu Królestwa Polskiego pełnił wielki książę Konstanty – charakteryzuje działalność kulturalno–oświatową Polaków na ziemiach zabranych – przedstawia okoliczności powstania opozycji legalnej i cele jej działalności – opisuje okoliczności powstania organizacji spiskowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia wady i zalety ustroju Królestwa Polskiego – ocenia rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego – omawia różnice pomiędzy opozycją legalną i nielegalną w Królestwie Polskim – ocenia stosunek władz carskich do opozycji legalnej i nielegalnej
3. Powstanie listopadowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wybuch powstania 2. Od negocjacji do detronizacji 3. Wojna polsko—rosyjska 4. Wodzowie powstania listopadowego 5. Walki poza Królestwem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu noc listopadowa – zna daty: wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830), bitwy pod Olszynką Grochowską (II 1831), wojny polsko–rosyjskiej (II–X 1831) – identyfikuje postacie: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: dyktator, detronizacja – zna daty: detronizacji Mikołaja I i zerwania unii z Rosją (25 I 1831), bitwy pod Ostrołęką (V 1831), bitwy o Warszawę (6–7 IX 1831) – identyfikuje postacie: wielkiego księcia Konstantego, Adama 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: przejęcia dyktatury przez Józefa Chłopickiego (XII 1830), – identyfikuje postacie: Ignacego Prądzyńskiego, Emilii Plater, Józefa Bema, Iwana Dybicza, Iwana Paskiewicza – wskazuje na mapie tereny poza Królestwem Polskim, na których 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: bitwy pod Stoczekiem (II 1831), bitew pod Wawrem i Dębem Wielkim (III 1831), bitew pod Iganiami i Boremlem (IV 1831) – identyfikuje postacie: Józefa Sowińskiego, Jana Skrzyneckiego, Jana Krukowieckiego, Józefa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Michała Radziwiłła, Macieja Rybińskiego, Antoniego Giełguda – ocenia postawy wodzów powstania listopadowego – ocenia, czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia

		Piotra Wysockiego, Józefa Chłopickiego – wymienia przyczyny powstania listopadowego	Jerzego Czartoryskiego – wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego – wyjaśnia, jakie znaczenie dla powstania listopadowego miała detronizacja cara Mikołaja I – omawia przyczyny klęski powstania listopadowego	toczyły się walki podczas powstania w latach 1830–1831 – opisuje przebieg nocy listopadowej – charakteryzuje poczynania władz powstańczych do wybuchu wojny polsko–rosyjskiej – opisuje przebieg wojny polsko–rosyjskiej	Dwernickiego – przedstawia przebieg walk powstańczych poza Królestwem Polskim	
Tajemnice sprzed wieków – Czy powstanie listopadowe mogło zakończyć się sukcesem?	1. Dlaczego Polacy byli bez szans? 2. Wydarzenia w Belwederze 3. Co zmieniłaby śmierć wielkiego księcia Konstantego? 4. Jaką liczbę żołnierzy mogli wystawić Rosjanie? 5. Jakie błędy popełnili dowódcy?		Uczeń: – przedstawia oceny historyków dotyczące szans powstania listopadowego	Uczeń: – opisuje zamach na wielkiego księcia Konstantego – porównuje siły militarne Rosji i powstańców – wskazuje błędy dowódców powstania	Uczeń: – podejmuje próbę odpowiedzi na pytanie, czy powstanie listopadowe mogło zakończyć się sukcesem	Uczeń: – ocenia skutki zamachu na wielkiego księcia Konstantego
4. Wielka Emigracja	1. Ucieczka przed represjami 2. Stronnictwa polityczne na emigracji	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: emigracja, Wielka Emigracja – identyfikuje postacie: Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego – wymienia przyczyny Wielkiej Emigracji – wskazuje na mapie główne kraje, do których emigrowali Polacy po upadku powstania listopadowego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: zsyłka, emisariusz – identyfikuje postacie: Zygmunta Krasińskiego, Joachima Lelewela, Adama Jerzego Czartoryskiego – wymienia główne obozy polityczne powstałe na emigracji – wymienia formy działalności Polaków na emigracji	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: katorga, amnestia – zna daty: powstania Towarzystwa Demokratycznego Polskiego (1832) i Hôtel Lambert (1833) – przedstawia stosunek władz i społeczeństw Europy do polskich emigrantów – charakteryzuje program Towarzystwa Demokratycznego Polskiego – przedstawia poglądy środowisk konserwatywnych	Uczeń: – zna daty: powstania Komitetu Narodowego Polskiego (1831), Gromad Ludu Polskiego (1835) – identyfikuje postacie: Ludwika Mierosławskiego, Wiktora Heltmana – wskazuje na mapie trasy, które przemierzali polscy emigranci – przedstawia program Komitetu Narodowego Polskiego – omawia poglądy Gromad Ludu Polskiego	Uczeń: – opisuje działalność kulturalną Polaków na emigracji – ocenia działalność Polaków na emigracji

				z Hôtel Lambert		
5. Ziemie polskie po powstaniu listopadowym	<ol style="list-style-type: none"> 1. Represje po upadku powstania listopadowego 2. Królestwo Polskie w cieniu Cytadeli 3. Represje w zaborze pruskim 4. Działalność spiskowa 5. Powstanie krakowskie 6. Rabacja galicyjska 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu rusyfikacja – zna datę wybuchu powstania krakowskiego (21/21 II 1846) – wymienia represje wobec uczestników powstania listopadowego – wskazuje przykłady polityki rusyfikacji w Królestwie Polskim po upadku powstania listopadowego – wskazuje na mapie tereny objęte powstaniem krakowskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: rabacja, kontrybucja – zna daty: wybuchu rabacji galicyjskiej (II 1846) – identyfikuje postacie: Iwana Paskiewicza, Edwarda Dembowskiego, Jakuba Szeli – charakteryzuje politykę władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego – omawia przebieg i skutki powstania krakowskiego – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki rabacji galicyjskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: noc paskiewiczowska, Statut organiczny, – zna daty: wprowadzenia Statutu organicznego (1832), ogłoszenia stanu wojennego w Królestwie Polskim (1833), likwidacji Rzeczypospolitej Krakowskiej (XI 1846) – identyfikuje postacie: Szymona Konarskiego, Piotra Ściegiennego – wskazuje na mapie tereny objęte rabacją galicyjską – wyjaśnia, w jakich okolicznościach wybuchło powstanie krakowskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania Stowarzyszenia Ludu Polskiego (1835), wprowadzenia rosyjskiego kodeksu karnego w Królestwie Polskim (1847) – identyfikuje postacie: Edwarda Flottwella, Karola Libelta, Henryka Kamieńskiego – omawia represje popowstaniowe w zaborze pruskim – charakteryzuje działalność spiskową na ziemiach polskich w latach 30. i 40. XIX w. – przedstawia przyczyny niepowodzenia powstania krakowskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków po upadku powstania listopadowego – ocenia postawę chłopów galicyjskich wobec szlachty i powstania krakowskiego
6. Wiosna Ludów na ziemiach polskich	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nastroje w Wielkopolsce na początku 1848 roku 2. Powstanie w Wielkopolsce 3. W obronie polskości na Warmii, Mazurach i Śląsku 4. Sytuacja w Galicji 5. Ukraiński ruch narodowy 6. <i>Za waszą i naszą wolność</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Józefa Bema, Adama Mickiewicza – wyjaśnia przyczyny wybuchu Wiosny Ludów na ziemiach polskich pod zaborami – wskazuje na mapie zabory, w których doszło do wystąpień w 1848 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania wielkopolskiego (IV–V 1848), uwłaszczenia chłopów w Galicji (1848) – identyfikuje postać Ludwika Mierosławskiego – opisuje przebieg Wiosny Ludów w Wielkim Księstwie Poznańskim – omawia przebieg Wiosny Ludów w Galicji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: porozumienia w Jarosławcu (IV 1848), bitwy pod Miłosławiem (IV 1848), – identyfikuje postacie: Franza von Stadiona, Wojciecha Chrzanowskiego, Józefa Wysockiego, Henryka Dembińskiego – charakteryzuje wkład Polaków w wydarzenia Wiosny Ludów w Europie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu serwituty – zna datę powstania Komitetu Narodowego w Poznaniu (III 1848) – identyfikuje postacie: Józefa Lompy, Emanuela Smółki, Gustawa Gizewiusza, Krzysztofa Mrongowiusza – przedstawia działalność polskich społeczników na Warmii, Mazurach i Śląsku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie znaczenie dla polskiego ruchu niepodległościowego w Galicji miał wzrost świadomości narodowościowej wśród Rusinów – ocenia skutki Wiosny Ludów na ziemiach polskich – ocenia decyzję władz austriackich o uwłaszczeniu
7. Kultura polska doby	1. Kultura polska	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

romantyzmu	2. po utracie niepodległości 3. Narodziny romantyzmu 4. Polski mesjanizm 5. Początki badań historii Polski	– wyjaśnia znaczenie terminu romantyzm – identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina – wymienia poglądy romantyków	– wyjaśnia znaczenie terminu racjonalizm – identyfikuje postać Joachima Lelewela – wyjaśnia, na czym polegał konflikt romantyków z klasykami – przedstawia najwybitniejszych polskich twórców epoki romantyzmu	– wyjaśnia znaczenie terminów: mesjanizm, salon artystyczny – charakteryzuje warunki, w jakich ukształtował się polski romantyzm – wyjaśnia, czym był polski mesjanizm	– zna datę opublikowania ballady <i>Romantyczność</i> Adama Mickiewicza – identyfikuje postać Andrzeja Towiańskiego, Artura Grottera – przedstawia sytuację kultury polskiej po utracie niepodległości	– ocenia wpływ romantyzmu na niepodległościowe postawy Polaków
------------	---	--	---	--	--	--

POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU II

ROZDZIAŁ III: EUROPA I ŚWIAT PO WIOŚNIE LUDÓW

1. Stany Zjednoczone w XIX wieku	1. Rozwój Stanów Zjednoczonych 2. Podział na Północ i Południe 3. Przyczyny wojny secesyjnej 4. Wojna secesyjna 5. Stany Zjednoczone po wojnie secesyjnej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: wojna secesyjna, Północ, Południe – zna datę wojny secesyjnej (1861–1865) – identyfikuje postać Abrahama Lincolna – wymienia przyczyny i skutki wojny secesyjnej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: secesja, Konfederacja, Unia, wojna totalna – zna datę wydania dekretu o zniesieniu niewolnictwa (1863) – identyfikuje postacie: Roberta Lee, Ulyssesa Granta – charakteryzuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa – omawia społeczne, polityczne i gospodarcze skutki wojny secesyjnej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: taktyka spalonej ziemi, abolicjonizm, demokraci, republikanie – zna daty: wyboru Abrahama Lincolna na prezydenta USA (1860), secesji Karoliny Południowej (1860), powstania Skonfederowanych Stanów Ameryki (1861) – omawia przyczyny podziału Stanów Zjednoczonych na Północ i Południe – opisuje przebieg wojny secesyjnej – wyjaśnia, jakie konsekwencje dla dalszego przebiegu wojny miał dekret o zniesieniu niewolnictwa	Uczeń: – zna daty: wprowadzenia zakazu przywozu niewolników do Stanów Zjednoczonych (1808), bitwy pod Gettysburgiem (VII 1863), kapitulacji wojsk Konfederacji (VI 1865), ataku na Fort Sumter (IV 1861) – wskazuje na mapie etapy rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w. – przedstawia przyczyny i skutki rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w. – porównuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa	Uczeń: – ocenia znaczenie zniesienia niewolnictwa w Stanach Zjednoczonych – ocenia skutki wojny secesyjnej
----------------------------------	---	--	---	---	---	--

<p>2. Zjednoczenie Włoch i Niemiec</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dwie koncepcje zjednoczenia Włoch 2. Piemont 3. Zjednoczenie Włoch 4. Powstanie Królestwa Włoskiego 5. Polityka Prus 6. Wojny Prus z Danią i Austrią 7. Wojna z Francją 8. Komuna Paryska 9. Polacy w Komunie Paryskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania Królestwa Włoch (1861), ogłoszenia powstania II Rzeszy Niemieckiej (18 I 1871) – identyfikuje postacie: Giuseppe Garibaldi, Ottona von Bismarcka – wymienia etapy zjednoczenia Włoch i Niemiec – przedstawia skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla Europy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: wyprawa „tysiąca czerwonych koszul”, <i>risorgimento</i> – zna daty: wojny Prus z Austrią (1866), wojny francusko-pruskiej (1870–1871) – identyfikuje postacie: Camilla Cavoura, Wilhelma I, Napoleona III – wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu Włoch odegrał Giuseppe Garibaldi – omawia etapy zjednoczenia Niemiec – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko-pruskiej – wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu Niemiec odegrał Otto von Bismarck 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu komunardzi – zna daty: bitew pod Magentą i Solferino (1859), wojny Prus i Austrii z Danią (1864), pokoju we Frankfurcie nad Menem (1871), bitwy pod Sadową (1866), powstania Związku Północno-niemieckiego (1867), bitwy pod Sedanem (1870), Komuny Paryskiej (III–V 1871) – wskazuje na mapie etapy zjednoczenia Włoch i Niemiec – omawia koncepcje zjednoczenia Włoch – opisuje przebieg procesu zjednoczenia Włoch – wyjaśnia, dlaczego Piemont stał się ośrodkiem zjednoczenia Włoch – przedstawia koncepcje zjednoczenia Niemiec – omawia skutki wojen Prus z Danią i Austrią dla procesu zjednoczenia Niemiec – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki Komuny Paryskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania Niemieckiego Związku Celnego (1834), zawarcia sojuszu Piemontu z Francją (1858), wojny Piemontu z Austrią (1859), wybuchu powstania w Królestwie Obojga Sycylii (1860), objęcia tronu w Prusach przez Wilhelma I (1861), powstania Czerwonego Krzyża (1863), zajęcia Wenecji przez Królestwo Włoch (1866), powstania Austro-Węgier (1867), zajęcia Państwa Kościelnego przez Królestwo Włoskie (1870) – identyfikuje postacie: Wiktora Emanuela II, Jarosława Dąbrowskiego, Walerego Wróblewskiego – wskazuje okoliczności powstania Czerwonego Krzyża – wyjaśnia okoliczności powstania Austro-Węgier – przedstawia rolę Polaków w Komunie Paryskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia rolę Ottona von Bismarcka w procesie zjednoczenia Niemiec – ocenia metody stosowane przez Ottona Bismarcka, Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldi w procesie zjednoczenia swoich państw – dostrzega najważniejsze podobieństwa i różnice w procesie zjednoczenia Włoch i Niemiec
<p>3. Kolonializm w XIX wieku</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przyczyny ekspansji kolonialnej 2. Kolonizacja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: faktoria handlowa, Kompania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: powstanie sipajów, powstanie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wybuchu pierwszej wojny opiumowej (1839), 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę mocarstw kolonialnych wobec podbitych ludów i państw

	<p>3. Afryki</p> <p>4. Polityka kolonialna w Azji</p> <p>5. Skutki polityki kolonialnej</p> <p>6. Brytyjskie imperium kolonialne</p> <p>7. Konflikty kolonialne</p>	<p>kolonializm – identyfikuje postać królowej Wiktorii</p> <p>– wymienia przyczyny i skutki ekspansji kolonialnej</p>	<p>Wschodnioindyjska – zna datę otwarcia Japonii na świat (1854)</p> <p>– identyfikuje postać Cecila Johna Rhodesa</p> <p>– wskazuje na mapie posiadłości kolonialne Wielkiej Brytanii</p> <p>– wymienia państwa, które uczestniczyły w kolonizacji Afryki i Azji</p> <p>– przedstawia skutki ekspansji kolonialnej dla państw europejskich i mieszkańców terenów podbitych</p>	<p>Mahdiego, wojny opiumowe, wojny burskie, powstanie bokserów</p> <p>– wskazuje na mapie tereny świata, które podlegały kolonizacji pod koniec XIX w.</p> <p>– przedstawia proces kolonizacji Afryki i Azji</p> <p>– wymienia przyczyny konfliktów kolonialnych</p> <p>– wskazuje przykłady konfliktów kolonialnych</p>	<p>wybuchu powstania Mahdiego (1881)</p> <p>– porównuje proces kolonizacji Afryki i Azji</p> <p>– przedstawia stosunek państw azjatyckich do ekspansji europejskiej</p> <p>– charakteryzuje kolonialne imperium Wielkiej Brytanii</p>	
4. Rozwój nowych ruchów politycznych	<p>1. W stronę demokracji</p> <p>2. Socjaliści i anarchiści</p> <p>3. Nowe ideologie</p> <p>4. Emancypacja kobiet</p> <p>5. Prawa wyborcze dla kobiet</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: system republikański, partia polityczna, monarchia parlamentarna, demokratyzacja</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał proces demokratyzacji</p> <p>– wymienia nowe ruchy polityczne w Europie drugiej połowie XIX w.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: socjaliści, socjaldemokracja, komuniści, chrześcijańska demokracja (chadecja), nacjonalizm, emancypantki, sufrażystki</p> <p>– identyfikuje postacie: Karola Marksa, Leona XIII</p> <p>– przedstawia założenia programowe socjalistów</p> <p>– charakteryzuje założenia programowe chrześcijańskiej demokracji</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał nowoczesny nacjonalizm</p> <p>– wymienia postulaty emancypantek i sufrażystek</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja proletariacka, społeczeństwo industrialne, Międzynarodówka, anarchizm, terror indywidualny, szowinizm, syjonizm</p> <p>– zna daty: powstania I Międzynarodówki (1864), ogłoszenia encykliki <i>Rerum novarum</i> (1891)</p> <p>– przedstawia cele i metody działania anarchistów</p> <p>– omawia różnice między zwolennikami socjaldemokracji a komunistami</p> <p>– wyjaśnia, jakie okoliczności wpłynęły na narodziny ruchu</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: solidaryzm społeczny, reformiści/rewizjoniści</p> <p>– zna datę ustanowienia 1 maja Świętem Pracy (1889)</p> <p>– przedstawia wpływ ideologii nacjonalizmu na kształtowanie się różnych postaw wobec narodu i mniejszości narodowych</p> <p>– przedstawia okoliczności kształtowania się syjonizmu i jego założenia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– porównuje systemy ustrojowe w XIX-wiecznej Europie</p> <p>– ocenia następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego</p> <p>– ocenia metody stosowane przez anarchistów</p> <p>– ocenia poglądy emancypantek i sufrażystek oraz metody i skutki ich działalności</p>

				emancypacji kobiet		
5. Postęp techniczny i zmiany cywilizacyjne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój nauk przyrodniczych 2. Rozwój medycyny i higieny 3. Rozwój komunikacji i transportu 4. Nowe środki transportu 5. Życie codzienne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu teoria ewolucji – identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej–Curie – wymienia odkrycia naukowe, które wpłynęły na rozwój nauk przyrodniczych i medycznych – wskazuje wynalazki, które miały wpływ na życie codzienne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu pasteryzacja – zna daty: ogłoszenia teorii ewolucji przez Karola Darwina (1859), przyznania Nagród Nobla dla Marii Skłodowskiej–Curie (1903 i 1911), pierwszego lotu samolotem (1903), wynalazienia telefonu (1876) – identyfikuje postacie: Ludwika Pasteura, Orville’a i Wilbura Wright, Thomasa Alwę Edisona, Alexandra Grahama Bella – przedstawia założenia teorii ewolucji – omawia kierunki rozwoju medycyny i higieny – charakteryzuje rozwój komunikacji i transportu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu promieniotwórczość – zna daty: odkrycia promieni X (1895), budowy Kanału Sueskiego (1859–1869), budowy Kanału Panamskiego (1904–1914), pierwszego lotu sterowcem (1900), opatentowania fonografu (1878), wynalazienia gramofonu (1887) – identyfikuje postacie: Dmitrija Mendelejewa, Pierre’a Curie, Wilhelma Roentgena, Guglielma Marconiego – wyjaśnia, jakie znaczenie miała budowa wielkich kanałów morskich – wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne w XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wynalazienia szczepionki przeciwko wściekliznie (1885), odkrycia bakterii gruźlicy i cholery (1903) – identyfikuje postacie: Roberta Kocha, Karla Benza, Johna Dunlopa, Gottlieba Daimlera, Rudolfa Diesela, Ferdynanda Zeppelina, Josepha Swana – wyjaśnia, jakie czynniki miały wpływ na spadek liczby zachorowań i śmiertelności w XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu – ocenia znaczenie budowy Kanału Sueskiego i Kanału Panamskiego dla rozwoju komunikacji
6. Kultura przełomu XIX i XX wieku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Literatura i prasa 2. Sztuka i architektura 3. Kultura masowa 4. Upowszechnienie sportu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: kultura masowa, pozytywizm, impresjonizm – przedstawia cechy charakterystyczne kultury masowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: realizm, naturalizm, secesja – identyfikuje postacie: Auguste’a Comte’a, Charlesa Dickensa, Juliusza Verne’a, Lwa Tołstoja, Auguste’a Renoira, Auguste’a i Louisa Lumière – charakteryzuje nowe kierunki w sztuce i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu historyzm – zna daty: początków kina (1895), pierwszych nowożytnych igrzysk olimpijskich (1896) – identyfikuje postacie: Émile’a Zoli, Fiodora Dostojewskiego, Josepha Conrada, Edgara Degasa, Pierre’a de Coubertina 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę pierwszej wystawy impresjonistów (1874) – wyjaśnia znaczenie terminu symbolizm, ekspresjonizm, futuryzm – wyjaśnia, w jaki sposób podglądy pozytywistów wpłynęły na literaturę i sztukę przełomu XIX i XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie kina dla rozwoju kultury masowej – ocenia zjawisko upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w.

			<p>architekturze</p> <p>– wyjaśnia, czym charakteryzowało się malarstwo impresjonistów</p> <p>– wymienia idee, które miały rozwijać wśród młodych pokoleń igrzyska olimpijskie</p>	<p>– wyjaśnia, jakie cele społeczne przyświecały literaturze i sztuce przełomu wieków</p> <p>– przedstawia okoliczności upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w.</p>		
Tajemnice sprzed wieków – Kim byli impresjoniści?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Salon Odrzuconych 2. Impresjoniści na dworcu kolejowym 3. <i>Impresja – wschód słońca</i> 		<p>Uczeń:</p> <p>– wymienia cechy malarstwa impresjonistycznego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach powstało określenie <i>impresjoniści</i></p> <p>– określa tematykę dzieł impresjonistów</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– przedstawia okoliczności, w jakich powstał Salon Odrzuconych</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę pełnił Salon w życiu kulturalnym Francji w XIX w.</p>

POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU III

ROZDZIAŁ IV: ZIEMIE POLSKIE PO WIOŚNIE LUDÓW

1. Ziemie polskie przed powstaniem styczniowym	<ol style="list-style-type: none"> 1. Praca organiczna 2. Zabór austriacki po Wiośnie Ludów 3. Odwilż posewastopolska 4. „Czerwoni” i „biali” 5. Przyczyny powstania styczniowego 6. „Rewolucja moralna” w Królestwie 	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: praca organiczna</p> <p>– zna datę manifestacji patriotycznych w Królestwie Polskim (1861)</p> <p>– identyfikuje postacie: Karola Marcinkowskiego, Hipolita Cegielskiego</p> <p>– wymienia założenia pracy organicznej</p> <p>– określa</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „czerwoni”, „biali”, autonomia, modernizacja</p> <p>– zna datę mianowania Aleksandra Wielopolskiego dyrektorem Komisji Wyznań i Oświecenia Publicznego (1861)</p> <p>– identyfikuje postacie: Dezyderego Chłapowskiego, Aleksandra II, Jarosława Dąbrowskiego, Aleksandra Wielopolskiego</p> <p>– wymienia przykłady</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Bazar, odwilż (wiosna) posewastopolska</p> <p>– zna datę wprowadzenia stanu wojennego w Królestwie Polskim (1861)</p> <p>– identyfikuje postać Andrzeja Zamoyskiego</p> <p>– przedstawia proces polonizacji urzędów w Galicji</p> <p>– charakteryzuje odwilż posewastopolską w Królestwie Polskim</p> <p>– wyjaśnia, jaki cel stawiali sobie</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu „rewolucja moralna”</p> <p>– zna daty: powstania Bazaru (1841), założenia Towarzystwa Rolniczego (1858)</p> <p>– identyfikuje postacie: Leopolda Kronenberga, Agenora Gołuchowskiego</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę pełniły manifestacje patriotyczne w przededniu wybuchu powstania</p> <p>– porównuje programy polityczne „czerwonych”</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia postawy społeczeństwa polskiego wobec polityki zaborców</p> <p>– ocenia politykę Aleksandra Wielopolskiego</p>
--	---	---	--	--	--	--

	Polskim	przyczyny powstania styczniowego	realizacji programu pracy organicznej – wyjaśnia, na czym polegała autonomia galicyjska – przedstawia programy polityczne „białych” i „czerwonych”	organizatorzy manifestacji patriotycznych – wskazuje różnicę w stosunku do powstania zbrojnego między „czerwonymi” i „białymi”	i „białych”	
2. Powstanie styczniowe	1. Wybuch powstania 2. Przebieg powstania 3. Powstańcy styczniowi 4. Upadek powstania	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: branka, wojna partyzancka – zna daty: wybuchu powstania (22 I 1863), ukaz o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim (III 1864) – identyfikuje postać Romualda Traugutta – wymienia przyczyny i okoliczności wybuchu powstania styczniowego – omawia rolę Romualda Traugutta w powstaniu styczniowym – wskazuje przyczyny upadku powstania styczniowego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: kosynierzy, Tymczasowy Rząd Narodowy – zna daty: ogłoszenia manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego (22 I 1863), stracenia Romualda Traugutta (VIII 1864) – przedstawia reformy Aleksandra Wielopolskiego – charakteryzuje przebieg walk powstańczych – omawia okoliczności i skutki wprowadzenia dekretu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Komitet Centralny Narodowy – zna datę aresztowania Romualda Traugutta (IV 1864) – identyfikuje postacie: Ludwika Mierosławskiego, Mariana Langiewicza Teodora Berga – wskazuje na mapie zasięg działań powstańczych, tereny objęte działaniami dużych grup powstańczych – omawia cele programowe Tymczasowego Rządu Narodowego – charakteryzuje politykę władz powstańczych – wyjaśnia, jaką rolę w upadku powstania odegrała kwestia chłopska	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: żuawi śmierci, państwo podziemne – zna daty: mianowania Aleksandra Wielopolskiego naczelnikiem Rządu Cywilnego (1862), objęcia dyktatury przez Mariana Langiewicza (III 1863) – identyfikuje postacie Zygmunta Sierakowskiego, Józefa Hauke–Bosaka, Stanisława Brzóska – przedstawia sposób organizacji konspiracyjnego państwa polskiego w czasie powstania styczniowego	Uczeń: – ocenia stosunek Aleksandra Wielopolskiego do konspiracji niepodległościowej – ocenia postawy dyktatorów powstania styczniowego
3. Represje po powstaniu styczniowym	1. Represje po upadku powstania	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: lojalizm, Kraj	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: kubitka, tajne	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Uniwersytet	Uczeń: – ocenia politykę caratu wobec ludności polskiej na ziemiach zabranych

	<p>styczniowe go</p> <p>2. Rusyfikacja</p> <p>3. Walka z polskim Kościołem</p> <p>4. Polacy na zesłaniu</p> <p>5. Powstanie zabajkalskie</p> <p>6. Postawy wobec rusyfikacji</p>	<p>terminów: rusyfikacja, pozytywiści</p> <p>– wymienia bezpośrednie represje wobec uczestników powstania styczniowego</p> <p>– przedstawia postawy Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji</p>	<p>Przywiślański, „noc apuchtinowska”</p> <p>– identyfikuje postać Aleksandra Apuchtina</p> <p>– przedstawia politykę władz carskich wobec Królestwa Polskiego</p> <p>– charakteryzuje proces rusyfikacji w Królestwie Polskim</p>	<p>komplety, trójjózalizm</p> <p>– zna datę powstania Szkoły Głównej Warszawskiej (1862)</p> <p>– identyfikuje postać Michaiła Murawjowa</p> <p>– omawia walkę władz carskich z polskim Kościołem</p> <p>– charakteryzuje proces rusyfikacji na ziemiach zabranych</p>	<p>Latający, Towarzystwo Oświaty Narodowej, generał–gubernator</p> <p>– zna datę powstania zabajkalskiego (1866)</p> <p>– omawia rolę i postawy Polaków na zesłaniu</p>	<p>– ocenia postawy Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji</p>
4. W zaborze pruskim i austriackim	<p>1. Germanizacja i kulturkampf</p> <p>2. Antypolska polityka władz</p> <p>3. Walka Polaków z germanizacją</p> <p>4. Autonomia galicyjska</p> <p>5. Stańczycy</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu germanizacja</p> <p>– zna datę protestu dzieci we Wrześni (1901)</p> <p>– identyfikuje postacie: Ottona von Bismarcka, Michała Drzymały</p> <p>– charakteryzuje politykę germanizacji</p> <p>– przedstawia postawy Polaków wobec germanizacji</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: autonomia kulturkampf, strajk szkolny, rugi pruskie, – zna daty: rozpoczęcia rugów pruskich (1885), strajku szkolnego w Wielkopolsce (1906)</p> <p>– identyfikuje postać Marii Konopnickiej</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała polityka kulturkampfu</p> <p>– opisuje przejawy polityki germanizacyjnej w gospodarce i oświacie</p> <p>– wymienia instytucje autonomiczne w Galicji</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Komisja Kolonizacyjna, Hakata</p> <p>– zna daty: wprowadzenia języka niemieckiego jako jedyne państwowego w Wielkopolsce (1876), powstania Komisji Kolonizacyjnej (1886),</p> <p>– identyfikuje postacie: Mieczysława Ledóchowskiego, Józefa Szujskiego</p> <p>– przedstawia postawę polskiego Kościoła wobec kulturkampfu</p> <p>– omawia działalność instytucji prowadzących politykę germanizacji</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu stańczycy</p> <p>– zna daty: ogłoszenia tzw. noweli osadniczej (1904), wprowadzenia tzw. ustawy kagańcowej (1908)</p> <p>– identyfikuje postacie: Agenora Gołuchowskiego, Kazimierza Badeniego, Piotra Wawrzyniaka</p> <p>– przedstawia okoliczności nadania Galicji autonomii przez władze austriackie</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w życiu Galicji odgrywali stańczycy</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia postawy Polaków wobec polityki germanizacyjnej władz pruskich</p> <p>– ocenia znaczenie autonomii galicyjskiej dla rozwoju polskiego życia narodowego</p> <p>– ocenia poglądy stańczyków na problem polskich powstań narodowych</p>
5. Rozwój gospodarczy ziem polskich	<p>1. Przemiany gospodarcze ziem zaboru rosyjskiego</p> <p>2. Pod</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu emigracja zarobkowa</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: burżuazja, inteligencja, ziemieństwo</p> <p>– zna datę zniesienia granicy celnej z Rosją</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: asymilacja, spółdzielnie oszczędnościowo–pożyczkowe</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: haskala serwituty, famuły</p> <p>– zna datę pierwszego lotu samolotem na</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia postawy Polaków wobec różnych problemów związanych z rozwojem gospodarczym ziem polskich pod zaborami</p>

	<p>panowanie pruskie</p> <p>3. Gospodarka Galicji</p> <p>4. Łódź wielko-przemysłowa</p> <p>5. Przemiany społeczne na ziemiach polskich</p> <p>6. Asymilacja Żydów</p> <p>7. Przemiany cywilizacyjne na ziemiach polskich</p>	<p>– zna datę uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim (1864)</p> <p>– identyfikuje postać Hipolita Cegielskiego</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i wskazuje kierunki emigracji zarobkowej Polaków pod koniec XIX w.</p> <p>– wskazuje na mapie okęgi przemysłowe w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych</p>	<p>(1851)</p> <p>– identyfikuje postać Ignacego Łukasiewicza</p> <p>– wymienia grupy społeczne, które wykształciły się w społeczeństwie polskim w XIX w.</p> <p>– opisuje okęgi przemysłowe w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych</p> <p>– omawia rozwój przedsiębiorczości Polaków w zaborze pruskim i wymienia jej przykłady</p> <p>– charakteryzuje rozwój gospodarczy Galicji</p> <p>– omawia przykłady przemian cywilizacyjnych na ziemiach polskich w XIX w.</p>	<p>– zna datę zakończenia budowy kolei warszawsko-wiedeńskiej (1848)</p> <p>– identyfikuje postać Franciszka Stefczyka</p> <p>– przedstawia uwarunkowania rozwoju przemysłu w Królestwie Polskim</p> <p>– przedstawia rozwój przemysłu i rolnictwa w zaborze pruskim</p> <p>– omawia rozwój Łodzi jako miasta przemysłowego</p> <p>– omawia rozwój spółdzielczości w Galicji</p> <p>– charakteryzuje przemiany społeczne na ziemiach polskich</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał proces asymilacji Żydów i jakie były jego skutki</p>	<p>ziemiach polskich (1910)</p> <p>– porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich trzech zaborów</p>	
<p>6. Nowe ruchy polityczne na ziemiach polskich</p>	<p>1. Ruch socjalistyczny na ziemiach polskich</p> <p>2. Ruch narodowy</p> <p>3. Rozwój ruchu ludowego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: powstania Polskiej Partii Socjalistycznej (1892), Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego (1897), Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903)</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu solidaryzm narodowy</p> <p>– zna daty: powstania Wielkiego Proletariatu (1882), Polskiej Partii Socjaldemokratycznej Galicji i Śląska (1897)</p> <p>– identyfikuje postacie: Ludwika Waryńskiego, Stanisława Wojciechowskiego, Ignacego Daszyńskiego</p> <p>– przedstawia cele ruchu robotniczego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: endencja, internacjonalizm</p> <p>– identyfikuje postacie: Bolesława Limanowskiego, Róży Luksemburg, Juliana Marchlewskiego, Franciszka Stefczyka</p> <p>– omawia okoliczności narodzin ruchu robotniczego na ziemiach polskich</p> <p>– charakteryzuje program nurtu</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: program brukselski, program paryski</p> <p>– zna daty powstania Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (1893), Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy (1900), Ligi Narodowej (1893), Stronnictwa Ludowego (1895)</p> <p>– identyfikuje postacie Stanisława</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ miała działalność partii politycznych na postawy Polaków pod zaborami</p> <p>– ocenia skalę realizacji haseł polskich partii politycznych w XIX i na początku XX w.</p>

		Dmowskiego, Wincentego Witosa – wskazuje partie należące do ruchu socjalistycznego, narodowego i ludowego – wymienia założenia programowe Polskiej Partii Socjalistycznej, Stronnictwa Narodowo– – Demokratycznego, Polskiego Stronnictwa Ludowego	– charakteryzuje program nurtu niepodległościowego w polskim ruchu socjalistycznym – omawia założenia programowe ruchu narodowego – charakteryzuje program ruchu ludowego	rewolucyjnego w polskim ruchu socjalistycznym – wyjaśnia, dlaczego polski ruch ludowy powstał i rozwinął się w Galicji	Stojałowskiego, Marii i Bolesława Wystouchów – porównuje założenia programowe PPS i SDKPiL	
7. Organizacje niepodległościowe na początku XX wieku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewolucja 1905 roku na ziemiach polskich 2. Powstanie łódzkie 3. Działalność polskich partii politycznych 4. Skutki rewolucji 5. Działania organizacji Bojowej PPS 6. Orientacje polityczne Polaków na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: orientacja prorosyjska, orientacja proaustriacka, krwawa niedziela – zna datę rewolucji 1905–1907 – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego – omawia skutki rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich – charakteryzuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: strajk powszechny, Organizacja Bojowa PPS, organizacja paramilitarna – zna daty krwawej niedzieli (22 I 1905), powstania Związku Walki Czynnej (1908) – identyfikuje postacie: Kazimierza Sosnkowskiego, Władysława Sikorskiego – wymienia przyczyny rewolucji 1905–1907 w Rosji i Królestwie Polskim – przedstawia przebieg rewolucji 1905–1907 w Królestwie Polskim – przedstawia działania Organizacji Bojowej PPS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Duma Państwowa, Macierz Szkolna, strajk szkolny – zna daty: powstania łódzkiego (I–VI 1905), powstania Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych (1912) – wskazuje na mapie ośrodki wystąpień robotniczych w czasie rewolucji 1905–1907 – omawia przebieg powstania łódzkiego – opisuje działalność polskich partii politycznych w czasie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: podziału na PPS–Frację Rewolucyjną i PPS– – Lewicę (1906), utworzenia Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” (1867) – identyfikuje postać Józefa Mireckiego – porównuje założenia programowe orientacji niepodległościowych do 1914 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia stosunek polskich partii politycznych do rewolucji 1905–1907 – ocenia postawy Polaków w przededniu nadciągającego konfliktu międzynarodowego

	7. początku XX wieku Organizacje niepodległościowe	orientację proaustriacką i prorosyjską	– wymienia polskie organizacje niepodległościowe działające pod zaborami	rewolucji 1905–1907 – przedstawia okoliczności ukształtowania się orientacji politycznych Polaków na początku XX w.		
Tajemnice sprzed wieków – Jak działała Organizacja Bojowa PPS?	1. Pierwsze wystąpienie zbrojne 2. Broń 3. Rozwój Organizacji Bojowej PPS 4. Jak uwolniono więźniów politycznych? 5. Akcja czterech premierów	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Organizacja Bojowa PPS – identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego – wyjaśnia cele, dla których została powołana Organizacja Bojowa PPS	Uczeń: – zna datę powstania Organizacji Bojowej PPS (1904) – opisuje udział Organizacji Bojowej PPS w rewolucji 1905–1907 w Królestwie Polskim	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: „akcje dynamitowe”, „krwawa środa” – identyfikuje postacie: Walerego Sławka, Tomasza Arciszewskiego – przedstawia okoliczności pierwszego zbrojnego wystąpienia Organizacji Bojowej PPS	Uczeń: – zna daty: „krwawej środy” (1906), napadu na pociąg pod Bezdanami (1908) – identyfikuje postacie: Stefana Okrzei, Aleksandra Prystora – omawia na wybranych przykładach działalność Organizacji Bojowej PPS	Uczeń: – omawia strukturę organizacyjną Organizacji Bojowej PPS – ocenia skuteczność działań Organizacji Bojowej PPS
8. Kultura polska na przełomie XIX i XX wieku	1. Kultura narodowa Polaków 2. Polski pozytywizm 3. Rola historii 4. Malarstwo historyczne 5. Kultura Młodej Polski 6. Początki kultury masowej 7. Sztuka polska	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, Młoda Polska – identyfikuje postacie: Henryka Sienkiewicza, Elizy Orzeszkowej, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta, Marię Konopnicką, Jana Matejkę – wyjaśnia, na czym polegała	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: modernizm, pozytywizm warszawski – identyfikuje postacie: Juliusza i Wojciecha Kossaków, Artura Grottgera, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego – wyjaśnia, dlaczego Galicja stała się centrum polskiej nauki i kultury – przedstawia hasła pozytywistów warszawskich – omawia realizację haseł	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: literatura postyczniowa, skauting – zna daty: otwarcia Polskiej Akademii Umiejętności (1873), powołania Towarzystwa Oświaty Ludowej (1872), utworzenia Polskiej Macierzy Szkolnej (1906) – identyfikuje postacie: Aleksandra Świętochowskiego, Stanisława Przybyszewskiego, Jana Kasprowicza – wyjaśnia wpływ poglądów	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: cyganeria, ogródki jordanowskie, neoromantyzm – identyfikuje postacie: Wojciecha Gersona, Artura Górskiego, Kazimierza Prószyńskiego, Henryka Jordana, Andrzeja Małkowskiego – wyjaśnia, jaki wpływ na przemianę światopoglądowe miała klęska powstania styczniowego	Uczeń: – charakteryzuje sztukę polską przełomu XIX i XX w. – ocenia skuteczność tworzenia literatury i malarstwa ku pokrzepieniu serc

	przełomu XIX i XX w.	literatura i malarstwo tworzone ku pokrzepieniu serc – podaje przykłady literatury i malarstwa tworzonego ku pokrzepieniu serc	pracy u podstaw – charakteryzuje kulturę Młodej Polski – wymienia cechy kultury masowej na ziemiach polskich przełomu XIX i XX w.	pozytywistycznych na rozwój literatury – wyjaśnia, jaką rolę miało popularyzowanie historii wśród Polaków pod zaborami		
--	----------------------	--	---	--	--	--

POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU IV

ROZDZIAŁ V: I WOJNA ŚWIATOWA

1. Świat na drodze ku wojnie światowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nowe mocarstwa 2. Konflikty między europejskimi mocarstwami 3. Konflikty kolonialne 4. Wyścig zbrojeń 5. Rywalizacja na morzach 6. Wojna rosyjsko-japońska 7. Konflikty na Bałkanach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: trójprzymierze / państwa centralne, trójporozumienie / ententa, aneksja – zna daty: zawarcia trójprzymierza (1882), powstania trójporozumienia (1907) – wskazuje na mapie państwa należące do trójprzymierza i trójporozumienia, – wskazuje cele trójprzymierza i trójporozumienia – wyjaśnia, na czym polegał 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: pacyfizm, kocioł bałkański – zna daty: wojny rosyjsko-japońskiej (1904–1905), I wojny bałkańskiej (1912), II wojny bałkańskiej (1913) – wskazuje na mapie państwa, które w wyniku wojen bałkańskich zdobyły największe tereny – omawia przyczyny narastania konfliktów między europejskimi mocarstwami – przedstawia przejawy rywalizacji mocarstw na morzach i oceanach – wyjaśnia, jak doszło do wybuchu wojny rosyjsko-japońskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: podpisania układu rosyjsko-francuskiego (1892), podpisania porozumienia francusko-brytyjskiego (1904), podpisania porozumienia rosyjsko-brytyjskiego (1907), bitwy pod Cuszimą (1905) – wyjaśnia, jaki wpływ na ład światowy miało powstanie nowych mocarstw w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – opisuje okoliczności powstania trójprzymierza i trójporozumienia – omawia przebieg wojny rosyjsko-japońskiej i jej skutki – przedstawia przyczyny i skutki wojen bałkańskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wojny rosyjsko-tureckiej (1877–1878), kongresu berlińskiego (1878), aneksji Bośni i Hercegowiny przez Austro-Węgry (1908) – przedstawia wpływ konfliktów kolonialnych na sytuację w Europie – opisuje sytuację na Bałkanach w drugiej połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ konfliktów kolonialnych na sytuację w Europie – ocenia wpływ konfliktów bałkańskich na zaostrzenie sytuacji międzynarodowej w Europie
--	---	---	--	---	--	---

		wyścig zbrojeń				
2. Na frontach I wojny światowej	<ol style="list-style-type: none"> Wybuch I wojny światowej Wojna na morzach Walki na zachodzie Europy Walki na Bałkanach i we Włoszech Wojna pozycyjna Koniec Wielkiej Wojny Kapitulacja Niemiec 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Wielka Wojna, front – zna daty: I wojny światowej (1914–1918), podpisania kapitulacji przez Niemcy w Compiègne (11 XI 1918) – wymienia cechy charakterystyczne prowadzenia i przebiegu działań wojennych w czasie I wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: ultimatum, wojna błyskawiczna, wojna pozycyjna – zna daty: zamachu w Sarajewie (28 VI 1914), przyłączenia się Włoch do ententy (1915), ogłoszenia nieograniczonej wojny podwodnej (1917), podpisania traktatu brzeskiego (3 III 1918) – wskazuje na mapie państwa europejskie walczące w Wielkiej Wojnie po stronie ententy i państw centralnych – przedstawia okoliczności wybuchu Wielkiej Wojny – wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny miało wprowadzenie nowych rodzajów broni – wskazuje przyczyny klęski państw centralnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu U-Boot – zna daty: wypowiedzenia wojny Serbii przez Austro-Węgry (28 VII 1914), bitwy nad Marną (IX 1914), bitwy pod Verdun (1916), bitwy pod Ypres (1915), ataku Niemiec na Belgię i Francję (III 1914), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Stany Zjednoczone (IV 1917), kapitulacji Austro-Węgier (XI 1918) – identyfikuje postacie: Franciszka Ferdynanda Habsburga, Karola I Habsburga, Wilhelma II, Paula von Hindenburga – przedstawia proces kształtowania się bloku państw centralnych i państw ententy – przedstawia okoliczności kapitulacji państw centralnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: przyłączenia się Japonii do ententy (1914), przyłączenia się Turcji do państw centralnych (1914), bitwy o Gallipoli (1915), przyłączenia się Bułgarii do państw centralnych (1915), zatopienia Lusitanii (1915), bitwy nad Sommą (1916), bitwy jutlandzkiej (1916), przyłączenia się Grecji do ententy (1917), buntu marynarzy w Kilonii (XI 1918) – wyjaśnia, jaki wpływ na losy wojny miała sytuacja wewnętrzna w Niemczech i Austro-Węgrzech – opisuje przebieg walk na froncie zachodnim – przedstawia przebieg walk na Bałkanach i we Włoszech 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki ogłoszenia przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej – omawia przebieg wojny na morzach i oceanach – ocenia skutki zastosowania przez Niemcy gazów bojowych
Tajemnice sprzed wieków – Jakie były początki czołgów?	<ol style="list-style-type: none"> Pierwsze „zbiorniki” Pierwsze czołgi na froncie Powstanie sił pancernych Walka w 	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia zalety i wady zastosowania czołgów w czasie I wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady zastosowania czołgów w czasie I wojny światowej – wyjaśnia okoliczności narodzin broni pancernej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności powstania brytyjskich sił pancernych i określa ich wartość bojową 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia użyteczność czołgów w prowadzeniu działań wojennych

	czołgach					
3. I wojna światowa na ziemiach polskich	<ol style="list-style-type: none"> Walki na froncie wschodnim Zniszczenia wojenne na ziemiach polskich U boku państw centralnych Formacje polskie u boku Rosji Wojsko polskie we Francji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Legiony Polskie – zna datę sformowania Legionów Polskich (1914) – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego – przedstawia okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie i wskazuje cele ich działalności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys przysięgowy, Polska Organizacja Wojskowa – zna daty: powstania Kompanii Kadrowej (1914), bitwy pod Gorlicami (1915), kryzysu przysięgowego (VII 1917), powstania Polskiej Organizacji Wojskowej (1914) – wskazuje na mapie rejony walk Legionów Polskich – omawia udział polskich formacji zbrojnych u boku państw centralnych i u boku ententy – wyjaśnia, jak zaborcy w czasie I wojny światowej traktowali ziemie Królestwa Polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Legion Puławski, Błękitna Armia – zna daty: bitwy pod Tannenbergiem (VIII 1914), bitwy pod Kostiuchnowką (1916), bitwy pod Rokitną (1915), bitwy pod Kaniowem (1918) – identyfikuje postać Józefa Hallera – wskazuje na mapie podział ziem polskich w 1915 r. – przedstawia genezę i organizację Legionów Polskich – wyjaśnia, jakie znaczenie dla sprawy niepodległości Polski miała działalność Polskiej Organizacji Wojskowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu wojna manewrowa – zna daty: wkroczenia Kompanii Kadrowej do Królestwa Polskiego (6 VIII 1914), powstania Komitetu Narodowego Polskiego w Warszawie (1914), powstania Naczelnego Komitetu Narodowego (1914), powstania Legionu Puławskiego (1914), powstania Komitetu Narodowego Polskiego w Lozannie (1917) – opisuje przebieg działań wojennych na froncie wschodnim – przedstawia okoliczności utworzenia wojska polskiego we Francji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje taktykę prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim – ocenia sposób traktowania ziem polskich przez zaborców w czasie I wojny światowej – ocenia wkład Legionów Polskich w odzyskanie niepodległości przez Polaków
4. Rewolucje w Rosji	<ol style="list-style-type: none"> Rewolucja lutowa Okres dwuwładzy Rosyjskie stronnictwa polityczne Przewrót bolszewicki Wojna domowa Armia Czerwona Rosja po 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja lutowa, rewolucja październikowa – zna daty: wybuchu rewolucji lutowej (III 1917), wybuchu rewolucji październikowej (XI 1917) – identyfikuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: bolszewicy, Rada Komisarzy Ludowych, Armia Czerwona, łagry – zna daty: wojny domowej w Rosji (1919–1922), powstania ZSRS (XII 1922) – identyfikuje postać Mikołaja II – wskazuje na mapie miejsce wybuchu rewolucji lutowej oraz ośrodki, które zapoczątkowały 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: dwuwładza, Rząd Tymczasowy, biała gwardia, Czeka, dyktatura proletariatu, tezy kwietniowe – zna daty obalenia caratu przez Rząd Tymczasowy (15 III 1917), ogłoszenia tezy kwietniowych przez Lenina (IV 1917) – zamordowania rodziny carskiej (VII 1918) – identyfikuje postacie: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: eserowcy, mienszewicy, kadeci – zna daty: powstania Rady Komisarzy Ludowych (XI 1917), ogłoszenia konstytucji (VII 1918) – identyfikuje postacie: Aleksandra Kiereńskiego, Grigorija Rasputina – wymienia rosyjskie stronnictwa polityczne i przedstawia ich założenia programowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji – ocenia skutki przewrotu bolszewickiego dla Rosji i Europy

	rewolucji	postać Włodzimierza Lenina – wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej i październikowej	rewolucje październikową – przedstawia okoliczności wybuchu rewolucji październikowej i omawia jej przebieg – charakteryzuje sytuację w Rosji po rewolucji październikowej	Feliksa Dzierżyńskiego, Lwa Trockiego – omawia sytuację wewnętrzną w Rosji w czasie I wojny światowej – określa przyczyny, omawia przebieg i skutki wojny domowej w Rosji	– omawia przebieg rewolucji lutowej – omawia losy rodziny carskiej	
5. Sprawa polska w czasie I wojny światowej	1. Państwa zaborcze a sprawa polska 2. Akt 5 listopada 3. Sprawa polska w polityce ententy 4. Polacy na konferencji paryskiej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Akt 5 listopada (manifest dwóch cesarzy) – zna daty: wydania manifestu dwóch cesarzy (5 XI 1916), podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919) – identyfikuje postacie: Ignacego Jana Paderewskiego, Romana Dmowskiego – wymienia postanowienia Aktu 5 listopada – wymienia postanowienia konferencji wersalskiej w sprawie polskiej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Rada Regencyjna – zna datę programu pokojowego prezydenta Wilsona (8 I 1918) – identyfikuje postacie: Thomasa Woodrowa Wilsona, Władysława Grabskiego – przedstawia stosunek państw centralnych do sprawy polskiej – omawia sprawę polską w polityce państw ententy	Uczeń: – zna daty: ogłoszenia odezwy cara Mikołaja II (1916), powstania Rady Regencyjnej (1917), odezw Rządu Tymczasowego i bolszewików (1917) – identyfikuje postacie: Aleksandra Kakowskiego, Zdzisława Lubomirskiego, Józefa Ostrowskiego, Georgesa Clemenceau, Davida Lloyd George'a – omawia udział delegacji polskiej na konferencji wersalskiej	Uczeń: – zna datę ogłoszenia odezwy Mikołaja Romanowa do Polaków (VIII 1914) – identyfikuje postacie Mikołaja Mikołajewicza, Karła Kuka, Hansa von Beselera – przedstawia zależności między sytuacją militarną państw centralnych i ententy podczas I wojny światowej a ich stosunkiem do sprawy polskiej	Uczeń: – ocenia, jakie znaczenie dla Polaków miał Akt 5 listopada i program pokojowy prezydenta Wilsona

POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU V

ROZDZIAŁ VI: ŚWIAT W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

<p>1. Świat po I wojnie światowej</p>	<p>1. Ład wersalski 2. Zniszczenia i straty po I wojnie światowej 3. Nowy układ sił w Europie 4. Liga Narodów 5. Wielki kryzys gospodarczy</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Wielka Czwórka, Liga Narodów, wielki kryzys gospodarczy – zna daty: podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919), powstania Ligi Narodów (1920) – wskazuje na mapie państwa europejskie decydujące o ładzie wersalskim – wymienia postanowienia traktatu wersalskiego</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: demilitaryzacja, ład wersalski, czarny czwartek, New Deal – zna daty: obrad konferencji paryskiej (XI 1918–VI 1919), układu w Locarno (1925), czarnego czwartku (24 X 1929), wprowadzenia New Deal (1933) – identyfikuje postać Franklina Delano Roosevelta – wskazuje na mapie państwa powstałe w wyniku rozpadu Austro–Węgier, państwa bałtyckie – przedstawia zniszczenia i straty po I wojnie światowej – wyjaśnia cel powstania Ligi Narodów – charakteryzuje przejawy wielkiego kryzysu gospodarczego i sposoby radzenia sobie z nim</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: plebiscyt, europeizacja, wolne miasto, mały traktat wersalski – zna daty: podpisania traktatów z Austrią (1919) i Węgrami (1920) oraz traktatu z Turcją (1920) – identyfikuje postać Kemala Mustafy – wskazuje na mapie zmiany terytorialne wynikające z traktatu wersalskiego – charakteryzuje układ sił w powojennej Europie – przedstawia zasady, na jakich opierał się ład wersalski – charakteryzuje działalność Ligi Narodów – wskazuje przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego – omawia skutki wielkiego kryzysu gospodarczego</p>	<p>Uczeń: – zna daty: wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów (1926), wstąpienia ZSRS do Ligi Narodów (1934) – omawia postanowienia pokojów podpisanych z dawnymi sojusznikami Niemiec – wyjaśnia, jaką rolę w podważeniu ładu wersalskiego odegrał układ w Locarno</p>	<p>Uczeń: – ocenia skuteczność funkcjonowania ładu wersalskiego – ocenia wpływ wielkiego kryzysu gospodarczego na sytuację polityczną w Europie</p>
<p>2. Narodziny faszyzmu</p>	<p>1. Włochy po I wojnie światowe 2. Rządy faszystów we Włoszech 3. Nazizm 4. Republika</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: faszyzm, marsz na Rzym, narodowy socjalizm (nazizm), antysemityzm, obóz koncentracyjny,</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: „czarne koszule”, ustawy norymberskie, autorytaryzm, totalitaryzm – zna datę przyjęcia ustaw norymberskich</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: pakti laterańskie, noc długich noży, noc kryształowa – zna daty: przejęcia przez Benita Mussoliniego funkcji premiera (1922),</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: korporacja, system monopartyjny, pucz, indoktrynacja – zna daty: powstania Związków Włoskich Kombatantów (1919), puczu monachijskiego (1923),</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia, dlaczego w Europie zyskały popularność rządy autorytarne – ocenia zbrodniczą politykę nazistów do 1939 r. – ocenia wpływ polityki prowadzonej przez Benita Mussoliniego i Adolfa Hitlera na życie obywateli</p>

	<p>5. weimarska Przejęcie władzy przez Hitlera</p> <p>6. Społeczeństwo III Rzeszy</p> <p>7. Zbrodnie nazistów do 1939 roku</p> <p>8. Faszyzm i autorytaryzm w innych państwach europejskich</p>	<p>führer – zna daty: marszu na Rzym (1922), przejęcia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza (I 1933)</p> <p>– identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera</p> <p>– charakteryzuje ideologię faszystowską</p> <p>– charakteryzuje ideologię nazistowską</p>	<p>(1935)</p> <p>– identyfikuje postać Josefa Goebbelsa</p> <p>– wskazuje na mapie Europy państwa demokratyczne, totalitarne i autorytarne</p> <p>– opisuje okoliczności przejęcia władzy przez Benita Mussoliniego i Adolfa Hitlera</p> <p>– charakteryzuje politykę nazistów wobec Żydów</p>	<p>funkcjonowania Republiki Weimarskiej (1919–1933), powstania paktów laterańskich (1929), przejęcia pełnej władzy w Niemczech przez Adolfa Hitlera (VIII 1934), nocy kryształowej (1938)</p> <p>– przedstawia sytuację Niemiec po zakończeniu I wojny światowej</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób naziści kontrolowali życie obywateli</p>	<p>powstania Narodowej Partii Faszystowskiej (1921), podpalenia Reichstagu (II 1933)</p> <p>– identyfikuje postacie: Piusa XI, Alfreda Rosenberga</p> <p>– przedstawia sytuację Włoch po zakończeniu I wojny światowej</p> <p>– omawia przyczyny popularności faszystów we Włoszech i nazistów w Niemczech</p>	
<p>Tajemnice sprzed wieków – W jaki sposób Niemcy odbudowali swoją armię?</p>	<p>1. Decyzje konferencji paryskiej</p> <p>2. Czołgi jako ciągniki rolnicze</p> <p>3. Szkolenie żołnierzy</p> <p>4. Współpraca z ZSRS</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna datę zawarcia układu w Rapallo (1922)</p> <p>– wymienia postanowienia traktatu wersalskiego dotyczące armii niemieckiej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– przedstawia sposoby łamania przez Niemcy postanowień traktatu wersalskiego dotyczących wojska</p> <p>– opisuje współpracę niemiecko–radziecką w dziedzinie militarnej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: Reichswehra</p> <p>– zna datę wypowiedzenia przez Niemcy klauzul militarnych traktatu wersalskiego (1935)</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– omawia proces szkolenia żołnierzy na potrzeby przyszłej armii niemieckiej</p> <p>– przedstawia rozwój niemieckiej broni pancernej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia wojskową współpracę między Niemcami a ZSRS i jej wpływ na zagrożenie pokoju międzynarodowego</p>
<p>3. ZSRS – imperium komunistyczne</p>	<p>1. Rozwój terytorialny Rosji Radzieckiej i ZSRS w okresie międzywojennym</p> <p>2. Rządy Józefa Stalina</p> <p>3. Propaganda</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: stalinizm, kult jednostki</p> <p>– zna daty: utworzenia ZSRS (30 XII 1922), paktu Ribbentrop–Mołotow (23 VIII</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Nowa Ekonomiczna Polityka, wielka czystka, NKWD, łagier</p> <p>– zna daty: ogłoszenia NEP (1921), układu w Rapallo (1922)</p> <p>– identyfikuje postacie: Lwa Trockiego, Władysława Mołotowa, Joachima</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: kołchoz, Gułag, kolektywizacja rolnictwa, gospodarka planowa</p> <p>– zna daty: kolektywizacji rolnictwa (1928), głodu na Ukrainie (1932–1933), wielkiej czystki (1936–1938), represji wobec Polaków w ZSRS (1937–</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: komunizm wojenny, sowchoz</p> <p>– wskazuje na mapie największe skupiska łagrów</p> <p>– przedstawia rozwój terytorialny Rosji Sowieckiej i ZSRS</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego system komunistyczny w ZSRS jest</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia politykę Stalina wobec przeciwników</p> <p>– ocenia skutki reform gospodarczych wprowadzonych w ZSRS przez Stalina</p> <p>– ocenia zbrodniczą politykę komunistów do 1939 r.</p>

	<p>wy wizerunek Stalina</p> <p>4. Gospodarka ZSRS</p> <p>5. Zbrodnie komunistyczne do 1939 roku</p> <p>6. Głód na Ukrainie</p> <p>7. Relacje ZSRS— Niemcy do 1939 roku</p>	<p>1939)</p> <p>– identyfikuje postać Józefa Stalina</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób w ZSRS realizowano kult jednostki</p> <p>– wymienia cechy charakterystyczne państwa stalinowskiego</p>	<p>Ribbentropa</p> <p>– opisuje metody stosowane przez Józefa Stalina w celu umocnienia swoich wpływów</p> <p>– wymienia zbrodnie komunistyczne do 1939 r.</p> <p>– omawia relacje między ZSRS a Niemcami do 1939 r.</p>	<p>1938)</p> <p>– wskazuje na mapie obszar głodu w latach 1932–1933</p> <p>– omawia reformy gospodarcze Józefa Stalina</p> <p>– omawia okoliczności przejścia władzy przez Józefa Stalina</p>	<p>oceniany jako zbrodniczy</p> <p>– charakteryzuje politykę gospodarczą w Rosji Sowieckiej po zakończeniu I wojny światowej</p>	
<p>4. Kultura i zmiany społeczne w okresie międzywojennym</p>	<p>1. Społeczne skutki I wojny światowej</p> <p>2. Wpływ mass mediów na społeczeństwa</p> <p>3. Komunikacja</p> <p>4. Nowe trendy w architekturze i sztuce</p> <p>5. Sztuka filmowa</p> <p>6. Zmiany społeczne w dwudziestoleciu międzywojennym</p> <p>7. Przemiany w modzie</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: mass media, propaganda</p> <p>– wymienia rodzaje mass mediów</p> <p>– przedstawia społeczne skutki I wojny światowej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu indoktrynacja</p> <p>– zna datę przyznania prawa wyborczego kobietom w Polsce (1918)</p> <p>– przedstawia rozwój środków komunikacji w okresie międzywojennym</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego sztuka filmowa cieszyła się coraz większą popularnością</p> <p>– wymienia nowe nurty w architekturze i sztuce</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: modernizm, funkcjonalizm</p> <p>– zna datę pierwszej audycji radiowej (1906)</p> <p>– wyjaśnia, jakie cele przyświecały nowym trendom w architekturze i sztuce</p> <p>– charakteryzuje zmiany społeczne w dwudziestoleciu międzywojennym</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: dadaizm, surrealizm, futurizm</p> <p>– zna datę pierwszego wręczenia Oscarów (1929)</p> <p>– wyjaśnia i ocenia wpływ mass mediów na społeczeństwo w dwudziestoleciu międzywojennym</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia wpływ mass mediów na rozwój propagandy w państwach totalitarnych</p> <p>– ocenia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie po zakończeniu I wojny światowej</p>
<p>5. Świat</p>	<p>1. Militaryzac</p>	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>

na drodze II wojnie światowej	<p>ja Niemiec i powstanie osi Berlin–Rzym–Tokio</p> <p>2. <i>Anschluss</i> Austrii</p> <p>3. Wojna domowa w Hiszpanii</p> <p>4. Układ monachijski</p> <p>5. i kolejne zdobycze niemieckie</p> <p>Ekspansja Japonii</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu: aneksja, <i>Anschluss</i>, oś Berlin–Rzym–Tokio (państwa osi)</p> <p>– zna daty: <i>Anschlussu</i> Austrii (III 1938), aneksji Czech i Moraw przez III Rzeszę (III 1939)</p> <p>– identyfikuje postacie: Benito Mussoliniego, Adolfa Hitlera</p> <p>– wskazuje na mapie państwa europejskie, które padły ofiarą agresji Niemiec i Włoch</p> <p>– wymienia cele, jakie przyświecały państwom totalitarnym w polityce zagranicznej</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>appeasement</i>, remilitaryzacja</p> <p>– zna daty: remilitaryzacji Nadrenii (1936), wojny domowej w Hiszpanii (1936–1939), ataku Japonii na Chiny (1937), konferencji w Monachium (29–30 IX 1938), zajęcia Zaolzia przez Polskę (X 1938),</p> <p>– identyfikuje postać Francisco Franco</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Hiszpanii</p> <p>– przedstawia przyczyny <i>Anschlussu</i> Austrii</p> <p>– wymienia postanowienia konferencji w Monachium</p> <p>– charakteryzuje kolejne etapy podboju Europy przez Adolfa Hitlera do sierpnia 1939 r.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu państwo marionetkowe</p> <p>– zna daty: przywrócenia powszechnej służby wojskowej w Niemczech (1935), zajęcia przez Niemcy Okręgu Kłajpedy (III 1939)</p> <p>– identyfikuje postać Neville’a Chamberlaina</p> <p>– przedstawia proces militaryzacji Niemiec</p> <p>– wymienia strony walczące ze sobą w hiszpańskiej wojnie domowej</p> <p>– omawia okoliczności zwołania konferencji monachijskiej</p> <p>– przedstawia skutki decyzji podjętych na konferencji monachijskiej</p> <p>– charakteryzuje sytuację w Europie pod koniec lat 30. XX w.</p>	<p>– zna daty: aneksji Mandżurii przez Japonię (1931), podboju Libii przez Włochy (1932), wojny włosko–abisyńskiej (1935–1936), zajęcia Albanii przez Włochy (1939), zbombardowania Guerniki (1937), proklamowania niepodległości Słowacji (III 1939)</p> <p>– identyfikuje postacie: Édouarda Daladiera, Józefa Tiso</p> <p>– wyjaśnia wpływ polityki <i>appeasementu</i> na politykę zagraniczną Niemiec</p> <p>– charakteryzuje włoską ekspansję terytorialną do 1939 r.</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki ekspansji Japonii na Dalekim Wschodzie</p>	<p>– ocenia postawę polityków państw zachodnich na konferencji w Monachium</p> <p>– ocenia skutki polityki <i>appeasementu</i> dla Europy</p>
-------------------------------	--	---	--	--	---	---

POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU VI

ROZDZIAŁ VII: POLSKA W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

1. Odrodzenie Rzeczypospolitej	<p>1. Sytuacja międzynarodowa</p> <p>2. Pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich</p> <p>3. Odzyskanie</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: przekazania władzy wojskowej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (11 XI 1918)</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu Tymczasowy Naczelnik Państwa</p> <p>– zna datę: powołania rządu Jędrzeja Moraczewskiego (18 XI 1918)</p> <p>– identyfikuje postacie: Ignacego Daszyńskiego,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu unifikacja</p> <p>– zna daty: powstania Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej (7 XI 1918), powstania Naczelnej Rady Ludowej (14 XI 1918), wydania</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: powstania Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego (19 X 1918), powstania Polskiej Komisji Likwidacyjnej Galicji i Śląska Cieszyńskiego (28 X 1918), przekazania władzy cywilnej Józefowi</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia polityczne starania Polaków w przededniu odzyskania niepodległości</p> <p>– ocenia rolę, jaką odegrał Józef Piłsudski w momencie odzyskania niepodległości</p>
--------------------------------	---	---	---	--	---	--

	<p>4. 11 listopada</p> <p>5. Rząd Jędrzeja Moraczewskiego</p>	<p>niepodległości</p> <p>Piłsudskiego, Romana Dmowskiego – wymienia pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich – omawia okoliczności przejęcia władzy przez Józefa Piłsudskiego</p>	<p>Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Jana Paderewskiego – określa zasięg wpływów pierwszych ośrodków władzy – opisuje działania pierwszych rządów polskich po odzyskaniu niepodległości – omawia dążenia władz polskich do uzyskania przez Polskę uznania międzynarodowego</p>	<p>dekretu o powołaniu Tymczasowego Naczelnika Państwa (22 XI 1918), powołania rządu Ignacego Jana Paderewskiego (I 1919) – przedstawia sytuację międzynarodową jesienią 1918 r. – wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja międzynarodowa, która zaistniała pod koniec 1918 r., wpłynęła na odzyskanie niepodległości przez Polskę</p>	<p>Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (14 XI 1918), Tymczasowego Komitetu Rządzącego we Lwowie (24 XI 1918) – przedstawia założenia programowe pierwszych ośrodków władzy</p>	
<p>2. Walka o granicę wschodnią</p>	<p>1. Koncepcje granicy wschodniej</p> <p>2. Konflikt polsko-ukraiński</p> <p>3. Orłęta Lwowskie</p> <p>4. Wyprawa kijowska</p> <p>5. Ofensywa bolszewików w</p> <p>6. Bitwa Warszawska i nadniemieńska</p> <p>7. Pokój ryski</p> <p>8. Polsko-litewskie spory terytorialne</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: „cud nad Wisłą”</p> <p>– zna daty: Bitwy Warszawskiej (15 VIII 1920), pokoju w Rydze (18 III 1921)</p> <p>– wskazuje na mapie granicę wschodnią ustaloną w pokoju ryskim</p> <p>– przedstawia postawy Polaków wobec zagrożenia niepodległości ze strony bolszewików</p> <p>– wymienia postanowienia pokoju ryskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna, Rada Obrony Państwa „bunt” Żeligowskiego</p> <p>– zna daty: bitwy nadniemieńskiej (22–28 IX 1920), „buntu” Żeligowskiego (9 X 1920)</p> <p>– identyfikuje postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, Lucjana Żeligowskiego, Wincentego Witosa, Michaiła Tuchaczewskiego</p> <p>– omawia koncepcje polskiej granicy wschodniej</p> <p>– wskazuje na mapie miejsca bitew stoczonych z Rosjanami</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu linia Curzona</p> <p>– zna daty: układu z Symonem Petlurą (IV 1920), powołania Rady Obrony Państwa (VII 1920), włączenia Litwy Środkowej do Polski (III 1922)</p> <p>– identyfikuje postacie: Symona Petlury, Tadeusza Rozwadowskiego, Władysława Sikorskiego, Siemiona Budionnego</p> <p>– wskazuje na mapie tereny zajęte przez Armię Czerwoną do sierpnia 1920 r.</p> <p>– porównuje koncepcję inkorporacyjną i federacyjną</p> <p>– opisuje przebieg</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: utworzenia Zachodnioukraińskiej Republiki Ludowej (X/XI 1918), polskiej ofensywy wiosennej (1919), powstania Tymczasowego Komitetu Rewolucyjnego Polski (VII 1920), przekazania Wilna przez bolszewików Litwinom (VII 1920), bitwy pod Zadwórzem (1920), bitwy pod Komarowem (31 VIII 1920)</p> <p>– identyfikuje postacie: Feliksa Dzierżyńskiego, Juliana Marchlewskiego</p> <p>– przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego pod koniec 1918 i 1 1919 r.</p> <p>– omawia okoliczności</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia postawę Polaków wobec ekspansji ukraińskiej w Galicji Wschodniej</p> <p>– ocenia postanowienia pokoju ryskiego</p>

			w 1920 r. – omawia przebieg Bitwy Warszawskiej i jej skutki – przedstawia, w jaki sposób Polska przyłączyła ziemię wileńską	ofensywy bolszewickiej w 1920 r. – przedstawia przebieg i skutki kontrofensywy polskiej w 1920 r.	podjęcia przez wojska polskie wyprawy kijowskiej i jej skutki	
Tajemnice sprzed wieków – Jak doszło do „cudu nad Wisłą”?	1. Mobilizacja społeczeństwa 2. Przygotowanie kontruderzenia 3. „Cud nad Wisłą”	Uczeń: – identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego – wyjaśnia, dlaczego Bitwę Warszawską nazwano „cudem nad Wisłą”	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: mobilizacja – zna datę opracowania planu Bitwy Warszawskiej (5/6 VIII 1920) – omawia plany strategiczne wojsk polskich przed Bitwą Warszawską	Uczeń: – identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Tadeusza Rozwadowskiego – przedstawia postaci, które miały wpływ na wynik Bitwy Warszawskiej	Uczeń: – identyfikuje postacie Maxime’a Weyganda, Józefa Hallera, Edgara Vincenta lorda d’Abernona – charakteryzuje spór o autorstwo zwycięstwa Polaków w Bitwie Warszawskiej	Uczeń: – ocenia postawy Polaków wobec zagrożenia niepodległości ze strony bolszewików – ocenia spór wokół autorstwa planu Bitwy Warszawskiej
3. Kształtowanie się granicy zachodniej i południowej	1. Powstanie wielkopolskie 2. Ustalenie północnej granicy 3. Zaślubiny z morzem 4. Wolne Miasto Gdańsk 5. Pierwsze i drugie powstanie śląskie 6. Trzecie powstanie śląskie 7. Konflikt polsko-czechosłowacki	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu plebiscyt – zna datę wybuchu powstania wielkopolskiego (27 XII 1918) – wskazuje na mapie obszar Wolnego Miasta Gdańska, obszary plebiscytowe – wymienia wydarzenia, które miały wpływ na kształt zachodniej granicy państwa polskiego – wyjaśnia, jakie znaczenie dla niepodległej	Uczeń: – zna daty: plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu (11 VII 1920), plebiscytu na Górnym Śląsku (20 III 1921), trzeciego powstania śląskiego (V–VII 1921) – identyfikuje postacie: Ignacego Jana Paderewskiego, Wojciecha Korfatego – wskazuje na mapie obszar powstania wielkopolskiego – omawia przebieg i skutki powstania wielkopolskiego – omawia okoliczności plebiscytów Warmii, Mazurach i Powiślu oraz na Górnym Śląsku – przedstawia przyczyny i	Uczeń: – zna daty: przybycia Ignacego Jana Paderewskiego do Poznania (26 XII 1918), pierwszego powstania śląskiego (VIII 1919), zaślubin Polski z morzem (10 II 1920), podziału Śląska Cieszyńskiego (VII 1920), drugiego powstania śląskiego (VIII 1920) – identyfikuje postacie: Józefa Dowbora-Muśnickiego, Józefa Hallera – wskazuje na mapie zasięg powstań śląskich, Śląsk Cieszyński – przedstawia okoliczności zaślubin Polski z morzem	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu konwencja górnośląska – opisuje konflikt polsko-czechosłowacki i jego skutki – przedstawia proces kształtowania się zachodniej i północnej granicy państwa polskiego	Uczeń: – ocenia postawę Polaków wobec sytuacji politycznej w Wielkopolsce w końcu 1918 r. – ocenia przyczyny klęski Polski w plebiscycie na Warmii, Mazurach i Powiślu – ocenia postawę Polaków wobec walki o polskość Śląska

		Polski miał dostęp do morza	skutki powstań śląskich			
4. Rządy parlamentarne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Trudne początki niepodległości 2. Pierwsze wybory parlamentarne 3. Konstytucja z 1921 roku 4. Scena polityczna II Rzeczypospolitej 5. Elekcja i śmierć Narutowicza 6. Rządy parlamentarne w latach 1919–1926 7. Kryzys rządów parlamentarnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Naczelnik Państwa, konstytucja marcowa – zna daty: uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921), wyboru Gabriela Narutowicza na prezydenta (XII 1922) – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego – omawia postanowienia konstytucji marcowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: system parlamentarny, czynne i bierne prawo wyborcze, hiperinflacja, wojna celna – zna daty: pierwszych wyborów do sejmu ustawodawczego (26 I 1919), zabójstwa prezydenta Gabriela Narutowicza (16 XII 1922) – identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Wojciecha Korfatego, Ignacego Daszyńskiego, Władysława Grabskiego – charakteryzuje zadania, jakie stanęły przed władzami odradzającej się Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: mała konstytucja, partyjniactwo – zna datę wprowadzenia podziału na województwa (1919), uchwalenia małej konstytucji (20 II 1919) – wymienia postanowienia małej konstytucji – omawia okoliczności i skutki zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza – przedstawia przejawy kryzysu rządów parlamentarnych – charakteryzuje rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: sejm ustawodawczy, Zgromadzenie Narodowe, kontrasygnata – identyfikuje postacie: Romana Rybarskiego, Maurycego Zamoyskiego, Jana Baudouin de Courtenaya – przedstawia okoliczności pierwszych wyborów prezydenckich – charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczypospolitej – wyjaśnia wpływ słabości politycznej rządów parlamentarnych na pozycję międzynarodową II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia pozycję ustrojową Naczelnika Państwa – ocenia rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926
5. Zamach majowy i rządy sanacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zamach majowy 2. Walki podczas zamachu majowego 3. Zmiany konstytucji 4. Rządy sanacyjne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: zamach majowy, sanacja, konstytucja kwietniowa – zna daty: początku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: piłsudzcy, obóz sanacyjny, autorytaryzm, wybory brzeskie, proces brzeski – zna daty: dymisji rządu i prezydenta Stanisława Wojciechowskiego (14 V 1926), wyborów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: dekret, nowela sierpniowa, Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, Centrolew, „cuda nad urną” – zna daty: uchwalenia noweli sierpniowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: grupa pułkowników, grupa zamkowa, Obóz Zjednoczenia Narodowego – zna daty: powołania rządu „Chjeno-Piasta” (10 V 1926), powstania BBWR 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje polski autorytaryzm na tle przemian politycznych w Europie – ocenia zamach majowy i jego wpływ na losy II Rzeczypospolitej i jej obywateli – ocenia metody, jakimi władze sanacyjne walczyły z opozycją polityczną

	<p>5. Represje w stosunku do opozycji</p> <p>6. Obóz w Berezie Kartuskiej</p> <p>7. Rządy sanacyjne po śmierci Piłsudskiego</p> <p>8. Polski autorytaryzm na tle europejskim</p>	<p>zamachu majowego (12 V 1926), uchwalenia konstytucji kwietniowej (23 IV 1935)</p> <p>– identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego, Ignacego Mościckiego</p> <p>– opisuje skutki polityczne i ustrojowe zamachu majowego</p> <p>– charakteryzuje rządy sanacyjne</p> <p>– przedstawia postanowienia konstytucji kwietniowej</p>	<p>brzeskich (XI 1930), procesu brzeskiego (1932)</p> <p>– identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Stanisława Wojciechowskiego, Macieja Rataja</p> <p>– omawia przyczyny zamachu majowego</p> <p>– charakteryzuje przebieg zamachu majowego</p>	<p>(2 VIII 1926), wyboru Ignacego Mościckiego na prezydenta (1 VI 1926), śmierci Józefa Piłsudskiego (12 V 1935)</p> <p>– identyfikuje postacie: Walerego Sławka, Edwarda Rydza-Śmigłego, Władysława Sikorskiego</p> <p>– przedstawia politykę sanacji wobec opozycji</p> <p>– omawia rządy sanacyjne po śmierci Józefa Piłsudskiego</p>	<p>(1928), powstania Centrolewu (1929), Kongresu Obrony Prawa i Wolności (29 VI 1930), powstania OZN-u (1937)</p> <p>– identyfikuje postacie: Kazimierza Bartla, Adama Koca</p> <p>– porównuje pozycję prezydenta w konstytucjach marcowej i kwietniowej</p>	
6. Gospodarka II Rzeczypospolitej	<p>1. Problemy gospodarcze odrodzonej Polski</p> <p>2. Reforma walutowa Grabskiego</p> <p>3. Odbudowa gospodarcza</p> <p>4. Reforma rolna</p> <p>5. Wielki kryzys gospodarczy w Polsce</p> <p>6. Nowe inwestycje przemysłu</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Polska A i Polska B, Centralny Okręg Przemysłowy</p> <p>– wskazuje na mapie obszar Polski A</p> <p>i Polski B, obszar COP-u, Gdynię</p> <p>– wymienia różnice między Polską A i Polską B</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę gospodarczą odgrywał</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu reforma walutowa</p> <p>– zna daty: reformy walutowej Władysława Grabskiego (1924), rozpoczęcia budowy Gdyni (1921), rozpoczęcia budowy COP-u (1937)</p> <p>– identyfikuje postacie: Eugeniusza Kwiatkowskiego, Władysława Grabskiego</p> <p>– omawia reformy rządu Władysława Grabskiego</p> <p>– przedstawia przyczyny budowy portu w Gdyni i jego znaczenie dla</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu reforma rolna</p> <p>– zna daty: ustawy o reformie rolnej (1920 i 1925), początku wielkiego kryzysu (1929)</p> <p>– przedstawia problemy gospodarcze, z jakimi borykała się Polska po odzyskaniu niepodległości</p> <p>– omawia założenia i realizację reformy rolnej</p> <p>– charakteryzuje wielki kryzys gospodarczy w Polsce</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu magistrala węglowa</p> <p>– wskazuje na mapie przebieg magistrali węglowej</p> <p>– opisuje sposoby przezwyciężania trudności gospodarczych przez władze II Rzeczypospolitej</p> <p>– przedstawia działania podjęte w celu modernizacji gospodarki Polski w dwudziestoleciu międzywojennym</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia wpływ reform Władysława Grabskiego na sytuację gospodarczą II Rzeczypospolitej</p> <p>– ocenia znaczenie portu gdyńskiego dla gospodarki II Rzeczypospolitej</p> <p>– ocenia gospodarczą działalność Eugeniusza Kwiatkowskiego</p>

	7. Port morski w Gdyni	Centralny Okręg Przemysłowy	polskiej gospodarki – przedstawia założenia 4-letniego planu gospodarczego Eugeniusza Kwiatkowskiego i jego realizację			
7. Społeczeństwo odrodzonej Polski	1. Społeczeństwo II Rzeczypospolitej 2. Państwo wielu narodów 3. Polityka wobec mniejszości i narodowych 4. Rozwój edukacji	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu analfabetyzm – omawia strukturę narodowościową i wyznaniową II Rzeczypospolitej – wyjaśnia, w jaki sposób władze odrodzonego państwa polskiego walczyły z analfabetyzmem	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: asymilacja narodowa, asymilacja państwowa, getto ławkowe – zna datę reformy Janusza Jędrzejewicza (1932) – identyfikuje postać Janusza Jędrzejewicza – przedstawia strukturę społeczną II Rzeczypospolitej – wyjaśnia, na czym polegać miała asymilacja narodowa i państwowa – omawia rozwój edukacji w II Rzeczypospolitej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>numerus clausus</i> – opisuje sytuację społeczną Polski w międzywojennej Polsce – charakteryzuje politykę władz II Rzeczypospolitej wobec Ukraińców – omawia stosunki polsko-żydowskie – wymienia przykłady wyższych uczelni funkcjonujących w II Rzeczypospolitej	Uczeń: – zna daty: przeprowadzenia spisów powszechnych w II Rzeczypospolitej (1921 i 1931), zbliżenia się Ruchu Narodowo-Radykalnego do Obozu Zjednoczenia Narodowego (1937) – charakteryzuje przykłady realizacji polityki asymilacyjnej w latach 30. XX w.	Uczeń: – ocenia położenie mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej – ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych
8. Osiągnięcia II Rzeczypospolitej	1. Osiągnięcia polskich naukowców w 2. Literatura międzywojenna 3. Technika i transport II Rzeczypospolitej 4. Polskie kino w okresie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Enigma – identyfikuje postać Władysława Reymonta – przedstawia najważniejsze osiągnięcia kultury polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: – zna datę otrzymania Literackiej Nagrody Nobla przez Władysława Reymonta (1924) – identyfikuje postacie: Stefana Żeromskiego, Zofię Nałkowską, Marię Dąbrowską, Witolda Gombrowicza, Juliana Tuwima, Stanisława Ignacego Witkiewicza – wymienia	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: modernizm, ekspresjonizm, funkcjonalizm, lwowska szkoła matematyczna – identyfikuje postacie: Brunona Schulza, Eugeniusza Bodo, Franciszka Żwirki, Stanisława Wigury – wymienia przedstawicieli nauk	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: awangarda, styl narodowy, katastrofizm, formizm, skamandryci, <i>art déco</i> , Awangarda Krakowska, – zna daty: powstania PKP (1926), powstania PLL LOT (1929) – identyfikuje postacie: Tadeusza Kotarbińskiego, Floriana Znanieckiego, Stefana Banacha, Hugona	Uczeń: – charakteryzuje kierunki w sztuce i architekturze II Rzeczypospolitej – ocenia dorobek kultury i nauki polskiej w okresie międzywojennym

	<p>międzywojennym</p> <p>5. Polski modernizm</p> <p>6. Malarstwo i architektura</p>		<p>przedstawicieli polskiej literatury w dwudziestoleciu międzywojennym</p> <p>– prezentuje osiągnięcia polskiej literatury w okresie dwudziestolecia międzywojennego</p> <p>– wymienia osiągnięcia polskich naukowców w dziedzinie nauk matematycznych</p>	<p>matematycznych, twórców filmu i sztuki w Polsce międzywojennej</p> <p>– przedstawia rozwój kinematografii polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym</p>	<p>Steinhaus</p> <p>– wymienia architektów tworzących w okresie II Rzeczypospolitej i ich osiągnięcia</p> <p>– przedstawia nurty w polskiej literaturze oraz grupy poetyckie, jakie rozwinęły się w okresie dwudziestolecia międzywojennego</p>	
9. II Rzeczpospolita na arenie międzynarodowej	<p>1. II Rzeczpospolita i jej sąsiedzi</p> <p>2. Polska polityka zagraniczna</p> <p>3. Układy w Rapallo i Locarno</p> <p>4. Normalizacja stosunków z ZSRS i Niemcami</p> <p>5. Rola II Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna datę układu polsko-francuskiego (II 1921)</p> <p>– identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego</p> <p>– wymienia sojusze, jakie zawarła Polska w dwudziestoleciu międzywojennym</p> <p>– wyjaśnia, które z nich miały stanowić gwarancję bezpieczeństwa II Rzeczypospolitej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „korytarz”, polityka równowagi i „równych odległości”</p> <p>– zna daty: układu polsko-rumuńskiego (III 1921), traktatu polsko-radzieckiego o nieagresji (1932), polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy (1934)</p> <p>– identyfikuje postać Józefa Becka</p> <p>– omawia stosunek państw sąsiednich do II Rzeczypospolitej</p> <p>– charakteryzuje stosunki polsko-radzieckie i polsko-niemieckie w dwudziestoleciu międzywojennym</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu Międzymorze</p> <p>– zna daty: układu w Rapallo (1922), układu w Locarno (1925)</p> <p>– przedstawia koncepcję Józefa Piłsudskiego dotyczącą prowadzenia polityki zagranicznej i przykłady jej realizacji</p> <p>– omawia ideę Międzymorza i wyjaśnia przyczyny jej niepowodzenia</p> <p>– wskazuje zagrożenia, jakie stwarzały dla Polski układy z Rapallo i Locarno</p> <p>– opisuje polską politykę zagraniczną w latach 30. XX w.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu wojna prewencyjna</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ na pozycję międzynarodową Polski miały układy w Rapallo i Locarno</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ na pozycję międzynarodową Polski miały polsko-radziecki traktat o nieagresji i polsko-niemiecka deklaracja o niestosowaniu przemocy</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia pozycję II Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej</p>
10. Polska w przededniu II wojny światowej	<p>1. Zajęcie Zaolzia</p> <p>2. Niemieckie żądania wobec Polski</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: paktu Ribbentrop–Mołotow (23 VIII 1939), polsko-brytyjskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: eksterytorialność</p> <p>– zna daty: zajęcia Zaolzia przez Polskę (2 X</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: przedstawienia po raz pierwszy propozycji tzw. ostatecznego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– przedstawia przyczyny konfliktu polsko-czechosłowackiego o Zaolzie</p> <p>– charakteryzuje relacje</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia postawę rządu polskiego wobec problemu Zaolzia</p> <p>– ocenia postawę społeczeństwa polskiego wobec żądań niemieckich</p>

	<p>3. Sojusz z Wielką Brytanią i Francją</p> <p>4. Pakt Ribbentrop – Mołotow</p>	<p>sojuszu polityczno-wojskowego (25 VIII 1939)</p> <p>– wskazuje na mapie obszary, które na mocy paktu Ribbentrop–Mołotow miały przypaść III Rzeszy i ZSRS</p> <p>– przedstawia żądania, jakie III Rzesza wysunęła wobec Polski w 1938 r.</p> <p>– wymienia postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow</p>	<p>1938), polsko–brytyjskich gwarancji pomocy w razie ataku Niemiec (IV 1939), wypowiedzenia przez Niemcy deklaracji o niestosowaniu przemocy z Polską (IV 1939)</p> <p>– identyfikuje postacie: Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa, Józefa Becka</p> <p>– wskazuje na mapie Zaolzie, tzw. „korytarz”</p> <p>– omawia postawę władz II Rzeczypospolitej wobec żądań niemieckich</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop–Mołotow</p>	<p>uregulowania spraw spornych między Polską a Niemcami (X 1938), przedstawienia po raz ostatni propozycji tzw. ostatecznego uregulowania spraw spornych między Polską a Niemcami (III 1939), przemówienia sejmowego Józefa Becka (5 V 1939)</p> <p>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiło włączenie Zaolzia do II Rzeczypospolitej</p> <p>– wyjaśnia, jakie cele przyświecały polityce zagranicznej Wielkiej Brytanii i Francji wobec Polski w 1939 r.</p> <p>– przedstawia okoliczności zawarcia paktu Ribbentrop–Mołotow</p>	<p>polsko–brytyjskie i polsko–francuskie w przededniu II wojny światowej</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ miały brytyjskie i francuskie gwarancje dla Polski na politykę Adolfa Hitlera</p>	
--	--	---	---	---	--	--

POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU VII

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY HISTORIA KL VIII

Temat lekcji	Zagadnienia, materiał nauczania	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
ROZDZIAŁ I: II WOJNA ŚWIATOWA						
1. Napaść	7. Niemieckie	Uczeń: – wyjaśnia	Uczeń: – wyjaśnia	Uczeń: – wyjaśnia	Uczeń: – wyjaśnia	Uczeń: – ocenia

na Polskę	przygotowania do wojny 8. Polacy w przededniu wojny 9. Wybuch wojny 10. Przebieg walk 11. Napaść sowiecka 12. Zakończenie walk i bilans wojny obronnej	znaczenie terminu: wojna błyskawiczna (<i>Blitzkrieg</i>) – zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939) – identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina – wymienia etapy wojny obronnej Polski – wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r.	znaczenie terminów: bitwa graniczna, „dziwna wojna”, internowanie – zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), kapitulacji Warszawy (28 IX 1939) – identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydz-Śmigłego, Stefana	znaczenie terminów: „polskie Termopile”, Korpus Ochrony Pogranicza (KOP) – zna daty: bitwy nad Bzurą (9–22 IX 1939), ewakuacji władz państwowych i wojskowych z Warszawy (6/7 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939) – identyfikuje postacie: Władysława Raginisa,	znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, Grupy Specjalne (<i>Einsatzgruppen</i>) – zna daty: prowokacji gliwickiej (31 VIII 1939), kapitulacji Helu (2 X 1939), – identyfikuje postacie: Franciszka Dąbrowskiego, Józefa Unruga, Tadeusza Kutrzeby – porównuje plany Polski i Niemiec przygotowane na wypadek wojny – przedstawi	postawę aliantów zachodnich wobec Polski we wrześniu 1939 r. – ocenia postawę władz polskich we wrześniu 1939 r.
-----------	---	--	--	---	--	---

			<p>Starzyńskie go</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej – charakteryzuje etapy wojny obronnej Polski – opisuje przykłady bohaterstw a polskich żołnierzy – przedstawi a przykłady zbrodni wojennych dokonanych przez Niemców w czasie wojny obronnej Polski 	<p>Franciszka Kleeberga</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia miejsca kluczowych bitew wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi i sowieckimi – przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r. – omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop–Mołotow 	<p>a stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski</p>	
2.	7. Wojna	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

<p>Podbój Europy przez Hitlera i Stalina</p>	<p>zimowa</p> <p>8. Atak III Rzeszy na kraje skandynawskie</p> <p>9. Agresja niemiecka na Europę Zachodnią</p> <p>10. Klęska Francji</p> <p>11. Bitwa o Anglię</p> <p>12. Wojna na Bałkanach</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: alianci, bitwa o Anglię, kolaboracja</p> <p>– zna daty: ataku III Rzeszy na Francję (10 V 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940)</p> <p>– wymienia państwa, które padły ofiarą agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu: linia Maginota</p> <p>– zna daty: napaści niemieckiej na Danię i Norwegię (9 IV 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (6 IV 1941)</p> <p>– identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Charles’a de Gaulle’a</p> <p>– wskazuje na mapie obszary zagarnięte przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r.</p> <p>– przedstawia cele polityki Hitlera i</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, państwo marionetkowe, państwo Vichy</p> <p>– zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940),</p> <p>– przedstawia ekspansję ZSRS w latach 1939–1941</p> <p>– opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941</p> <p>– opisuje</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Komitet Wolnej Francji, linia Mannerheima</p> <p>– zna datę: ewakuacji wojsk alianckich z Dunkierki (V–VI 1940)</p> <p>– identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina</p> <p>– omawia sposób przejęcia kontroli nad republikami i bałtyckimi przez ZSRS w 1940 r.</p>	<p>– ocenia sytuację polityczną i militarną w Europie w 1941 r.</p>
--	--	---	---	--	---	---

			<p>Stalina w Europie w latach 1939–1941 – przedstawi a najważniejsze działania wojenne w Europie z lat 1939–1941 – wyjaśnia główne przyczyny pokonania Francji przez armię niemiecką w 1940 r.</p>	<p>skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie</p>		
<p>TSW – Dlaczego Niemcy nie zdobyli Anglii?</p>	<p>4. Jak pokonać flotę brytyjską? 5. Bitwa o Anglię 6. Pierwsza porażka Hitlera</p>	<p>Uczeń: – zna datę: bitwy o Anglię (VII–X 1940) – identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Winstona</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: operacja „Lew morski”, Enigma – wskazuje wynalazki techniczne,</p>	<p>Uczeń: – zna daty: największego nalotu niemieckiego na Wielką Brytanię (15 IX 1940), nalotu na Coventry (14 XI 1940)</p>	<p>Uczeń: – porównuje potencjał militarny wojsk niemieckich i brytyjskich w czasie wojny o Anglię</p>	<p>Uczeń: – ocenia wkład polskich lotników w walki o Wielką Brytanię</p>

		Churchilla – wymienia cele niemieckich ataków lotniczych na Wielką Brytanię	które pomogły Brytyjczykom w walce z Niemcami – przedstawi a militarny wkład Polaków w obronę Wielkiej Brytanii	– identyfikuje postacie Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego, Henryka Zygałskiego – omawia założenia niemieckiego o planu inwazji na Wielką Brytanię – wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Niemiec w bitwie o Anglię		
3. Wojna III Rzeszy z ZSRS	6. Przygotowanie do wojny 7. Atak niemiecki na ZSRS 8. Wielka Wojna Ojczyźnia na 9. Stosunek	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: plan „Barbarossa” – zna daty: agresji Niemiec na ZSRS (22 VI	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: Wielka Wojna Ojczyźniana – zna datę: bitwy pod Moskwą	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: blokada Leningradu, <i>Lend-Lease Act</i> – zna datę: blokady Leningradu	Uczeń: – wskazuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRS – przedstawi a warunki	Uczeń: – ocenia postawę władz sowieckich w czasie Wielkiej Wojny Ojczyźnianej

	<p>ludności ZSRS do okupanta</p> <p>10. Walki o Leningrad i Stalingrad</p>	<p>1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943)</p> <p>– omawia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej</p>	<p>(XI–XII 1941)</p> <p>– identyfikuje postać: Geоргija Żukowa</p> <p>– wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem</p> <p>– wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki</p> <p>– przedstawi a etapy wojny niemiecko-sowieckiej</p> <p>– wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę</p>	<p>(1941–1944)</p> <p>– identyfikuje postać: Friedricha von Paulusa</p> <p>– przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941–1943</p> <p>– charakteryzuje stosunek ludności do okupanta na zajmowanych terenach przez Niemców</p> <p>– przedstawia, w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich</p>	<p>prowadzenia działań wojennych przez Niemcy na terenie ZSRS</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia przewagi militarnej przez ZSRS</p>	
--	--	--	---	---	--	--

			ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r.			
4. Polityka okupacyjna III Rzeszy	6. Polityka niemiecka wobec ziem okupowanych 7. Ruch oporu w okupowanej Europie 8. Polityka niemiecka wobec Żydów 9. Holokaust 10. Postawy wobec Holokaustu	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny – przedstawi założenia rasowej polityki hitlerowskiej w oraz metody jej realizacji	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: pacyfikacja, Generalny Plan Wschodni, gwiazda Dawida, obóz zagłady – zna datę: powstania Generalnego Wschodniego (1942) – identyfikuje postacie: Adolfa Eichmanna, Ireny Sendlerowej – wymienia założenia niemieckiego Generalnego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń życiowa” (Lebensraum), „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, „Szoah”, „Żegota”, szmalcownicy – zna datę: konferencji w Wannsee (I 1942) – identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Oskara Schindlera – wskazuje na mapie obozy koncentracyjne	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Babi Jar, Ponary, czetnicy – zna datę: wybuchu antyniemieckiego powstania w Paryżu (VIII 1942) – identyfikuje postacie: Josipa Broza-Tity, Raoula Wallenberga, Henryka Sławika, – porównuje sytuację ludności na terytoriach okupowanych przez Niemców	Uczeń: – ocenia postawy wobec Holokaustu

			o Planu Wschód – charaktery zuje politykę okupacyjną Niemiec – wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborują ce z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu – wyjaśnia, jakimi sposobami ludność terenów okupowan ych niosta pomoc Żydom – omawia bilans Holokaustu	jne i obozy zagłady w Europie – przedstawia przebieg zagłady europejskic h Żydów – omawia postawy ludności ziem okupowan ych wobec Holokaustu i niemieckich agresorów		
5. Wojna	5. Walki w Afryce	Uczeń: – wyjaśnia	Uczeń: – wyjaśnia	Uczeń: – wyjaśnia	Uczeń: – wyjaśnia	Uczeń: – ocenia

poza Europą	<p>6. Wojna na Atlantyku</p> <p>7. Przystąpienie Japonii do wojny</p> <p>8. Ofensywa japońska w Azji</p>	<p>znaczenie terminu: bitwa o Atlantyk – zna daty: ataku Japonii na USA (7 XII 1941), bitwy pod El Alamein (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942) – identyfikuje postać: Franklina Delano Roosevelta – wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne</p>	<p>znaczenie terminów: Afrika Korps, pakt trzech, wilcze stada, konwój, Enigma – zna daty: podpisania paktu trzech (IX 1940), bitwy na Morzu Koralowym (V 1942), kapitulacji wojsk włoskich i niemieckich w Afryce (V 1943) – identyfikuje postać: Erwina Rommla – wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew pod</p>	<p>znaczenie terminów: U-Boot, pancernik, lotniskowiec – zna daty: ataku Włoch na Egipt (VIII 1940), lądowania wojsk niemieckich w Afryce (1941), walk o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943) – identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery’ego, Dwighta Davida Eisenhowera – przedstawia przebieg walk w Afryce</p>	<p>znaczenie terminu: operacja „Torch” – zna datę: nalotów na Malte (1940–1942) – wskazuje na mapie obszary opanowane przez Japończyków do końca 1942 r. – przedstawia rozwiązania militarne, które obie strony stosowały podczas zmagania na Oceanie Atlantyckim</p>	<p>konsekwencje włączenia się USA do wojny</p>
-------------	--	---	--	--	---	--

			El Alamein i pod Midway i lokalizuje je na mapie – wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej	– charakteryzuje ekspansję japońską w Azji – omawia działania wojenne na morzach i oceanach		
6. Droga do zwycięstwa	6. Początek Wielkiej Koalicji 7. Bitwa na łuku Kurskim i jej następstwa 8. Walki na Sycylii i we Włoszech 9. Konferencja w Teheranie 10. Otwarcie drugiego frontu w Europie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Karta atlantycka</i> , Wielka Koalicja, Wielka Trójka – zna datę: podpisania <i>Karty atlantyckiej</i> (14 VIII 1941 r.) – identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: konferencja w Teheranie, operacja „Overlord” – zna daty: bitwy na łuku Kurskim (VII 1943), konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), lądowania wojsk alianckich	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Lend-Lease Act</i> , konferencja w Casablance, operacja „Market Garden”, linia Gustawa – zna daty: konferencji w Casablance (I 1943), ofensywy Armii Czerwonej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Bagration” – identyfikuje postać: Clausa von Stauffenberga – przedstawi a przyczyny, okoliczności i skutki zamachu na Hitlera – charakteryz	Uczeń: – przedstawia wizję powojennego świata zarysowaną w <i>Karcie atlantyckiej</i> przez przywódców USA i Wielkiej Brytanii

		<p>Delano Roosevelta, Winstona Churchilla – wyjaśnia genezę powstania i cele Wielkiej Koalicji</p>	<p>na Sycylii (VII 1943), bitwy o Monte Cassino (V 1944), operacji „Overlord” (6 VI 1944)</p> <p>–</p> <p>przedstawi a decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew i operacji militarnych na froncie wschodnim i zachodnim w latach 1943–1944</p>	<p>na froncie wschodnim (VI 1944), zamachu na A. Hitlera (VII 1944), bitwy pod Falaise (VIII 1944)</p> <p>–</p> <p>identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Stanisława Maczka</p> <p>–</p> <p>przedstawia etapy formowania się Wielkiej Koalicji antyhitlerowskiej</p> <p>–</p> <p>przedstawia decyzje podjęte podczas konferencji w Casablance</p> <p>– opisuje walki na</p>	<p>uje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej</p>	
--	--	--	--	--	--	--

				froncie zachodnim i we Włoszech w latach 1943–1944		
Koniec II wojny światowej	<p>5. Ład jałtański</p> <p>6. Koniec wojny w Europie</p> <p>7. Walki na Dalekim Wschodzie</p> <p>8. Kapitulacja Japonii</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: ład jałtański</p> <p>– zna daty: konferencji jałtańskiej (4–11 II 1945), bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945)</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla</p> <p>– przedstawi a decyzje</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: operacja berlińska, bezwarunkowa kapitulacja, kamikadze</p> <p>– zna daty: operacji berlińskiej (IV 1945), zrzucenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (6 i 9 VIII 1945), bezwarunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945)</p> <p>– przedstawi</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Wał Pomorski, taktyka „żabich skoków”</p> <p>– zna daty: bitwy o Iwo Jimę (II–III 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945),</p> <p>– identyfikuje postać: Douglasa MacArthura</p> <p>– charakteryzuje działania na froncie wschodnim, zachodnim i na Pacyfiku</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: bitwy na Morzu Filipińskim (VI 1944),</p> <p>– charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej</p> <p>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiła kapitulacja III Rzeszy</p>	<p>– ocenia założenia Ładu jałtańskiego</p> <p>– ocenia decyzję Amerykanów o użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii</p>

		podjęte podczas konferencji jałtańskiej	a wielkie operacje strategiczne na froncie wschodnim i zachodnim – omawia okoliczności i kapitulacji Japonii	w latach 1944-1945 – omawia metody prowadzenia walki w rejonie Azji i Pacyfiku oraz przedstawia ich skutki		
--	--	---	--	--	--	--

POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU I

ROZDZIAŁ II: POLACY PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ

1. Dwie okupacje	6. Podział ziem polskich 7. Okupacja niemiecka 8. Terror hitlerowski 9. Okupacja sowiecka 10. Deportacje w głąb ZSRS	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo, wysiedlenia, deportacja, sowietyzacja – wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką –	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: traktat o granicach i przyjaźni, łapanka, volkslista, akcja AB – zna daty: podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939), akcji AB (V–VI 1940),	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: volksdeutsche, „gadzinówka”, Akcja Specjalna „Kraków”, granatowa policja, Pawiak, paszportyzacja – zna daty: Akcji Specjalnej „Kraków”	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Tannenberg” – zna daty: wyborów do zgromadzenia na Kresach (X 1939), deportacji Polaków w głąb ZSRS (II, IV i VI 1940 oraz	Uczeń: – porównuje i ocenia okupacyjną politykę władz niemieckich i sowieckich wobec polskiego społeczeństwa
------------------	--	--	---	---	--	---

		<p>charakteryz uje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej</p>	<p>zbrodni katyńskiej (IV–V 1940) – wskazuje na mapie miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRS – podaje przykłady terroru niemieckie go i sowieckiego – wyjaśnia, jaki cel zamierzali zrealizowa ć Niemcy, mordując polską inteligencję – omawia okoliczność</p>	<p>(XI 1939), paszportyza cji (1940) – identyfikuje postać: Hansa Franka – przedstawia i porównuje politykę okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernator stwie – charakteryz uje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy</p>	<p>V/VI 1941) – przedstawi a zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją – przedstawi a deportacji Polaków w głęb ZSRS</p>	
--	--	--	--	---	--	--

			i i przebieg zbrodni katyńskiej			
2. Władze polskie na uchodźstwie	6. Powstanie polskiego rządu na emigracji 7. Stosunki polsko-sowieckie 8. Armia Polska w ZSRS 9. Sprawa katyńska 10. Śmierć Sikorskiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: rząd emigracyjny – identyfikuje postać: Władysława Sikorskiego – przedstawi okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego – wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: układ Sikorski–Majski, armia Andersa, sprawa katyńska, katastrofa gibraltarska – zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski–Majski (30 VII 1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (25 IV 1943),	Uczeń: – zna datę: ewakuacji armii Andersa na Bliski Wschód (VIII 1942) – identyfikuje postać: Kazimierza Sosnkowskiego – przedstawia okoliczności podpisania układu Sikorski–Majski – opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS Armii Polskiej gen. Władysława Andersa – omawia polityczne skutki	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: Rada Narodowa RP – omawia losy polskich żołnierzy internowanych po klęsce wrześniowej	Uczeń: – ocenia znaczenie układu Sikorski–Majski dla sprawy polskiej w czasie II wojny światowej

		<p>kraju i na uchodźstwie</p>	<p>katastrofy gibraltarskiej (4 VII 1943)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Władysława Andersa, Stanisława Mikołajczyka</p> <p>– omawia postanowienia układu Sikorski–Majski</p> <p>– przedstawia okoliczności formowania się Armii Polskiej w ZSRS</p> <p>– wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS</p>	<p>katastrofy gibraltarskiej</p> <p>– przedstawia tworzące się w ZSRS i w kraju pod okupacją ośrodki przyszłych władz komunistycznych</p>		
--	--	-------------------------------	--	---	--	--

			stosunków dyplomatycznych z polskim rządem emigracyjnym w Londynie			
3. Polskie Państwo Podziemne	6. Początki działalności konspiracyjnej 7. Powstanie Armii Krajowej 8. Działalność ZWZ-AK 9. Polityczne podziały polskiego podziemia 10. Polskie Państwo Podziemne	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Armia Krajowa (AK) – zna datę: powstania AK (14 II 1942) – identyfikuje postacie: Stefana Roweckiego ps. Grot, Tadeusza Komorowskiego ps. Bór – wymienia sfery działalności Polskiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Delegatura Rządu RP na Kraj, Rada Jedności Narodowej (RJN), Szare Szeregi, mały sabotaż, dywersja – zna datę: powstania Delegatury Rządu RP na Kraj (XII 1940) –	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), cichociemni, Kedyw, akcja scaleniowa – zna daty: powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939) – identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego, Jana Karskiego, Jana Nowaka-	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Polityczny Komitet Porozumie wawczy (PKP), Narodowa Organizacja Wojskowa, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa (AL) – zna daty: akcji pod Arsenalem (1943), zamachu	

		<p>Państwa Podziemne go – wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa</p>	<p>identyfikuje postacie: Kazimierza Sosnkowskiego, Jana Bytnara ps. Rudy – wskazuje na mapie rejony najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki – przedstawia strukturę Polskiego Państwa Podziemnego – omawia rolę Rady Jedności Narodowej w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego – wyjaśnia, na czym polegała</p>	<p>Jeziorańskie go – omawia proces budowania struktur wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego – wyjaśnia, na czym polegała akcja scaleniowa – wymienia najważniejsze akcje zbrojne ZWZ-AK – charakteryzuje działalność polskich partii politycznych w okresie okupacji – przedstawia działalność Delegatury Rządu na</p>	<p>na F. Kutschere (II 1944) – identyfikuje postacie: Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego, Cyryla Ratajskiego, Franza Kutschery – charakteryzuje działalność partyzantki majora Hubala – omawia strukturę i działalność Szarych Szeregów – wyjaśnia, w jaki sposób rząd emigracyjny utrzymywał kontakty z krajem pod</p>	
--	--	---	---	---	--	--

			działalność Delegata Rządu na Kraj	Kraj	okupacją	
TSW – Zbrojne akcje polskieg o ruchu oporu	3. Akcja pod Arsenał em 4. Akcja „Główki”	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: akcja pod Arsenałem – zna datę: akcji pod Arsenałem (III 1943) – identyfikuje postać: Jana Bytnara ps. Rudy – przedstawi a przyczyny i skutki akcji pod Arsenałem	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: zamach na F. Kutscherę, sabotaż, dywersja, Kedyw – zna datę: zamachu na Franza Kutscherę (II 1944) – identyfikuj e postacie: Tadeusza Zawadzkie go ps. Zośka, Franza Kutschery – przedstawi a przyczyny i skutki zamachu na F. Kutscherę	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenałem („Meksyk II”), akcja „Główki” – identyfikuje postać: Emila Fieldorfa ps. Nil – przedstawia metody działalności Kedywu – omawia przebieg akcji pod Arsenałem	Uczeń: – zna datę: decyzji AK o przejściu od biernego oporu do ograniczon ej walki z okupantem (1942) – omawia przebieg zamachu na F. Kutscherę	Uczeń: – ocenia zaangażo wanie młodych ludzi w walce z okupante m

			– wyjaśnia, jakie represje spotkały Polaków za przeprowadzenie akcji pod Arsenalem			
4. Społeczeństwo polskie pod okupacją	7. Niemiecki terror 8. Postawa Polaków wobec okupacji 9. Zagłada polskich Żydów 10. Powstanie w getcie warszawskim 11. Polacy wobec Holocaustu 12. Rzeź wołyńska	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: łapanka, Holocaust, getto – wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego – przedstawi a metody eksterminacji narodu żydowskiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Generalny Plan Wschód, Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska – zna daty: powstania Generalnego Planu Wschód (1942), wybuchu powstania w getcie	Uczeń: – wymienia znaczenie terminów: kontyngent, czarny rynek, Żydowska Organizacja Bojowa (ŻOB), szmalcownicy, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne – zna daty: decyzji o przeprowadzeniu Holocaustu (1942), początku wysiedleń	Uczeń: – zna daty: zamordowania rodziny Ulmów (24 III 1944) – identyfikuje postać: Stepana Bandery – opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim – przedstawi a stosunek państw zachodnich do Holocaustu	Uczeń: – ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów – ocenia postawy Polaków wobec Holocaustu

			<p>warszawski m (19 IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943)</p> <p>– identyfikuj e postacie: Marka Edelmana, Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów</p> <p>– przedstawia założenia Generalnego Planu Wschód</p> <p>– wyjaśnia, w jakim celu okupanci prowadzili walkę z polską kulturą</p>	<p>na Zamojszczyźnie (XI 1942), tzw. krwawej niedzieli (11 VII 1943)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Bartoszewskiego, Zofii Kossak-Szczuckiej, Witolda Pileckiego, Jana Karskiego</p> <p>– omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki</p> <p>– charakteryzuje warunki życia w getcie</p> <p>– opisuje postawy Polaków wobec Holokaustu</p>	
--	--	--	--	--	--

				– przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego na Kresach Wschodnich		
5. Plan „Burza” i powstanie warszawskie	6. Plan „Burza” i jego przebieg 7. Przyczyny wybuchu powstania warszawskiego 8. Wybuch powstania 9. Walki powstańcze 10. Upadek i skutki powstania	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: godzina „W” – zna czas trwania powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944) – przedstawi a przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: plan „Burza”, zrzuty – zna daty: opracowania planu „Burza” (1943/1944) – identyfikuje postać: Tadeusza Komorowskiego ps. Bór, Leopolda Okulickiego – przedstawi a założenia	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Ostra Brama” – zna daty: operacji „Ostra Brama” (VII 1944) – identyfikuje postać: Antoniego Chruściela ps. Monter – opisuje realizację planu „Burza” na Kresach Wschodnich –	Uczeń: – identyfikuje postać: Ericha von dem Bacha-Zelewskiego – omawia okoliczności i polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie	Uczeń: – ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania , uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną – ocenia postawę aliantów zachodnich i ZSRS wobec powstania warszawskiego

			<p>planu „Burza” – charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego</p>	<p>przedstawia sytuację w Warszawie w przededniu powstania i opisuje jej wpływ na bezpośrednią decyzję wydania rozkazu o wybuchu powstania – omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego</p>		<p>kiego</p>
<p>6. Polacy w koalicji anty-hitlerowskiej</p>	<p>5. Armia Polska we Francji 6. Polskie Siły Zbrojne w Wielkiej Brytanii 7. Polacy podczas walk w Europie Zachodni</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie – wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew</p>	<p>Uczeń: – zna daty: walk o Narwik (V 1940), walk o Tobruk (VIII – XII 1941), walk o Monte Cassino (V 1944), bitwy pod Lenino (X</p>	<p>Uczeń: – zna daty: powstania armii gen. Z. Berlinga w ZSRS (V 1943), bitwy pod Falaise (VIII 1944), bitwy pod Arnhem (IX 1944)</p>	<p>Uczeń: – identyfikuje postacie: Zygmunta Szyszko-Bohusza, Karola Świerczewskiego – charakteryzuje proces</p>	<p>Uczeń: – ocenia udział Polaków w walkach na frontach II wojny światowej</p>

	<p>ej</p> <p>8. Wojsko Polskie w ZSRS</p>	<p>II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku, Monte Cassino, Arnhem)</p>	<p>1943)</p> <p>– identyfikuj e postać: Władysław Andersa</p> <p>– wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej</p>	<p>– identyfikuje postacie: Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga</p> <p>– opisuje szlak bojowy polskich jednostek wojskowych walczących na lądzie, na morzu i w powietrzu na wszystkich frontach II wojny światowej</p>	<p>formowani a się polskich oddziałów wojskowych we Francji</p>	
<p>7. Sprawa polska pod koniec wojny</p>	<p>5. Polska lubelska</p> <p>6. Jałta a sprawa polska</p> <p>7. Represje wobec Polskiego Państwa Podziemnego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Manifest PKWN, Polska lubelska, Tymczasowy Rząd</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Partia Robotnicza (PPR), proces szesnastu</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa (KRN), Niepodległość („NIE”)</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postacie: Iwana Sierowa, Jana Stanisława Jankowskiego,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej</p>

	<p>ego</p> <p>8. Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej</p>	<p>Jedności Narodowej (TRJN)</p> <p>– zna daty: ogłoszenia Manifestu PKWN (22 VII 1944), powstania TRJN (VI 1945)</p> <p>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach komuniści przejęli władzę w Polsce</p> <p>– omawia okoliczności i skutki powstania TRJN</p>	<p>– zna daty: powstania PPR (1942), konferencji w Teheranie (1943), konferencji w Jałcie (II 1945), procesu szesnastu (VI 1945),</p> <p>– identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego, Bolesława Bieruta</p> <p>– wymienia postanowienia konferencji w Teheranie i w Jałcie dotyczące sprawy Polski</p> <p>– przedstawi</p>	<p>– zna daty: powołania KRN (31 XII 1943/1 I 1944), powstania Rządu Tymczasowego Rzeczypospolitej Polskiej (XII 1944), rozwiązania AK (19 I 1945)</p> <p>– identyfikuje postacie: Edwarda Osóbki-Morawskiego, Augusta Emila Fieldorfa ps. Nil</p> <p>– podaje przejawy zależności powojennej Polski od ZSRS</p> <p>– opisuje metody</p>	<p>Kazimierza Pużaka</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób decyzje Wielkiej Trójki w Teheranie łączyły postanowienia <i>Karty atlantyckiej</i></p> <p>– omawia postawy działaczy Polskiego Państwa Podziemnego wobec reżimu komunistycznego</p>	
--	---	---	---	--	--	--

			a najważniej sze etapy procesu przejmowa nia władzy w Polsce przez komunistó w – przedstawi a metody działania polskich komunistó w w celu przejęcia władzy w państwie	represji zastosowan e przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemneg o		
--	--	--	---	---	--	--

POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU II

ROZDZIAŁ III: ŚWIAT PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

1. Powojenny podział świata	7. Skutki II wojny światowej 8. Konferencja w Poczdamie 9. Procesy norymberskie 10. Powstania	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, Karta Narodów Zjednoczonych – zna daty:	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: układ dwubiegunowy, procesy norymberskie, Rada Bezpieczeństwa ONZ,	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: plan Marshalla (Europejski Plan Odbudowy), denazyfikacja, demilitaryza	Uczeń: – wyjaśnia, dlaczego państwa Europy Wschodniej nie skorzystały z planu Marshalla – wyjaśnia, w jaki	Uczeń: – ocenia znaczenie powstania ONZ i NATO
-----------------------------	--	---	--	--	--	---

	<p>e ONZ 11. Plan Marshalla 12. Okupacja Niemiec</p>	<p>podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945) – identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry’ego Trumana – wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie – przedstawi a cele ONZ</p>	<p>Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, <i>Powszechna deklaracja praw człowieka</i>, strefa okupacyjna – zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945), I procesu norymberskiego (XI 1945 – X 1946), uchwalenia <i>Powszechniej deklaracji praw człowieka</i> (1948) – wskazuje na mapie podział Europy na blok</p>	<p>cja, dekartelizacja, demokratyzacja – zna daty: ogłoszenia planu Marshalla (VI 1947) – identyfikuje postacie: Clementa Attlee, George’a Marshalla – wskazuje na mapie państwa, które przyjęły pomoc USA w ramach planu Marshalla – przedstawia polityczne skutki II wojny światowej – wyjaśnia przyczyny dominacji</p>	<p>sposób zrealizowany w Niemczech zasadę czterech D – porównuje politykę państw zachodnich i ZSRS wobec Niemiec pod okupacją</p>	
--	--	---	--	---	---	--

			zachodni i wschodni – przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń – omawia strukturę ONZ i jej działalność w okresie powojennym – opisuje politykę zwycięskich mocarstw wobec Niemiec	USA i ZSRS w powojennym świecie		
2. Początek zimnej wojny	8. Ekspansja komunizmu w Europie 9. Doktryna Trumana 10. Kryzys berliński 11. Powstanie NATO	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: żelazna kurtyna, zimna wojna, mur berliński – zna daty:	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: doktryna Trumana, blokada Berlina Zachodniego, NATO	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Bizonia, powstanie berlińskie – zna daty: przemówienia W.	Uczeń: – identyfikuje postać Waltera Ulbrichta – wyjaśnia genezę blokady Berlina	Uczeń: – ocenia politykę ZSRS wobec państw Europy Środkowo-Wschodni

	<p>12. Powstanie berlińskie</p> <p>13. Powstanie dwóch państw niemieckich</p> <p>14. Budowa muru berlińskiego</p>	<p>proklamowania RFN (IX 1949),</p> <p>powstania NRD (X 1949),</p> <p>budowy muru berlińskiego (1961)</p> <p>– identyfikuje postać: Harry’ego Trumana</p> <p>– wskazuje na mapie terytorium RFN i NRD</p> <p>– wyjaśnia, czym była zimna wojna</p> <p>– przedstawia przyczyny powstania dwóch państw niemieckich</p>	<p>– zna daty: ogłoszenia doktryny Trumana (III 1947),</p> <p>blokady Berlina</p> <p>Zachodniego (VI 1948–V 1949),</p> <p>powstania NATO (1949)</p> <p>– identyfikuje postać: Konrada Adenauera</p> <p>– wskazuje na mapie żelazną kurtynę</p> <p>– przedstawia sposób przejmowania władzy przez komunistów w państwach Europy Środkowo-Wschodniej</p>	<p>Churchilla w Fulton (III 1946),</p> <p>powstania Bizonii (1947),</p> <p>powołania Trizonii (1949),</p> <p>powstania berlińskiego (VI 1953)</p> <p>– wskazuje na mapie podział Niemiec na strefy okupacyjne</p> <p>– przedstawia proces powstania dwóch państw niemieckich</p>	<p>Zachodniego</p> <p>– podaje przyczyny wybuchu powstania berlińskiego</p> <p>– omawia różnice między państwami niemieckimi</p>	<p>ej</p> <p>– ocenia politykę państw okupacyjnych wobec Niemiec</p>
--	---	--	--	--	--	--

			<p>– wyjaśnia, w jaki sposób doktryna Trumana miała powstrzymać rosnący wpływ komunistów na świecie</p> <p>– wskazuje okoliczność i powstania NATO</p> <p>– opisuje okoliczność i budowy muru berlińskiego</p>			
TSW – Historia muru berlińskiego	<p>5. Miasto podzielone żelazną kurtyną</p> <p>6. Ucieczka do lepszego świata</p> <p>7. Solidarni z berlińczykami</p> <p>8. Upadek</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: mur berliński</p> <p>– zna daty: rozpoczęcia budowy muru berlińskiego (VIII 1961),</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postać: Helmuta Kohla</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w propagandzie komunistycznej odgrywał</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postacie: Johna Fitzgeralda Kennedy’ego, Ronalda Reagana</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: Checkpoint Charlie</p> <p>– zna daty: śmierci pierwszej ofiary (VIII 1961) przy próbie przekroczenia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia znaczenie, jakie dla podzielonego Berlina miały wizyty prezydentów USA J.F. Kennedy’ego</p>

	<p>murow</p>	<p>zburzenia muru berlińskiego (XI 1989), zjednoczenia Niemiec (1990) – wymienia przyczyny zbudowania muru berlińskiego – omawia okoliczności upadku muru berlińskiego</p>	<p>mur berliński – wyjaśnia, dlaczego ludzie uciekali do Berlina Zachodniego</p>		<p>nia muru berlińskiego, wydarzeń przy Checkpoint Charlie (1961) – opisuje, jak budowano mur berliński – wyjaśnia, w jaki sposób opinia międzynarodowa zareagowała na budowę muru berlińskiego</p>	<p>go i R. Reagana</p>
<p>3. Za żelazną kurtyną</p>	<p>6. ZSRS po II wojnie światowej 7. Kraje demokracji ludowej 8. Odwilż w bloku wschodni</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: kraje demokracji ludowej, powstanie węgierskie – zna datę:</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: odwilż, tajny referat Chruszczowa, destalinizacja</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG) – zna daty:</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: żdanowszczyzna, Kominform – zna daty: powstania Kominform</p>	<p>Uczeń: -</p>

	<p>m</p> <p>9. Powstanie węgierskie</p> <p>10. Polityka odprężenia</p>	<p>wybuchu powstania węgierskiego (X 1956)</p> <p>– omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej</p> <p>– wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r.</p>	<p>cja, Układ Warszawski</p> <p>– zna daty: śmierci J. Stalina (5 III 1953 r.), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (II 1956)</p> <p>– identyfikuje postać: Nikity Chruszczowa</p> <p>– wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej</p> <p>– omawia przejawy odwilży w ZSRS</p> <p>–</p>	<p>powstania RWPG (1949), wkroczenia Armii Czerwonej na Węgry (XI 1956), końca okresu odprężenia między Wschodem a Zachodem (1960)</p> <p>– identyfikuje postacie: Josipa Broza-Tity, Ławrientija Berii, Imre Nagya</p> <p>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do konfliktu między ZSRS a komunistycznymi władzami Jugosławii</p> <p>–</p>	<p>u (IX 1947),</p> <p>– identyfikuje postać: Andrieja Żdanowa</p> <p>– charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina</p>	
--	--	--	--	--	--	--

			<p>przedstawi najważniejsze tezy referatu N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje ogłoszenia tego przemówienia</p> <p>– omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego</p> <p>– wymienia przejawy odprężenia w relacjach międzynarodowych w latach 1953–1960</p>	<p>charakteryzuje sposób sprawowania władzy i prowadzoną politykę przez N. Chruszczowa</p> <p>– przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r.</p>		
4. Daleki Wschód po II wojnie światowej	5. Wojna domowa w Chinach 6. Polityka	Uczeń: – zna datę: wojny w Korei (1950–	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Wielki	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Kuomintang	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Czerwona	Uczeń: – ocenia następstwa procesu dekoloniz

ej	<p>wewnętrzna Mao Zedonga</p> <p>7. Wojna koreańska</p> <p>8. Klęska Francji w Indochinach</p>	<p>1953)</p> <p>– wskazuje na mapie Koreę, Wietnam i Chiny</p> <p>– wymienia komunistyczne kraje Dalekiego Wschodu</p> <p>– omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny</p>	<p>Skok, rewolucja kulturalna</p> <p>– zna daty: wojny domowej w Chinach (1946–1949), początku Wielkiego Skoku (1958), rewolucji kulturalnej (1966–1968)</p> <p>– identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena, Ho Szi Mina</p> <p>– omawia sposoby realizacji i skutki tzw. Wielkiego Skoku w Chinach</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób</p>	<p>, reedukacja</p> <p>– zna daty: powstania Chińskiej Republiki Ludowej (X 1949), proklamowania Republiki Chińskiej (1949), bitwy pod Dien Bien Phu (1954)</p> <p>– identyfikuje postacie: Czang Kaj-szeka, Douglasa MacArthura</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po II wojnie światowej</p> <p>– opisuje skutki polityki gospodarcz</p>	<p>Gwardia (hunwejbini), <i>Czerwona książeczka</i></p> <p>– zna daty: rozejmu w Panmundzombie (1953)</p> <p>– opisuje komunistyczne reżimy w Chinach i Korei</p> <p>Północnej, szczególnie uwzględniając stosunek władzy do jednostki</p> <p>– przedstawia rywalizację USA i ZSRS podczas wojny w Korei</p>	acji
----	--	---	--	---	--	------

			przebiegała rewolucja kulturalna w Chinach	ej i kulturalnej Mao Zedonga – opisuje proces dekolonizacji Indochin		
5. Rozpad systemu kolonialnego	6. Przyczyny rozpadu systemu kolonialnego 7. Powstania Indii i Pakistanu 8. Konflikt indyjsko-pakistański 9. Upadek kolonializmu w Afryce 10. Kraje Trzeciego Świata	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: dekolonizacja, Trzeci Świat – wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: metoda tzw. biernego oporu, Rok Afryki – zna datę: Roku Afryki (1960) – identyfikuje postać: Mahatmy Gandhiego – przedstawi skutki rozpadu brytyjskiego imperium kolonialnego w Indiach –	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Indyjski Kongres Narodowy, Liga Muzułmańska, Organizacja Jedności Afrykańskiej (OJA), Ruch Państw Niezrzeszonych, neokolonializm – zna daty: powstania Indii i Pakistanu (1947), konferencji w	Uczeń: – zna daty: wojny w Algierii (1954–1962), wojny w Biafrze (1967) – identyfikuje postać: Charles’a de Gaulle’a – charakteryzuje konflikty zbrojne w Afryce w dobie dekolonizacji i po 1960 r.	Uczeń: – przedstawia najważniejsze skutki polityczne i gospodarcze procesu dekolonizacji – ocenia rolę Mahatmy Gandhiego w procesie dekolonizacji Indii

			charakteryzuje problemy państw Trzeciego Świata po uzyskaniu niepodległości	Bandungu (1955) – wyjaśnia, jaką rolę w procesie dekolonizacji Indii odegrał Indyjski Kongres Narodowy – podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistańskiego		
6. Konflikt na Bliskim Wschodzie	7. Powstanie państwa Izrael 8. Kryzys sueski 9. Wojna sześciodniowa i Jom Kippur 10. Konflikt palestyński pod koniec XX w. 11. Rewolucja	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, konflikt żydowsko-palestyński – omawia charakter konfliktu bliskowschodniego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: syjonizm, wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP) – zna daty: powstania Izraela	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: intifada, Autonomia Palestyńska, operacja „Pustynna burza” – zna daty: wydania deklaracji Balfoura (1917), wojny o niepodległość Izraela	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: kibuc, szyici, zamach w Monachium – zna daty: rezolucji ONZ o podziale Palestyny (1947), nacjonalizacji Kanału Sueskiego	Uczeń: – ocenia rolę światowych mocarstw w konflikcie bliskowschodnim

	islamska w Iranie 12. I wojna w Zatoce Perskiej		(1948), wojny sześciodniowej (1967), wojny Jom Kippur (1973), I wojny w Zatoce Perskiej (1990) – identyfikuj te postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata – wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej – przedstawi a okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael – wymienia	(1948–1949), wojny izraelsko-egipskiej (X 1956), porozumienia w Camp David (1978), wybuchu intifady (1987), porozumienia z Oslo (1993) – identyfikuje postacie: Ruhollaha Chomeiniego, Saddama Husajna – omawia proces powstawania państwa Izrael i jego funkcjonowanie w pierwszych latach niepodległości –	(1956), zamachu w Monachium (1972) – identyfikuje postacie: Gamala Abdela Nasera, Menachema Begin – charakteryzuje i ocenia zjawisko terroryzmu palestyńskiego	
--	--	--	---	--	--	--

			przyczyny i skutki konfliktów izraelsko-arabskich – omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej	przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie		
7. Zimna wojna i wyścig zbrojeń	6. Rywalizacja Wschód–Zachód 7. Kryzys kubański 8. Wojna w Wietnamie 9. Rządy Breżniewa 10. Praska wiosna	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: praska wiosna, wyścig zbrojeń – zna datę: praskiej wiosny (1968) – identyfikuje postać: Fidela Castro – omawia przyczyny i skutki praskiej wiosny – wyjaśnia, na czym polegała	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys kubański, lądowanie w Zatoce Świń, odprężenie – zna daty: desantu w Zatoce Świń (1961), ogłoszenia blokady morskiej Kuby (X 1962), wojny w Wietnamie (1957–1975), interwencji	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Vietcong, Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Czerwoni Khmerzy – zna daty: przejęcia władzy na Kubie przez F. Castro (1959), Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (1973–	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: „gorąca linia” między Moskwą i Waszyngtonem – zna daty: umieszczenia pierwszego sztucznego satelity w kosmosie (1947), wystania pierwszego człowieka w kosmos (1961), lądowania	Uczeń: – omawia wpływy ZSRS na świecie i ocenia ich polityczne konsekwencje

		<p>rywalizacja między USA i ZSRS w dziedzinach : wojskowości i podboju kosmosu</p>	<p>wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji (20/21 VIII 1968) – identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Johna F. Kennedy’ego, Richarda Nixona, Leonida Breżniewa, Alexandra Dubčeka – przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubańskiego – przedstawia przyczyny i skutki amerykańskiego</p>	<p>1975), dyktatury Czerwonych Khmerów (1975–1979), – identyfikuje po-stać Dwighta Eisenhowera – omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. i 70. XX w. – przedstawia skutki rządów Czerwonych Khmerów w Kambodży</p>	<p>na Księżycu (1969), – identyfikuje postacie: Pol Pota, Jurija Gagarina, Neila Armstronga</p>	
--	--	--	--	--	---	--

			kiej interwencji w Wietnamie – wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu Warszawskiego w Czechosłowacji			
8. Droga ku wspólnej Europie	<p>5. Demokryzacja Europy Zachodniej</p> <p>6. Upadek europejskich dyktatur</p> <p>7. Początek integracji europejskiej</p> <p>8. Od EWG do Unii Europejskiej</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Unia Europejska, euro</p> <p>– zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957), powstania Unii Europejskiej (1993)</p> <p>–</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euratom), Komisja Europejska, Parlament</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Rada Europejska – zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1950), powstania Komisji Wspólnot Europejskich (1967)</p> <p>– wskazuje na mapie etapy rozszerzania</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Europejskiej Współpracy Gospodarczej (OEEC), Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)</p> <p>– zna daty: rewolucji goździków (1974), końca dyktatury</p>	<p>Uczeń: – ocenia gospodarcze i polityczne skutki integracji europejskiej</p>

		<p>identyfikuje postać: Roberta Schumana – wskazuje na mapie państwa założycielskie EWG – podaje przyczyny integracji europejskiej</p>	<p>Europejski, układ z Schengen, traktat z Maasticht – zna daty: podpisania układu w Schengen (1985), zawarcia traktatu w Maasticht (1992) – identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Alcida De Gasperiego – wskazuje na mapie państwa należące do UE – wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji</p>	<p>EWG – omawia wpływ integracji europejskiej na rozwój gospodarczy i demokratyzację państw Europy Zachodniej – porównuje sytuację gospodarczą państw Europy Zachodniej i Wschodniej</p>	<p>F. Franco w Hiszpanii (1975) – identyfikuje postacie: Antonia de Oliveiry Salazara, króla Juana Carlosa – wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej</p>	
--	--	--	---	--	---	--

			w Europie Zachodniej po II wojnie światowej – przedstawi a etapy tworzenia Unii Europejskiej			
9. Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX w.	8. Rewolucja obyczajowa 9. Ruchy kontestatorskie 10. Bunt studentów 11. Ruchy feministyczne 12. Terroryzm polityczny 13. Walka z segregacją rasową 14. Sobór Watykański II	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: rewolucja obyczajowa – omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: ruch kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa – zna daty: obrad Soboru Watykańskiego II (1962–1965), zniesienia segregacji rasowej w USA (1964) –	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja seksualna, kontrkultura, Greenpeace, Woodstock, terroryzm polityczny – zna daty: buntów studentów we Francji (1968), festiwalu w Woodstock (1969), marszu w Waszyngton	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Frakcja Czerwonej Armii, Czerwone Brygady – identyfikuje postacie: Adreasa Baadera, Alda Moro – podaje przykłady wybitnych osobowości ruchów kontestatorskich – omawia	Uczeń: – ocenia skutki społeczne, kulturalne i polityczne przemian obyczajowych lat 60. XX w. – ocenia znaczenie reform Soboru Watykańskiego II

			<p>identyfikuj e postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI – przedstawi a przyczyny przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w. – wymienia hasła ruchów kontestatorskich – przedstawi a cele buntów studentkich w krajach zachodnich w latach 60. – wyjaśnia, na czym polegała walka z</p>	<p>ie (1963) – wymienia przykłady zespołów rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70. – omawia cechy charakterystyczne ruchów kontestatorskich – prezentuje poglądy ruchów feministycznych w XX w. – omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studentkich – opisuje walkę o</p>	<p>genezę, przejawy i skutki terrorizmu politycznego</p>	
--	--	--	---	---	--	--

			segregacją rasową w USA – wymienia skutki obrad Soboru Watykańskiego II	równouprawienie w USA		
--	--	--	--	-----------------------	--	--

POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU III

ROZDZIAŁ IV: POLSKA PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

1. Początki władzy komunistów w Polsce	6. Nowa Polska 7. Przesiedlenia ludności 8. Postawy polskiego społeczeństwa 9. Referendum ludowe 10. Sfałszowane wybory	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, referendum ludowe – zna daty: referendum ludowego (30 VI 1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (I 1947) – identyfikuje	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: linia Curzona, repatrianci, akcja „Wisła”, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), „cuda nad urną”, demokracja ludowa – zna daty: pogromu kieleckiego (1946), akcji „Wisła”(19	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: partie koncesyjne, Urząd Bezpieczeństwa (UB), Milicja Obywatelska (MO), cenzura prewencyjna – zna daty: polsko-sowieckiego układu granicznego (VIII 1945), uchwalenia	Uczeń: – identyfikuje postacie: Karola Świerczewskiego, Augusta Hlonda – przedstawia proces odbudowy ośrodków uniwersyteckich w powojennej Polsce – przedstawia różne postawy społeczeńst	Uczeń: – ocenia postawy Polaków wobec nowego reżimu
--	---	--	---	--	--	--

		<p>postacie: Stanisława Mikołajczyka, Bolesława Bieruta, Władysława Gomułka</p> <p>– wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej</p> <p>– przedstawia etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów</p>	<p>47)</p> <p>– identyfikuje postać: Józefa Cyrankiewicza</p> <p>– wskazuje na mapie kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich</p> <p>– omawia zmiany terytorium Polski po II wojnie światowej w odniesieniu do granic z 1939 r.</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie</p>	<p>„małej konstytucji” (II 1947), uznania nienaruszalności polskiej granicy zachodniej przez NRD (1950) i RFN (1970)</p> <p>– charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania ukształtowania polskiej granicy państwowej po II wojnie światowej</p> <p>– przedstawia stosunek polskich partii politycznych do referendum ludowego</p> <p>– podaje</p>	<p>wa polskiego wobec nowej władzy oraz ich uwarunkowania polityczne, społeczne i ekonomiczne</p>	
--	--	---	---	---	---	--

			<p>światowej – omawia przyczyny i skutki akcji „Wisła” – przedstawi a okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego – opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce</p>	<p>przejawy zależności powojennej Polski od ZSRS</p>		
TSW – Jak Polacy zajęli Ziemię Odzyskane?	<p>5. Przejmowanie kontroli 6. Napływ osadników 7. Zagospodarowanie Ziemi Odzyskanych 8. <i>Sami swoi</i></p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: Ziemię Odzyskane – zna datę: początku napływu osadników na Ziemię Odzyskane</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: szabrownictwo – zna datę: akcji „Wisła” (1947) – omawia proces</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: Ministerstwo Ziemi Odzyskanych – zna datę: utworzenia dywizji rolniczo-</p>	<p>Uczeń: – identyfikuje postać: Augusta Hlonda – przedstawi a rolę Kościoła katolickiego w</p>	<p>Uczeń: – ocenia politykę władz komunistycznych wobec Ziemi Odzyskanych</p>

		(1945) – wymienia, skąd pochodzili osadnicy, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych	przejmowania kontroli nad Ziemiami Odzyskanymi przez Polaków – omawia przyczyny napływu osadników na Ziemię Odzyskaną – przedstawi a postawy Polaków, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych	gospodarcej do przejmowania Ziemi Odzyskanych (1945) – identyfikuje postać: Władysława Gomułki – wyjaśnia, w jaki sposób propaganda komunistyczna upowszechniała ideę Ziemi Odzyskanych – wyjaśnia, jak władze polskie traktowały Niemców zamieszkujących Ziemię Odzyskaną	integracji Ziemi Odzyskanych z Polską – wymienia przykłady filmowych adaptacji losów Ziemi Odzyskanych i ich mieszkańców	
2. Opór społeczny wobec komunizmu	5. Początek terroru 6. Podziemie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu:	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów:	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów:	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu:	Uczeń: – ocenia postawy działaczy

mu	<p>antykommunistyczne</p> <p>7. Represje komunistyczne</p> <p>8. Jak ujawniano kulisy bezpieki?</p>	<p>żołnierze niezłomni (wyklęci)</p> <p>– identyfikuje postacie: Danuty Siedzikówny ps. Inka, Witolda Pileckiego</p> <p>– wymienia przykłady represji stosowanych wobec antykomunistycznego ruchu oporu</p>	<p>podziemie niepodległościowe, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN)</p> <p>– zna daty: powołania WiN (IX 1945), wykonania wyroków śmierci na Witoldzie Pileckim (1948), Danucie Siedzikównie ps. Inka (1948) i Emilu Fieldorfie ps. Nil (1953)</p> <p>– identyfikuje postacie: Jana Rodowicza ps. Anoda, Emila Fieldorfa ps. Nil, Jana</p>	<p>Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego (MBP), Urząd Bezpieczeństwa (UB), Radio Wolna Europa</p> <p>– zna daty: wykonania wyroków śmierci na Zygmuncie Szendzielarzu ps. Łupaszka (1948), ucieczki Józefa Światły na Zachód (1953), rozbicia ostatniego zgrupowania podziemia antykomunistycznego (1963)</p> <p>– identyfikuje</p>	<p>Narodowe Zjednoczenie Wojskowe</p> <p>– zna daty: powstania Radia Wolna Europa (1949) i jej rozgłośnia polskiej (1951), procesu IV Zarządu Głównego WiN (1950), wykonania wyroków na członków IV Zarządu Głównego WiN (1951)</p> <p>– identyfikuje postacie: Mariana Bernaciaka ps. Orlik, Hieronima Dekutowskiego ps. Zapora,</p>	<p>podziemia niepodległościowego i żołnierzy niezłomnych</p>
----	---	---	--	---	---	--

			<p>Nowaka-Jeziorański – wyjaśnia, jakie cele przyświecały organizacji podziemia niepodległościowego – przedstawi a metody działania organizacji podziemia niepodległościowego</p>	<p>postacie: Zygmunta Szendzielarza ps. Łupaszka, Józefa Światły – omawia sposób funkcjonowania komunistycznego aparatu terroru – wyjaśnia, jakie cele chciały osiągnąć władze komunistyczne poprzez stosowanie terroru wobec swoich przeciwników</p>	<p>Franciszka Jaskulskiego ps. Zagończyk, Józefa Franczaka ps. Lalek – przedstawi a okoliczności, w jakich ujawniono kulisy działalności komunistycznych służb bezpieczeństwa</p>	
3. Powojenna odbudowa	6. Zniszczenia wojenne 7. Zagospodarowanie Ziemi Odzyskanej	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: reforma rolna, nacjonalizacja</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o handel, plan</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: UNRRA, Centralny Urząd</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: Ministerstwo Ziemi Odzyskanej</p>	<p>Uczeń: – ocenia skutki społeczne reform gospodarczych i</p>

	ych 8. Reforma rolna 9. Nacjonali zacja przemysł u i handlu 10. Plan trzyletni	cja przemysłu – zna datę: wydania dekretu o reformie rolnej (IX 1944) – omawia założenia i skutki realizacji dekretów o reformie rolnej i nacjonaliza cji przemysłu	trzyletni – zna daty: ustawy o nacjonaliza cji (I 1946), tzw. bitwy o handel (1947), planu trzyletnieg o (1947– 1949) – przedstawi a bilans polskich strat wojennych w gospodarc e – opisuje zniszczenia wojenne Polski – wyjaśnia, na czym polegała bitwa o handel i jakie były jej skutki – podaje założenia planu	Planowania – przedstawia proces zagospodar owywania Ziem Odzyskanyc h – przedstawia straty dóbr kulturalnyc h w Polsce – określa społeczne i polityczne konsekwenc je wprowadze nia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizac ji przemysłu	h – zna datę: powołania Ministerst wa Ziem Odzyskanyc h (1945) – wyjaśnia, jak nowi mieszkańcy traktowali Ziemie Odzyskane – omawia przebieg odbudowy Warszawy	gospodark i planowej
--	--	--	--	--	--	-------------------------

			trzyletnie o i efekt jego realizacji			
4. Polska w czasach stalinizmu	8. Powstanie PZPR 9. Przemiany gospodarczo- społeczne 10. Próba kolektywizacji 11. Stalinizm w Polsce 12. Socrealizm 13. Konstytucja stalinowska z 1952 roku 14. Walka z Kościołem katolickim	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL) – zna datę: przyjęcia konstytucji PRL (22 VII 1952) – identyfikuje postacie: Władysław Gomułka, Bolesław Bieruta – podaje główne cechy ustroju politycznego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: system monopartyjny, system centralnego sterowania , plan sześciolletni , kolektywizacja, stalinizm, socrealizm – zna daty: powstania PZPR (XII 1948), planu sześciolletniego (1950– 1955) – identyfikuje postać: Stefana Wyszyńskiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: odchylenie prawicowo- nacjonalistyczne, „wyścig pracy”, Państwowe Gospodarstwo Rolne, kułak, Związek Młodzieży Polskiej (ZMP) – zna datę: internowania S. Wyszyńskiego (1953– 1956) – identyfikuje postacie: Jakuba Bermana, Hilarego	Uczeń: – zna datę: podpisania porozumienia między rządem a Episkopatem (1950) – identyfikuje postacie: Konstantego Rokossowskiego, Czesława Kaczmarka – wyjaśnia, dlaczego w Wojsku Polskim nadal występowały silne wpływy sowieckie – opisuje system represji władz	Uczeń: – ocenia metody sprawowania władzy w Polsce na początku lat 50. – ocenia kult jednostki w Polsce w okresie stalinizmu

		o Polski w okresie stalinowskim	go – podaje założenia planu sześcioletniego – omawia przyczyny i skutki kolektywizacji w Polsce – wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej – przedstawi a założenia konstytucji PRL z 1952 r. – przytacza przykłady terroru w czasach stalinowskich	Minca – przedstawia okoliczności powstania PZPR – przedstawia konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego – wymienia przykłady świadczące o stalinizacji Polski – omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu	komunistycznych wobec Kościoła	
5. Polski Paździer	5. PRL po śmierci	Uczeń: – wyjaśnia	Uczeń: – wyjaśnia	Uczeń: – wyjaśnia	Uczeń: – wyjaśnia	Uczeń: – ocenia

nik	<p>Stalina</p> <p>6. Spory wewnętrzne w PZPR</p> <p>7. Poznański Czerwiec</p> <p>8. Początki rządów Gomułki</p>	<p>znaczenie terminu: poznański Czerwiec – zna datę: polskiego Października (X 1956) –</p> <p>identyfikuje postać: Władysława Gomułki – wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r.</p>	<p>znaczenie terminów: „polska droga do socjalizmu”, Służba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa – zna daty: wydarzeń poznańskich (28–30 VI 1956), wyboru W. Gomułki na I sekretarza KC PZPR (X 1956), –</p> <p>identyfikuje postać: Józefa Cyrankiewicza – omawia przejawy odwilży październikowej w Polsce –</p> <p>przedstawi</p>	<p>znaczenie terminów: puławianie, natolińczycy – zna daty: śmierci J. Stalina (5 III 1953), obrad VIII Plenum KC PZPR (X 1956), końca odwilży w Polsce (1957) –</p> <p>identyfikuje postać: Edwarda Ochaba – wyjaśnia okoliczności zwołania VIII Plenum KC PZPR – omawia proces odwilży po dojściu W. Gomułki do władzy</p>	<p>znaczenie terminów: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (MSW), „Po Prostu” –</p> <p>identyfikuje postacie: Adama Ważyka, Romana Strzałkowskiego – wyjaśnia, w jaki sposób <i>Poemat dla dorosłych</i> i publikacje w „Po Prostu” odzwierciedlały nastroje niezadowolenia społecznego w latach 50. XX w. –</p> <p>prezentuje poglądy natolińczyk</p>	<p>postawy Józefa Cyrankiewicza i Władysława Gomułki wobec wydarzeń poznańskich</p>
-----	---	--	--	--	--	---

			<p>a przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r.</p> <p>– prezentuje okoliczność i dojścia Władysława Gomułki do władzy</p> <p>– charakteryzuje zakończenia okresu odwilży w Polsce w kontekście ograniczenia wolności słowa</p>		ów i puławian	
6. PRL w latach 1956–1970	<p>6. Mała stabilizacja</p> <p>7. Spór z Kościołami</p> <p>8. Początek opozycji</p> <p>9. Marzec 1968 r.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: obchody Tysiąclecia Chrztu Polski, Marzec '68, Grudzień</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: mała stabilizacja – zna daty: układu PRL–RFN (XII 1970),</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: peregrynacja, rewizjoniści, dogmatycy, <i>List 34</i> – zna daty:</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: polska szkoła filmowa, „Polityka”, „komandos i”,</p>	<p>Uczeń: – ocenia zachowanie władz PRL w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r.</p>

	<p>10. Grudzień 1970 r.</p>	<p>'70 – zna daty: obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966), wydarzeń marcowych (III 1968) – identyfikuje postać: Władysława Gomułki – wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z marca 1968 r. i grudnia 1970 r.</p>	<p>wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu (14–21 XII 1970) – identyfikuje postacie: Willy'ego Brandta, Stefana Wyszyńskiego, Edwarda Gierka – charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL – przedstawi przebieg obchodów milenijnych – przedstawi przebieg wydarzeń marcowych</p>	<p>listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (1965), opublikowana <i>Listu 34</i> (1964), zdjęcia „Dziadów” z afisza w teatrze Narodowym (I 1968), ogłoszenia podwyżek cen żywności (12 XII 1970) – identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Jacka Kuronia, Karola Modzelewskiego, Adama Michnika, Henryka</p>	<p>Zmotoryzowane Odwoływanie Milicji Obywatelskiej (ZOMO) – identyfikuje postacie: Antoniego Słonimskiego, Zbigniewa Cybulskiego, Tadeusza Różewicza, Andrzeja Munka, Wojciecha Jerzego Hasa – omawia stosunek władz PRL do inteligencji – wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemickiej w Polsce w 1968 r.</p>	<p>– ocenia rolę Kościoła katolickiego i środowisk studenckich w kształtowaniu opozycji wobec władz PRL</p>
--	---------------------------------	--	--	--	--	---

			1968 r. – opisuje przebieg wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r.	Szljajfera – charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim – opisuje narodziny i działalność opozycji		
7. Polska w latach 70. XX wieku	6. „Druga Polska” Edwarda Gierka 7. Rozwój na kredyt 8. Niepowodzenia gospodarcze 9. „Propaganda sukcesu” 10. Nowelizacja konstytucji	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: „druga Polska” – identyfikuje postać: Edwarda Gierka – wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: „propaganda sukcesu” – zna datę: nowelizacji konstytucji PRL (1976) – omawia wpływ zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa –	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju – identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego – wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka	Uczeń: – identyfikuje postać: Piotra Jaroszewicza – przedstawi wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków	Uczeń: – ocenia okres rządów Edwarda Gierka

			przedstawi a zmiany w życiu codziennym Polaków za czasów rządów E. Gierka – wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka	zakończyła się niepowodzeniem – przedstawia okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji w 1976 r.		
--	--	--	---	---	--	--

POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU IV

ROZDZIAŁ V: UPADEK KOMUNIZMU

1. Początki opozycji demokratycznej w Polsce	5. Czerwiec 1976 6. Powstanie opozycji 7. Rozwój opozycji 8. Papież w Polsce	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: Czerwiec '76 – zna daty: wydarzeń czerwcowych (VI 1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: spekulacja, Komitet Obrony Robotników w (KOR), tajny współpracownik (TW) – zna daty: powstania KOR (IX	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: ciche podwyżki, Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela (ROPCiO), drugi obieg, Konfederacja Polski	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Wolne Związki Zawodowe (WZZ), Ruch Młodej Polski (RMP) – zna datę: założenia WZZ (1978)	
--	---	--	--	--	---	--

		X 1978) – identyfikuje postacie: Edwarda Gierka, Jana Pawła II – przedstawi a okoliczność i narodzin opozycji demokratyc znej w Polsce – wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce	1976), I pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (VI 1979) – identyfikuj e postacie: Jacka Kuronia, Adama Michnika, Antoniego Macierewic za, Stanisława Pyjasa – opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowy ch w 1976 r. – określa cele i opisuje działalność KOR-u	Niepodległe j (KPN) – zna daty: powstania ROPCiO (1977), utworzenia KPN (1979) – identyfikuje postacie: Zbigniewa i Zofii Romaszews kich, Leszka Moczulskieg o, Anny Walentyno wicz – wyjaśnia, dlaczego władze komunistyc zne w mniejszym stopniu niż dotąd represjono wały ugrupowani a opozycyjne	– identyfikuje postacie: Stanisława Barańczaka , Andrzeja Gwiazdy, Krzysztofa Wyszkwosk iego, Bogdana Borusewicz a – charakteryz uje rozwój organizacji opozycyjny ch w latach 70. XX w.	
2. Powstani e	5. Strajki sierpniow e	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie	

„Solidarności”	<p>6. Utworzenie NSZZ „Solidarności”</p> <p>7. I Zjazd NSZZ „Solidarności”</p> <p>8. Na drodze do konfrontacji</p>	<p>terminów: wydarzenia sierpniowe, NSZZ „Solidarność”</p> <p>– zna datę: strajków sierpniowych (VIII 1980)</p> <p>– identyfikuje postać: Lecha Wałęsy</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki strajków sierpniowych w 1980 r.</p>	<p>terminów: strajk okupacyjny, strajk solidarnościowy, 21 postulatów, porozumienia sierpniowe</p> <p>– zna daty: porozumień sierpniowych (31 VIII 1980), powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980)</p> <p>– identyfikuje postacie: Anny Walentynowicz, Stanisława Kani, Wojciecha Jaruzelskiego</p> <p>– omawia przebieg wydarzeń</p>	<p>terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarności”</p> <p>– zna daty: przejęcia władzy przez W. Jaruzelskiego (1981), I zjazdu NSZZ „Solidarność” (IX–X 1981)</p> <p>porozumień szczecińskich (VIII 1980), porozumień jastrzębskich (IX 1980)</p> <p>– identyfikuje postacie: Bogdana Borusewicza, Andrzeja Gwiazdy, Mieczysława</p>	<p>terminu: kryzys bydgoski</p> <p>– zna daty: zamachu na Jana Pawła II (V 1981), kryzysu bydgoskiego (III 1981)</p> <p>– identyfikuje postacie: Ryszarda Kuklińskiego, Jimmy’ego Cartera</p> <p>– przedstawia reakcję ZSRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r.</p>	
----------------	--	--	---	---	--	--

			sierpniowych – wyjaśnia, w jaki sposób władze komunistyczne w Polsce przygotowywały się do konfrontacji i siłowej z opozycją	Jagielskiego – omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarności”		
3. Stan wojenny i schyłek PRL	6. Wprowadzenie stanu wojennego 7. Świat wobec sytuacji w Polsce 8. Reakcja społeczeństwa 9. Opozycja antykomunistyczna poza „Solidarnością” 10. Ostatnie lata PRL	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: stan wojenny – zna daty: wprowadzenia stanu wojennego (12/13 XII 1981), zniesienia stanu wojennego (22 VII 1983) – identyfikuje postacie:	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), ZOMO, internowanie – zna daty: pacyfikacji kopalni Wujek (16 XII 1981), przyznania Pokojowej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych (OPZZ) – zna daty: zawieszenia stanu wojennego	Uczeń: – zna daty: zamordowania G. Przemyska (1983) – identyfikuje postać: Kornela Morawieckiego – charakteryzuje opozycję antykomunistyczną w Polsce w latach 80.	Uczeń: – ocenia postawy społeczeństwa wobec stanu wojennego

		<p>Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy</p> <p>– przedstawia okoliczności i wprowadzenia stanu wojennego w Polsce</p> <p>– wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce</p>	<p>Nagrody Nobla L. Wałęsie (1983)</p> <p>– identyfikuje postać: Jerzego Popiełuszki</p> <p>– charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce</p> <p>– przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny</p> <p>– omawia okoliczności i zniesienia stanu wojennego w Polsce</p>	<p>(XII 1982), powstania OPZZ (1984), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984)</p> <p>– identyfikuje postacie: Grzegorza Przemyka, Zbigniewa Bujaka, Władysława Frasyniuka, Bogdana Lisa</p> <p>– przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego</p> <p>– charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego</p>	XX w.	
--	--	--	--	--	-------	--

<p>TSW – Jak Pomarańczowa Alternatywa walczyła z komunizmem?</p>	<p>5. Początki Pomarańczowej Alternatywy</p> <p>6. Po co robić happenin gi?</p> <p>7. We Wrocławiu</p> <p>8. Działalność po Okrągłym Stole</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: Pomarańczowa Alternatywa</p> <p>– zna datę: szczytu aktywności ulicznej Pomarańczowej Alternatywy (1988)</p>	<p>Uczeń: – zna daty: pierwszych akcji ulicznych Pomarańczowej Alternatywy (1981), końca działalności Pomarańczowej Alternatywy (1990)</p> <p>– identyfikuje postać: Waldemara Fydrycha</p> <p>– wyjaśnia, jakie idee przyświecały Pomarańczowej Alternatywie</p> <p>– wymienia przykłady akcji Pomarańczowej Alternatywy</p>	<p>Uczeń: – identyfikuje postać: Krzysztofa Skiby</p> <p>– przedstawia okoliczności powstania Pomarańczowej Alternatywy</p> <p>– przedstawia stosunek Polaków do akcji podejmowanych przez działaczy Pomarańczowej Alternatywy</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia, jak władze reagowały na akcje Pomarańczowej Alternatywy</p> <p>– omawia działalność Pomarańczowej Alternatywy po Okrągłym Stole</p>	<p>Uczeń: – ocenia wpływ Pomarańczowej Alternatywy na kształtowanie postaw antykomunistycznych i obalenie komunizmu</p>
--	--	--	---	--	---	---

<p>4. Rozpad bloku wschodniego</p>	<p>5. Kryzys ZSRS i zmiana sytuacji międzynarodowej 6. Próby reform w ZSRS 7. Jesień Ludów 8. Rozpad ZSRS</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pierestrojka</i>, Jesień Ludów – identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa – przedstawi rolę Michaiła Gorbaczowa w upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>głasnost</i>, <i>uskorienie</i>, aksamitna rewolucja, Wspólnota Niepodległych Państw (WNP) – zna daty: obalenia komunizmu w Polsce, Bułgarii, Rumunii i na Węgrzech (1989-1990), rozpadu ZSRS (1990), zjednoczenia Niemiec (1990), rozwiązania ZSRS (XII 1991) – identyfikuje postacie: Václava</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: mudżahedin i, dżihad, efekt domina, Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (KBWE), komitety helsińskie, Karta 77 – zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejęcia władzy przez M. Gorbaczowa (1985), katastrofy w Czarnobylu (1986), ogłoszenia niepodległo</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: „imperium zła”, pucz Janajewa – zna daty: puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991) – identyfikuje postać: Giennadija Janajewa – wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego – wyjaśnia znaczenie katastrofy w Czarnobylu dla Europy i</p>	<p>Uczeń: – ocenia rolę M. Gorbaczowa i R. Reagana w zmianie układu sił w polityce międzynarodowej</p>
------------------------------------	---	---	---	--	--	--

			<p>Havla, Borysa Jelcyna</p> <p>– przedstawi a przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w.</p> <p>– wymienia próby reform w ZSRS i określa ich skutki polityczne</p> <p>– wyjaśnia okoliczność i rozpadu ZSRS</p>	<p>ści przez Litwę (1990)</p> <p>– identyfikuje postać: Nicolae Ceașescu</p> <p>– charakteryz uje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji międzynaro dowej</p> <p>– charakteryz uje wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodnieg o</p> <p>– omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniaj ąc powstanie niepodległy</p>	ZSRS	
--	--	--	--	--	------	--

				ch państw w Europie		
5. Początek III Rzeczypo spolitej	5. Geneza Okrągłego Stołu 6. Okrągły Stół 7. Wybory czerwcowe 8. Budowa III Rzeczypo spolitej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe – zna daty: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowy ch (4 VI 1989) – identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego – wskazuje wydarzenia , które doprowadzi ły do upadku komunizmu	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Obywatels ki Klub Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy, hiperinflacja – zna daty: wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989), powołania rządu T. Mazowieckiego (12 IX 1989) – identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Bronisława Geremka, Jarosława	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Ochrony Państwa (UOP), weryfikacja – zna daty: ponownego zalegalizowania NSZZ „Solidarność ć” (IV 1989), przyjęcia nazwy Rzeczypospolitej Polska (29 XII 1989) – identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Leszka Balcerowicza, Krzysztofa Skubiszewskiego – omawia	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu „gruba linia”/„gruba kreska” i problem z jego rozumieniem – zna datę: debaty Miodowicz –Wałęsa (XI 1988) – identyfikuje postacie: Alfreda Miodowicza, Mieczysława Rakowskiego	Uczeń: – ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce

		w Polsce	Kaczyńskie go – podaje postanowi enia i skutki obrad Okrągłego Stołu – prezentuje następstwa wyborów czerwcowy ch	okoliczności zwołania Okrągłego Stołu – przedstawia reformy rządu T. Mazowiecki ego		
--	--	----------	---	--	--	--

POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU V

ROZDZIAŁ VI: POLSKA I ŚWIAT W NOWEJ EPOCE

1. Europa po rozpadzi e ZSRS	5. Europa na przełomie XX i XIX wieku 6. Rosja w nowej rzeczywis tości 7. Wojna w Czeczenii 8. Wojna w Jugosławi i	Uczeń: – zna datę: wejścia Polski, Czech i Węgier do NATO (1999) – identyfikuje postać: Władimira Putina – wyjaśnia okoliczność i wstąpienia	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: Wspólnota Niepodległ ych Państw (WNP) – zna daty: powstania Wspólnoty Niepodległ ych Państw (1991), pomarańcz owej rewolucji	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Euromajdan , rewolucja róż – zna daty: wojny w Jugosławii (1991– 1995), ludobójstwa w Srebrenicy (1995), porozumien	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: oligarchia – zna daty: I wojny czeczeńskie j (1994– 1996), II wojny czeczeńskie j (1999– 2009), wojny o Osetię Południową	Uczeń: – ocenia rolę W. Putina w przywróce niu Rosji roli mocarstw a
--	---	--	---	---	--	--

		<p>Polski, Czech i Węgier do NATO</p>	<p>(2004), rozpadu Jugosławii (1991–1992)</p> <p>– identyfikuje postacie: Billa Clintona, Borysa Jelcyna</p> <p>– charakteryzuje rządy W. Putina w Rosji</p> <p>– wymienia problemy, z jakimi spotkały się podczas transformacji ustrojowej kraje postsowieckie</p> <p>– prezentuje skutki rozpadu Jugosławii</p>	<p>ia w Dayton (XI 1995), rewolucji róż (2004), Euromajdanu (2013/2014)</p> <p>– identyfikuje postacie: Aleksandra Łukaszenki, Wiktora Janukowycza, Wiktora Juszczenki, Micheila Saakaszwilego</p> <p>– omawia proces demokracji Ukrainy i Gruzji</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki wojen w byłej Jugosławii i Czeczenii</p>	<p>(2008)</p> <p>– identyfikuje postacie: Dżochara Dudajewa, Ramzana Kadyrowa</p> <p>– charakteryzuje sytuację polityczną na Kaukazie i w Naddniestrzu</p>	
TSW –	4. Pierwsze	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

<p>Terroryzm w walce o niepodległość</p>	<p>zamachy 5. Śmierć w teatrze 6. Atak na szkołę</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu: terroryzm – wyjaśnia przyczyny narodzin terroryzmu czeczeńskiego</p>	<p>– zna datę: zamachu na szkołę w Biełanie (2004) – wymienia przykłady zamachów terrorystycznych organizowanych przez bojowników w czeczeńskich – omawia skutki społeczne i polityczne zamachów bojowników w czeczeńskich</p>	<p>– zna datę: zamachu w teatrze na Dubrowce (2002) – identyfikuje postać: Szamila Basajewa – opisuje przebieg zamachu na teatr na Dubrowce – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki zamachu na szkołę w Biełanie</p>	<p>– zna datę: pierwszego ataku terrorystycznego w Rosji przeprowadzonego przez bojowników w czeczeńskich (1995) – identyfikuje postać: Wiktora Czernomyrdina – omawia przebieg i skutki zamachu na szpital w Budionnowsku – opisuje działania władz rosyjskich skierowane przeciwko terrorystom czeczeńskim</p>	<p>– ocenia postawy bojowników w czeczeńskich i postawę władz rosyjskich wobec problemu czeczeńskiego</p>
--	--	---	--	---	--	---

					m	
2. Konflikty na świecie po 1989 roku	6. Daleki Wschód 7. Kraje afrykańskie 8. Współczesne konflikty na świecie 9. Konflikt palestyńsko-izraelski 10. Wojna z terroryzmem	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: Al-Kaida – zna datę: ataku na World Trade Center (11 IX 2001) – identyfikuje postać: George’a W. Busha – wyjaśnia przyczyny i skutki wojny z terroryzmem po 2001 r. – przedstawi a przyczyny dominacji USA we współczesnym świecie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: polityka neokolonializmu, apartheid, Autonomia Palestyńska – zna datę: inwazji USA na Irak (2003) – identyfikuje postacie: Osamy bin Ladena, Saddama Husajna – wyjaśnia, na czym polega polityka neokolonializmu i jakie niesie za sobą skutki – przedstawi	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: masakra na placu Tiananmen, talibowie, tzw. Państwo Islamskie – zna daty: porozumienia izraelsko-palestyńskiego w Oslo (1993), masakry na placu Tiananmen (VI 1989), wybuchu wojny w Syrii (2011), aneksji Krymu (2014) – identyfikuje postacie: Nelsona Mandeli, Jasira	Uczeń: – zna daty: ludobójstwa w Rwandzie (1994), wybuchu wojny domowej w Jemenie (2015) – identyfikuje postać: Baszara al-Asada – wyjaśnia, dlaczego manifestacja chińskich studentów w 1989 r. zakończyła się niepowodzeniem – wyjaśnia, jakie są przyczyny współczesnych konfliktów w Afryce	Uczeń: – ocenia problem terroryzmu – ocenia wpływ USA na sytuację polityczną współczesnego świata

			a przyczyny i charakter wojny w Iraku – omawia zjawisko terroryzmu islamskiego	Arafata, Icchaka Rabina, Szimona Peresa – przedstawia rozwój gospodarczy Chin i Japonii w drugiej połowie XX w.		
3. Polska w latach 90. XX wieku	6. Reformy gospodarcze 7. Koszty społeczne transformacji ustrojowej 8. Rozpad obozu solidarnościowego 9. Sytuacja wewnętrzna na Polskę 10. Konstytucja Rzeczypospolitej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja – zna datę: uchwalenia Konstytucji RP (2 IV 1997) – identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: plan Balcerowicza, bezrobocie, pluralizm polityczny – zna daty: wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: „wojna na górze” – zna daty: początku „wojny na górze” (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), noweli grudniowej (XII 1989), reformy administrac	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: popiwiek – zna datę: rozwiązania PZPR (I 1990)	Uczeń: – ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r.

	Polskiej	<p>Wałęsy, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego</p> <p>o – wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej</p>	<p>w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu (27 X 1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005)</p> <p>– identyfikuje postacie: Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Ryszarda Kaczorowskiego</p> <p>– omawia założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowic</p>	<p>yniej (1997)</p> <p>– identyfikuje postacie: Jana Krzysztofa Bieleckiego, Jarosława Kaczyńskiego</p> <p>o – omawia koszty społeczne reform gospodarczych</p> <p>– charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski</p> <p>– przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej</p>		
--	----------	---	--	---	--	--

			<p>za</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego – wymienia reformy przeprowadzone pod koniec lat 90. XX w. – omawia podstawy ustrojowe III Rzeczypospolitej w świetle konstytucji z 1997 r. 			
4. Polska w NATO i EU	<p>6. Polityka zagraniczna</p> <p>7. Polska droga do UE</p> <p>8. Polskie społeczeństwo wobec Unii</p> <p>9. Polska w strukturze</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, Unia Europejska – zna daty: przyjęcia Polski do NATO (12 III 1999), wejścia Polski do 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: referendum akcesyjne – zna daty: referendum akcesyjnego (VI 2003), udziału 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Trójkąt Weimarski, program „Partnerstwo dla Pokoju” – zna daty: podpisania Układu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Środkowe Europejskie Porozumienie o Wolnym Handlu (CEFTA), grupa luksemburska 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia rezultaty polskiej członkostwa w NATO i UE

	<p>ch NATO</p> <p>10. Polska w wojnie z terroryzmem</p>	<p>UE (1 V 2004)</p> <p>– identyfikuje postać: Aleksandra Kwaśniewskiego</p> <p>– przedstawi a przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE</p> <p>– wymienia korzyści, jakie przyniosła Polsce integracja z UE oraz wejście do NATO</p>	<p>wojsk polskich w wojnie w Afganistanie (2002) i Iraku (2003)</p> <p>– identyfikuj e postacie: Bronisława Geremka, Billa Clintona, Borysa Jelcyna</p> <p>– wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE</p> <p>– przedstawi a postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE</p> <p>– omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO</p>	<p>europejskie go (XII 1991), powstania Trójkąta Weimarskiego (1991), wyjścia ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), podpisania protokołu akcesyjnego Polski do Paktu Północnoatlantyckiego (1997), podpisania Traktatu nicejskiego (2000)</p> <p>– identyfikuje postać: Włodzimierza Cimoszewicza</p> <p>– określa główne kierunki</p>	<p>ka</p> <p>– opisuje udział Polski w wojnie z terroryzmem</p>	
--	---	--	--	--	---	--

				<p>polskiej polityki zagranicznej – wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO</p>		
<p>5. Świat w erze globalizacji</p>	<p>6. Globalizacja 7. Rewolucja informacyjna 8. Kultura masowa 9. Globalna wioska czy globalne miasto? 10. Współczesne migracje</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: internet, telefonia komórkowa , globalizacja – wyjaśnia, jakie szanse i zagrożenia niesie za sobą globalizacja – omawia zalety i wady nowych środków komunikacji</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: amerykanizacja, kultura masowa – opisuje przejawy globalizacji we współczesnym świecie – wskazuje cechy współczesnej kultury masowej – opisuje zjawisko amerykanizacji – przedstawi a</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: antyglobaliści, bogata Północ, biedne Południe, „globalna wioska” – wymienia poglądy przeciwników w globalizacji – przedstawia skutki rozwoju turystyki – omawia przyczyny, kierunki i skutki ruchów</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: Dolina Krzemowa – omawia szanse i niebezpieczeństwa dla człowieka, wynikające ze współczesnych zmian cywilizacyjnych</p>	<p>Uczeń: – ocenia skutki zjawiska amerykanizacji kultury na świecie</p>

			konsekwencje wzrostu poziomu urbanizacji współczesnego świata – wyjaśnia, na czym polega zjawisko przeludnienia	migracyjnych we współczesnym świecie		
6. Wyzwania współczesnego świata	6. Problemy demograficzne 7. Nierówności społeczne 8. Przestępczość zorganizowana 9. Zagrożenia terrorystyczne 10. Zagrożenia ekologiczne	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: przeludnienie – wymienia najważniejsze zagrożenia społeczne współczesnego świata	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: bogata Północ, biedne Południe – wymienia problemy demograficzne współczesnego świata – wskazuje rejony świata, w których występują największe nierówności i społeczne –	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Czarna Afryka, Europol, efekt cieplarniany – określa przyczyny i skutki narastania nierówności społecznych we współczesnym świecie – wyjaśnia, jakie zagrożenia niesie za sobą	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: arabska wiosna, Państwo Islamskie, protokół z Kioto – zna daty: wejścia w życie protokołu z Kioto (2005), arabskiej wiosny (2010–2013) – przedstawi a przyczyny	Uczeń: – przedstawi działania podejmowane w celu niwelowania problemów w demografi cznych, społecznych i ekologicznych we współczesnym świecie

			prezentuje zagrożenia ekologiczne współczesnego świata	przestępczość zorganizowana – przedstawia działania współczesnego świata na rzecz poprawy stanu ekologicznego naszej planety	i skutki przemian w świecie arabskim w latach 2010–2013 – wyjaśnia, na czym polegają kontrasty społeczne we współczesnym świecie	
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU VII						

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA PRZYRODA KL IV

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
Dział 1. Poznajemy warsztat przyrodnika						

Tytuł rozdziału w podręcznik u	Numer i temat lekcji	Wymagania		Wymagania		
		konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
1. Przyroda i jej składniki	1. Poznajemy składniki przyrody	wymienia dwa elementy przyrody nieożywionej (A); wymienia dwa elementy przyrody ożywionej (A)	wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>przyroda</i> (B); wymienia trzy składniki przyrody nieożywionej niezbędne do życia (A); podaje trzy przykłady wytworów działalności człowieka (A)	wymienia cechy ożywionych elementów przyrody (A); wskazuje w najbliższym otoczeniu wytwory działalności człowieka (C)	podaje przykłady powiązań przyrody nieożywionej z przyrodą ożywioną (A); klasyfikuje wskazane elementy na ożywione i nieożywione składniki przyrody oraz wytwory działalności człowieka (C)	wyjaśnia, w jaki sposób zmiana jednego elementu przyrody może wpłynąć na wybrane pozostałe elementy (B)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania	Wymagania	Wymagania	
			podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
2. Jak poznawać przyrodę?	2. Jakimi sposobami poznajemy przyrodę?	wymienia zmysły umożliwiające poznanie otaczającego świata (A); podaje dwa przykłady informacji uzyskanych dzięki wybranym zmysłom (A); wyjaśnia, czym jest obserwacja (B)	omawia na przykładach, rolę poszczególnych zmysłów w poznawaniu świata (B); wymienia źródła informacji o przyrodzie (A); omawia najważniejsze zasady bezpieczeństwa podczas prowadzenia obserwacji i wykonywania doświadczeń (B)	porównuje ilość i rodzaj informacji uzyskiwanych za pomocą poszczególnych zmysłów (C); wymienia cechy przyrodnika (A); określa rolę obserwacji w poznawaniu przyrody (B); omawia etapy doświadczenia (B)	wyjaśnia, w jakim celu prowadzi się doświadczenia i eksperymenty przyrodnicze (B); wyjaśnia różnice między eksperymentem a doświadczeniem (B)	na podstawie obserwacji podejmuje próbę przewidzenia niektórych sytuacji i zjawisk (np. dotyczących pogody, zachowania zwierząt) (D); przeprowadza dowolne doświadczenie, posługując się instrukcją, zapisuje obserwacje i wyniki (D); wyjaśnia, dlaczego do niektórych doświadczeń należy używać dwóch zestawów (D)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
			(ocena dostateczna). Uczeń:		(ocena bardzo dobra). Uczeń:	
3. Przyrządy i pomoce przyrodnicza	3. Przyrządy i pomoce ułatwiające prowadzenie obserwacji	podaje nazwy przyrządów służących do prowadzenia obserwacji w terenie (A); przeprowadza obserwację za pomocą lupy lub lornetki (C); notuje dwa-trzy spostrzeżenia dotyczące obserwowanych obiektów (C); wykonuje schematyczny rysunek obserwowanego obiektu (C); wykonuje pomiar przy użyciu taśmy mierniczej (C)	przyporządkowuje przyrząd do obserwowanego obiektu (C); proponuje przyrządy, które należy przygotować do prowadzenia obserwacji w terenie (D); określa charakterystyczne cechy obserwowanych obiektów (C); opisuje sposób użycia taśmy mierniczej (B)	planuje miejsca dwóch – trzech obserwacji (D); proponuje przyrząd odpowiedni do obserwacji konkretnego obiektu (C); wymienia najważniejsze części mikroskopu (A)	planuje obserwację dowolnego obiektu lub organizmu w terenie (D); uzasadnia celowość zaplanowanej obserwacji (D); omawia sposób przygotowania obiektu do obserwacji mikroskopowej (B)	przygotowuje notatkę na temat innych przyrządów służących do prowadzenia obserwacji, np. odległych obiektów lub głębiny (D)
4. Określamy kierunki geograficzne	4. W jaki sposób określamy kierunki geograficzne? 5. Określamy kierunki geograficzne za pomocą kompasu i gnomonu – lekcja w terenie	podaje nazwy głównych kierunków geograficznych wskazanych przez nauczyciela na widnokregu (A); wyznacza główne	podaje nazwy głównych kierunków geograficznych (A); przyporządkowuje skróty do nazw głównych kierunków geograficznych (A); określa warunki korzystania z kompasu (A);	wyjaśnia, co to jest widnokąg (B); omawia budowę kompasu (B); samodzielnie wyznacza kierunki geograficzne za pomocą kompasu (C); wyjaśnia, w jaki sposób wyznacza się	podaje przykłady wykorzystania w życiu umiejętności wyznaczania kierunków geograficznych (B); porównuje dokładność wyznaczania kierunków geograficznych za pomocą	podaje historyczne i współczesne przykłady praktycznego wykorzystania umiejętności wyznaczania kierunków geograficznych (A); omawia sposób

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
	6. Ćwiczymy orientowanie się w terenie – lekcja w terenie	kierunki geograficzne za pomocą kompasu na podstawie instrukcji słownej (C); określa warunki wyznaczenia kierunku północnego za pomocą gnomonu (prosty patyk lub pręt, słoneczny dzień) (B)	posługując się instrukcją, wyznacza główne kierunki geograficzne za pomocą gnomonu (C)	kierunki pośrednie (B)	kompasu i gnomonu (D); wyjaśnia, w jaki sposób tworzy się nazwy kierunków pośrednich (B)	wyznaczania kierunku północnego za pomocą Gwiazdy Polarnej oraz innych obiektów w otoczeniu (B)
Podsumowanie działu 1	7.,8. Podsumowanie i sprawdzian z działu: „Poznajemy warsztat przyrodnika”					

Dział 2. Poznajemy pogodę i inne zjawiska przyrodnicze

1. Substancje wokół nas	9. Otaczają nas substancje	wskazuje w najbliższym otoczeniu przykłady ciał stałych, cieczy i gazów (B); wskazuje w najbliższym otoczeniu dwa przykłady ciał plastycznych, kruchych i sprężystych (B); podaje dwa przykłady występowania zjawiska rozszerzalności cieplnej ciał stałych (A); porównuje ciała stałe z cieciami pod względem jednej właściwości (kształt) (C)	wymienia stany skupienia, w jakich występują substancje (A); podaje dwa-trzy przykłady wykorzystania właściwości ciał stałych w życiu codziennym (C)	wyjaśnia, na czym polega zjawisko rozszerzalności cieplnej (B); podaje przykłady występowania zjawiska rozszerzalności cieplnej ciał stałych i cieczy (C) oraz gazów (D)	klasyfikuje ciała stałe ze względu na właściwości (B); wyjaśnia, na czym polega kruchość, plastyczność i sprężystość (B); porównuje właściwości ciał stałych, cieczy i gazów (C) opisuje zasadę działania termometru cieczowego (B)	uzasadnia, popierając przykładami z życia, dlaczego ważna jest znajomość właściwości ciał (D)
2. Woda występuje w trzech stanach skupienia	10. Poznajemy stany skupienia wody	wymienia stany skupienia wody w przyrodzie (A); podaje przykłady występowania wody w różnych stanach skupienia (A); omawia budowę termometru (B); odczytuje wskazania termometru (C); wyjaśnia, na czym polega krzepnięcie i topnienie (B)	wyjaśnia zasadę działania termometru (B); przeprowadza, zgodnie z instrukcją, doświadczenia wykazujące: – wpływ temperatury otoczenia na parowanie wody (C), – obecność pary wodnej w powietrzu (C); wyjaśnia, na czym polega parowanie i skraplanie wody (B)	wymienia czynniki wpływające na szybkość parowania (A); formułuje wnioski na podstawie przeprowadzonych doświadczeń (D); przyporządkowuje stan skupienia wody do wskazań termometru (C)	dokumentuje doświadczenia według poznanego schematu (D); podaje przykłady z życia codziennego zmian stanów skupienia wody (C); przedstawia w formie schematu zmiany stanu skupienia wody w przyrodzie (C)	przedstawia zmiany stanów skupienia wody podczas jej krążenia w przyrodzie, posługując się wykonanym przez siebie prostym rysunkiem (D)

3. Składniki pogody	11. Poznajemy składniki pogody	wymienia przynajmniej trzy składniki pogody (A); rozpoznaje na dowolnej ilustracji rodzaje opadów (C); wyjaśnia, dlaczego burze są groźne (B)	wyjaśnia, co nazywamy pogodą (B); wyjaśnia pojęcia: <i>upal</i> , <i>przymrozek</i> , <i>mróz</i> (B); podaje nazwy osadów atmosferycznych (A)	podaje, z czego mogą być zbudowane chmury (A); rozróżnia rodzaje osadów atmosferycznych na ilustracjach (C); wyjaśnia, czym jest ciśnienie atmosferyczne (B); wyjaśnia, jak powstaje wiatr (B)	wyjaśnia, jak się tworzy nazwę wiatru (B); rozpoznaje na mapie rodzaje wiatrów (C); wykazuje związek pomiędzy porą roku a występowaniem określonego rodzaju opadów i osadów (D)	wyjaśnia różnice między opadami a osadami atmosferycznymi (D)
4. Obserwujemy pogodę	12. Obserwujemy pogodę	dobiera przyrządy do pomiaru trzy składników pogody (A); odczytuje temperaturę powietrza z	zapisuje temperaturę dodatnią i ujemną (C); omawia sposób pomiaru ilości opadów (B);	wymienia przyrządy służące do obserwacji meteorologicznych (A); dokonuje pomiaru	odczytuje prognozę pogody przedstawioną za pomocą znaków graficznych (C); na podstawie obserwacji określa kierunek wiatru	przygotowuje i prezentuje informacje na temat rodzajów wiatru występujących na świecie (C); na podstawie

13. Obserwacja i pomiar składników pogody – lekcja w terenie	termometru cieczowego (C); na podstawie instrukcji buduje wiatromierz (C); odczytuje symbole umieszczone na mapie pogody (C); przedstawia stopień zachmurzenia za pomocą symboli (C); przedstawia rodzaj opadów za pomocą symboli (C)	podaje jednostki, w których wyraża się składniki pogody (A); na podstawie instrukcji buduje deszczomierz (C); prowadzi tygodniowy kalendarz pogody na podstawie obserwacji wybranych składników pogody (C); określa aktualny stopień zachmurzenia nieba na podstawie obserwacji (C); opisuje tęczę (B)	składników pogody – prowadzi kalendarz pogody (C); przygotowuje możliwą prognozę pogody na następny dzień dla swojej miejscowości (C)	(C)	opisu przedstawia, w formie mapy, prognozę pogody dla Polski (D)	
5. „Wędrówka” Słońca po niebie	14. „Wędrówka” Słońca po niebie	wyjaśnia pojęcia <i>wschód Słońca</i> , <i>zachód Słońca</i> (B); rysuje „drogę”	omawia pozorną wędrówkę Słońca nad widnokretem (B); omawia zmiany temperatury	określa zależność między wysokością Słońca a temperaturą powietrza (C); określa	omawia zmiany długości cienia w ciągu dnia (B); porównuje wysokość Słońca nad widnokretem oraz długość cienia podczas	podaje przykłady wykorzystania wiadomości dotyczących zmian temperatury

15. Jak zmieniają się pogoda i przyroda w ciągu roku? – lekcja w terenie	Słońca na niebie (C); podaje daty rozpoczęcia kalendarzo wych pór roku (A); podaje po trzy przykłady zmian zachodzących w przyrodzie ożywionej w poszczególnych porach roku (C)	powietrza w ciągu dnia (B); wyjaśnia pojęcia <i>równonoc przesilenie</i> (B); omawia cechy pogody w poszczególnych porach roku (B)	zależność między wysokością Słońca a długością cienia (C); wyjaśnia pojęcie <i>górowanie Słońca</i> (B); omawia zmiany w pozornej wędrówce Słońca nad widnokresem w poszczególnych porach roku (B)	górowania w poszczególnych porach roku (C)	i długości cienia w ciągu dnia (np. wybór ubrania, pielęgnacja roślin, ustawienie budki dla psa) (B); wymienia fenologiczne pory roku, czyli te, które wyróżniają się na podstawie fazy rozwoju roślinności (A)
--	---	--	--	--	--

Podsumowanie działu 2 16., 17. Podsumowanie i sprawdzian z działu: „Poznajemy pogodę i inne zjawiska przyrodnicze”

Dział 3. Poznajemy świat organizmów

1. Organizmy mają wspólne cechy	18. Poznajemy budowę i czynności życiowe organizmów	Wyjaśnia, po czym rozpozna organizm (B); wymienia przynajmniej trzy czynności życiowe organizmów (A); omawia jedną wybraną przez siebie czynność życiową organizmów (B); odróżnia przedstawione na ilustracji organizmy jednokomórkowe od wielokomórkowych (C)	wyjaśnia pojęcia <i>organizm jednokomórkowy</i> , <i>organizm wielokomórkowy</i> (B); podaje charakterystyczne cechy organizmów (A); wymienia czynności życiowe organizmów (A); rozpoznaje na ilustracji wybrane organy / narządy (C)	omawia hierarchiczną budowę organizmów wielokomórkowych (B); charakteryzuje czynności życiowe organizmów (B); omawia cechy rozmnażania płciowego i bezpłciowego (B)	podaje przykłady różnych sposobów wykonywania tych samych czynności przez organizmy (np. ruch, wzrost) (C); porównuje rozmnażanie płciowe z rozmnażaniem bezpłciowym (C)	prezentuje informacje na temat najmniejszych i największych organizmów w żyjących na Ziemi (D); omawia podział organizmów w na pięć królestw (A)
---------------------------------	---	--	--	--	--	---

2. Organizmy różnią się sposobem odżywiania	19. Jak odżywiają się rośliny i dla jakich organizmów są pożywieniem? 20. W jaki sposób organizmy cudzożywne zdobywają pokarm?	określa, czy podany organizm jest samożywny, czy cudzożywny (B); podaje przykłady organizmów cudzożywnych: mięsożernych, roślinożernych i wszystkożernych (B); wskazuje na ilustracji charakterystyczne cechy drapieżników (C)	dzieli organizmy cudzożywne ze względu na rodzaj pokarmu (A); podaje przykłady organizmów roślinożernych (B); dzieli mięsożerców na drapieżniki i padlinożerców (B); wyjaśnia, na czym polega wszystkożerność (B)	wyjaśnia pojęcia: <i>organizm samożywny</i> , <i>organizm cudzożywny</i> (B); wymienia cechy roślinożerców (B); wymienia, podając przykłady, sposoby zdobywania pokarmu przez organizmy cudzożywne (B); podaje przykłady zwierząt odżywiających się szczątkami glebowymi (B); wymienia przedstawicieli pasożytów (A)	omawia sposób wytwarzania pokarmu przez rośliny (B); określa rolę, jaką odgrywają w przyrodzie zwierzęta odżywiające się szczątkami glebowymi (C); wyjaśnia, na czym polega pasożytnictwo (B)	prezentuje, w dowolnej formie, informacje na temat pasożytnictwa w świecie roślin (D)
3. Zależności pokarmowe między organizmami	21. Poznajemy zależności pokarmowe między organizmami	układa łańcuch pokarmowy z podanych organizmów (C); analizując sieć pokarmową, układa jeden łańcuch pokarmowy (D)	wyjaśnia, czym są zależności pokarmowe (B); podaje nazwy ogniw łańcucha pokarmowego (A)	wyjaśnia nazwy ogniw łańcucha pokarmowego (B); wyjaśnia, co to jest sieć pokarmowa (B)	omawia rolę destruentów w łańcuchu pokarmowym (B)	podaje przykłady obrony przed wrogami w świecie roślin i zwierząt (C); uzasadnia, że zniszczenie jednego z ogniw łańcucha pokarmowego może doprowadzić do wyginięcia innych ogniw (D)

4. Rośliny i zwierzęta wokół nas	22. Obserwujemy rośliny i zwierzęta	wymienia korzyści wynikające z uprawy roślin w domu i ogrodzie (A); podaje przykłady zwierząt hodowanych w domach przez człowieka (A); podaje przykład drobnego zwierzęcia żyjącego w domach (A); rozpoznaje trzy zwierzęta żyjące w ogrodach (C)	podaje trzy przykłady roślin stosowanych jako przyprawy do potraw (B); wyjaśnia, dlaczego decyzja o hodowli zwierzęcia powinna być dokładnie przemyślana (B); omawia zasady opieki nad zwierzętami (B); podaje przykłady dzikich zwierząt żyjących w mieście (A) wykonuje zielnik (pięć okazów) (D)	rozpoznaje wybrane rośliny doniczkowe (C); wyjaśnia, jakie znaczenie ma znajomość wymagań życiowych uprawianych roślin (D); określa cel hodowania zwierząt w domu (B); wyjaśnia, dlaczego nie wszystkie zwierzęta możemy hodować w domu (B); wskazuje źródła informacji na temat hodowanych zwierząt (C); wyjaśnia, dlaczego coraz więcej dzikich zwierząt przybywa do miast (B)	opisuje szkodliwość zwierząt zamieszkujących nasze domy (C); formułuje apel do osób mających zamiar hodować zwierzę lub podarować je w prezencie (D)	prezentuje jedną egzotyczną roślinę (ozdobną lub przyprawową), omawiając jej wymagania życiowe (D); przygotowuje ciekawostki i dodatkowe informacje na temat zwierząt (np. najszybsze zwierzęta) (D)
----------------------------------	-------------------------------------	---	---	--	--	--

Podsumowani e działu 3 23., 24. Podsumowanie i sprawdzian z działu: „Poznajemy świat organizmów”

Dział 4. Odkrywamy tajemnice ciała człowieka

1. Trawienie i wchłanianie pokarmu	25. Poznajemy składniki pokarmu	podaje przykłady produktów bogatych w białka, cukry, tłuszcze, witaminy (A); omawia znaczenie wody dla organizmu (B)	wymienia składniki pokarmowe (A); przyporządkowuje podane pokarmy do wskazanej grupy pokarmowej (C)	omawia rolę składników pokarmowych w organizmie (B); wymienia produkty zawierające sole mineralne (A)	omawia rolę witamin (B); wymienia wybrane objawy niedoboru jednej z poznanych witamin (B); omawia rolę soli mineralnych w organizmie (B)	przedstawia krótkie informacje na temat sztucznych barwników, aromatów identycznych z naturalnymi, konserwantów znajdujących się w żywności (D) omawia rolę narządów wspomagających trawienie (B); wymienia czynniki, które mogą szkodliwie wpłynąć na funkcjonowanie wątroby lub trzustki (A)
	26. Jak przebiega trawienie i wchłanianie pokarmu?	wskazuje na modelu położenie poszczególnych narządów przewodu pokarmowego (C); wyjaśnia, dlaczego należy dokładnie zżuć pokarm (B); uzasadnia konieczność mycia rąk przed każdym posiłkiem (C)	wymienia narządy budujące przewód pokarmowy (A); omawia rolę układu pokarmowego (B); podaje zasady higieny układu pokarmowego (A)	wyjaśnia pojęcie <i>trawienie</i> (B); opisuje drogę pokarmu w organizmie (B); omawia, co dzieje się w organizmie po zakończeniu trawienia pokarmu (B)	wyjaśnia rolę enzymów trawiennych (B); wskazuje narządy, w których zachodzi mechaniczne i chemiczne przekształcanie pokarmu (C)	
2. Układ krwionośny transportuje krew	27. Jaką rolę odgrywa układ krwionośny?	wskazuje na schemacie serce i naczynia krwionośne (C); wymienia rodzaje naczyń krwionośnych (A); mierzy puls (C); podaje dwa przykłady zachowań korzystnie wpływających na pracę układu krążenia (C)	omawia rolę serca i naczyń krwionośnych (B); na schemacie pokazuje poszczególne rodzaje naczyń krwionośnych (C)	wymienia funkcje układu krwionośnego (B); wyjaśnia, czym jest tętno (B); omawia rolę układu krwionośnego w transporcie substancji w organizmie (C); proponuje zestaw prostych ćwiczeń poprawiających funkcjonowanie układu krwionośnego (D)	wyjaśnia, jak należy dbać o układ krwionośny (B); podaje przykłady produktów żywnościowych korzystnie wpływających na pracę układu krwionośnego (C)	prezentuje, w dowolnej formie, informacje na temat; składników krwi (B) i grup krwi (D)

3. Układ oddechowy zapewnia wymianę gazową	28. Jak oddychamy?	pokazuje na modelu lub planszy dydaktycznej położenie narządów budujących układ oddechowy (C); wymienia zasady higieny układu oddechowego (B)	wymienia narządy budujące drogi oddechowe (A); wyjaśnia, co dzieje się z powietrzem podczas wędrówki przez drogi oddechowe (B); określa rolę układu oddechowego (A); opisuje zmiany w wyglądzie części piersiowej tułowia podczas wdechu i wydechu (C)	określa cel wymiany gazowej (B); omawia rolę poszczególnych narządów układu oddechowego (B); wyjaśnia, dlaczego drogi oddechowe są wyściełane przez komórki z rzęskami (B)	wyjaśnia, na czym polega współpraca układów pokarmowego, krwionośnego i oddechowego (B) wykonuje schematyczny rysunek ilustrujący wymianę gazową zachodzącą w płucach (C)	ilustruje wymianę gazową zachodzącą w komórkach ciała (C); planuje i prezentuje doświadczenie potwierdzające obecność pary wodnej w wydychanym powietrzu (D)
4. Szkielet i mięśnie umożliwiają ruch	29. Jakie układy narządów umożliwiają organizmowi ruch?	wskazuje na sobie, modelu lub planszy elementy szkieletu (C); wyjaśnia pojęcie <i>stawy</i> (B); omawia dwie zasady higieny układu ruchu (B)	wymienia elementy budujące układ ruchu (A); podaje nazwy i wskazuje główne elementy szkieletu (C); wymienia trzy funkcje szkieletu (A); wymienia zasady higieny układu ruchu (A)	rozdziela rodzaje połączeń kości (C); podaje nazwy głównych stawów u człowieka (A); wyjaśnia, w jaki sposób mięśnie są połączone ze szkieletem (B)	porównuje zakres ruchów stawów: barkowego, biodrowego i kolanowego (D); na modelu lub planszy wskazuje kości o różnych kształtach (C); omawia pracę mięśni szkieletowych (C)	wyjaśnia, dlaczego w okresie szkolnym należy szczególnie dbać o prawidłową postawę ciała (B); omawia działanie mięśni budujących narządy wewnętrzne (B)
5. Układ nerwowy kontroluje pracę organizmu	30. Jak organizm odbiera informacje z otoczenia? Narząd wzroku	wskazuje, na planszy położenie układu nerwowego (C); wskazuje na planszy lub modelu położenie	omawia rolę poszczególnych narządów zmysłów (B); omawia rolę skóry jako narządu zmysłu (B); wymienia	omawia, korzystając z planszy, w jaki sposób powstaje obraz oglądanego obiektu (C); wskazuje na	wymienia zadania mózgu, rdzenia kręgowego i nerwów (A); wyjaśnia, w jaki sposób układ nerwowy odbiera	podaje przykłady skutków uszkodzenia układu nerwowego (A); prezentuje informacje na temat wad

31. Jak organizm odbiera informacje z otoczenia? Narządy: węchu, smaku, słuchu i dotyku	narządów zmysłów (C); wymienia zadania narządów smaku i powonienia (A); wymienia, podając przykłady, rodzaje smaków (A); wymienia dwa zachowania niekorzystnie wpływające na układ nerwowy (A)	zasady higieny oczu i uszu (B)	planszy elementy budowy oka: soczewkę, siatkówkę i źrenicę (C); wskazuje na planszy małżowinę uszną, przewod słuchowy i błonę bębenkową (C); omawia zasady higieny układu nerwowego (B)	informacje z otoczenia (B) podaje wspólną cechę narządów zmysłu węchu i smaku (A); wskazuje na planszy drogę informacji dźwiękowych (C); uzasadnia, że układ nerwowy koordynuje pracę wszystkich narządów zmysłów (D); na podstawie doświadczenia formułuje wniosek dotyczący zależności między zmysłem smaku a zmysłem powonienia (C)	wzroku lub słuchu (D)	
6. Układ rozrodczy umożliwia wydawanie na świat potomstwa	32. Jak jest zbudowany układ rozrodczy?	wskazuje na planszy położenie narządów układu rozrodczego (C); rozpoznaje komórki rozrodcze: męską i żeńską (C); wyjaśnia pojęcie <i>zapłodnienie</i> (B)	wymienia narządy tworzące żeński i męski układ rozrodczy (A); określa rolę układu rozrodczego (A); omawia zasady higieny układu rozrodczego (B); wskazuje na planszy miejsce rozwoju nowego organizmu (C)	omawia rolę poszczególnych narządów układu rozrodczego (C)	wyjaśnia przyczyny różnic w budowie układu rozrodczego żeńskiego i męskiego (C); omawia przebieg rozwoju nowego organizmu (A) wskazuje na planszy narządy układu rozrodczego męskiego i żeńskiego (C)	prezentuje informacje na temat roli kobiet i mężczyzn w rodzinie i społeczeństwie na przestrzeni kilku pokoleń (np. zajęcia prababci, babci, mamy, starszej siostry, itp.) (D)

7. Dojrzewanie to czas wielkich zmian	33. Dojrzewanie to czas wielkich zmian	podaje przykłady zmian w organizmie świadczących o rozpoczęciu okresu dojrzewania u własnej płci (A); podaje dwa przykłady zmian w funkcjonowaniu u skóry w okresie dojrzewania (B)	wymieni a zmiany fizyczne zachodzą ce w okresie dojrzewa nia u dziewcz ąt i chłopcó w (A); omawia zasady higieny, których należy przestrze gać w okresie dojrzewa nia (B)	opisuje zmiany psychiczne zachodzące w okresie dojrzewania (B)	wyjaśnia, na przykładach, czym jest odpowiedzialność (B)	prezentuje informacje dotyczące zagrożeń, na które mogą być narażone dzieci w okresie dojrzewania (D)
Podsumowa nie działu 4	34., 35. Podsumowanie i sprawdzian z działu: „Odkrywamy tajemnice ciała człowieka”					

Dział 5. Odkrywamy tajemnice zdrowia

1.
Zdrowy
styl
życia

36. Jak dbać
o higienę?

wymienia co najmniej trzy zasady zdrowego stylu życia (A); korzystając z piramidy zdrowego żywienia i aktywności fizycznej, wskazuje produkty, które należy spożywać w dużych i w małych ilościach (C); wyjaśnia, dlaczego ważna jest czystość rąk (B); omawia sposób dbania o zęby (C); wymienia dwie zasady bezpieczeństwa podczas zabaw na świeżym powietrzu (A)

podaje zasady prawidłowego odżywiania (A); wyjaśnia, dlaczego należy dbać o higienę skóry (B); opisuje sposób pielęgnacji paznokci (B); wyjaśnia, na czym polega właściwy dobór odzieży (B) podaje przykłady wypoczynku czynnego i biernego (B)

wymienia (wszystkie) zasady zdrowego stylu życia (A); wyjaśnia rolę aktywności fizycznej w zachowaniu zdrowia (B); opisuje sposób pielęgnacji skóry ze szczególnym uwzględnieniem okresu dojrzewania (C); wyjaśnia, na czym polega higiena jamy ustnej (B)

wyjaśnia, czym jest zdrowy styl życia (B); omawia skutki niewłaściwego odżywiania się (B); wyjaśnia, na czym polega higiena osobista (B); podaje sposoby uniknięcia zakażenia się grzybicą (A)

przygotowuje propozycję prawidłowego jadłospisu na trzy dni, odpowiedniego w okresie dojrzewania (D)

2. Choroby, którymi można się zarazić	37. Poznajemy choroby zakaźne	wymienia drogi wnikania do organizmu człowieka drobnoustrojów chorobotwórczych (A); wymienia trzy zasady, których przestrzeganie pozwoli uniknąć chorób przenoszonych drogą oddechową (A); wymienia trzy zasady, których przestrzeganie pozwoli uniknąć chorób przenoszonych drogą pokarmową (A)	wymienia przyczyny chorób zakaźnych (A); wymienia nazwy chorób przenoszonych drogą oddechową (A); omawia objawy wybranej choroby przenoszonej drogą oddechową (B); omawia przyczyny zatruc (B); określa zachowania zwierzęcia, które mogą świadczyć o tym, że jest ono chore na wściekliznę (C)	wyjaśnia, czym są szczepionki (B); wymienia sposoby zapobiegania chorobom przenoszonym drogą oddechową (A); wymienia szkody, które pasożyty powodują w organizmie (A); omawia objawy zatruc (B)	porównuje objawy przeziębienia z objawami grypy i anginy (C); klasyfikuje pasożyty na wewnętrzne i zewnętrzne, podaje przykłady pasożytów (C); charakteryzuje pasożyty wewnętrzne człowieka (C); opisuje objawy wybranych chorób zakaźnych (B); wymienia drobnoustroje mogące wnikać do organizmu przez uszkodzoną skórę (B)	przygotowuje informacje na temat objawów boreliozy i sposobów postępowania w przypadku zachorowania (D)
3. Jak sobie radzić w niebezpiecznych sytuacjach?	38. Jak uniknąć niebezpiecznych sytuacji w naszym otoczeniu?	wymienia zjawiska pogodowe, które mogą stanowić zagrożenie (A); odróżnia muchomora sromotnikowego od innych grzybów (C); określa sposób postępowania po użądleniu (A)	określa zasady postępowania w czasie burzy, gdy przebywa się w domu lub poza nim (A); rozpoznaje owady, które mogą być groźne (C)	wymienia charakterystyczne cechy muchomora sromotnikowego (A); wymienia objawy zatrucia grzybami (A)	omawia sposób postępowania po ukąszeniu przez żmiję (B); rozpoznaje dziko rosnące rośliny trujące (C)	prezentuje plakat ostrzegający o niebezpieczeństwach w swojej okolicy (D)

	39. Niebezpieczeństwa i pierwsza pomoc w domu	omawia zasady postępowania podczas pielęgnacji roślin hodowanych w domu (B); podaje przykłady środków czystości, które stwarzają zagrożenia dla zdrowia (A); wymienia rodzaje urazów skóry (A)	podaje przykłady trujących roślin hodowanych w domu (A); przyporządkowuje nazwę zagrożenia do symboli umieszczanych na opakowaniach (C); omawia sposób postępowania przy otarciach i skaleczeniach (B)	omawia zasady pierwszej pomocy po kontakcie ze środkami czystości (B)	omawia zasady postępowania w przypadku oparzeń (B)	
4. Uzależnienia są groźne	40. Uzależnienia i ich skutki	podaje przynajmniej dwa przykłady negatywnego wpływu dymu tytoniowego i alkoholu na organizm człowieka (B); opisuje zachowanie świadczące o mogącym rozwinąć się uzależnieniu od komputera lub telefonu (B); prezentuje zachowanie asertywne w wybranej sytuacji (C)	podaje przykłady substancji, które mogą uzależniać (A); podaje przykłady skutków działania alkoholu na organizm (B); podaje przykłady sytuacji, w których należy zachować się asertywnie (C)	wyjaśnia, na czym polega palenie bierne (B); wymienia skutki przyjmowania narkotyków (B); wyjaśnia, czym jest asertywność (B)	wyjaśnia, czym jest uzależnienie (B); charakteryzuje substancje znajdujące się w dymie papierosowym (C); uzasadnia konieczność zachowań asertywnych (D); uzasadnia, dlaczego napoje energetyzujące nie są obojętne dla zdrowia (C)	przygotowuje informacje na temat pomocy osobom uzależnionym (D); prezentuje informacje na temat możliwych przyczyn, postaci i profilaktyki chorób nowotworowych (D)
Podsumowanie działu 5	41.,42. Podsumowanie i sprawdzian z działu „Odkrywamy tajemnice zdrowia”					

Dział 6. Poznajemy krajobraz najbliższej okolicy

1. Co pokazujemy na planach?	43. Co to jest plan?	oblicza wymiary biurka w skali 1 : 10 (C); rysuje plan biurka w skali 1 : 10 (C)	wyjaśnia, jak powstaje plan (B); rysuje plan dowolnego przedmiotu (wymiary przedmiotu podzielne bez reszty przez 10) w skali 1 : 10 (C)	wyjaśnia pojęcie <i>skala liczbowa</i> (B); oblicza wymiary przedmiotu w różnych skalach, np. 1 : 5, 1 : 20, 1 : 50; wykonuje szkic terenu szkoły (D)	rysuje plan pokoju w skali 1 : 50 (C); dobiera skalę do wykonania planu dowolnego obiektu (D); wykonuje szkic okolic szkoły (D)	wyjaśnia pojęcia: <i>skala mianowana</i> , <i>podziałka liniowa</i> (B)
2. Jak czytamy plany i mapy?	44. Czytamy plan miasta i mapę turystyczną	wymienia rodzaje map (A); odczytuje informacje zapisane w legendzie planu (C)	wyjaśnia pojęcia <i>mapa</i> i <i>legenda</i> (B); określa przeznaczenie planu miasta i mapy turystycznej (B); rozpoznaje obiekty przedstawione na planie lub mapie za pomocą znaków kartograficznych (C / D)	opisuje słowami fragment terenu przedstawiony na planie lub mapie (D); przygotowuje zbiór znaków kartograficznych dla planu lub mapy najbliższej okolicy (C)	porównuje dokładność planu miasta i mapy turystycznej (D); odszukuje na mapie wskazane obiekty (C)	rysuje fragment drogi do szkoły, np. ulicy, zmniejszając jej wymiary (np. 1000 razy) i używając właściwych znaków kartograficznych (D)
3. Jak się orientować w terenie?	45. Jak się orientować w terenie? 46. Ćwiczmy orientowanie się w terenie – lekcja w terenie	wskazuje kierunki geograficzne na mapie (C); odszukuje na planie okolicy wskazany obiekt, np. kościół, szkołę (C)	określa położenie innych obiektów na mapie w stosunku do podanego obiektu (C); opowiada, jak zorientować plan lub mapę za pomocą kompasu (B)	wyjaśnia, na czym polega orientowanie planu lub mapy (B); orientuje plan lub mapę za pomocą kompasu (C)	orientuje mapę za pomocą obiektów w terenie (C)	dostosowuje sposób orientowania mapy do otaczającego terenu (D)

4. Co to jest krajobraz?	47. Co to jest krajobraz?	rozpoznaje na zdjęciach rodzaje krajobrazów (C); podaje przykłady krajobrazu naturalnego (B); wymienia nazwy krajobrazów kulturowych (B); określa rodzaj krajobrazu najbliższej okolicy (D)	wyjaśnia, do czego odnoszą się nazwy krajobrazów (B); wymienia rodzaje krajobrazów (naturalny, kulturowy) (A); wyjaśnia pojęcie: <i>krajobraz kulturowy</i> (B); wskazuje w krajobrazie najbliższej okolicy składniki, które są wytworami człowieka (C)	wyjaśnia pojęcie: <i>krajobraz</i> (B); wymienia składniki, które należy uwzględnić, opisując krajobraz (A); omawia cechy poszczególnych krajobrazów kulturowych (B); wskazuje składniki naturalne w krajobrazie najbliższej okolicy (D)	opisuje krajobraz najbliższej okolicy (D)	wskazuje pozytywne i negatywne skutki przekształcenia krajobrazu najbliższej okolicy (D)
5. Ukształtowanie terenu	48. Poznajemy formy terenu	rozpoznaje na ilustracji formy terenu (C); wyjaśnia, czym są równiny (B); wykonuje modele wzniesienia i doliny (C)	omawia na podstawie ilustracji elementy wzniesienia (C); wskazuje formy terenu w krajobrazie najbliższej okolicy (D)	opisuje wklęsłe formy terenu (B); opisuje formy terenu dominujące w krajobrazie najbliższej okolicy (D)	klasyfikuje wzniesienia na podstawie ich wysokości (A); omawia elementy doliny (A)	przygotuje krótką prezentację o najciekawszych formach terenu (w Polsce, w Europie, na świecie) (D)
6. Czy wszystkie skały są twarde?	49. Czy wszystkie skały są twarde?	przyporządkowuje jedną – dwie okazane skały do poszczególnych grup (C)	podaje nazwy grup skał (A); podaje przykłady skał litych, zwięzłych i luźnych (B)	opisuje budowę skał litych, zwięzłych i luźnych (C); rozpoznaje co najmniej jedną skałę występującą w najbliższej okolicy (C/D)	opisuje skały występujące w najbliższej okolicy (D); omawia proces powstawania gleby (B)	przygotowuje kolekcję skał z najbliższej okolicy wraz z ich opisem (D)

7. Wody słodkie i wody słone	50. Wody słodkie i wody słone	podaje przykłady wód słonych (B); wskazuje na mapie przykład wód stojących i płynących w najbliższej okolicy (D)	podaje przykłady wód słodkich (w tym wód powierzchniowych) (B); wskazuje różnice między oceanem a morzem (B); na podstawie ilustracji rozróżnia rodzaje wód stojących i płynących (C / D); wymienia różnice między jeziorem a stawem (C)	wyjaśnia pojęcia: <i>wody słodkie</i> , <i>wody słone</i> (B); wykonuje schemat podziału wód powierzchniowych (C); omawia warunki niezbędne do powstania jeziora (B); porównuje rzekę z kanałem śródlądowym (C)	charakteryzuje wody słodkie występujące na Ziemi (C); omawia, jak powstają bagna (B); charakteryzuje wody płynące (C)	prezentuje informacje typu „naj” (najdłuższa rzeka, największe jezioro, największa głębia oceaniczna) (D); wyjaśnia, czym są lodowce i lądolody (B)
8. Krajobraz wczoraj i dziś	51. Krajobraz wczoraj i dziś	rozpoznaje na zdjęciach krajobraz kulturowy (C); podaje dwa-trzy przykłady zmian w krajobrazie najbliższej okolicy (D)	wymienia, podając przykłady, od czego pochodzą nazwy miejscowości (A); podaje przykłady zmian w krajobrazach kulturowych (B)	omawia zmiany w krajobrazie wynikające z rozwoju rolnictwa (B); omawia zmiany związane z rozwojem przemysłu (A); wyjaśnia pochodzenie nazwy swojej miejscowości (C)	podaje przykłady działalności człowieka, które prowadzą do przekształcenia krajobrazu (B); wskazuje źródła, z których można uzyskać informacje o historii swojej miejscowości (A)	przygotowuje plakat lub prezentację multimedialną na temat zmian krajobrazu na przestrzeni dziejów (A); przygotowuje prezentację multimedialną lub plakat „Moja miejscowość dawniej i dziś” (D)

9. Obszary i obiekty chronione	52. Obszary i obiekty chronione	wymienia dwie-trzy formy ochrony przyrody w Polsce (A); podaje dwa-trzy przykłady ograniczeń obowiązujących na obszarach chronionych (B); wyjaśnia, na czym polega ochrona ścisła (B)	wyjaśnia, co to są parki narodowe (B); podaje przykłady obiektów, które są pomnikami przyrody (B); omawia sposób zachowania się na obszarach chronionych (B)	wyjaśnia cel ochrony przyrody (B); wyjaśnia, co to są rezerваты przyrody (B); wyjaśnia różnice między ochroną ścisłą a ochroną czynną (B); podaje przykład obszaru chronionego lub pomnika przyrody znajdującego się w najbliższej okolicy (A)	wskazuje różnice między parkiem narodowym a parkiem krajobrazowym (C); na podstawie mapy w podręczniku lub atlasie podaje przykłady pomników przyrody ożywionej i nieożywionej na terenie Polski i swojego województwa (D)	prezentuje w dowolnej formie informacje na temat ochrony przyrody w najbliższej okolicy (gminie, powiecie lub województwie) (D)
Podsumowanie działu 6	53.,54. Podsumowanie i sprawdzian z działu „Poznajemy krajobraz najbliższej okolicy”					

Dział 7. Odkrywamy tajemnice życia w wodzie i na lądzie

1. Warunki życia w wodzie	55. Poznajemy warunki życia w wodzie	podaje trzy przystosowania ryb do życia w wodzie (A); wymienia dwa przykłady innych przystosowań organizmów do życia w wodzie (A)	omawia, popierając przykładami, przystosowania a zwierząt do życia w wodzie (B); wyjaśnia, dzięki czemu zwierzęta wodne mogą przetrwać zimę (B)	omawia, na przykładach, przystosowania roślin do ruchu wód (B); omawia sposób pobierania tlenu przez organizmy wodne (B)	wyjaśnia pojęcie <i>plankton</i> (B); charakteryzuje, na przykładach, przystosowania zwierząt do ruchu wody (B)	prezentuje informacje o największych organizmach żyjących w środowisku wodnym (D)
---------------------------	--------------------------------------	---	---	--	---	---

2. Z biegiem rzeki	56. Poznajemy rzekę	wskazuje na ilustracji elementy rzeki: źródło, bieg górny, środkowy, dolny, ujście (C / D)	podaje po dwie-trzy nazwy organizmów żyjących w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki (A); omawia warunki panujące w górnym biegu rzeki (A)	wymienia cechy, którymi różnią się poszczególne odcinki rzeki (B); porównuje warunki życia w poszczególnych biegach rzeki (C); omawia przystosowania organizmów żyjących w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki (B)	porównuje świat roślin i zwierząt w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki (C); rozpoznaje na ilustracjach organizmy charakteryistyczne dla każdego z biegów rzeki (C)	podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu rzek na życie i gospodarkę człowieka (D)
3. Życie w jeziorze	57. Poznajemy warunki życia w jeziorze	przyporządkowuje na schematycznym rysunku nazwy do stref życia w jeziorze (C); odczytuje z ilustracji nazwy dwóch-trzech organizmów żyjących w poszczególnych strefach jeziora (C)	podaje nazwy stref życia w jeziorze (A); wymienia grupy roślin żyjących w strefie przybrzeżnej (A); rozpoznaje na ilustracjach pospolite rośliny wodne przytwierdzone do podłoża (C)	charakteryzuje przystosowania roślin do życia w strefie przybrzeżnej (C); wymienia czynniki warunkujące życie w poszczególnych strefach jeziora (A); wymienia zwierzęta żyjące w strefie przybrzeżnej (A); charakteryzuje przystosowania ptaków i ssaków do życia w strefie przybrzeżnej (C)	wyjaśnia pojęcie <i>plankton</i> (B); charakteryzuje poszczególne strefy jeziora (C); rozpoznaje na ilustracjach pospolite zwierzęta związane z jeziorami (C); układa z poznanych organizmów łańcuch pokarmowy występujący w jeziorze (C)	przygotowuje prezentację na temat trzech-czterech organizmów tworzących plankton (D); prezentuje informacje „naj-” na temat jezior w Polsce, w Europie i na świecie (D)

4. Warunki życia na lądzie	58. Warunki życia na lądzie	wymienia czynniki warunkujące życie na lądzie (A); omawia przystosowania zwierząt do zmian temperatury (B)	omawia przystosowania roślin do niskiej lub wysokiej temperatury (B)	charakteryzuje przystosowania roślin i zwierząt zabezpieczające przed utratą wody (B); wymienia przykłady przystosowań chroniących zwierzęta przed działaniem wiatru (A); opisuje sposoby wymiany gazowej u zwierząt lądowych (B)	omawia negatywną i pozytywną rolę wiatru w życiu roślin (B); charakteryzuje wymianę gazową u roślin (B); wymienia przystosowania roślin do wykorzystania światła (A)	prezentuje informacje na temat przystosowań dwóch-trzech gatunków zwierząt lub roślin do życia w ekstremalnych warunkach lądowych (C)
5. Las ma budowę warstwową	59. Poznajemy budowę lasu i panujące w nim warunki 60. Jakie organizmy spotykamy w lesie? – lekcja w terenie	wskazuje warstwy lasu na planszy dydaktycznej lub ilustracji (C); wymienia po dwa gatunki organizmów żyjących w dwóch wybranych warstwach lasu (A); podaje trzy zasady zachowania się w lesie (A)	podaje nazwy warstw lasu (A); omawia zasady zachowania się w lesie (B); rozpoznaje pospolite organizmy żyjące w poszczególnych warstwach lasu (C); rozpoznaje pospolite grzyby jadalne (C)	omawia wymagania środowiskowe wybranych gatunków zwierząt żyjących w poszczególnych warstwach lasu (C)	charakteryzuje poszczególne warstwy lasu, uwzględniając czynniki abiotyczne oraz rośliny i zwierzęta żyjące w tych warstwach (C)	prezentuje informacje o życiu wybranych organizmów leśnych (innych niż omawiane na lekcji) z uwzględnieniem ich przystosowań do życia w danej warstwie lasu (C)

6. Jakie drzewa rosną w lesie?	61. Poznajemy różne drzewa	podaje po dwa przykłady drzew iglastych i liściastych (A); rozpoznaje dwa drzewa iglaste i dwa liściaste (C)	porównuje wygląd igieł sosny i świerka (C); wymienia cechy budowy roślin iglastych ułatwiające ich rozpoznawanie, np. kształt i liczba igieł, kształt i wielkość szyszek (B); wymienia cechy ułatwiające rozpoznawanie drzew liściastych (B)	porównuje drzewa liściaste z iglastymi (C); rozpoznaje rosnące w Polsce rośliny iglaste (C); rozpoznaje przynajmniej sześć gatunków drzew liściastych (C); wymienia typy lasów rosnących w Polsce (A)	podaje przykłady drzew rosnących w lasach liściastych, iglastych i mieszanych (A)	prezentuje informacje na temat roślin iglastych pochodzących z innych regionów świata, uprawianych w ogrodach (D)
7. Na łące	62. Na łące	podaje dwa przykłady znaczenia łąki (A); wyjaśnia, dlaczego nie wolno wypalać traw (B); rozpoznaje przynajmniej trzy gatunki poznanych roślin łąkowych (C)	wymienia cechy łąki (A); wymienia zwierzęta mieszkające na łące i żerujące na niej (A); przedstawia w formie łańcucha pokarmowego proste zależności pokarmowe między organizmami żyjącymi na łące (C)	omawia zmiany zachodzące na łące w różnych porach roku (B); rozpoznaje przynajmniej pięć gatunków roślin występujących na łące (C); wyjaśnia, w jaki sposób ludzie wykorzystują łąki (B)	przyporządkowuje nazwy gatunków roślin do charakterystycznych barw łąki (C); uzasadnia, że łąka jest środowiskiem życia wielu zwierząt (C)	wykonuje zielnik z roślin łąkowych poznanych na lekcji (C) lub innych (D)

8. Na polu uprawnym	63. Na polu uprawnym	wymienia nazwy zbóż (A); rozpoznaje na ilustracjach owies, pszenicę i żyto (C); podaje przykłady warzyw uprawianych na polach (A); wymienia dwa szkodniki upraw polowych (A)	omawia sposoby wykorzystywania roślin zbożowych (B); rozpoznaje nasiona trzech zbóż (C); wyjaśnia, które rośliny nazywamy chwastami (B); uzupełnia brakujące ogniwa w łańcuchach pokarmowych organizmów żyjących na polu (C)	wyjaśnia pojęcia <i>zboża ozime</i> , <i>zboża jare</i> (B); podaje przykłady wykorzystywania uprawianych warzyw (B); wymienia sprzymierzeńców człowieka w walce ze szkodnikami upraw polowych (B)	podaje przykłady innych upraw niż zboża i warzywa, wskazując sposoby ich wykorzystywania (B); przedstawia zależności występujące na polu w formie co najmniej dwóch łańcuchów pokarmowych (C); rozpoznaje zboża rosnące w najbliższej okolicy (D)	wyjaśnia, czym jest walka biologiczna (B); prezentuje informacje na temat korzyści i zagrożeń wynikających ze stosowania chemicznych środków zwalczających szkodniki (D)
---------------------	----------------------	--	--	--	---	--

Podsumowanie działu 7 64.,65. Podsumowanie i sprawdzian z działu „Odkrywamy tajemnice życia w wodzie i na lądzie”

Klasa V Biologia-Przedmiotowy system oceniania

Klasa 6

We wszystkich szkołach z pewnością funkcjonuje *Wewnętrzny system oceniania*, dlatego przed przystąpieniem do tworzenia przedmiotowego systemu oceniania obowiązkiem każdego nauczyciela jest zapoznanie się ze wspomnianym wcześniej dokumentem szkoły. W dokumencie tym są bowiem zawarte normy jakościowe i ilościowe dotyczące oceniania i promowania uczniów. Niżej podajemy jedynie kilka propozycji,

które nauczyciel może uwzględnić, konstruując system oceniania dla przedmiotu – przyroda.

1. Co oceniamy? – Ocenianie wiadomości i umiejętności

a. Wiadomości przedmiotowe

zgodnie z programem nauczania i kryteriami wynikającymi z podstaw programowych.

b. Umiejętności

przedmiotowe planowanie

prosty eksperymentów;

analizowanie i interpretowanie wyników obserwacji i

eksperymentów; gromadzenie i prezentowanie informacji;

dostrzeganie związków przyczynowo-

skutkowych; porównywanie i

wnioskowanie;

wykonywanie prostych wykresów, diagramów i ich

interpretowanie; posługiwanie się środkami technicznymi;

korzystanie z różnych źródeł informacji.

c. Umiejętności ponadprzedmiotowe

pracę

w

grupie;

dyskusj

ę;

aktywność na lekcji;

odpowiedzialność za podjęte

zadania; kreatywność.

2. Co stanowi podstawę do oceny? – Narzędzia oceniania

a) odpowiedzi ustne;

b) prace pisemne: sprawdziany, kartkówki;

c) prezentacje;

d) prace domowe;

e) aktywność i zaangażowanie.

3. W jaki sposób oceniamy? – Kryteria oceniania

a. Prace pisemne

Przykład przeliczenia punktów za test zbudowany z 40 zadań – 28 zadań z podstawowego poziomu wymagań (PP), 6 zadań z rozszerzającego poziomu wymagań (PR), 6 zadań z dopełniającego poziomu wymagań (PD). Za każde zadanie uczeń może uzyskać jeden punkt.

Liczba czynności ucznia	Wymagana liczba czynności	Pozostała liczba czynności	Próg oceny	Przedział punktowy oceny	Ocena
(PP) 28	25	3	25	25–28	dostateczny
(PR) 6	5	1	29	29–34	dobry
(PD) 6	5	1	35	35–40	bardzo dobry

Wymagania na ocenę:

dopuszczającą – około 75 % wymagań z poziomu podstawowego; dostateczną – 25 zadań z podstawowego poziomu wymagań;
 dobrą – dodatkowo 5 zadań z ponadpodstawowego – rozszerzającego poziomu wymagań; bardzo dobrą – dodatkowo 5 zadań z ponadpodstawowego – dopełniającego poziomu wymagań; celującą – zadania na ocenę bardzo dobrą oraz specjalne zadanie dodatkowe.

b. Odpowiedzi ustne

Uczeń otrzymuje ocenę:

dopuszczającą – gdy odpowiedź jest niesamodzielna, z błędami, zgodna z wymaganiami koniecznymi; dostateczną – gdy odpowiedź jest z małymi błędami, samodzielna, niepełna, zgodna z wymaganiami podstawowymi;
 dobrą – gdy odpowiedź jest samodzielna, niepełna, z niewielkimi usterkami językowymi, zgodna z wymaganiami na ocenę dobrą;
 bardzo dobrą – gdy odpowiedź jest wyczerpująca, bezbłędna, samodzielna, z uwzględnieniem języka przedmiotowego oraz odpowiadająca poziomowi wymagań na ocenę bardzo dobrą;
 celującą – gdy odpowiedź jest wyczerpująca, bezbłędna, samodzielna, z uwzględnieniem języka przedmiotowego, poparta licznymi przykładami z życia codziennego.

c. Hierarchia ważności prac wykonywanych

przez ucznia zaangażowanie i praca na lekcji;
 sprawdzian pisemny, odpowiedź ustna,
 kartkówka; prezentacje;
 zeszyt przedmiotowy, praca domowa.

4. Sposób wystawiania oceny semestralnej

a. Uczeń powinien wykazać się wiedzą i umiejętnościami przewidzianymi w przedmiotowym systemie oceniania.

b. Uczeń ma przynajmniej trzy oceny z odpowiedzi ustnych.

c. Uczeń otrzymuje klasyfikację z przedmiotu, gdy ma co najmniej 50 % obecności.

5. Zasady poprawiania ocen niedostatecznych

a. Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną uzyskaną ze sprawdzianu w terminie uzgodnionym z nauczycielem.

b. Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną na półroczu, powinien poprawić ocenę w terminie uzgodnionym z nauczycielem.

6. Prezentacja wyników

Odbywa się w kartach ocen lub dzienniczkach uzupełnianych przez wychowawcę.

7. Propozycja wymagań edukacyjnych

Ocena				
Dopuszczająca Uczeń:	dostateczna Uczeń:	dobra Uczeń:	bardzo dobra Uczeń:	
Dział 1. Różnorodność organizmów				
<p>podaje przykłady sposobów poruszania się organizmów, zalicza dżdżownice i pijawki do pierścienic, a ślimaki i małże do mięczaków, uzasadnia przynależność parzydełkowców, płazińców, nicieni, pierścienic i mięczaków do bezkręgowców, wymienia grupy zwierząt należące do stawonogów, rozróżnia owady i pajęczaki na podstawie liczby odnóży kroczyńskich, wymienia gromady kręgowców, wskazuje na ilustracjach najważniejsze przystosowania ryb do życia w środowisku wodnym, podaje przykłady płazów bezogonowych i ogoniastych występujących w Polsce, wymienia przystosowania płazów do życia w wodzie i na lądzie, podaje charakterystyczne cechy gadów, wymienia grupy zwierząt</p>	<p>wymienia podstawowe czynności życiowe organizmów i sposoby ich realizacji, wymienia cztery królestwa organizmów, omawia sposoby wymiany gazowej ślimaków i małży, wymienia najważniejsze wspólne cechy stawonogów, podaje wspólne cechy kręgowców, wyjaśnia, co to znaczy, że ryby są zmiennocieplne, rozróżnia na ilustracjach płazy i gady, omawia przebieg rozmnażania się i rozwoju ptaków, przedstawia budowę jaja ptaka, omawia pokrycie ciała ssaków, podaje przykłady zwierząt poruszających się różnymi sposobami, podaje przykłady zwierząt odżywiających się różnym rodzajem pokarmu, omawia podstawowe funkcje korzeni, łodyg, liści i kwiatów, omawia budowę i rolę</p>	<p>podaje przykłady rekordowo dużych roślin i zwierząt, wymienia cechy charakterystyczne poznanych grup zwierząt, charakteryzuje skorupiaki, pajączaki i owady, omawia narządy wymiany gazowej skorupiaków, pajączaków i owadów, podaje przykłady ryb kostnych i chrzęstnych, a także wskazuje różnice między nimi, omawia przebieg rozmnażania się i rozwoju ryb oraz płazów, wskazuje różnice między gadami a płazami, wykazuje, że rozmnażanie się i rozwój gadów stanowią przystosowanie do życia na lądzie, wyjaśnia, na czym polega stałocieplność i jakie korzyści daje zwierzętom, podaje przykłady polskich ptaków występujących w różnych środowiskach, omawia ochronę gatunkową ssaków w Polsce, udowadnia, że człowiek</p>	<p>wykonuje proste obliczenia pozwalające na porównanie masy różnych zwierząt i człowieka, klasyfikuje pospolitych przedstawicieli bezkręgowców (okazy lub na rysunkach) do odpowiednich grup, porównuje skorupiaki, owady i pajączaki, wyjaśnia zasadę działania pęcherza pławnego, uzasadnia konieczność ochrony gatunkowej płazów i gadów, podaje przykłady gadów kopalnych, wskazuje przystosowania do lotu w budowie wewnętrznej ptaka, porównuje torbacze, stekowce i łożyskowce, przedstawia hierarchiczną strukturę budowy organizmów zwierząt, wykazuje związek budowy z funkcją organów roślinnych, charakteryzuje torfowce, wykazuje zróżnicowanie roślin okrytonasiennych, podaje przykłady tkanek roślinnych,</p>	

<p>należące do gadów, podaje przykłady gadów występujących w Polsce, wskazuje przystosowania do lotu w budowie zewnętrznej ptaka, podaje przykłady ssaków żyjących w różnych środowiskach, wymienia cechy charakterystyczne ssaków, wymienia wspólne cechy zwierząt, wymienia organy roślinne i wskazuje je w roślinie, odróżnia mchy i paprocie na podstawie budowy zewnętrznej, krótko charakteryzuje</p>	<p>poszczególnych części mchu i organów paproci, odróżnia rośliny nagonasienne (iglaste) od okrytonasiennych, krótko omawia proces fotosyntezy, wykonuje proste nietrwałe preparaty mikroskopowe, opisuje sposób pobierania pokarmu przez pantofelka, podaje przykłady grzybów, które nie wytwarzają owocników, odróżnia porosty od innych organizmów, przedstawia znaczenie</p>	<p>jest ssakiem, podaje przykłady przystosowań zwierząt do życia w różnych środowiskach, udowadnia, że wskazany organizm należy do zwierząt, podaje przykłady szczególnych funkcji pełnionych przez niektóre korzenie, łodygi i liście, wskazuje elementy męskie i żeńskie w kwiecie, podaje przykłady paprotników chronionych, rozpoznaje widłaki i skrzypy, uzasadnia korzyści płynące</p>	<p>wykazuje, że martwe komórki odgrywają istotną rolę w funkcjonowaniu roślin, omawia sposób działania mikroskopu optycznego, wykazuje różnorodność organizmów jednokomórkowych, uzasadnia, że komórki pierwotniaków to komórki zwierzęce, wykazuje różnorodność glonów, wyjaśnia sposób funkcjonowania porostów, podaje, co to jest skala porostowa i do czego jest</p>
<p>Ocena</p>			
<p>Dopuszczająca Uczeń:</p>	<p>dostateczna Uczeń:</p>	<p>dobra Uczeń:</p>	<p>bardzo dobra Uczeń:</p>

<p>okrytonasienne i nagonasienne, wymienia charakterystyczne cechy roślin, obsługuje szkolny mikroskop optyczny, wskazuje w mikroskopie okular i obiektywy, określa sposób poruszania się wiciowców, orzęsków i ameb, wymienia wspólne cechy glonów, omawia budowę i rolę owocnika grzyba kapeluszowego, podaje przykłady chorób człowieka wywoływanych przez bakterie i wirusy.</p>	<p>bakterii i glonów w przyrodzie, przedstawia znaczenie bakterii dla człowieka.</p>	<p>dla roślin z wytworzenia nasion i owoców, podaje przykłady nagonasiennych rosnących w Polsce, wyjaśnia pojęcie <i>tkanka</i>, określa, które organy występują u poszczególnych grup roślin, oblicza powiększenie obrazu w mikroskopie, wskazuje i nazywa części mikroskopu optycznego, określa rolę jąder komórkowych i wodniczek tętniących w funkcjonowaniu pantofelka, wymienia i krótko charakteryzuje grupy glonów, omawia wykorzystanie glonów przez człowieka, wyjaśnia, co to jest strzępka, określa rolę grzybów w przyrodzie, omawia znaczenie drożdży i grzybów pleśniowych dla człowieka, przedstawia budowę komórki bakterii, podaje przykłady kształtów komórek bakterii.</p>	<p>wykorzystywana, omawia sposób odżywiania się i rozmnażania się bakterii, omawia sposób funkcjonowania wirusów.</p>
<p>Dział 2. Planeta Ziemia</p>			

<p>wymienia czynniki, które zadecydowały o tym, że na Ziemi rozwinęło się życie, podaje skład powietrza atmosferycznego, wskazuje na globusie bieguny oraz oś ziemską, wskazuje na globusie półkule wschodnią, zachodnią, północną i południową, odczytuje współrzędne geograficzne na globusie z dokładnością do 10°, definiuje ruch obrotowy</p>	<p>uzasadnia, że skład powietrza atmosferycznego umożliwia życie organizmów, wymienia rodzaje globusów i rozpoznaje je, podaje cechy południków i równoleżników, wyjaśnia, że na Ziemi występują strefy czasowe oraz czas urzędowy, wymienia daty rozpoczynające pory roku, wyjaśnia pojęcie <i>równonoc</i>,</p>	<p>omawia czynniki, które zadecydowały o tym, że na Ziemi rozwinęło się życie, przedstawia za pomocą diagramu skład procentowy powietrza, wyjaśnia pojęcia: <i>siatka geograficzna</i> i <i>współrzędne geograficzne</i>, wyjaśnia znaczenie utworzenia stref czasowych oraz uzasadnia wprowadzenie w niektórych państwach czasu urzędowego,</p>	<p>uzasadnia, że globus jest odpowiednim modelem naszej planety, podaje argumenty uzasadniające, dlaczego na innych planetach Układu Słonecznego nie rozwinęło się życie, odczytuje współrzędne geograficzne na różnych mapach, wyjaśnia zjawisko powstawania dnia i nocy, posługuje się strefami czasowymi, przy podawaniu godziny</p>
<p>Ocena</p>			
<p>Dopuszczająca Uczeń:</p>	<p>dostateczna Uczeń:</p>	<p>dobra Uczeń:</p>	<p>bardzo dobra Uczeń:</p>

<p>okrytonasienne i nagonasienne, wymienia charakterystyczne cechy roślin, obsługuje szkolny mikroskop optyczny, wskazuje w mikroskopie okular i obiektywy, określa sposób poruszania się wiciowców, orzęsków i ameb, wymienia wspólne cechy glonów, omawia budowę i rolę owocnika grzyba kapeluszowego, podaje przykłady chorób człowieka wywołanych przez bakterie i wirusy.</p>	<p>bakterii i glonów w przyrodzie, przedstawia znaczenie bakterii dla człowieka.</p>	<p>dla roślin z wytworzenia nasion i owoców, podaje przykłady nagonasiennych rosnących w Polsce, wyjaśnia pojęcie <i>tkanka</i>, określa, które organy występują u poszczególnych grup roślin, oblicza powiększenie obrazu w mikroskopie, wskazuje i nazywa części mikroskopu optycznego, określa rolę jąder komórkowych i wodniczek tętniących w funkcjonowaniu pantofelka, wymienia i krótko charakteryzuje grupy glonów, omawia wykorzystanie glonów przez człowieka, wyjaśnia, co to jest strzępka, określa rolę grzybów w przyrodzie, omawia znaczenie drożdży i grzybów pleśniowych dla człowieka, przedstawia budowę komórki bakterii, podaje przykłady kształtów komórek bakterii.</p>	<p>wykorzystywana, omawia sposób odżywiania się i rozmnażania się bakterii, omawia sposób funkcjonowania wirusów.</p>
<p>Ocena</p>			
<p>Dopuszczająca Uczeń:</p>	<p>dostateczna Uczeń:</p>	<p>dobra Uczeń:</p>	<p>bardzo dobra Uczeń:</p>

<p>Ziemi, wymienia dzień i noc jako skutek ruchu obrotowego Ziemi, definiuje ruch obiegowy Ziemi i podaje czas jego trwania, wymienia skutek ruchu obiegowego Ziemi – występowanie pór roku, wymienia i wskazuje na mapie strefy oświetlenia Ziemi, nazywa i wskazuje na globusie i mapie kontynenty i oceany, wskazuje na mapie świata przykładową wyspę, półwysep, archipeląg wysp, podaje przykłady morskich organizmów samożywnych i cudzożywnych, omawia przystosowania zwierząt do życia w głębinach oceanicznych, podaje przykłady zależności pokarmowych w oceanie, wymienia warstwy budujące Ziemię, odróżnia metale od niemetalu na podstawie ich właściwości, podaje podział skał ze względu na ich spoiłość, podaje przykłady skał twardych, miękkich i sypkich, wymienia jednostki masy i objętości, wyznacza masę i objętość wybranych ciał, nazywa bieguny magnetyczne, wymienia oddziaływania między biegunami dwóch magnesów, potrafi wyznaczyć bieguny magnetyczne Ziemi za pomocą igły magnetycznej, rozróżnia pojęcie</p>	<p>podaje przykłady wpływu ruchów Ziemi na życie i pracę ludzi, wyjaśnia pojęcia: <i>linia brzegowa rozwinięta i nierozwinięta</i>, rozpoznaje linię brzegową i określa czy jest ona rozwinięta czy nie, wymienia czynniki niezbędne do zachodzenia procesu fotosyntezy, wyjaśnia, co to jest plankton, podaje podstawowe cechy metali i niemetalu, omawia praktyczne zastosowanie metali, odróżnia w praktyce skałę osadową od magmowej, omawia znaczenie gospodarcze podstawowych surowców mineralnych, przelicza jednostki masy i objętości, wymienia rodzaje magnesów, wyjaśnia pojęcie <i>bieguny magnetyczne</i>, rozróżnia bieguny magnetyczne i określa je za pomocą symbolu i koloru, wymienia przykłady znaczenia obecności ziemskiego pola magnetycznego dla niektórych zwierząt.</p>	<p>posługuje się pojęciami: <i>zwrotnik Raka, zwrotnik Koziorożca, koła podbiegunowe</i> oraz wskazuje je na globusie, charakteryzuje poszczególne strefy oświetlenia Ziemi, wyjaśnia pojęcie <i>wszechocean</i>, wyjaśnia pojęcia: <i>wyspa, półwysep, przylądek, zatoka i cieśnina</i>, omawia przystosowania organizmów do życia w strefie przybrzeżnej i toni wodnej, układa prosty łańcuch pokarmowy występujący w głębinach oceanicznych, charakteryzuje warstwy budujące Ziemię, uzasadnia określenie: <i>pierwiastki główne budujące skorupę ziemską</i>, podaje różnice między skałą, a minerałem, wyjaśnia pojęcie <i>surowce mineralne</i>, wyjaśnia pojęcia: <i>masa, objętość i gęstość</i>, podaje przykłady zastosowania elektromagnesów, wyjaśnia, co pokazuje igła magnetyczna.</p>	<p>w różnych rejonach świata, rysuje rysunki przedstawiające położenie Ziemi w stosunku do Słońca w dniach rozpoczynających pory roku, wyjaśnia przyczyny różnic w oświetleniu różnych obszarów Ziemi, opisuje budowę dna oceanicznego, definiując równocześnie następujące pojęcia: <i>szelf, stok kontynentalny i rów oceaniczny</i>, wyjaśnia różnice w sposobie odżywiania się fitoplanktonu i zooplanktonu, porównuje warunki panujące w poszczególnych strefach życia w morzu, formułuje wnioski z doświadczeń, omawia różne sposoby powstawania skał, podaje przykłady skał magmowych, osadowych i przeobrażonych, podaje podział surowców mineralnych i przykład surowca należącego do danej grupy, oblicza gęstość substancji, znając jej masę i objętość, opisuje zasadę działania elektromagnesu, rysuje linie pola magnetycznego wokół magnesów, buduje własną igłę magnetyczną, opisuje powstawanie zorzy polarnej.</p>
<p>Ocena Dopuszczająca Uczeń:</p>	<p>dostateczna Uczeń:</p>	<p>dobra Uczeń:</p>	<p>bardzo dobra Uczeń:</p>

biegunów magnetycznych i geograficznych Ziemi.			
Dział 3. Nasz świat			
<p>wskazuje na globusie, i mapie świata poszczególne kontynenty, wskazuje i odczytuje</p> <p>z mapy nazwy większych wysp, półwyspów, cieśnin wokół kontynentów oraz mórz i oceanów je</p> <p>oblewających, określa, czy linia brzegowa kontynentów lub ich</p> <p>części jest rozwinięta, czy nierozwinięta, wymienia czynniki, od których zależy występowanie stref klimatycznych na Ziemi, wskazuje na mapie świata obszary występowania</p> <p>wilgotnych lasów równikowych, podaje przykłady</p> <p>organizmów żyjących w wilgotnym lesie równikowym,</p> <p>podaje nazwy obszarów trawiastych różnych</p> <p>kontynentów i wskazuje je na mapie, podaje przykłady organizmów zamieszkujących obszary trawiaste, wskazuje obszary pustynne na mapie świata,</p> <p>podaje przykłady organizmów zamieszkujących pustynie, wskazuje na mapie obszar basenu Morza Śródziemnego, wymienia ważniejsze miasta leżące w rejonie Morza Śródziemnego, wskazuje na mapie świata obszary porośnięte tajgą oraz tundrą,</p> <p>podaje przykłady organizmów</p>	<p>wymienia i wskazuje na mapie większe krainy geograficzne oraz rzeki</p> <p>i jeziora na kontynentach, omawia granice między kontynentami, wskazuje je na mapie,</p> <p>podaje wielkości powierzchni kontynentów,</p> <p>wymienia przykładowe państwa na omawianym kontynencie,</p> <p>wskazuje na mapie i krótko charakteryzuje poszczególne strefy klimatyczne świata, wymienia cechy klimatu strefy równikowej, prezentuje prostą zależność pokarmową występującą w wilgotnym lesie równikowym,</p> <p>wymienia charakterystyczne cechy klimatu sawann i klimatu stepów, omawia przystosowania organizmów do życia wśród traw prezentuje prostą zależność pokarmową występującą na obszarze trawiastym, wymienia cechy klimatu obszarów pustynnych na podstawie interpretacji wykresu klimatycznego, omawia przystosowania organizmów do życia na pustyni, wyjaśnia pojęcie <i>makia</i>, wyjaśnia, dlaczego rejon basenu Morza Śródziemnego jest atrakcyjny dla turystów, wymienia, na podstawie interpretacji wykresu klimatycznego, cechy</p>	<p>charakteryzuje na podstawie mapy ukształtowanie powierzchni kontynentów, charakteryzuje wody lądowe poszczególnych kontynentów, odczytuje z mapy współrzędne skrajnych punktów na kontynentach, charakteryzuje dany kontynent na podstawie map tematycznych z atlasu do przyrody, wyjaśnia pojęcia: <i>relikt</i> i <i>endemit</i>, podaje przykłady osobliwości występujących w Australii, w tym reliktów i endemitów, charakteryzuje klimat Antarktydy, wyjaśnia, dlaczego Antarktyda jest kontynentem pokoju, i jakie jest znaczenie Układu Antarktycznego, omawia klimat i roślinność poszczególnych stref klimatycznych świata, przedstawia piętra lasu równikowego, interpretuje dane dotyczące średnich miesięcznych opadów i temperatury powietrza przedstawione na wykresie, wyjaśnia, dlaczego obecnie obszary trawiaste są nazywane <i>spichlerzem świata</i>, rozpoznaje na ilustracjach i nazywa rodzaje pustyń, analizuje wykresy klimatyczne i charakteryzuje klimat śródziemnomorski, wyjaśnia, jakie zmiany zaszły w roślinności regionu</p>	<p>omawia rozmieszczenie ludności na kontynentach, podaje przykłady</p> <p>obszarów o małej i dużej gęstości zaludnienia, podaje przyczyny nierównomiernego zaludnienia, podaje przyczyny zmniejszania się powierzchni lasów Amazonii,</p> <p>ocenia skutki dewastacji lasów równikowych, wyjaśnia przyczyny występowania w Australii reliktów i endemitów, wyjaśnia, dlaczego Antarktyda jest najzimniejszym kontynentem na Ziemi, charakteryzuje faunę i florę Antarktydy, uzasadnia symetryczność występowania stref klimatycznych, wyjaśnia, dlaczego wraz ze zmianą klimatu zmienia się roślinność, opisuje klimat wilgotnych lasów równikowych i związane z nim warunki życia organizmów, prezentuje bogactwo roślin i zwierząt żyjących w wilgotnych lasach równikowych różnych kontynentów, opisuje klimat obszarów trawiastych – sawann i stepów oraz związane z nim warunki życia organizmów, prezentuje różnorodność organizmów żyjących na</p>

			obszarach trawiastych różnych kontynentów, opisuje klimat pustyń i związane z nim warunki życia organizmów,
Ocena			
Dopuszczająca Uczeń:	dostateczna Uczeń:	dobra Uczeń:	bardzo dobra Uczeń:
biegunów magnetycznych i geograficznych Ziemi.			
Dział 3. Nasz świat			

<p>wskazuje na globusie, i mapie świata poszczególne kontynenty, wskazuje i odczytuje z mapy nazwy większych wysp, półwyspów, cieśnin wokół kontynentów oraz mórz i oceanów je oblewających, określa, czy linia brzegowa kontynentów lub ich części jest rozwinięta, czy nierozwinięta, wymienia czynniki, od których zależy występowanie stref klimatycznych na Ziemi, wskazuje na mapie świata obszary występowania wilgotnych lasów równikowych, podaje przykłady organizmów żyjących w wilgotnym lesie równikowym, podaje nazwy obszarów trawiastych różnych kontynentów i wskazuje je na mapie, podaje przykłady organizmów zamieszkujących obszary trawiaste, wskazuje obszary pustynne na mapie świata, podaje przykłady organizmów zamieszkujących pustynie, wskazuje na mapie obszar basenu Morza Śródziemnego, wymienia ważniejsze miasta leżące w rejonie Morza Śródziemnego, wskazuje na mapie świata obszary porośnięte tajgą oraz tundrą, podaje przykłady organizmów</p>	<p>wymienia i wskazuje na mapie większe krainy geograficzne oraz rzeki i jeziora na kontynentach, omawia granice między kontynentami, wskazuje je na mapie, podaje wielkości powierzchni kontynentów, wymienia przykładowe państwa na omawianym kontynencie, wskazuje na mapie i krótko charakteryzuje poszczególne strefy klimatyczne świata, wymienia cechy klimatu strefy równikowej, prezentuje prostą zależność pokarmową występującą w wilgotnym lesie równikowym,</p> <p>wymienia charakterystyczne cechy klimatu sawann i klimatu stepów, omawia przystosowania organizmów do życia wśród traw prezentuje prostą zależność pokarmową występującą na obszarze trawiastym, wymienia cechy klimatu obszarów pustynnych na podstawie interpretacji wykresu klimatycznego, omawia przystosowania organizmów do życia na pustyni, wyjaśnia pojęcie <i>makia</i>, wyjaśnia, dlaczego rejon basenu Morza Śródziemnego jest atrakcyjny dla turystów, wymienia, na podstawie interpretacji wykresu klimatycznego, cechy</p>	<p>charakteryzuje na podstawie mapy ukształtowanie powierzchni kontynentów, charakteryzuje wody lądowe poszczególnych kontynentów, odczytuje z mapy współrzędne skrajnych punktów na kontynentach, charakteryzuje dany kontynent na podstawie map tematycznych z atlasu do przyrody, wyjaśnia pojęcia: <i>relikt</i> i <i>endemit</i>, podaje przykłady osobliwości występujących w Australii, w tym reliktów i endemitów, charakteryzuje klimat Antarktydy, wyjaśnia, dlaczego Antarktyda jest kontynentem pokoju, i jakie jest znaczenie Układu Antarktycznego, omawia klimat i roślinność poszczególnych stref klimatycznych świata, przedstawia piętra lasu równikowego, interpretuje dane dotyczące średnich miesięcznych opadów i temperatury powietrza przedstawione na wykresie, wyjaśnia, dlaczego obecnie obszary trawiaste są nazywane <i>spichlerzem świata</i>, rozpoznaje na ilustracjach i nazywa rodzaje pustyń, analizuje wykresy klimatyczne i charakteryzuje klimat śródziemnomorski, wyjaśnia, jakie zmiany zaszły w roślinności regionu</p>	<p>omawia rozmieszczenie ludności na kontynentach, podaje przykłady obszarów o małej i dużej gęstości zaludnienia, podaje przyczyny nierównomiernego zaludnienia, podaje przyczyny zmniejszania się powierzchni lasów Amazonii, ocenia skutki dewastacji lasów równikowych, wyjaśnia przyczyny występowania w Australii reliktów i endemitów, wyjaśnia, dlaczego Antarktyda jest najzimniejszym kontynentem na Ziemi, charakteryzuje faunę i florę Antarktydy, uzasadnia symetryczność występowania stref klimatycznych, wyjaśnia, dlaczego wraz ze zmianą klimatu zmienia się roślinność, opisuje klimat wilgotnych lasów równikowych i związane z nim warunki życia organizmów, prezentuje bogactwo roślin i zwierząt żyjących w wilgotnych lasach równikowych różnych kontynentów, opisuje klimat obszarów trawiastych – sawann i stepów oraz związane z nim warunki życia organizmów, prezentuje różnorodność organizmów żyjących na obszarach trawiastych różnych kontynentów, opisuje klimat pustyń</p>
---	---	--	---

			i związane z nim warunki życia organizmów,
Ocena			
Dopuszczająca Uczeń:	dostateczna Uczeń:	dobra Uczeń:	bardzo dobra Uczeń:
zamieszkujących tajgę i tundrę, wskazuje na mapie świata obszary zaliczane do strefy okołobiegunowej, podaje przykłady organizmów zamieszkujących obszary polarne, wskazuje Japonię na mapie świata i wymienia jej stolicę, wskazuje Hawaje na mapie świata, opisuje położenie Hawajów, w stosunku do kontynentów, wymienia nazwy wybranych parków narodowych i wskazuje ich położenie na mapie.	klimate umiarkowanego chłodnego oraz cechy klimatu strefy okołobiegunowej, omawia przystosowania organizmów do życia w tajdze i tundrze, podaje cechy klimatu obszarów położonych w strefie okołobiegunowej na podstawie interpretacji wykresu klimatycznego, wskazuje przystosowania organizmów do życia na obszarach Arktyki i Antarktydy, opisuje sposoby zabezpieczania się przed skutkami trzęsień Ziemi, wymienia charakterystyczne zwyczaje Japończyków, wymienia charakterystyczne symbole Japonii, wyjaśnia, dlaczego Hawaje nazywamy rajem dla turystów, charakteryzuje zasoby najstarszego parku narodowego – Yellowstone.	śródoziemnomorskiego na przestrzeni wieków, wyjaśnia pojęcie <i>wieloletnia zmarzlina</i> , wykazuje różnorodność organizmów zamieszkujących obszary Arktyki i Antarktydy, opisuje warunki geograficzne występujące w Japonii, wyjaśnia pojęcie <i>gęstość zaludnienia</i> , wyjaśnia przyczyny występowania trzęsień Ziemi, charakteryzuje klimat Hawajów, wyszukuje informacje, z różnych źródeł dotyczące wulkanów, charakteryzuje krajobrazy wybranych parków narodowych i wymienia niektóre organizmy chronione w parkach narodowych.	ocenia zmiany krajobrazu naturalnego w basenie Morza Śródziemnego w kontekście szybkiego rozwoju turystyki powodującego zagrożenie dla środowiska, opisuje klimat umiarkowany chłodny i związane z nim warunki życia organizmów w tajdze, opisuje klimat strefy okołobiegunowej i związane z nim warunki życia w tundrze, wyjaśnia dlaczego w tundrze nie mogą rosnąć drzewa, charakteryzuje warunki życia na obszarach okołobiegunowych, potrafi znaleźć argumenty dotyczące opinii, że Japonia jest krajem tradycji i nowoczesności, wyjaśnia przyczyny wybuchów wulkanów oraz proces erupcji wulkanicznej,

			ocenia skutki wybuchów wulkanów na świecie, uzasadnia znaczenie parków narodowych w zachowaniu różnorodności biologicznej.
Dział 4. Ziemia we wszechświecie			
wymienia planety Układu Słonecznego, wymienia przyczyny powstawania zaćmienia Słońca, wskazuje na schemacie układ planet, omawia wybraną planetę Układu Słonecznego, wyjaśnia, że Księżyc nie świeci, a jedynie odbija promienie słoneczne, uzasadnia, że w dzień światło innych gwiazd jest	opisuje hipotezę dotyczącą powstania Układu Słonecznego, wymienia cechy klimatu wybranej planety i wyjaśnia, dlaczego nie rozwinęło się na niej życie, wskazuje, że Księżyc jest jedynym naturalnym satelitą Ziemi, wymienia nazwiska astronautów, którzy jako pierwsi stanęli na	uzasadnia, że dzięki Słońcu może istnieć życie na Ziemi, charakteryzuje trzy wybrane planety Układu Słonecznego, wymienia planety zaliczane do gazowych olbrzymów i uzasadnia swój wybór, opisuje cechy fizyczne Księżyca, wymienia nazwy gwiazdozbiorów	wymienia cechy fizyczne budowy Układu Słonecznego rysuje schemat zaćmienia Słońca, porównuje cechy klimatu wybranej planety i Ziemi oraz wyjaśnia, dlaczego panują na niej warunki niesprzyjające istnieniu życia, wyjaśnia powstawanie poszczególnych faz Księżyca,
Ocena			
Dopuszczająca Uczeń:	dostateczna Uczeń:	dobra Uczeń:	bardzo dobra Uczeń:

<p>zamieszkujących tajgę i tundrę, wskazuje na mapie świata obszary zaliczane do strefy okołobiegunowej, podaje przykłady organizmów zamieszkujących obszary polarne, wskazuje Japonię na mapie świata i wymienia jej stolicę, wskazuje Hawaje na mapie świata, opisuje położenie Hawajów, w stosunku do kontynentów, wymienia nazwy wybranych parków narodowych i wskazuje ich położenie na mapie.</p>	<p>klimatu umiarkowanego chłodnego oraz cechy klimatu strefy okołobiegunowej, omawia przystosowania organizmów do życia w tajdze i tundrze, podaje cechy klimatu obszarów położonych w strefie okołobiegunowej na podstawie interpretacji wykresu klimatycznego, wskazuje przystosowania organizmów do życia na obszarach Arktyki i Antarktydy, opisuje sposoby zabezpieczania się przed skutkami trzęsień Ziemi, wymienia charakterystyczne zwyczaje Japończyków, wymienia charakterystyczne symbole Japonii, wyjaśnia, dlaczego Hawaje nazywamy rajem dla turystów, charakteryzuje zasoby najstarszego parku narodowego – Yellowstone.</p>	<p>śródziemnomorskiego na przestrzeni wieków, wyjaśnia pojęcie <i>wieloletnia zmarzlina</i>, wykazuje różnorodność organizmów zamieszkujących obszary Arktyki i Antarktydy, opisuje warunki geograficzne występujące w Japonii, wyjaśnia pojęcie <i>gęstość zaludnienia</i>, wyjaśnia przyczyny występowania trzęsień Ziemi, charakteryzuje klimat Hawajów, wyszukuje informacje, z różnych źródeł dotyczące wulkanów, charakteryzuje krajobrazy wybranych parków narodowych i wymienia niektóre organizmy chronione w parkach narodowych.</p>	<p>ocenia zmiany krajobrazu naturalnego w basenie Morza Śródziemnego w kontekście szybkiego rozwoju turystyki powodującego zagrożenie dla środowiska, opisuje klimat umiarkowany chłodny i związane z nim warunki życia organizmów w tajdze, opisuje klimat strefy okołobiegunowej i związane z nim warunki życia w tundrze, wyjaśnia dlaczego w tundrze nie mogą rosnąć drzewa, charakteryzuje warunki życia na obszarach okołobiegunowych, potrafi znaleźć argumenty dotyczące opinii, że Japonia jest krajem tradycji i nowoczesności, wyjaśnia przyczyny wybuchów wulkanów oraz proces erupcji wulkanicznej, ocenia skutki wybuchów wulkanów na świecie, uzasadnia znaczenie parków narodowych w zachowaniu różnorodności biologicznej.</p>
Ocena			
Dopuszczająca Uczeń:	dostateczna Uczeń:	dobra Uczeń:	bardzo dobra Uczeń:

<p>niewidoczne ze względu na światło Słońca, podaje powody, dla których ludzie chcą poznawać kosmos.</p>	<p>powierzchni Księżyca, wymienia nazwy przykładowych gwiazdozbiorów, wyjaśnia pojęcie <i>spadająca gwiazda</i>, podaje cechy komet i meteorów, wymienia nazwy przyrządów służących do badania kosmosu i określa ich zastosowanie, wymienia ważne wydarzenia związane z podbojem kosmosu.</p>	<p>zodiakalnych i wyjaśnia przyczynę ich powstania, wyjaśnia, dlaczego światło różnych gwiazd różni się od siebie, szereguje chronologicznie wydarzenia związane z podbojem kosmosu.</p>	<p>odnajduje na mapie nieba Wielką i Małą Niedźwiedzicę, wymienia powody, dla których ludzie wysyłają w kosmos promy kosmiczne.</p>
<p>Dział 5. Osiągnięcia człowieka</p>			
<p>wymienia najdawniejsze odkrycia geograficzne, które przyczyniły się do zmiany sposobu myślenia o Ziemi, podaje najważniejsze fakty dotyczące wypraw Kolumba i Magellana, wymienia nazwy prostych narzędzi stosowanych przez ludzi pierwotnych i surowców z których były wykonane, opisuje sposoby wytwarzania pierwszych naczyń używanych przez człowieka, podaje przykłady mechanizacji i automatyzacji w życiu codziennym, wymienia etapy rozwoju przemysłu, wymienia środki transportu wodne, lądowe i powietrzne, rozróżnia ciała ze względu na przewodnictwo elektryczne, wymienia nazwę urządzenia, w którym wytwarza się prąd elektryczny, wymienia przykłady wykorzystania prądu elektrycznego</p>	<p>wymienia nazwiska dwóch Polaków, którzy przyczynili się do poznawania „białych plam na Ziemi”, przedstawia przełomowe wydarzenia w dziejach ludzkości, sytuje w czasie etapy rozwoju przemysłu, omawia wybrane środki transportu, podaje przykłady ciał, które można naelektryzować, wymienia przykłady przewodników prądu i izolatorów, opisuje za pomocą symboli elementy prostego obwodu elektrycznego, wymienia warunki przepływu prądu elektrycznego w obwodzie, omawia sposoby wykorzystania odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii, uzasadnia wady i zalety szybkiego dostępu do wiadomości,</p>	<p>ocenia znaczenie podróży Kolumba i Magellana dla rozwoju myśli geograficznej, podaje informacje o zdobywcach biegunów ziemskich, podaje ich nazwiska, wyjaśnia znaczenie opanowania metod posługiwania się ogniem, łączy początek rewolucji przemysłowej ze skonstruowaniem maszyny parowej, charakteryzuje etapy rozwoju przemysłu, wskazuje na zależność rozwoju środków transportu od rodzaju stosowanego napędu, buduje prosty obwód elektryczny, wyjaśnia pojęcia: <i>przewodnik</i> i <i>izolator</i>, wymienia niebezpieczeństwa związane z nieumiejętnym korzystaniem z urządzeń elektrycznych, podaje zalety i wady wykorzystania odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii, podaje przyczyny</p>	<p>ocenia znaczenie odkryć geograficznych dla rozwoju świata wyjaśnia znaczenie przełomowych odkryć dla rozwoju ludzkości, omawia skutki społeczne rewolucji przemysłowej i naukowo-technicznej, przedstawia historyczny rozwój środków transportu, interpretuje moc urządzeń elektrycznych jako wielkość fizyczną charakteryzującą odbiornik energii elektrycznej, wyjaśnia zasadę działania kuchenki elektrycznej lub żarówki, porównuje zalety i wady wykorzystania odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii, wyjaśnia zasadę działania środków przekazu informacji (telefonu, radia, telewizora, komputera), wyjaśnia istotę chorób nowotworowych, przedstawia</p>

	wymienia najważniejsze odkrycia w dziedzinie zwalczania chorób		znaczenie różnych dokonań dla rozwoju nauki,
Ocena			
Dopuszczająca Uczeń:	dostateczna Uczeń:	dobra Uczeń:	bardzo dobra Uczeń:
w codziennym życiu, wymienia nieodnawialne i odnawialne źródła energii, wymienia składniki sieci telekomunikacyjnej, wymienia zasady profilaktyki chorób układu krążenia, łączy dokonania z nazwiskami co najmniej pięciu sławnych Polaków.	zakaźnych, wymienia autorów tych odkryć oraz określa, kiedy miały miejsce, prezentuje sylwetki wybranych sławnych Polaków.	poszukiwania nowych źródeł energii, opisuje budowę wybranych środków przekazu informacji, wyjaśnia, na czym polega miażdżyca, podaje przykłady narządów, które można przeszczepiać człowiekowi, kojarzy nazwiska sławnych Polaków z dziedziną wiedzy i okresem działalności.	
Dział 6. Problemy współczesności			

<p>wyjaśnia pojęcie <i>zanieczyszczenia antropogeniczne</i>, wskazuje na wybranych przykładach swojej okolicy źródła zanieczyszczenia wody, gleby i powietrza, wymienia czynniki kształtujące klimat, odróżnia czynniki naturalne kształtujące klimat od antropogenicznych, określa różnicę między niedożywieniem a głodem, podaje przykłady chorób zakaźnych i pasożytniczych dotyczących bardzo dużą liczbę ludzi, podaje przykłady codziennych działań ludzi, które mogą przyczynić się do ochrony środowiska.</p>	<p>wymienia różne rodzaje zanieczyszczeń środowiska i podaje ich źródła, określa swoją rolę w ochronie środowiska przyrodniczego, wymienia gazy cieplarniane i podaje ich źródła, wskazuje obszary świata, w których problem niedożywienia i głodu dotyka największy odsetek ludności, wymienia trzy agendy ONZ i określa ich główne zadania, podaje przykłady polskich organizacji charytatywnych i zakres ich działalności.</p>	<p>wyjaśnia, w jaki sposób zanieczyszczenia gazowe, ciekłe i stałe wpływają na środowisko, proponuje sposoby wyeliminowania źródeł zanieczyszczających środowisko w najbliższej okolicy, dostrzega korelację między efektem cieplarnianym i życiem na Ziemi, przedstawia sposoby ograniczania emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, omawia sposoby zakażenia HIV, wymienia odnawialne źródła energii i uzasadnia celowość ich poszukiwania.</p>	<p>omawia mechanizm powstawania kwaśnych opadów i ich wpływ na środowisko, omawia mechanizm powstawania efektu cieplarnianego, przedstawia przypuszczalne skutki globalnego ocieplenia, wymienia główne przyczyny głodu i niedożywienia, przedstawia ideę rozwoju zrównoważonego.</p>
---	---	---	---

Matematyka klasa VI

I. Cele sprawdzania osiągnięć ucznia:

Strukturyzacja materiału nauczania matematyki,
Sterowanie procesem nauczania
Uzyskiwanie informacji o jakości uczenia się
Danie uczniom możliwości poznania własnych osiągnięć,
Zapobieganie niepowodzeniom w nauce,
Rozwijanie motywacji do aktywnego udziału w lekcji,
Wyrobienie odwagi w zadawaniu pytań nauczycielowi.

II. Metody i częstotliwość sprawdzania osiągnięć ucznia:

1. Sesje z plusem - 3x rok szkolny
2. Sprawdzian pisemny - po każdym

- dziale
3. Kartkówka, test - na bieżąco
 4. Praca w grupach - na bieżąco
 5. Praca domowa - na bieżąco
 6. Aktywność na lekcji - na bieżąco
 7. Odpowiedź ustna - na bieżąco

III. Kryteria oceniania w poszczególnych metodach sprawdzania wiedzy

1. Sesje z plusem

Znajomość i umiejętność rozwiązywania problemów matematycznych

2. Sprawdzian pisemny

zakres wiedzy zapis adekwatny do wiedzy zrozumienie tematu

3. Kartkówka, test

zakres wiedzy zrozumienie tematu

4. Praca domowa

terminowość zgodność z założeniami estetyka wykonania inwencja własna

5. Praca w grupach

wkład w prace grupy realizacja zadania umiejętność korzystania z pomocy dydaktycznych oryginalność rozwiązania

6. Aktywność na lekcji

zgodność wypowiedzi z tematem częstotliwość wypowiedzi inwencja własna

7.Odpowiedź ustna

stosowana terminologia rzetelność wykonywanych prac realizacja zadania

IV. Rodzaje wymagań:

1. Konieczne (K)

- dotyczą zapamiętania wiadomości, czyli podstawowych pojęć i praw matematyki, podstawowych wzorów geometrycznych, orientacji w stosunkach liczbowych,
- uczeń potrafi rozwiązać przy pomocy nauczyciela zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności,
- zdobyte wiadomości i umiejętności są niezbędne do dalszego kontynuowania nauki.

2. Podstawowe (P)

dotyczą zrozumienia wiadomości

uczeń potrafi przy pomocy nauczyciela wyjaśnić poznane prawa (przemienności, łączności i rozdzielności) i stosować je w obliczeniach pamięciowych i pisemnych, stosować poznane wzory w prostych zadaniach z treścią.

3. Rozszerzające (R)

dotyczą stosowania wiadomości i umiejętności w sytuacjach typowych, uczeń potrafi samodzielnie rozwiązywać typowe zadania teoretyczne i praktyczne

4. Dopełniające (D)

dotyczą stosowania wiadomości i umiejętności w sytuacjach problemowych, uczeń potrafi samodzielnie rozwiązywać złożone zadanie rachunkowe i konstrukcyjne, wykorzystywać wiadomości ponadprogramowe

V. Kryteria oceniania :

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- posiada wiadomości i umiejętności wykraczające poza program nauczania,
 - potrafi stosować wiadomości w sytuacjach nietypowych(problemowych),
- umie formułować problemy i dokonuje analizy lub syntezy,
rozwiązuje problemy w sposób nietypowy,
osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i pozaszkolnych,
sprostał wymaganiom koniecznym, podstawowym, rozszerzającym i dopełniającym.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

opanował wiadomości i umiejętności w pełnym zakresie,
potrafi zastosować zdobytą wiedzę w nowych sytuacjach, jest
samodzielny, korzysta z różnych źródeł wiedzy, rozwiązuje
samodzielnie zadania rachunkowe i problemowe,
sprostał wymaganiom koniecznym, podstawowym rozszerzającym i dopełniającym.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w dużym zakresie wiadomości określone programem
nauczania, poprawnie stosuje wiadomości do rozwiązywania typowych
zadań lub problemów, sprostał wymaganiom koniecznym, podstawowym i
rozszerzającym.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował w podstawowym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem,

potrafi zastosować wiadomości do rozwiązywania zadań z pomocą nauczyciela, zna podstawowe wzory i jednostki wielkości matematycznych, sprostą wymaganiom koniecznym i podstawowym.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

ma braki w wiadomościach i umiejętnościach określonych programem, ale braki te nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia się, zna podstawowe prawa i wzory matematyczne potrafi z pomocą nauczyciela wykonać proste zadanie rachunkowe i tekstowe, sprostą wymaganiom koniecznym.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

nie opanował tych wiadomości i umiejętności, które są konieczne do dalszego kształcenia, nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych lub praktycznych o elementarnym stopniu trudności, nawet z pomocą nauczyciela, nie zna podstawowych praw, pojęć i wielkości matematycznych nie sprostą wymaganiom koniecznym

VI. Umowa „Nauczyciel- uczeń”:

Obowiązkiem ucznia jest punktualne stawiennictwo na lekcji matematyki.

Uczeń zobowiązany jest do przestrzegania zasad kultury współżycia w odniesieniu do kolegów i nauczyciela matematyki, w szczególności do zachowania dyscypliny oraz szanowania prawa innych do zdobywania wiedzy. Uczeń ma obowiązek do rzetelnego przygotowania się do lekcji matematyki, co oznacza:

posiadanie zeszytu przedmiotowego , zeszytu ćwiczeń oraz przyborów geometrycznych, odrobienie zadania domowego, przygotowanie się do odpowiedzi:

ustnej z materiału bieżącego,

ustnej z partii materiału z klas niższych, o powtórzenie której prosił nauczyciel,

d) przygotowanie do pracy pisemnej kartkówki z bieżącego materiału, sprawdzianu zapowiedzianego wcześniej i odnotowanego w dzienniku (zgodnie z WSO)- z zakresu wiadomości i umiejętności, który ma obejmować.

4. Uczeń ma prawo zgłosić brak przygotowania do lekcji wówczas, gdy: nie wykonał zadania domowego (3 razy w semestrze), nie przyniósł przyborów geometrycznych, zeszytu przedmiotowego, zeszytu ćwiczeń lub w inny sposób nie jest przygotowany do zajęć (3 razy w semestrze)

Zgłoszenie powyższych faktów musi nastąpić na początku lekcji i zostaje odnotowane w dzienniku lekcyjnym. Ponadto uczeń ma obowiązek uzupełnić brakującą lub źle napisaną pracę domową na następną lekcję. Za nieodrobienie pracy domowej, bez zgłoszenia nauczycielowi, brak zeszytu przedmiotowego, zeszytu ćwiczeń lub przyborów geometrycznych uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Punkt 4 umowy nie dotyczy sprawdzianów pisemnych i testów sumujących.

5. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego jest obowiązkiem ucznia. Zeszyt powinien być estetyczny i czytelny oraz posiadać komplet notatek i zadań domowych. Wszystkie rysunki i konstrukcje w zeszycie uczeń ma obowiązek wykonywać ołówkiem.

6. Sprawdziany pisemne są obowiązkowe.

7. Uczeń nieobecny na sprawdzianie z przyczyn losowych zobowiązany jest napisać go w ciągu 2 tygodni od dnia powrotu do szkoły, po uprzednim ustaleniu terminu z nauczycielem. Jeśli nie napisze zaległej pracy pisemnej w terminie, to na lekcji matematyki otrzyma zestaw zadań adekwatny do zestawu z zaległej pracy pisemnej do natychmiastowego wykonania.

Uczeń może poprawić sprawdzian w ciągu 2 tygodni, od dnia otrzymania sprawdzonej pracy, przy czym:

poprawiana może być jedynie ocena niedostateczna,
uczeń poprawia pracę tylko raz,

ponowna ocena niedostateczna nie jest wpisywana do dziennika, ocena z poprawy jest wpisywana obok oceny ze sprawdzianu.

9. Niesamodzielna praca ucznia na sprawdzianach i kartkówkach równoznaczna jest z otrzymaniem przez ucznia oceny niedostatecznej.

Nie ma możliwości poprawiania ocen na tydzień przed klasyfikacją.

11. W przypadku otrzymania przez ucznia oceny niedostatecznej na semestr obowiązuje procedura zgodna z WSO.

12. Uczeń nieobecny 1 dzień ma obowiązek przyjść na następną lekcję przygotowany.

13. Za aktywną pracę na lekcji uczeń może otrzymać „+”. 5 plusów jest równoważne ocenie bardzo dobrej. Za ewidentny i celowy brak pracy na lekcji uczeń może otrzymać ocenę niedostateczną.

14. Za szczególne osiągnięcia na lekcji, błyskotliwe pomysły, współpracę w grupie, pomoc kolegom uczeń może otrzymać ocenę bardzo dobrą.

15. Kryteria oceniania prac pisemnych:

Ilość punktów	Ocena
0% - 40%	niedostateczn
41	y
% - 50%	dopuszczając
51	y
% - 75%	dostateczny
76	
% - 90%	dobry
91	
% - 100%	bardzo dobry

100% + zad dod. maksymalnej ilości
pkt celujący

16. "Waga" ocen:

najistotniejsze są oceny z: sesji , sprawdzianów, osiągnięć w konkursach,
drugą grupę stanowią oceny z kartkówki i odpowiedzi ustnych, aktywności na
lekcjach, grupę trzecią zadania domowe i praca w grupach.

VII. Podejście do oceniania osiągnięć uczniów:

Ocenianie dydaktyczne - to takie, w którym jedynym kryterium są wymagania programowe.

Ocenianie społeczno-wychowawcze - w przypadku niektórych uczniów , przy ocenie obok głównego kryterium można uwzględnić inne kryteria: sytuacja rodzinna ucznia , jego warunki życiowe, stan zdrowia.

Komentarz do ocen - na prośbę ucznia nauczyciel powinien ustnie uzasadnić otrzymaną przez niego ocenę i wskazać sposób dalszego postępowania.

VIII Ustalenia końcowe:

Przedmiotowy system oceniania z matematyki obowiązuje z matematyki w Szkole Podstawowej im. R. Wyrzykowskiego w Bełdowie

O wymaganiach edukacyjnych nauczyciel informuje uczniów na początku roku szkolnego.

Wymagania z matematyki na poszczególne oceny w klasie IV.

Wymagania na ocenę dopuszczającą (2).

obejmują wiadomości i umiejętności umożliwiające uczniowi dalszą naukę, bez których uczeń nie jest w stanie zrozumieć kolejnych zagadnień omawianych podczas lekcji i wykonywać prostych zadań nawiązujących do sytuacji z życia codziennego.

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:

<p>I. Liczby i działania</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie składnika i sumy, • pojęcie odjemnej, odjemnika i różnicy, • pojęcie czynnika i iloczynu, • pojęcie dzielnej, dzielnika i ilorazu, • niewykonalność dzielenia przez 0 <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie reszty z dzielenia , • zapis potęgi , • kolejność wykonywania działań, gdy nie występują nawiasy , • pojęcie osi liczbowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • prawo przemienności dodawania • rolę liczb 0 i 1 w poznanych działaniach, • prawo przemienności mnożenia, • potrzebę dostosowania jednostki osi liczbowej do zaznaczanych liczb 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięciowo dodawać liczby w zakresie 200 bez przekraczania progu dziesiętkowego i z jego przekraczaniem, • pamięciowo odejmować liczby w zakresie 200 bez przekraczania progu dziesiętkowego i z jego przekraczaniem, • powiększać lub pomniejszać liczby o daną liczbę naturalną , • obliczać, o ile większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, • tabliczkę mnożenia , • pamięciowo dzielić liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe w zakresie tabliczki mnożenia, • mnożyć liczby przez 0, • posługiwać się liczbą 1 w mnożeniu i dzieleniu , • pamięciowo mnożyć liczby jednocyfrowe przez dwucyfrowe w zakresie 200 , • pamięciowo dzielić liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe lub dwucyfrowe w zakresie 100, • pomniejszać lub powiększać liczbę n razy, • obliczać, ile razy większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, • obliczać wartości dwudziałaniowych wyrażeń arytmetycznych zapisanych bez użycia nawiasów , • obliczać wartości dwudziałaniowych wyrażeń arytmetycznych zapisanych 	
------------------------------	---	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> z użyciem nawiasów, przedstawiać liczby naturalne na osi liczbowej, odczytywać współrzędne punktów na osi liczbowej . 	
II. Systemy zapisywania liczb	<ul style="list-style-type: none"> dziesiętkowy system pozycyjny, pojęcie cyfry, znaki nierówności $<$ i $>$ algorytm dodawania i odejmowania dziesiątkami, setkami, tysiącami, zależność pomiędzy złotym a groszem, nominały monet i banknotów używanych w Polsce, zależności pomiędzy podstawowymi jednostkami długości, zależności pomiędzy podstawowymi jednostkami masy, cyfry rzymskie pozwalające zapisać liczby - nie większe niż 30 , podział roku na kwartały, miesiące i dni, nazwy dni tygodnia, 	<ul style="list-style-type: none"> dziesiętkowy system pozycyjny, różnicę między cyfrą a liczbą 	<ul style="list-style-type: none"> zapisywać liczbę za pomocą cyfr, czytać liczby zapisane cyframi, zapisywać liczby słowami, porównywać liczby, dodawać i odejmować liczby z zerami na końcu: <ul style="list-style-type: none"> - o jednakowej liczbie zer , mnożyć i dzielić przez 10,100,1000, zamieniać złote na grosze i odwrotnie , porównywać i porządkować kwoty podane: <ul style="list-style-type: none"> - w tych samych jednostkach , zamieniać długości wyrażane w różnych jednostkach , zamieniać masy wyrażane w różnych jednostkach, przedstawiać za pomocą znaków rzymskich liczby: <ul style="list-style-type: none"> - nie większe niż 30 , - nie większe niż 30 , zapisywać daty , zastosować liczby rzymskie do 30 do zapisywania dat, posługiwać się zegarami wskazówkowymi i elektronicznymi , zapisywać cyframi podane słownie godziny, wyrażać upływ czasu w różnych jednostkach . 	
III. Działania pisemne	<ul style="list-style-type: none"> algorytm dodawania pisemnego, 		<ul style="list-style-type: none"> dodawać pisemnie liczby bez przekraczania progu dziesiętkowego i z 	

	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm odejmowania pisemnego, • algorytm mnożenia pisemnego przez liczbę jednocyfrowe, • algorytm dzielenia pisemnego przez liczbę jednocyfrowe 		<p>przekraczaniem jednego progu dziesiętkowego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • odejmować pisemnie liczby bez przekraczania progu dziesiętkowego i z przekraczaniem jednego progu dziesiętkowego, • mnożyć pisemnie liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe, • powiększać liczby n razy, • dzielić pisemnie liczby wielocyfrowe przez jednocyfrowe, • pomniejszać liczbę n razy . 	
IV. Figury geometryczne	<ul style="list-style-type: none"> • podstawowe figury geometryczne , • jednostki długości, • zależności pomiędzy jednostkami długości, • pojęcie kąta, • rodzaje kątów: <ul style="list-style-type: none"> – prosty, ostry, rozwarty , • jednostkę miary kąta, • pojęcie wielokąta , • elementy wielokątów oraz ich nazwy, • pojęcia: prostokąt, kwadrat, • własności prostokąta i kwadratu, • sposób obliczania obwodów prostokątów i kwadratów, 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: prosta, półprosta, odcinek, • pojęcie prostych prostopadłych , • pojęcie prostych równoległych , • możliwość stosowania różnorodnych jednostek długości, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawać podstawowe figury geometryczne, • kreślić podstawowe figury geometryczne, • rozpoznawać proste prostopadłe oraz proste równoległe, • kreślić proste prostopadłe oraz proste równoległe: <ul style="list-style-type: none"> – na papierze w kratkę, • rozpoznawać odcinki prostopadłe oraz odcinki równoległe, • zamieniać jednostki długości, • mierzyć długości odcinków, • kreślić odcinki danej długości, • klasyfikować kąty, • kreślić poszczególne rodzaje kątów, • mierzyć kąty, • nazwać wielokąt na podstawie jego cech, • kreślić prostokąt, kwadrat o danych wymiarach lub przystający do danego: <ul style="list-style-type: none"> – na papierze w kratkę, • wyróżniać spośród 	

	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia koła i okręgu, • elementy koła i okręgu. 		<ul style="list-style-type: none"> • czworokątów prostokąty i kwadraty, • obliczać obwody prostokąta i kwadratu, • wyróżniać spośród figur płaskich koła i okręgi, • kreślić koło i okrąg o danym promieniu , 	
V. Ułamki zwykłe	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie ułamka jako części całości, • zapis ułamka zwykłego, 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie ułamka jako części całości 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisywać słownie ułamek zwykły, • zaznaczać część: - figury określoną ułamkiem , • zapisywać słownie ułamek zwykły i liczbę mieszaną, • porównywać ułamki zwykłe o równych mianownikach. 	
VI. Ułamki dziesiętne	<ul style="list-style-type: none"> • dwie postaci ułamka dziesiętnego, 		<ul style="list-style-type: none"> • zapisywać i odczytywać ułamki dziesiętne, • porównywać dwa ułamki dziesiętne o tej samej liczbie cyfr po przecinku. 	
VII. Pola figur	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie kwadratu jednostkowego, • jednostki pola, • algorytm obliczania pola prostokąta i kwadratu. 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie pola jako liczby kwadratów jednostkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • mierzyć pola figur: - kwadratami jednostkowymi, • obliczać pola prostokątów i kwadratów. 	
VIII. Prostopadłościany i sześciiany	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie prostopadłościanu 		<ul style="list-style-type: none"> • wyróżniać prostopadłościany spośród figur przestrzennych. 	

Wymagania na ocenę dostateczną (3)

obejmują wiadomości stosunkowo łatwe do opanowania, przydatne w życiu codziennym, bez których nie jest możliwe kontynuowanie dalszej nauki.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:

<p>I. Liczby i działania</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prawo przemienności dodawania, • prawo przemienności mnożenia, • pojęcie potęgi, • uporządkować podane w zadaniu informacje, • zapisać rozwiązanie zadania tekstowego, • kolejność wykonywania działań, gdy występują nawiasy 	<ul style="list-style-type: none"> • porównywanie różnicowe, • porównywanie ilorazowe, • że reszta jest mniejsza od dzielnika, • potrzebę porządkowania podanych informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • dopełniać składniki do określonej wartości, • obliczać odjemną (lub odjemnik), znając różnicę i odjemnik (lub odjemną) • powiększać lub pomniejszać liczby o daną liczbę naturalną, • obliczać, o ile większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, • obliczać liczbę wiedząc, o ile jest większa (mniejsza) od danej, • rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe , • pamięciowo mnożyć liczby przez pełne dziesiątki, setki, • obliczać jeden z czynników, mając iloczyn i drugi czynnik, • rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe, • sprawdzać poprawność wykonania działania , • rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe, • pomniejszać lub powiększać liczbę n razy, • obliczać liczbę, wiedząc, ile razy jest ona większa (mniejsza) od danej, • obliczać, ile razy większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, • rozwiązywać zadania tekstowe jednodziałaniowe, • wykonywać dzielenie z resztą, • obliczać dzielną, mając iloraz, dzielnik oraz resztę z dzielenia, - rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe, • czytać ze zrozumieniem zadania tekstowe, • odpowiadać na pytania zawarte w prostym zadaniu tekstowym, • czytać tekst ze zrozumieniem, • odpowiadać na pytania zawarte w tekście, • układać pytania do podanych informacji, 	

			<ul style="list-style-type: none"> • ustalać na podstawie podanych informacji, na które pytania nie można odpowiedzieć, • rozwiązywać wielodziałaniowe zadania tekstowe, • obliczać wartości wielodziałaniowych wyrażeń arytmetycznych z uwzględnieniem kolejności działań, nawiasów i potęg, • odczytywać współrzędne punktów na osi liczbowej 	
II. Systemy zapisywania liczb	<ul style="list-style-type: none"> • znaki nierówności $<$ i $>$, • algorytm mnożenia i dzielenia liczb z zerami na końcu, • podział roku na: <ul style="list-style-type: none"> • liczby dni w miesiącach, • pojęcie wieku, • pojęcie roku zwykłego, roku przestępnego oraz różnice między nimi, • zależności pomiędzy jednostkami czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • znaczenie położenia cyfry w liczbie, • związek pomiędzy liczbą cyfr, a wielkością liczby, • korzyści płynące z umiejętności pamięciowego wykonywania działań na dużych liczbach, • możliwość stosowania monet i banknotów o różnych nominałach do uzyskania jednakowych kwot, • możliwość stosowania różnorodnych jednostek długości, • możliwość stosowania różnorodnych jednostek masy, • rzymski system zapisywania liczb, • różne sposoby zapisywania dat, • różne sposoby przedstawiania upływu czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkować liczby w skończonym zbiorze, • dodawać i odejmować liczby z zerami na końcu: <ul style="list-style-type: none"> o różnej liczbie zer, • mnożyć i dzielić przez liczby z zerami na końcu, • porównywać sumy i różnice, nie wykonując działań, • zamieniać grosze na złote i grosze, • porównywać i porządkować kwoty podane: <ul style="list-style-type: none"> - w różnych jednostkach, • obliczać, ile złotych wynosi kwota złożona z kilku monet lub banknotów o jednakowych nominałach, • obliczać koszt kilku kilogramów lub połowy kilograma produktu o podanej, • obliczać łączny koszt kilku produktów o różnych cenach, • obliczać resztę, • porównywać odległości wyrażane w różnych jednostkach, • zapisywać wyrażenia dwumianowane przy pomocy jednej jednostki, • obliczać sumy i różnice odległości zapisanych w postaci wyrażeń dwumianowanych, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z jednostkami długości, • porównywać masy produktów wyrażane w różnych jednostkach, • rozwiązywać zadania tekstowe powiązane z masą, 	

			<ul style="list-style-type: none"> • obliczać upływu czasu związany z kalendarzem, - zapisywać daty po upływie określonego czasu, • obliczać upływu czasu związany z zegarem 	
III. Działania pisemne	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm mnożenia pisemnego przez liczby zakończone zerami. 	<ul style="list-style-type: none"> • porównywanie różnicowe, • porównywanie ilorazowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • odejmować pisemnie liczby z przekraczaniem kolejnych progów dziesiątkowych, • sprawdzać poprawność odejmowania pisemnego, • obliczać różnice liczb opisanych słownie, • obliczać odjemnik, mając dane różnicę i odjemną, • obliczać jeden ze składników, mając dane sumę i drugi składnik, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem odejmowania pisemnego, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego, • sprawdzać poprawność dzielenia pisemnego, • wykonywać dzielenie z resztą. 	
IV. Figury geometryczne	<ul style="list-style-type: none"> • zapis symboliczny prostych prostopadłych i prostych równoległych, • definicje odcinków prostopadłych i odcinków równoległych, • elementy kąta, • symbol kąta prostego, • zależność między długością promienia i średnicy, • pojęcie skali. 	<ul style="list-style-type: none"> • różnice pomiędzy dowolnym prostokątem a kwadratem, • różnicę między kołem i okręgiem, • pojęcie skali. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawać proste prostopadłe oraz proste równoległe – na papierze gładkim, • kreślić proste prostopadłe oraz proste równoległe przechodzące przez dany punkt, • określać wzajemne położenia prostych na płaszczyźnie, • kreślić odcinki, których długość spełnia określone warunki, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z mierzaniem odcinków, • rysować wielokąt o określonych kątach, • kreślić kąty o danej mierze, • określać miarę poszczególnych rodzajów kątów, • rysować wielokąt o określonych cechach, • na podstawie rysunku określać punkty należące i nienależące do wielokąta, 	

			<ul style="list-style-type: none"> • kreślić prostokąt, kwadrat o danych wymiarach lub przystający do danego: <ul style="list-style-type: none"> – na papierze gładkim, • obliczać długość boku kwadratu przy danym obwodzie, • kreślić promienie, cięciwy i średnice okręgów lub kół. 	
V. Ułamki zwykłe	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie liczby mieszanej, jako sumy części całkowitej i ułamkowej, • sposób porównywania ułamków o równych licznikach lub mianownikach, • pojęcie ułamka nieskracalnego, • algorytm skracania i algorytm rozszerzania ułamków zwykłych, • pojęcie ułamków właściwych i niewłaściwych, 	<ul style="list-style-type: none"> • ułamek, jak każdą liczbę można przedstawić na osi liczbowej, • ułamek można zapisać na wiele sposobów. 	<ul style="list-style-type: none"> • za pomocą ułamka opisywać część figury lub część zbioru skończonego, - część zbioru skończonego opisanego ułamkiem, • rozwiązywać zadania tekstowe, w których do opisu części skończonego zbioru zastosowano ułamki, • za pomocą liczb mieszanych opisywać liczebność zbioru skończonego, • obliczać upływ czasu podany przy pomocy ułamka lub liczby mieszanej, • zamieniać długości oraz masy wyrażone częścią innej jednostki, • przedstawiać ułamek zwykły na osi, • zaznaczać liczby mieszane na osi, • odczytywać współrzędne ułamków i liczb mieszanych na osi liczbowej, • porównywać ułamki zwykłe o równych licznikach, • odróżniać ułamki właściwe od niewłaściwych, • zamieniać całości na ułamki niewłaściwe. 	

<p>VI. Ułamki dziesiętne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nazwy rzędów po przecinku, • pojęcie wyrażenia jednomianowanego i dwumianowanego, • zależności pomiędzy jednostkami długości, • zależności pomiędzy jednostkami masy, • różne sposoby zapisu tych samych liczb, • algorytm porównywania ułamków dziesiętnych 	<ul style="list-style-type: none"> • dziesiętkowy układ pozycyjny z rozszerzeniem na części ułamkowe, • możliwość przedstawiania długości w różny sposób, • możliwość przedstawiania masy w różny sposób, • że dopisywanie zer na końcu ułamka dziesiętnego ułatwia zamianę jednostek i nie zmienia wartości liczby. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawiać ułamki dziesiętne na osi liczbowej, • zamieniać ułamki dziesiętne na zwykłe, • zapisywać podane kwoty w postaci ułamków dziesiętnych, • zastosować ułamki dziesiętne do wyrażania długości w różnych jednostkach, • zastosować ułamki dziesiętne do wyrażania masy w różnych jednostkach, • zapisywać ułamki dziesiętne z pominięciem końcowych zer, • wyrażać długość i masę w różnych jednostkach, • zamieniać wyrażenia dwumianowane na jednomianowane i odwrotnie. 	
<p>VII. Pola figur</p>			<ul style="list-style-type: none"> • mierzyć pola figur: <ul style="list-style-type: none"> - trójkątami jednostkowymi itp., • budować figury z kwadratów jednostkowych 	
<p>VIII. Prostopadłościany i sześciiany</p>	<ul style="list-style-type: none"> • elementy budowy prostopadłościanu, • pojęcie siatki prostopadłościanu. 		<ul style="list-style-type: none"> • wyróżniać sześciiany spośród figur przestrzennych, • wskazywać elementy budowy prostopadłościanu, • wskazywać w prostopadłościanie ściany prostopadłe i równoległe oraz krawędzie prostopadłe i równoległe: <ul style="list-style-type: none"> - na modelu, • obliczać sumę długości krawędzi i sześcianu, • rysować siatki prostopadłościanów 	

			<ul style="list-style-type: none"> i sześciątów, • projektować siatki prostopadłościątów i sześciątów, • sklejać modele z zaprojektowanych siatek, • podawać wymiary prostopadłościątów na podstawie siatek. 	
--	--	--	--	--

Wymagania na ocenę dobrą (4).

obejmują wiadomości i umiejętności o średnim stopniu trudności, które są przydatne na kolejnych poziomach kształcenia.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą i dostateczną):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania	<ul style="list-style-type: none"> • kolejność wykonywania działań, gdy występują nawiasy i potęgi 	<ul style="list-style-type: none"> • związek potęgi z iloczynem 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczać dzielną (lub dzielnik), mając iloraz i dzielnik (lub dzielną), • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia z resztą, • obliczać kwadraty i sześciany liczb, • tworzyć wyrażenia arytmetyczne na podstawie opisu i obliczać ich wartości, • ustalać jednostkę osi liczbowej na podstawie danych o współrzędnych punktów. 	
II. Systemy zapisywania liczb	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: masa brutto, netto, tara 		<ul style="list-style-type: none"> • obliczać łączną masę produktów wyrażoną w różnych jednostkach, 	

			<ul style="list-style-type: none"> • zapisywać wyrażenia dwumianowane przy pomocy jednej jednostki, • rozwiązywać zadania tekstowe związane pojęciami masa brutto, netto i tara, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z upływem czasu 	
III. Działania pisemne			<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia pisemnego 	
IV. Figury geometryczne	<ul style="list-style-type: none"> • rodzaje kątów: – pełny, półpełny, 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: łamana 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe związane z kątami, • obliczać długość boku prostokąta przy danym obwodzie i długości drugiego boku, • kreślić promienie, cięciwy i średnice okręgów lub kół spełniające podane warunki, • obliczać długości odcinków w skali lub w rzeczywistości, • obliczać rzeczywiste wymiary obiektów narysowanych w skali. 	
V. Ułamki zwykłe	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm zamiany liczb mieszanych na ułamki niewłaściwe. 		<ul style="list-style-type: none"> • ustalać jednostkę na osi liczbowej na podstawie danych o współrzędnych punktów, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania ułamków zwykłych, • zapisywać ułamki zwykłe w postaci nieskracalnej, • zamieniać liczby mieszane na ułamki niewłaściwe, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem zamiany 	

			ułamków zwykłych.	
VI. Ułamki dziesiętne			<ul style="list-style-type: none"> • porządkować ułamki dziesiętne, • porównywać dowolne ułamki dziesiętne, • porównywać wielkości podane w różnych jednostkach. 	
VII. Pola figur			<ul style="list-style-type: none"> • obliczać długość boku kwadratu, znając jego pole, • obliczać długość boku prostokąta, znając jego pole i długość drugiego boku, • obliczać pola figur złożonych z jednakowych modułów i ich części 	
VIII. Prostopadłościany i sześciany			<ul style="list-style-type: none"> • wskazywać w prostopadłościanie ściany prostopadłe i równoległe oraz krawędzie prostopadłe i równoległe - na rysunku, • rysować prostopadłościan w rzucie równoległym, • obliczać sumę długości krawędzi prostopadłościanu, i sześcianu, • obliczać długość krawędzi sześcianu, znając sumę wszystkich jego krawędzi, • projektować siatki prostopadłościanów i sześcianów w skali. 	

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (5)

obejmują wiadomości i umiejętności złożone, o wyższym stopniu trudności, wykorzystywane do rozwiązywania zadań problemowych.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania			<ul style="list-style-type: none"> • zapisywać liczby w postaci potęg, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem potęg 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzegać zasady zapisu ciągu liczb naturalnych, • rozwiązywać nietypowe zadania dotyczące własności liczb, • rozwiązywać nietypowe zadania tekstowe
II. Systemy zapisywania liczb	<ul style="list-style-type: none"> • cyfry rzymskie pozwalające zapisać liczby: - większe niż 30 		<ul style="list-style-type: none"> • przedstawiać za pomocą znaków rzymskich liczby: - większe niż 30, • odczytywać liczby zapisane za pomocą znaków rzymskich: - większe niż 30 	
III. Działania pisemne				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania pisemnego, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem odejmowania pisemnego, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia pisemnego
IV. Figury geometryczne	<ul style="list-style-type: none"> • rodzaje kątów: – wklęsły 		<ul style="list-style-type: none"> • obliczać miary kątów przyległych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania związane z położeniem wskazówek zegara, • rozwiązywać zadania związane z podziałem wielokąta na części będące innymi wielokątami, • rozwiązywać zadania związane z kołem,

				okręgiem, prostokątem i kwadratem
V. Ułamki zwykłe				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem ułamków do opisu części skończonego zbioru, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem zamiany długości wyrażonych częścią innej jednostki, • zaznaczać i odczytywać ułamki o różnych mianownikach na jednej osi liczbowej, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania ułamków zwykłych, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem zamiany ułamków zwykłych.
VI. Ułamki dziesiętne				<ul style="list-style-type: none"> • znajdować ułamki spełniające zadane warunki.
VII. Pola figur			<ul style="list-style-type: none"> • układać figury tangramowe 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczać pola figur złożonych z kilku prostokątów, • szacować pola figur nieregularnych pokrytych siatkami kwadratów jednostkowych, • określać pola wielokątów wypełnionych siatkami kwadratów jednostkowych, • rysować figury o danym polu.

VIII. Prostopadłościany i sześciany				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem pól powierzchni prostopadłościanów, • obliczać długość krawędzi sześcianu, znając jego pole powierzchni.
---	--	--	--	--

Wymagania na ocenę celującą (6)

stosowanie znanych wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych, złożonych.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą, bardzo dobrą):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania				<ul style="list-style-type: none"> • dostrzegać zasady zapisu ciągu liczb naturalnych, • rozwiązywać nietypowe zadania dotyczące własności liczb, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia z resztą, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem potęg, • rozwiązywać nietypowe zadania tekstowe, • zapisywać jednocyfrowe liczby za pomocą czwórek, znaków działań i nawiasów.

II. Systemy zapisywania liczb				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe związane z zastosowaniem jednostek masy, • zapisywać w systemie rzymskim liczby największe lub najmniejsze, używając podanych znaków, • rozwiązywać nietypowe zadania tekstowe związane z upływem czasu.
III. Działania pisemne				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać wielodziałaniowe zadania tekstowe z zastosowaniem działań pisemnych.
IV. Figury geometryczne				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe związane z prostopadłością i równoległością prostych, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z prostopadłością i równoległością odcinków, • rozwiązywać nietypowe zadania tekstowe dotyczące prostokątów, • obliczać skalę mapy na podstawie długości odpowiedniego odcinka podanego w innej skali.
V. Ułamki zwykłe				<ul style="list-style-type: none"> • porównywać ułamki zwykłe o różnych mianownikach.
VI. Ułamki dziesiętne				<ul style="list-style-type: none"> • obliczać współrzędną liczby zaznaczonej na osi liczbowej, mając dane współrzędne dwóch innych liczb,

				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem ułamków dziesiętnych, • ustalać zależności pomiędzy nietypowymi jednostkami długości, • zastosować ułamki dziesiętne do wyrażania masy w różnych jednostkach, • określać liczebność zbioru spełniającego podane warunki.
VII. Pola figur				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem pojęcia pola, • wskazywać wśród prostokątów ten, którego obwód jest najmniejszy itp.
VIII. Prostopadłościany i sześciany				<ul style="list-style-type: none"> • stwierdzać, czy rysunek przedstawia siatkę sześcianu, • obliczać pola powierzchni brył złożonych z prostopadłościanów, • obliczać pole bryły powstałej w wyniku wycięcia sześcianu z prostopadłościanu.

Kategorie celów nauczania:

A – zapamiętanie wiadomości

B – rozumienie wiadomości

C – stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych

D – stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych

Wymagania na poszczególne oceny w klasie V

Wymagania na poszczególne oceny z matematyki w klasie V.

Wymagania na ocenę dopuszczającą (2)

obejmują wiadomości i umiejętności umożliwiające uczniowi dalszą naukę, bez których uczeń nie jest w stanie zrozumieć kolejnych zagadnień omawianych podczas lekcji

i wykonywać prostych zadań nawiązujących do sytuacji z życia codziennego.

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie cyfry, • nazwy działań i ich elementów, • algorytmy dodawania i odejmowania pisemnego, • algorytmy mnożenia i dzielenia pisemnego, • kolejność wykonywania działań, gdy nie występują nawiasy, • kolejność wykonywania działań, gdy występują nawiasy, 	<ul style="list-style-type: none"> • dziesiętkowy system pozycyjny, • różnicę między cyfrą a liczbą, • pojęcie osi liczbowej, • zależność wartości liczby od położenia jej cyfr, • potrzebę stosowania dodawania i odejmowania pisemnego, • potrzebę stosowania mnożenia i dzielenia pisemnego, 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisywać liczby za pomocą cyfr, • odczytywać liczby zapisane cyframi, • zapisywać liczby słowami, • porównywać liczby, • porządkować liczby w kolejności od najmniejszej do największej lub odwrotnie, • przedstawiać liczby naturalne na osi liczbowej, • odczytywać współrzędne punktów na osi liczbowej, • pamięciowo dodawać i odejmować liczby: <ul style="list-style-type: none"> - w zakresie 100, • pamięciowo mnożyć liczby: <ul style="list-style-type: none"> - dwucyfrowe przez jednocyfrowe w zakresie 100, • pamięciowo dzielić liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe lub dwucyfrowe: <ul style="list-style-type: none"> - w zakresie 100, • dodawać i odejmować pisemnie liczby bez przekraczania progu dziesiętkowego i z przekraczaniem jednego progu dziesiętkowego, • sprawdzać odejmowanie za pomocą dodawania, • powiększać lub pomniejszać liczby, • mnożyć i dzielić pisemnie liczby wielocyfrowe przez jednocyfrowe, • powiększać lub pomniejszać liczby n razy, • obliczać wartości wyrażeń arytmetycznych dwudziałaniowych bez użycia nawiasów, • rozwiązywać zadania tekstowe 	

			z zastosowaniem działań pamięciowych i pisemnych.	
II. Własności liczb naturalnych	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie wielokrotności liczby naturalnej, • pojęcie dzielnika liczby naturalnej, • pojęcie liczby pierwszej i liczby złożonej. 		<ul style="list-style-type: none"> • wskazywać lub podawać wielokrotności liczb naturalnych, • wskazywać wielokrotności liczb naturalnych na osi liczbowej, • podawać dzielniki liczb naturalnych, • rozpoznawać liczby podzielne przez -2, 5, 10, 100. 	
III. Ułamki zwykłe	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie ułamka jako części całości, • budowę ułamka zwykłego (K) • pojęcie liczby mieszanej, • pojęcie ułamka jako ilorazu dwóch liczb naturalnych, • zasadę skracania i rozszerzania ułamków zwykłych, • algorytm porównywania ułamków o równych mianownikach, • algorytm dodawania i odejmowania ułamków zwykłych o jednakowych mianownikach, • zasadę dodawania i odejmowania ułamków zwykłych o różnych mianownikach, • algorytm mnożenia ułamków przez liczby naturalne, • algorytm mnożenia ułamków, • pojęcie 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie ułamka jako wynik podziału całości na równe części, • pojęcie ułamka jako ilorazu dwóch liczb naturalnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • opisywać części figur lub zbiorów skończonych za pomocą ułamka, • zaznaczać określoną ułamkiem część figury lub zbioru skończonego, • przedstawiać ułamki zwykłe na osi liczbowej, • odczytywać zaznaczone ułamki na osi liczbowej, • zamieniać całości na ułamki niewłaściwe, • przedstawiać ułamek zwykły w postaci ilorazu liczb naturalnych i odwrotnie, • stosować odpowiedniości: dzielna – licznik, dzielnik – mianownik, znak dzielenia – kreska ułamkowa, • skracać (rozszerzać) ułamki, gdy dana jest liczba, przez którą należy podzielić (pomnożyć) licznik i mianownik, • porównywać ułamki o równych mianownikach, • dodawać i odejmować: <ul style="list-style-type: none"> – ułamki o tych samych mianownikach, – liczby mieszane o tych samych mianownikach, • powiększać ułamki o ułamki o tych samych mianownikach, • powiększać liczby mieszane o liczby mieszane o tych samych mianownikach. 	

	<p>odwrotności liczby</p> <ul style="list-style-type: none"> • algorytm dzielenia ułamków zwykłych przez liczby naturalne, • algorytm dzielenia ułamków zwykłych. 			
IV. Figury na płaszczyźnie	<ul style="list-style-type: none"> • podstawowe figury geometryczne, • pojęcie kąta, • rodzaje kątów: <ul style="list-style-type: none"> – prosty, ostry, rozwarty, pełny, półpełny, • jednostki miary kątów: <ul style="list-style-type: none"> – stopnie, • pojęcia kątów: <ul style="list-style-type: none"> – przyległych, – wierzchołkowych, • związki miarowe poszczególnych rodzajów kątów, • pojęcie wielokąta, • pojęcie wierzchołka, kąta, boku wielokąta, • pojęcie przekątnej wielokąta, • pojęcie obwodu wielokąta, • rodzaje trójkątów, • sumę miar kątów wewnętrznych trójkąta, • pojęcia: prostokąt, kwadrat, • własności boków prostokąta i kwadratu, • pojęcia: równoległobok, romb, 		<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawać proste i odcinki prostopadłe (równoległe), • kreślić proste i odcinki prostopadłe, • kreślić prostą prostopadłą przechodzącą przez punkt nieleżący na prostej, • rozróżniać poszczególne rodzaje kątów, • rysować poszczególne rodzaje kątów, • mierzyć kąty, • rysować kąty o danej mierze stopniowej, • wskazywać poszczególne rodzaje kątów, • rysować poszczególne rodzaje kątów, • określać miary kątów przyległych, wierzchołkowych i kątów utworzonych przez trzy proste na podstawie rysunku lub treści zadania, • wyróżniać wielokąty spośród innych figur, • rysować wielokąty o danej liczbie boków, • wskazywać boki, kąty i wierzchołki wielokątów, • wskazywać punkty płaszczyzny należące i nienależące do wielokąta, • rysować przekątne wielokąta, • obliczać obwody wielokątów: <ul style="list-style-type: none"> – w rzeczywistości, • wskazywać i rysować poszczególne rodzaje trójkątów, • określać rodzaje trójkątów na podstawie rysunków, • obliczać obwód trójkąta <ul style="list-style-type: none"> – o danych długościach boków, • wyróżniać spośród czworokątów prostokąty i kwadraty, • rysować prostokąt, kwadrat o danych wymiarach lub przystający do danego, • rysować przekątne prostokątów i kwadratów, 	

	<ul style="list-style-type: none"> własności boków równoległoboku i rombu, pojęcie trapezu, nazwy czworokątów. 		<ul style="list-style-type: none"> wskazywać równoległe i prostopadłe boki prostokąta i kwadratu, obliczać obwody prostokątów i kwadratów, rysować prostokąty, kwadraty na kratkach, korzystając z punktów kratowych, wyróżniać spośród czworokątów równoległoboki i romby, wskazywać równoległe boki równoległoboków i rombów, rysować przekątne równoległoboków i rombów, obliczać obwody równoległoboków i rombów, wyróżniać spośród czworokątów: <ul style="list-style-type: none"> trapezy, wskazywać równoległe boki trapezu, kreślić przekątne trapezu, obliczać obwody trapezów. 	
V. Ułamki dziesiętne	<ul style="list-style-type: none"> dwie postaci ułamka dziesiętnego, nazwy rzędów po przecinku, algorytm porównywania ułamków dziesiętnych, zależności pomiędzy jednostkami masy i długości, algorytm dodawania i odejmowania pisemnego ułamków dziesiętnych algorytm mnożenia ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000, . . . algorytm dzielenia ułamków 	<ul style="list-style-type: none"> dzielenie jako działanie odwrotne do mnożenia, potrzebę stosowania procentów w życiu codziennym. 	<ul style="list-style-type: none"> zapisywać i odczytywać ułamki dziesiętne, zamieniać ułamki dziesiętne na zwykłe, porównywać dwa ułamki o takiej samej liczbie cyfr po przecinku, pamięciowo i pisemnie dodawać i odejmować ułamki dziesiętne: <ul style="list-style-type: none"> o takiej samej liczbie cyfr po przecinku, mnożyć ułamki dziesiętne przez 10, 100, 1000, . . . sprawdzać poprawność odejmowania, mnożyć i dzielić ułamki dziesiętne przez 10, 100, 1000, . . . , pamięciowo i pisemnie mnożyć ułamki dziesiętne p• pamięciowo i pisemnie mnożyć: <ul style="list-style-type: none"> dwa ułamki dziesiętne o dwóch lub jednej cyfrze różnej od zera rzez liczby naturalne, pamięciowo i pisemnie dzielić ułamki dziesiętne przez liczby naturalne: <ul style="list-style-type: none"> j• zamieniać ułamki dziesiętne ułamki zwykłe, zamieniać ułamki $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ na ułamki dziesiętne i odwrotnie jednocyfrowe, wskazać przykłady zastosowań procentów 	

	<p>dziesiętnych przez 10, 100, 1000, . . .</p> <ul style="list-style-type: none"> • algorytm mnożenia ułamków dziesiętnych przez liczby naturalne • algorytm mnożenia ułamków dziesiętnych • algorytm dzielenia ułamków dziesiętnych przez liczby naturalne • zasadę zamiany ułamków dziesiętnych na ułamki zwykłe, • pojęcie procentu. 		<p>w życiu codziennym,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaznaczać 25%, 50% figur , • zapisywać 25%, 50% w postaci ułamków. 	
VI. Pola figur	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki miary pola, • wzór na obliczanie pola prostokąta i kwadratu, • jednostki miary pola, • wzory na obliczanie pól poznanych wielokątów. 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie miary pola jako liczby kwadratów jednostkowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • mierzyć pola figur: <ul style="list-style-type: none"> - kwadratami jednostkowymi, • obliczać pola prostokątów i kwadratów, • obliczać pola poznanych wielokątów. 	
VII. Liczby całkowite	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie liczby ujemnej i liczby dodatniej, • pojęcie liczb przeciwnych, • zasadę dodawania liczb o jednakowych znakach. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozszerzenie osi liczbowej na liczby ujemne. 	<ul style="list-style-type: none"> • podawać przykłady liczb ujemnych, • zaznaczać liczby całkowite ujemne na osi liczbowej, • porównywać liczby całkowite: <ul style="list-style-type: none"> – dodatnie, – dodatnie z ujemnymi, • podawać przykłady występowania liczb ujemnych w życiu codziennym, • podawać liczby przeciwne do danych, • obliczać sumy liczb o jednakowych znakach, • dodawać liczby całkowite, korzystając z osi liczbowej, • odejmować liczby całkowite, korzystając z osi liczbowej, 	

			<ul style="list-style-type: none"> • odejmować liczby całkowite dodatnie, gdy odjemnik jest większy od odjemnej. 	
VIII. Graniastosłupy	<ul style="list-style-type: none"> • cechy prostopadłościanu i sześcianu, • elementy budowy prostopadłościanu, • pojęcie graniastosłupa prostego, • elementy budowy graniastosłupa prostego, • jednostki pola powierzchni, • pojęcie objętości figury, • jednostki objętości, • wzór na obliczanie objętości prostopadłościanu i sześcianu. 		<ul style="list-style-type: none"> • wyróżniać prostopadłościany spośród figur przestrzennych, • wyróżniać sześciany spośród figur przestrzennych, • wskazywać elementy budowy prostopadłościanów, • wskazywać w modelach prostopadłościanów ściany i krawędzie prostopadłe i równoległe, • wskazywać w modelach prostopadłościanów krawędzie o jednakowej długości, • wyróżniać graniastosłupy proste spośród figur przestrzennych, • wskazywać elementy budowy graniastosłupa, • wskazywać w graniastosłupach ściany i krawędzie prostopadłe i równoległe: <ul style="list-style-type: none"> – na modelach, • określać liczby ścian, wierzchołków, krawędzi graniastosłupów: <ul style="list-style-type: none"> – na modelach, • wskazywać w graniastosłupach krawędzie o jednakowej długości: <ul style="list-style-type: none"> – na modelach, • rysować siatki prostopadłościanów i sześcianów na podstawie modelu lub rysunku, • obliczać pole powierzchni sześcianu, • obliczać pola powierzchni prostopadłościanu: <ul style="list-style-type: none"> - na podstawie jego siatki, • obliczać objętości brył, znając liczbę mieszczących się w nich sześcianów jednostkowych, • porównać objętości brył, • obliczać objętości sześcianów, • obliczać objętości prostopadłościanów. 	

Wymagania na ocenę dostateczną (3)

obejmują wiadomości stosunkowo łatwe do opanowania, przydatne w życiu codziennym, bez

których nie jest możliwe kontynuowanie dalszej nauki.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania	<ul style="list-style-type: none"> pojęcie kwadratu i sześcianu liczby, 	<ul style="list-style-type: none"> porównywanie ilorazowe, porównywanie różnicowe, korzyści płynące z szybkiego liczenia, korzyści płynące z zastąpienia rachunków pisemnych rachunkami pamięciowymi, korzyści płynące z szacowania, 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawiać na osi liczby naturalne spełniające określone warunki, ustalać jednostki na osiach liczbowych na podstawie współrzędnych danych punktów, pamięciowo dodawać i odejmować liczby: <ul style="list-style-type: none"> powyżej 100, pamięciowo mnożyć liczby: <ul style="list-style-type: none"> powyżej 100, trzycyfrowe przez jednocyfrowe w zakresie 1000, pamięciowo dzielić liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe lub dwucyfrowe: <ul style="list-style-type: none"> powyżej 100, dopełniać składniki do określonej sumy, obliczać odjemną (odjemnik), gdy dane są różnica i odjemnik (odjemna), obliczać dzielną (dzielnik), gdy dane są iloraz i dzielnik (dzielną), obliczać kwadraty i sześciany liczb, zamieniać jednostki, rozwiązywać zadania tekstowe: <ul style="list-style-type: none"> jednodziałaniowe, zastąpić iloczyn prostszym iloczynem, mnożyć szybko przez 5, zastępować iloczyn sumą dwóch iloczynów, zastępować iloczyn różnicą dwóch iloczynów, szacować wyniki działań, dodawać i odejmować pisemnie liczby z przekroczeniem kolejnych progów 	<ul style="list-style-type: none"> podać liczbę największą i najmniejszą w zbiorze skończonym.

			<p>dziesiątkowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • odtwarzać brakujące cyfry w działaniach pisemnych, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania pisemnego, • mnożyć pisemnie liczby wielocyfrowe, • dzielić pisemnie liczby wielocyfrowe przez wielocyfrowe, • mnożyć pisemnie liczby wielocyfrowe przez liczby zakończone zerami, • dzielić liczby zakończone zerami progów dziesiątkowych, • obliczać wartości wyrażeń arytmetycznych dwudziałaniowych z uwzględnieniem kolejności działań i nawiasów, • wstawiać nawiasy tak, by otrzymywać różne wyniki, • rozwiązywać zadania tekstowe dotyczące porównań różnicowych i ilorazowych. 	
II. Własności liczb naturalnych	<ul style="list-style-type: none"> • cechy podzielności przez 2, 3, 5, 9, 10, 100, • sposób rozkładu liczb na czynniki pierwsze (P) • algorytm znajdowania NWD i NWW dwóch liczb na podstawie ich rozkładu na czynniki pierwsze, 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie NWW liczb naturalnych, • pojęcie NWD liczb naturalnych, • korzyści płynące ze znajomości cech podzielności, • że liczby 0 i 1 nie zaliczają się ani do liczb pierwszych, ani do złożonych, • sposób rozkładu liczb na czynniki pierwsze. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazywać wspólne wielokrotności liczb naturalnych, • wskazywać wspólne dzielniki danych liczb naturalnych, • rozpoznawać liczby podzielne przez: -3, 6, • określać, czy dane liczby są pierwsze, czy złożone, • wskazywać liczby pierwsze i liczby złożone, • obliczać NWW liczby pierwszej i liczby złożonej, • podawać NWD liczby pierwszej i liczby złożonej, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z liczbami pierwszymi złożonymi, • rozkładać liczby na czynniki pierwsze, • zapisywać rozkład liczb na czynniki pierwsze za pomocą potęg, • zapisać liczbę, gdy znany jest jej rozkład na czynniki pierwsze. 	
III. Ułamki zwykłe	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie ułamka właściwego i ułamka 	<ul style="list-style-type: none"> • porównywanie różnicowe, • porównywanie 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawiać liczby mieszane na osi liczbowej, • odróżniać ułamki właściwe od ułamków 	

	<p>niewłaściwego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • algorytm zamiany liczby mieszanej na ułamek niewłaściwy, • pojęcie ułamka nieskracalnego, • algorytm porównywania ułamków o równych licznikach, • algorytm porównywania ułamków o różnych mianownikach, • algorytm mnożenia liczb mieszanych przez liczby naturalne, • algorytm mnożenia liczb mieszanych, • algorytm dzielenia liczb mieszanych przez liczby naturalne, • algorytm dzielenia liczb mieszanych. 	<p>ilorazowe.</p>	<p>niewłaściwych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zamieniać liczby mieszane na ułamki niewłaściwe, • wyłączać całości z ułamka niewłaściwego, • określać, przez jaką liczbę należy podzielić lub pomnożyć licznik i mianownik jednego ułamka, aby otrzymać drugi, • uzupełniać brakujący licznik lub mianownik w równościach ułamków, • zapisywać ułamki w postaci nieskracalnej, • sprowadzać ułamki do wspólnego mianownika • porównywać ułamki o równych licznikach, • porównywać ułamki o różnych mianownikach, • porównywać liczby mieszane, • dopełniać ułamki do całości i odejmować od całości, • uzupełniać brakujące liczby w dodawaniu i odejmowaniu ułamków o jednakowych mianownikach, tak aby otrzymać ustalony wynik, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków, • dodawać i odejmować: <ul style="list-style-type: none"> – ułamki zwykłe o różnych mianownikach, – liczby mieszane o różnych mianownikach, • powiększać ułamki o ułamki o różnych mianownikach, • powiększać liczby mieszane o liczby mieszane o różnych mianownikach, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków, • mnożyć liczby mieszane przez liczby naturalne, • powiększać ułamki n razy, • skracać ułamki przy mnożeniu ułamków przez liczby naturalne, • rozwiązywać zadania tekstowe 	
--	---	-------------------	--	--

			<p>z zastosowaniem mnożenia ułamków i liczb mieszanych przez liczby naturalne,</p> <ul style="list-style-type: none"> • mnożyć ułamki przez liczby mieszane lub liczby mieszane przez liczby mieszane, • skracać przy mnożeniu ułamków, • obliczać potęgi ułamków lub liczb mieszanych, • podawać odwrotności liczb mieszanych, • dzielić liczby mieszane przez liczby naturalne, • pomniejszać ułamki zwykle n razy, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków i liczb mieszanych przez liczby naturalne, • dzielić ułamki zwykle przez liczby mieszane i odwrotnie lub liczby mieszane przez liczby mieszane. 	
IV. Figury na płaszczyźnie	<ul style="list-style-type: none"> • zapis symboliczny podstawowych figur geometrycznych, • zapis symboliczny prostych prostopadłych i równoległych, • pojęcie odległości punktu od prostej, • pojęcie odległości między prostymi, • elementy budowy kąta, • zapis symboliczny kąta, • nazwy boków w trójkącie równoramiennym, • nazwy boków w trójkącie prostokątnym, • zależność między bokami w trójkącie równoramiennym, • miary kątów w trójkącie równobocznym, 	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikację trójkątów. 	<ul style="list-style-type: none"> • kreślić proste i odcinki równoległe, • kreślić prostą równoległą przechodzącą przez punkt nieleżący na prostej, • mierzyć odległość między prostymi, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z prostopadłością i równoległością prostych, • określać miarę stopniową poszczególnych rodzajów kątów, • obliczać obwody wielokątów: <ul style="list-style-type: none"> – w skali, • obliczać długości boków kwadratów przy danych obwodach, • obliczać obwód trójkąta: <ul style="list-style-type: none"> – równoramiennego o danej długości podstawy i ramienia, • obliczać długość boków trójkąta równobocznego, znając jego obwód, • konstruować trójkąty o trzech danych bokach, • obliczać brakujące miary kątów trójkąta, • sprawdzać, czy kąty trójkąta mogą mieć podane miary, • obliczać długość boku kwadratu przy danym obwodzie, • rysować równoległoboki i romby na kratkach, korzystając z punktów kratowych, 	

	<ul style="list-style-type: none"> • zależność między bokami i między kątami w trójkącie równoramiennym, • własności przekątnych prostokąta i kwadratu, • własności przekątnych równoległoboku i rombu, • sumę miar kątów wewnętrznych, równoległoboku, • własności miar kątów równoległoboku, • nazwy boków w trapezie, • rodzaje trapezów, • sumę miar kątów trapezu, • własności czworokątów. 		<ul style="list-style-type: none"> • rysować równoległoboki i romby, mając dane: <ul style="list-style-type: none"> – długości boków, – dwa narysowane boki, • obliczać długości boków rombów przy danych obwodach, • obliczać brakujące miary kątów w równoległobokach, <ul style="list-style-type: none"> – trapezy równoramienne, – trapezy prostokątne, • rysować trapez, mając dane dwa boki, • obliczać brakujące miary kątów w trapezach, • nazywać czworokąty, • wskazywać na rysunku poszczególne czworokąty. 	
V. Ułamki dziesiętne	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm porównywania ułamków dziesiętnych, • interpretację dodawania i odejmowania pisemnego ułamków dziesiętnych na osi liczbowej, • algorytm dzielenia ułamków dziesiętnych, – metodą rozszerzania ułamka, 	<ul style="list-style-type: none"> • pozycyjny układ dziesiętkowy z rozszerzeniem na części ułamkowe, • możliwość przedstawiania różnymi sposobami długości i masy, • porównywanie ilorazowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • zamieniać ułamki zwykłe na dziesiętne poprzez rozszerzanie lub skracanie, • zapisywać ułamki dziesiętne z pominięciem nieistotnych zer, • zaznaczać część figury określoną ułamkiem dziesiętnym, • zaznaczać ułamki dziesiętne na osi liczbowej oraz je odczytywać, • porównywać ułamki o różnej liczbie cyfr po przecinku, • porządkować ułamki dziesiętne, • wstawiać przecinki w liczbach naturalnych tak, by nierówność była prawdziwa, • wyrażać podane wielkości w różnych jednostkach, • stosować ułamki dziesiętne do zamiany wyrażen dwumianowanych na jednomianowane i odwrotnie, 	

			<ul style="list-style-type: none"> • pamięciowo i pisemnie dodawać i odejmować ułamki dziesiętne: <ul style="list-style-type: none"> - o różnej liczbie cyfr po przecinku, • powiększać lub pomniejszać ułamki dziesiętne o ułamki dziesiętne, • rozwiązywać zadania tekstowe na porównywanie różnicowe, • powiększać ułamki dziesiętne 10, 100, 1000, . . . razy, • powiększać lub pomniejszać ułamki dziesiętne 10, 100, 1000, . . . razy, • powiększać ułamki dziesiętne n razy, • obliczać ułamek przedziału czasowego, • pamięciowo i pisemnie mnożyć: <ul style="list-style-type: none"> - kilka ułamków dziesiętnych, • pamięciowo i pisemnie dzielić ułamki dziesiętne przez liczby naturalne: <ul style="list-style-type: none"> - wielocyfrowe, • pomniejszać ułamki dziesiętne n razy, • dzielić ułamki dziesiętne przez ułamki dziesiętne, • zamieniać ułamki zwykłe na ułamki dziesiętne i odwrotnie, • wykonywać działania na liczbach wymiernych dodatnich • zamieniać procenty na: <ul style="list-style-type: none"> - ułamki dziesiętne, - ułamki zwykłe nieskracalne, • zapisywać ułamki o mianowniku 100 w postaci procentów, • zaznaczać określone procentowo części figur lub zbiorów skończonych, • określać procentowo zacięniowane części figur, • odczytywać potrzebne informacje z diagramów procentowych. 	
VI. Pola figur	<ul style="list-style-type: none"> • gruntowe jednostki miary pola, • pojęcie wysokości i podstawy równoległoboku, • wzór na obliczanie 	<ul style="list-style-type: none"> • związek pomiędzy jednostkami metrycznymi a jednostkami pola, 	<ul style="list-style-type: none"> • mierzyć pola figur: <ul style="list-style-type: none"> - trójkątami jednostkowymi itp., • obliczać bok prostokąta, znając jego pole i długość drugiego boku, • zamieniać jednostki miary pola, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z zamianą jednostek pól, 	

	<p>pola równoległoboku,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzór na obliczanie pola rombu z wykorzystaniem długości przekątnych, • pojęcie wysokości i podstawy trójkąta, • wzór na obliczanie pola trójkąta, • pojęcie wysokości i podstawy trapezu, • wzór na obliczanie pola trapezu. 		<ul style="list-style-type: none"> • rysować wysokości równoległoboków, • obliczać pola równoległoboków, • rysować wysokości trójkątów, • obliczać pole trójkąta, znając długość podstawy i wysokości trójkąta, • obliczać pole rombu o danych przekątnych, • obliczać pola narysowanych trójkątów: <ul style="list-style-type: none"> – ostrokątnych, • rysować wysokości trapezów, • obliczać pole trapezu, znając: <ul style="list-style-type: none"> – długość podstawy i wysokość. 	
VII. Liczby całkowite	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie liczb całkowitych, • zasadę dodawania liczb o różnych znakach, • zasadę zastępowania odejmowania dodawaniem liczby przeciwnej, • zasadę mnożenia i dzielenia liczb całkowitych. 	<ul style="list-style-type: none"> • powstanie zbioru liczb całkowitych. 	<ul style="list-style-type: none"> • podawać liczby całkowite większe lub mniejsze od danej, • porównywać liczby całkowite: <ul style="list-style-type: none"> – ujemne, – ujemne z zerem, • zaznaczać liczby przeciwne na osi liczbowej, • obliczać sumy liczb o różnych znakach, • obliczać sumy liczb przeciwnych, • powiększać liczby całkowite, • zastępować odejmowanie dodawaniem, • odejmować liczby całkowite, • mnożyć i dzielić liczby całkowite o jednakowych znakach. 	
VIII. Graniastosłupy	<ul style="list-style-type: none"> • nazwy graniastosłupów prostych w zależności od podstawy, • pojęcie siatki, • sposób obliczania pola powierzchni graniastosłupa prostego, • zależności pomiędzy jednostkami objętości, • pojęcie wysokości 	<ul style="list-style-type: none"> • sposób obliczania pola powierzchni graniastosłupa prostego jako pola jego siatki, • różnicę między polem powierzchni a objętością. 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczać sumy długości krawędzi prostopadłościanów i krawędzi sześcianów, • wskazywać w graniastosłupach ściany i krawędzie prostopadłe i równoległe: <ul style="list-style-type: none"> – w rzutach równoległych, • określać liczby ścian, wierzchołków, krawędzi graniastosłupów: <ul style="list-style-type: none"> – w rzutach równoległych, • wskazywać w graniastosłupach krawędzie o jednakowej długości: <ul style="list-style-type: none"> – w rzutach równoległych, • obliczać sumy długości krawędzi prostopadłościanów i sześcianów, • rysować siatki graniastosłupów na podstawie modelu lub rysunku, 	

	graniastosłupa prostego, • wzór na obliczanie objętości graniastosłupa prostego.		<ul style="list-style-type: none"> • projektować siatki graniastosłupów, • kleić modele z zaprojektowanych siatek, • kończyć rysowanie siatek graniastosłupów, • obliczać pola powierzchni prostopadłościanu: - znając długości jego krawędzi, • obliczać pola powierzchni graniastosłupów prostych, • obliczać objętości graniastosłupów prostych, znając: - pole podstawy i wysokość bryły. 	
--	---	--	---	--

Wymagania na ocenę dobrą (4)

obejmują wiadomości i umiejętności o średnim

stopniu trudności, które są przydatne na kolejnych poziomach kształcenia.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą i dostateczną):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania	<ul style="list-style-type: none"> • kolejność wykonywania działań, gdy występują nawiasy i potęgi, • kolejność wykonywania działań, gdy nie 		<ul style="list-style-type: none"> • stosować prawo przemienności i łączności dodawania, • rozwiązywać zadania tekstowe: – wielodziałaniowe, • dzielić pamięciowo-pisemnie, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z szacowaniem, • obliczać wartości wyrażeń 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisywać liczby, których cyfry spełniają podane warunki, • uzupełniać brakujące liczby w wyrażeniu arytmetycznym, tak by otrzymać ustalony wynik, • stosować poznane

	występują nawiasy, a są potęgi.		<p>arytmetycznych wielodziałaniowych z uwzględnieniem kolejności działań, nawiasów i potęg,</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzyć wyrażenia arytmetyczne na podstawie treści zadań i obliczać ich wartości, • zapisywać podane słownie wyrażenia arytmetyczne i obliczać ich wartości. 	<p>metody szybkiego liczenia w życiu codziennym,</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzupełniać brakujące liczby w wyrażeniach arytmetycznych tak, by otrzymywać ustalone wyniki.
II. Własności liczb naturalnych			<ul style="list-style-type: none"> • znajdować NWW dwóch liczb naturalnych, • znajdować NWD dwóch liczb naturalnych, • rozpoznawać liczby podzielne przez 4, • określać, czy dany rok jest przestępny, • zapisywać rozkład liczb na czynniki pierwsze za pomocą potęg, • podawać wszystkie dzielniki liczby, znając jej rozkład na czynniki pierwsze. 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczać liczbę dzielników potęgi liczby pierwszej.
III. Ułamki zwykłe	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm wyłączenia całości z ułamka, • algorytm porównywania ułamków do $\frac{1}{2}$, • algorytm porównywania ułamków poprzez ustalenie, który z nich na osi liczbowej leży bliżej 1, • algorytm obliczania ułamka z liczby. 		<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe związane z uławkami zwykłymi, • przedstawiać ułamek niewłaściwy na osi liczbowej, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z pojęciem ułamka jako ilorazu liczb naturalnych, • sprowadzać ułamki do najmniejszego wspólnego mianownika, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z rozszerzaniem i skracaniem ułamków, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania ułamków, • dodawać i odejmować: <ul style="list-style-type: none"> – ułamki i liczby mieszane o różnych mianownikach, • uzupełniać brakujące liczby w dodawaniu i odejmowaniu ułamków o różnych mianownikach, tak aby otrzymać ustalony wynik, • powiększać liczby mieszane n razy, • obliczać ułamki liczb naturalnych, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem obliczania ułamka liczby, • stosować prawa działań w mnożeniu ułamków, 	<ul style="list-style-type: none"> • porównywać ułamki, stosując dodawanie i odejmowanie ułamków o jednakowych mianownikach, • porównywać sumy (różnice) ułamków, • uzupełniać brakujące liczby w iloczynie ułamków, tak aby otrzymać ustalony wynik, • uzupełniać brakujące liczby w dzieleniu ułamków lub liczb mieszanych, tak aby otrzymać ustalony wynik.

			<ul style="list-style-type: none"> • uzupełniać brakujące liczby w mnożeniu ułamków lub liczb mieszanych, tak aby otrzymać ustalony wynik, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków i liczb mieszanych, • pomniejszać liczby mieszane n razy, • uzupełniać brakujące liczby w dzieleniu ułamków (liczb mieszanych) przez liczby naturalne, tak aby otrzymać ustalony wynik. 	
IV. Figury na płaszczyźnie	<ul style="list-style-type: none"> • rodzaje kątów: <ul style="list-style-type: none"> – wypukły, wklęsły, • jednostki miary kątów: <ul style="list-style-type: none"> – minuty, sekundy, • własności miar kątów trapezu, • własności miar kątów trapezu równoramiennego. 		<ul style="list-style-type: none"> • podać miarę kąta wklęsłego, • obliczać długość boku prostokąta o danym obwodzie i długości drugiego boku, • wskazywać figury o najmniejszym lub największym obwodzie, • obliczać długość boku trójkąta, znając obwód i długości pozostałych boków, • obliczać długość podstawy (ramienia), znając obwód i długość ramienia (podstawy) trójkąta równoramiennego, • konstruować trójkąt równoramienny o danych długościach podstawy i ramienia, • konstruować trójkąt przystający do danego, • obliczyć brakujące miary kątów w trójkątach z wykorzystaniem miar kątów przyległych, • klasyfikować trójkąty, znając miary ich kątów oraz podawać miary kątów, znając nazwy trójkątów, • obliczać długość boku prostokąta przy danym obwodzie i długości drugiego boku, • rysować prostokąty, kwadraty, mając dane: <ul style="list-style-type: none"> – proste, na których leżą przekątne i jeden wierzchołek, – proste, na których leżą przekątne i długość jednej przekątnej, • rysować równoległoboki i romby, mając dane: <ul style="list-style-type: none"> – proste równoległe, na których leżą boki i dwa wierzchołki, – proste, na których leżą przekątne 	<ul style="list-style-type: none"> • określać wzajemne położenia prostych i odcinków na płaszczyźnie, • rysować czworokąty o danych kątach, • porównywać obwody wielokątów, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z miarami kątów trapezu.

			<ul style="list-style-type: none"> i długości przekątnych, • obliczać długość boku równoległoboku przy danym jego obwodzie i długości drugiego boku, • obliczać miary kątów równoległoboku, znając zależności pomiędzy nimi, • obliczać długość boku trapezu przy danym obwodzie i długościach pozostałych boków, • obliczać miary kątów trapezu równoramiennego (prostokątnego), znając zależności pomiędzy nimi, • określać zależności między czworokątami. 	
V. Ułamki dziesiętne	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie średniej arytmetycznej kilku liczb, – metodą dzielenia licznika przez mianownik, 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczanie części liczby naturalnej, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe związane z porównywaniem ułamków, • porównywać długości (masy) wyrażone w różnych jednostkach, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z różnym sposobem zapisywania długości i masy, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków dziesiętnych, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000, . . . , • stosować przy zamianie jednostek mnożenie ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000, . . . • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia i dzielenia ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000. . . . • stosować przy zamianie jednostek mnożenie i dzielenie ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000, . . . , • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków dziesiętnych przez liczby naturalne, • obliczać ułamki z liczb wyrażonych ułamkami dziesiętnymi, • rozwiązywać zadania tekstowe 	

			<p>z zastosowaniem mnożenia ułamków dziesiętnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • obliczać wartości wyrażeń arytmetycznych zawierających mnożenie ułamków dziesiętnych, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków dziesiętnych przez liczby naturalne, • zamieniać ułamki na procenty, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z procentami. 	
VI. Pola figur		<ul style="list-style-type: none"> • kryteria doboru wzoru na obliczanie pola rombu. 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczać bok kwadratu, znając jego pole, • obliczać pole kwadratu o danym obwodzie i odwrotnie, • obliczać długość podstawy równoległoboku, znając jego pole i długość wysokości opuszczonej na tę podstawę, • obliczać wysokość równoległoboku, znając jego pole i długość podstawy, • obliczać pole rombu, znając długość jednej przekątnej i związek między przekątnymi, • rysować trójkąty o danych polach, • obliczać pola narysowanych trójkątów: <ul style="list-style-type: none"> – prostokątnych, – rozwartokątnych, • obliczać pole trapezu, znając: • obliczać pola figur jako sumy lub różnice pól znanych wielokątów sumę długości podstaw i wysokość. 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczać pola figur jako sumy lub różnice pól prostokątów, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z polami prostokątów, • obliczać pola figur jako sumy lub różnice pól równoległoboków, • rysować prostokąt o polu równym polu narysowanego równoległoboku i odwrotnie, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z polami równoległoboków, • obliczać długość przekątnej rombu, znając jego pole i długość drugiej przekątnej, • obliczać pola figur jako sumy lub różnicy pól trójkątów, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z polami trójkątów, • rysować wielokąty o danych polach.
VII. Liczby całkowite			<ul style="list-style-type: none"> • korzystać z przemienności i łączności dodawania, 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełniać brakujące składniki w sumie, tak

			<ul style="list-style-type: none"> • określać znak sumy, • pomniejszać liczby całkowite, • mnożyć i dzielić liczby całkowite o różnych znakach, • ustalać znaki iloczynów i ilorazów. 	<p>aby uzyskać ustalony wynik,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe związane z dodawaniem liczb całkowitych.
VIII. Graniastosłupy	<ul style="list-style-type: none"> • wzór na obliczanie pola powierzchni graniastosłupa prostego. 	<ul style="list-style-type: none"> • związek pomiędzy jednostkami metrycznymi, a jednostkami objętości. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawiać rzuty prostopadłościanów na płaszczyznę, • rysować rzuty równoległe graniastosłupów, • projektować siatki graniastosłupów w skali, • wskazywać na siatce ściany prostopadłe i równoległe, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem pól powierzchni graniastosłupów prostych, • zamieniać jednostki objętości, • stosować zamianę jednostek objętości w zadaniach tekstowych, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z objętością prostopadłościanów, - opis podstawy lub jej rysunek i wysokość bryły, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z objętością graniastosłupów prostych. 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczać długość krawędzi sześciianu, znając sumę wszystkich krawędzi, • rozwiązywać zadania z treścią dotyczące długości krawędzi prostopadłościanów i sześciianów, • obliczać długość krawędzi sześciianu, znając jego objętość, • obliczać objętości graniastosłupów prostych o podanych siatkach.

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (5)

obejmują wiadomości i umiejętności złożone,

o wyższym stopniu trudności, wykorzystywane do rozwiązywania zadań problemowych.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:

I. Liczby i działania				<ul style="list-style-type: none"> • tworzyć liczby przez dopisywanie cyfr do danej liczby na początku i na końcu oraz porównywać utworzoną liczbę z daną, • rozwiązywać nietypowe zadania tekstowe wielodziałaniowe, • stosować poznane metody szybkiego liczenia w życiu codziennym, • proponować własne metody szybkiego liczenia, • planować zakupy stosownie do posiadanych środków, • odtwarzać brakujące cyfry w działaniach pisemnych, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem działań pisemnych, • odtwarzać brakujące cyfry w działaniach pisemnych, • wstawiać nawiasy tak, by otrzymywać żądane wyniki, • stosować zasady dotyczące kolejności wykonywania działań, • rozwiązywać zadania tekstowe dotyczące porównań różnicowych i ilorazowych, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem działań pamięciowych i pisemnych.
II. Własności	• cechy podzielności			• rozpoznawać liczby

liczb naturalnych	np. przez 4, 6, 15, • regułę obliczania lat przestępnych.			<p>podzielne przez 6, 12, 15 itp.,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe związane z cechami podzielności, • rozkładać na czynniki pierwsze liczby zapisane w postaci iloczynu.
III. Ułamki zwykłe				<ul style="list-style-type: none"> • odczytywać zaznaczone ułamki na osi liczbowej, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z uławkami zwykłymi, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z pojęciem ułamka jako ilorazu liczb naturalnych, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z rozszerzaniem i skracaniem ułamków, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania ułamków, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania dopełnień ułamków do całości, • znajdować liczby wymierne dodatnie leżące między dwiema danymi na osi liczbowej, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków zwykłych i liczb mieszanych przez liczby naturalne, • porównywać iloczyny ułamków zwykłych,

				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków zwykłych i liczb mieszanych, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków zwykłych i liczb mieszanych przez liczby naturalne, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków zwykłych i liczb mieszanych.
IV. Figury na płaszczyźnie				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe związane z prostopadłością i równoległością prostych, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z zegarem, • określać miary kątów przyległych, wierzchołkowych, odpowiadających i kątów utworzonych przez trzy proste na podstawie rysunku lub treści zadania, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z kątami, • dzielić wielokąty na części spełniające podane warunki, • obliczać liczbę przekątnych n-kątów , • rozwiązywać zadania tekstowe związane z wielokątami, • rozwiązywać zadania tekstowe związane

				<p>z trójkątami,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe związane z miarami kątów w trójkątach, • rysować prostokąty, kwadraty, mając dane: <ul style="list-style-type: none"> – długości przekątnych, • obliczać brakujące miary kątów w równoległobokach, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z miarami kątów w równoległobokach i trójkątach, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z miarami kątów trapezu, trójkąta i czworokąta, • rysować czworokąty spełniające podane warunki.
V. Ułamki dziesiętne				<ul style="list-style-type: none"> • zapisywać i odczytywać ułamki dziesiętne z dużą liczbą miejsc po przecinku, • przedstawiać ułamki dziesiętne na osi liczbowej, • oceniać poprawność porównania ułamków dziesiętnych, nie znając ich wszystkich cyfr, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z porównywaniem ułamków, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z różnym sposobem

				<p>zapisywania długości i masy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków dziesiętnych, • wstawiać znaki „+” i „-” w wyrażeniach arytmetycznych, tak aby otrzymać ustalony wynik, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia i dzielenia ułamków dziesiętnych przez 10, 100, 1000, . . . , • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków dziesiętnych przez liczby naturalne, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków dziesiętnych, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków dziesiętnych przez liczby naturalne, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z szacowaniem, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z działaniami na ułamkach zwykłych i dziesiętnych, • określać procentowo zacięniowane części figur, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z procentami.
VI. Pola figur			<ul style="list-style-type: none"> • obliczać wysokość trójkąta, znając długość podstawy i pole trójkąta, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe związane

			<ul style="list-style-type: none"> • obliczać długość podstawy trójkąta, znając wysokość i pole trójkąta, • obliczać wysokość trapezu, znając jego pole i długości podstaw (lub ich sumę). 	<p>z polami prostokątów w skali,</p> <ul style="list-style-type: none"> • obliczać wysokość równoległoboku, znając długości dwóch boków i drugiej wysokości, • rysować równoległoboki o danych polach, • rysować prostokąty o polu równym polu narysowanego trójkąta i odwrotnie, • dzielić trójkąty na części o równych polach, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z polami wielokątów.
VII. Liczby całkowite				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania związane z obliczaniem czasu lokalnego, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z odejmowaniem liczb całkowitych, • obliczać średnie arytmetyczne kilku liczb całkowitych.
VIII. Graniastosłupy				<ul style="list-style-type: none"> • rysować wszystkie ściany graniastosłupa trójkątnego, mając dwie z nich, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem pól powierzchni graniastosłupów prostych, • podawać liczbę sześcianów jednostkowych, z których składa się bryła na podstawie jej widoków z różnych stron, • stosować zamianę jednostek objętości

				w zadaniach tekstowych, • rozwiązywać nietypowe zadania tekstowe związane z objętością prostopadłościanów, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z objętością graniastosłupów prostych.
--	--	--	--	---

\Wymagania na ocenę celującą (6). (stosowanie znanych wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych, złożonych)

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą, bardzo dobrą):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe dotyczące porównań różnicowych i ilorazowych, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem działań pamięciowych i pisemnych.
II. Własności liczb naturalnych				<ul style="list-style-type: none"> • znajdować NWW trzech liczb naturalnych, • rozwiązywać zadania tekstowe z wykorzystaniem NWW, • rozwiązywać zadania

				<p>tekstowe</p> <p>z wykorzystaniem NWW trzech liczb naturalnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • znajdować NWD trzech liczb naturalnych, • znajdować liczbę, gdy dana jest suma jej dzielników oraz jeden z nich, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z dzielnikami liczb naturalnych, • rozwiązywać zadania tekstowe z wykorzystaniem NWD trzech liczb naturalnych.
III. Ułamki zwykłe				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem obliczania ułamka liczby.
IV. Figury na płaszczyźnie				<ul style="list-style-type: none"> • położenie na płaszczyźnie punktów będących wierzchołkami trójkąta, • konstruować wielokąty przystające do danych, • stwierdzać możliwość zbudowania trójkąta o danych długościach boków, • obliczać sumy miar kątów wielokątów, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z prostokątami, kwadratami i wielokątami, • rysować prostokąty, kwadraty, mając dane: <ul style="list-style-type: none"> – jeden bok i jedną przekątną, – jeden wierzchołek i punkt przecięcia

				<p>przekątnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe związane z równoległobokami i rombami, • rysować równoległoboki i romby, mając dany jeden bok i jedną przekątną, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z obwodami trapezów i trójkątów.
V. Ułamki dziesiętne				<ul style="list-style-type: none"> • wpisywać brakujące liczby w nierównościach, • rozwiązywać zadania związane z rozwinięciami nieskończonymi i okresowymi ułamków.
VI. Pola figur				<ul style="list-style-type: none"> • dzielić linią prostą figury złożone z prostokątów na dwie części o równych polach, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z polami rombów.
VII. Liczby całkowite				<ul style="list-style-type: none"> • ustalać znaki wyrażeń arytmetycznych.
VIII. Graniastosłupy				<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawać siatki graniastosłupów, • obliczać pola powierzchni graniastosłupów złożonych z sześciątów.

Wymagania na poszczególne oceny z matematyki w klasie VI

Wymagania na ocenę dopuszczającą (2)

obejmują wiadomości i umiejętności umożliwiające uczniowi dalszą naukę, bez których uczeń nie jest w stanie zrozumieć kolejnych zagadnień omawianych podczas lekcji i wykonywać prostych zadań nawiązujących do sytuacji z życia codziennego.

Wymagania na ocenę dostateczną (3)

obejmują wiadomości stosunkowo łatwe do opanowania, przydatne w życiu codziennym, bez których nie jest możliwe kontynuowanie dalszej nauki.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą):

Dział progra mowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ			
		KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby naturalne i ułamki	<ul style="list-style-type: none"> • zasadę zamiany ułamka zwykłego na ułamek dziesiętny metodą dzielenia licznika przez mianownik, • pojęcie rozwinięcia dziesiętnego skończonego i rozwinięcia dziesiętnego nieskończonego 	<ul style="list-style-type: none"> • zasadę zamiany ułamka zwykłego na ułamek dziesiętny metodą dzielenia licznika przez mianownik. 	<ul style="list-style-type: none"> • zaznaczyć i odczytać na osi liczbowej: <ul style="list-style-type: none"> – ułamek dziesiętny, – ułamki dziesiętne różniące się liczbą cyfr po przecinku, – wielocyfrowe liczby naturalne, – wykraczające poza tabliczkę mnożenia, • mnożyć i dzielić w pamięci dwucyfrowe i wielocyfrowe (proste przykłady) liczby naturalne, • tworzyć wyrażenia arytmetyczne na podstawie treści zadań i obliczać wartości tych wyrażeń, • obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego potęgę, • rozwiązać zadanie tekstowe związane 	

	okresowego.		<u>z potęgami</u> , <ul style="list-style-type: none">• obliczyć ułamek z – liczby naturalnej,• rozwiązać zadanie tekstowe z zastosowaniem działań na ułamkach zwykłych,• porównać ułamek zwykły z ułamkiem dziesiętnym,• porządkować ułamki,• obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego 4 działania na liczbach wymiernych dodatnich,• podać rozwinięcie dziesiętne ułamka zwykłego,• zapisać w skróconej postaci rozwinięcie dziesiętne ułamka zwykłego,• określić kolejną cyfrę rozwinięcia dziesiętnego na podstawie jego skróconego zapisu.	
--	-------------	--	---	--

<p>II. Figury na płaszczyźnie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • definicje odcinków prostopadłych i odcinków równoległych, • zależność między bokami w trójkącie równoramiennym, • podział kątów ze względu na miarę: <ul style="list-style-type: none"> – pełny, półpełny, • miary kątów w trójkącie równobocznym, • zależność między kątami w trójkącie równoramiennym, • zależność między kątami w równoległoboku, trapezie, • zasady konstrukcji, • warunek zbudowania trójkąta – nierówność trójkąta. 		<ul style="list-style-type: none"> • narysować za pomocą ekierki i linijki proste równoległe o danej odległości od siebie, • rozwiązać zadania tekstowe związane z kołem, okręgiem i innymi figurami, • obliczyć długość boku trójkąta równobocznego, znając jego obwód, • obliczyć długość boku trójkąta, znając długość obwodu i długości dwóch pozostałych boków, • sklasyfikować czworokąty, • narysować czworokąt, mając informacje o: <ul style="list-style-type: none"> – przekątnych, • rozwiązać zadanie tekstowe związane z obwodem czworokąta, • rozwiązać zadania tekstowe związane z kołem, okręgiem i innymi figurami, • obliczyć długość boku trójkąta równobocznego, znając jego obwód, • obliczyć długość boku trójkąta, znając długość obwodu i długości dwóch pozostałych boków, • sklasyfikować czworokąty, • narysować czworokąt, mając informacje o: <ul style="list-style-type: none"> – przekątnych, • rozwiązać zadanie tekstowe związane z obwodem czworokąta, • obliczyć brakujące miary kątów przyległych, wierzchołkowych, • obliczyć brakujące miary kątów czworokątów. • posługując się cyrklem porównać długości odcinków, • skonstruować odcinek jako: <ul style="list-style-type: none"> – różnicę odcinków, • wykorzystać przenoszenie odcinków w zadaniach konstrukcyjnych, • skonstruować trójkąt o danych trzech bokach. 	
<p>III. Liczby na co dzień</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zasady dotyczące lat przestępnych, • zasady zaokrąglania liczb, • symbol przybliżenia, 	<ul style="list-style-type: none"> • konieczność wprowadzenia lat przestępnych, • potrzebę zaokrąglania liczb, • zasadę sporządzania wykresów, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyrażać w różnych jednostkach te same masy, • wyrażać w różnych jednostkach te same długości, • porządkować wielkości podane w różnych jednostkach, • szacować długości i masy, • rozwiązać zadanie tekstowe związane z jednostkami długości i masy, • rozwiązać zadanie tekstowe związane ze skalą, • zaokrąglić liczbę do danego rzędu, 	

			<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzić, czy kalkulator zachowuje kolejność działań, • wykorzystać kalkulator <i>do</i> rozwiązania zadanie tekstowego, • rozwiązać zadanie, odczytując dane z tabeli i korzystając z kalkulatora, • zinterpretować odczytane dane, • zinterpretować odczytane dane, • przedstawić dane w postaci wykresu, • porównać informacje odczytane z dwóch wykresów. 	
IV. Prędkość, droga, czas	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm zamiany jednostek prędkości, 	<ul style="list-style-type: none"> • potrzebę stosowania różnych jednostek prędkości, 	<ul style="list-style-type: none"> • zamieniać jednostki prędkości, • porównać prędkości wyrażane w różnych jednostkach, • rozwiązać zadanie tekstowe związane z obliczaniem prędkości, • obliczyć czas w ruchu jednostajnym, znając drogę i prędkość, • odczytać z wykresu zależności drogi od czasu lub prędkości od czasu potrzebne dane, • obliczyć prędkość na podstawie wykresu zależności drogi od czasu, 	
V. Pola wielokątów		<ul style="list-style-type: none"> • zasadę zamiany jednostek pola, • wyprowadzenie wzoru na obliczanie pola równoległoboku, • wyprowadzenie wzoru na obliczanie pola trójkąta, • wyprowadzenie wzoru na obliczanie pola trapezu. 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć pole kwadratu o danym obwodzie i odwrotnie, • rozwiązać zadanie tekstowe związane z polem prostokąta, • zamienić jednostki pola, • narysować wysokość równoległoboku do wskazanego boku, • narysować równoległobok o danym polu, • obliczyć długość podstawy równoległoboku, znając jego pole i wysokość opuszczoną na tę podstawę, • obliczyć wysokość równoległoboku, znając jego pole i długość podstawy, na którą opuszczona jest ta wysokość, • rozwiązać zadanie tekstowe związane z polem równoległoboku i rombu, • narysować wysokość trójkąta do wskazanego boku, • narysować trójkąt o danym polu, • rozwiązać zadanie tekstowe związane z polem trójkąta, • narysować wysokość trapezu, • rozwiązać zadanie tekstowe związane z polem trapezu. 	

<p>VI. Procenty</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zasady zaokrąglania liczb, • algorytm obliczania ułamka liczby. 	<ul style="list-style-type: none"> • równoważność wyrażania części liczby ułamkiem lub procentem, • potrzebę stosowania różnych diagramów. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyrazić informacje podane za pomocą procentów w ułamkach i odwrotnie, • porównać dwie liczby, z których jedna jest zapisana w postaci procentu, • rozwiązać zadanie tekstowe związane z procentami, • określić, jakim procentem jednej liczby jest druga, • rozwiązać zadanie tekstowe związane z określeniem, jakim procentem jednej liczby jest druga, • gromadzić i porządkować zebrane dane, • wykorzystać dane z diagramów do obliczania procentu liczby, • obliczyć liczbę na podstawie danego jej procentu, • rozwiązać zadanie tekstowe związane z obliczaniem procentu danej liczby, • obliczyć liczbę większą o dany procent, • obliczyć liczbę mniejszą o dany procent, • rozwiązać zadanie tekstowe związane z podwyżkami i obniżkami o dany procent. 	
<p>VII. Liczby dodatnie i ujemne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie wartości bezwzględnej, • zasadę zastępowania odejmowania dodawaniem liczby przeciwnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • zasadę zastępowania odejmowania dodawaniem liczby przeciwnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkować liczby wymierne, • obliczyć wartość bezwzględną liczby, • korzystać z przemienności i łączności dodawania, • uzupełnić brakujące składniki, odjemną lub odjemnik w działaniu, • obliczyć kwadrat i sześcian liczb całkowitych, • ustalić znak iloczynu i ilorazu kilku liczb wymiernych, • obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego 4 działania na liczbach całkowitych. 	<ul style="list-style-type: none"> • określić znak potęgi liczby wymiernej.

VIII. Wyrażenia algebraiczne i równania	<ul style="list-style-type: none"> • zasady krótszego zapisu wyrażeń algebraicznych będących sumą lub różnicą jednomianów, • zasady krótszego zapisu wyrażeń algebraicznych będących iloczynem lub ilorazem jednomianu i liczby wymiernej. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrzebę tworzenia wyrażeń algebraicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • stosować oznaczenia literowe nieznanymi wielkościami liczbowymi, • zbudować wyrażenie algebraiczne na podstawie opisu lub rysunku, • zapisać krócej wyrażenia algebraiczne będące sumą lub różnicą jednomianów, • zapisać krócej wyrażenia algebraiczne będące iloczynem lub ilorazem jednomianu i liczby wymiernej, • obliczyć wartość liczbową wyrażenia po jego przekształceniu, • doprowadzić równanie do prostszej postaci, • uzupełnić rozwiązywanie równania metodą równań równoważnych, • zapisać zadanie tekstowe za pomocą równania i rozwiązać je, • wyrazić treść zadania za pomocą równania, • rozwiązać zadanie tekstowe za pomocą równania . 	
IX. Figury przestrzenne	<ul style="list-style-type: none"> • wzór na obliczanie pola powierzchni graniastosłupa prostego, • zależności pomiędzy jednostkami objętości , • wzór na obliczanie objętości graniastosłupa prostego, • wzór na obliczanie pola powierzchni ostrosłupa. 	<ul style="list-style-type: none"> • różnicę między polem powierzchni a objętością, • zasadę zamiany jednostek objętości, • sposób obliczania pola powierzchni jako pola siatki. 	<ul style="list-style-type: none"> • określić rodzaj bryły na podstawie jej rzutu, • rozwiązać zadanie tekstowe nawiązujące do elementów budowy danej bryły, • określić liczbę ścian, wierzchołków, krawędzi danego graniastosłupa, • wskazać w graniastosłupie ściany i krawędzie prostopadłe lub równoległe, - elementy podstawy i wysokość, • zamienić jednostki objętości, • wyrażać w różnych jednostkach tę samą objętość, • rozwiązać zadanie tekstowe związane z objętością graniastosłupa, • określić liczbę poszczególnych ścian, wierzchołków, krawędzi ostrosłupa, • obliczyć sumę długości krawędzi ostrosłupa, • narysować siatkę ostrosłupa, • obliczyć pole powierzchni całkowitej ostrosłupa, • wskazać podstawę i ściany boczne na siatce ostrosłupa, • rozwiązać zadanie tekstowe związane z ostrosłupem. 	

Wymagania na ocenę dobrą (4)

obejmują wiadomości i umiejętności o średnim

stopniu trudności, które są przydatne na kolejnych poziomach kształcenia.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą i dostateczną):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM			WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby naturalne i ułamki			<ul style="list-style-type: none">• obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego działania na liczbach naturalnych i ułamkach dziesiętnych,• szacować wartości wyrażeń arytmetycznych,• rozwiązać zadanie tekstowe z zastosowaniem działań na liczbach naturalnych i ułamkach dziesiętnych,• rozwiązać zadanie tekstowe z zastosowaniem działań na liczbach naturalnych i ułamkach dziesiętnych,• zapisać liczbę w postaci potęgi liczby 10,• podnosić do kwadratu i sześciynu:<ul style="list-style-type: none">– liczby mieszane,• obliczyć ułamek z<ul style="list-style-type: none">– ułamka lub liczby mieszanej,• obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego 4 działania oraz potęgowanie ułamków zwykłych,• rozwiązać zadanie tekstowe związane z działaniami na ułamkach zwykłych i dziesiętnych,• porównać rozwinięcia dziesiętne liczb zapisanych w skróconej postaci,• porównać liczby wymierne dodatnie,• porządkować liczby wymierne dodatnie.	<ul style="list-style-type: none">• uzupełniać brakujące liczby w wyrażeniu arytmetycznym, tak by otrzymać ustalony wynik,• obliczyć wartość ułamka piętrowego.

II. Figury na płaszczyźnie	<ul style="list-style-type: none"> • wzajemne położenie: <ul style="list-style-type: none"> – prostej i okręgu, – okręgów, • podział kątów ze względu na położenie: <ul style="list-style-type: none"> – odpowiadające, naprzemianległe. 		<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć brakujące miary kątów odpowiadających, naprzemianległych, • obliczyć brakujące miary kątów trójkąta lub czworokąta na rysunku z wykorzystaniem miar kątów przyległych, wierzchołkowych, naprzemianległych, odpowiadających oraz własności trójkątów lub czworokątów, • skonstruować równoległobok, znając dwa boki i przekątną, • sprawdzić, czy z odcinków o danych długościach można zbudować trójkąt, • rozwiązać zadanie konstrukcyjne związane z konstrukcją trójkąta o danych bokach. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obwodem trójkąta, czworokąta lub innego wielokąta.
III. Liczby na co dzień	<ul style="list-style-type: none"> • funkcje klawiszy pamięci kalkulatora. 		<ul style="list-style-type: none"> • zaokrąglić liczbę zaznaczoną na osi liczbowej, • wskazać liczby o podanym zaokrągleniu, • zaokrąglić liczbę po zamianie jednostek. 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać informacje odczytane z dwóch wykresów.
IV. Prędkość, droga, czas			<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązać zadanie tekstowe związane z obliczaniem czasu, • rozwiązać zadanie tekstowe typu prędkość – droga – czas. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem prędkości.
V. Pola wielokątów			<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć wysokości trójkąta, znając długość podstawy, na którą opuszczona jest ta wysokość i pole trójkąta, • obliczyć długość podstawy trójkąta, znając wysokość i pole trójkąta. 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć pole figury jako sumę lub różnicę pól prostokątów, • narysować równoległobok o polu równym polu danego czworokąta, • podzielić trójkąt na części o równych polach, • obliczyć pole figury jako sumę lub różnicę pól trójkątów i czworokątów, • narysować trójkąt o polu równym polu danego czworokąta, • obliczyć pole figury jako sumę lub różnicę pól znanych wielokątów.
VI. Procenty			<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązać zadanie tekstowe związane z obliczaniem liczby na podstawie danego jej procentu. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyrazić podwyżki i obniżki o dany procent w postaci procentu początkowej liczby.
VII. Liczby dodatnie i liczby ujemne			<ul style="list-style-type: none"> • podać ile liczb spełnia podany warunek, • obliczyć sumę i różnicę liczb wymiernych, • obliczyć sumę wielokładnikową. 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać sumy i różnice liczb całkowitych, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z dodawaniem i odejmowaniem liczb wymiernych.

VIII. Wyrażenia algebraiczne i równania	<ul style="list-style-type: none"> • metodę równań równoważnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • metodę równań równoważnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązać zadanie tekstowe związane z obliczaniem wartości wyrażeń, • rozwiązać zadanie tekstowe związane z prostymi przekształceniami algebraicznymi • rozwiązać równanie z przekształcaniem wyrażeń. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnić równanie, tak aby spełniała je podana liczba.
IX. Figury przestrzenne	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie czworościanu foremnego. 		<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązać zadanie tekstowe z zastosowaniem pól powierzchni graniastosłupów prostych, • rysować rzut równoległy ostrosłupa. 	<ul style="list-style-type: none"> • określić cechy bryły powstałej ze sklejenia kilku znanych brył, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe nawiązujące do elementów budowy danej bryły, • rozwiązać zadanie tekstowe dotyczące długości krawędzi prostopadłościanu i sześcianu, • rozwiązać zadanie tekstowe dotyczące pola powierzchni prostopadłościanu złożonego z kilku sześcianów.

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (5)

obejmują wiadomości i umiejętności złożone,
o wyższym stopniu trudności, wykorzystywane do rozwiązywania zadań problemowych.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą):

Dział programow	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ			
	KATEGORIA	KATEGO	KATEGORIA C	KATEGORIA D

y	A UCZEŃ ZNA:	RIA B UCZEŃ ROZUMI E:	UCZEŃ UMIE:	UCZEŃ UMIE:
I. Liczby naturalne i ułamki	<ul style="list-style-type: none"> warunek konieczny zamiany ułamka zwykłego na ułamek dziesiętny skończony. 			<ul style="list-style-type: none"> tworzyć wyrażenia arytmetyczne na podstawie treści zadań i obliczać wartości tych wyrażen, obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego działania na liczbach naturalnych i ułamkach dziesiętnych, rozwiązać zadanie tekstowe z zastosowaniem działań na liczbach naturalnych i ułamkach dziesiętnych, rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe z zastosowaniem działań na liczbach naturalnych i ułamkach dziesiętnych, rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe z zastosowaniem działań na ułamkach zwykłych, określić rodzaj rozwinięcia dziesiętnego ułamka, rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z rozwinięciami dziesiętnymi ułamków zwykłych.
II. Figury na płaszczyźnie				<ul style="list-style-type: none"> rozwiązać nietypowe zadania tekstowe związane z kołem, okręgiem i innymi figurami, rozwiązać zadanie związane z zegarem, określić miarę kąta przyległego, wierzchołkowego, odpowiadającego, naprzemianległego na podstawie rysunku lub treści zadania, obliczyć brakujące miary kątów trójkąta z wykorzystaniem miar kątów przyległych, wierzchołkowych, naprzemianległych, odpowiadających oraz sumy miar kątów wewnętrznych trójkąta, obliczyć brakujące miary kątów czworokąta na rysunku z wykorzystaniem miar kątów przyległych, wierzchołkowych, naprzemianległych, odpowiadających oraz własności czworokątów, rozwiązać zadanie tekstowe związane z miarami kątów w trójkątach i czworokątach. wykorzystać przenoszenie odcinków

				<p>w zadaniach konstrukcyjnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązać zadanie konstrukcyjne związane z konstrukcją trójkąta o danych bokach.
III. Liczby na co dzień				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z kalendarzem i czasem, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z jednostkami długości i masy, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane ze skalą, • określić ile jest liczb o podanym zaokrągleniu, spełniających dane warunki, • wykonać wielodziałaniowe obliczenia za pomocą kalkulatora. • wykorzystać kalkulator do rozwiązania zadanie tekstowego, • odpowiedzieć na pytanie dotyczące znalezionych danych, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe, w którym potrzebne informacje należy odczytać z tabeli lub mapy, • odpowiedzieć na pytanie dotyczące znalezionych danych, • dopasować wykres do opisu sytuacji, • przedstawić dane w postaci wykresu.
IV. Prędkość, droga, czas				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem drogi w ruchu jednostajnym, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem czasu, • obliczyć prędkości na podstawie wykresu zależności drogi od czasu, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe typu prędkość – droga – czas.
V. Pola wielokątów				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z polem prostokąta, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z polem równoległoboku i rombu, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z polem trójkąta, • podzielić trapez na części o równych polach, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z polem trapezu.

VI. Procenty				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z uławkami i procentami, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z określeniem, jakim procentem jednej liczby jest druga, • porównać dane z dwóch diagramów i odpowiedzieć na pytania dotyczące znalezionych danych, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem procentu danej liczby, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem liczby na podstawie danego jej procentu, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z podwyżkami i obniżkami o dany procent.
VII. Liczby dodatnie i liczby ujemne				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązać nietypowe zadanie związane z liczbami dodatnimi i ujemnymi, • rozwiązać zadanie związane z wartością bezwzględną, • obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego 4 działania na liczbach całkowitych, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z mnożeniem i dzieleniem liczb całkowitych.
VIII. Wyrażenia algebraiczne i równania				<ul style="list-style-type: none"> • zbudować wyrażenie algebraiczne, • rozwiązać zadanie tekstowe związane z budowaniem wyrażeń algebraicznych, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem wartości wyrażeń algebraicznych, • rozwiązać zadanie tekstowe związane z prostymi przekształceniami algebraicznymi, • zapisać zadanie w postaci równania, • wskazać równanie, które nie ma rozwiązania, • zapisać zadanie tekstowe za pomocą

				<p>równania i odgadnąć jego rozwiązanie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisać zadanie tekstowe za pomocą równania i rozwiązać to równanie, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe za pomocą równania.
IX. Figury przestrzenne				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązać zadanie tekstowe dotyczące budowania sześcianu z różnych siatek, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe z zastosowaniem pól powierzchni graniastosłupów prostych, • kreślić siatki graniastosłupa prostego powstałego z podziału sześcianu na części, • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z objętością graniastosłupa prostego.

Wymagania na ocenę celującą (6). (stosowanie znanych wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych, złożonych).

Wymagania edukacyjne z matematyki na poszczególne oceny – klasa VII

Ocena dopuszczająca:

Ułamki zwykłe i dziesiętne. Uczeń:

- Dodaje i odejmuje ułamki zwykłe w wyrażeniach dwuargumentowych
- Mnoży i dzieli ułamki zwykłe w wyrażeniach dwuargumentowych
- Zamienia ułamek dziesiętny na zwykły i odwrotnie oraz zaokrągla je z określoną dokładnością
- Dodaje, odejmuje i mnoży ułamki dziesiętne sposobem pisemnym
- Wykonuje działania dwuargumentowe na ułamkach zwykłych i dziesiętnych
- Stosuje kolejność wykonywania działań podczas obliczania wartości wyrażenia złożonego z co najmniej trzech działań
- Zapisuje działania sformułowane słownie • Podaje przybliżenia dziesiętne liczb, szacuje wyniki

- Oblicza ułamek danej liczby i stosuje ten typ obliczeń w zadaniach praktycznych

Procenty. Uczeń:

- Zapisuje ułamki o wybranych mianownikach, np. 100,25,4, w postaci procentów
- Zapisuje procent wyrażony liczbą całkowitą w postaci ułamka lub liczby całkowitej, np. 25%, 200%
- Odczytuje i zaznacza wskazany procent pola figury (25%,50%)
- Stosuje algorytm obliczania procentu danej liczby całkowitej wykorzystując również kalkulator

Własności figur płaskich. Uczeń:

- Rozróżnia i rysuje punkty, odcinki, proste, półproste, łamane
- Oblicza długość łamanej
- Rozpoznaje proste i odcinki prostokątne oraz równoległe
- Rozpoznaje kąty: proste, ostre, rozwarte, półpełne i pełne
- Rozróżnia kąty: wierzchołkowe, przyległe, naprzeciwległe i odpowiadające
- Rozróżnia trójkąty ze względu na boki i kąty oraz podaje ich nazwy
- Stosuje w zadaniach warunek konieczny istnienia trójkąta
- Stosuje twierdzenie o sumie miar kątów wewnętrznych trójkąta w prostych zadaniach
- Rysuje wysokości w trójkącie
- Rozpoznaje trójkąty przystające
- Rozpoznaje kwadraty, prostokąty, romby i równoległoboki oraz wskazuje ich boki i przekątne
- Rozpoznaje trapezy oraz podaje nazwy ich boków i wskazuje przekątne

Liczby wymierne, przykłady liczb niewymiernych. Uczeń:

- Zaznacza liczby całkowite na osi liczbowej
- Znajduje liczbę przeciwną do danej
- Znajduje odwrotność danej liczby
- Porównuje liczby całkowite
- Dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli liczby całkowite
- Wskazuje kolejność wykonywania działań w wyrażeniu arytmetycznym
- Oblicza wartość niezłożonego wyrażenia arytmetycznego w zbiorze liczb całkowitych
- Zapisuje iloczyn jednakowych czynników w postaci potęgi i odwrotnie
- Oblicz pierwiastki pierwszego i drugiego stopnia z liczb naturalnych
- Wykorzystuje kalkulator do szukania rozwinięć dziesiętnych liczb niewymiernych oraz obliczania wartości potęg i pierwiastków

Pola wielokątów. Uczeń:

- Zna pojęcie pola figury i jednostki pola oraz wykorzystuje tę wiedzę w prostych zadaniach
- Korzysta ze wzoru na pole kwadratu i prostokąta w prostych zadaniach
- Korzysta ze wzoru na pola trójkąta, równoległoboku, rombu i trapezu w prostych zadaniach

Rachunek algebraiczny. Uczeń:

- Podaje nazwę wyrażenia algebraicznego

- Zapisuje wyrażenie algebraiczne opisane słownie
- Odczytuje współczynniki liczbowe wyrazów sumy algebraicznej
- Dodaje i odejmuje sumy algebraiczne
- Redukuje wyrazy podobne o współczynnikach całkowitych
- Mnoży sumę algebraiczną przez liczbę naturalną
- Oblicz wartości liczbowe wyrażeń algebraicznych w zbiorze liczb całkowitych

Równania. Uczeń:

- Sprawdza czy dana liczba całkowita jest pierwiastkiem równania
- Rozwiązuje proste zadania praktyczne z zastosowaniem równań na porównywanie różnicowe i ilorazowe
- Rozwiązuje równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, np. z występującymi po prawej i lewej stronie sumami algebraicznymi
- Rozróżnia wielkości wprost proporcjonalne na podstawie tabelki i opisu słownego

Elementy statystyki opisowej. Uczeń:

- Zbiera dane ze wskazanych źródeł, np. prasy, Internetu, rocznika statystycznego
- Segreguje dane
- Odczytuje dane statystyczne przedstawione tabelarycznie oraz w postaci diagramów słupkowych pionowych i poziomych (w tym procentowych)
- Przedstawia dane w tabeli i w postaci diagramu słupkowego pionowego i poziomego
- Oblicza średnią arytmetyczną kilku danych

Twierdzenie Pitagorasa. Uczeń:

- Odczytuje współrzędne punktów kratowych zaznaczonych w układzie współrzędnych
- Zaznacza punkty kratowe, gdy są dane ich współrzędne
- Podaje przykłady twierdzeń
- Wyróżnia w twierdzeniu założenie i tezę
- Rysuje trójkąty prostokątne
- W trójkącie prostokątnym położonym dowolnie na płaszczyźnie wskazuje przyprostokątne i przeciwprostokątną
- Zapisuje symbolicznie tezę twierdzenia Pitagorasa
- Oblicza długość przeciwprostokątnej, gdy są dane długości przyprostokątnych (liczby naturalne)

Gnaniastostupy. Uczeń:

- Wskazuje gnaniastostupy wśród wielościanów
- Wskazuje prostopadłościan i sześcian wśród gnaniastostupów
- Wskazuje na modelu krawędzie, wierzchołki i ściany gnaniastostupa
- Rysuje siatkę prostopadłościanu i sześcianu
- Korzysta z gotowych wzorów i oblicza pole powierzchni całkowitej prostopadłościanu i sześcianu
- Zna podstawowe jednostki objętości
- Korzysta z gotowych wzorów i oblicza objętość sześcianu oraz prostopadłościanu

Ocena dostateczna:

Ułamki zwykłe i dziesiętne. Uczeń:

- Dodaje i odejmuje ułamki zwykłe w wyrażeniach kilkuargumentowych
- Mnoży więcej niż dwa ułamki zwykłe
- Oblicza wartość wyrażenia zawierającego więcej niż trzy działania arytmetyczne
- Zamienia dowolny ułamek dziesiętny i odwrotnie (gdy to jest możliwe)
- Dodaje i odejmuje więcej niż dwa ułamki dziesiętne

Procenty. Uczeń:

- Zamienia dowolną liczbę na procent
- Zamienia procenty na liczbę
- Odczytuje i zaznacza wskazany procent figury (20%, 25%, 50%, 75%)
- Stosuje obliczanie procentu danej wielkości w zadaniach praktycznych (np. dotyczących ceny)
- Stosuje wybrany algorytm obliczania jakim procentem jednej liczby jest druga liczba

Własności figur płaskich. Uczeń:

- Stosuje pojęcie odległości punktu od prostej
- Rysuje proste oraz odcinki prostopadłe i równoległe
- Rysuje kąty: proste, ostre, rozwarte, półpełne i pełne
- Rozróżnia kąt wewnętrzny i zewnętrzny; podaje nazwy boków trójkąta prostokątnego
- Stosuje twierdzenie o sumie miar kątów wewnętrznych czworokąta
- Sprawdza, czy dwa trójkąty są przystające na podstawie cech przystawania
- Stosuje w prostych zadaniach podstawowe własności czworokątów

Liczby wymierne, przykłady liczb niewymiernych. Uczeń:

- Zaznacza na osi liczby wymierne, gdy ma odpowiednio dostosowaną jednostkę
- Oblicza wartość niezłożonego wyrażenia arytmetycznego w zbiorze liczb wymiernych z uwzględnieniem kolejności działań
- Oblicza potęgi liczb wymiernych o wykładniku naturalnym
- Oblicza takie pierwiastki drugiego i trzeciego stopnia z liczb wymiernych, które są liczbami wymiernymi

Pola wielokątów. Uczeń:

- Zamienia jednostki pola oraz stosuje je do rozwiązywania prostych zadań
- Korzysta ze wzoru na pola kwadratu, prostokąta, trójkąta, równoległoboku, rombu i trapezu w typowych zadaniach

Rachunek algebraiczny. Uczeń:

- Redukuje wyrazy podobne o współczynnikach wymiernych
- Oblicza wartości liczbowe prostych wyrażeń algebraicznych w zbiorze liczb wymiernych
- Mnoży sumę algebraiczną przez liczbę całkowitą
- Wskazuje wspólny czynnik liczbowy wśród wyrazów sumy

Równania. Uczeń:

- Sprawdza, czy dana liczba wymierna jest pierwiastkiem równania
- Rozwiązuje równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, np. zawierające nawiasy okrągłe
- Przedstawia za pomocą równania sytuację opisaną graficznie

- Rozwiązuje typowe zadanie tekstowe z zastosowaniem równań, m.in. z uwzględnieniem wzorów na pola i obwody figur płaskich

- Rozwiązuje proste zadania tekstowe z wykorzystaniem własności wielkości wprost proporcjonalnych

Elementy statystyki opisowej. Uczeń:

- Zbiera samodzielnie dane statystyczne
- Odpowiada na pytania związane z analizą danych przedstawionych różnymi sposobami
- Przedstawia dane w postaci diagramu kołowego (w tym procentowego)
- Określa cechy charakterystyczne dla danych statystycznych (np. wartość największą, najmniejszą)

Twierdzenie Pitagorasa. Uczeń:

- Rysuje układ współrzędnych na płaszczyźnie i nazywa jego osie
- Oblicza długość odcinka równoległego do osi układu
- Rozróżnia hipotezy prawdziwe i nieprawdziwe
- Oblicza długość dowolnego boku trójkąta prostokątnego, gdy są dane długości dwóch pozostałych boków
- Rozwiązuje proste zadania tekstowe z zastosowaniem twierdzenia Pitagorasa
- Znajduje współrzędne środka odcinka, gdy są dane współrzędne jego końców
- Rysuje siatkę graniastosłupa w skali
- Wyznacza na modelu podstawowe przekroje graniastosłupów prostych i zaznacza je na rysunkach brył
- Oblicza pole powierzchni całkowitej dowolnego graniastosłupa prostego w prostych zadaniach o kontekście praktycznym
- Oblicza objętość dowolnego graniastosłupa prostego w prostych zadaniach o kontekście praktycznym

Ocena dobra:

Ułamki zwykłe i dziesiętne. Uczeń:

- Oblicza liczbę na podstawie jej ułamka
- Oblicza, jaką częścią jednej liczby jest druga liczba
- Porównuje ułamek zwykły i dziesiętny
- Wskazuje okresy rozwinięć dziesiętnych nieskończonych okresowych
- Oblicz niewiadome: składnik, odjemnik, odjemną, dzielnik, dzielną, czynnik
- Rozwiązuje zadania praktyczne prowadzące do porównywania różnicowego i ilorazowego, obliczania ułamka danej liczby, liczby na podstawie jej ułamka oraz wartości wyrażenia

Procenty. Uczeń:

- Zaznacza dowolny procent figury
 - Odczytuje jaki procent figury jest zaznaczony – złożone przypadki
 - Oblicza liczbę na podstawie danego jej procentu oraz jakim procentem jednej liczby jest druga liczba w złożonych przypadkach
 - Rozwiązuje typowe zadania tekstowe dotyczące obliczeń procentowych – jednokrotne obniżki i podwyżki cen
- Własności figur płaskich. Uczeń:
- Stosuje pojęcie odległości między prostymi równoległymi w prostych zadaniach

- Rozróżnia kąty wklęsłe i wypukłe
- Stosuje w typowych zadaniach własności kątów: wierzchołkowych, przyległych, naprzeciwległych i odpowiadających
- Wskazuje największy lub najmniejszy kąt lub bok w dowolnym trójkącie
- Zaznacza kąt zewnętrzny trójkąta
- Stosuje cechy przystawania trójkątów w typowych zadaniach
- Rozróżnia trapezy równoramienne i prostokątne
- Rozwiązuje typowe zadania z zastosowaniem własności trójkątów i czworokątów

Liczby wymierne, przykłady liczb niewymiernych. Uczeń:

- Samodzielnie ustala jednostkę, aby zaznaczyć podane liczby wymierne na osi liczbowej
- Porównuje liczby wymierne
- Mnoży i dzieli w zbiorze liczb wymiernych
- Rozwiązuje zadania o treści praktycznej z zastosowaniem działań na liczbach wymiernych

Pola wielokątów. Uczeń:

- Korzysta ze wzoru na pola kwadratu, prostokąta, trójkąta, równoległoboku, rombu i trapezu w złożonych zadaniach

Rachunek algebraiczny. Uczeń:

- Zapisuje złożone wyrażenia algebraiczne (z kilkoma działaniami) i podaje jego nazwę
- Mnoży sumę algebraiczną przez liczbę wymierną

Równania. Uczeń:

- Oblicza stosunek danych wielkości wyrażonych w różnych jednostkach
- Wskazuje w proporcji wyrazy skrajne i środkowe oraz stosuje warunek równości iloczynów wyrazów skrajnych i środkowych

- Rozwiązuje równanie w postaci proporcji

Elementy statystyki opisowej. Uczeń:

- Znajduje różne źródła informacji
- Przedstawia zebrane dane za pomocą wykresów liniowych
- Interpretuje dane przedstawione różnymi sposobami
- Na podstawie liczebności zmiennej określa jej częstość

Twierdzenie Pitagorasa. Uczeń:

- Uzasadnia graficznie twierdzenie Pitagorasa
- Rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem twierdzenia Pitagorasa
- Oblicza długość odcinka, którego końce są danymi punktami kratowymi w układzie współrzędnych

Graniastopy. Uczeń:

- Określa własności graniastopów prostych
- Klasyfikuje graniastopy
- Rysuje podstawowe przekroje graniastopów w rzeczywistych wymiarach
- Zamienia jednostki pola i objętości

- Rozwiązuje zadania wymagające przekształcania wzorów na pole powierzchni lub objętość graniastosłupa

Ocena bardzo dobra:

Ułamki zwykłe i dziesiętne. Uczeń:

- Porządkuje zbiory liczb zawierające ułamki zwykłe i dziesiętne dowolną metodą
- Wstawia nawiasy w wyrażeniu tak, aby otrzymać określoną wartość
- Zamienia jednostki, np. długości, masy
- Wybiera ze zbioru ułamków zwykłych te, które mają rozwinięcie dziesiętne skończone lub nieskończone okresowe
- Rozwiązuje zadania złożone lub problemowe zadania tekstowe, m.in. z zastosowaniem obliczeń na ułamkach Procenty. Uczeń:

- Stosuje obliczenia procentowe w zadaniach złożonych i problemach, dotyczące wielokrotnych podwyżek i obniżek cen, lokat, kredytów i stężeń roztworów

Własności figur płaskich. Uczeń:

- Rozwiązuje złożone zadania z zastosowaniem wszystkich własności poznanych wielokątów
- Rozwiązuje złożone zadania z zastosowaniem cech przystawiania trójkątów
- Uzasadnia równość kątów wierzchołkowych
- Uzasadnia równoległość prostych przy danych kątach naprzemianległych i odpowiadających
- Uzasadnia twierdzenia o sumie miar kątów w trójkącie i czworokącie

Liczby wymierne, przykłady liczb niewymiernych. Uczeń:

- Oblicza wartość złożonego wyrażenia arytmetycznego z zastosowaniem potęg i pierwiastków
- Rozwiązuje złożone zadania z zastosowaniem działań na liczbach wymiernych

Pola wielokątów. Uczeń:

- Wyprowadza wzory na pole trójkąta, równoległoboku, rombu i trapezu
- Rozwiązuje trudniejsze zadania z zastosowaniem wzorów na obliczanie pól trójkątów i czworokątów, a także wykorzystuje te wzory do obliczania długości boków i wysokości tych wielokątów

Rachunek algebraiczny. Uczeń:

- Wyłącza wspólny czynnik liczbowy przed nawias
- Układa wyrażenie algebraiczne do reprezentacji graficznej, rysunkowej i odwrotnie
- Rozwiązuje zadania tekstowe prowadzące do ułożenia wyrażenia algebraicznego
- Oblicza wartości liczbowe złożonych wyrażeń algebraicznych w zbiorze liczb wymiernych z uwzględnieniem obliczeń procentowych

Równania. Uczeń:

- Przekształca wzory, aby wyznaczyć dowolną wielkość
- Rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem równań, uwzględniające obliczenia procentowe
- Zapisuje zależność między wielkościami wprost proporcjonalnymi
- Rozwiązuje równanie w postaci proporcji zawierające np. nawiasy

Elementy statystyki opisowej. Uczeń:

- Formułuje wnioski wynikające z opracowanych danych
- Układa pytania do gotowych diagramów i wykresów

Twierdzenie Pitagorasa. Uczeń:

- Znajduje współrzędne drugiego końca odcinka, gdy dane są współrzędne jednego końca i środka
- Przeprowadza dowody twierdzeń, np. suma kątów trójkąta, czworokąta, podzielność liczb
- Stosuje twierdzenie Pitagorasa w zadaniach dotyczących czworokątów
- Rozwiązuje złożone zadania tekstowe z zastosowaniem twierdzenia Pitagorasa

Graniastosłupy. Uczeń:

- Odkrywa wzory na liczbę przekątnych oraz krawędzi graniastosłupa
- Rysuje różne przekroje graniastosłupów w rzeczywistych wymiarach i oblicza ich pole
- Oblicza pole powierzchni całkowitej lub objętość graniastosłupa z zastosowaniem twierdzenia Pitagorasa
- Rozwiązuje złożone zadania z zastosowaniem wzorów na pole powierzchni i objętość graniastosłupów

Ocena celująca:

Ułamki zwykłe i dziesiętne. Uczeń:

- Rozwiązuje zadania problemy
- Buduje kwadrat magiczny z wykorzystaniem ułamków
- Przedstawia ułamki w postaci ułamków egipskich
- Znajduje zadaną cyfrę po przecinku w rozwinięciu dziesiętnym ułamka
- Wyjaśnia, kiedy nie można zamienić ułamka zwykłego na ułamek dziesiętny skończony
- Oblicza wartość wyrażenia zawierającego ułamek wielopiętrowy
- Zamienia ułamek okresowy na zwykły

Procenty. Uczeń:

- Zdołane wiadomości stosuje w praktyce, np. potrafi efektywnie oszacować oprocentowania w różnych bankach, określić nowe stężenie roztworu po zmianie zawartości jego składników
- Stosuje w sytuacjach praktycznych wzór na kapitalizację odsetek
- Oblicza stan konta po wielokrotnej kapitalizacji odsetek

Własności figur płaskich. Uczeń:

- Rozpoznaje i rysuje deltoid oraz stosuje jego własności w zadaniach
- Uzasadnia twierdzenie o zależności między miarą kąta zewnętrznego trójkąta a miarami kątów wewnętrznych nieprzyległych do tego kąta
- Uzasadnia własności trójkątów i czworokątów
- Stosuje wiadomości i umiejętności dotyczące własności figur płaskich w nowej, nietypowej sytuacji

Liczby wymierne, przykłady liczb niewymiernych. Uczeń:

- Rozwiązuje problemy z zastosowaniem działań na liczbach wymiernych
- Odróżnia liczby wymierne od niewymiernych
- Podaje przybliżenia liczb niewymiernych

Pola wielokątów. Uczeń:

- Wyprowadza wzór na pole deltoidu oraz stosuje go w zadaniach
 - Wykorzystuje wiadomości i umiejętności dotyczące pól wielokątów w nowej nietypowej sytuacji
- Rachunek algebraiczny. Uczeń:
- Buduje wyrażenia algebraiczne będące uogólnieniem cyklicznie powtarzającej się zależności między wielkościami
 - Rozwiązuje zadania – problemy związane z układaniem wyrażeń algebraicznych i obliczaniem ich wartości
- Równania. Uczeń:
- Stosuje poznane wiadomości i umiejętności w złożonych, nietypowych sytuacjach zadaniowych lub problemach
- Elementy statystyki opisowej. Uczeń:
- Wykonuje np. statystyczne zadanie projektowe lub badawcze
 - Przedstawia dane statystyczne za pomocą piramidy populacji, interpretuje te dane
- Twierdzenie Pitagorasa. Uczeń:
- Odkrywa sposób znajdowania trójkątów pitagorejskich
 - Rozwiązuje zadania – problemy z zastosowaniem twierdzenia Pitagorasa i sprawdza, czy dane odcinki mogą być bokami trójkąta prostokątnego
- Graniastosłupy. Uczeń:
- Wyprowadza wzory na pola powierzchni i objętości graniastosłupów
 - Rozwiązuje nietypowe zadania dotyczące pól i objętości graniastosłupów, np. podejmuje decyzję, czy można narysować siatkę graniastosłupa, gdy są spełnione określone

ZESTAWIENIE TEMATÓW Z MATEMATYKI Z PLUSEM DLA KLASY VIII Z WYMAGANIAMI PODSTAWY PROGRAMOWEJ

TEMAT	LICZBA GODZIN LEKCYJNYCH	WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ	UWAGI
1. LICZBY I DZIAŁANIA 14 h			
System rzymski.	2	Powtórzenie i utrwalenie umiejętności z zakresu podstawy programowej dla klas IV-VI.	
Własności liczb naturalnych.	2	Powtórzenie i utrwalenie umiejętności z zakresu podstawy programowej dla klas IV-VI.	

Porównywanie liczb.	2	<p>Powtórzenie i utrwalenie umiejętności z zakresu podstawy programowej dla klas IV-VI.</p> <p>I. Potęgi o podstawach wymiernych. Uczeń:</p> <p>1) zapisuje iloczyn jednakowych czynników w postaci potęgi o wykładniku całkowitym dodatnim;</p> <p>5) odczytuje i zapisuje liczby w notacji wykładniczej $a \cdot 10^k$, gdy $1 \leq a < 10$, k jest liczbą całkowitą;</p> <p>II. Pierwiastki. Uczeń:</p> <p>1) oblicza wartości pierwiastków kwadratowych i sześciennych z liczb, które są odpowiednio kwadratami lub sześcianami liczb wymiernych;</p> <p>2) szacuje wielkość danego pierwiastka kwadratowego lub sześciennego;</p> <p>3) porównuje wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki z daną liczbą wymierną oraz znajduje liczby wymierne większe lub mniejsze od takiej wartości;</p>	
Działania na liczbach.	3	<p>Powtórzenie i utrwalenie umiejętności z zakresu podstawy programowej dla klas IV-VI.</p> <p>II. Pierwiastki. Uczeń:</p> <p>1) oblicza wartości pierwiastków kwadratowych i sześciennych z liczb, które są odpowiednio kwadratami lub sześcianami liczb wymiernych;</p>	

Działania na potęgach i pierwiastkach.	3	<p>I. Potęgi o podstawach wymiernych. Uczeń:</p> <p>2) mnoży i dzieli potęgi o wykładnikach całkowitych dodatnich;</p> <p>3) mnoży potęgi o różnych podstawach i jednakowych wykładnikach;</p> <p>4) podnosi potęgę do potęgi;</p> <p>5) odczytuje i zapisuje liczby w notacji wykładniczej $a \cdot 10^k$, gdy $1 \leq a < 10$, k jest liczbą całkowitą;</p> <p>II. Pierwiastki. Uczeń:</p> <p>1) oblicza wartości pierwiastków kwadratowych i sześciennych z liczb, które są odpowiednio kwadratami lub sześcianami liczb wymiernych;</p> <p>2) szacuje wielkość danego pierwiastka kwadratowego lub sześciennego oraz wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki;</p> <p>3) porównuje wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki z daną liczbą wymierną oraz znajduje liczby wymierne większe lub mniejsze od takiej wartości;</p> <p>4) oblicza pierwiastek z iloczynu i ilorazu dwóch liczb, wyłącza liczbę przed znak pierwiastka i włącza liczbę pod znak pierwiastka;</p> <p>5) mnoży i dzieli pierwiastki tego samego stopnia;</p>	
Praca klasowa i jej omówienie	2		
2. WYRAŻENIA ALGEBRAICZNE I RÓWNANIA 12 h			

Przekształcenia algebraiczne.	2	<p>III. Tworzenie wyrażeń algebraicznych z jedną i z wieloma zmiennymi. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zapisuje wyniki podanych działań w postaci wyrażeń algebraicznych jednej lub kilku zmiennych; 2) oblicza wartości liczbowe wyrażeń algebraicznych; 3) zapisuje zależności przedstawione w zadaniach w postaci wyrażeń algebraicznych jednej lub kilku zmiennych; 4) zapisuje rozwiązania zadań w postaci wyrażeń algebraicznych; <p>IV. Przekształcanie wyrażeń algebraicznych.</p> <p>Sumy algebraiczne i działania na nich. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) porządkuje jednomiany i dodaje jednomiany podobne (tzn. różniące się jedynie współczynnikiem liczbowym); 2) dodaje i odejmuje sumy algebraiczne, dokonując przy tym redukcji wyrazów podobnych; 3) mnoży sumy algebraiczne przez jednomian i dodaje wyrażenia powstałe z mnożenia sum algebraicznych przez jednomiany; 4) mnoży dwumian przez dwumian, dokonując redukcji wyrazów podobnych 	
-------------------------------	---	--	--

Równania.	4	VI. Równania z jedną niewiadomą. Uczeń: 1) sprawdza, czy dana liczba jest rozwiązaniem równania (stopnia pierwszego, drugiego lub trzeciego) z jedną niewiadomą; 2) rozwiązuje równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą metodą równań równoważnych; 3) rozwiązuje równania, które po prostych przekształceniach wyrażeń algebraicznych sprowadzają się do równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą; 4) rozwiązuje zadania tekstowe za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, w tym także z obliczeniami procentowymi; 5) przekształca proste wzory, aby wyznaczyć zadaną wielkość we wzorach geometrycznych (np. pól figur) i fizycznych (np. dotyczących prędkości, drogi i czasu);	
Proporcje.	2	VII. Proporcjonalność prosta. Uczeń: 3) stosuje podział proporcjonalny.	
Wielkości wprost proporcjonalne.	2	VII. Proporcjonalność prosta. Uczeń: 1) podaje przykłady wielkości wprost proporcjonalnych; 2) wyznacza wartość przyjmowaną przez wielkość wprost proporcjonalną w przypadku konkretnej zależności proporcjonalnej;	
Praca klasowa i jej omówienie	2		
3. FIGURY NA PŁASZCZYŹNIE 22 h			

Trójkąty i czworokąty.	3	<p>Powtórzenie i utrwalenie umiejętności z zakresu podstawy programowej dla klas IV-VI oraz VIII. Własności figur geometrycznych na płaszczyźnie. Uczeń:</p> <p>1) zna i stosuje twierdzenie o równości kątów wierzchołkowych (z wykorzystaniem zależności między kątami przyległymi);</p> <p>3) korzysta z własności prostych równoległych, w szczególności stosuje równość kątów odpowiadających i naprzemianległych;</p> <p>4) zna i stosuje cechy przystawania trójkątów;</p> <p>5) zna i stosuje własności trójkątów równoramiennych (równość kątów przy podstawie);</p> <p>6) zna nierówność trójkąta $AB + BC \geq AC$ i wie, kiedy zachodzi równość;</p> <p>7) wykonuje proste obliczenia geometryczne wykorzystując sumę kątów wewnętrznych trójkąta i własności trójkątów równoramiennych;</p> <p>IX. Wielokąty. Uczeń:</p> <p>2) stosuje wzory na pole trójkąta, prostokąta, kwadratu, równoległoboku, rombu, trapezu, a także do wyznaczania długości odcinków;</p>	
Twierdzenie Pitagorasa.	2	<p>VIII. Własności figur geometrycznych na płaszczyźnie. Uczeń:</p> <p>1) zna i stosuje twierdzenie o równości kątów wierzchołkowych (z wykorzystaniem zależności między kątami przyległymi);</p> <p>3) korzysta z własności prostych równoległych, w szczególności stosuje równość kątów odpowiadających i naprzemianległych;</p>	

Zastosowania twierdzenia Pitagorasa.	4	VIII. Własności figur geometrycznych na płaszczyźnie. Uczeń: 8) zna i stosuje w sytuacjach praktycznych twierdzenie Pitagorasa (bez twierdzenia odwrotnego);	
Przekątna kwadratu. Wysokość trójkąta równobocznego.	2	VIII. Własności figur geometrycznych na płaszczyźnie. Uczeń: 8) zna i stosuje w sytuacjach praktycznych twierdzenie Pitagorasa (bez twierdzenia odwrotnego);	
Trójkąty o kątach 90° , 45° , 45° oraz 90° , 30° , 60°	3	VIII. Własności figur geometrycznych na płaszczyźnie. Uczeń: 8) zna i stosuje w sytuacjach praktycznych twierdzenie Pitagorasa (bez twierdzenia odwrotnego);	
Odcinki w układzie współrzędnych.	2	VIII. Własności figur geometrycznych na płaszczyźnie. Uczeń: 8) zna i stosuje w sytuacjach praktycznych twierdzenie Pitagorasa (bez twierdzenia odwrotnego); X. Oś liczbowa. Układ współrzędnych na płaszczyźnie. Uczeń: 4) znajduje środek odcinka, którego końce mają dane współrzędne (całkowite lub wymierne) oraz znajduje współrzędne drugiego końca odcinka, gdy dany jest jeden koniec i środek; 5) oblicza długość odcinka, którego końce są danymi punktami kratowymi w układzie współrzędnych; 6) dla danych punktów kratowych A i B znajduje inne punkty kratowe należące do prostej AB ;	
Dowodzenie w geometrii.	4	VIII. Własności figur geometrycznych na płaszczyźnie. Uczeń: 9) przeprowadza dowody geometryczne;	

Praca klasowa i jej omówienie.	2		
4. ZASTOSOWANIA MATEMATYKI 18h			
Obliczenia procentowe.	3	<p>V. Obliczenia procentowe. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przedstawia część wielkości jako procent tej wielkości; 2) oblicza liczbę a równą p procent danej liczby b; 3) oblicza, jaki procent danej liczby b stanowi liczba a; 4) oblicza liczbę b, której p procent jest równe a; 5) stosuje obliczenia procentowe do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym, również w przypadkach wielokrotnych podwyżek lub obniżek danej wielkości; 	
Zmiana o dany procent. Lokaty bankowe.	3	<p>V. Obliczenia procentowe. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5) stosuje obliczenia procentowe do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym, również w przypadkach wielokrotnych podwyżek lub obniżek danej wielkości; 	
VAT i inne podatki.	2	<p>V. Obliczenia procentowe. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2) oblicza liczbę a równą p procent danej liczby b; 4) oblicza liczbę b, której p procent jest równe a; 5) stosuje obliczenia procentowe do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym, również w przypadkach wielokrotnych podwyżek lub obniżek danej wielkości; 	

Czytanie diagramów.	2	<p>V. Obliczenia procentowe. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przedstawia część wielkości jako procent tej wielkości; 2) oblicza liczbę a równą p procent danej liczby b; 3) oblicza, jaki procent danej liczby b stanowi liczba a; 4) oblicza liczbę b, której p procent jest równe a; <p>XIII. Odczytywanie danych i elementy statystyki opisowej. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) interpretuje dane przedstawione za pomocą tabel, diagramów słupkowych i kołowych, wykresów, w tym także wykresów w układzie współrzędnych; 	
Podział proporcjonalny.	2	<p>VII. Proporcjonalność prosta. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3) stosuje podział proporcjonalny; 	
Obliczanie prawdopodobieństw.	2	<p>XII. Wprowadzenie do kombinatoryki i rachunku prawdopodobieństwa. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyznacza zbiory obiektów, analizuje i oblicza, ile jest obiektów, mających daną własność, w przypadkach niewymagających stosowania reguł mnożenia i dodawania; 2) przeprowadza proste doświadczenia losowe, polegające na rzucie monetą, rzucie sześcienną kostką do gry, rzucie kostką wielościenną lub losowaniu kuli spośród zestawu kul, analizuje je i oblicza prawdopodobieństwa zdarzeń w doświadczeniach losowych; 	

Odczytywanie wykresów.	2	XIII. Odczytywanie danych i elementy statystyki opisowej. Uczeń: 1) interpretuje dane przedstawione za pomocą tabel, diagramów słupkowych i kołowych, wykresów, w tym także wykresów w układzie współrzędnych;	
Praca klasowa i jej omówienie.	2		
5. GRANIASTOSŁUPY I OSTROSŁUPY 15 h			
Pole powierzchni i objętość graniastosłupa.	3	Powtórzenie i utrwalenie umiejętności z zakresu podstawy programowej dla klas IV-VI. XI. Geometria przestrzenna. Uczeń: 1) rozpoznaje graniastosłupy i ostrosłupy – w tym proste i prawidłowe; 2) oblicza objętości i pola powierzchni graniastosłupów prostych, prawidłowych i takich, które nie są prawidłowe;	

Odcinki w graniastosłupach.	2	<p>VIII. Własności figur geometrycznych na płaszczyźnie. Uczeń:</p> <p>8) zna i stosuje w sytuacjach praktycznych twierdzenie Pitagorasa (bez twierdzenia odwrotnego);</p> <p>IX. Wielokąty. Uczeń:</p> <p>1) zna pojęcie wielokąta foremnego;</p> <p>2) stosuje wzory na pole trójkąta, prostokąta, kwadratu, równoległoboku, rombu, trapezu, a także do wyznaczania długości odcinków;</p> <p>XI. Geometria przestrzenna. Uczeń:</p> <p>1) rozpoznaje graniastosłupy i ostrosłupy – w tym proste i prawidłowe;</p> <p>2) oblicza objętości i pola powierzchni graniastosłupów prostych, prawidłowych i takich, które nie są prawidłowe;</p>	
Rodzaje ostrosłupów.	1	<p>XI. Geometria przestrzenna. Uczeń:</p> <p>1) rozpoznaje graniastosłupy i ostrosłupy – w tym proste i prawidłowe;</p>	
Siatki ostrosłupów. Pole powierzchni.	2	<p>XI. Geometria przestrzenna. Uczeń:</p> <p>1) rozpoznaje graniastosłupy i ostrosłupy – w tym proste i prawidłowe;</p> <p>3) oblicza objętości i pola powierzchni ostrosłupów prawidłowych i takich, które nie są prawidłowe;</p>	
Objętość ostrosłupa.	2	<p>XI. Geometria przestrzenna. Uczeń:</p> <p>1) rozpoznaje graniastosłupy i ostrosłupy – w tym proste i prawidłowe;</p> <p>3) oblicza objętości i pola powierzchni ostrosłupów prawidłowych i takich, które nie są prawidłowe;</p>	

Odcinki w ostrosłupach.	3	<p>VIII. Własności figur geometrycznych na płaszczyźnie. Uczeń:</p> <p>8) zna i stosuje w sytuacjach praktycznych twierdzenie Pitagorasa (bez twierdzenia odwrotnego);</p> <p>IX. Wielokąty. Uczeń:</p> <p>1) zna pojęcie wielokąta foremnego;</p> <p>2) stosuje wzory na pole trójkąta, prostokąta, kwadratu, równoległoboku, rombu, trapezu, a także do wyznaczania długości odcinków;</p> <p>XI. Geometria przestrzenna. Uczeń:</p> <p>1) rozpoznaje graniastosłupy i ostrosłupy – w tym proste i prawidłowe;</p> <p>3) oblicza objętości i pola powierzchni ostrosłupów prawidłowych i takich, które nie są prawidłowe;</p>	
Praca klasowa i jej omówienie.	2		
6. SYMETRIE 14h			
Symetria względem prostej.	3	<p>XV. Symetrie. Uczeń:</p> <p>3) rozpoznaje figury osiowosymetryczne i wskazuje ich osie symetrii;</p>	
Oś symetrii figury.	1	<p>XV. Symetrie. Uczeń:</p> <p>3) rozpoznaje figury osiowosymetryczne i wskazuje ich osie symetrii oraz uzupełnia figurę do figury osiowosymetrycznej przy danych: osi symetrii figury i części figury;</p>	
Symetralna odcinka.	2	<p>XV. Symetrie. Uczeń:</p> <p>1) rozpoznaje symetralną odcinka i dwusieczną kąta;</p> <p>2) zna i stosuje w zadaniach podstawowe własności symetralnej odcinka i dwusiecznej kąta;</p>	

Dwusieczna kąta.	2	XV. Symetrie. Uczeń: 1) rozpoznaje symetralną odcinka i dwusieczną kąta; 2) zna i stosuje w zadaniach podstawowe własności symetralnej odcinka i dwusiecznej kąta;	
Symetria względem punktu.	2	XV. Symetrie. Uczeń: 4) rozpoznaje figury środkowosymetryczne i wskazuje ich środki symetrii;	
Środek symetrii figury.	2	XV. Symetrie. Uczeń: 4) rozpoznaje figury środkowosymetryczne i wskazuje ich środki symetrii;	
Praca klasowa i jej omówienie.	2		

7. KOŁA I OKRĘGI 10h			
Styczna do okręgu.	2	Umiejętności nieujęte w podstawie programowej.	
Wzajemne położenie dwóch okręgów.	1	Umiejętności nieujęte w podstawie programowej.	
Liczba π . Długość okręgu.	3	XIV. Długość okręgu i pole koła. Uczeń: 1) oblicza długość okręgu o danym promieniu lub danej średnicy; 2) oblicza promień lub średnicę okręgu o danej długości okręgu;	
Pole koła.	2	XIV. Długość okręgu i pole koła. Uczeń: 3) oblicza pole koła o danym promieniu lub danej średnicy; 4) oblicza promień lub średnicę koła o danym polu koła; 5) oblicza pole pierścienia kołowego o danych promieniach lub średnicach obu okręgów tworzących pierścień;	
Praca klasowa i jej omówienie.	2		

8. RACHUNEK PRAWDOPODOBIENSTWA 7h			
Ile jest możliwości?	3	XVI. Zaawansowane metody zliczania. Uczeń: 1) stosuje regułę mnożenia do zliczania par elementów o określonych własnościach; 2) stosuje regułę dodawania i mnożenia do zliczania par elementów w sytuacjach, wymagających rozważenia kilku przypadków;	
Obliczanie prawdopodobieństw (cd.).	3	XVII. Rachunek prawdopodobieństwa. Uczeń: 1) oblicza prawdopodobieństwa zdarzeń w doświadczeniach, polegających na rzucie dwiema kostkami lub losowaniu dwóch elementów ze zwracaniem; 2) oblicza prawdopodobieństwa zdarzeń w doświadczeniach, polegających na losowaniu dwóch elementów bez zwracania;	
Sprawdzian.	1		

Wymagania edukacyjne MATEMATYKA kl VIII

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z matematyki dla klasy VIII Temat Umiejętności podstawowe Umiejętności ponadpodstawowe Ocena dopuszczająca Ocena dostateczna Ocena dobra Ocena bardzo dobra Ocena celująca Liczby i działania

1. System rzymski.

- zna znaki używane do zapisu liczb w systemie rzymskim; • umie zapisać i odczytać liczby naturalne dodatnie w systemie rzymskim (w zakresie do 3000);
- zna zasady zapisu liczb w systemie rzymskim;
- umie zapisać i odczytać w systemie rzymskim liczby większe od 4000;

2. Własności liczb naturalnych.

- zna pojęcia liczby pierwszej i liczby złożonej; • zna pojęcie dzielnika, wielokrotności liczby naturalnej; • zna cechy i rozpoznaje liczby podzielne przez 2, 3, 4, 5, 9, 10, 100; • rozpoznaje liczby pierwsze i liczby złożone; • znajduje NWD i NWW dwóch liczb naturalnych; • rozpoznaje liczby pierwsze i liczby złożone;
- oblicza dzielną (lub dzielnik), mając dane iloraz, dzielnik (lub dzielną) oraz resztę z dzielenia;
- znajduje resztę z dzielenia sumy, różnicy, iloczynu liczb;
- znajduje NWD i NWW liczb naturalnych przedstawionych w postaci iloczynu potęg liczb pierwszych;
- umie rozwiązać nietypowe zadania tekstowe związane z dzieleniem z resztą;

3. Porównywanie liczb.

- zna pojęcia: liczby naturalnej, całkowitej, wymiernej, przeciwnej i odwrotnej do danej; • zna pojęcie pierwiastka arytmetycznego i potęgi o wykładniku naturalnym oraz umie obliczyć wartość;
- umie podać liczbę przeciwną oraz odwrotną do danej; • umie podać rozwinięcie dziesiętne ułamka zwykłego; • zna i rozumie potrzebę stosowania notacji wykładniczej w praktyce;
- umie zapisać liczbę w notacji wykładniczej;
- umie porównywać i porządkować liczby przedstawione w różny sposób;

4. Działania na liczbach.

- umie wykonać działania łączne na liczbach • umie oszacować wynik i zaokrąglić liczby do podanego rzędu;
- zna zasadę zamiany jednostek;
- umie rozwiązać zadania tekstowe dotyczące różnych sposobów zapisywania liczb;
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z działaniami na liczbach;

5. Działania na potęgach i pierwiastkach.

- zna własności działań na potęgach i pierwiastkach; • umie obliczyć wartość
 - umie wyłączyć i włączyć czynnik pod pierwiastka;
 - wykonuje skomplikowane działania zawierające pierwiastki, potęgi i notację wyrażenia zawierającego pierwiastki i potęgi;
- wykładniczą;

Wyrażenia algebraiczne i równania

1. Przekształcenia algebraiczne.

- zna pojęcia: wyrażenie algebraiczne, jednomian, suma algebraiczna, wyrazy podobne oraz przeprowadza redukcję wyrazów podobnych; • umie budować proste wyrażenia algebraiczne; • umie obliczyć wartość liczbową wyrażenia;
- umie opisywać zadania tekstowe za pomocą wyrażeń algebraicznych;
- umie opisywać zadania tekstowe za pomocą wyrażeń algebraicznych;
- umie opisywać zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności za pomocą wyrażeń algebraicznych;
- umie stosować przekształcenia wyrażeń algebraicznych w zadaniach tekstowych;

2. Równania.

- zna pojęcie równania równoważnego oraz rozumie pojęcie rozwiązania równania;
- zna pojęcie równań: tożsamościowych, sprzecznych i potrafi rozpoznać te równania; • umie przekształcić wzór; • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z zastosowaniem równań; • umie opisać za pomocą równania zadanie osadzone w kontekście praktycznym;
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z zastosowaniem równań;
- umie rozwiązać zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności związane z zastosowaniem równań;
- rozwiązuje wieloetapowe zadania związane z zastosowaniem równań;

3. Proporcje.

- zna pojęcie proporcji i jej własności oraz potrafi rozwiązać równanie zapisane w postaci proporcji;
- umie wyrazić treść zadania za pomocą proporcji; • umie rozwiązać równanie, korzystając z proporcji;

- umie rozwiązać równanie o podwyższonym stopniu trudności, korzystając z proporcji;
- umie rozwiązać zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności za pomocą proporcji;

4. Wielkości wprost proporcjonalne.

- rozumie pojęcie proporcjonalności prostej i umie rozpoznać je;
- umie ułożyć odpowiednią proporcję;
- umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z wielkościami wprost proporcjonalnymi;
- umie rozwiązywać zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności związane z wielkościami wprost proporcjonalnymi;

Figury na płaszczyźnie

1. Trójkąty i czworokąty.

- zna pojęcie trójkąta oraz warunek jego istnienia;
- zna wzór na pole trójkąta i czworokąta oraz potrafi obliczyć ich obwody i pola;
- wie, ile wynosi suma miar kątów wewnętrznych trójkąta i czworokąta;
- zna cechy przystawania trójkątów i umie je rozpoznać;
- umie obliczyć wysokość (bok) równoległoboku lub trójkąta, mając dane jego pole oraz bok (wysokość);
- umie obliczyć długość odcinka w układzie współrzędnych;
- umie uzasadnić przystawanie trójkątów
- umie obliczyć pole wielokąta
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z wielokątami;
- rozwiązuje nietypowe zadania związane z wielokątami;
- umie wyznaczyć kąty trójkąta i czworokąta na podstawie danych z rysunku;

2. Twierdzenie Pitagorasa i jego zastosowanie.

- zna i rozumie potrzebę zastosowania twierdzenia Pitagorasa;
- umie stosować twierdzenie Pitagorasa w prostych zadaniach o trójkątach, prostokątach, trapezach, rombch;
- umie konstruować odcinek o długości wyrażonej liczbą niewymierną;
- umie konstruować kwadraty o polu równym sumie lub różnicy pól danych kwadratów
- potrafi udowodnić twierdzenie Pitagorasa;
- rozwiązuje nietypowe zadania związane z twierdzeniem Pitagorasa;

3. Przekątna kwadratu. Wysokość trójkąta równobocznego.

- zna wzór na obliczanie długości przekątnej kwadratu oraz wysokości trójkąta równobocznego i potrafi te wzory zastosować;
- zna wzór na obliczanie pola trójkąta równobocznego i potrafi go zastosować;
- umie obliczyć długość boku lub pole kwadratu, znając długość jego przekątnej;
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z przekątną kwadratu lub wysokością trójkąta równobocznego;
- umie obliczyć długość boku lub pole trójkąta równobocznego, znając jego wysokość;
- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z przekątną kwadratu lub wysokością trójkąta równobocznego;
- umie rozwiązać zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności związane z przekątną kwadratu lub wysokością trójkąta równobocznego;
- rozwiązuje nietypowe zadania związane z przekątną kwadratu lub wysokością trójkąta równobocznego;

4. Trójkąty o kątach 90° , 45° , 45° oraz 90° , 30° , 60° .

- zna zależności między bokami i kątami trójkąta o kątach 90° , 45° , 45° oraz 90° , 30° , 60° oraz umie rozwiązać trójkąt;

- umie rozwiązać zadania tekstowe wykorzystujące zależności między bokami i kątami trójkąta o kątach 90° , 45° , 45° oraz 90° , 30° , 60° .
- umie rozwiązać zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności wykorzystujące zależności między bokami i kątami trójkąta o kątach 90° , 45° , 45° oraz 90° , 30° , 60° .

5. Odcinki w układzie współrzędnych.

- umie odczytać odległość między dwoma punktami o równych odciętych lub rzędnych;
- umie wyznaczyć środek odcinka;
- umie obliczyć długości boków wielokąta leżącego w układzie współrzędnych; • umie sprawdzić, czy punkty leżą na okręgu lub w kole umieszczonym w układzie współrzędnych;
- umie rozwiązać zadania tekstowe wykorzystujące obliczanie długości odcinków w układzie współrzędnych;

6. Dowodzenie w geometrii.

- zna podstawowe własności figur geometrycznych;
- umie przeprowadzić prosty dowód;
- umie zapisać dowód, stosując matematyczne symbole;
- przeprowadza złożone dowody;
- przeprowadza skomplikowane dowody;

Zastosowania matematyki

1. Obliczenia procentowe.

- zna pojęcie procentu i umie je stosować w życiu praktycznym (odsetki, stan konta, podatek VAT, cena brutto, cena netto);
- stosuje w prostych zadaniach obliczenia procentowe;
- umie wykonać obliczenia procentowe w różnych sytuacjach praktycznych;
- umie wykonać obliczenia procentowe o podwyższonym stopniu trudności w różnych sytuacjach praktycznych;
- zna pojęcie inflacji; • rozwiązuje skomplikowane zadania praktyczne, stosując obliczenia procentowe;

2. Czytanie diagramów i

- zna i rozumie pojęcie diagramu i wykresu oraz umie
 - analizuje i interpretuje informacje odczytane z
 - umie porównać, przeanalizować i
- odczytywanie wykresów.

odczytywać z nich informacje; diagramu i wykresu; zinterpretować informacje odczytane z różnych diagramów i wykresów; Graniastosłupy i ostrosłupy

1. Pole powierzchni i objętość graniastosłupa.

- zna pojęcia graniastosłupa prostego i prawidłowego i ich budowę oraz wzory na obliczanie pola powierzchni i objętości; • potrafi obliczyć pola i objętości graniastosłupów;
- umie obliczyć pole powierzchni i objętość graniastosłupa na podstawie narysowanej jego siatki; • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z objętością i polem powierzchni graniastosłupa; • umie obliczyć długość odcinka w graniastosłupie, korzystając z twierdzenia Pitagorasa oraz z własności trójkątów prostokątnych o kątach 90° , 45° , 45° oraz 90° , 30° , 60° ;

- umie rozwiązać zadania tekstowe związane z długością odcinków, polem powierzchni i objętością graniastostupa;
 - rozwiązuje złożone zadania dotyczące graniastostupów, wykorzystując własności trójkątów prostokątnych;
2. Rodzaje ostrosłupów. Siatki. Pole powierzchni.
- zna pojęcia związane z ostrosłupem, potrafi go nazywać; • zna pojęcie pola powierzchni ostrosłupa i potrafi obliczyć pole; • rozumie zasadę kreślenia siatki; • umie określić liczbę wierzchołków, krawędzi i ścian ostrosłupa; • umie rysować ostrosłup w rzucie równoległym;
 - umie obliczyć sumę długości krawędzi ostrosłupa;
 - umie rozwiązać zadania tekstowe związane z polem powierzchni ostrosłupa;
 - umie rozwiązać zadania tekstowe związane z długością odcinków, polem powierzchni i objętością ostrosłupa;
 - rozwiązuje złożone zadania dotyczące ostrosłupów, wykorzystując własności trójkątów prostokątnych;

Symetrie

1. Symetria względem prostej.

- zna pojęcie punktów symetrycznych względem prostej oraz umie wykreślić takie punkty; • umie rozpoznawać figury symetryczne względem prostej oraz potrafi je rysować;
- umie określić własności punktów symetrycznych;
- umie wykreślić oś symetrii, względem której figury są symetryczne; • stosuje własności punktów symetrycznych w zadaniach; • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z symetrią względem prostej;
- umie rozwiązywać zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności związane z symetrią względem prostej;

2. Oś symetrii figury. • zna pojęcie osi symetrii figury, potrafi podać przykład figur osiowosymetrycznych;

- umie narysować oś symetrii figury;
- umie wskazać wszystkie osie symetrii figury;

3. Symetralna odcinka.

- zna pojęcie symetralnej odcinka i umie ją konstruować;
- rozumie pojęcie symetralnej odcinka i jej własności;
- umie dzielić odcinek na parzyście wiele równych części;
- wykorzystuje własności symetralnej odcinka w zadaniach;

4. Dwusieczna kąta.

- rozumie pojęcie dwusiecznej kąta, jej własności i umie ją konstruować;
- umie dzielić kąt na parzyście wiele równych części;
- wykorzystuje własności dwusiecznej kąta w zadaniach;

5. Symetria względem punktu.

- zna pojęcie punktów symetrycznych względem punktu i potrafi wykreślić punkt symetryczny do danego; • umie rozpoznawać figury symetryczne względem punktu; • umie rysować figury w symetrii środkowej;
- umie podać własności punktów symetrycznych;
- umie wykreślić środek symetrii, względem którego punkty są symetryczne; • umie rozwiązywać zadania tekstowe związane z symetrią środkową;
- umie rozwiązywać zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności związane z symetrią środkową;

6. Środek symetrii figury.

- zna pojęcie środka symetrii figury i potrafi go wskazać; • umie rysować figury posiadające środek symetrii;
- umie rysować figury posiadające więcej niż jeden środek symetrii • stosuje własności figur środkowosymetrycznych w zadaniach;
- stosuje własności figur środkowosymetrycznych w zadaniach o podwyższonym stopniu trudności;

Koła i okręgi

1. Liczba π . Długość l okręgu. Pole koła.

- zna i stosuje wzór na obliczanie długości okręgu i pola powierzchni koła; • umie obliczyć pole pierścienia kołowego, znając promienie lub średnice kół ograniczających pierścienia • zna liczbę π ;
- umie wyznaczyć promień lub średnicę okręgu, znając jego długość lub pole powierzchni koła;
- rozumie sposób wyznaczenia liczby π ; • umie rozwiązać zadania tekstowe związane z długością okręgu i polem powierzchni koła; • umie obliczyć pole nietypowej figury, stosując wzór na pole koła;
- umie rozwiązać zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności związane z długością okręgu;
- rozwiązuje nietypowe zadania o kołach i okręgach;

Rachunek prawdopodobieństwa

1. Ile jest możliwości?

- zna pojęcie zdarzenia losowego i potrafi określić zdarzenia losowe w doświadczeniu;
- umie opisać wyniki doświadczeń losowych lub przedstawić je za pomocą tabeli; • umie obliczyć liczbę możliwych wyników stosując własne metody;
- umie obliczyć liczbę możliwych wyników stosując własne metody w trudniejszych przykładach;
- umie obliczyć liczbę możliwych wyników stosując własne metody w nietypowych przykładach;

2. Obliczanie prawdopodobieństwa.

- zna wzór na obliczanie prawdopodobieństwa i go stosuje;
- umie obliczyć prawdopodobieństwo zdarzenia składającego się z dwóch wyborów;
- umie obliczyć prawdopodobieństwo zdarzenia składającego się z dwóch wyborów w trudniejszych przykładach;
- oblicza prawdopodobieństwo nietypowych zdarzeń

Zajęcia komputerowe klasy VI

Podstawa programowa nauczania informatyki w szkole podstawowej przewiduje następujące osiągnięcia dla uczniów szkoły podstawowej:

1. Posługiwanie się komputerem w przystosowanym dla ucznia środowisku sprzętowym i programistycznym.
2. Opracowywanie za pomocą komputera prostych tekstów, rysunków, motywów.

3. Korzystanie z różnorodnych źródeł i sposobów zdobywania informacji oraz jej przedstawiania i wykorzystania.
4. Stosowanie komputerów do wzbogacania własnego uczenia się i poznawania różnych dziedzin.

W związku z powyższym na lekcjach informatyki w szkole podstawowej ocenie podlegają głównie **umiejętności praktyczne**. Oceniane są prace wykonane samodzielnie przez uczniów podczas zajęć w szkole, w których wykorzystują wiedzę i umiejętności do rozwiązywania problemów.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

1. Posiada wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczający obowiązujący w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija własne zainteresowania informatyczne oraz prezentuje je podczas lekcji.
2. Biegłe posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów, proponuje rozwiązanie nietypowe oraz wykraczające poza program nauczania.
3. Osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach informatycznych co najmniej na szczeblu wojewódzkim.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

1. Nie opanował treści programowych niezbędnych w dalszym uczeniu się informatyki oraz potrzebnych w życiu.
2. Nie rozwiązuje typowych zadań teoretycznych lub praktycznych o niewielkim stopniu trudności.
3. Ma braki, które przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy w ciągu dalszej nauki.

Kryteria osiągnięć na pozostałe oceny w poszczególnych klasach przedstawiono w tabelach.

Warunkiem uzyskania oceny wyższej od **dopuszczającej** jest spełnienie kryteriów na wszystkie oceny niższe.

KLASA VI

KOMUNIKACJA Z KOMPUTEREM			
Wymagania na stopień			
DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY

Uczeń			
<ul style="list-style-type: none"> * uruchamia wskazane programy i prawidłowo kończy z nimi pracę * zapisuje wyniki swojej pracy we wskazanym katalogu 	<ul style="list-style-type: none"> * tworzy hierarchiczne struktury teczek * uruchamia programy z katalogu twardego dysku 	<ul style="list-style-type: none"> * konfiguruje programy zgodnie z własnymi potrzebami * tworzy skróty na pulpicie * korzysta z urządzeń peryferyjnych (drukarka, skaner, aparat fotograficzny, itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> * instaluje i odinstalowuje oprogramowanie w komputerze * aktualizuje zainstalowane oprogramowanie

TWORZENIE I OPRACOWANIE TEKSTÓW			
Wymagania na stopień			
DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY
Uczeń			
* uruchamia wskazany edytor tekstu	* formatuje tekst używając dostępnych	* korzysta z ustawień strony (marginesy,	* stosuje w dokumencie podstawowe zasady

* stosuje wyróżnienia w tekście * zapisuje utworzony dokument w określonym miejscu na dysku i potrafi go odczytać	opcji w edytorze * tworzy tabele i listy numerowane oraz je formatuje	nagłówki, stopki) * stosuje numerację stron	redagowania tekstu poprzez stosowanie stylów * wykorzystuje w tekście elementy graficzne osadzając je w określonych miejscach
--	--	--	--

RYSOWANIE MALOWANIE			
Wymagania na stopień			
DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY
Uczeń			
* uruchamia program graficzny * wykorzystuje paletę narzędzi * zapisuje swoje prace w określonym miejscu na dysku	* wycina i kopiuje fragmenty rysunku * wykorzystuje narzędzia graficzne(pędzel, spray, itp.)	* rozróżnia edytory grafiki wektorowej i rastrowej * grupuje i skaluje obiekty * umieszcza utworzony przez siebie plik graficzny w innych dokumentach	* skaluje zdjęcia i zmienia ich rozdzielczość * dokonuje retusz zdjęć narzędziami dostępnymi w menu * wykonuje samodzielne projekty graficzne

ARKUSZ KALKULACYJNY			
Wymagania na stopień			
DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY
Uczeń			

<ul style="list-style-type: none"> * uruchamia arkusz kalkulacyjny * wprowadza dane liczbowe i tekstowe * wykonuje podstawowe działania matematyczne 	<ul style="list-style-type: none"> * tworzy tabele w arkuszu * stosuje proste formuły do wykonywania obliczeń * tworzy wykresy słupkowe do zgromadzonych danych 	<ul style="list-style-type: none"> * formatuje komórki oraz ich zawartość * stosuje różne rodzaje wykresów do zilustrowania danych 	<ul style="list-style-type: none"> * potrafi rozwiązać proste problemy algorytmiczne * opisuje wykresy * umieszcza wykresy i obliczenia w innych aplikacjach * wprowadza do arkusza obiekty z innych aplikacji
---	--	--	--

KOMPUTER JAKO ŹRÓDŁO WIEDZY I KOMUNIKACJI

Wymagania na stopień

DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY
Uczeń			
<ul style="list-style-type: none"> * uruchamia przeglądarkę internetową * otwiera strony internetowe postępując się paskiem adresów 	<ul style="list-style-type: none"> * uruchamia encyklopedię multimedialną i znajduje zadane informacje * potrafi korzystać z programów do wyszukiwania informacji na komputerze 	<ul style="list-style-type: none"> * wykorzystuje wyszukiwarki Internetowe do wyszukiwania informacji i grafiki * wykorzystuje linki i odnośniki na stronach www * wysyła i odbiera wiadomości postępując się programem 	<ul style="list-style-type: none"> * wyszukuje informacje w sieci lokalnej i www stosując złożone zapytania * konfiguruje przeglądarkę wykorzystując "preferencje" * zakłada konto w programie pocztowym i konfiguruje je

		pocztowym poprzez stronę www	* wysyła i odbiera wiadomości za pomocą programu pocztowego
--	--	------------------------------	---

PREZENTACJE MULTIMEDIALNE			
Wymagania na stopień			
DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY
Uczeń			
* potrafi odtworzyć wskazaną prezentację * tworzy prezentację złożoną z kilku slajdów	* tworzy prezentację w postaci zestawu slajdów * potrafi zaprezentować wyniki swojej pracy * wykorzystuje zewnętrzne pliki graficzne	* tworzy własne projekty (szablony) prezentacji wykorzystując elementy multimedialne	* wykorzystuje do tworzenia prezentacji zewnętrzne pliki graficzne i audio * wykorzystuje w prezentacji filmy i odnośniki do stron www * przestrzega zasad dobrego stylu w zakresie doboru ilości tekstu, grafiki, dźwięku i kolorów

OBRÓBKA OBRAZÓW I MONTAŻ FILMÓW			
Wymagania na stopień			
DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY
Uczeń			
* uruchamia program do obróbki i montażu filmów * importuje do programu	* tworzy projekt umieszczając ujęcia na listwie montażowej	* stosuje przejścia pomiędzy ujęciami * wykorzystuje efekty	* stosuje obróbkę ścieżki audio * dodaje własny

materiał filmowy z kamery lub pliku	* dodaje tytuł i napisy końcowe	specjalne	dźwięk do filmu * udostępnia film we wskazanym formacie
-------------------------------------	---------------------------------	-----------	---

Wymagania na poszczególne oceny z informatyki kl. IV

1. Wymagania konieczne (na ocenę dopuszczającą) obejmują wiadomości i umiejętności umożliwiające uczniowi dalszą naukę, bez których nie jest on w stanie zrozumieć kolejnych zagadnień omawianych na lekcjach i wykonywać prostych zadań nawiązujących do życia codziennego.
2. Wymagania podstawowe (na ocenę dostateczną) obejmują wiadomości i umiejętności stosunkowo łatwe do opanowania, przydatne w życiu codziennym, bez których nie jest możliwe kontynuowanie nauki.
3. Wymagania rozszerzające (na ocenę dobrą) obejmują wiadomości i umiejętności o średnim stopniu trudności, które są przydatne na kolejnych poziomach kształcenia.
4. Wymagania dopełniające (na ocenę bardzo dobrą) obejmują wiadomości i umiejętności złożone, o wyższym stopniu trudności, wykorzystywane do rozwiązywania zadań problemowych.
5. Wymagania wykraczające (na ocenę celującą) obejmują stosowanie zdobytych wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, złożonych i nietypowych.

Ocena			
Stopień dopuszczający Uczeń	Stopień dostateczny Uczeń:	Stopień dobry Uczeń	Stopień bardzo dobry Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i stosuje zasady bezpieczeństwa obowiązujące w pracowni komputerowej, • wyjaśnia czym jest komputer, • wymienia elementy wchodzące w skład zestawu komputerowego, • podaje przykłady urządzeń, które można podłączyć do komputera, • określa, jaki system operacyjny znajduje się na szkolnym i domowym komputerze, • odróżnia plik od folderu, • wykonuje podstawowe operacje na plikach: kopiowanie, przenoszenie, usuwanie • tworzy foldery i umieszcza w nich pliki, • ustawia wielkość obrazu, tworzy proste rysunki w programie Paint bez korzystania z kształtu Krzywa, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze wydarzenia z historii komputerów, • wymienia trzy spośród elementów, z których zbudowany jest komputer, • wyjaśnia pojęcia <i>urządzenia wejścia</i> i <i>urządzenia wyjścia</i> • wymienia najczęściej spotykane urządzenia wejścia i wyjścia, • podaje przykłady zawodów, w których potrzebna jest umiejętność pracy na komputerze, • wyjaśnia pojęcia <i>program komputerowy</i> i <i>system operacyjny</i>, • rozróżnia elementy wchodzące w skład nazwy pliku, • porządkuje zawartość folderu, • rysuje w programie Paint obiekty z wykorzystaniem Kształtów, zmienia wygląd ich 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy pierwszych modeli komputerów, • określa przedziały czasowe, w których powstawały maszyny liczące i komputery, • charakteryzuje nośniki danych i wypowiada się na temat ich pojemności, • wyjaśnia przeznaczenie trzech spośród elementów, z których zbudowany jest komputer, • wymienia po trzy urządzenia wejścia i wyjścia, • wymienia nazwy trzech najpopularniejszych systemów operacyjnych dla komputerów, • wskazuje różnice w zasadach użytkowania programów komercyjnych i niekomercyjnych, • omawia różnice między plikiem i folderem, • tworzy strukturę folderów, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia etapy rozwoju komputerów, • wyjaśnia zastosowanie pięciu spośród elementów, z których jest zbudowany komputer, • klasyfikuje urządzenia na wprowadzające dane do komputera i wyprowadzające dane z komputera, • wskazuje trzy płatne programy używane podczas pracy na komputerze i ich darmowe odpowiedniki, • tworzy hierarchię folderów według własnego pomysłu, • tworzy obrazy w programie Paint ze szczególną starannością i dbałością o szczegóły, • pisze teksty na obrazie i dodaje do nich efekt cienia, • tworzy dodatkowe obiekty i wkleja je na grafikę, • omawia kolejne wydarzenia

<ul style="list-style-type: none"> • tworzy proste tło obrazu, • tworzy kopie fragmentów obrazu i zmienia ich wielkość, • wkleja ilustracje na obraz, • dodaje tekst do obrazu, • wyjaśnia, czym jest internet, • wymienia zagrożenia czyhające na użytkowników internetu, • podaje zasady bezpiecznego korzystania z internetu, • wymienia osoby i instytucje, do których może zwrócić się o pomoc w przypadku poczucia zagrożenia, • wyjaśnia, do czego służą przeglądarka internetowa i wyszukiwarka internetowa, • podaje przykład wyszukiwarki i przykład przeglądarki internetowej, • buduje w programie Scratch proste skrypty określające ruch postaci po scenie, • uruchamia skrypty i zatrzymuje ich działanie, • buduje w programie Scratch proste skrypty określające sterowanie postacią za pomocą klawiatury, • buduje prosty skrypt powodujący wykonanie mnożenia dwóch liczb, • usuwa postaci z projektu tworzonego w programie Scratch, • używa skrótów klawiszowych służących do kopiowania, wklejania i zapisywania, • stosuje podstawowe opcje 	<p>konturu i wypełnienia,</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy kopię obiektu z życiem klawisza Ctrl, • używa klawisza Shift podczas rysowania koła oraz poziomych i pionowych linii, • pracuje w dwóch oknach programu Paint, • wkleja wiele elementów na obraz i dopasowuje ich wielkość, • dodaje teksty do obrazu, formatuje ich wygląd, • wymienia zastosowania internetu, • stosuje zasady bezpiecznego korzystania z internetu, • odróżnia przeglądarkę internetową od wyszukiwarki internetowej, • wyszukuje znaczenie prostych haseł na stronach internetowych wskazanych w podręczniku, • wyjaśnia czym są prawa autorskie, • stosuje zasady wykorzystywania materiałów znalezionych w internecie, • zmienia tło sceny w projekcie, • tworzy tło z tekstem, • zmienia wygląd, nazwę i wielkość duszków w programie Scratch, • tworzy zmienne i ustawia ich wartości w programie Scratch, • wymienia i stosuje podstawowe skróty klawiszowe używane do formatowania tekstu, • wyjaśnia pojęcia: <i>akapit</i>, <i>interlinia</i>, <i>formatowanie tekstu</i>, 	<p>porządkując swoje pliki,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje typy znanych plików na podstawie ich rozszerzeń, • tworzy obraz w programie Paint z wykorzystaniem kształtu Krzywa, • stosuje opcje obracania obiektu, • pobiera kolor z obrazu, • sprawnie przełącza się między otwartymi oknami, • wkleja na obraz elementy z innych plików, rozmieszcza je w różnych miejscach i dopasowuje ich wielkość do tworzonej kompozycji, • tworzy na obrazie efekt zachodzącego słońca, • wymienia najważniejsze wydarzenia z historii internetu, • omawia korzyści i zagrożenia związane z poszczególnymi sposobami wykorzystania internetu, • wymienia nazwy przynajmniej dwóch przeglądarek i dwóch wyszukiwarek internetowych, • formułuje odpowiednie zapytania w wyszukiwarce internetowej oraz wybiera treści z otrzymanych wyników, • korzysta z internetowego tłumacza, • kopiuje ilustrację ze strony internetowej, a następnie wkleja ją do dokumentu, • stosuje bloki powodujące obrót duszka, • stosuje bloki powodujące ukrycie i pokazanie duszka, 	<p>z historii internetu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • dba o zabezpieczenie swojego komputera przed zagrożeniami internetowymi, • wyszukuje informacje w internecie, korzystając z zaawansowanych funkcji wyszukiwarek, • dodaje do projektu programu Scratch nowe duszki, • używa bloków określających styl obrotu duszka, • łączy wiele bloków określających wyświetlenie komunikatu o dowolnej treści, • objaśnia poszczególne etapy tworzenia skryptu, • sprawnie stosuje różne skróty klawiszowe używane podczas pracy z dokumentem, • tworzy poprawnie sformatowane teksty, • ustawia odstępy między akapitami i interlinię, • dobiera rodzaj listy do tworzonego dokumentu. • łączy wiele bloków określających wyświetlenie komunikatu o dowolnej treści, • objaśnia poszczególne etapy tworzenia skryptu, • sprawnie stosuje różne skróty klawiszowe używane podczas pracy z dokumentem, • tworzy poprawnie sformatowane teksty, • ustawia odstępy między akapitami i interlinię, • dobiera rodzaj listy do
---	---	--	--

<p>formatowania tekstu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje krótkie notatki w edytorze tekstu, • tworzy listy jednopoziomowe, wykorzystując narzędzie Numerowanie. 	<p><i>miękki enter, twarda spacja,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • pisze krótką notatkę i formatuje ją, używając podstawowych opcji edytora tekstu, • wymienia i stosuje opcje wyrównania tekstu względem marginesów, • zmienia tekst na obiekt WordArt, • używa gotowych stylów do formatowania tekstu w dokumencie, • stosuje listy wielopoziomowe dostępne w edytorze tekstu. 	<ul style="list-style-type: none"> • ustawia w skrypcie wykonanie przez duszka kroków wstecz, • określa w skrypcie losowanie wartości zmiennych, • określa w skrypcie wyświetlenie działania z wartościami zmiennych oraz pola do wpisania odpowiedzi, • stosuje bloki określające instrukcje warunkowe oraz bloki powodujące powtarzanie poleceń, • stosuje skróty klawiszowe dotyczące zaznaczania i usuwania tekstu, • wymienia podstawowe zasady formatowania tekstu i stosuje je podczas sporządzania dokumentów, • stosuje opcję Pokaż wszystko, aby sprawdzić poprawność formatowania, • formatuje obiekt WordArt, • tworzy nowy styl do formatowania tekstu, • modyfikuje istniejący styl, • definiuje listy wielopoziomowe. 	<p>tworzonego dokumentu.</p>
---	---	---	------------------------------

• Wymagania na poszczególne oceny Informatyka kl V

Wymagania na każdy stopień wyższy niż **dopuszczający** obejmują również wymagania na stopień **poprzedni**.

Wymagania na ocenę celującą obejmują stosowanie przyswojonych informacji i umiejętności w sytuacjach trudnych, złożonych i nietypowych.

Ocena			
Stopień dopuszczający Uczeń:	Stopień dostateczny Uczeń:	Stopień dobry Uczeń:	Stopień bardzo dobry Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> • zmienia krój czcionki w dokumencie tekstowym, • zmienia wielkość czcionki w dokumencie tekstowym, • określa elementy, z których składa się tabela, • wstawia do dokumentu tekstowego tabelę o określonej liczbie kolumn i wierszy, • zmienia tło strony w dokumencie tekstowym, • dodaje do dokumentu tekstowego obraz z pliku, • wstawia kształty do dokumentu tekstowego, • ustala cel wyznaczonego zadania w prostym ujęciu algorytmicznym, • wczytuje do gry tworzonej w Scratchu gotowe tło z pliku, • dodaje postać z biblioteki do projektu tworzonego w Scratchu, • buduje skrypty do przesuwania duszka po scenie, • korzysta z bloków z kategorii Pisak do rysowania linii na scenie podczas ruchu duszka, • dodaje nowe slajdy do prezentacji multimedialnej, • wpisuje tytuł prezentacji na pierwszym slajdzie, • wstawia do prezentacji multimedialnej obiekt Album fotograficzny i dodaje do niego zdjęcie z dysku, 	<ul style="list-style-type: none"> • ustawia pogrubienie, pochylenie (kursywę) i podkreślenie tekstu, • zmienia kolor tekstu, • wyrównuje akapit na różne sposoby, • umieszcza w dokumencie obiekt WordArt i formatuje go, • w tabeli wstawionej do dokumentu tekstowego dodaje oraz usuwa kolumny i wiersze, • ustawia styl tabeli, korzystając z szablonów dostępnych w programie Word, • dodaje obramowanie strony, • zmienia rozmiar i położenie elementów graficznych wstawionych do dokumentu tekstowego, • zbiera dane niezbędne do osiągnięcia celu, • osiąga wyznaczony cel bez wcześniejszej analizy problemu w sposób algorytmiczny, • samodzielnie rysuje tło dla gry tworzonej w Scratchu, • ustala miejsce obiektu na scenie, korzystając z układu współrzędnych, • w budowanych skryptach zmienia grubość, kolor i odcień pisaka, • wybiera motyw prezentacji multimedialnej z gotowych szablonów, • zmienia wersję kolorystyczną wybranego motywu, • dodaje podpisy pod zdjęciami wstawionymi do prezentacji multimedialnej, 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje skróty klawiszowe podczas pracy w edytorze tekstu, • podczas edycji tekstu wykorzystuje tzw. twardą spację oraz miękki enter, • sprawdza poprawność ortograficzną i gramatyczną tekstu, wykorzystując odpowiednie narzędzia, • zmienia w tabeli wstawionej do dokumentu tekstowego kolor cieniowania komórek oraz ich obramowania, • formatuje tekst w komórkach tabeli, • zmienia wypełnienie i obramowanie kształtu wstawionego do dokumentu tekstowego, • zmienia obramowanie i wypełnienie obiektu WordArt, • analizuje problem i przedstawia różne sposoby jego rozwiązania, • wybiera najlepszy sposób rozwiązania problemu, • buduje w Scratchu skrypty do przesuwania duszka za pomocą klawiszy, • buduje w Scratchu skrypt rysujący kwadrat, • dodaje do prezentacji multimedialnej obrazy i dostosowuje ich wygląd oraz położenie na slajdzie, • podczas tworzenia prezentacji multimedialnej stosuje najważniejsze zasady przygotowania eleganckiej prezentacji, • formatuje wstawione do prezentacji 	<ul style="list-style-type: none"> • formatuje dokument tekstowy według wytycznych podanych przez nauczyciela lub wymienionych w zadaniu, • używa w programie Word opcji Pokaż wszystko do sprawdzenia formatowania tekstu, • tworzy wcięcia akapitowe, • korzysta z narzędzia Rysuj tabelę do dodawania, usuwania oraz zmiany wyglądu linii tabeli wstawionych do dokumentu tekstowego, • korzysta z narzędzi na karcie Formatowanie do podstawowej obróbki graficznej obrazów wstawionych do dokumentu tekstowego, • w programie Scratch buduje skrypt liczący długość trasy, • dodaje drugi poziom do tworzonej siebie gry w Scratchu, • używa zmiennych podczas programowania, • buduje skrypty rysujące dowolne figury foremne, • dobiera kolorystykę i układ slajdów prezentacji multimedialnej tak, aby były one wyraźne i czytelne, • umieszcza dodatkowe elementy graficzne w albumie utworzonym w prezentacji multimedialnej, • dodaje dźwięki do przejść i animacji w prezentacji multimedialnej, • korzysta z dodatkowych ustawień dźwięku dostępnych w programie PowerPoint,

<ul style="list-style-type: none"> • tworzy prostą prezentację multimedialną składającą się z kilku slajdów i zawierającą zdjęcia, • dodaje do prezentacji muzykę z pliku, • dodaje do prezentacji film z pliku, • podczas tworzenia prezentacji korzysta z obrazów pobranych z internetu, • omawia budowę okna programu Pivot Animator, • tworzy prostą animację składającą się z kilku klatek, • uruchamia edytor postaci, • współpracuje w grupie podczas pracy nad wspólnymi projektami. 	<ul style="list-style-type: none"> • zmienia układ obrazów w obiekcie Album fotograficzny w prezentacji multimedialnej, • dodaje do prezentacji obiekt WordArt, • dodaje przejścia między slajdami, • dodaje animacje do elementów prezentacji multimedialnej, • ustawia odtwarzanie na wielu slajdach muzyki wstawionej do prezentacji, • ustawia odtwarzanie w pętli muzyki wstawionej do prezentacji, • zmienia moment odtworzenia filmu wstawionego do prezentacji na Automatycznie lub Po kliknięciu, • dodaje do prezentacji multimedialnej dodatkowe elementy graficzne: kształty i pola tekstowe, • dodaje tło do animacji tworzonej w programie Pivot Animator, • tworzy nowe postaci w edytorze dostępnym w programie Pivot Animator i dodaje je do swoich animacji. 	<p>zdjęcia, korzystając z narzędzi na karcie Formatowanie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa czas trwania przejścia slajdu, • określa czas trwania animacji na slajdach, • zapisuje prezentację multimedialną jako plik wideo, • zmienia wygląd dodatkowych elementów wstawionych do prezentacji, • w programie Pivot Animator tworzy animację składającą się z większej liczby klatek i przedstawiającą postać podczas konkretnej czynności, • modyfikuje postać dodaną do projektu, • wykonuje rekwizyty dla postaci wstawionych do animacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z dodatkowych ustawień wideo dostępnych w programie PowerPoint, • zmienia kolejność i czas trwania animacji, aby dopasować je do historii przedstawianej w prezentacji, • tworzy w programie Pivot Animator płynne animacje, tworząc dodając odpowiednio dużo klatek nieznacznie się od siebie różniących, • tworzy animację z wykorzystaniem samodzielnie stworzonej postaci.
--	--	--	--

Wymagania na poszczególne oceny kl. VII

Wymagania na każdy stopień wyższy niż **dopuszczający** obejmują również wymagania na stopień **poprzedni**.

Wymagania na ocenę celującą obejmują stosowanie przyswojonych informacji i umiejętności w sytuacjach trudnych, złożonych i nietypowych.

Ocena			
Stopień dopuszczający Uczeń:	Stopień dostateczny Uczeń:	Stopień dobry Uczeń:	Stopień bardzo dobry Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia dwie dziedziny, w których wykorzystuje się 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cztery dziedziny, w których wykorzystuje się 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia sześć dziedzin, w których wykorzystuje się 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia osiem dziedzin, w których wykorzystuje się

<p>komputery</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje elementy podstawowego zestawu komputerowego • wyjaśnia, czym jest program komputerowy • wyjaśnia, czym jest system operacyjny • uruchamia programy komputerowe • kopiuje, przenosi oraz usuwa pliki i foldery, wykorzystując Schowek • wyjaśnia, czym jest złośliwe oprogramowanie • otwiera, zapisuje i tworzy nowe dokumenty • wymienia sposoby pozyskiwania obrazów cyfrowych • tworzy rysunki w edytorze grafiki GIMP • stosuje filtry w edytorze grafiki GIMP • zaznacza, kopiuje, wycina i wkleja fragmenty obrazu w edytorze grafiki GIMP • tworzy animacje w edytorze grafiki GIMP • wyjaśnia, czym są sieć komputerowa i internet • przestrzega przepisów prawa podczas korzystania z internetu • przestrzega zasad netykiety w komunikacji internetowej • tworzy, wysyła i odbiera pocztę elektroniczną • wyjaśnia, czym jest algorytm • wyjaśnia, czym jest 	<p>komputery</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje najczęściej spotykane rodzaje komputerów (komputer stacjonarny, laptop, tablet, smartfon) • nazywa najczęściej spotykane urządzenia peryferyjne i omawia ich przeznaczenie • przestrzega zasad bezpiecznej i higienicznej pracy przy komputerze • wymienia rodzaje programów komputerowych • wymienia trzy popularne systemy operacyjne dla komputerów • kopiuje, przenosi oraz usuwa pliki i foldery, wykorzystując metodę „przeciągnij i upuść” • wyjaśnia, dlaczego należy tworzyć kopie bezpieczeństwa danych • wymienia rodzaje złośliwego oprogramowania • wymienia rodzaje grafiki komputerowej • opisuje zasady tworzenia dokumentu komputerowego • zmienia ustawienia narzędzi programu GIMP • wymienia etapy skanowania i drukowania obrazu • wymienia operacje dotyczące koloru możliwe do wykonania w programie GIMP • zapisuje w wybranym formacie obraz utworzony w programie GIMP • drukuje dokument komputerowy 	<p>komputery,</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje rodzaje pamięci masowej • omawia jednostki pamięci masowej • wstawia do dokumentu znaki, korzystając z kodów ASCII • przyporządkowuje program komputerowy do odpowiedniej kategorii • wymienia trzy popularne systemy operacyjne dla urządzeń mobilnych • przestrzega zasad etycznych podczas pracy z komputerem • kompresuje i dekompresuje pliki i foldery, wykorzystując popularne programy do archiwizacji • kompresuje i dekompresuje pliki i foldery, wykorzystując funkcje systemu operacyjnego • sprawdza, ile miejsca na dysku zajmują pliki i foldery • zabezpiecza komputer przez wirusami, instalując program antywirusowy • wymienia trzy formaty plików graficznych • tworzy w programie GIMP kompozycje z figur geometrycznych • ustawia parametry skanowania i drukowania obrazu • wykonuje w programie GIMP operacje dotyczące koloru, • korzysta z podglądu wydruku dokumentu • używa skrótów klawiszowych 	<p>komputery</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest system binarny (dwójkowy) i dlaczego jest używany w informatyce • samodzielnie instaluje programy komputerowe • wymienia i opisuje rodzaje licencji na oprogramowanie • stosuje skróty klawiszowe, wykonując operacje na plikach i folderach • zabezpiecza komputer przez zagrożeniami innymi niż wirusy • charakteryzuje rodzaje grafiki komputerowej • zapisuje obrazy w różnych formatach • wyjaśnia, czym jest plik • wyjaśnia, czym jest ścieżka dostępu do pliku • wyjaśnia, czym jest rozdzielczość obrazu • charakteryzuje parametry skanowania i drukowania obrazu • poprawia jakość zdjęcia • wyjaśnia różnicę pomiędzy ukrywaniem a usuwaniem warstwy • wyjaśnia, czym jest i do czego służy Schowek • łączy warstwy w obrazach tworzonych w programie GIMP • wskazuje różnice między warstwą Tło a innymi warstwami obrazów w programie GIMP • pracuje na warstwach podczas
---	--	---	--

<p>programowanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest program komputerowy • buduje proste skrypty w języku Scratch • używa podstawowych poleceń języka Logo do tworzenia rysunków • wyjaśnia, czym jest dokument tekstowy • pisze tekst w edytorze tekstu • włącza podgląd znaków niedrukowanych w edytorze tekstu • wymienia dwie zasady redagowania dokumentu tekstowego • wymienia dwie zasady doboru parametrów formatowania tekstu • zna rodzaje słowników w edytorze tekstu. • wstawia obraz do dokumentu tekstowego • wykonuje operacje na fragmentach tekstu • wstawia proste równania do dokumentu tekstowego • wykonuje zrzut ekranu i wstawia go do dokumentu tekstowego • korzysta z domyślnych tabulatorów w edytorze tekstu • drukuje dokument tekstowy • wstawia do dokumentu tekstowego prostą tabelę • wstawia do dokumentu tekstowego listy numerowaną lub wypunktowaną 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice pomiędzy kopiowaniem a wycinaniem • omawia przeznaczenie warstw obrazu w programie GIMP • tworzy i usuwa warstwy w programie GIMP • umieszcza napisy na obrazie w programie GIMP • stosuje podstawowe narzędzia Selekcji • tworzy proste animacje w programie GIMP • używa narzędzia Inteligentne nożyce programu GIMP do tworzenia fotomontaży • sprawnie posługuje się przeglądarką internetową • wymienia rodzaje sieci komputerowych • omawia budowę prostej sieci komputerowej • wyszukuje informacje w internecie • przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas korzystania z sieci i internetu • pobiera różnego rodzaju pliki z internetu • dodaje załączniki do wiadomości elektronicznych • przestrzega postanowień licencji, którymi objęte są materiały pobrane z internetu • unika zagrożeń związanych z komunikacją internetową • wymienia etapy rozwiązywania problemów • opisuje algorytm w postaci listy kroków 	<p>do wycinania, kopiowania i wklejania fragmentów obrazu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest Selekcja w edytorze graficznym • charakteryzuje narzędzia Selekcji dostępne w programie GIMP • używa narzędzi Selekcji dostępnych w programie GIMP • zmienia kolejność warstw obrazu w programie GIMP • kopiuje teksty znalezione w internecie i wkleja je do innych programów komputerowych • zapamiętuje znalezione strony internetowe w pamięci przeglądarki • korzysta z komunikatorów internetowych do porozumiewania się ze znajomymi • wkleja do edytora tekstu obrazy pobrane z internetu • opisuje algorytm w postaci schematu blokowego • wymienia przykładowe środowiska programistyczne • stosuje podprogramy w budowanych algorytmach • wykorzystuje sytuacje warunkowe w budowanych algorytmach • używa zmiennych w skryptach budowanych w języku Scratch • wykorzystuje sytuacje warunkowe w skryptach budowanych w języku Scratch 	<p>tworzenia animacji w programie GIMP</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzysta z przekształceń obrazów w programie GIMP • wyjaśnia różnice pomiędzy klasami sieci komputerowych • dopasowuje przeglądarkę internetową do swoich potrzeb • korzysta z chmury obliczeniowej podczas tworzenia projektów grupowych • samodzielnie buduje złożone schematy blokowe do przedstawiania różnych algorytmów • konstruuje złożone sytuacje warunkowe (wiele warunków) w algorytmach • konstruuje procedury z parametrami w języku Scratch • dodaje nowe (trudniejsze) poziomy do gry tworzonej w języku Scratch • tworzy w języku Logo procedury z parametrami i bez nich • zmienia domyślną postać w programie Logomocja • ustala w edytorze tekstu interlinię pomiędzy wierszami tekstu oraz odległości pomiędzy akapitami • wymienia i stosuje wszystkie omówione zasady redagowania dokumentu tekstowego • wymienia i stosuje wszystkie
--	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • wstawia nagłówki i stopkę do dokumentu tekstowego • wyszukuje słowa w dokumencie tekstowym • wstawia przypisy dolne w dokumencie tekstowym • dzieli cały tekst na kolumny • odczytuje statystyki z dolnego paska okna dokumentu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różnice pomiędzy kodem źródłowym a kodem wynikowym • tłumaczy, czym jest środowisko programistyczne • tłumaczy, do czego używa się zmiennych w programach • przedstawia algorytm w postaci schematu blokowego • omawia budowę okna programu Scratch • wyjaśnia, czym jest skrypt w języku Scratch • stosuje powtarzanie poleceń (iterację) w budowanych skryptach • dodaje nowe duszki w programie Scratch • dodaje nowe tła w programie Scratch • omawia budowę okna programu Logomocja • tworzy pętle w języku Logo, używając polecenia Powtórz • wyjaśnia pojęcia: <i>akapit</i>, <i>wcięcie</i>, <i>margines</i> • tworzy nowe akapity w dokumencie tekstowym • stosuje podstawowe opcje formatowania tekstu • korzysta ze słownika ortograficznego w edytorze tekstu • korzysta ze słownika synonimów w edytorze tekstu • wymienia trzy zasady redagowania dokumentu tekstowego 	<ul style="list-style-type: none"> • konstruuje procedury bez parametrów w języku Scratch • używa sytuacji warunkowych w skryptach budowanych w języku Scratch • korzysta ze zmiennych w skryptach budowanych w języku Scratch • wykorzystuje pętle powtórzeniowe (iteracyjne) w skryptach budowanych w języku Scratch • wykorzystuje sytuacje warunkowe w języku Logo • używa zmiennych w języku Logo • otwiera dokument utworzony w innym edytorze tekstu • zapisuje dokument tekstowy w dowolnym formacie • kopiuje parametry formatowania tekstu • wymienia kroje pisma • wymienia cztery zasady redagowania dokumentu tekstowego • wymienia cztery zasady doboru formatowania tekstu • stosuje zasady redagowania tekstu • przycina obraz wstawiony do dokumentu tekstowego • formatuje obraz z wykorzystaniem narzędzi z grupy Dopasowywanie • zna co najmniej trzy układy obrazu względem tekstu • wyjaśnia zasadę działania mechanizmu OLE • wymienia dwa rodzaje 	<p>omówione zasady doboru parametrów formatowania tekstu</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie różne zastosowania krojów pisma w dokumencie tekstowym • zna i charakteryzuje wszystkie układy obrazu względem tekstu • grupuje obiekty w edytorze tekstu • wymienia wady i zalety różnych technik umieszczania obrazu w dokumencie tekstowym i stosuje te techniki • wymienia trzy rodzaje obiektów, które można osadzić w dokumencie tekstowym, oraz ich aplikacje źródłowe • formatuje zrzut ekranu wstawiony do dokumentu tekstowego • wstawia do dokumentu tekstowego równania o wyższym stopniu trudności • zna zasady stosowania w tekście spacji nierozdzielających • stosuje tabulatory specjalne • tworzy listy wielopoziomowe • stosuje w listach ręczny podział wiersza • wyszukuje i zamienia znaki w dokumencie tekstowym • różnicuje treść nagłówka i stopki dla parzystych i nieparzystych stron dokumentu tekstowego
---	---	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia trzy zasady doboru parametrów formatowania tekstu • stosuje różne sposoby otaczania obrazu tekstem • korzysta z gotowych szablonów podczas tworzenia dokumentu tekstowego • przemieszcza obiekty w dokumencie tekstowym • osadza obraz w dokumencie tekstowym • modyfikuje obraz osadzony w dokumencie tekstowym • stawia i modyfikuje obraz jako nowy obiekt w dokumencie tekstowym • stosuje indeksy dolny i górny w dokumencie tekstowym • wstawia do dokumentu tekstowego równania o średnim stopniu trudności • wymienia zastosowania tabulatorów w edytorze tekstu, • stosuje spację nierozdzielającą w edytorze tekstu • stosuje style tabeli w edytorze tekstu • stosuje różne formaty numeracji i wypunktowania w listach wstawianych w edytorze tekstu • wstawia numer strony w stopce dokumentu tekstowego • zmienia znalezione słowa za pomocą opcji Zamień w edytorze tekstu 	<p>obiektów, które można osadzić w dokumencie tekstowym</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonuje zrzut aktywnego okna i wstawia go do dokumentu tekstowego • zna rodzaje tabulatorów specjalnych • wymienia zalety stosowania tabulatorów • formatuje komórki tabeli • zmienia szerokość kolumn i wierszy tabeli • modyfikuje nagłówek i stopkę dokumentu tekstowego • modyfikuje parametry podziału tekstu na kolumny • opracowuje projekt graficzny e-gazetki • łączy ze sobą kilka dokumentów tekstowych • współpracuje z innymi podczas tworzenia projektu grupowego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega podział dokumentu na sekcje • zapisuje dokument tekstowy w formacie PDF
--	--	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • dzieli fragmenty tekstu na kolumny • przygotowuje harmonogram w edytorze tekstu • przygotowuje kosztorys w edytorze tekstu 		
--	--	--	--

3. Wymagania edukacyjne z informatyki w klasie 8 szkoły podstawowej

1. W zakresie rozumienia, analizowania i rozwiązywania problemów uczeń:
 - wyjaśnia, czym jest algorytm,
 - wskazuje specyfikację problemu (dane, wyniki),
 - przedstawia algorytm w postaci listy kroków oraz schematu blokowego,
 - tłumaczy, na czym polega sytuacja warunkowa w algorytmie,
 - wyjaśnia, na czym polega iteracja (powtarzanie),
 - oblicza największy wspólny dzielnik, wykorzystując algorytm Euklidesa,
 - wskazuje największą liczbę w zbiorze, stosując algorytm wyszukiwania,
 - porządkuje elementy w zbiorze metodą wybierania, połowienia i zliczania,
 - wskazuje różnice pomiędzy kodem źródłowym a kodem wynikowym (maszynowym),
 - wskazuje różnice pomiędzy kompilatorem a interpreterem,
 - omawia możliwości wykorzystania arkusza kalkulacyjnego w różnych dziedzinach.
2. W zakresie programowania i rozwiązywania problemów z wykorzystaniem komputera oraz innych urządzeń cyfrowych uczeń:
 - buduje skrypty w programie Scratch,
 - korzysta ze zmiennych w skryptach tworzonych w programie Scratch,
 - stosuje sytuacje warunkowe w skryptach tworzonych w programie Scratch,
 - wykorzystuje iteracje w skryptach tworzonych w programie Scratch,
 - w programie Scratch buduje skrypt realizujący algorytm Euklidesa,
 - w programie Scratch tworzy skrypt wyszukujący największą liczbę ze zbioru,
 - buduje nowe bloki (procedury) w skryptach tworzonych w programie Scratch,
 - tworzy proste programy w językach C++ oraz Python wyświetlające tekst na ekranie,
 - tworzy proste programy w językach C++ oraz Python z wykorzystaniem zmiennych,
 - wykorzystuje instrukcje warunkowe w programach tworzonych w językach C++ oraz Python,
 - stosuje iteracje w programach tworzonych w językach C++ oraz Python,

- w językach C++ oraz Python tworzy programy wyszukujące największą liczbę ze zbioru,
- w językach C++ oraz Python tworzy programy porządkujące zbiór liczb,
- definiuje i stosuje funkcje w programach tworzonych w językach C++ oraz Python,
- definiuje i stosuje tablice w programach tworzonych w języku C++,
- definiuje i stosuje listy w programach tworzonych w języku Python,
- wydaje polecenia w trybie interaktywnym języka Python,
- wyjaśnia, czym jest arkusz kalkulacyjny, wiersz, kolumna i komórka tabeli,
- wskazuje adres komórki oraz zakres komórek w arkuszu kalkulacyjnym,
- samodzielnie buduje formuły do wykonywania prostych obliczeń w arkuszu kalkulacyjnym,
- stosuje formuły wbudowane w program do wykonywania obliczeń w arkuszu kalkulacyjnym,
- kopiuje formuły, stosując adresowanie względne, bezwzględne oraz mieszane,
- sprawdza warunek logiczny w arkuszu kalkulacyjnym, korzystając z funkcji JEŻELI,
- dodaje oraz usuwa wiersze i kolumny w tabeli arkusza kalkulacyjnego,
- zmienia szerokość kolumn i wysokość wierszy tabeli arkusza kalkulacyjnego,
- zmienia wygląd komórek w arkuszu kalkulacyjnym,
- dodaje i formatuje obramowanie komórek tabeli arkusza kalkulacyjnego,
- scala ze sobą wiele komórek tabeli arkusza kalkulacyjnego,
- wykorzystuje funkcję zawijania tekstu, aby zmieścić w jednej komórce dłuższe teksty,
- zmienia format danych wpisanych do komórek arkusza kalkulacyjnego,
- drukuje tabele utworzone w arkuszu kalkulacyjnym,
- przedstawia na wykresie dane zebrane w tabeli arkusza kalkulacyjnego,
- dobiera odpowiedni typ wykresu do rodzaju danych zebranych w tabeli arkusza kalkulacyjnego,
- wstawia do dokumentu tekstowego tabelę lub wykres arkusza kalkulacyjnego,
- wyjaśnia, czym jest mechanizm OLE,
- wstawiając tabelę lub wykres arkusza kalkulacyjnego do dokumentu tekstowego, odróżnia obiekt osadzony od obiektu połączonego,
- korzysta z algorytmów liniowego, warunkowego oraz iteracyjnego podczas pracy w arkuszu kalkulacyjnym,
- sortuje dane w tabeli arkusza kalkulacyjnego w określonym porządku,
- wyświetla tylko wybrane dane w tabeli arkusza kalkulacyjnego, korzystając z funkcji filtrowania,
- opisuje budowę znaczników języka HTML,
- omawia strukturę pliku HTML,
- tworzy prostą stronę internetową w języku HTML i zapisuje ją do pliku,
- formatuje tekst na stronie internetowej utworzonej w języku HTML,
- dodaje obrazy, hiperłącza, wypunktowania oraz tabele do strony internetowej utworzonej w języku HTML,
- wyjaśnia, czym jest system zarządzania treścią (CMS),
- tworzy stronę internetową, wykorzystując system zarządzania treścią,

- wykorzystuje motywy do ustawiania wyglądu strony utworzonej za pomocą systemu zarządzania treścią,
 - na stronie utworzonej za pomocą systemu zarządzania treścią porządkuje wpisy, korzystając z kategorii i tagów,
 - na stronie utworzonej za pomocą systemu zarządzania treścią umieszcza dodatkowe elementy (widżety),
 - wykorzystuje tzw. chmurę do przechowywania swoich plików oraz udostępniania ich innym,
 - wyjaśnia, czym jest prezentacja multimedialna i jakie ma zastosowania,
 - opisuje cechy dobrej prezentacji multimedialnej,
 - przedstawia określone zagadnienia w postaci prezentacji multimedialnej,
 - dodaje do utworzonej prezentacji multimedialnej przejścia oraz animacje,
 - wykorzystuje możliwość nagrywania zawartości ekranu do przygotowania np. samouczka,
 - montuje filmy w podstawowym zakresie: przycinanie, zmiany kolejności scen, dodawanie tekstów oraz obrazów, zapisywanie w określonym formacie.
3. W zakresie posługiwania się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi uczeń:
- korzysta z różnych urządzeń peryferyjnych,
 - wyszukuje w internecie informacje i inne rodzaje danych (obrazy, muzykę, filmy),
 - sprawnie posługuje się urządzeniami elektronicznymi takimi jak skaner, drukarka, aparat, kamera,
 - prawidłowo nazywa programy, narzędzia i funkcje, z których korzysta,
 - wyjaśnia działanie narzędzi, z których korzysta.
4. W zakresie rozwijania kompetencji społecznych uczeń:
- współpracuje z innymi, wykonując złożone projekty,
 - określa etapy wykonywania złożonego projektu grupowego,
 - komunikuje się z innymi przez sieć lokalną oraz przez internet, wykorzystując komunikatory,
 - wysyła i odbiera pocztę elektroniczną,
 - selekcjonuje i krytycznie ocenia informacje znalezione w internecie,
 - omawia najważniejsze wydarzenia w historii rozwoju komputerów, internetu i oprogramowania.
5. W zakresie przestrzegania praw i zasad bezpieczeństwa uczeń:
- przestrzega zasad bezpiecznej i higienicznej pracy przy komputerze,
 - wymienia i opisuje rodzaje licencji na oprogramowanie,
 - przestrzega licencji na oprogramowanie i materiały pobrane z internetu,
 - przestrzega zasad etycznych, korzystając z komputera i internetu,
 - dba o swoje bezpieczeństwo podczas korzystania z internetu,
 - przestrzega przepisów prawa podczas korzystania z internetu,
 - przestrzega zasad netykiety.

PRZEDMIOTOWE ZASADY NAUCZANIA Z FIZYKI W KL VII

Zasady ogólne:

1. Na podstawowym poziomie wymagań uczeń powinien wykonać zadania obowiązkowe (łatwe – na stopień dostateczny i bardzo łatwe – na stopień dopuszczający); niektóre czynności ucznia mogą być wspomagane przez nauczyciela (np. wykonywanie doświadczeń, rozwiązywanie problemów, przy czym na stopień dostateczny uczeń wykonuje je pod kierunkiem nauczyciela, na stopień dopuszczający – przy pomocy nauczyciela lub innych uczniów).
2. Czynności wymagane na poziomach wymagań wyższych niż poziom podstawowy uczeń powinien wykonać samodzielnie (na stopień dobry – niekiedy może jeszcze korzystać z niewielkiego wsparcia nauczyciela).
3. W przypadku wymagań na stopnie wyższe niż dostateczny uczeń wykonuje zadania dodatkowe (na stopień dobry – umiarkowanie trudne; na stopień bardzo dobry – trudne).
4. Wymagania umożliwiające uzyskanie stopnia celującego obejmują wymagania na stopień bardzo dobry, a ponadto wykraczające poza obowiązujący program nauczania (uczeń jest twórczy, rozwiązuje zadania problemowe w sposób niekonwencjonalny, potrafi dokonać syntezy wiedzy i na tej podstawie sformułować hipotezy badawcze i zaproponować sposób ich weryfikacji, samodzielnie prowadzi badania o charakterze naukowym, z własnej inicjatywy pogłębia swoją wiedzę, korzystając z różnych źródeł, poszukuje zastosowań wiedzy w praktyce, dzieli się swoją wiedzą z innymi uczniami, osiąga sukcesy w konkursach pozaszkolnych).

Wymagania ogólne – uczeń:

- wykorzystuje pojęcia i wielkości fizyczne do opisu zjawisk oraz wskazuje ich przykłady w otaczającej rzeczywistości,
- rozwiązuje problemy z wykorzystaniem praw i zależności fizycznych,
- planuje i przeprowadza obserwacje lub doświadczenia oraz wnioskuje na podstawie ich wyników,
- posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy materiałów źródłowych, w tym tekstów popularnonaukowych.

Ponadto uczeń:

- sprawnie komunikuje się,
- sprawnie wykorzystuje narzędzia matematyki,
- poszukuje, porządkuje, krytycznie analizuje oraz wykorzystuje informacje z różnych źródeł,
- potrafi pracować w zespole.

Szczegółowe wymagania na poszczególne stopnie (oceny)

Symbolem^R oznaczono treści spoza podstawy programowej

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
I. PIERWSZE SPOTKANIE Z FIZYKĄ			

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa, czym zajmuje się fizyka • wymienia podstawowe metody badań stosowane w fizyce • rozróżnia pojęcia: ciało fizyczne i substancja • oraz podaje odpowiednie przykłady • przelicza jednostki czasu (sekunda, minuta, godzina) • wybiera właściwe przyrządy pomiarowe (np. do pomiaru długości, czasu) • oblicza wartość średnią wyników pomiaru (np. długości, czasu) • wyodrębnia z tekstów, tabel i rysunków informacje kluczowe • przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas wykonywania obserwacji, pomiarów i doświadczeń • wymienia i rozróżnia rodzaje oddziaływań (elektrostatyczne, grawitacyjne, magnetyczne, mechaniczne) oraz podaje przykłady oddziaływań • podaje przykłady skutków oddziaływań w życiu codziennym • posługuje się pojęciem siły jako miarą oddziaływań • wykonuje doświadczenie (badanie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady powiązań fizyki z życiem codziennym, techniką, medycyną oraz innymi dziedzinami wiedzy • rozróżnia pojęcia: obserwacja, pomiar, doświadczenie • rozróżnia pojęcia: obserwacja, pomiar, doświadczenie • wyjaśnia, co to są wielkości fizyczne i na czym polegają pomiary wielkości fizycznych; rozróżnia pojęcia wielkość fizyczna i jednostka danej wielkości • charakteryzuje układ jednostek SI • przelicza wielokrotności i podwielokrotności (mikro-, mili-, centy-, hekto-, kilo-, mega-) • przeprowadza wybrane pomiary i doświadczenia, korzystając z ich opisów (np. pomiar długości ołówka, czasu staczania się ciała po pochylni) • wyjaśnia, dlaczego żaden pomiar nie jest idealnie dokładny i co to jest niepewność pomiarowa oraz uzasadnia, że dokładność wyniku pomiaru nie może być większa niż dokładność przyrządu pomiarowego • wyjaśnia, w jakim celu powtarza się pomiar kilka razy, a następnie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wielkości fizycznych wraz z ich jednostkami w układzie SI; zapisuje podstawowe wielkości fizyczne (posługując się odpowiednimi symbolami) wraz z jednostkami (długość, masa, temperatura, czas) • szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku pomiaru, np. długości, czasu • wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla wyniku pomiaru lub doświadczenia • posługuje się pojęciem niepewności pomiarowej; zapisuje wynik pomiaru wraz z jego jednostką oraz z uwzględnieniem informacji o niepewności • wykonuje obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiaru lub danych • ^Rklasyfikuje podstawowe oddziaływania występujące w przyrodzie • opisuje różne rodzaje oddziaływań • wyjaśnia, na czym polega 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady osiągnięć fizyków cennych dla rozwoju cywilizacji (współczesnej techniki i technologii) • wyznacza niepewność pomiarową przy pomiarach wielokrotnych • przewiduje skutki różnego rodzaju oddziaływań • podaje przykłady rodzajów i skutków oddziaływań (bezpośrednich i na odległość) inne niż poznane na lekcji • szacuje niepewność pomiarową wyznaczonej wartości średniej siły • buduje siłomierz według własnego projektu i wyznacza przy jego użyciu wartość siły • wyznacza i rysuje siłę równoważącą kilka sił działających wzdłuż tej samej prostej o różnych zwrotach, określa jej cechy • rozwiązuje zadania złożone, nietypowe dotyczące treści rozdziału: <i>Pierwsze spotkanie z fizyką</i>

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>rozciągania gumki lub sprężyny), korzystając z jego opisu</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się jednostką siły; wskazuje siłomierz jako przyrząd służący do pomiaru siły • odróżnia wielkości skalarne (liczbowe) od wektorowych i podaje odpowiednie przykłady • rozpoznaje i nazywa siłę ciężkości • rozpoznaje i nazywa siły ciężkości i sprężystości • rozróżnia siłę wypadkową i siłę równoważącą • określa zachowanie się ciała w przypadku działania na nie sił równoważących się 	<p>z uzyskanych wyników oblicza średnią</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co to są cyfry znaczące • zaokrągla wartości wielkości fizycznych do podanej liczby cyfr znaczących • wykazuje na przykładach, że oddziaływania są wzajemne • wymienia i rozróżnia skutki oddziaływań (statyczne i dynamiczne) • odróżnia oddziaływania bezpośrednie i na odległość, podaje odpowiednie przykłady tych oddziaływań • stosuje pojęcie siły jako działania skierowanego (wektor); wskazuje wartość, kierunek i zwrot wektora siły • przedstawia siłę graficznie (rysuje wektor siły) • doświadczalnie wyznacza wartość siły za pomocą siłomierza albo wagi analogowej lub cyfrowej (mierzy wartość siły za pomocą siłomierza) • zapisuje wynik pomiaru siły wraz z jej jednostką oraz z uwzględnieniem informacji o niepewności • wyznacza i rysuje siłę wypadkową dla dwóch sił o jednakowych kierunkach • opisuje i rysuje siły, które się równoważą • określa cechy siły wypadkowej dwóch sił działających wzdłuż tej samej prostej 	<p>wzajemność oddziaływań</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje siły na podstawie ich wektorów • oblicza średnią siłę i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiaru lub danych • buduje prosty siłomierz i wyznacza przy jego użyciu wartość siły, korzystając z opisu doświadczenia • szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku pomiaru siły • wyznacza i rysuje siłę wypadkową dla kilku sił o jednakowych kierunkach; określa jej cechy • określa cechy siły wypadkowej kilku (więcej niż dwóch) sił działających wzdłuż tej samej prostej • rozwiązuje zadania bardziej złożone, ale typowe dotyczące treści rozdziału: <i>Pierwsze spotkanie z fizyką</i> • selekcjonuje informacje uzyskane z różnych źródeł, np. na lekcji, z podręcznika, z literatury popularnonaukowej, z internetu • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy tekstu: <i>Jak mierzono czas i jak mierzy się go</i> 	

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
	<p>i siły równoważącej inną siłę</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady sił wypadkowych i równoważących się z życia codziennego • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – badanie różnego rodzaju oddziaływań, – badanie cech sił, wyznaczenie średniej siły, – wyznaczenie siły wypadkowej i siły równoważącej za pomocą siłomierza, korzystając z opisów doświadczeń • opisuje przebieg przeprowadzonego doświadczenia (wyróżnia kluczowe kroki i sposób postępowania, wskazuje rolę użytych przyrządów, ilustruje wyniki) • wyodrębnia z tekstów i rysunków informacje kluczowe dla opisywanego problemu • rozwiązuje proste zadania dotyczące treści rozdziału: <i>Pierwsze spotkanie z fizyką</i> • wyznaczenie siły wypadkowej i siły równoważącej za pomocą siłomierza, korzystając z opisów doświadczeń • opisuje przebieg przeprowadzonego doświadczenia (wyróżnia kluczowe kroki i sposób postępowania, wskazuje 	<p><i>obecnie</i> lub innego</p>	

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
	<p>rolę użytych przyrządów, ilustruje wyniki)</p> <ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia z tekstów i rysunków informacje kluczowe dla opisywanego problemu rozwiązuje proste zadania dotyczące treści rozdziału: <i>Pierwsze spotkanie z fizyką</i> 		
II. WŁAŚCIWOŚCI I BUDOWA MATERII			
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zjawisk świadczące o cząsteczkowej budowie materii posługuje się pojęciem napięcia powierzchniowego podaje przykłady występowania napięcia powierzchniowego wody określa wpływ detergentu na napięcie powierzchniowe wody wymienia czynniki zmniejszające napięcie powierzchniowe wody i wskazuje sposoby ich wykorzystywania w codziennym życiu człowieka rozdziela trzy stany skupienia substancji; podaje przykłady ciał stałych, cieczy, gazów rozdziela substancje kruche, sprężyste i plastyczne; podaje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje podstawowe założenia cząsteczkowej teorii budowy materii ^Rpodaje przykłady zjawiska dyfuzji w przyrodzie i w życiu codziennym posługuje się pojęciem oddziaływań międzycząsteczkowych; odróżnia siły spójności od sił przylegania, rozpoznaje i opisuje te siły wskazuje w otaczającej rzeczywistości przykłady zjawisk opisywanych za pomocą oddziaływań międzycząsteczkowych (siły spójności i przylegania) wyjaśnia napięcie powierzchniowe jako skutek działania siły spójności doświadczalnie demonstruje zjawisko napięcia powierzchniowego, korzystając z opisu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciem hipotezy wyjaśnia zjawisko zmiany objętości cieczy w wyniku mieszania się, opierając się na doświadczeniu modelowym ^Rwyjaśnia, na czym polega zjawisko dyfuzji i od czego zależy jego szybkość ^Rwymienia rodzaje menisków; opisuje występowanie menisku jako skutek oddziaływań międzycząsteczkowych ^Rna podstawie widocznego menisku danej cieczy w cienkiej rurce określa, czy większe są siły przylegania czy siły spójności wyjaśnia, że podział na ciała sprężyste, plastyczne i kruche jest 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> uzasadnia kształt spadającej kropli wody projektuje i przeprowadza doświadczenia (inne niż opisane w podręczniku) wykazujące cząsteczkową budowę materii projektuje i wykonuje doświadczenie potwierdzające istnienie napięcia powierzchniowego wody projektuje i wykonuje doświadczenia wykazujące właściwości ciał stałych, cieczy i gazów projektuje doświadczenia związane z wyznaczeniem gęstości cieczy oraz ciał stałych o regularnych i nieregularnych

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>przykłady ciał plastycznych, sprężystych, kruchych</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem masy oraz jej jednostkami, podaje jej jednostkę w układzie SI • rozróżnia pojęcia: masa, ciężar ciała • posługuje się pojęciem siły ciężkości, podaje wzór na ciężar • określa pojęcie gęstości; podaje związek gęstości z masą i objętością oraz jednostkę gęstości w układzie SI • posługuje się tabelami wielkości fizycznych w celu odszukania gęstości substancji; porównuje gęstości substancji • wyodrębnia z tekstów, tabel i rysunków informacje kluczowe • mierzy: długość, masę, objętość cieczy; wyznacza objętość dowolnego ciała za pomocą cylindra miarowego • przeprowadza doświadczenie (badanie zależności wskazania siłomierza od masy obciążników), korzystając z jego opisu; opisuje wyniki i formułuje wnioski • opisuje przebieg przeprowadzonych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • ilustruje istnienie sił spójności i w tym kontekście opisuje zjawisko napięcia powierzchniowego (na wybranym przykładzie) • ilustruje działanie sił spójności na przykładzie mechanizmu tworzenia się kropli; tłumaczy formowanie się kropli w kontekście istnienia sił spójności • charakteryzuje ciała sprężyste, plastyczne i kruche; posługuje się pojęciem siły sprężystości • opisuje budowę mikroskopową ciał stałych, cieczy i gazów (strukturę mikroskopową substancji w różnych jej fazach) • określa i porównuje właściwości ciał stałych, cieczy i gazów • analizuje różnice gęstości (ułożenia cząsteczek) substancji w różnych stanach skupienia wynikające z budowy mikroskopowej ciał stałych, cieczy i gazów • stosuje do obliczeń związek między siłą ciężkości, masą i przyspieszeniem grawitacyjnym • oblicza i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących 	<p>podziałem nieostrym; posługuje się pojęciem twardości minerałów</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje różnice w budowie mikroskopowej ciał stałych, cieczy i gazów; posługuje się pojęciem powierzchni swobodnej • analizuje różnice gęstości substancji w różnych stanach skupienia wynikające z budowy mikroskopowej ciał stałych, cieczy i gazów (analizuje zmiany gęstości przy zmianie stanu skupienia, zwłaszcza w przypadku przejścia z cieczy w gaz, i wiąże to ze zmianami w strukturze mikroskopowej) • wyznacza masę ciała za pomocą wagi laboratoryjnej; szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – badanie wpływu detergentu na napięcie powierzchniowe, – badanie, od czego zależy kształt kropli, korzystając z opisów doświadczeń i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; formułuje wnioski • planuje doświadczenia związane z wyznaczeniem gęstości cieczy oraz ciał stałych o regularnych 	<p>kształtach</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje nietypowe (złożone) zadania, (lub problemy) dotyczące treści rozdziału: <i>Właściwości i budowa materii</i> (z zastosowaniem związku między siłą ciężkości, masą i przyspieszeniem grawitacyjnym (wzoru na ciężar) oraz związku gęstości z masą i objętością) • realizuje projekt: <i>Woda – białe bogactwo</i> (lub inny związany z treściami rozdziału: <i>Właściwości i budowa materii</i>)

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
	<p>wynikającej z dokładności danych</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem gęstości oraz jej jednostkami • stosuje do obliczeń związek gęstości z masą i objętością • wyjaśnia, dlaczego ciała zbudowane z różnych substancji mają różną gęstość • przelicza wielokrotności i podwielokrotności (mikro-, mili-, centy-, dm-, kilo-, mega-); przelicza jednostki: masy, ciężaru, gęstości • rozpoznaje zależność rosnącą bądź malejącą na podstawie danych (wyników doświadczenia); rozpoznaje proporcjonalność prostą oraz posługuje się proporcjonalnością prostą • wyodrębnia z tekstów lub rysunków informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska bądź problemu • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – wykazanie cząsteczkowej budowy materii, – badanie właściwości ciał stałych, cieczy i gazów, – wykazanie istnienia oddziaływań międzycząsteczkowych, – wyznaczanie gęstości substancji, z jakiej wykonany jest przedmiot o kształcie regularnym za pomocą 	<p>i nieregularnych kształtach</p> <ul style="list-style-type: none"> • szacuje wyniki pomiarów; ocenia wyniki doświadczeń, porównując wyznaczone gęstości z odpowiednimi wartościami tabelarycznymi • rozwiązuje zadania (lub problemy) bardziej złożone, ale typowe, dotyczące treści rozdziału: <i>Właściwości i budowa materii</i> (z zastosowaniem związku między siłą ciężkości, masą i przyspieszeniem grawitacyjnym (wzoru na ciężar) oraz ze związku gęstości z masą i objętością) 	

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
	<p>wagi i przymiaru lub o nieregularnym kształcie za pomocą wagi, cieczy i cylindra miarowego oraz wyznaczanie gęstości cieczy za pomocą wagi i cylindra miarowego, korzystając z opisów doświadczeń i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; przedstawia wyniki i formułuje wnioski</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg doświadczenia; wyróżnia kluczowe kroki i sposób postępowania oraz wskazuje rolę użytych przyrządów • posługuje się pojęciem niepewności pomiarowej; zapisuje wynik pomiaru wraz z jego jednostką oraz z uwzględnieniem informacji o niepewności • rozwiązuje typowe zadania lub problemy dotyczące treści rozdziału: <i>Właściwości i budowa materii</i> (stosuje związek między siłą ciężkości, masą i przyspieszeniem grawitacyjnym oraz korzysta ze związku gęstości z masą i objętością) 		
III. HYDROSTATYKA I AEROSTATYKA			
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i nazywa siły ciężkości i nacisku, podaje ich przykłady 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem parcia (nacisku) • posługuje się pojęciem ciśnienia wraz 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy przyrządów służących do pomiaru ciśnienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, kiedy ciało tonie, kiedy pływa częściowo zanurzone w cieczy i kiedy

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>w różnych sytuacjach praktycznych (w otaczającej rzeczywistości); wskazuje przykłady z życia codziennego obrazujące działanie siły nacisku</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia parcie i ciśnienie • formułuje prawo Pascala, podaje przykłady jego zastosowania • wskazuje przykłady występowania siły wyporu w otaczającej rzeczywistości i życiu codziennym • wymienia cechy siły wyporu, ilustruje graficznie siłę wyporu • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – badanie zależności ciśnienia od pola powierzchni, – badanie zależności ciśnienia hydrostatycznego od wysokości słupa cieczy, – badanie przenoszenia w cieczy działającej na nią siły zewnętrznej, – badanie warunków pływania ciał, korzystając z opisów doświadczeń i przestrzegając zasad bezpieczeństwa, formułuje wnioski • przelicza wielokrotności i podwielokrotności (mili-, centy-, kilo-, mega-) • wyodrębnia z tekstów i rysunków 	<p>z jego jednostką w układzie SI</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem ciśnienia w cieczech i gazach wraz z jego jednostką; posługuje się pojęciem ciśnienia hydrostatycznego i atmosferycznego • doświadczalnie demonstruje: <ul style="list-style-type: none"> – zależność ciśnienia hydrostatycznego od wysokości słupa cieczy, – istnienie ciśnienia atmosferycznego, – prawo Pascala, – prawo Archimedesesa (na tej podstawie analizuje pływanie ciał) • posługuje się prawem Pascala, zgodnie z którym zwiększenie ciśnienia zewnętrznego powoduje jednakowy przyrost ciśnienia w całej objętości cieczy lub gazu • wskazuje w otaczającej rzeczywistości przykłady zjawisk opisywanych za pomocą praw i zależności dotyczących ciśnienia hydrostatycznego i atmosferycznego • przelicza wielokrotności i podwielokrotności (centy-, hekto-, kilo-, mega-); przelicza jednostki ciśnienia • stosuje do obliczeń: <ul style="list-style-type: none"> – związek między parciem a ciśnieniem, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zależność ciśnienia atmosferycznego od wysokości nad poziomem morza • opisuje znaczenie ciśnienia hydrostatycznego i ciśnienia atmosferycznego w przyrodzie i w życiu codziennym • opisuje paradoks hydrostatyczny • opisuje doświadczenie Torricellego • opisuje zastosowanie prawa Pascala w prasie hydraulicznej i hamulcach hydraulicznych • wyznacza gęstość cieczy, korzystając z prawa Archimedesesa • rysuje siły działające na ciało, które pływa w cieczy, tkwi w niej zanurzone lub tonie; wyznacza, rysuje i opisuje siłę wypadkową • wyjaśnia, kiedy ciało tonie, kiedy pływa częściowo zanurzone w cieczy i kiedy pływa całkowicie w niej zanurzone na podstawie prawa Archimedesesa, posługując się pojęciami siły ciężkości i gęstości • planuje i przeprowadza doświadczenie w celu zbadania zależności ciśnienia od siły nacisku i pola powierzchni; opisuje jego przebieg i formułuje wnioski 	<p>pływa całkowicie w niej zanurzone, korzystając z wzorów na siły wyporu i ciężkości oraz gęstość</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje złożone, nietypowe zadania (problemy) dotyczące treści rozdziału: <i>Hydrostatyka i aerostatyka</i> (z wykorzystaniem: zależności między ciśnieniem, parciem i polem powierzchni, związku między ciśnieniem hydrostatycznym a wysokością słupa cieczy i jej gęstością, prawa Pascala, prawa Archimedesesa, warunków pływania ciał) • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących wykorzystywania prawa Pascala w otaczającej rzeczywistości i w życiu codziennym

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
informacje kluczowe	<p>– związek między ciśnieniem hydrostatycznym a wysokością słupa cieczy i jej gęstością;</p> <p>przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z danych</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje siły działające na ciała zanurzone w cieczach lub gazach, posługując się pojęciem siły wyporu i prawem Archimedesesa • oblicza wartość siły wyporu dla ciał zanurzonych w cieczy lub gazie • podaje warunki pływania ciał: kiedy ciało tonie, kiedy pływa częściowo zanurzone w cieczy i kiedy pływa całkowicie zanurzone w cieczy • opisuje praktyczne zastosowanie prawa Archimedesesa i warunków pływania ciał; wskazuje przykłady wykorzystywania w otaczającej rzeczywistości • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących pływania ciał • wyodrębnia z tekstów lub rysunków informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska bądź problemu • przeprowadza doświadczenia: 	<ul style="list-style-type: none"> • projektuje i przeprowadza doświadczenie potwierdzające słuszność prawa Pascala dla cieczy lub gazów, opisuje jego przebieg oraz analizuje i ocenia wynik; formułuje komunikat o swoim doświadczeniu • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe z wykorzystaniem warunków pływania ciał; przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności danych • rozwiązuje zadania (lub problemy) bardziej złożone, ale typowe dotyczące treści rozdziału: <i>Hydrostatyka i aerostatyka</i> (z wykorzystaniem: zależności między ciśnieniem, parciem i polem powierzchni, prawa Pascala, prawa Archimedesesa) • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących ciśnienia hydrostatycznego i atmosferycznego oraz prawa Archimedesesa, a w szczególności 	

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
	<ul style="list-style-type: none"> – wyznaczenie siły wyporu, – badanie, od czego zależy wartość siły wyporu i wykazanie, że jest ona równa ciężarowi wypartej cieczy, korzystając z opisów doświadczeń i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; zapisuje wynik pomiaru wraz z jego jednostką oraz z uwzględnieniem informacji o niepewności; wyciąga wnioski i formułuje prawo Archimedesesa • rozwiązuje proste (typowe) zadania lub problemy dotyczące treści rozdziału: - <i>Hydrostatyka i aerostatyka</i> (z wykorzystaniem: zależności między ciśnieniem, parciem i polem powierzchni, związku między ciśnieniem hydrostatycznym a wysokością słupa cieczy i jej gęstością, prawa Pascala, prawa Archimedesesa, warunków pływania ciał) 	informacjami pochodzącymi z analizy tekstu: <i>Podciśnienie, nadciśnienie i próżnia</i>	
IV. KINEMATYKA			
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady ciał będących w ruchu w otaczającej rzeczywistości • wyróżnia pojęcia toru i drogi i wykorzystuje je do opisu ruchu; podaje jednostkę drogi w układzie SI; przelicza jednostki drogi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega względność ruchu; podaje przykłady układów odniesienia • opisuje i wskazuje przykłady względności ruchu • oblicza wartość prędkości i przelicza jej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia układy odniesienia: jedno-, dwu- i trójwymiarowy • planuje i przeprowadza doświadczenie w celu wyznaczenia prędkości z pomiaru czasu i drogi z użyciem przyrządów analogowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • planuje i demonstruje doświadczenie związane z badaniem ruchu z użyciem przyrządów analogowych lub cyfrowych, programu do analizy materiałów wideo; opisuje

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<ul style="list-style-type: none"> odróżnia ruch prostoliniowy od ruchu krzywoliniowego; podaje przykłady ruchów: prostoliniowego i krzywoliniowego nazywa ruchem jednostajnym ruch, w którym droga przebyta w jednostkowych przedziałach czasu jest stała; podaje przykłady ruchu jednostajnego w otaczającej rzeczywistości posługuje się pojęciem prędkości do opisu ruchu prostoliniowego; opisuje ruch jednostajny prostoliniowy; podaje jednostkę prędkości w układzie SI odczytuje prędkość i przebytą odległość z wykresów zależności drogi i prędkości od czasu odróżnia ruch niejednostajny (zmienny) od ruchu jednostajnego; podaje przykłady ruchu niejednostajnego w otaczającej rzeczywistości rozdziela pojęcia: prędkość chwilowa i prędkość średnia posługuje się pojęciem przyspieszenia do opisu ruchu prostoliniowego jednostajnie przyspieszonego i jednostajnie 	<p>jednostki; oblicza i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiaru lub danych</p> <ul style="list-style-type: none"> wyznacza wartość prędkości i drogę z wykresów zależności prędkości i drogi od czasu dla ruchu prostoliniowego odcinkami jednostajnego oraz rysuje te wykresy na podstawie podanych informacji rozpoznaje na podstawie danych liczbowych lub na podstawie wykresu, że w ruchu jednostajnym prostoliniowym droga jest wprost proporcjonalna do czasu oraz posługuje się proporcjonalnością prostą nazywa ruchem jednostajnie przyspieszonym ruch, w którym wartość prędkości rośnie jednostkowych przedziałach czasu o tę samą wartość, a ruchem jednostajnie opóźnionym – ruch, w którym wartość prędkości maleje w jednostkowych przedziałach czasu o tę samą wartość oblicza wartość przyspieszenia wraz z jednostką; przelicza jednostki przyspieszenia wyznacza zmianę prędkości dla ruchu 	<p>lub cyfrowych bądź programu do analizy materiałów wideo; szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku; zapisuje wyniki pomiarów wraz z ich jednostkami oraz z uwzględnieniem informacji o niepewności; opisuje przebieg doświadczenia i ocenia jego wyniki</p> <ul style="list-style-type: none"> sporządza wykresy zależności prędkości i drogi od czasu dla ruchu prostoliniowego odcinkami jednostajnego na podstawie podanych informacji (oznacza wielkości i skale na osiach; zaznacza punkty i rysuje wykres; uwzględnia niepewności pomiarowe) wyznacza przyspieszenie z wykresów zależności prędkości od czasu dla ruchu prostoliniowego jednostajnie zmiennego (przyspieszonego lub opóźnionego) opisuje zależność drogi od czasu w ruchu jednostajnie przyspieszonym, gdy prędkość początkowa jest równa zero; stosuje tę zależność do obliczeń analizuje ruch ciała na podstawie filmu 	<p>przebieg doświadczenia, analizuje i ocenia wyniki</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje wykres zależności prędkości od czasu dla ruchu prostoliniowego jednostajnie przyspieszonego z prędkością początkową i na tej podstawie wyprowadza wzór na obliczanie drogi w tym ruchu rozwiązuje nietypowe, złożone zadania (problemy) dotyczące treści rozdziału: <i>Kinematyka</i> (z wykorzystaniem wzorów: $s = \frac{at^2}{2}$ i $a = \frac{\Delta v}{\Delta t}$ oraz związane z analizą wykresów zależności drogi i prędkości od czasu dla ruchów prostoliniowych: jednostajnego i jednostajnie zmiennego) posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących ruchu (np. urządzeń do pomiaru przyspieszenia) realizuje projekt: <i>Prędkość wokół nas</i> (lub inny związany z treściami rozdziału <i>Kinematyka</i>)

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>opóźnionego; podaje jednostkę przyspieszenia w układzie SI</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje przyspieszenie i prędkość z wykresów zależności przyspieszenia i prędkości od czasu dla ruchu prostoliniowego jednostajnie przyspieszonego; rozpoznaje proporcjonalność prostą • rozpoznaje zależność rosnącą na podstawie danych z tabeli lub na podstawie wykresu zależności drogi od czasu w ruchu jednostajnie przyspieszonym • identyfikuje rodzaj ruchu na podstawie wykresów zależności drogi, prędkości i przyspieszenia od czasu; rozpoznaje proporcjonalność prostą • odczytuje dane z wykresów zależności drogi, prędkości i przyspieszenia od czasu dla ruchów prostoliniowych: jednostajnego i jednostajnie przyspieszonego • przelicza wielokrotności i podwielokrotności (mili-, centy-, kilo-, mega-) oraz jednostki czasu (sekunda, minuta, godzina) • wyodrębnia z tekstów i rysunków informacje kluczowe 	<p>prostoliniowego jednostajnie zmiennego (przyspieszonego lub opóźnionego); oblicza prędkość końcową w ruchu jednostajnie przyspieszonym</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje do obliczeń związek przyspieszenia ze zmianą prędkości i czasem, w którym ta zmiana nastąpiła ($\Delta v = a \cdot \Delta t$); wyznacza prędkość końcową • analizuje wykresy zależności drogi i prędkości od czasu dla ruchu prostoliniowego jednostajnego; porównuje ruchy na podstawie nachylenia wykresu zależności drogi od czasu do osi czasu • analizuje wykresy zależności prędkości i przyspieszenia od czasu dla ruchu prostoliniowego jednostajnie przyspieszonego; porównuje ruchy na podstawie nachylenia wykresu prędkości do osi czasu • analizuje wykres zależności prędkości od czasu dla ruchu prostoliniowego jednostajnie opóźnionego; oblicza prędkość końcową w tym ruchu • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – wyznaczanie prędkości ruchu pęcherzyka powietrza w zamkniętej 	<ul style="list-style-type: none"> • ^Rpostępuje się wzorem: $s = \frac{at^2}{2}$, ^Rwyznacza przyspieszenie ciała na podstawie wzoru $a = \frac{2s}{t^2}$ • wyjaśnia, że w ruchu jednostajnie przyspieszonym bez prędkości początkowej odcinki drogi pokonywane w kolejnych sekundach mają się do siebie jak kolejne liczby nieparzyste • rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem wzorów $s = \frac{at^2}{2}$ i $a = \frac{\Delta v}{\Delta t}$ • analizuje wykresy zależności ^Rdrogi od czasu dla ruchu prostoliniowego jednostajnie przyspieszonego bez prędkości początkowej; porównuje ruchy na podstawie nachylenia wykresu zależności drogi od czasu do osi czasu • wyjaśnia, że droga w dowolnym ruchu jest liczbowo równa polu pod wykresem zależności prędkości od czasu • sporządza wykresy zależności prędkości i przyspieszenia od czasu dla ruchu prostoliniowego 	

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
	<p> rurce wypełnionej wodą, – badanie ruchu staczającej się kulki, korzystając z opisów doświadczeń i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; zapisuje wyniki pomiarów i obliczeń w tabeli zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiarów; formułuje wnioski</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje proste (typowe) zadania lub problemy związane z treścią rozdziału: <i>Kinematyka</i> (dotyczące względności ruchu oraz z wykorzystaniem: zależności między drogą, prędkością i czasem w ruchu jednostajnym prostoliniowym, związku przyspieszenia ze zmianą prędkości i czasem, zależności prędkości i drogi od czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnie przyspieszonym) 	<p> jednostajnie przyspieszonego</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje typowe zadania związane z analizą wykresów zależności drogi i prędkości od czasu dla ruchów prostoliniowych: jednostajnego i jednostajnie zmiennego rozwiązuje bardziej złożone zadania (lub problemy) dotyczące treści rozdziału: <i>Kinematyka</i> (z wykorzystaniem: zależności między drogą, prędkością i czasem w ruchu jednostajnym prostoliniowym, związku przyspieszenia ze zmianą prędkości i czasem, zależności prędkości i drogi od czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnie zmiennym) 	
V. DYNAMIKA			
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się symbolem siły; stosuje pojęcie siły jako działania skierowanego (wektor); wskazuje wartość, kierunek i zwrot wektora siły 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyznacza i rysuje siłę wypadkową sił o jednakowych kierunkach wyjaśnia, na czym polega bezwładność ciał; wskazuje przykłady bezwładności w otaczającej rzeczywistości 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ^Rwyznacza i rysuje siłę wypadkową sił o różnych kierunkach ^Rpodaje wzór na obliczanie siły tarcia analizuje opór powietrza podczas ruchu spadochroniarza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje nietypowe złożone zadania, (problemy) dotyczące treści rozdziału: <i>Dynamika</i> (stosując do obliczeń związek między siłą i masą

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie siły wypadkowej; opisuje i rysuje siły, które się równoważą • rozpoznaje i nazywa siły oporów ruchu; podaje ich przykłady w otaczającej rzeczywistości • podaje treść pierwszej zasady dynamiki Newtona • podaje treść drugiej zasady dynamiki Newtona; definiuje jednostkę siły w układzie SI (1 N) i posługuje się jednostką siły • rozpoznaje i nazywa siły działające na spadające ciała (siły ciężkości i oporów ruchu) • podaje treść trzeciej zasady dynamiki Newtona • posługuje się pojęciem sił oporów ruchu; podaje ich przykłady w różnych sytuacjach praktycznych i opisuje wpływ na poruszające się ciała • rozróżnia tarcie statyczne i kinetyczne • rozpoznaje zależność rosnącą bądź malejącą oraz proporcjonalność prostą na podstawie danych z tabeli; posługuje się proporcjonalnością 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem masy jako miary bezwładności ciał • analizuje zachowanie się ciał na podstawie pierwszej zasady dynamiki • analizuje zachowanie się ciał na podstawie drugiej zasady dynamiki • opisuje spadek swobodny jako przykład ruchu jednostajnie przyspieszonego • porównuje czas spadania swobodnego i rzeczywistego różnych ciał z danej wysokości • opisuje wzajemne oddziaływanie ciał, posługując się trzecią zasadą dynamiki • opisuje zjawisko odrzutu i wskazuje jego przykłady w otaczającej rzeczywistości • analizuje i wyjaśnia wyniki przeprowadzonego doświadczenia; podaje przyczynę działania siły tarcia i wyjaśnia, od czego zależy jej wartość • stosuje pojęcie siły tarcia jako działania skierowanego (wektor); wskazuje wartość, kierunek i zwrot siły tarcia • opisuje i rysuje siły działające na ciało wprawiane w ruch (lub poruszające się) oraz wyznacza i rysuje siłę wypadkową • opisuje znaczenie tarcia w życiu 	<ul style="list-style-type: none"> • planuje i przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – w celu zilustrowania I zasady dynamiki, – w celu zilustrowania II zasady dynamiki, – w celu zilustrowania III zasady dynamiki; • opisuje ich przebieg, formułuje wnioski • analizuje wyniki przeprowadzonych doświadczeń (oblicza przyspieszenia ze wzoru na drogę w ruchu jednostajnie przyspieszonym i zapisuje wyniki zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiaru; wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla przebiegu doświadczeń) • rozwiązuje bardziej złożone zadania (lub problemy) dotyczące treści rozdziału: <i>Dynamika</i> (z wykorzystaniem: pierwszej zasady dynamiki Newtona, związku między siłą i masą a przyspieszeniem i związku przyspieszenia ze zmianą prędkości i czasem, w którym ta 	<p>a przyspieszeniem oraz związek: $\Delta v = a \cdot \Delta t$)</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących przykładów wykorzystania zasady odrzutu w przyrodzie i technice

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>prostą</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – badanie spadania ciał, – badanie wzajemnego oddziaływania ciał – badanie, od czego zależy tarcie, korzystając z opisów doświadczeń, przestrzegając zasad bezpieczeństwa; zapisuje wyniki i formułuje wnioski • przelicza wielokrotności i podwielokrotności (mili-, centy-, kilo-, mega-) • wyodrębnia z tekstów i rysunków informacje kluczowe 	<p>codziennym; wyjaśnia na przykładach, kiedy tarcie i inne opory ruchu są pożyteczne, a kiedy niepożądane oraz wymienia sposoby zmniejszania lub zwiększania oporów ruchu (tarcia)</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje do obliczeń: <ul style="list-style-type: none"> – związek między siłą i masą a przyspieszeniem, – związek między siłą ciężkości, masą i przyspieszeniem grawitacyjnym; oblicza i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z danych • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – badanie bezwładności ciał, – badanie ruchu ciała pod wpływem działania sił, które się nie równoważą, – demonstracja zjawiska odrzutu, korzystając z opisów doświadczeń i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; zapisuje wyniki pomiarów wraz z ich jednostkami oraz z uwzględnieniem informacji o niepewności, analizuje je i formułuje wnioski • rozwiązuje proste (typowe) zadania lub problemy dotyczące treści rozdziału: <i>Dynamika</i> (z wykorzystaniem: pierwszej 	<p>zmiana nastąpiła () oraz dotyczące: swobodnego spadania ciał, wzajemnego oddziaływania ciał, występowania oporów ruchu)</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących: bezwładności ciał, spadania ciał, występowania oporów ruchu, a w szczególności tekstu: <i>Czy opór powietrza zawsze przeszkadza sportowcom</i> 	

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
	zasady dynamiki Newtona, związku między siłą i masą a przyspieszeniem oraz zadania dotyczące swobodnego spadania ciał, wzajemnego oddziaływania ciał i występowania oporów ruchu		
VI. PRACA, MOC, ENERGIA			
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem energii, podaje przykłady różnych jej form • odróżnia pracę w sensie fizycznym od pracy w języku potocznym; wskazuje przykłady wykonania pracy mechanicznej w otaczającej rzeczywistości • podaje wzór na obliczanie pracy, gdy kierunek działającej na ciało siły jest zgodny z kierunkiem jego ruchu • rozróżnia pojęcia: praca i moc; odróżnia moc w sensie fizycznym od mocy w języku potocznym; wskazuje odpowiednie przykłady w otaczającej rzeczywistości • podaje i opisuje wzór na obliczanie mocy (iloraz pracy i czasu, w którym praca została wykonana) • rozróżnia pojęcia: praca i energia; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem pracy mechanicznej wraz z jej jednostką w układzie SI; wyjaśnia, kiedy została wykonana praca 1 J • posługuje się pojęciem oporów ruchu • posługuje się pojęciem mocy wraz z jej jednostką w układzie SI; wyjaśnia, kiedy urządzenie ma moc 1 W; porównuje moce różnych urządzeń • wyjaśnia, kiedy ciało ma energię potencjalną grawitacji, a kiedy ma energię potencjalną sprężystości; opisuje wykonaną pracę jako zmianę energii • opisuje przemiany energii ciała podniesionego na pewną wysokość, a następnie upuszczonego • wykorzystuje zasadę zachowania energii do opisu zjawisk 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia kiedy, mimo działającej na ciało siły, praca jest równa zero; wskazuje odpowiednie przykłady w otaczającej rzeczywistości • ^Rwyjaśnia sposób obliczania pracy, gdy kierunek działającej na ciało siły nie jest zgodny z kierunkiem jego ruchu • ^Rwyjaśnia, co to jest koń mechaniczny (1 KM) • podaje, opisuje i stosuje wzór na obliczanie mocy chwilowej ($P = F \cdot v$) • wyznacza zmianę energii potencjalnej grawitacji ciała podczas zmiany jego wysokości (wyprowadza wzór) • wyjaśnia, jaki układ nazywa się układem izolowanym; podaje zasadę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ^Rwykazuje, że praca wykonana podczas zmiany prędkości ciała jest równa zmianie jego energii kinetycznej (wyprowadza wzór) • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe: <ul style="list-style-type: none"> – dotyczące energii i pracy (wykorzystuje ^Rgeometryczną interpretację pracy) oraz mocy; – z wykorzystaniem zasady zachowania energii mechanicznej oraz wzorów na energię potencjalną grawitacji i energię kinetyczną; szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku i na tej podstawie ocenia wyniki obliczeń • rozwiązuje nietypowe zadania (problemy) dotyczące treści

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>wyjaśnia co rozumiemy przez pojęcie energii oraz kiedy ciało zyskuje energię, a kiedy ją traci; wskazuje odpowiednie przykłady w otaczającej rzeczywistości</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem energii potencjalnej grawitacji (ciężkości) i potencjalnej sprężystości wraz z ich jednostką w układzie SI • posługuje się pojęciami siły ciężkości i siły sprężystości • posługuje się pojęciem energii kinetycznej; wskazuje przykłady ciał posiadających energię kinetyczną w otaczającej rzeczywistości • wymienia rodzaje energii mechanicznej; • wskazuje przykłady przemian energii mechanicznej w otaczającej rzeczywistości • posługuje się pojęciem energii mechanicznej jako sumy energii kinetycznej i potencjalnej; podaje zasadę zachowania energii mechanicznej • doświadczalnie bada, od czego zależy energia potencjalna ciężkości, korzystając z opisu doświadczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje i opisuje zależność przyrostu energii potencjalnej grawitacji ciała od jego masy i wysokości, na jaką ciało zostało podniesione ($\Delta E = m \cdot g \cdot h$) • opisuje i wykorzystuje zależność energii kinetycznej ciała od jego masy i prędkości; podaje wzór na energię kinetyczną i stosuje go do obliczeń • opisuje związek pracy wykonanej podczas zmiany prędkości ciała ze zmianą energii kinetycznej ciała (opisuje wykonaną pracę jako zmianę energii); wyznacza zmianę energii kinetycznej • wykorzystuje zasadę zachowania energii • do opisu zjawisk oraz wskazuje ich przykłady w otaczającej rzeczywistości • stosuje do obliczeń: <ul style="list-style-type: none"> – związek pracy z siłą i drogą, na jakiej została wykonana, – związek mocy z pracą i czasem, w którym została wykonana, – związek wykonanej pracy ze zmianą energii oraz wzory na energię potencjalną grawitacji i energię kinetyczną, – zasadę zachowania energii 	<p>zachowania energii</p> <ul style="list-style-type: none"> • planuje i przeprowadza doświadczenia związane z badaniem, od czego zależy energia potencjalna sprężystości i energia kinetyczna; opisuje ich przebieg i wyniki, formułuje wnioski • rozwiązuje zadania (lub problemy) bardziej złożone (w tym umiarkowanie trudne zadania obliczeniowe) dotyczące treści rozdziału: <i>Praca, moc, energia</i> (z wykorzystaniem: związku pracy z siłą i drogą, na jakiej została wykonana, związku mocy z pracą i czasem, w którym została wykonana, związku wykonanej pracy ze zmianą energii, zasady zachowania energii mechanicznej oraz wzorów na energię potencjalną grawitacji i energię kinetyczną) • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących: energii i pracy, mocy różnych urządzeń, energii potencjalnej i kinetycznej oraz zasady zachowania energii mechanicznej 	<p>rozdziału: <i>Praca, moc, energia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • realizuje projekt: <i>Statek parowy</i> (lub inny związany z treściami rozdziału: <i>Praca, moc, energia</i>)

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; opisuje wyniki i formułuje wnioski</p> <ul style="list-style-type: none"> • przelicza wielokrotności i podwielokrotności oraz jednostki czasu • wyodrębnia z prostych tekstów i rysunków informacje kluczowe 	<p>mechanicznej,</p> <p>– związek między siłą ciężkości, masą i przyspieszeniem grawitacyjnym; wykonuje obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z danych</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje proste (typowe) zadania lub problemy dotyczące treści rozdziału: <i>Praca, moc, energia</i> (z wykorzystaniem: związku pracy z siłą i drogą, na jakiej została wykonana, związku mocy z pracą i czasem, w którym została wykonana, związku wykonanej pracy ze zmianą energii, wzorów na energię potencjalną grawitacji i energię kinetyczną oraz zasady zachowania energii mechanicznej) • wyodrębnia z tekstów, tabel i rysunków informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska bądź problemu 		
VII. TERMODYNAMIKA			
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem energii kinetycznej; opisuje wykonaną pracę jako zmianę energii • posługuje się pojęciem temperatury 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonuje doświadczenie modelowe (ilustracja zmiany zachowania się cząsteczek ciała stałego w wyniku wykonania nad nim pracy), korzystając 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia wyniki doświadczenia modelowego (ilustracja zmiany zachowania się cząsteczek ciała stałego w wyniku wykonania nad nim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projektuje i przeprowadza doświadczenie w celu wyznaczenia ciepła właściwego dowolnego ciała; opisuje je i ocenia

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady zmiany energii wewnętrznej spowodowanej wykonaniem pracy lub przepływem ciepła w otaczającej rzeczywistości • podaje warunek i kierunek przepływu ciepła; stwierdza, że ciała o równej temperaturze pozostają w stanie równowagi termicznej • rozróżnia materiały o różnym przewodnictwie; wskazuje przykłady w otaczającej rzeczywistości • wymienia sposoby przekazywania energii w postaci ciepła; wskazuje odpowiednie przykłady w otaczającej rzeczywistości • informuje o przekazywaniu ciepła przez promieniowanie; wykonuje i opisuje doświadczenie ilustrujące ten sposób przekazywania ciepła • posługuje się tabelami wielkości fizycznych w celu odszukania ciepła właściwego; porównuje wartości ciepła właściwego różnych substancji • rozróżnia i nazywa zmiany stanów skupienia: topnienie, krzepnięcie, parowanie, skraplanie, sublimację, resublimację oraz wskazuje przykłady tych zjawisk w otaczającej rzeczywistości 	<p>z jego opisu; opisuje wyniki doświadczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem energii wewnętrznej; określa jej związek z liczbą cząsteczek, z których zbudowane jest ciało; podaje jednostkę energii wewnętrznej w układzie SI • wykazuje, że energię układu (energję wewnętrzną) można zmienić, wykonując nad nim pracę • określa temperaturę ciała jako miarę średniej energii kinetycznej cząsteczek, z których ciało jest zbudowane • analizuje jakościowo związek między temperaturą a średnią energią kinetyczną (ruchu chaotycznego) cząsteczek • posługuje się skalami temperatur (Celsjusza, Kelvina, Fahrenheita); wskazuje jednostkę temperatury w układzie SI; podaje temperaturę zera bezwzględnego • przelicza temperaturę w skali Celsjusza na temperaturę w skali Kelvina i odwrotnie • posługuje się pojęciem przepływu ciepła jako przekazywaniem energii w postaci ciepła oraz jednostką ciepła w układzie SI 	<p>pracy)</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związek między energią kinetyczną cząsteczek i temperaturą • ^Ropisuje możliwość wykonania pracy kosztem energii wewnętrznej; podaje przykłady praktycznego wykorzystania tego procesu • wyjaśnia przepływ ciepła w zjawisku przewodnictwa cieplnego oraz rolę izolacji cieplnej • uzasadnia, odwołując się do wyników doświadczenia, że przyrost temperatury ciała jest wprost proporcjonalny do ilości pobranego przez ciało ciepła oraz, że ilość pobranego przez ciało ciepła do uzyskania danego przyrostu temperatury jest wprost proporcjonalna do masy ciała • wyprowadza wzór potrzebny do wyznaczenia ciepła właściwego wody z użyciem czajnika elektrycznego lub grzałki o znanej mocy • ^Rrysuje wykres zależności temperatury od czasu ogrzewania lub oziębiania odpowiednio dla zjawiska topnienia lub krzepnięcia na podstawie danych 	<ul style="list-style-type: none"> • ^Rsporządza i analizuje wykres zależności temperatury od czasu ogrzewania lub oziębiania dla zjawiska topnienia lub krzepnięcia na podstawie danych (opisuje osie układu współrzędnych, uwzględnia niepewności pomiarów) • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe związane ze zmianą energii wewnętrznej oraz z wykorzystaniem pojęcia ciepła właściwego; szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku i na tej podstawie ocenia wyniki obliczeń • rozwiązuje nietypowe zadania (problemy) dotyczące treści rozdziału: <i>Termodynamika</i>

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się tabelami wielkości fizycznych w celu odszukania temperatury topnienia i temperatury wrzenia oraz ^Rciepła topnienia i ^Rciepła parowania; porównuje te wartości dla różnych substancji • doświadczalnie demonstruje zjawisko topnienia • wyjaśnia, od czego zależy szybkość parowania • posługuje się pojęciem temperatury wrzenia • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – obserwacja zmian temperatury ciał w wyniku wykonania nad nimi pracy lub ogrzania, – badanie zjawiska przewodnictwa cieplnego, – obserwacja zjawiska konwekcji, – obserwacja zmian stanu skupienia wody, – obserwacja topnienia substancji, korzystając z opisów doświadczeń i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; zapisuje wyniki obserwacji i formułuje wnioski • rozwiązuje proste, nieobliczeniowe zadania dotyczące treści rozdziału: <i>Termodynamika – związane z energią</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje, że nie następuje przekazywanie energii w postaci ciepła (wymiana ciepła) między ciałami o tej samej temperaturze • wykazuje, że energię układu (energję wewnętrzną) można zmienić, wykonując nad nim pracę lub przekazując energię w postaci ciepła • analizuje jakościowo zmiany energii wewnętrznej spowodowane wykonaniem pracy i przepływem ciepła • podaje treść pierwszej zasady termodynamiki ($\Delta E = W + Q$) • doświadczalnie bada zjawisko przewodnictwa cieplnego i określa, który z badanych materiałów jest lepszym przewodnikiem ciepła (planuje, przeprowadza i opisuje doświadczenie) • opisuje zjawisko przewodnictwa cieplnego oraz rolę izolacji cieplnej • opisuje ruch cieczy i gazów w zjawisku konwekcji • stwierdza, że przyrost temperatury ciała jest wprost proporcjonalny do ilości pobranego przez ciało ciepła oraz, że ilość pobranego przez ciało ciepła do uzyskania danego przyrostu 	<ul style="list-style-type: none"> • ^Rposługuje się pojęciem ciepła topnienia wraz z jednostką w układzie SI; podaje wzór na ciepło topnienia • wyjaśnia, co dzieje się z energią pobieraną (lub oddawaną) przez mieszaninę substancji w stanie stałym i ciekłym (np. wody i lodu) podczas topnienia (lub krzepnięcia) w stałej temperaturze • ^Rposługuje się pojęciem ciepła parowania wraz z jednostką w układzie SI; podaje wzór na ciepło parowania • ^Rwyjaśnia zależność temperatury wrzenia od ciśnienia • przeprowadza doświadczenie ilustrujące wykonanie pracy przez rozprężający się gaz, korzystając z opisu doświadczenia i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; analizuje wyniki doświadczenia i formułuje wnioski • planuje i przeprowadza doświadczenie w celu wykazania, że do uzyskania jednakowego przyrostu temperatury różnych substancji o tej samej masie potrzebna jest inna ilość ciepła; 	

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>wewnętrzną i zmianami stanów skupienia ciał: topnieniem lub krzepnięciem, parowaniem (wrzeniem) lub skraplaniem</p> <ul style="list-style-type: none"> • przelicza wielokrotności i podwielokrotności oraz jednostki czasu • wyodrębnia z tekstów i rysunków informacje kluczowe 	<p>temperatury jest wprost proporcjonalna do masy ciała</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co określa ciepło właściwe; posługuje się pojęciem ciepła właściwego wraz z jego jednostką w układzie SI • podaje i opisuje wzór na obliczanie ciepła właściwego ($c = \frac{Q}{m \cdot \Delta T}$) • wyjaśnia, jak obliczyć ilość ciepła pobranego (oddanego) przez ciało podczas ogrzewania (oziębienia); podaje wzór ($Q = c \cdot m \cdot \Delta T$) • doświadczalnie wyznacza ciepło właściwe wody z użyciem czajnika elektrycznego lub grzałki o znanej mocy, termometru, cylindra miarowego lub wagi (zapisuje wyniki pomiarów wraz z ich jednostkami oraz z uwzględnieniem informacji o niepewności; oblicza i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiarów, ocenia wynik) • opisuje jakościowo zmiany stanów skupienia: topnienie, krzepnięcie, parowanie, skraplanie, sublimację, resublimację 	<p>opisuje przebieg doświadczenia i ocenia je</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje bardziej złożone zadania lub problemy (w tym umiarkowanie trudne zadania obliczeniowe) dotyczące treści rozdziału: <i>Termodynamika</i> (związane z energią wewnętrzną i temperaturą, zmianami stanu skupienia ciał, wykorzystaniem pojęcia ciepła właściwego i zależności $Q = c \cdot m \cdot \Delta T$ oraz wzorów na ^R ciepło topnienia i ^R ciepło parowania) • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących: <ul style="list-style-type: none"> – energii wewnętrznej i temperatury, – wykorzystania (w przyrodzie i w życiu codziennym) przewodnictwa cieplnego (przewodników i izolatorów ciepła), – zjawiska konwekcji (np. prądy konwekcyjne), – promieniowania słonecznego (np. kolektory słoneczne), – pojęcia ciepła właściwego (np. znaczenia dużej wartości ciepła 	

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zjawiska: topnienia i krzepnięcia, sublimacji i resublimacji, wrzenia i skraplania jako procesy, w których dostarczanie energii w postaci ciepła nie powoduje zmiany temperatury • wyznacza temperaturę: <ul style="list-style-type: none"> – topnienia wybranej substancji (mierzy czas i temperaturę, zapisuje wyniki pomiarów wraz z ich jednostkami i z uwzględnieniem informacji o niepewności), – wrzenia wybranej substancji, np. wody • porównuje topnienie kryształów i ciał bezpostaciowych • na schematycznym rysunku (wykresie) ilustruje zmiany temperatury w procesie topnienia dla ciał krystalicznych i bezpostaciowych • doświadczalnie demonstruje zjawiska wrzenia i skraplania • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – badanie, od czego zależy szybkość parowania, – obserwacja wrzenia, <p>korzystając z opisów doświadczeń i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; zapisuje wyniki i formułuje wnioski</p>	<p>właściwego wody i jego związku z klimatem),</p> <p>– zmian stanu skupienia ciał, a szczególności tekstu: <i>Dom pasywny, czyli jak zaoszczędzić na ogrzewaniu i klimatyzacji</i> (lub innego tekstu związanego z treściami rozdziału: <i>Termodynamika</i>)</p>	

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
	<ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje proste zadania (w tym obliczeniowe) lub problemy dotyczące treści rozdziału: <i>Termodynamika</i> (związane z energią wewnętrzną i temperaturą, przepływem ciepła oraz z wykorzystaniem: związków $\Delta E = W$ i $\Delta E = Q$, zależności $Q = c \cdot m \cdot \Delta T$ oraz wzorów na ^Rciepło topnienia i ^Rciepło parowania); wykonuje obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności danych wyodrębnia z tekstów, tabel i rysunków informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska bądź problemu 		

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia:

Osiągnięcia edukacyjne ucznia są sprawdzane:

1. ustnie (waga 0,2),
2. pisemnie (waga 0,5),
3. praktycznie, tzn. w trakcie wykonywania doświadczeń (waga 0,3).

Ocena klasyfikacyjna jest średnią ważoną ocen częściowych.

$$\text{Ocena} = \frac{\text{suma ocen ustne} \cdot 0,2 + \text{suma ocen pisemne} \cdot 0,5 + \text{suma ocen praktyczne} \cdot 0,3}{\text{liczba ocen ustne} \cdot 0,2 + \text{liczba ocen pisemne} \cdot 0,5 + \text{liczba ocen praktyczne} \cdot 0,3}$$

Na ocenę klasyfikacyjną mają wpływ również: aktywność na lekcji i zaangażowanie w naukę. Czynniki te w szczególności są brane pod uwagę, gdy ocena jest pośrednia, np. 4,5.

Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana oceny klasyfikacyjnej

Zgodne z zapisami w statucie szkoły.

Podwyższając przewidywaną ocenę klasyfikacyjną, uczeń powinien wykazać się umiejętnościami określonymi w wymaganiach na oczekiwaną ocenę w zakresie tych elementów oceny, z których jego osiągnięcia nie spełniały wymagań. Na przykład, jeśli słabą stroną ucznia były oceny „ustne”, sprawdzanie odbywa się ustnie.

Przedmiotowy system oceniania -Fizyka kl VIII**■ Szczegółowe wymagania na poszczególne stopnie (oceny)**

Symbolem^R oznaczono treści spoza podstawy programowej

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
I. ELEKTROSTATYKA			
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> informuje, czym zajmuje się elektrostatyka; wskazuje przykłady elektryzowania ciał w otaczającej rzeczywistości postępuje się pojęciem ładunku elektrycznego; rozróżnia dwa rodzaje ładunków elektrycznych (dodatnie i ujemne) wyjaśnia, z czego składa się atom; przedstawia model budowy atomu na schematycznym rysunku postępuje się pojęciami: przewodnika jako substancji, w której łatwo mogą się przemieszczać ładunki elektryczne, i izolatora jako substancji, w której ładunki elektryczne nie mogą się przemieszczać odróżnia przewodniki od izolatorów; wskazuje ich przykłady postępuje się pojęciem układu izolowanego; podaje zasadę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> doświadczalnie demonstruje zjawiska elektryzowania przez potarcie lub dotyk oraz wzajemne oddziaływanie ciał naelektryzowanych opisuje sposoby elektryzowania ciał przez potarcie i dotyk; informuje, że te zjawiska polegają na przemieszczaniu się elektronów; ilustruje to na przykładach opisuje jakościowo oddziaływanie ładunków jednoimiennych i różnoimiennych; podaje przykłady oddziaływań elektrostatycznych w otaczającej rzeczywistości i ich zastosowań (poznane na lekcji) postępuje się pojęciem ładunku elementarnego; podaje symbol ładunku elementarnego oraz wartość: $e \approx 1,6 \cdot 10^{-19} \text{ C}$ postępuje się pojęciem ładunku elektrycznego jako wielokrotności ładunku elementarnego; stosuje jednostkę ładunku (1 C) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje przykłady oddziaływań elektrostatycznych w otaczającej rzeczywistości i ich zastosowań (inne niż poznane na lekcji) opisuje budowę i zastosowanie maszyny elektrostatycznej porównuje oddziaływania elektrostatyczne i grawitacyjne wykazuje, że 1 C jest bardzo dużym ładunkiem elektrycznym (zawiera $6,24 \cdot 10^{18}$ ładunków elementarnych: $1 \text{ C} = 6,24 \cdot 10^{18}e$) ^Ranalizuje tzw. szereg tryboelektryczny rozwiązuje zadania z wykorzystaniem zależności, że każdy ładunek elektryczny jest wielokrotnością ładunku elementarnego; przelicza podwielokrotności, przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania, z zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ^Rpostępuje się pojęciem dipolu elektrycznego do wyjaśnienia skutków indukcji elektrostatycznej realizuje własny projekt dotyczący treści rozdziału <i>Elektrostatyka</i> rozwiązuje zadania złożone, nietypowe, dotyczące treści rozdziału <i>Elektrostatyka</i>

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>zachowania ładunku elektrycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia z tekstów i rysunków informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska lub problemu współpracuje w zespole podczas przeprowadzania obserwacji i doświadczeń, przestrzegając zasad bezpieczeństwa rozwiązuje proste (bardzo łatwe) zadania dotyczące treści rozdziału <i>Elektrostatyka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia na przykładach, kiedy ciało jest naładowane dodatnio, a kiedy jest naładowane ujemnie posługuje się pojęciem jonu; wyjaśnia, kiedy powstaje jon dodatni, a kiedy – jon ujemny doświadczalnie odróżnia przewodniki od izolatorów; wskazuje ich przykłady informuje, że dobre przewodniki elektryczności są również dobrymi przewodnikami ciepła; wymienia przykłady zastosowań przewodników i izolatorów w otaczającej rzeczywistości stosuje zasadę zachowania ładunku elektrycznego opisuje budowę oraz zasadę działania elektroskopu; posługuje się elektroskopem opisuje przemieszczanie się ładunków w przewodnikach pod wpływem oddziaływania ładunku zewnętrznego (indukcja elektrostatyczna) podaje przykłady skutków i wykorzystania indukcji elektrostatycznej przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> doświadczenie ilustrujące elektryzowanie ciał przez pocieranie oraz oddziaływanie ciał naelektryzowanych, doświadczenie wykazujące, że przewodnik można naelektryzować, elektryzowanie ciał przez zbliżenie ciała naelektryzowanego, korzystając z ich opisów i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; opisuje przebieg przeprowadzonego doświadczenia (wyróżnia kluczowe kroki i sposób postępowania, wyjaśnia rolę użytych przyrządów, przedstawia wyniki i formułuje wnioski na podstawie tych wyników) rozwiązuje proste zadania dotyczące treści 	<p>z danych</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciem elektronów swobodnych; wykazuje, że w metalach znajdują się elektrony swobodne, a w izolatorach elektrony są związane z atomami; na tej podstawie uzasadnia podział substancji na przewodniki i izolatory wyjaśnia wyniki obserwacji przeprowadzonych doświadczeń związanych z elektryzowaniem przewodników; uzasadnia na przykładach, że przewodnik można naelektryzować wtedy, gdy odizoluje się go od ziemi wyjaśnia, na czym polega uziemienie ciała naelektryzowanego i zubożenie zgrupowanego na nim ładunku elektrycznego opisuje działanie i zastosowanie piorunochronu projektuje i przeprowadza: <ul style="list-style-type: none"> doświadczenie ilustrujące właściwości ciał naelektryzowanych, doświadczenie ilustrujące skutki indukcji elektrostatycznej, krytycznie ocenia ich wyniki; wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla wyników doświadczeń; formułuje wnioski na podstawie wyników doświadczeń rozwiązuje zadania bardziej złożone, ale typowe, dotyczące treści rozdziału <i>Elektrostatyka</i> posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących treści rozdziału <i>Elektrostatyka</i> (w szczególności tekstu: <i>Gdzie wykorzystuje się elektryzowanie ciał</i>) 	

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
rozdziatu <i>Elektrostatyka</i>			
II. PRĄD ELEKTRYCZNY			
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa umowny kierunek przepływu prądu elektrycznego przeprowadza doświadczenie modelowe ilustrujące, czym jest natężenie prądu, korzystając z jego opisu postępuje się pojęciem natężenia prądu wraz z jego jednostką (1 A) postępuje się pojęciem obwodu elektrycznego; podaje warunki przepływu prądu elektrycznego w obwodzie elektrycznym wymienia elementy prostego obwodu elektrycznego: źródło energii elektrycznej, odbiornik (np. żarówka, opornik), przewody, wyłącznik, mierniki (amperomierz, woltomierz); rozróżnia symbole graficzne tych elementów wymienia przyrządy służące do pomiaru napięcia elektrycznego i natężenia prądu elektrycznego; wyjaśnia, jak włącza się je do obwodu elektrycznego (amperomierz szeregowo, woltomierz równolegle) wymienia formy energii, na jakie jest zamieniana energia elektryczna; wymienia źródła energii elektrycznej i odbiorniki; podaje ich przykłady wyjaśnia, na czym polega zwarcie; opisuje rolę izolacji i bezpieczników przeciążeniowych w domowej sieci elektrycznej opisuje warunki bezpiecznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> postępuje się pojęciem napięcia elektrycznego jako wielkości określającej ilość energii potrzebnej do przeniesienia jednostkowego ładunku w obwodzie; stosuje jednostkę napięcia (1 V) opisuje przepływ prądu w obwodach jako ruch elektronów swobodnych albo jonów w przewodnikach stosuje w obliczeniach związek między natężeniem prądu a ładunkiem i czasem jego przepływu przez poprzeczny przekrój przewodnika rozróżnia sposoby łączenia elementów obwodu elektrycznego: szeregowy i równoległy rysuje schematy obwodów elektrycznych składających się z jednego źródła energii, jednego odbiornika, mierników i wyłączników; postępuje się symbolami graficznymi tych elementów postępuje się pojęciem oporu elektrycznego jako własnością przewodnika; postępuje się jednostką oporu (1 Ω). stosuje w obliczeniach związek między napięciem a natężeniem prądu i oporem elektrycznym postępuje się pojęciem pracy i mocy prądu elektrycznego wraz z ich jednostkami; stosuje w obliczeniach związek między tymi wielkościami oraz wzory na pracę i moc prądu elektrycznego przelicza energię elektryczną wyrażoną w kilowatogodzinach na dżule i odwrotnie; oblicza zużycie energii elektrycznej dowolnego odbiornika postępuje się pojęciem mocy znamionowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje oddziaływania elektrostatyczne i grawitacyjne porównuje ruch swobodnych elektronów w przewodniku z ruchem elektronów wtedy, gdy do końców przewodnika podłączymy źródło napięcia rozróżnia węzły i gałęzie; wskazuje je w obwodzie elektrycznym doświadczalnie wyznacza opór przewodnika przez pomiary napięcia na jego końcach oraz natężenia płynącego przez prąd; zapisuje wyniki pomiarów wraz z ich jednostkami, z uwzględnieniem informacji o niepewności; przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania, z zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiarów stosuje w obliczeniach zależność oporu elektrycznego przewodnika od jego długości, pola przekroju poprzecznego i rodzaju materiału, z jakiego jest wykonany; przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania, z zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności danych postępuje się pojęciem oporu właściwego oraz tabelami wielkości fizycznych w celu odszukania jego wartości dla danej substancji; analizuje i porównuje wartości oporu właściwego różnych substancji opisuje zależność napięcia od czasu w przewodach doprowadzających prąd do mieszkań; postępuje się pojęciem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> projektuje i przeprowadza doświadczenie (inne niż opisane w podręczniku) wykazujące zależność $R = \rho \frac{l}{S}$; krytycznie ocenia jego wynik; wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla jego wyniku; formułuje wnioski sporządza wykres zależności natężenia prądu od przyłożonego napięcia $I(U)$ ilustruje na wykresie zależność napięcia od czasu w przewodach doprowadzających prąd do mieszkań rozwiązuje zadania złożone, nietypowe (lub problemy) dotyczące treści rozdziału <i>Prąd elektryczny</i> (w tym związane z obliczaniem kosztów zużycia energii elektrycznej) realizuje własny projekt związany z treścią rozdziału <i>Prąd elektryczny</i> (inny niż opisany w podręczniku)

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>korzystania z energii elektrycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia z tekstów, tabel i rysunków informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska lub problemu rozpoznaje zależność rosnącą bądź malejącą na podstawie danych z tabeli lub na podstawie wykresu współpracuje w zespole podczas przeprowadzania obserwacji i doświadczeń, przestrzegając zasad bezpieczeństwa rozwiązuje proste (bardzo łatwe) zadania dotyczące treści rozdziału <i>Prąd elektryczny</i> 	<p>analizuje i porównuje dane na tabliczkach znamionowych różnych urządzeń elektrycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę między prądem stałym i przemiennym; wskazuje baterię, akumulator i zasilacz jako źródła stałego napięcia; odróżnia to napięcie od napięcia w przewodach doprowadzających prąd do mieszkań opisuje skutki działania prądu na organizm człowieka i inne organizmy żywe; wskazuje zagrożenia porażeniem prądem elektrycznym; podaje podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy opisuje skutki przerywania dostaw energii elektrycznej do urządzeń o kluczowym znaczeniu oraz rolę zasilania awaryjnego przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> doświadczenie wykazujące przepływ ładunków przez przewodniki, łączy według podanego schematu obwód elektryczny składający się ze źródła (baterii), odbiornika (żarówka), amperomierza i woltomierza, bada zależność natężenia prądu od rodzaju odbiornika (żarówka) przy tym samym napięciu oraz zależność oporu elektrycznego przewodnika od jego długości, pola przekroju poprzecznego i rodzaju materiału, z jakiego jest wykonany, wyznacza moc żarówki zasilanej z baterii za pomocą woltomierza i amperomierza, korzystając z ich opisów i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; odczytuje wskazania mierników; opisuje przebieg przeprowadzonego doświadczenia (wyróżnia kluczowe kroki i sposób postępowania, wskazuje rolę użytych przyrządów, przedstawia wyniki doświadczenia lub przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania, z zachowaniem 	<p>napięcia skutecznego; wyjaśnia rolę zasilaczy</p> <ul style="list-style-type: none"> stwierdza, że elektrownie wytwarzają prąd przemienny, który do mieszkań jest dostarczany pod napięciem 230 V rozwiązuje zadania (lub problemy) bardziej złożone, dotyczące treści rozdziału <i>Prąd elektryczny</i> postępuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących treści rozdziału <i>Prąd elektryczny</i> realizuje projekt: <i>Żarówka czy świetlówka</i> (opisany w podręczniku) 	

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
	<p>waniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiarów, formułuje wnioski na podstawie tych wyników)</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje proste zadania (lub problemy) dotyczące treści rozdziału <i>Prąd elektryczny</i> (rozpoznaje proporcjonalność prostą na podstawie wykresu, przelicza wielokrotności i podwielokrotności oraz jednostki czasu, przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania, z zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z danych) 		
III. MAGNETYZM			
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> nazywa bieguny magnesów stałych, opisuje oddziaływanie między nimi doświadczalnie demonstruje zachowanie się igły magnetycznej w obecności magnesu opisuje zachowanie się igły magnetycznej w otoczeniu prostoliniowego przewodnika z prądem posługuje się pojęciem zwojnicy; stwierdza, że zwojnica, przez którą płynie prąd elektryczny, zachowuje się jak magnes wskazuje oddziaływanie magnetyczne jako podstawę działania silników elektrycznych; podaje przykłady wykorzystania silników elektrycznych wyodrębnia z tekstów i ilustracji informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska lub problemu współpracuje w zespole podczas przeprowadzania obserwacji i doświadczeń, przestrzegając zasad bezpieczeństwa rozwiązuje proste (bardzo łatwe) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje zachowanie się igły magnetycznej w obecności magnesu oraz zasadę działania kompasu (podaje czynniki zakłócające jego prawidłowe działanie); posługuje się pojęciem biegunów magnetycznych Ziemi opisuje na przykładzie żelaza oddziaływanie magnesów na materiały magnetyczne; stwierdza, że w pobliżu magnesu każdy kawałek żelaza staje się magnesem (namagnesowuje się), a przedmioty wykonane z ferromagnetyku wzmacniają oddziaływanie magnetyczne magnesu podaje przykłady wykorzystania oddziaływania magnesów na materiały magnetyczne opisuje właściwości ferromagnetyków; podaje przykłady ferromagnetyków opisuje doświadczenie Oersteda; podaje wnioski wynikające z tego doświadczenia doświadczalnie demonstruje zjawisko oddziaływania przewodnika z prądem na igłę magnetyczną opisuje wzajemne oddziaływanie przewodników, przez które płynie prąd elektryczny, i magnesu trwałego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje oddziaływania elektrostatyczne i magnetyczne wyjaśnia, na czym polega namagnesowanie ferromagnetyku; posługuje się pojęciem domen magnetycznych stwierdza, że linie, wzdłuż których igła kompasu lub opiłki układają się wokół prostoliniowego przewodnika z prądem, mają kształt współśrodkowych okręgów opisuje sposoby wyznaczania biegunowości magnetycznej przewodnika kołowego i zwojnicy (reguła śruby prawoskrętnej, reguła prawej dłoni, na podstawie ułożenia strzałek oznaczających kierunek prądu – metoda liter S i N); stosuje wybrany sposób wyznaczania biegunowości przewodnika kołowego lub zwojnicy opisuje działanie dzwonka elektromagnetycznego lub zamka elektrycznego, korzystając ze schematu przedstawiającego jego budowę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> projektuje i buduje elektromagnes (inny niż opisany w podręczniku); demonstruje jego działanie, przestrzegając zasad bezpieczeństwa rozwiązuje zadania złożone, nietypowe (lub problemy) dotyczące treści rozdziału <i>Magnetyzm</i> (w tym związane z analizą schematów urządzeń zawierających elektromagnesy) realizuje własny projekt związany z treścią rozdziału <i>Magnetyzm</i>

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>zadania dotyczące treści rozdziału <i>Magnetyzm</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> opisuje jakościowo wzajemne oddziaływanie dwóch przewodników, przez które płynie prąd elektryczny (wyjaśnia, kiedy przewodniki się przyciągają, a kiedy odpychają) opisuje budowę i działanie elektromagnesu opisuje wzajemne oddziaływanie elektromagnesów i magnesów; podaje przykłady zastosowania elektromagnesów postępuje się pojęciem siły magnetycznej (elektrodynamicznej); opisuje jakościowo, od czego ona zależy przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> bada wzajemne oddziaływanie magnesów oraz oddziaływanie magnesów na żelazo i inne materiały magnetyczne, bada zachowanie igły magnetycznej w otoczeniu prostoliniowego przewodnika z prądem, bada oddziaływania magnesów trwałych i przewodników z prądem oraz wzajemne oddziaływanie przewodników z prądem, bada zależność magnetycznych właściwości zwojnicy od obecności w niej rdzenia z ferromagnetyku oraz liczby zwojów i natężenia prądu płynącego przez zwoje, <p>korzystając z ich opisów i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; wskazuje rolę użytych przyrządów oraz czynniki istotne i nieistotne dla wyników doświadczeń; formułuje wnioski na podstawie tych wyników</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje proste zadania (lub problemy) dotyczące treści rozdziału <i>Magnetyzm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Wyjaśnia, co to są paramagnetyki i diamagnetyki; podaje ich przykłady; przeprowadza doświadczenie wykazujące oddziaływanie magnesu na diamagnetyk, korzystając z jego opisu; formułuje wniosek ustala kierunek i zwrot działania siły magnetycznej na podstawie reguły lewej dłoni Opisuje budowę silnika elektrycznego prądu stałego przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> demonstruje działanie siły magnetycznej, bada, od czego zależą jej wartość i zwrot, demonstruje zasadę działania silnika elektrycznego prądu stałego, korzystając z ich opisu i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; formułuje wnioski na podstawie wyników przeprowadzonych doświadczeń rozwiązuje zadania (lub problemy) bardziej złożone dotyczące treści rozdziału <i>Magnetyzm</i> postępuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących treści rozdziału <i>Magnetyzm</i> (w tym tekstu: <i>Właściwości magnesów i ich zastosowania zamieszczonego w podręczniku</i>) 	
IV. DRGANIA I FALE			
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje ruch okresowy wahadła; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje ruch drgający (drgania) ciała pod 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> postępuje się pojęciami: wahadła matematycznego, wahadła sprężynowe- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> projektuje i przeprowadza doświadczenie (inne niż opisane

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>wskazuje położenie równowagi i amplitudę tego ruchu; podaje przykłady ruchu okresowego w otaczającej rzeczywistości</p> <ul style="list-style-type: none"> • postępuje się pojęciami okresu i częstotliwości wraz z ich jednostkami do opisu ruchu okresowego • wyznacza amplitudę i okres drgań na podstawie wykresu zależności położenia od czasu • wskazuje drgające ciało jako źródło fali mechanicznej; postępuje się pojęciami: amplitudy, okresu, częstotliwości i długości fali do opisu fali; podaje przykłady fal mechanicznych w otaczającej rzeczywistości • stwierdza, że źródłem dźwięku jest drgające ciało, a do jego rozchodzenia się potrzebny jest ośrodek (dźwięk nie rozchodzi się w próżni); podaje przykłady źródeł dźwięków w otaczającej rzeczywistości • stwierdza, że fale dźwiękowe można opisać za pomocą tych samych związków między długością, prędkością, częstotliwością i okresem fali, jak w przypadku fal mechanicznych; porównuje wartości prędkości fal dźwiękowych w różnych ośrodkach, korzystając z tabeli tych wartości • wymienia rodzaje fal elektromagnetycznych: radiowe, mikrofałe, promieniowanie podczerwone, światło widzialne, promieniowanie nadfioletowe, rentgenowskie 	<p>wpływem siły sprężystości; wskazuje położenie równowagi i amplitudę drgań</p> <ul style="list-style-type: none"> • postępuje się pojęciem częstotliwości jako liczbą pełnych drgań (wahnięć) wykonanych w jednostce czasu ($f = \frac{n}{t}$) i na tej podstawie określa jej jednostkę ($1 \text{ Hz} = \frac{1}{s}$); stosuje w obliczeniach związki między częstotliwością a okresem drgań ($f = \frac{1}{T}$) • doświadczalnie wyznacza okres i częstotliwość w ruchu okresowym (wahadła i ciężarka zawieszona na sprężynie); bada jakościowo zależność okresu wahadła od jego długości i zależność okresu drgań ciężarka od jego masy (korzystając z opisu doświadczeń); wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla wyników doświadczeń; zapisuje wyniki pomiarów wraz z ich jednostką, z uwzględnieniem informacji o niepewności; przeprowadza obliczenia i zapisuje wyniki zgodnie z zasadami zaokrąglania, z zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiarów; formułuje wnioski • analizuje jakościowo przemiany energii kinetycznej i energii potencjalnej sprężystości w ruchu drgającym; podaje przykłady przemian energii podczas drgań zachodzących w otaczającej rzeczywistości • przedstawia na schematycznym rysunku wykres zależności położenia od czasu w ruchu drgającym; zaznacza na nim amplitudę i okres drgań • opisuje rozchodzenie się fali mechanicznej jako proces przekazywania energii bez przenoszenia materii 	<p>go, częstotliwości drgań własnych; odróżnia wahadło matematyczne od wahadła sprężynowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje wykresy zależności położenia od czasu w ruchu drgającym; na podstawie tych wykresów porównuje drgania ciał • analizuje wykres fali; wskazuje oraz wyznacza jej długość i amplitudę; porównuje fale na podstawie ich ilustracji • omawia mechanizm wytwarzania dźwięków w wybranym instrumencie muzycznym • podaje wzór na natężenie fali oraz jednostkę natężenia fali • analizuje oscylogramy różnych dźwięków • postępuje się pojęciem poziomu natężenia dźwięku wraz z jego jednostką (1 dB); określa progi słyszalności i bólu oraz poziom natężenia hałasu szkodliwego dla zdrowia • wyjaśnia ogólną zasadę działania radia, telewizji i telefonów komórkowych, korzystając ze schematu przesyłania fal elektromagnetycznych • rozwiązuje zadania (lub problemy) bardziej złożone dotyczące treści rozdziału <i>Drgania i fale</i> • postępuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących treści rozdziału <i>Drgania i fale</i> • realizuje projekt: <i>Prędkość i częstotliwość dźwięku</i> (opisany w podręczniku) 	<p>w podręczniku) w celu zbadania, od czego (i jak) zależą, a od czego nie zależą okres i częstotliwość w ruchu okresowym; opracowuje i krytycznie ocenia wyniki doświadczenia; formułuje wnioski i prezentuje efekty przeprowadzonego badania</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania złożone, nietypowe (lub problemy), dotyczące treści rozdziału <i>Drgania i fale</i> • realizuje własny projekt związany z treścią rozdziału <i>Drgania i fale</i> (inny niż opisany w podręczniku)

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>i gamma; podaje przykłady ich zastosowania</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – demonstruje ruch drgający ciężarka zawieszona na sprężynie lub nici; wskazuje położenie równowagi i amplitudę drgań, – demonstruje powstawanie fali na sznurze i wodzie, – wytwarza dźwięki i wykazuje, że do rozchodzenia się dźwięku potrzebny jest ośrodek, – wytwarza dźwięki; bada jakościowo zależność ich wysokości od częstotliwości drgań i zależność ich głośności od amplitudy drgań, korzystając z ich opisów; opisuje przebieg przeprowadzonego doświadczenia, przedstawia wyniki i formułuje wnioski • wyodrębnia z tekstów, tabel i ilustracji informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska lub problemu; rozpoznaje zależność rosnącą i zależność malejącą na podstawie danych z tabeli • współpracuje w zespole podczas przeprowadzania obserwacji i doświadczeń, przestrzegając zasad bezpieczeństwa • rozwiązuje proste (bardzo łatwe) zadania dotyczące treści rozdziału <i>Drgania i fale</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem prędkości rozchodzenia się fali; opisuje związek między prędkością, długością i częstotliwością (lub okresem) fali: $v = \lambda \cdot f$ (lub $v = \frac{\lambda}{T}$) • stosuje w obliczeniach związki między okresem, częstotliwością i długością fali wraz z ich jednostkami • doświadczalnie demonstruje dźwięki o różnych częstotliwościach z wykorzystaniem drgającego przedmiotu lub instrumentu muzycznego • opisuje mechanizm powstawania i rozchodzenia się fal dźwiękowych w powietrzu • posługuje się pojęciami energii i natężenia fali; opisuje jakościowo związek między energią fali a amplitudą fali • opisuje jakościowo związki między wysokością dźwięku a częstotliwością fali i między natężeniem dźwięku (głośnością) a energią fali i amplitudą fali • rozróżnia dźwięki słyszalne, ultradźwięki i infradźwięki; podaje przykłady ich źródeł i zastosowania; opisuje szkodliwość hałasu • doświadczalnie obserwuje oscylogramy dźwięków z wykorzystaniem różnych technik • stwierdza, że źródłem fal elektromagnetycznych są drgające ładunki elektryczne oraz prąd, którego natężenie zmienia się w czasie • opisuje poszczególne rodzaje fal elektromagnetycznych; podaje odpowiadające im długości i częstotliwości fal, korzystając z diagramu przedstawiającego widmo fal elektromagnetycznych • wymienia cechy wspólne i różnice w rozchodzeniu się fal mechanicznych i elektromagnetycznych; podaje wartość 		

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
	<p>prędkości fal elektromagnetycznych w próżni; porównuje wybrane fale (np. dźwiękowe i świetlne)</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje proste zadania (lub problemy) dotyczące treści rozdziału <i>Drgania i fale</i> (przelicza wielokrotności i podwielokrotności oraz jednostki czasu, przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania, z zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z danych) 		
V. OPTYKA			
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia źródła światła; postępuje się pojęciami: promień świetlny, wiązka światła, ośrodek optyczny, ośrodek optycznie jednorodny; rozróżnia rodzaje źródeł światła (naturalne i sztuczne) oraz rodzaje wiązek światła (zbieżna, równoległa i rozbieżna) ilustruje prostoliniowe rozchodzenie się światła w ośrodku jednorodnym; podaje przykłady prostoliniowego biegu promieni światła w otaczającej rzeczywistości opisuje mechanizm powstawania cienia i półcienia jako konsekwencje prostoliniowego rozchodzenia się światła w ośrodku jednorodnym; podaje przykłady powstawania cienia i półcienia w otaczającej rzeczywistości porównuje zjawiska odbicia i rozproszenia światła; podaje przykłady odbicia i rozproszenia światła w otaczającej rzeczywistości rozdziela zwierciadła płaskie i sferyczne (wklęsłe i wypukłe); podaje przykłady zwierciadeł 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje rozchodzenie się światła w ośrodku jednorodnym opisuje światło jako rodzaj fal elektromagnetycznych; podaje przedział długości fal świetlnych oraz przybliżoną wartość prędkości światła w próżni przedstawia na schematycznym rysunku powstawanie cienia i półcienia opisuje zjawiska zaćmienia Słońca i Księżyca postępuje się pojęciami: kąta padania, kąta odbicia i normalnej do opisu zjawiska odbicia światła od powierzchni płaskiej; opisuje związek między kątem padania a kątem odbicia; podaje i stosuje prawo odbicia opisuje zjawisko odbicia światła od powierzchni chropowatej analizuje bieg promieni wychodzących z punktu w różnych kierunkach, a następnie odbitych od zwierciadła płaskiego i zwierciadeł sferycznych; opisuje i ilustruje zjawisko odbicia od powierzchni sferycznej opisuje i konstruuje graficznie bieg promieni ilustrujący powstawanie obrazów pozornych wytwarzanych przez zwierciadło płaskie; wymienia trzy cechy obrazu (pozorny, prosty 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje prędkość światła jako maksymalną prędkość przepływu informacji; porównuje wartości prędkości światła w różnych ośrodkach przezroczystych wyjaśnia mechanizm zjawisk zaćmienia Słońca i Księżyca, korzystając ze schematycznych rysunków przedstawiających te zjawiska projektuje i przeprowadza doświadczenie potwierdzające równość kątów padania i odbicia; wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla wyników doświadczenia; prezentuje i krytycznie ocenia wyniki doświadczenia analizuje bieg promieni odbitych od zwierciadła wypukłego; postępuje się pojęciem ogniska pozornego zwierciadła wypukłego podaje i stosuje związek ogniskowej z promieniem krzywizny (w przybliżeniu $f = \frac{1}{2} \cdot r$); wyjaśnia i stosuje odwracalność biegu promieni świetlnych (stwierdza np., że promienie wychodzące z ogniska po odbiciu od zwierciadła tworzą wiązkę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje zagadkowe zjawiska optyczne występujące w przyrodzie (np. miraż, błękit nieba, widmo Brockenu, halo) opisuje wykorzystanie zwierciadeł i soczewek w przyrządach optycznych (np. mikroskopie, lunecie) rozwiązuje zadania złożone, nietypowe (lub problemy), dotyczące treści rozdziału <i>Optyka</i> realizuje własny projekt związany z treścią rozdziału <i>Optyka</i>

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>w otaczającej rzeczywistości</p> <ul style="list-style-type: none"> • postępuje się pojęciami osi optycznej i promienia krzywizny zwierciadła; wymienia cechy obrazów wytworzonych przez zwierciadła (pozorne lub rzeczywiste, proste lub odwrócone, powiększone, pomniejszone lub tej samej wielkości co przedmiot) • rozróżnia obrazy; rzeczywisty, pozorny, prosty, odwrócony, powiększony, pomniejszony, tej samej wielkości co przedmiot • opisuje światło lasera jako jednobarwne i ilustruje to brakiem rozszczepienia w pryzmacie; porównuje przejście światła jednobarwnego i światła białego przez pryzmat • rozróżnia rodzaje soczewek (skupiające i rozpraszające); postępuje się pojęciem osi optycznej soczewki; rozróżnia symbole soczewki skupiającej i rozpraszającej; podaje przykłady soczewek w otaczającej rzeczywistości oraz przykłady ich wykorzystania • opisuje bieg promieni ilustrujący powstawanie obrazów rzeczywistych i pozornych wytwarzanych przez soczewki, znając położenie ogniska • postępuje się pojęciem powiększenia obrazu jako ilorazu wysokości obrazu i wysokości przedmiotu • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – obserwuje bieg promieni światła i wykazuje przekazywanie energii przez światło, – obserwuje powstawanie obszarów cienia i półcienia, 	<p>i tej samej wielkości co przedmiot); wyjaśnia, kiedy obraz jest rzeczywisty, a kiedy – pozorny</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje skupianie się promieni w zwierciadle wklęsłym; postępuje się pojęciami ogniska i ogniskowej zwierciadła • podaje przykłady wykorzystania zwierciadeł w otaczającej rzeczywistości • opisuje i konstruuje graficznie bieg promieni ilustrujący powstawanie obrazów rzeczywistych i pozornych wytwarzanych przez zwierciadła sferyczne, znając położenie ogniska • opisuje obrazy wytwarzane przez zwierciadła sferyczne (podaje trzy cechy obrazu) • postępuje się pojęciem powiększenia obrazu jako ilorazu wysokości obrazu i wysokości przedmiotu • opisuje jakościowo zjawisko załamania światła na granicy dwóch ośrodków różniących się prędkościami rozchodzenia się światła; wskazuje kierunek załamania; postępuje się pojęciem kąta załamania • podaje i stosuje prawo załamania światła (jakościowo) • opisuje światło białe jako mieszaninę barw; ilustruje to rozszczepieniem światła w pryzmacie; podaje inne przykłady rozszczepienia światła • opisuje i ilustruje bieg promieni równoległych do osi optycznej przechodzących przez soczewki skupiającą i rozpraszającą, postępuje się pojęciami ogniska i ogniskowej; rozróżnia ogniska rzeczywiste i pozorne • wyjaśnia i stosuje odwracalność biegu promieni świetlnych (stwierdza np., że promienie wychodzące z ogniska po załamaniu w soczewce skupiającej tworzą 	<p>promieni równoległych do osi optycznej)</p> <ul style="list-style-type: none"> • przewiduje rodzaj i położenie obrazu wytwarzanego przez zwierciadła sferyczne w zależności od odległości przedmiotu od zwierciadła • postępuje się pojęciem powiększenia obrazu jako ilorazu odległości obrazu od zwierciadła i odległości przedmiotu od zwierciadła; podaje i stosuje wzory na powiększenie obrazu (np.: $p = \frac{h_2}{h_1}$ i $p = \frac{y}{x}$); wyjaśnia, kiedy: $p < 1$, $p = 1$, $p > 1$ • wyjaśnia mechanizm rozszczepienia światła w pryzmacie, postępuje się związkami między prędkością światła a długością fali świetlnej w różnych ośrodkach i odwołując się do widma światła białego • opisuje zjawisko powstawania tęczy • postępuje się pojęciem zdolności skupiającej soczewki wraz z jej jednostką (1 D) • postępuje się pojęciem powiększenia obrazu jako ilorazu odległości obrazu od soczewki i odległości przedmiotu od soczewki; podaje i stosuje wzory na powiększenie obrazu (np.: $p = \frac{h_2}{h_1}$ i $p = \frac{y}{x}$); stwierdza, kiedy: $p < 1$, $p = 1$, $p > 1$; porównuje obrazy w zależności od odległości przedmiotu od soczewki skupiającej i rodzaju soczewki • przewiduje rodzaj i położenie obrazu wytworzonego przez soczewki w zależności od odległości przedmiotu od soczewki, znając położenie ogniska (i odwrotnie) • postępuje się pojęciami astygmatyzmu i daltonizmu • rozwiązuje zadania (lub problemy) bardziej złożone dotyczące treści rozdziału <i>Optyka</i> • postępuje się informacjami pochodzącymi 	

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<ul style="list-style-type: none"> – bada zjawiska odbicia i rozproszenia światła, – obserwuje obrazy wytwarzane przez zwierciadło płaskie, obserwuje obrazy wytwarzane przez zwierciadła sferyczne, – obserwuje bieg promienia światła po przejściu do innego ośrodka w zależności od kąta padania oraz przejście światła jednobarwnego i światła białego przez pryzmat, – obserwuje bieg promieni równoległych do osi optycznej przechodzących przez soczewki skupiającą i rozpraszającą, – obserwuje obrazy wytwarzane przez soczewki skupiające, korzystając z ich opisu i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; opisuje przebieg doświadczenia (wskazuje rolę użytych przyrządów oraz czynniki istotne i nieistotne dla wyników doświadczeń); formułuje wnioski na podstawie wyników doświadczenia • wyodrębnia z tekstów, tabel i ilustracji informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska lub problemu • współpracuje w zespole podczas przeprowadzania obserwacji i doświadczeń, przestrzegając zasad bezpieczeństwa • rozwiązuje proste (bardzo łatwe) zadania dotyczące treści rozdziału <i>Optyka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wiązkę promieni równoległych do osi optycznej) • rysuje konstrukcyjnie obrazy wytworzone przez soczewki; rozróżnia obrazy: rzeczywiste, pozorne, proste, odwrócone; porównuje wielkość przedmiotu z wielkością obrazu • opisuje obrazy wytworzone przez soczewki (wymienia trzy cechy obrazu); określa rodzaj obrazu w zależności od odległości przedmiotu od soczewki • opisuje budowę oka oraz powstawanie obrazu na siatkówce, korzystając ze schematycznego rysunku przedstawiającego budowę oka; postępuje się pojęciem akomodacji oka • postępuje się pojęciami krótkowzroczności i dalekowzroczności; opisuje rolę soczewek w korygowaniu tych wad wzroku • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – demonstruje zjawisko prostoliniowego rozchodzenia się światła, – skupia równoległą wiązką światła za pomocą zwierciadła wklęsłego i wyznacza jej ognisko, – demonstruje powstawanie obrazów za pomocą zwierciadeł sferycznych, – demonstruje zjawisko załamania światła na granicy ośrodków, – demonstruje rozszczepienie światła w pryzmacie, – demonstruje powstawanie obrazów za pomocą soczewek, – otrzymuje za pomocą soczewki skupiającej ostre obrazy przedmiotu na ekranie, przestrzegając zasad bezpieczeństwa; wskazuje rolę użytych przyrządów oraz czynniki istotne i nieistotne dla wyników doświadczeń; formułuje wnioski na 	<p>z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących treści rozdziału <i>Optyka</i> (w tym tekstu: <i>Zastosowanie prawa odbicia i prawa załamania światła</i> zamieszczonego w podręczniku)</p>	

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
	podstawie tych wyników • rozwiązuje proste zadania (lub problemy) dotyczące treści rozdziału <i>Optyka</i>		

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia:

Osiągnięcia edukacyjne ucznia są sprawdzane:

1. ustnie (waga 0,2),
2. pisemnie (waga 0,5),
3. praktycznie, tzn. w trakcie wykonywania doświadczeń (waga 0,3).

Ocena klasyfikacyjna jest średnią ważoną ocen cząstkowych.

$$\text{Ocena} = \frac{\text{suma ocen } \textit{ustne} \cdot 0,2 + \text{suma ocen } \textit{pisemne} \cdot 0,5 + \text{suma ocen } \textit{praktyczne} \cdot 0,3}{\text{liczba ocen } \textit{ustne} \cdot 0,2 + \text{liczba ocen } \textit{pisemne} \cdot 0,5 + \text{liczba ocen } \textit{praktyczne} \cdot 0,3}$$

Na ocenę klasyfikacyjną mają wpływ również: aktywność na lekcji i zaangażowanie w naukę. Czynniki te w szczególności są brane pod uwagę, gdy ocena jest pośrednia, np. 4,5.

Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana oceny klasyfikacyjnej

Zgodne z zapisami w **statucie** szkoły.

Podwyższając przewidywaną ocenę klasyfikacyjną, uczeń powinien wykazać się umiejętnościami określonymi w wymaganiach na oczekiwaną ocenę w zakresie tych elementów oceny, z których jego osiągnięcia nie spełniały wymagań. Na przykład, jeśli słabą stroną ucznia były oceny „ustne”, sprawdzanie odbywa się ustnie.

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z CHEMII KL VII

I. Substancje i ich przemiany

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zalicza chemię do nauk przyrodniczych – stosuje zasady bezpieczeństwa obowiązujące w pracowni chemicznej – nazywa wybrane elementy szkła i sprzętu laboratoryjnego oraz określa ich przeznaczenie – zna sposoby opisywania doświadczeń chemicznych – opisuje właściwości substancji będących głównymi składnikami produktów stosowanych na co dzień – definiuje pojęcie <i>gęstość</i> – podaje wzór na gęstość – przeprowadza proste obliczenia z wykorzystaniem pojęć <i>masa, gęstość, objętość</i> – wymienia jednostki gęstości – odróżnia właściwości fizyczne od chemicznych – definiuje pojęcie <i>mieszanina substancji</i> – opisuje cechy mieszanin jednorodnych i niejednorodnych – podaje przykłady mieszanin – opisuje proste metody rozdzielania mieszanin na składniki – definiuje pojęcia <i>zjawisko fizyczne</i> i <i>reakcja chemiczna</i> – podaje przykłady zjawisk fizycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia, czym zajmuje się chemia – wyjaśnia, dlaczego chemia jest nauką przydatną ludziom – wyjaśnia, czym są obserwacje, a czym wnioski z doświadczenia – przelicza jednostki (masy, objętości, gęstości) – wyjaśnia, czym ciało fizyczne różni się od substancji – opisuje właściwości substancji – wymienia i wyjaśnia podstawowe sposoby rozdzielania mieszanin na składniki – sporządza mieszaninę – dobiera metodę rozdzielania mieszaniny na składniki – opisuje i porównuje zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną – projektuje doświadczenia ilustrujące zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną – definiuje pojęcie <i>stopy metali</i> – podaje przykłady zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych zachodzących w otoczeniu człowieka – wyjaśnia potrzebę wprowadzenia symboli chemicznych – rozpoznaje pierwiastki i związki chemiczne – wyjaśnia różnicę między pierwiastkiem, związkiem chemicznym i mieszaniną – proponuje sposoby zabezpieczenia przed rdzewieniem przedmiotów wykonanych z żelaza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje zastosowania wybranego szkła i sprzętu laboratoryjnego – identyfikuje substancje na podstawie podanych właściwości – przeprowadza obliczenia z wykorzystaniem pojęć: <i>masa, gęstość, objętość</i> – przelicza jednostki – podaje sposób rozdzielania wskazanej mieszaniny na składniki – wskazuje różnice między właściwościami fizycznymi składników mieszaniny, które umożliwiają jej rozdzielanie – projektuje doświadczenia ilustrujące reakcję chemiczną i formułuje wnioski – wskazuje w podanych przykładach reakcję chemiczną i zjawisko fizyczne – wskazuje wśród różnych substancji mieszaninę i związek chemiczny – wyjaśnia różnicę między mieszaniną a związkiem chemicznym – odszukuje w układzie okresowym pierwiastków podane pierwiastki chemiczne – opisuje doświadczenia wykonywane na lekcji – przeprowadza wybrane doświadczenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia podział chemii na organiczną i nieorganiczną – definiuje pojęcie <i>patyna</i> – projektuje doświadczenie o podanym tytule (rysuje schemat, zapisuje obserwacje i formułuje wnioski) – przeprowadza doświadczenia z działu <i>Substancje i ich przemiany</i> – projektuje i przewiduje wyniki doświadczeń na podstawie posiadanej wiedzy

<p>i reakcji chemicznych zachodzących w otoczeniu człowieka</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcia <i>pierwiastek chemiczny</i> i <i>związek chemiczny</i> – dzieli substancje chemiczne na proste i złożone oraz na pierwiastki i związki chemiczne – podaje przykłady związków chemicznych – dzieli pierwiastki chemiczne na metale i niemetale – podaje przykłady pierwiastków chemicznych (metali i niemetali) – odróżnia metale i niemetale na podstawie ich właściwości – opisuje, na czym polegają rdzewienie i korozja – wymienia niektóre czynniki powodujące korozję – posługuje się symbolami chemicznymi pierwiastków (H, O, N, Cl, S, C, P, Si, Na, K, Ca, Mg, Fe, Zn, Cu, Al, Pb, Sn, Ag, Hg) 			
---	--	--	--

Przykłady wiadomości i umiejętności wykraczające poza treści wymagań podstawy programowej; ich spełnienie może być warunkiem wystawienia oceny celującej.

Uczeń:

- opisuje zasadę rozdzielania mieszanin metodą chromatografii
- opisuje sposób rozdzielania na składniki bardziej złożonych mieszanin z wykorzystaniem metod spoza podstawy programowej
- wykonuje obliczenia – zadania dotyczące mieszanin

Składniki powietrza i rodzaje przemian, jakim ulegają

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]
----------------------------	------------------------------	----------------------------	---------------------------------------

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje skład i właściwości powietrza – określa, co to są stałe i zmienne składniki powietrza – opisuje właściwości fizyczne i chemiczne tlenu, tlenku węgla(IV), wodoru, azotu oraz właściwości fizyczne gazów szlachetnych – podaje, że woda jest związkiem chemicznym wodoru i tlenu – tłumaczy, na czym polega zmiana stanu skupienia na przykładzie wody – definiuje pojęcie <i>wodorki</i> – omawia obieg tlenu i tlenku węgla(IV) w przyrodzie – określa znaczenie powietrza, wody, tlenu, tlenku węgla(IV) – podaje, jak można wykryć tlenek węgla(IV) – określa, jak zachowują się substancje higroskopijne – opisuje, na czym polegają reakcje syntezy, analizy, wymiany – omawia, na czym polega spalanie – definiuje pojęcia <i>substrat</i> i <i>produkt reakcji chemicznej</i> – wskazuje substraty i produkty reakcji chemicznej – określa typy reakcji chemicznych – określa, co to są tlenki i zna ich podział – wymienia podstawowe źródła, rodzaje i skutki zanieczyszczeń powietrza – wskazuje różnicę między reakcjami egzo- i endoenergetyczną – podaje przykłady reakcji egzo- i endoenergetycznych – wymienia niektóre efekty towarzyszące reakcjom chemicznym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – projektuje i przeprowadza doświadczenie potwierdzające, że powietrze jest mieszaniną jednorodną gazów – wymienia stałe i zmienne składniki powietrza – oblicza przybliżoną objętość tlenu i azotu, np. w sali lekcyjnej – opisuje, jak można otrzymać tlen – opisuje właściwości fizyczne i chemiczne gazów szlachetnych, azotu – podaje przykłady wodorków niemetalu – wyjaśnia, na czym polega proces fotosyntezy – wymienia niektóre zastosowania azotu, gazów szlachetnych, tlenku węgla(IV), tlenu, wodoru – podaje sposób otrzymywania tlenku węgla(IV) (na przykładzie reakcji węgla z tlenem) – definiuje pojęcie <i>reakcja charakterystyczna</i> – planuje doświadczenie umożliwiające wykrycie obecności tlenku węgla(IV) w powietrzu wydychanym z płuc – wyjaśnia, co to jest efekt cieplarniany – opisuje rolę wody i pary wodnej w przyrodzie – wymienia właściwości wody – wyjaśnia pojęcie <i>higroskopijność</i> – zapisuje słownie przebieg reakcji chemicznej – wskazuje w zapisie słownym przebiegu reakcji chemicznej substraty i produkty, pierwiastki i związki chemiczne – opisuje, na czym polega powstawanie dziury ozonowej i kwaśnych opadów – podaje sposób otrzymywania wodoru (w reakcji kwasu chlorowodorowego z metalem) – opisuje sposób identyfikowania gazów: wodoru, tlenu, tlenku węgla(IV) – wymienia źródła, rodzaje i skutki zanieczyszczeń powietrza – wymienia niektóre sposoby postępowania pozwalające chronić powietrze przed zanieczyszczeniami – definiuje pojęcia reakcje egzo- i endoenergetyczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa, które składniki powietrza są stałe, a które zmienne – wykonuje obliczenia dotyczące zawartości procentowej substancji występujących w powietrzu – wykrywa obecność tlenku węgla(IV) – opisuje właściwości tlenku węgla(II) – wyjaśnia rolę procesu fotosyntezy w naszym życiu – podaje przykłady substancji szkodliwych dla środowiska – wyjaśnia, skąd się biorą kwaśne opady – określa zagrożenia wynikające z efektu cieplarnianego, dziury ozonowej, kwaśnych opadów – proponuje sposoby zapobiegania powiększaniu się dziury ozonowej – ograniczenia powstawania kwaśnych opadów – projektuje doświadczenia, w których otrzyma tlen, tlenek węgla(IV), wodór – projektuje doświadczenia, w których zbada właściwości tlenu, tlenku węgla(IV), wodoru – zapisuje słownie przebieg różnych rodzajów reakcji chemicznych – podaje przykłady różnych typów reakcji chemicznych – wykazuje obecność pary wodnej w powietrzu – omawia sposoby otrzymywania wodoru – podaje przykłady reakcji egzo- i endoenergetycznych – zalicza przeprowadzone na lekcjach reakcje do egzo- lub endoenergetycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – otrzymuje tlenek węgla(IV) w reakcji węglanu wapnia z kwasem chlorowodorowym – wymienia różne sposoby otrzymywania tlenu, tlenku węgla(IV), wodoru – projektuje doświadczenia dotyczące powietrza i jego składników – uzasadnia, na podstawie reakcji magnezu z tlenkiem węgla(IV), że tlenek węgla(IV) jest związkiem chemicznym węgla i tlenu – uzasadnia, na podstawie reakcji magnezu z parą wodną, że woda jest związkiem chemicznym tlenu i wodoru – planuje sposoby postępowania umożliwiające ochronę powietrza przed zanieczyszczeniami – identyfikuje substancje na podstawie schematów reakcji chemicznych – wykazuje zależność między rozwojem cywilizacji a występowaniem zagrożeń, np. podaje przykłady dziedzin życia, których rozwój powoduje negatywne skutki dla środowiska przyrodniczego
---	---	---	---

Przykłady wiadomości i umiejętności wykraczające poza treści wymagań podstawy programowej; ich spełnienie może być warunkiem wystawienia oceny celującej. Uczeń:

– opisuje destylację skroplonego powietrza

Atomy i cząsteczki

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie <i>materia</i> – definiuje pojęcie dyfuzji – opisuje ziarnistą budowę materii – opisuje, czym atom różni się od cząsteczki – definiuje pojęcia: <i>jednostka masy atomowej</i>, <i>masa atomowa</i>, <i>masa cząsteczkowa</i> – oblicza masę cząsteczkową prostych związków chemicznych <ul style="list-style-type: none"> – opisuje i charakteryzuje skład atomu – pierwiastka chemicznego (jądro – protony i neutrony, powłoki elektronowe – elektrony) <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśni, co to są nukleony – definiuje pojęcie <i>elektrony walencyjne</i> – wyjaśnia, co to są <i>liczba atomowa</i>, <i>liczba masowa</i> – ustala liczbę protonów, elektronów, neutronów w atomie danego pierwiastka chemicznego, gdy znane są liczby atomowa i masowa – podaje, czym jest konfiguracja elektronowa – definiuje pojęcie <i>izotop</i> – dokonuje podziału izotopów – wymienia najważniejsze dziedziny życia, w których mają zastosowanie izotopy – opisuje układ okresowy pierwiastków chemicznych – podaje treść prawa okresowości – podaje, kto jest twórcą układu okresowego pierwiastków chemicznych – odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach chemicznych – określa rodzaj pierwiastków (metal, niemetal) i podobieństwo właściwości pierwiastków w grupie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – planuje doświadczenie potwierdzające ziarnistość budowy materii – wyjaśnia zjawisko dyfuzji – podaje założenia teorii atomistyczno-cząsteczkowej budowy materii – oblicza masy cząsteczkowe – opisuje pierwiastek chemiczny jako zbiór atomów o danej liczbie atomowej <i>Z</i> – wymienia rodzaje izotopów – wyjaśnia różnice w budowie atomów izotopów wodoru – wymienia dziedziny życia, w których stosuje się izotopy – korzysta z układu okresowego pierwiastków chemicznych – wykorzystuje informacje odczytane z układu okresowego pierwiastków chemicznych – podaje maksymalną liczbę elektronów na poszczególnych powłokach (<i>K</i>, <i>L</i>, <i>M</i>) – zapisuje konfiguracje elektronowe – rysuje modele atomów pierwiastków chemicznych – określa, jak zmieniają się niektóre właściwości pierwiastków w grupie i okresie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między pierwiastkiem a związkiem chemicznym na podstawie założeń teorii atomistyczno-cząsteczkowej budowy materii – oblicza masy cząsteczkowe związków chemicznych – definiuje pojęcie <i>masy atomowej jako średniej mas atomów danego pierwiastka, z uwzględnieniem jego składu izotopowego</i> – wymienia zastosowania różnych izotopów – korzysta z informacji zawartych w układzie okresowym pierwiastków chemicznych – oblicza maksymalną liczbę elektronów w powłokach – zapisuje konfiguracje elektronowe – rysuje uproszczone modele atomów – określa zmianę właściwości pierwiastków w grupie i okresie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia związek między podobieństwami właściwości pierwiastków chemicznych zapisanych w tej samej grupie układu okresowego a budową ich atomów i liczbą elektronów walencyjnych – wyjaśnia, dlaczego masy atomowe podanych pierwiastków chemicznych w układzie okresowym nie są liczbami całkowitymi

Przykłady wiadomości i umiejętności wykraczające poza treści wymagań podstawy programowej; ich spełnienie może być warunkiem wystawienia oceny celującej.

Uczeń:

- oblicza zawartość procentową izotopów w pierwiastku chemicznym
- opisuje historię odkrycia budowy atomu i powstania układu okresowego pierwiastków
- definiuje pojęcie *promieniotwórczość*
- określa, na czym polegają promieniotwórczość naturalna i sztuczna
- definiuje pojęcie *reakcja łańcuchowa*
- wymienia ważniejsze zagrożenia związane z promieniotwórczością
- wyjaśnia pojęcie *okres półtrwania (okres połowicznego rozpadu)*
- rozwiązuje zadania związane z pojęciami *okres półtrwania* i *średnia masa atomowa*
- charakteryzuje rodzaje promieniowania
- wyjaśnia, na czym polegają przemiany α , β

Łączenie się atomów. Równania reakcji chemicznych

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia typy wiązań chemicznych – podaje definicje: wiązania kowalencyjnego niespolaryzowanego, wiązania kowalencyjnego spolaryzowanego, wiązania jonowego – definiuje pojęcia: jon, kation, anion – definiuje pojęcie elektryczności – posługuje się symbolami pierwiastków chemicznych – podaje, co występuje we wzorze elektronowym – odróżnia wzór sumaryczny od wzoru strukturalnego – zapisuje wzory sumaryczne i strukturalne cząsteczek – definiuje pojęcie wartościowości – podaje wartościowość pierwiastków chemicznych w stanie wolnym – odczytuje z układu okresowego maksymalną wartościowość pierwiastków chemicznych względem wodoru grup 1., 2. i 13.–17. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje rolę elektronów zewnętrznej powłoki w łączeniu się atomów – odczytuje elektryczność pierwiastków chemicznych – opisuje sposób powstawania jonów – określa rodzaj wiązania w prostych przykładach cząsteczek – podaje przykłady substancji o wiązaniu kowalencyjnym i substancji o wiązaniu jonowym – przedstawia tworzenie się wiązań chemicznych kowalencyjnego i jonowego dla prostych przykładów – określa wartościowość na podstawie układu okresowego pierwiastków – zapisuje wzory związków chemicznych na podstawie podanej wartościowości lub nazwy pierwiastków chemicznych – podaje nazwę związku chemicznego na podstawie wzoru – określa wartościowość pierwiastków w związku chemicznym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa typ wiązania chemicznego w podanym przykładzie – wyjaśnia na podstawie budowy atomów, dlaczego gazy szlachetne są bardzo mało aktywne chemicznie – wyjaśnia różnice między typami wiązań chemicznych – opisuje powstawanie wiązań kowalencyjnych dla wymaganych przykładów – opisuje mechanizm powstawania wiązania jonowego – opisuje, jak wykorzystać elektryczność do określenia rodzaju wiązania chemicznego w cząsteczce – wykorzystuje pojęcie wartościowości – odczytuje z układu okresowego wartościowość pierwiastków chemicznych grup 1., 2. i 13.–17. (względem wodoru, maksymalną względem tlenu) – nazywa związki chemiczne na podstawie wzorów sumarycznych i zapisuje wzory na podstawie ich nazw 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje pojęcie elektryczności do określania rodzaju wiązania w podanych substancjach – uzasadnia i udowadnia doświadczalnie, że masa substratów jest równa masie produktów – rozwiązuje trudniejsze zadania dotyczące poznanych praw (zachowania masy, stałości składu związku chemicznego) – wskazuje podstawowe różnice między wiązaniami kowalencyjnym a jonowym oraz kowalencyjnym niespolaryzowanym a kowalencyjnym spolaryzowanym – opisuje zależność właściwości związku chemicznego od występującego w nim wiązania chemicznego – porównuje właściwości związków kowalencyjnych i jonowych (stan skupienia, rozpuszczalność w wodzie, temperatury topnienia i wrzenia, przewodnictwo ciepła i elektryczności) – zapisuje i odczytuje równania reakcji

<ul style="list-style-type: none"> – wyznacza wartościowość pierwiastków chemicznych na podstawie wzorów sumarycznych – zapisuje wzory sumaryczny i strukturalny cząsteczki związku dwupierwiastkowego na podstawie wartościowości pierwiastków chemicznych – określa na podstawie wzoru liczbę atomów pierwiastków w związku chemicznym – interpretuje zapisy (odczytuje ilościowo i jakościowo proste zapisy), np.: H₂, 2 H, 2 H₂ itp. – ustala na podstawie wzoru sumarycznego nazwę prostych dwupierwiastkowych związków chemicznych <ul style="list-style-type: none"> – ustala na podstawie nazwy wzór sumaryczny prostych dwupierwiastkowych związków chemicznych – rozróżnia podstawowe rodzaje reakcji chemicznych – wskazuje substraty i produkty reakcji chemicznej – podaje treść prawa zachowania masy <ul style="list-style-type: none"> – podaje treść prawa stałości składu – przeprowadza proste obliczenia z wykorzystaniem prawa zachowania 	<ul style="list-style-type: none"> – zapisuje wzory cząsteczek, korzystając z modeli – wyjaśnia znaczenie współczynnika stechiometrycznego i indeksu stechiometrycznego – wyjaśnia pojęcie równania reakcji chemicznej – odczytuje proste równania reakcji chemicznych – zapisuje równania reakcji chemicznych – dobiera współczynniki w równaniach reakcji chemicznych 	<ul style="list-style-type: none"> – zapisuje i odczytuje równania reakcji chemicznych (o większym stopniu trudności) – przedstawia modelowy schemat równania reakcji chemicznej – rozwiązuje zadania na podstawie prawa zachowania masy i prawa stałości składu związku chemicznego <ul style="list-style-type: none"> – dokonuje prostych obliczeń stechiometrycznych 	<p>chemicznych o dużym stopniu trudności</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykonuje obliczenia stechiometryczne

Przykłady wiadomości i umiejętności wykraczające poza treści wymagań podstawy programowej; ich spełnienie może być warunkiem wystawienia oceny celującej.

Uczeń:

- opisuje wiązania koordynacyjne i metaliczne
- wykonuje obliczenia na podstawie równania reakcji chemicznej
- wykonuje obliczenia z wykorzystaniem pojęcia *wydajność reakcji*
- zna pojęcia: *mol*, *masa molowa* i *objętość molowa* i wykorzystuje je w obliczeniach
- określa, na czym polegają reakcje utleniania-redukcji
- definiuje pojęcia: *utleniacz* i *reduktor*
- zaznacza w zapisie słownym przebiegu reakcji chemicznej procesy utleniania i redukcji oraz utleniacz, reduktor
- podaje przykłady reakcji utleniania-redukcji zachodzących w naszym otoczeniu; uzasadnia swój wybór

Woda i roztwory wodne

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rodzaje wód występujących w przyrodzie – podaje, na czym polega obieg wody w przyrodzie – podaje przykłady źródeł zanieczyszczenia wód – wymienia niektóre skutki zanieczyszczeń oraz sposoby walki z nimi – wymienia stany skupienia wody – określa, jaką wodę nazywa się wodą destylowaną – nazywa przemiany stanów skupienia wody – opisuje właściwości wody – zapisuje wzory sumaryczny i strukturalny cząsteczki wody – definiuje pojęcie <i>dipol</i> – identyfikuje cząsteczkę wody jako dipol – wyjaśnia podział substancji na dobrze rozpuszczalne, trudno rozpuszczalne oraz praktycznie nierozpuszczalne w wodzie – podaje przykłady substancji, które rozpuszczają się i nie rozpuszczają się w wodzie – wyjaśnia pojęcia: <i>rozpuszczalnik</i> i <i>substancja rozpuszczana</i> – projektuje doświadczenie dotyczące rozpuszczalności różnych substancji w wodzie – definiuje pojęcie <i>rozpuszczalność</i> – wymienia czynniki, które wpływają 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje budowę cząsteczki wody – wyjaśnia, co to jest cząsteczka polarna – wymienia właściwości wody zmieniające się pod wpływem zanieczyszczeń – planuje doświadczenie udowadniające, że woda: z sieci wodociągowej i naturalnie występująca w przyrodzie są mieszaninami – proponuje sposoby racjonalnego gospodarowania wodą – tłumaczy, na czym polegają procesy mieszania i rozpuszczania – określa, dla jakich substancji woda jest dobrym rozpuszczalnikiem – charakteryzuje substancje ze względu na ich rozpuszczalność w wodzie – planuje doświadczenia wykazujące wpływ różnych czynników na szybkość rozpuszczania substancji stałych w wodzie – porównuje rozpuszczalność różnych substancji w tej samej temperaturze – oblicza ilość substancji, którą można rozpuścić w określonej objętości wody w podanej temperaturze – podaje przykłady substancji, które rozpuszczają się w wodzie, tworząc roztwory właściwe – podaje przykłady substancji, które nie rozpuszczają się w wodzie, tworząc koloidy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega tworzenie wiązania kowalencyjnego spolaryzowanego w cząsteczce wody – wyjaśnia budowę polarną cząsteczki wody – określa właściwości wody wynikające z jej budowy polarnej – przewiduje zdolność różnych substancji do rozpuszczania się w wodzie – przedstawia za pomocą modeli proces rozpuszczania w wodzie substancji o budowie polarnej, np. chlorowodoru – podaje rozmiary cząstek substancji wprowadzonych do wody i znajdujących się w roztworze właściwym, koloidzie, zawieszynie – wykazuje doświadczalnie wpływ różnych czynników na szybkość rozpuszczania substancji stałej w wodzie – posługuje się wykresem rozpuszczalności – wykonuje obliczenia z wykorzystaniem wykresu rozpuszczalności – oblicza masę wody, znając masę roztworu i jego stężenie procentowe <ul style="list-style-type: none"> – prowadzi obliczenia z wykorzystaniem <p style="text-align: center;">pojęcia <i>gęstości</i></p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – proponuje doświadczenie udowadniające, że woda jest związkiem wodoru i tlenu – określa wpływ ciśnienia atmosferycznego na wartość temperatury wrzenia wody – porównuje rozpuszczalność w wodzie związków kowalencyjnych i jonowych – wykazuje doświadczalnie, czy roztwór jest nasycony, czy nienasycony – rozwiązuje z wykorzystaniem gęstości zadania rachunkowe dotyczące stężenia procentowego – oblicza rozpuszczalność substancji w danej temperaturze, znając stężenie procentowe jej roztworu nasyconego w tej temperaturze – oblicza stężenie roztworu powstałego po zmieszaniu roztworów tej samej substancji o różnych stężeniach

<p>na rozpuszczalność substancji</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa, co to jest krzywa rozpuszczalności – odczytuje z wykresu rozpuszczalności rozpuszczalność danej substancji w podanej temperaturze – wymienia czynniki wpływające na szybkość rozpuszczania się substancji stałej w wodzie – definiuje pojęcia: <i>roztwór właściwy, koloid i zawiesina</i> – podaje przykłady substancji tworzących z wodą roztwór właściwy, zawiesinę, koloid – definiuje pojęcia: <i>roztwór nasycony, roztwór nienasycony, roztwór stężony, roztwór rozcieńczony</i> – definiuje pojęcie <i>krystalizacja</i> – podaje sposoby otrzymywania roztworu nienasyconego z nasyconego i odwrotnie – definiuje <i>stężenie procentowe roztworu</i> – podaje wzór opisujący stężenie procentowe roztworu <ul style="list-style-type: none"> – prowadzi proste obliczenia z wykorzystaniem pojęć: stężenie procentowe, masa substancji, masa rozpuszczalnika, masa roztworu 	<p>lub zawiesiny</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różnice między roztworem właściwym a zawiesiną – opisuje różnice między roztworami: rozcieńczonym, stężonym, nasyconym i nienasyconym – przekształca wzór na stężenie procentowe roztworu tak, aby obliczyć masę substancji rozpuszczonej lub masę roztworu – oblicza masę substancji rozpuszczonej lub masę roztworu, znając stężenie procentowe roztworu – wyjaśnia, jak sporządzić roztwór o określonym stężeniu procentowym, np. 100 g 20-procentowego roztworu soli kuchennej 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje sposoby zmniejszenia lub zwiększenia stężenia roztworu – oblicza stężenie procentowe roztworu powstałego przez zagęszczenie i rozcieńczenie roztworu – oblicza stężenie procentowe roztworu nasyconego w danej temperaturze (z wykorzystaniem wykresu rozpuszczalności) – wymienia czynniki prowadzące do sporządzenia określonej objętości roztworu o określonym stężeniu procentowym – sporządza roztwór o określonym stężeniu procentowym 	
---	---	---	--

Przykłady wiadomości i umiejętności wykraczające poza treści wymagań podstawy programowej; ich spełnienie może być warunkiem wystawienia oceny celującej.

Uczeń:

- wyjaśnia, na czym polega asocjacja cząsteczek wody
- rozwiązuje zadania rachunkowe na stężenie procentowe roztworu, w którym rozpuszczono mieszaninę substancji stałych
- rozwiązuje zadania z wykorzystaniem pojęcia *stężenie molowe*

Tlenki i wodorotlenki

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie katalizator – definiuje pojęcie tlenek – podaje podział tlenków na tlenki metali i tlenki niemetalii – zapisuje równania reakcji otrzymywania tlenków metali i tlenków niemetalii – wymienia zasady BHP dotyczące pracy z zasadami – definiuje pojęcia wodorotlenek i zasada – odczytuje z tabeli rozpuszczalności, czy wodorotlenek jest rozpuszczalny w wodzie czy też nie – opisuje budowę wodorotlenków – zna wartościowość grupy wodorotlenowej – rozpoznaje wzory wodorotlenków – zapisuje wzory sumaryczne wodorotlenków: NaOH, KOH, Ca(OH)₂, Al(OH)₃, Cu(OH)₂ – opisuje właściwości oraz zastosowania wodorotlenków: sodu, potasu i wapnia – łączy nazwy zwyczajowe (wapno palone i wapno gaszone) z nazwami systematycznymi tych związków chemicznych – definiuje pojęcia: elektrolit, nieelektrolit – definiuje pojęcia: dysocjacja jonowa, wskaźnik – wymienia rodzaje odczynów roztworów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje sposoby otrzymywania tlenków – opisuje właściwości i zastosowania wybranych tlenków – podaje wzory i nazwy wodorotlenków – wymienia wspólne właściwości zasad i wyjaśnia, z czego one wynikają – wymienia dwie główne metody otrzymywania wodorotlenków – zapisuje równania reakcji otrzymywania wodorotlenku sodu, potasu i wapnia – wyjaśnia pojęcia woda wapienna, wapno palone i wapno gaszone – odczytuje proste równania dysocjacji jonowej zasad – definiuje pojęcie odczyn zasadowy – bada odczyn – zapisuje obserwacje do przeprowadzanych na lekcji doświadczeń 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia wodorotlenek i zasada – wymienia przykłady wodorotlenków i zasad – wyjaśnia, dlaczego podczas pracy z zasadami należy zachować szczególną ostrożność – wymienia poznane tlenki metali, z których otrzymały zasady – zapisuje równania reakcji otrzymywania wybranego wodorotlenku – planuje doświadczenia, w których wyniku można otrzymać wodorotlenki sodu, potasu lub wapnia – planuje sposób otrzymywania wodorotlenków nierozpuszczalnych w wodzie – zapisuje i odczytuje równania dysocjacji jonowej zasad – określa odczyn roztworu zasadowego i uzasadnia to – opisuje doświadczenia przeprowadzane na lekcjach (schemat, obserwacje, wniosek) – opisuje zastosowania wskaźników – planuje doświadczenie, które umożliwi zbadanie odczynu produktów używanych w życiu codziennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapisuje wzór sumaryczny wodorotlenku dowolnego metalu – planuje doświadczenia, w których wyniku można otrzymać różne wodorotlenki, także praktycznie nierozpuszczalne w wodzie – zapisuje równania reakcji otrzymywania różnych wodorotlenków – identyfikuje wodorotlenki na podstawie podanych informacji – odczytuje równania reakcji chemicznych

– podaje barwy wskaźników w roztworze o podanym odczynie– wyjaśnia, na czym polega dysocjacja jonowa zasad– zapisuje równania dysocjacji jonowej zasad (proste przykłady)– podaje nazwy jonów powstałych w wyniku dysocjacji jonowej– odróżnia zasady od innych substancji za pomocą wskaźników– rozróżnia pojęcia <i>wodorotlenek</i> i <i>zasada</i>			

Przykłady wiadomości i umiejętności wykraczające poza treści wymagań podstawy programowej; ich spełnienie może być warunkiem wystawienia oceny celującej.

Uczeń:

- opisuje i bada właściwości wodorotlenków amfoterycznych

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z CHEMII KL VIII

Propozycja wymagań programowych na poszczególne oceny przygotowana na podstawie treści zawartych w podstawie programowej, programie nauczania oraz podręczniku dla klasy ósmej szkoły podstawowej *Chemia Nowej Ery*

Wyróżnione wymagania programowe odpowiadają wymaganiom ogólnym i szczegółowym zawartym w treściach nauczania podstawy programowej.

VII. Kwasy

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia zasady bhp dotyczące obchodzenia się z kwasami – zalicza kwasy do elektrolitów – definiuje pojęcie kwasy zgodnie z teorią Arrheniusa – opisuje budowę kwasów – opisuje różnice w budowie kwasów beztlenowych i kwasów tlenowych – zapisuje wzory sumaryczne kwasów: HCl, H₂S, H₂SO₄, H₂SO₃, HNO₃, H₂CO₃, H₃PO₄ – zapisuje wzory strukturalne kwasów beztlenowych – podaje nazwy poznanych kwasów – wskazuje wodór i resztę kwasową we wzorze kwasu – wyznacza wartościowość reszty kwasowej – wyjaśnia, jak można otrzymać np. kwas chlorowodorowy, siarkowy(IV) – wyjaśnia, co to jest tlenek kwasowy – opisuje właściwości kwasów, np.: chlorowodorowego, azotowego(V) i siarkowego(VI) – stosuje zasadę rozcieńczania kwasów – opisuje podstawowe zastosowania kwasów: chlorowodorowego, azotowego(V) i siarkowego(VI) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – udowadnia, dlaczego w nazwie danego kwasu pojawia się wartościowość – zapisuje wzory strukturalne poznanych kwasów – wymienia metody otrzymywania kwasów tlenowych i kwasów beztlenowych – zapisuje równania reakcji otrzymywania poznanych kwasów – wyjaśnia pojęcie <i>tlenek kwasowy</i> – wskazuje przykłady tlenków kwasowych – opisuje właściwości poznanych kwasów – opisuje zastosowania poznanych kwasów – wyjaśnia pojęcie dysocjacja jonowa – zapisuje wybrane równania reakcji dysocjacji jonowej kwasów – nazywa kation H⁺ i aniony reszt kwasowych – określa odczyn roztworu (kwasowy) – wymienia wspólne właściwości kwasów – wyjaśnia, z czego wynikają wspólne właściwości kwasów – zapisuje obserwacje z przeprowadzanych doświadczeń – posługuje się skalą pH – bada odczyn i pH roztworu – wyjaśnia, jak powstają kwaśne opady – podaje przykłady skutków kwaśnych opadów – oblicza masy cząsteczkowe kwasów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapisuje równania reakcji otrzymywania wskazanego kwasu – wyjaśnia, dlaczego podczas pracy ze stężonymi roztworami kwasów należy zachować szczególną ostrożność – projektuje doświadczenia, w wyniku których można otrzymać omawiane na lekcjach kwasy – wymienia poznane tlenki kwasowe – wyjaśnia zasadę bezpiecznego rozcieńczania stężonego roztworu kwasu siarkowego(VI) – planuje doświadczalne wykrycie białka w próbce żywności (np.: w serze, mleku, jajku) – opisuje reakcję ksantoproteinową – zapisuje i odczytuje równania reakcji dysocjacji jonowej (elektrolitycznej) kwasów – zapisuje i odczytuje równania reakcji dysocjacji jonowej (elektrolitycznej) w formie stopniowej dla H₂S, H₂CO₃ – określa kwasowy odczyn roztworu na podstawie znajomości jonów obecnych w badanym roztworze – opisuje doświadczenia przeprowadzane na lekcjach (schemat, obserwacje, wnioski) – podaje przyczyny odczynu roztworów: kwasowego, zasadowego, obojętnego – interpretuje wartość pH w ujęciu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapisuje wzór strukturalny kwasu nieorganicznego o podanym wzorze sumarycznym – nazywa dowolny kwas tlenowy (określenie wartościowości pierwiastków chemicznych, uwzględnienie ich w nazwie) – projektuje i przeprowadza doświadczenia, w których wyniku można otrzymać kwasy – identyfikuje kwasy na podstawie podanych informacji – odczytuje równania reakcji chemicznych – rozwiązuje zadania obliczeniowe o wyższym stopniu trudności – proponuje sposoby ograniczenia powstawania kwaśnych opadów – wyjaśnia pojęcie <i>skala pH</i>

<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega dysocjacja jonowa (elektrolityczna) kwasów – definiuje pojęcia: <i>jon</i>, <i>kation</i> i <i>anion</i> – zapisuje równania reakcji dysocjacji jonowej kwasów (proste przykłady) – wymienia rodzaje odczynu roztworu – wymienia poznane wskaźniki – określa zakres pH i barwy wskaźników dla poszczególnych odczynów – rozdziela doświadczalnie odczyny roztworów za pomocą wskaźników – wyjaśnia pojęcie <i>kwaśne opady</i> – oblicza masy cząsteczkowe HCl i H₂S 	<ul style="list-style-type: none"> – oblicza zawartość procentową pierwiastków chemicznych w cząsteczkach kwasów 	<ul style="list-style-type: none"> jakościowym (odczyny: kwasowy, zasadowy, obojętny) – opisuje zastosowania wskaźników – planuje doświadczenie, które pozwala zbadać pH produktów występujących w życiu codziennym – rozwiązuje zadania obliczeniowe o wyższym stopniu trudności – analizuje proces powstawania i skutki kwaśnych opadów – proponuje niektóre sposoby ograniczenia powstawania kwaśnych opadów 	
--	---	--	--

Przykłady wiadomości i umiejętności wykraczających poza treści wymagań podstawy programowej; ich spełnienie przez ucznia może być warunkiem wystawienia oceny celującej. Uczeń:

- wymienia przykłady innych wskaźników i określa ich zachowanie w roztworach o różnych odczynach
- opisuje wpływ pH na glebę i uprawy, wyjaśnia przyczyny stosowania poszczególnych nawozów
- omawia przemysłową metodę otrzymywania kwasu azotowego(V)
- definiuje pojęcie *stopień dysocjacji*
- dzieli elektrolity ze względu na stopień dysocjacji

VIII. Sole

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje budowę soli – tworzy i zapisuje wzory sumaryczne soli (np. chlorków, siarczków) – wskazuje metal i resztę kwasową we wzorze soli – tworzy nazwy soli na podstawie wzorów sumarycznych (proste przykłady) – tworzy i zapisuje wzory sumaryczne soli na podstawie ich nazw (np. wzory soli kwasów: chlorowodorowego, siarkowodorowego i metali, np. sodu, potasu i wapnia) – wskazuje wzory soli wśród wzorów różnych związków chemicznych – definiuje pojęcie <i>dysocjacja jonowa (elektrolityczna) soli</i> – dzieli sole ze względu na ich rozpuszczalność w wodzie – ustala rozpuszczalność soli w wodzie na podstawie tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie – zapisuje równania reakcji dysocjacji jonowej (elektrolitycznej) soli rozpuszczalnych w wodzie (proste przykłady) – podaje nazwy jonów powstałych w wyniku dysocjacji jonowej soli (proste przykłady) – opisuje sposób otrzymywania soli trzema podstawowymi metodami (kwas + zasada, metal + kwas, tlenek metalu + kwas) – zapisuje cząsteczkowo równania reakcji otrzymywania soli (proste przykłady) – definiuje pojęcia <i>reakcja zobojętniania</i> i <i>reakcja strąceniowa</i> – odróżnia zapis cząsteczkowy od zapisu jonowego równania reakcji chemicznej – określa związek ładunku jonu z wartościowością metalu i reszty kwasowej – podaje przykłady zastosowań najważniejszych soli 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia cztery najważniejsze sposoby otrzymywania soli – podaje nazwy i wzory soli (typowe przykłady) – zapisuje równania reakcji zobojętniania w formach: cząsteczkowej, jonowej oraz jonowej skróconej – podaje nazwy jonów powstałych w wyniku dysocjacji jonowej soli – odczytuje równania reakcji otrzymywania soli (proste przykłady) – korzysta z tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie – zapisuje równania reakcji otrzymywania soli (reakcja strąceniowa) w formach cząsteczkowej i jonowej (proste przykłady) – zapisuje i odczytuje wybrane równania reakcji dysocjacji jonowej soli – dzieli metale ze względu na ich aktywność chemiczną (szereg aktywności metali) – opisuje sposoby zachowania się metali w reakcji z kwasami (np. miedź i magnez w reakcji z kwasem chlorowodorowym) – zapisuje obserwacje z doświadczeń przeprowadzanych na lekcji – wymienia zastosowania najważniejszych soli 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tworzy i zapisuje nazwy i wzory soli: chlorków, siarczków, azotanów(V), siarczanów(IV), siarczanów(VI), węglanów, fosforanów(V) (ortofosforanów(V)) – zapisuje i odczytuje równania dysocjacji jonowej (elektrolitycznej) soli – otrzymuje sole doświadczalnie – wyjaśnia przebieg reakcji zobojętniania i reakcji strąceniowej – zapisuje równania reakcji otrzymywania soli – ustala, korzystając z szeregu aktywności metali, które metale reagują z kwasami według schematu: metal + kwas → sól + wodór – projektuje i przeprowadza reakcję zobojętniania (HCl + NaOH) – swobodnie posługuje się tabelą rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie – projektuje doświadczenia pozwalające otrzymać substancje trudno rozpuszczalne i praktycznie nierozpuszczalne (sole i wodorotlenki) w reakcjach strąceniowych – zapisuje odpowiednie równania reakcji w formie cząsteczkowej i jonowej (reakcje otrzymywania substancji trudno rozpuszczalnych i praktycznie nierozpuszczalnych w reakcjach strąceniowych) – podaje przykłady soli występujących w przyrodzie – wymienia zastosowania soli – opisuje doświadczenia przeprowadzane na lekcjach (schemat, obserwacje, wnioski)

Przykłady wiadomości i umiejętności wykraczających poza treści wymagań podstawy programowej; ich spełnienie przez ucznia może być warunkiem wystawienia oceny celującej. Uczeń:

- wyjaśnia pojęcie *hydrat*, wymienia przykłady hydratów, ich występowania i zastosowania
- wyjaśnia pojęcie *hydroliza*, zapisuje równania reakcji hydrolizy i wyjaśnia jej przebieg
- wyjaśnia pojęcia: *sól podwójna*, *sól potrójna*, *wodorosole* i *hydroksosole*; podaje przykłady tych soli

IX. Związki węgla z wodorem

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]
<p>związki organiczne</p> <p>związków chemicznych zawierających</p> <p>główne źródła węglowodorów</p> <p>produktów destylacji ropy naftowej</p> <p>ich zastosowania</p> <p>w pracy z gazem ziemnym oraz</p> <p>loki ropy naftowej</p> <p>węglowodory</p> <p>szereg homologiczny</p> <p>węglowodory nasycone, węglowodory</p> <p>alkeny, alkiny</p> <p>węglowodorów nasyconych, a alkeny i</p> <p>alkiny</p> <p>sumaryczne: alkanów, alkenów i</p> <p>liczbie atomów węgla</p> <p>strukturalne i półstrukturalne</p> <p>ów, alkenów i alkinów o łańcuchach</p> <p>u atomów węgla w cząsteczce)</p> <p>tematyczne alkanów (do pięciu</p> <p>cząsteczce)</p> <p>line: alkanów, alkenów i alkinów</p> <p>zenia nazw alkenów i alkinów</p> <p>dany węglowodor do odpowiedniego</p> <p>negu</p> <p>ystępowanie metanu</p> <p>i fizyczne i chemiczne metanu, etanu</p> <p>polegają spalanie całkowite i spalanie</p> <p>reakcji spalania całkowitego i spalania</p> <p>tanu, etanu</p> <p>ryczne i strukturalne etenu i etynu</p> <p>sze właściwości etenu i etynu</p> <p><i>polimeryzacja, monomer i polimer</i></p> <p>sze zastosowania metanu, etenu</p> <p>węglowodorów nasyconych</p> <p>enasyconych na wodę bromową (lub</p> <p>ór manganianu(VII) potasu)</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie <i>szereg homologiczny</i> – tworzy nazwy alkenów i alkinów na podstawie nazw odpowiednich alkanów – zapisuje wzory: sumaryczne, strukturalne i półstrukturalne (grupowe); podaje nazwy: alkanów, alkenów i alkinów – buduje model cząsteczki: metanu, etenu, etynu – wyjaśnia różnicę między spalaniem całkowitym a spalaniem niecałkowitym – opisuje właściwości fizyczne i chemiczne (spalanie) alkanów (metanu, etanu) oraz etenu i etynu – zapisuje i odczytuje równania reakcji spalania metanu, etanu, przy dużym i małym dostępie tlenu – pisze równania reakcji spalania etenu i etynu – porównuje budowę etenu i etynu – wyjaśnia, na czym polegają reakcje przyłączenia i polimeryzacji – opisuje właściwości i niektóre zastosowania polietylenu – wyjaśnia, jak można doświadczalnie odróżnić węglowodory nasycone od węglowodorów nienasyconych, np. metan od etenu czy etynu – wyjaśnia, od czego zależą właściwości węglowodorów – wykonuje proste obliczenia dotyczące węglowodorów – podaje obserwacje do wykonywanych na lekcji doświadczeń 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tworzy wzory ogólne alkanów, alkenów, alkinów (na podstawie wzorów kolejnych związków chemicznych w danym szeregu homologicznym) – proponuje sposób doświadczalnego wykrycia produktów spalania węglowodorów – zapisuje równania reakcji spalania alkanów przy dużym i małym dostępie tlenu – zapisuje równania reakcji spalania alkenów i alkinów – zapisuje równania reakcji otrzymywania etynu – odczytuje podane równania reakcji chemicznej – zapisuje równania reakcji etenu i etynu z bromem, polimeryzacji etenu – opisuje rolę katalizatora w reakcji chemicznej – wyjaśnia zależność między długością łańcucha węglowego a właściwościami fizycznymi alkanów (np. stanem skupienia, lotnością, palnością, gęstością, temperaturą topnienia i wrzenia) – wyjaśnia, co jest przyczyną większej reaktywności węglowodorów nienasyconych w porównaniu z węglowodorami nasyconymi – opisuje właściwości i zastosowania polietylenu – projektuje doświadczenie chemiczne umożliwiające odróżnienie węglowodorów nasyconych od węglowodorów nienasyconych – opisuje przeprowadzane doświadczenia chemiczne – wykonuje obliczenia związane z węglowodorami – wyszukuje informacje na temat zastosowań alkanów, etenu i etynu; wymienia je – zapisuje równanie reakcji polimeryzacji etenu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – analizuje właściwości węglowodorów – porównuje właściwości węglowodorów nienasyconych – wyjaśnia zależność między długością węglowego a właściwościami fizycznymi – opisuje wpływ wiązania wielokrotne węglowodoru na jego reaktywność – zapisuje równania reakcji przyłączenia wodoru, chloru) do węglowodorów z wiązaniem wielokrotne – projektuje doświadczenia chemiczne węglowodorów – projektuje i przeprowadza doświadczenia umożliwiające odróżnienie węglowodorów nienasyconych – stosuje zdobytą wiedzę do rozwiązywania obliczeniowych o wysokim stopniu trudności – analizuje znaczenie węglowodorów w

X. Pochodne węglowodorów

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]
<p>le, kwasy karboksylowe, estry i aminokwasy są pochodnych węglowodorów (grupa funkcyjna)</p> <p>Wzrostki chemiczne wchodzące w skład pochodnych</p> <p>Wzrostki organiczną do odpowiedniej grupy funkcyjnej</p> <p>Wzrostki funkcyjna</p> <p>Wzrostki funkcyjne w alkoholach, kwasach karboksylowych, aminokwasach; podaje ich nazwy</p> <p>Wzrostki alkoholi, kwasów karboksylowych i estrów</p> <p>Wzrostki monohydroksylowe i polihydroksylowe</p> <p>Wzrostki sumaryczne i rysuje wzory półstrukturalne alkoholi monohydroksylowych o trzech atomów węgla</p> <p>Wzrostki zwyczajowe i nazwy systematyczne alkoholi monohydroksylowych o trzech atomów węgla</p> <p>Wzrostki zwyczajowe (metanolu, etanolu) i strukturalne (grupowe), strukturalne kwasów monohydroksylowych o trzech atomów węgla w cząsteczce; podaje ich nazwy zwyczajowe (kwasu metanowego i kwasu</p> <p>Wzrostki sumaryczne we wzorze kwasu karboksylowego</p> <p>Wzrostki właściwości metanolu, etanolu i glicerolu zwyczajowego i metanowego</p> <p>Wzrostki fizyczne glicerolu</p> <p>Wzrostki reakcji spalania etanolu</p> <p>Wzrostki zastosowania etanolu i kwasu etanowego zwyczajowego na nasycone i nienasycone</p> <p>Wzrostki cięższe kwasy tłuszczowe</p> <p>Wzrostki właściwości długolącuchowych kwasów zwyczajowych (stearynowego i oleinowego)</p> <p>Wzrostki reakcji chemiczne, które są substratami reakcji</p> <p>Wzrostki występowania estrów w przyrodzie związane z alkoholami (metanol, etanol)</p> <p>Wzrostki substancji wskazuje te, które mają szkodliwy</p> <p>Wzrostki właściwości aminokwasów (na przykładzie</p> <p>Wzrostki występowania aminokwasów</p> <p>Wzrostki cięższe zastosowania poznanych związków metanol, kwas etanowy, kwas stearynowy)</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapisuje nazwy i wzory omawianych grup funkcyjnych – wyjaśnia, co to są alkohole polihydroksylowe – zapisuje wzory i podaje nazwy alkoholi monohydroksylowych o łańcuchach prostych (zawierających do pięciu atomów węgla w cząsteczce) – zapisuje wzory sumaryczne i półstrukturalny (grupowy) propano-1,2,3-triolu (glicerolu) – uzasadnia stwierdzenie, że alkohole i kwasy karboksylowe tworzą szeregi homologiczne – podaje odczyn roztworu alkoholu – opisuje fermentację alkoholową – zapisuje równania reakcji spalania etanolu – podaje przykłady kwasów organicznych występujących w przyrodzie (np. kwasy: mrówkowy, szczawiowy, cytrynowy) i wymienia ich zastosowania – tworzy nazwy prostych kwasów karboksylowych (do pięciu atomów węgla w cząsteczce) i zapisuje ich wzory sumaryczne i strukturalne – podaje właściwości kwasów metanowego (mrówkowego) i etanowego (octowego) – bada wybrane właściwości fizyczne kwasu etanowego (octowego) – opisuje dysocjację jonową kwasów karboksylowych – bada odczyn wodnego roztworu kwasu etanowego (octowego) – zapisuje równania reakcji spalania i reakcji dysocjacji jonowej kwasów metanowego i etanowego – zapisuje równania reakcji kwasów metanowego i etanowego z metalami, tlenkami metali i wodorotlenkami – podaje nazwy soli pochodzących od kwasów metanowego i etanowego – podaje nazwy długolącuchowych kwasów monokarboksylowych (przykłady) – zapisuje wzory sumaryczne kwasów: palmitynowego, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego alkohol etylowy ma odczyn obojętny – wyjaśnia, w jaki sposób tworzy się nazwę systematyczną glicerolu – zapisuje równania reakcji spalania alkoholi – podaje nazwy zwyczajowe i systematyczne alkoholi i kwasów karboksylowych – wyjaśnia, dlaczego niektóre wyższe kwasy karboksylowe nazywa się kwasami tłuszczowymi – porównuje właściwości kwasów organicznych i nieorganicznych – bada i opisuje wybrane właściwości fizyczne i chemiczne kwasu etanowego (octowego) – porównuje właściwości kwasów karboksylowych – opisuje proces fermentacji octowej – dzieli kwasy karboksylowe – zapisuje równania reakcji chemicznych kwasów karboksylowych – podaje nazwy soli kwasów organicznych – określa miejsce występowania wiązania podwójnego w cząsteczce kwasu oleinowego – podaje nazwy i rysuje wzory półstrukturalne (grupowe) długolącuchowych kwasów monokarboksylowych (kwasów tłuszczowych) nasyconych (palmitynowego, stearynowego) i nienasyconego (oleinowego) – projektuje doświadczenie chemiczne umożliwiające odróżnienie kwasu oleinowego od kwasów palmitynowego lub stearynowego – zapisuje równania reakcji chemicznych prostych kwasów karboksylowych z alkoholami monohydroksylowymi – zapisuje równania reakcji otrzymywania podanych estrów – tworzy wzory estrów na podstawie nazw kwasów i alkoholi – tworzy nazwy systematyczne i zwyczajowe estrów na podstawie nazw odpowiednich kwasów karboksylowych i alkoholi – zapisuje wzór poznanego aminokwasu – opisuje budowę oraz wybrane właściwości fizyczne i chemiczne aminokwasów na przykładzie kwasu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – proponuje doświadczenie chemiczne z tematu z działu <i>Pochodne węglowodorów</i> – opisuje doświadczenia chemiczne i obserwacje, wnioski – przeprowadza doświadczenia z tematu <i>Pochodne węglowodorów</i> – zapisuje wzory podanych alkoholi i kwasów karboksylowych – zapisuje równania reakcji chemicznych kwasów karboksylowych w warunkach laboratoryjnych – wyjaśnia zależność między doświadczeniem węglowego a stanem skupienia alkoholi oraz kwasów karboksylowych – zapisuje równania reakcji otrzymanych z podanej nazwy lub podanym wzorem – planuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające otrzymać ester z kwasu i alkoholu – opisuje właściwości estrów i ich zastosowań – przewiduje produkty reakcji chemicznych – identyfikuje poznane substancje – omawia szczegółowo przebieg reakcji estryfikacji – omawia różnicę między reakcją zubożenia a reakcją zobojętniania – zapisuje równania reakcji chemicznych w formach: cząsteczkowej, jonowej i jonowo-estryfikacji – analizuje konsekwencje istnienia grup funkcyjnych w cząsteczce aminokwasów – zapisuje równanie kondensacji kwasów i alkoholi – opisuje mechanizm powstawania związków peptydowych – rozwiązuje zadania dotyczące właściwości węglowodorów (o dużym stopniu

<p>stearynowego i oleinowego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jak można doświadczalnie udowodnić, że dany kwas karboksylowy jest kwasem nienasyconym – podaje przykłady estrów – wyjaśnia, na czym polega reakcja estryfikacji – tworzy nazwy estrów pochodzących od podanych nazw kwasów i alkoholi (proste przykłady) – opisuje sposób otrzymywania wskazanego estru (np. octanu etylu) – zapisuje równania reakcji otrzymywania estru (proste przykłady, np. octanu metylu) – wymienia właściwości fizyczne octanu etylu – opisuje negatywne skutki działania etanolu na organizm – bada właściwości fizyczne omawianych związków – zapisuje obserwacje z wykonywanych doświadczeń chemicznych 	<p>aminooctowego (glicyny)</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje właściwości omawianych związków chemicznych – wymienia zastosowania: metanolu, etanolu, glicerolu, kwasu metanowego, kwasu octowego – bada niektóre właściwości fizyczne i chemiczne omawianych związków – opisuje przeprowadzone doświadczenia chemiczne
--	---

XI. Substancje o znaczeniu biologicznym

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]
<p>przekaźniki chemiczne wchodzące w skład</p> <p>główne składniki żywności i miejsca ich</p> <p>Substancje chemiczne, których atomy wchodzą w budowę tłuszczów, cukrów (węglowodanów) i białek</p> <p>względem na: pochodzenie i stan skupienia</p> <p>o estrów</p> <p>białek</p> <p>monosacharydy na cukry proste i cukry złożone</p> <p>jako związki chemiczne powstające z</p> <p>lipidami: tłuszczów, sacharydów i białek</p> <p>węglowodany</p> <p>rodziny występowania celulozy i skrobi</p> <p>rodziny: glukozy i fruktozy, sacharozy,</p> <p>rodziny poznanego cukru</p> <p>rodziny: właściwości omawianych związków</p> <p>denaturacja, koagulacja, żel, zół</p> <p>rodziny powodujące denaturację białek</p> <p>rodziny: wody, tłuszczów, białek, sacharydów, witamin</p> <p>rodziny: dla organizmu</p> <p>rodziny: związki wielkocząsteczkowe; wymienia ich</p> <p>rodziny: podstawowych składników odżywczych</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia rolę składników odżywczych w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu – opisuje budowę cząsteczki tłuszczu jako estru glicerolu i kwasów tłuszczowych – opisuje wybrane właściwości fizyczne tłuszczów – opisuje wpływ oleju roślinnego na wodę bromową – wyjaśnia, jak można doświadczalnie odróżnić tłuszcze nienasycone od tłuszczów nasyconych – opisuje właściwości białek – wymienia czynniki powodujące koagulację białek – opisuje właściwości fizyczne: glukozy, fruktozy, sacharozy, skrobi i celulozy – bada właściwości fizyczne wybranych związków chemicznych (glukozy, fruktozy, sacharozy, skrobi i celulozy) – zapisuje równanie reakcji sacharozy z wodą za pomocą wzorów sumarycznych – opisuje przebieg reakcji chemicznej skrobi z wodą – wykrywa obecność skrobi i białka w produktach spożywczych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje wzór ogólny tłuszczów – omawia różnice w budowie tłuszczów stałych i tłuszczów ciekłych – wyjaśnia, dlaczego olej roślinny odbarwia wodę bromową – definiuje białka jako związki chemiczne powstające w wyniku kondensacji aminokwasów – definiuje pojęcia: <i>peptydy, peptyzacja, wysalanie białek</i> – opisuje różnice w przebiegu denaturacji i koagulacji białek – wyjaśnia, co to znaczy, że sacharoza jest disacharydem – wymienia różnice we właściwościach fizycznych skrobi i celulozy – zapisuje poznane równania reakcji sacharydów z wodą – definiuje pojęcie <i>wiązanie peptydowe</i> – projektuje i przeprowadza doświadczenie chemiczne umożliwiające odróżnienie tłuszczu nienasyconego od tłuszczu nasyconego – projektuje doświadczenia chemiczne umożliwiające wykrycie białka za pomocą stężonego roztworu kwasu azotowego(V) – planuje doświadczenia chemiczne umożliwiające badanie właściwości omawianych związków chemicznych – opisuje przeprowadzone doświadczenia chemiczne – opisuje znaczenie i zastosowania skrobi, celulozy i innych poznanych związków chemicznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje wzór tristéarynianu glicerolu – projektuje i przeprowadza doświadczenie chemiczne umożliwiające wykrycie białka – wyjaśnia, na czym polega wysalanie białek – wyjaśnia, dlaczego skrobia i celuloza nie rozpuszczają się w wodzie – wyjaśnia, co to są dekstryny – omawia przebieg reakcji chemicznych – planuje i przeprowadza doświadczenia chemiczne umożliwiające weryfikację postawionej hipotezy – identyfikuje poznane substancje

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA BIOLOGIA KL V

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
I. Biologia jako nauka	1. Biologia jako nauka	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa przedmiot badań biologii jako nauki podaje przykłady dziedzin biologii wymienia dziedziny biologii zajmujące się budową i funkcjonowaniem człowieka wymienia źródła wiedzy biologicznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> korzysta z poszczególnych źródeł wiedzy opisuje cechy organizmów żywych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się właściwymi źródłami wiedzy biologicznej podczas rozwiązywania problemów rozróżnia próby kontrolną i badawczą 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wybrane dziedziny biologii przedstawia metody badań stosowanych w biologii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i krytycznie analizuje informacje z różnych źródeł dotyczące różnych dziedzin biologii
	2. Komórkowa budowa organizmów	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje komórkę jako podstawową jednostkę organizacji życia wymienia elementy budowy komórek: roślinnej, zwierzęcej, grzybowej i bakteryjnej obserwuje preparaty przygotowane przez nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia funkcje poszczególnych struktur komórkowych posługuje się mikroskopem z pomocą nauczyciela wykonuje proste preparaty mikroskopowe z pomocą nauczyciela rysuje obraz widziany pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia pod mikroskopem, na schemacie, zdjęciu lub na podstawie opisu poszczególne elementy budowy komórki samodzielnie wykonuje proste preparaty mikroskopowe z niewielką pomocą nauczyciela rysuje obraz widziany pod mikroskopem wyjaśnia rolę poszczególnych elementów komórki porównuje budowę różnych komórek 	<ul style="list-style-type: none"> omawia budowę i funkcje struktur komórkowych analizuje różnice między poszczególnymi typami komórek wyciąga wnioski dotyczące komórkowej budowy organizmów na podstawie obserwacji preparatów wykonuje preparaty mikroskopowe, ustawia ostrość obrazu za pomocą śrub: makro- i mikrometrycznej, 	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje przestrzenny model komórki z dowolnego materiału analizuje różnice między poszczególnymi typami komórek oraz wykazuje związek ich budowy z pełnioną funkcją samodzielnie wykonuje preparaty mikroskopowe sprawnie posługuje się mikroskopem dokładnie rysuje obraz widziany pod mikroskopem

						samodzielnie rysuje obraz widziany pod mikroskopem	
--	--	--	--	--	--	--	--

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
I. Biologia jako nauka	3. Hierarchiczna budowa organizmów. Tkanki zwierzęce	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje komórkę jako podstawowy element budowy ciała człowieka wyjaśnia, czym jest tkanka wymienia podstawowe rodzaje tkanek zwierzęcych wyjaśnia, czym jest narząd wymienia układy narządów człowieka wymienia rodzaje tkanki łącznej 	<ul style="list-style-type: none"> określa najważniejsze funkcje poszczególnych tkanek zwierzęcych podaje rozmieszczenie przykładowych tkanek zwierzęcych w organizmie opisuje podstawowe funkcje poszczególnych układów narządów 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje budowę poszczególnych tkanek zwierzęcych rysuje schemat komórki nerwowej i opisuje poszczególne elementy jej budowy rozpoznaje pod mikroskopem lub na ilustracji rodzaje tkanek zwierzęcych wyjaśnia funkcje poszczególnych układów narządów 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rodzaje tkanki nabłonkowej charakteryzuje rolę poszczególnych składników morfotycznych krwi opisuje hierarchiczną budowę organizmu człowieka przyporządkowuje tkanki do narządów i układów narządów analizuje hierarchiczną budowę organizmu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje związek między budową a funkcją poszczególnych tkanek zwierzęcych wykazuje zależność między poszczególnymi układami narządów tworzy mapę pojęciową ilustrującą hierarchiczną budowę organizmu człowieka
II. Skóra – powłoka organizmu	4. Budowa i funkcje skóry	<ul style="list-style-type: none"> wymienia warstwy skóry przedstawia podstawowe funkcje skóry wymienia wytwory naskórka z pomocą nauczyciela omawia wykonane doświadczenie wykazujące, że skóra jest narządem zmysłu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcje skóry i warstwy podskórnej rozpoznaje na ilustracji lub schemacie warstwy skóry samodzielnie omawia wykonane doświadczenie wykazujące, że skóra jest narządem zmysłu 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje na konkretnych przykładach związek między budową a funkcjami skóry opisuje funkcje poszczególnych wytworów naskórka z pomocą nauczyciela wykonuje doświadczenie wykazujące, że skóra jest narządem zmysłu 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie opisu wykonuje doświadczenie wykazujące, że skóra jest narządem zmysłu 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje odpowiednie informacje i planuje doświadczenie wykazujące, że skóra jest narządem zmysłu

5. Higiena i choroby skóry

- wymienia choroby skóry
- podaje przykłady dolegliwości skóry
- omawia zasady pielęgnacji skóry młodzieńczej

- opisuje stan zdrowej skóry
- wskazuje konieczność dbania o dobry stan skóry
- wymienia przyczyny grzybic skóry
- wskazuje metody zapobiegania grzybicom skóry
- klasyfikuje rodzaje oparzeń i odmrożeń skóry
- omawia zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku oparzeń skóry

- omawia objawy dolegliwości skóry
- wyjaśnia, czym są alergie skórne
- wyjaśnia zależność między ekspozycją skóry na silne nasłonecznienie a rozwojem czerniaka
- uzasadnia konieczność konsultacji lekarskiej w przypadku pojawienia się zmian na skórze

- ocenia wpływ promieni słonecznych na skórę
- wyszukuje informacje o środkach kosmetycznych z filtrem UV przeznaczonych dla młodzieży
- demonstruje zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku oparzeń skóry

- przygotowuje pytania i przeprowadza wywiad z lekarzem lub pielęgniarką na temat chorób skóry oraz profilaktyki czerniaka i grzybicy
- wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat chorób, profilaktyki i pielęgnacji skóry młodzieńczej do projektu edukacyjnego

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
III. Aparat ruchu	6. Aparat ruchu. Budowa szkieletu	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje części bierną i czynną aparatu ruchu podaje nazwy wskazanych elementów budowy szkieletu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na schemacie, rysunku i modelu szkielet osiowy oraz szkielet obręczy i kończyn 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia sposób działania części biernej i czynnej aparatu ruchu wskazuje na związek budowy kości z ich funkcją w organizmie rozpoznaje różne kształty kości 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związek budowy kości z ich funkcją w organizmie 	<ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje podane kości pod względem kształtów na przykładzie własnego organizmu wykazuje związek budowy kości z ich funkcją
	7. Budowa i rola szkieletu osiowego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy szkieletu osiowego wymienia elementy budujące klatkę piersiową podaje nazwy odcinków kręgosłupa 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na modelu lub ilustracji mózgo- i trzewioczaszkę wymienia narządy chronione przez klatkę piersiową wskazuje na schemacie, rysunku i 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kości budujące szkielet osiowy charakteryzuje funkcje szkieletu osiowego wyjaśnia związek budowy czaszki z pełnionymi przez nią 	<ul style="list-style-type: none"> omawia rolę chrząstek w budowie klatki piersiowej porównuje budowę poszczególnych odcinków kręgosłupa rozpoznaje elementy budowy mózgowiczaszki i trzewioczaszki 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje związek budowy poszczególnych kręgów kręgosłupa z pełnioną przez nie funkcją wykazuje związek budowy odcinków kręgosłupa

			modelu elementy szkieletu osiowego	funkcjami		z pełnioną przez nie funkcją
8. Szkielet kończyn oraz ich obręczy	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy budowy szkieletu kończyn oraz ich obręczy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na modelu lub schemacie kości kończyny górnej i kończyny dolnej wymienia rodzaje połączeń kości opisuje budowę stawu rozpoznaje rodzaje stawów odróżnia staw zawiasowy od stawu kulistego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kości tworzące obręcz barkową i miedniczną porównuje budowę kończyny górnej i dolnej charakteryzuje połączenia kości wyjaśnia związek budowy stawu z zakresem ruchu kończyny 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek budowy szkieletu kończyn z funkcjami kończyn górnej i dolnej wykazuje związek budowy szkieletu obręczy kończyn z ich funkcjami 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje funkcje kończyn górnej i dolnej oraz wykazuje związek z funkcjonowaniem człowieka w środowisku 	
9. Kości – elementy składowe szkieletu	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę kości omawia cechy fizyczne kości wskazuje miejsce występowania szpiku kostnego wymienia składniki chemiczne kości 	<ul style="list-style-type: none"> omawia na podstawie ilustracji doświadczenie wykazujące skład chemiczny kości 	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje z pomocą nauczyciela doświadczenie wykazujące skład chemiczny kości omawia znaczenie składników chemicznych kości opisuje rolę szpiku kostnego 	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje przygotowane doświadczenie wykazujące skład chemiczny kości demonstruje na przykładzie cechy fizyczne kości 	<ul style="list-style-type: none"> planuje i samodzielnie wykonuje doświadczenie wykazujące skład chemiczny kości wyszukuje odpowiednie informacje i przeprowadza doświadczenie ilustrujące wytrzymałość kości na złamanie 	

Poziom wymagań

Dział

Temat

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

	10. Budowa i znaczenie mięśni	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje tkanki mięśniowej wskazuje położenie tkanek mięśniowej gładkiej i poprzecznie prążkowanej szkieletowej 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje wskazanych mięśni szkieletowych opisuje cechy tkanki mięśniowej z pomocą nauczyciela wskazuje na ilustracji najważniejsze mięśnie szkieletowe 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje mięśnie szkieletowe wskazane na ilustracji opisuje czynności mięśni wskazanych na schemacie wyjaśnia, na czym polega antagonistyczne działanie mięśni omawia warunki prawidłowej pracy mięśni 	<ul style="list-style-type: none"> określa warunki prawidłowej pracy mięśni charakteryzuje budowę i funkcje mięśni gładkich i poprzecznie prążkowanych przedstawia negatywny wpływ środków dopingujących na zdrowie człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> na przykładzie własnego organizmu analizuje współdziałanie mięśni, ścięgien, kości i stawów w wykonywaniu ruchów
III. Aparat ruchu	11. Higiena i choroby aparatu ruchu	<ul style="list-style-type: none"> wymienia naturalne krzywizny kręgosłupa opisuje przyczyny powstawania wad postawy wymienia choroby aparatu ruchu wskazuje ślad stopy z płaskostopiem omawia przedstawione na ilustracji wady podstawy 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przedstawione na ilustracji wady postawy opisuje urazy kończyn omawia zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku urazów kończyn omawia przyczyny chorób aparatu ruchu omawia wady budowy stóp 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje naturalne krzywizny kręgosłupa wyjaśnia przyczyny powstawania wad postawy charakteryzuje zmiany zachodzące wraz z wiekiem w układzie kostnym określa czynniki wpływające na prawidłowy rozwój masy mięśniowej wyjaśnia przyczyny i skutki osteoporozy 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje informacje dotyczące zapobiegania płaskostopiu wyjaśnia konieczność stosowania rehabilitacji po przebytych urazach planuje i demonstruje czynności udzielania pierwszej pomocy w przypadku urazów kończyn analizuje przyczyny urazów ścięgien przewiduje skutki przyjmowania nieprawidłowej postawy ciała 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i prezentuje ćwiczenia zapobiegające deformacjom kręgosłupa wyszukuje i prezentuje ćwiczenia rehabilitacyjne likwidujące płaskostopie uzasadnia konieczność regularnych ćwiczeń gimnastycznych dla prawidłowego funkcjonowania aparatu ruchu

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
IV. Układ pokarmowy	12. Pokarm – budulec i źródło energii	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe składniki odżywcze wymienia produkty spożywcze zawierające białko podaje przykłady pokarmów, które są źródłem węglowodanów wymienia pokarmy zawierające tłuszcze omawia z pomocą nauczyciela przebieg doświadczenia wykrywającego obecność tłuszczów i skrobi w wybranych produktach spożywczych 	<ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje składniki odżywcze na budulcowe i energetyczne określa aminokwasy jako cząsteczki budulcowe białek wskazuje rolę tłuszczów w organizmie samodzielnie omawia przebieg doświadczenia wykrywającego obecność tłuszczów i skrobi w wybranych produktach spożywczych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie składników odżywczych dla organizmu określa znaczenie błonnika w prawidłowym funkcjonowaniu układu pokarmowego uzasadnia konieczność systematycznego spożywania owoców i warzyw porównuje pokarmy pełnowartościowe i niepełnowartościowe analizuje etykiety produktów spożywczych pod kątem zawartości różnych składników odżywczych przeprowadza z pomocą nauczyciela doświadczenie wykrywające obecność tłuszczów i skrobi w wybranych produktach spożywczych 	<ul style="list-style-type: none"> ilustruje na przykładach źródła składników odżywczych i wyjaśnia ich znaczenie dla organizmu wyjaśnia związek między spożywaniem produktów białkowych a prawidłowym wzrostem ciała omawia rolę aminokwasów egzogennych w organizmie porównuje wartość energetyczną węglowodanów i tłuszczów wyjaśnia skutki nadmiernego spożywania tłuszczów samodzielnie przeprowadza doświadczenie wykrywające obecność tłuszczów i skrobi w wybranych produktach spożywczych 	<ul style="list-style-type: none"> planuje i samodzielnie przeprowadza doświadczenie wykrywające obecność tłuszczów i skrobi w wybranych produktach spożywczych analizuje zależność między rodzajami spożywanych pokarmów a funkcjonowaniem organizmu

13. Witaminy, sole mineralne, woda	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady witamin rozpuszczalnych w wodzie podaje przykład jednej awitaminozy wymienia najważniejsze pierwiastki budujące ciało organizmów podaje rolę dwóch wybranych makroelementów w organizmie człowieka wymienia po trzy makroelementy i mikroelementy omawia z pomocą nauczyciela przebieg doświadczenia dotyczącego wykrywania witaminy C 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia witaminy rozpuszczalne w wodzie i w tłuszczach wymienia skutki niedoboru witamin wskazuje rolę wody w organizmie omawia znaczenie makroelementów i mikroelementów w organizmie człowieka omawia na schemacie przebieg doświadczenia dotyczącego wykrywania witaminy C 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rodzaje witamin przedstawia rolę i skutki niedoboru witamin: A, C, B6, B12, B9, D przedstawia rolę i skutki niedoboru składników mineralnych: Mg, Fe, Ca określa skutki niewłaściwej suplementacji witamin i składników mineralnych na przygotowanym sprzęcie i z niewielką pomocą nauczyciela wykonuje doświadczenie dotyczące wykrywania witaminy C 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje skutki niedoboru witamin, makroelementów i mikroelementów w organizmie przewiduje skutki niedoboru wody w organizmie samodzielnie wykonuje doświadczenie dotyczące witaminy C 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje informacje dotyczące roli błonnika w prawidłowym funkcjonowaniu przewodu pokarmowego wyszukuje odpowiednie informacje, planuje i wykonuje doświadczenie dotyczące witaminy C
------------------------------------	--	--	--	---	---

Poziom wymagań

Dział

Tema
t

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

ocena dobra

ocena bardzo dobra

ocena celująca

14. Budowa i rola układu pokarmowego

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega trawienie pokarmów • wymienia rodzaje zębów u człowieka • wymienia odcinki przewodu pokarmowego człowieka • omawia z pomocą nauczyciela przebieg doświadczenia badającego wpływ substancji zawartych w ślinie na trawienie skrobi 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje rolę poszczególnych rodzajów zębów • wskazuje odcinki przewodu pokarmowego na planszy lub modelu • rozpoznaje wątrobę i trzustkę na schemacie • lokalizuje położenie wątroby i trzustki we własnym ciele • samodzielnie omawia przebieg doświadczenia badającego wpływ substancji zawartych w ślinie na trawienie skrobi 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje poszczególne rodzaje zębów człowieka • wykazuje rolę zębów w mechanicznej obróbce pokarmu • omawia funkcje poszczególnych odcinków przewodu pokarmowego • lokalizuje odcinki przewodu pokarmowego i wskazuje odpowiednie miejsca na powierzchni swojego ciała • charakteryzuje funkcje wątroby i trzustki • przeprowadza z pomocą nauczyciela doświadczenie badające wpływ substancji zawartych w ślinie na trawienie skrobi 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie procesu trawienia • opisuje etapy trawienia pokarmów w poszczególnych odcinkach przewodu pokarmowego • analizuje miejsca wchłaniania i wody strawionego pokarmu • samodzielnie przeprowadza doświadczenie badające wpływ substancji zawartych w ślinie na trawienie skrobi 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje odpowiednie informacje, planuje i przeprowadza doświadczenie badające wpływ substancji zawartych w ślinie na trawienie skrobi • uzasadnia konieczność stosowania zróżnicowanej diety dostosowanej do potrzeb organizmu • uzasadnia konieczność dbałości o zęby
---	--	--	--	--

<p>15. Higiena i choroby układu pokarmowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> określa zasady zdrowego żywienia wymienia przykłady chorób układu pokarmowego wymienia zasady profilaktyki chorób układu pokarmowego według podanego wzoru oblicza indeks masy ciała wymienia przyczyny próchnicy zębów 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje grupy pokarmów w piramidzie zdrowego żywienia i aktywności fizycznej wskazuje na zależność diety od zmiennych warunków zewnętrznych układa jadłospis w zależności od zmiennych warunków zewnętrznych wymienia choroby układu pokarmowego analizuje indeks masy ciała swój i kolegów, wykazuje prawidłowości i odchylenia od normy omawia zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku zakrzuszenia 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>wartość energetyczna pokarmu</i> wykazuje zależność między dietą a czynnikami, które ją warunkują przewiduje skutki złego odżywiania się wykazuje, że WZW A, WZW B i WZW C są chorobami związanymi z higieną układu pokarmowego omawia zasady profilaktyki choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy, zatrucia pokarmowego i raka jelita grubego analizuje indeks masy ciała w zależności od stosowanej diety 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje zależność między higieną odżywiania się a chorobami układu pokarmowego demonstruje czynności udzielania pierwszej pomocy w przypadku zakrzuszenia wskazuje zasady profilaktyki próchnicy zębów wyjaśnia, dlaczego należy stosować dietę zróżnicowaną i dostosowaną do potrzeb organizmu (wiek, stan zdrowia, tryb życia, aktywność fizyczna, pora roku) układa odpowiednią dietę dla uczniów z nadwagą i niedowagą 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje i prezentuje wystąpienie w dowolnej formie na temat chorób związanych z zaburzeniami łaknienia i przemiany materii uzasadnia konieczność badań przesiewowych w celu wykrywania wczesnych stadiów raka jelita grubego
---	---	--	--	---	--

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
	16. Budowa i funkcje krwi	<ul style="list-style-type: none"> podaje nazwy elementów morfotycznych krwi wymienia grupy krwi wymienia składniki biorące udział w krzepnięciu krwi 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcje krwi wymienia grupy krwi i wyjaśnia, co stanowi podstawę ich wyodrębnienia wyjaśnia, co to jest konflikt serologiczny 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie krwi charakteryzuje elementy morfotyczne krwi omawia rolę hemoglobiny przedstawia społeczne znaczenie krwiodawstwa przewiduje skutki konfliktu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady transfuzji krwi wyjaśnia mechanizm krzepnięcia krwi rozpoznaje elementy morfotyczne krwi na podstawie obserwacji mikroskopowej 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia potrzebę wykonywania badań zapobiegających konfliktowi serologicznemu analizuje wyniki laboratoryjnego badania krwi

				serologicznego		
17. Krwiobieg	<ul style="list-style-type: none"> wymienia narządy układu krwionośnego z pomocą nauczyciela omawia na podstawie ilustracji mały i duży obieg krwi 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcje wybranego naczynia krwionośnego porównuje budowę i funkcje żył, tętnic oraz naczyń włosowatych opisuje funkcje zastawek żylnych 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje krwiobieg mały i duży opisuje drogę krwi płynącej w małym i dużym krwiobiegu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje poszczególne naczynia krwionośne na ilustracji wykazuje związek budowy naczyń krwionośnych z pełnionymi przez nie funkcjami 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje związek przepływu krwi w naczyniach z wymianą gazową 	
18. Budowa i działanie serca	<ul style="list-style-type: none"> lokalizuje położenie serca we własnym ciele wymienia elementy budowy serca podaje prawidłową wartość pulsu i ciśnienia zdrowego człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje elementy budowy serca i naczynia krwionośnego na schemacie (ilustracji z podręcznika) wyjaśnia, czym jest puls 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje mechanizm pracy serca omawia fazy cyklu pracy serca mierzy koledze puls wyjaśnia różnicę między ciśnieniem skurczowym a ciśnieniem rozkurczowym krwi 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje rolę zastawek w funkcjonowaniu serca porównuje wartości ciśnienia skurczowego i rozkurczowego krwi omawia doświadczenie wykazujące wpływ wysiłku fizycznego na zmiany tętna i ciśnienia krwi 	<ul style="list-style-type: none"> planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ wysiłku fizycznego na zmiany tętna i ciśnienia krwi 	

19. Higiena i choroby układu krwionośnego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia choroby układu krwionośnego omawia pierwszą pomoc w wypadku krwawień i krwotoków 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny chorób układu krwionośnego wymienia czynniki wpływające korzystnie na funkcjonowanie układu krwionośnego 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny chorób układu krwionośnego charakteryzuje objawy krwotoku żylnego i tętniczego wyjaśnia, na czym polega białaczka i anemia przedstawia znaczenie aktywności fizycznej i prawidłowej diety dla właściwego funkcjonowania układu krwionośnego 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje portfolio na temat chorób układu krwionośnego demonstruje pierwszą pomoc w wypadku krwotoków wyjaśnia znaczenie badań profilaktycznych chorób układu krwionośnego 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i prezentuje w dowolnej formie materiały edukacyjne oświaty zdrowotnej na temat chorób społecznych: miażdżycy, nadciśnienia tętniczego i zawałów serca
20. Układ limfatyczny	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy układu limfatycznego wymienia narządy układu limfatycznego 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę układu limfatycznego omawia rolę węzłów chłonnych 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę układu limfatycznego 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na ilustracji lub schemacie narządy układu limfatycznego 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje układ limfatyczny z układem krwionośnym

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
V. Układ krążenia	21. Budowa i funkcjonowanie układu odpornościowego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy układu odpornościowego wymienia rodzaje odporności przedstawia różnice między surowicą a szczepionką 	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia odporność swoistą i nieswoistą, czynną i bierną, naturalną i sztuczną definiuje szczepionkę i surowicę jako czynniki odpowiadające za odporność nabytą 	<ul style="list-style-type: none"> omawia rolę elementów układu odpornościowego charakteryzuje rodzaje odporności określa zasadę działania szczepionki i surowicy 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia mechanizm działania odporności swoistej opisuje rodzaje leukocytów odróżnia działanie szczepionki od działania surowicy 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wykaz szczepień w swojej książeczce zdrowia ocenia znaczenie szczepień

22. Zaburzenia funkcjonowania układu odpornościowego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki mogące wywołać alergię opisuje objawy alergii 	<ul style="list-style-type: none"> określa przyczynę choroby AIDS wyjaśnia, na czym polega transplantacja narządów podaje przykłady narządów, które można przeszczepiać 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia sposób zakażenia HIV wskazuje drogi zakażenia się HIV wskazuje zasady profilaktyki AIDS 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że alergja jest związana z nadwrażliwością układu odpornościowego ilustruje przykładami znaczenie transplantologii 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia znaczenie przeszczepów oraz zgody na transplantację narządów po śmierci
23. Budowa i rola układu oddechowego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia odcinki układu oddechowego rozpoznaje na ilustracji narządy układu oddechowego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcje elementów układu oddechowego opisuje rolę nagłośni na podstawie własnego organizmu przedstawia mechanizm wentylacji płuc 	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia drogi oddechowe i narządy wymiany gazowej wykazuje związek budowy elementów układu oddechowego z pełnionymi funkcjami 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia głośnię i nagłośnię demonstruje mechanizm modulacji głosu definiuje płuca jako miejsce wymiany gazowej wykazuje związek między budową a funkcją płuc 	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje z dowolnych materiałów model układu oddechowego wyszukuje odpowiednie metody i bada pojemność własnych płuc
24. Mechanizm wymiany gazowej	<ul style="list-style-type: none"> wymienia narządy biorące udział w procesie wentylacji płuc demonstruje na sobie mechanizm wdechu i wydechu z pomocą nauczyciela omawia doświadczenie wykrywające obecność CO₂ w wydychanym powietrzu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice w ruchach klatki piersiowej i przepony podczas wdechu i wydechu przedstawia rolę krwi w transporcie gazów oddechowych omawia zawartość gazów w powietrzu wdychanym i wydychanym oblicza liczbę wdechów i wydechów przed wysiłkiem fizycznym i po nim z pomocą nauczyciela przeprowadza doświadczenie 	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia procesy wentylacji płuc i oddychania komórkowego opisuje dyfuzję O₂ i CO₂ zachodzącą w pęcherzykach płucnych wyjaśnia zależność między liczbą oddechów a wysiłkiem fizycznym na przygotowanym sprzęcie samodzielnie przeprowadza doświadczenie wykrywające obecność CO₂ w wydychanym powietrzu 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje wyniki doświadczenia wykrywającego CO₂ w wydychanym powietrzu przedstawia graficznie zawartość gazów w powietrzu wdychanym i wydychanym analizuje proces wymiany gazowej w płucach i tkankach omawia obserwację dotyczącą wpływu wysiłku fizycznego na częstość oddechów samodzielnie 	<ul style="list-style-type: none"> planuje i wykonuje obserwację wpływu wysiłku fizycznego na częstość oddechów wyszukuje odpowiednie informacje, planuje i samodzielnie przeprowadza doświadczenie wykazujące obecność CO₂ w wydychanym powietrzu

wykrywające obecność
CO₂
w wydychanym powietrzu

przygotowuje zestaw
laboratoryjny
i przeprowadza
doświadczenie
wykazujące obecność
CO₂
w wydychanym powietrzu

Dział	Temat	Poziom wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
VI. Układ oddechowy	25. Oddychanie komórkowe	<ul style="list-style-type: none"> definiuje mitochondrium jako miejsce oddychania komórkowego wskazuje ATP jako nośnik energii 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje słownie równanie reakcji chemicznej ilustrujące utlenianie glukozy 	<ul style="list-style-type: none"> określa znaczenie oddychania komórkowego zapisuje za pomocą symboli chemicznych równanie reakcji ilustrujące utlenianie glukozy omawia rolę ATP w organizmie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia sposób magazynowania energii w ATP 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zależność między ilością mitochondriów a zapotrzebowaniem narządów na energię

	26. Higiena i choroby układu oddechowego	<ul style="list-style-type: none"> definiuje kichanie i kaszel jako reakcje obronne organizmu wymienia choroby układu oddechowego wymienia czynniki wpływające na prawidłowe funkcjonowanie układu oddechowego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje źródła infekcji górnych i dolnych dróg oddechowych określa sposoby zapobiegania chorobom układu oddechowego opisuje przyczyny astmy omawia zasady postępowania w przypadku utraty oddechu omawia wpływ zanieczyszczeń pyłowych na prawidłowe funkcjonowanie układu oddechowego 	<ul style="list-style-type: none"> podaje objawy wybranych chorób układu oddechowego wyjaśnia związek między wdychaniem powietrza przez nos a profilaktyką chorób układu oddechowego opisuje zasady profilaktyki anginy, gruźlicy i raka płuc rozdziela czynne i bierne palenie tytoniu 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje zależność między zanieczyszczeniem środowiska a zachorowalnością na astmę demonstruje zasady udzielania pierwszej pomocy w wypadku zatrzymania oddechu analizuje wpływ palenia tytoniu na funkcjonowanie układu oddechowego wyszukuje w dowolnych źródłach informacje na temat przyczyn rozwoju raka płuc 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza według podanego schematu i pod opieką nauczyciela badanie zawartości substancji smolistych w jednym papierosie przeprowadza wywiad w przychodni zdrowia na temat profilaktyki chorób płuc
VII. Układ wydalniczy	27. Budowa i działanie układu wydalniczego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady substancji, które są wydalane przez organizm człowieka wymienia narządy układu wydalniczego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia <i>wydalanie</i> i <i>defekacja</i> wymienia drogi wydalania zbędnych produktów przemiany materii wymienia CO₂ i mocznik jako zbędne produkty przemiany materii 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje wydalanie i defekację omawia na podstawie ilustracji proces powstawania moczu wskazuje na modelu lub ilustracji miejsce powstawania moczu pierwotnego opisuje sposoby wydalania mocznika i CO₂ 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na modelu lub materiale świeżym warstwy budujące nerkę omawia rolę układu wydalniczego w prawidłowym funkcjonowaniu całego organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje z dowolnego materiału model układu moczowego tworzy schemat przemian substancji odżywczych od zjedzenia do wydalania
Dział	Temat	Poziom wymagań				

		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
VII. Układ wydalniczy	28. Higiena i choroby układu wydalniczego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady higieny układu wydalniczego wymienia choroby układu wydalniczego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na zakażenia dróg moczowych i kamice nerkową jako choroby układu wydalniczego wymienia badania stosowane w profilaktyce tych chorób określa dzienne zapotrzebowanie organizmu człowieka na wodę 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny chorób układu wydalniczego omawia na ilustracji przebieg dializy wyjaśnia znaczenie wykonywania badań kontrolnych moczu wskazuje na konieczność okresowego wykonywania badań kontrolnych moczu 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność picia dużych ilości wody podczas leczenia chorób nerek ocenia rolę dializy w ratowaniu życia uzasadnia konieczność regularnego opróżniania pęcherza moczowego 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje własne wyniki laboratoryjnego badania moczu i na tej podstawie określa stan zdrowia własnego układu wydalniczego
VIII. Regulacja nerwowo-hormonalna	29. Budowa i funkcjonowanie układu dokrewnego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia gruczoły dokrewne wymienia przykłady hormonów wskazuje na ilustracji położenie najważniejszych gruczołów dokrewnych 	<ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje gruczoły na gruczoły wydzielania zewnętrznego i wewnętrznego wyjaśnia pojęcie <i>gruczoł dokrewny</i> wyjaśnia, czym są hormony podaje przyczyny cukrzycy 	<ul style="list-style-type: none"> określa cechy hormonów przyporządkowuje hormony odpowiednich gruczołów, które je wytwarzają charakteryzuje działanie insuliny i glukagonu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia biologiczną rolę hormonu wzrostu, tyroksyny, insuliny, adrenaliny, testosteronu, estrogenów omawia znaczenie swoistego działania hormonów wyjaśnia, na czym polega antagonistyczne działanie insuliny i glukagonu 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że nie należy bez konsultacji z lekarzem przyjmować preparatów i leków hormonalnych
	30. Zaburzenia funkcjonowania układu dokrewnego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia skutki nadmiaru i niedoboru hormonu wzrostu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie <i>równowaga hormonalna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje skutki nadmiaru i niedoboru hormonów 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia związek niedoboru insuliny z cukrzycą 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i wykazuje różnice między cukrzycą typu 1 i 2

31. Budowa i rola układu nerwowego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia funkcje układu nerwowego wymienia elementy budowy ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego rozpoznaje na ilustracji ośrodkowy i obwodowy układ nerwowy 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje elementy budowy komórki nerwowej wskazuje na ilustracji neuronu przebieg impulsu nerwowego wyróżnia somatyczny i autonomiczny układ nerwowy 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje funkcje układu nerwowego porównuje działanie układów nerwowego i dokrewnego wyказuje związek budowy komórki nerwowej z jej funkcją omawia działanie ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia sposób działania synapsy charakteryzuje funkcje somatycznego i autonomicznego układu nerwowego porównuje funkcje współczulnej i przywspółczulnej części autonomicznego układu nerwowego 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia rolę regulacji nerwowo-hormonalnej w prawidłowym funkcjonowaniu całego organizmu
------------------------------------	--	---	--	--	---

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
VIII. Regulacja nerwowo-hormonalna	32. Ośrodkowy układ nerwowy	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na ilustracji najważniejsze elementy mózgowia wymienia mózgowie i rdzeń kręgowy jako narządy ośrodkowego układu nerwowego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy budowy rdzenia kręgowego na ilustracji 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę rdzenia kręgowego objaśnia na ilustracji budowę mózgowia 	<ul style="list-style-type: none"> określa mózgowie jako jednostkę nadrzędną w stosunku do pozostałych części układu nerwowego 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia nadrzędną funkcję mózgowia w stosunku do pozostałych części układu nerwowego
	33. Obwodowy układ nerwowy. Odruchy	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje nerwów obwodowych podaje po trzy przykłady odruchów warunkowych i bezwarunkowych 	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia włókna czuciowe i ruchowe omawia na podstawie ilustracji drogę impulsu nerwowego w łuku odruchowym odróżnia odruchy warunkowe i bezwarunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę między odruchem warunkowym a bezwarunkowym charakteryzuje odruchy warunkowe i bezwarunkowe przedstawia graficznie drogę impulsu nerwowego w łuku 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę odruchów warunkowych w procesie uczenia się na podstawie rysunku wyjaśnia mechanizm odruchu kolanowego 	<ul style="list-style-type: none"> dowodzi znaczenia odruchów warunkowych i bezwarunkowych w życiu człowieka demonstruje na koleździe odruch kolanowy i wyjaśnia działanie tego odruchu

				odruchowym		
	34. Higiena i choroby układu nerwowego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki wywołujące stres podaje przykłady trzech chorób spowodowanych stresem 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia sposoby radzenia sobie ze stresem wymienia przykłady chorób układu nerwowego przyporządkowuje wybranym chorobom układu nerwowego charakterystyczne objawy 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia dodatni i ujemny wpływ stresu na funkcjonowanie organizmu opisuje przyczyny nerwicy rozpoznaje cechy depresji wymienia choroby układu nerwowego: padaczkę, autyzm, stwardnienie rozsiane, chorobę Alzheimera 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny chorób układu nerwowego omawia wpływ snu na procesy uczenia się i zapamiętywania oraz na odporność organizmu charakteryzuje objawy depresji, padaczki, autyzmu, stwardnienia rozsianego, choroby Alzheimera 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje związek między prawidłowym wysypianiem się a funkcjonowaniem organizmu
IX. Narządy zmysłów	35. Budowa i działanie narządu wzroku	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie zmysłów w życiu człowieka rozdziela w narządzie wzroku aparat ochronny oka i gałkę oczną wymienia elementy wchodzące w skład aparatu ochronnego oka rozpoznaje na ilustracji elementy budowy oka 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje funkcje elementów aparatu ochronnego oka wyjaśnia pojęcie <i>akomodacja oka</i> omawia znaczenie adaptacji oka omawia funkcje elementów budowy oka 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję aparatu ochronnego oka wykazuje związek budowy elementów oka z pełnionymi przez nie funkcjami opisuje drogę światła w oku wskazuje lokalizację receptorów wzroku ilustruje w formie prostego rysunku drogę światła w oku i powstawanie obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia powstawanie obrazu na siatkówce planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące reakcję tęczówki na światło o różnym natężeniu ilustruje za pomocą prostego rysunku drogę światła w oku i powstawanie obrazu na siatkówce oraz wyjaśnia rolę soczewki w tym procesie 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza doświadczenie wykazujące obecność tarczy nerwu wzrokowego w oku ilustruje za pomocą prostego rysunku drogę światła w oku oraz z użyciem odpowiedniej terminologii tłumaczy powstawanie i odbieranie wrażeń wzrokowych

na siatkówce

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
IX. Narządy zmysłów	36. Ucho – narząd słuchu i równowagi	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na ilustracji elementy budowy ucha wyróżnia ucho zewnętrzne, środkowe i wewnętrzne 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na ilustracji położenie narządu równowagi wymienia funkcje poszczególnych elementów ucha 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje funkcje poszczególnych elementów ucha omawia funkcje ucha zewnętrznego, środkowego i wewnętrznego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia mechanizm odbierania i rozpoznawania dźwięków wskazuje lokalizację receptorów słuchu i równowagi w uchu wyjaśnia zasadę działania narządu równowagi 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przebieg bodźca słuchowego, uwzględniając przetwarzanie fal dźwiękowych na impulsy nerwowe
	37. Higiena oka i ucha	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wady wzroku omawia zasady higieny oczu wymienia choroby oczu i uszu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na ilustracji krótkowzroczność i dalekowzroczność definiuje hałas jako czynnik powodujący głuchotę omawia przyczyny powstawania wad wzroku 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wady wzroku wyjaśnia, na czym polega daltonizm i astygmatyzm charakteryzuje choroby oczu omawia sposób korygowania wad wzroku 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela rodzaje soczewek korygujących wady wzroku analizuje, w jaki sposób nadmierny hałas może spowodować uszkodzenie słuchu 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje informacje na temat źródeł hałasu w swoim miejscu zamieszkania analizuje źródła hałasu w najbliższym otoczeniu i wskazuje na sposoby jego ograniczenia

38. Zmysły powonienia, smaku i dotyku	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę zmysłów powonienia, smaku i dotyku • wskazuje rozmieszczenie receptorów powonienia, smaku i dotyku • wymienia podstawowe smaki • wymienia bodźce odbierane przez receptory skóry • omawia rolę węchu w ocenie pokarmów 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje kubków smakowych • omawia doświadczenie dotyczące rozmieszczenia kubków smakowych na języku 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje położenie kubków smakowych na języku • z niewielką pomocą nauczyciela wykonuje doświadczenie dotyczące rozmieszczenia kubków smakowych na języku 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że skóra jest narządem dotyku • analizuje znaczenie wolnych zakończeń nerwowych w skórze • wykonuje na podstawie opisu doświadczenie dotyczące rozmieszczenia kubków smakowych na języku 	<ul style="list-style-type: none"> • planuje i wykonuje doświadczenie dotyczące rozmieszczenia kubków smakowych na języku
39. Męski układ rozrodczy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia męskie narządy rozrodcze • wskazuje na ilustracji męskie narządy rozrodcze • wymienia męskie cechy płciowe 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia budowę plemnika i wykonuje jego schematyczny rysunek • omawia proces powstawania nasienia • określa funkcję testosteronu • wymienia funkcje męskiego układu rozrodczego 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje funkcje poszczególnych elementów męskiego układu rozrodczego 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że główka plemnika jest właściwą gametą męską • wykazuje zależność między produkcją hormonów płciowych a zmianami zachodzącymi w ciele mężczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia wspólną funkcjonalność prącia jako narządu wydalania i narządu rozrodczego

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
	40. Żeński układ rozrodczy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia żeńskie narządy rozrodcze • wskazuje na ilustracji żeńskie narządy rozrodcze • wymienia żeńskie cechy płciowe 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje funkcje żeńskiego układu rozrodczego 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje pierwszo-, drugo- i trzeciorzędowe żeńskie cechy płciowe • opisuje funkcje wewnętrznych narządów 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje związek budowy komórki jajowej z pełnioną przez nią funkcją 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje podobieństwa i różnice w budowie męskich i żeńskich układów narządów: rozrodczego i wydalniczego

				rozdrodzych		
41. Funkcjonowanie żeńskiego układu rozrodczego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia żeńskie hormony płciowe wymienia kolejne fazy cyklu miesięczkowego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w cyklu miesięczkowym dni płodne i niepłodne definiuje jajnik jako miejsce powstawania komórki jajowej 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje ilustracje przebiegu cyklu miesięczkowego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zmiany hormonalne i zmiany w macicy zachodzące w trakcie cyklu miesięczkowego analizuje rolę ciała żółtego 	<ul style="list-style-type: none"> wyznacza dni płodne i niepłodne u kobiet w różnych dniach cyklu miesięczkowego i z różną długością cyklu 	
42. Rozwój człowieka – od poczęcia do narodzin	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy błon płodowych podaje długość trwania rozwoju płodowego wymienia zmiany zachodzące w organizmie kobiety podczas ciąży 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje etapy rozwoju zarodka od zapłodnienia do zagnieżdżenia wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>zapłodnienie</i> omawia zasady higieny zalecane dla kobiet ciężarnych podaje czas trwania ciąży omawia wpływ różnych czynników na prawidłowy rozwój zarodka i płodu 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje funkcje błon płodowych charakteryzuje okres rozwoju płodowego wyjaśnia przyczyny zmian zachodzących w organizmie kobiety podczas ciąży charakteryzuje etapy porodu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje funkcje łożyska uzasadnia konieczność przestrzegania zasad higieny przez kobiety w ciąży omawia mechanizm powstawania ciąży pojedynczej i mnogiej 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat rozwoju prenatalnego 	

43. Rozwój człowieka – od narodzin do starości	<ul style="list-style-type: none"> wymienia etapy życia człowieka wymienia rodzaje dojrzałości 	<ul style="list-style-type: none"> określa zmiany rozwojowe u swoich rówieśników opisuje objawy starzenia się organizmu wymienia różnice w tempie dojrzewania dziewcząt i chłopców 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wskazane okresy rozwojowe przedstawia cechy oraz przebieg fizycznego, psychicznego i społecznego dojrzewania człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje różnice między przekwitaniem a starością przyporządkowuje okresom rozwojowym zmiany zachodzące w organizmie 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy w dowolnej formie prezentację na temat dojrzewania tworzy portfolio ze zdjęciami swojej rodziny, której członkowie znajdują się w różnych okresach rozwoju
--	--	---	--	--	--

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
X. Rozmnażanie i rozwój człowieka	44. Higiena i choroby układu rozrodczego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia choroby układu rozrodczego wymienia choroby przenoszone drogą płciową wymienia naturalne i sztuczne metody planowania rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje kontakty płciowe jako potencjalne źródło zakażenia układu rozrodczego przyporządkowuje chorobom źródła zakażenia wyjaśnia różnicę między nosicielstwem HIV a chorobą AIDS wymienia drogi zakażenia wirusami: HIV, HBV, HCV i HPV przedstawia podstawowe zasady profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia konieczność regularnych wizyt u ginekologa przyporządkowuje chorobom ich charakterystyczne objawy omawia zasady profilaktyki chorób wywoływanych przez wirusy: HIV, HBV, HCV i HPV porównuje naturalne i sztuczne metody planowania rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia ryzykowne zachowania seksualne, które mogą prowadzić do zakażenia HIV przewiduje indywidualne i społeczne skutki zakażenia wirusami: HIV, HBV, HCV i HPV uzasadnia konieczność wykonywania badań kontrolnych jako sposobu wczesnego wykrywania raka piersi, raka szyjki macicy i raka prostaty 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat planowanych szczepień przeciwko wirusowi brodawczaka, który wywołuje raka szyjki macicy ocenia naturalne i sztuczne metody antykoncepcji

XI. Równowaga wewnętrzna organizmu

45. Równowaga wewnętrzna organizmu – homeostaza

- własnymi słowami wyjaśnia, na czym polega homeostaza
- wyjaśnia mechanizm termoregulacji u człowieka
- wskazuje drogi wydalania wody z organizmu

- wykazuje na podstawie wcześniej zdobytej wiedzy zależność działania układów pokarmowego i krwionośnego
- opisuje, jakie układy narządów mają wpływ na regulację poziomu wody we krwi

- wyjaśnia, na czym polega homeostaza
- na podstawie wcześniej zdobytej wiedzy wykazuje zależność działania układów: nerwowego, pokarmowego i krwionośnego
- na podstawie wcześniej zdobytej wiedzy wyjaśnia mechanizm regulacji poziomu glukozy we krwi

- na podstawie wcześniej zdobytej wiedzy wykazuje zależność działania poszczególnych układów narządów w organizmie człowieka
- na podstawie wcześniej zdobytej wiedzy wyjaśnia, jakie układy narządów biorą udział w mechanizmie regulacji poziomu glukozy we krwi

- analizuje i wykazuje rolę regulacji nerwowo-hormonalnej w utrzymaniu homeostazy

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca

XI. Równowaga wewnętrzna organizmu	46. Choroba – zaburzenie homeostazy	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ trybu życia na stan zdrowia człowieka • podaje przykłady trzech chorób zakaźnych wraz z czynnikami, które je wywołują • wymienia choroby cywilizacyjne • wymienia najczęstsze przyczyny nowotworów 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne • podaje przykłady wpływu środowiska na życie i zdrowie człowieka • przedstawia znaczenie aktywności fizycznej dla prawidłowego funkcjonowania organizmu człowieka • przedstawia podstawowe zasady profilaktyki chorób nowotworowych • klasyfikuje podaną chorobę do grupy chorób cywilizacyjnych lub zakaźnych • omawia znaczenie szczepień ochronnych • wskazuje alergię jako skutek zanieczyszczenia środowiska • wskazuje metody zapobiegania chorobom cywilizacyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje czynniki wpływające na zdrowie człowieka • przedstawia znaczenie pojęć <i>zdrowie</i> i <i>choroba</i> • rozróżnia zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne • wymienia najważniejsze choroby człowieka wywołwane przez wirusy, bakterie, protisty i pasożyty zwierzęce oraz przedstawia zasady profilaktyki tych chorób • podaje kryterium podziału chorób na choroby zakaźne i cywilizacyjne • podaje przykłady szczepień obowiązkowych i nieobowiązkowych • wyjaśnia przyczyny powstawania chorób społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje wpływ środowiska na zdrowie • uzasadnia, że antybiotyki i inne leki należy stosować zgodnie z zaleceniami lekarza (dawka, godziny przyjmowania leku i długość kuracji) • dowodzi, że stres jest przyczyną chorób cywilizacyjnych • uzasadnia, że nerwice są chorobami cywilizacyjnymi • uzasadnia konieczność okresowego wykonywania podstawowych badań kontrolnych 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje argumenty przemawiające za tym, że nie należy bez wyraźnej potrzeby przyjmować ogólnodostępnych leków oraz suplementów
------------------------------------	-------------------------------------	--	---	--	--	--

47. Uzależnienia	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady używek • wymienia skutki zażywania niektórych substancji psychoaktywnych na stan zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia negatywny wpływ na zdrowie człowieka niektórych substancji psychoaktywnych oraz nadużywania kofeiny i niektórych leków (zwłaszcza oddziałujących na psychikę) 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wpływ palenia tytoniu na zdrowie • omawia skutki działania alkoholu na funkcjonowanie organizmu • wyjaśnia mechanizm powstawania uzależnień • wyjaśnia znaczenie profilaktyki uzależnień 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje zależność między przyjmowaniem używek a powstawaniem nałogu • wskazuje alternatywne zajęcia pomagające uniknąć uzależnień 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje w dowolnej formie prezentację na temat profilaktyki uzależnień
------------------	--	---	---	---	---

Wymagania edukacyjne z biologii dla klasy 8 szkoły podstawowej

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
I. Gene	1. Czym jest genetyka?	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • określa zakres badań genetyki • wyjaśnia, że podobieństwo dziecka do rodziców jest wynikiem dziedziczenia cech 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia cechy dziedziczne i niedziedziczne • definiuje pojęcia <i>genetyka</i> i <i>zmienność organizmów</i> 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy indywidualne i gatunkowe podanych organizmów • omawia zastosowanie genetyki w różnych dziedzinach: medycynie, kryminalistyce, rolnictwie i archeologii 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia występowanie zmienności genetycznej wśród ludzi • wskazuje różnice między cechami gatunkowymi a indywidualnymi • wyjaśnia, z czego wynika podobieństwo organizmów potomnych w rozmnażaniu bezpłciowym 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • dowodzi, że cechy organizmu kształtują się dzięki materiałowi genetycznemu oraz są wynikiem wpływu środowiska • wyjaśnia znaczenie rekombinacji genetycznej w kształtowaniu się zmienności organizmów

	<p>2. Nośnik informacji genetycznej – DNA</p>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje miejsca występowania DNA wymienia elementy budujące DNA przedstawia rolę DNA jako nośnika informacji genetycznej 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia budowę nukleotydu wymienia nazwy zasad azotowych omawia budowę chromosomu definiuje pojęcia: <i>kariotyp</i>, <i>helisa</i>, <i>gen</i> i <i>nukleotyd</i> wykazuje rolę jądra 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje konieczność związania DNA przez białka i powstania chromatyny w jądrze komórkowym wyjaśnia, z czego wynika komplementarność zasad azotowych graficznie przedstawia regułę komplementarności 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia proces replikacji rozpoznaje DNA i RNA* na modelu lub ilustracji porównuje budowę DNA z budową RNA* omawia budowę i funkcję RNA* 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność zachodzenia procesu replikacji DNA przed podziałem komórki wykonuje dowolną techniką model DNA wykazuje rolę replikacji w zachowaniu niezmięionej informacji genetycznej
--	---	---	--	--	---	--

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
I. Genetyka	3. Podziały komórkowe	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy podziałów komórkowych podaje liczbę chromosomów w komórkach somatycznych i płciowych człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: <i>chromosomy homologiczne</i>, <i>komórki haploidalne</i> i <i>komórki diploidalne</i> wskazuje miejsce zachodzenia mitozy i mejozy w organizmie człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie mitozy i mejozy oblicza liczbę chromosomów w komórce haploidalnej, znając liczbę chromosomów w komórce diploidalnej danego organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje konieczność redukcji ilości materiału genetycznego w komórkach macierzystych gamet wykazuje różnice między mitozą a mejozą 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie rekombinacji genetycznej podczas mejozy wykonuje dowolną techniką model mitozy lub mejozy
	4. Podstawowe prawa dziedziczenia	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia <i>fenotyp</i> i <i>genotyp</i> wyjaśnia symbole używane przy zapisywaniu krzyżówek genetycznych 	<ul style="list-style-type: none"> omawia badania Gregora Mendla zapisuje genotypy homozygoty dominującej i homozygoty recesywnej oraz heterozygoty wykonuje krzyżówki genetyczne przedstawiające dziedziczenie jednego genu 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje allele dominujące i recesywne omawia prawo czystości gamet na schemacie krzyżówki genetycznej rozpoznaje genotyp oraz określa fenotyp rodziców i pokolenia potomnego 	<ul style="list-style-type: none"> przewiduje cechy osobników potomnych na podstawie prawa czystości gamet interpretuje krzyżówki genetyczne, używając określeń: <i>homozygota</i>, <i>heterozygota</i>, <i>cecha dominująca</i> i <i>cecha recesywna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje krzyżówki genetyczne przedstawiające dziedziczenie określonej cechy i przewiduje genotypy oraz fenotypy potomstwa ocenia znaczenie prac Gregora Mendla dla rozwoju genetyki
	5. Dziedziczenie cech u człowieka	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje u ludzi przykładowe cechy dominującą i recesywną z pomocą nauczyciela rozwiązuje proste krzyżówki genetyczne 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy dominujące i recesywne u człowieka z niewielką pomocą nauczyciela rozwiązuje proste krzyżówki genetyczne 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, że cechą recesywną determinują allele homozygoty recesywnej na podstawie krzyżówki genetycznej przewiduje wystąpienie cechu potomstwa 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy człowieka, które są zarówno wynikiem działania genów, jak i czynników środowiska ustala prawdopodobieństwo występowania cechy u potomstwa, jeśli nie są znane genotypy obojga rodziców 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ środowiska na kształtowanie się cech na podstawie znajomości cech dominujących i recesywnych projektuje krzyżówki genetyczne, poprawnie posługując się terminami <i>homozygota</i> i <i>heterozygota</i>

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
I. Genetyka	6. Dziedziczenie płci u człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • podaje liczbę chromosomów występujących w komórce diploidalnej człowieka • wymienia przykłady chorób dziedzicznych sprzężonych z płcią 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje kariotyp człowieka • określa cechy chromosomów X i Y • omawia zasadę dziedziczenia płci 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę chromosomów płci i autosomów • przedstawia zjawisko nosicielstwa chorób pod kątem dziedziczenia płci 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia mechanizm ujawniania się cech recesywnych sprzężonych z płcią • wykonuje krzyżówki genetyczne przedstawiające dziedziczenie hemofilii oraz daltonizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje krzyżówki genetyczne przedstawiające dziedziczenie hemofilii oraz daltonizmu • ocenia znaczenie poznania budowy ludzkiego DNA
	7. Dziedziczenie grup krwi	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cztery główne grupy krwi występujące u człowieka • przedstawia przykłady cech zależnych od wielu genów oraz od środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób dziedziczenia grup krwi • wyjaśnia sposób dziedziczenia czynnika Rh • wyjaśnia wpływ środowiska na rozwój cech osobniczych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje grupy krwi na podstawie zapisu genotypów • wykonuje krzyżówkę genetyczną przedstawiającą dziedziczenie grup krwi • określa możliwość wystąpienia konfliktu serologicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala grupy krwi dzieci na podstawie znajomości grup krwi ich rodziców • ustala czynnik Rh dzieci na podstawie znajomości czynnika Rh ich rodziców 	<ul style="list-style-type: none"> • określa konsekwencje dla drugiej ciąży wiążące się z wystąpieniem konfliktu serologicznego • wykazuje, że dziedziczenie czynnika Rh jest jednogenowe

	8. Mutacje	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie <i>mutacja</i> wymienia czynniki mutagenne podaje przykłady chorób uwarunkowanych mutacjami genowymi i chromosomowymi 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela mutacje genowe i chromosomowe omawia przyczyny wybranych chorób genetycznych wskazuje mechanizm dziedziczenia mukowiscydozy 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegają mutacje genowe i chromosomowe omawia znaczenie poradnictwa genetycznego charakteryzuje wybrane choroby genetyczne wyjaśnia podłoże zespołu Downa 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia mechanizm powstawania mutacji genowych i chromosomowych omawia zachowania zapobiegające powstawaniu mutacji wyjaśnia znaczenie badań prenatalnych 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że mutacje są podstawowym czynnikiem zmienności organizmów analizuje przyczyny mutacji i wskazuje ich skutki wykonuje portfolio na temat chorób genetycznych
--	------------	---	---	--	--	---

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
II. Ewolucja życia	9. Ewolucja i jej dowody	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie <i>evolucja</i> wymienia dowody ewolucji wskazuje przykłady narządów szczątkowych w organizmie człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> omawia dowody ewolucji wymienia przykłady różnych rodzajów skamieniałości omawia etapy powstawania skamieniałości definiuje pojęcie <i>relikt</i> wymienia przykłady reliktyw 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia istotę procesu ewolucji rozpoznaje żywe skamieniałości omawia przykłady potwierdzające jedność budowy i funkcjonowania organizmów wymienia przykłady struktur homologicznych i analogicznych 	<ul style="list-style-type: none"> określa warunki powstawania skamieniałości analizuje ogniwa pośrednie ewolucji wskazuje istnienie związku między rozmieszczeniem gatunków a ich pokrewieństwem 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje jedność budowy i funkcjonowania organizmów ocenia rolę struktur homologicznych i analogicznych jako dowodów ewolucji
	10. Mechanizmy ewolucji	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>endemit</i> podaje przykłady doboru sztucznego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady endemitów wyjaśnia, na czym polega dobór naturalny i dobór sztuczny omawia ideę walki o byt 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia główne założenia teorii ewolucji Karola Darwina wskazuje różnicę pomiędzy doбором naturalnym a doбором sztucznym wymienia główne założenia syntetycznej teorii ewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje izolację geograficzną jako drogę do powstawania nowych gatunków wykazuje rolę endemitów z Galapagos w badaniach Darwina* uzasadnia, że walka o byt jest formą doboru naturalnego ocenia korzyści doboru naturalnego w przekazywaniu cech potomstwu omawia współczesne spojrzenie na ewolucję – syntetyczną teorię ewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> ilustruje przykładami działanie doboru naturalnego i doboru sztucznego ocenia korzyści dla człowieka płynące z zastosowania doboru sztucznego
	11. Pochodzenie człowieka	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady organizmów należących do rzędu naczelnych omawia cechy człowieka rozumnego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie miejsce, gdzie rozpoczęła się ewolucja naczelnych wymienia czynniki, które miały wpływ na ewolucję człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> określa stanowisko systematyczne człowieka wskazuje na przykładzie szympansa różnice pomiędzy człowiekiem a innymi naczelnymi 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przebieg ewolucji człowieka wykazuje cechy wspólne człowieka z innymi naczelnymi wymienia cechy człowieka pozwalające zaklasyfikować go do poszczególnych jednostek systematycznych 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje różne formy człowiekowatych wykazuje, że naczelne to ewolucyjni krewni człowieka

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
III. Ekologia	12. Organizm a środowisko	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym zajmuje się ekologia • wymienia czynniki ograniczające występowanie gatunków w różnych środowiskach • nazywa formy morfologiczne porostów wykorzystywane w skali porostowej 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje siedlisko wybranego gatunku • omawia, czym jest nisza ekologiczna organizmu • wyjaśnia, do czego służy skala porostowa 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia siedlisko i niszę ekologiczną • określa wpływ wybranych czynników środowiska na funkcjonowanie organizmów • wykazuje związek między zakresem tolerancji a stosowaniem skali porostowej • odczytuje z wykresu dane dotyczące zakresu tolerancji 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje zależność między czynnikami środowiska a występującymi w nim organizmami • rozpoznaje na ilustracji formy morfologiczne porostów wykorzystywane w skali porostowej 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje wykres przedstawiający zakres tolerancji ekologicznej danego gatunku • praktycznie wykorzystuje skalę porostową

	13. Cechy populacji	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia <i>populacja</i> i <i>gatunek</i> wylicza cechy populacji wymienia typy rozmieszczenia osobników w populacji określa wady i zalety życia organizmów w grupie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zależność między definicją populacji i gatunku wymienia przykłady zwierząt żyjących w stadzie określa przyczyny migracji przedstawia, jakie dane można odczytać z piramidy wiekowej populacji 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje populacje różnych gatunków określa wpływ migracji na liczebność populacji wyjaśnia wpływ cech populacji na jej liczebność odczytuje dane z piramidy wiekowej 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje zależność między liczebnością populacji a jej zagęszczeniem graficznie przedstawia różne typy rozmieszczenia osobników w populacji i podaje ich przykłady wykazuje zależność między strukturą płciową a liczebnością populacji charakteryzuje grupy wiekowe w piramidach 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza w terenie obliczanie zagęszczenia wybranego gatunku przewiduje losy populacji na podstawie jej piramidy wiekowej
--	---------------------	---	---	--	--	--

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
III. Ekologia	14. Konkurencja	<ul style="list-style-type: none"> nazywa zależności międzygatunkowe wymienia zasoby, o które konkurują organizmy 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega konkurencja wskazuje rodzaje konkurencji 	<ul style="list-style-type: none"> graficznie przedstawia zależności między organizmami, zaznacza, który gatunek odnosi korzyści, a który – straty porównuje konkurencję wewnątrzgatunkową z konkurencją międzygatunkową 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny i skutki konkurencji międzygatunkowej i wewnątrzgatunkowej wykazuje zależność między zasobami środowiska a intensywnością konkurencji 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, wykorzystując wiedzę z ewolucjonizmu, że konkurencja jest czynnikiem doboru naturalnego
	15. Drapieżnictwo. Roślinożerność	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady roślinożerców wskazuje przykłady drapieżników i ich ofiar omawia przystosowania organizmów do drapieżnictwa podaje przykłady roślin drapieżnych 	<ul style="list-style-type: none"> określa znaczenie roślinożerców w przyrodzie omawia adaptacje roślinożerców do zjadania pokarmu roślinnego wyjaśnia na wybranych przykładach, na czym polega drapieżnictwo wymienia charakterystyczne cechy drapieżników i ich ofiar 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób rośliny i roślinożercy wzajemnie regulują swoją liczebność omawia różne strategie polowań stosowanych przez drapieżniki opisuje sposoby obrony organizmów przed drapieżnikami wykazuje przystosowania rośliny drapieżnej do zdobywania pokarmu 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia znaczenie drapieżników i roślinożerców w środowisku wskazuje adaptacje drapieżników i roślinożerców do zdobywania pokarmu określa rolę drapieżników w przyrodzie jako regulatorów liczebności ofiar charakteryzuje sposoby obrony roślin przed zjadaniem 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje zależności między liczebnością populacji drapieżników a liczebnością populacji ich ofiar wyjaśnia przyczyny drapieżnictwa i wskazuje metody zdobywania pokarmu przez rośliny drapieżne wykazuje korzyści dla roślin płynące z roślinożerności przedstawia pozytywne i negatywne skutki roślinożerności
	16. Pasożytnictwo	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady pasożytów zewnętrznych i wewnętrznych wymienia przykłady pasożytnictwa u roślin 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega pasożytnictwo klasyfikuje pasożyty na zewnętrzne i wewnętrzne 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przystosowania organizmów do pasożytniczego trybu życia charakteryzuje pasożytnictwo u roślin 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia znaczenie pasożytnictwa w przyrodzie wskazuje przystosowania roślin do pasożytniczego trybu życia 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pasożytnictwa w regulacji zagęszczenia populacji ofiar

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
III. Ekologia	17. Nieantagonistyczne zależności między gatunkami	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nieantagonistyczne zależności międzygatunkowe podaje przykłady organizmów, które łączą zależność nieantagonistyczna 	<ul style="list-style-type: none"> określa warunki współpracy między gatunkami rozdziela pojęcia <i>komensalizm</i> i <i>mutualizm</i> omawia budowę korzeni roślin motylkowych 	<ul style="list-style-type: none"> omawia różnice między komensalizmem a mutualizmem charakteryzuje role grzyba i glonu w pleśze porostu 	<ul style="list-style-type: none"> określa warunki występowania nieantagonistycznych relacji między organizmami różnych gatunków charakteryzuje relacje między rośliną motylkową 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia znaczenie bakterii azotowych występujących w glebie wyjaśnia, jakie praktyczne znaczenie ma wiedza o mikoryzie
	18. Czym jest ekosystem?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe ekosystemy przedstawia składniki biotopu i biocenozy rozdziela ekosystemy sztuczne i naturalne 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy biotopu i biocenozy wybranego ekosystemu omawia, do czego człowiek wykorzystuje ekosystemy wymienia przemiany w ekosystemach 	<ul style="list-style-type: none"> omawia różnice między ekosystemami naturalnymi a sztucznymi omawia przebieg sukcesji pierwotnej i wtórnej 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje różnicę między sukcesją pierwotną a wtórną 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje zależności między biotopem a biocenozą wyszukuje w terenie miejsce zachodzenia sukcesji wtórnej
	19. Zależności pokarmowe	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy ogniw łańcucha pokarmowego przyporządkowuje znane organizmy poszczególnym ogniom łańcucha pokarmowego rysuje schematy prostych łańcuchów pokarmowych w wybranych ekosystemach 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny istnienia łańcuchów pokarmowych wskazuje różnice między producentami a konsumentami rysuje schemat prostej sieci pokarmowej 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wybrane powiązania pokarmowe we wskazanym ekosystemie charakteryzuje role poszczególnych ogniw łańcucha pokarmowego 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje rolę destruentów w ekosystemie omawia czynniki, które zakłócają równowagę ekosystemu 	<ul style="list-style-type: none"> przewiduje skutki, jakie dla ekosystemu miałyby wyginiecie określonego ogniwka we wskazanym łańcuchu pokarmowym interpretuje, na czym polega równowaga dynamiczna ekosystemu

	20. Materia i energia w ekosystemie	<ul style="list-style-type: none">• mawia na podstawie ilustracji piramidę ekologiczną	<ul style="list-style-type: none">• wykazuje, że materia krąży w ekosystemie• omawia na podstawie ilustracji obieg węgla w ekosystemie	<ul style="list-style-type: none">• wyjaśnia, że energia przepływa przez ekosystem• wykazuje rolę producentów, konsumentów i destruentów w krążeniu materii	<ul style="list-style-type: none">• interpretuje zależności między poziomem pokarmowym a biomasa i liczebnością populacji• analizuje informacje przedstawione w formie piramidy ekologicznej	<ul style="list-style-type: none">• analizuje przyczyny zaburzeń w krążeniu materii w ekosystemach• uzasadnia spadek energii w ekosystemie na kolejnych poziomach troficznych
--	-------------------------------------	--	---	--	---	--

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
IV. Człowiek i środowisko	21. Różnorodność biologiczna	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia poziomy różnorodności biologicznej wymienia czynniki wpływające na stan ekosystemów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega różnorodność biologiczna wyjaśnia różnice pomiędzy dwoma poziomami różnorodności biologicznej wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat skutków spadku różnorodności 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje poziomy różnorodności biologicznej omawia wpływ klimatu na kształtowanie się różnorodności biologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje zmiany różnorodności biologicznej podczas sukcesji porównuje poziomy różnorodności biologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny prowadzące do nagłego wymarcia gatunku
	22. Wpływ człowieka na różnorodność biologiczną	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady działalności człowieka przyczyniającej się do spadku różnorodności biologicznej podaje przykłady obcych gatunków 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje działalność człowieka jako przyczynę spadku różnorodności biologicznej wskazuje gatunki wymarłe jako przykład działalności człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, w jaki sposób niszczenie siedlisk wpływa na stan gatunkowy ekosystemów wyjaśnia, skąd się biorą nowe gatunki roślin i zwierząt w ekosystemach naturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje, w jaki sposób działalność człowieka wpływa na eliminowanie gatunków ocenia wpływ wprowadzania obcych gatunków na bioróżnorodność w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje zależności między działalnością człowieka a zmianą czynników środowiskowych wpływających na spadek różnorodności biologicznej
	23. Racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady zasobów przyrody wyjaśnia znaczenie recyklingu dla racjonalnego gospodarowania zasobami 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady odnawialnych i nieodnawialnych zasobów przyrody ilustruje przykładami, jak należy dbać o ochronę zasobów 	<ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje zasoby przyrody na niewyczerpywalne i wyczerpywalne, podaje ich przykłady omawia racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje skutki niewłaściwej eksploatacji zasobów wyjaśnia, na czy polega zrównoważony rozwój 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, w jaki sposób odtwarzają się odnawialne zasoby przyrody wyjaśnia, jak młodzież może się przyczynić do ochrony zasobów przyrody
	24. Sposoby ochrony przyrody	<ul style="list-style-type: none"> określa cele ochrony przyrody wymienia sposoby ochrony gatunkowej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia formy ochrony przyrody omawia formy ochrony indywidualnej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega ochrona obszarowa wykazuje różnicę między ochroną gatunkową ścisłą a częściową 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje poszczególne formy ochrony przyrody wyjaśnia, czego dotyczy program Natura 2000 prezentuje wybrane przykłady czynnej ochrony przyrody w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje formy ochrony przyrody występujące w najbliższej okolicy uzasadnia konieczność stosowania form ochrony przyrody dla zachowania gatunków i ekosystemów

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z MUZYKI SZKOŁA PODSTAWOWA

I. Cele oceniania:

- Aktywizowanie uczniów do czynnego uczestnictwa w zajęciach.
- Wzbudzanie pozytywnej motywacji do przedmiotu.
- Mobilizowanie do samodzielnego wykonywania zadań.
- Realizacja grupowych zadań z zakresu percepcji muzyki.

1. Ocenianie bieżące ma na celu:

- pomóc uczniowi rozpatrywać i rozumieć swoje mocne i słabe strony oraz ukierunkować go do dalszej pracy,
- przekazać rodzicom (opiekunom) informacje o postępach ucznia,
- dać nauczycielowi informację o efektywności jego nauczania, właściwego doboru materiałów, metod i sposobów nauczania.

2. Ocenianie okresowe ma na celu:

- przekazać uczniowi informację o jego postępach w muzyce pod koniec pewnej części programu nauki,
- dostarczyć informacji rodzicom,
- dostarczyć informacji nauczycielowi odpowiedzialnemu za następny etap nauki.

II. Obszary aktywności ucznia:

- odtwarzanie
- muzykowanie
- tworzenie

III. Formy sprawdzania osiągnięć uczniów:

- Umiejętności w zakresie;

- śpiewania
- grania na instrumentach
- tworzenia muzyki
- ruchu przy muzyce
- tworzenia wypowiedzi o muzyce, np. na temat wysłuchanych utworów

2. Wiedza o muzyce

- zagadnienia teoretyczne – znajomość podstawowych pojęć muzycznych i umiejętność ich stosowania w wypowiedziach o muzyce
- wiadomości o kompozytorach
- znajomość aparatu wykonawczego muzyki wokalne i instrumentalnej (zespoły, soliści, chóry, orkiestry)
- opanowanie zagadnień z zakresu szeroko pojętej kultury muzycznej

3. postępy, zaangażowanie, wkład pracy w działania muzyczne:

- aktywność na lekcjach wynikająca z zainteresowania przedmiotem,
- umiejętność pracy w grupie – współpraca, wzajemna pomoc,
- prezentacja dokonań,
- kreatywność i zaangażowanie na lekcji.

Kontrakt:

- Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć ucznia występuje systematycznie w całym procesie nauczania.
- Uczeń ma prawo być raz w semestrze nieprzygotowany do zajęć, za każde następne nieprzygotowanie otrzymuje ocenę niedostateczną.
- O nieprzygotowaniu do zajęć (braku zeszytu, podręcznika, pracy domowej) uczeń informuje nauczyciela na początku lekcji.
- Brak pracy domowej uczeń powinien uzupełnić na najbliższą lekcję.

- W przypadku dłuższej nieobecności ucznia w szkole np. z powodu choroby, brak pracy na lekcji i pracy domowej powinien być uzupełniony w przeciągu tygodnia od daty powrotu do szkoły.
- W przypadku jednorazowego opuszczenia zajęć, uczeń jest zobowiązany uzupełnić braki na następną lekcję.
- Sprawdzian wiadomości powinien być zapowiedziany przez nauczyciela tygodniowym wyprzedzeniem.
- Sprawdziany wiadomości są obowiązkowe. Jeżeli uczeń z przyczyn losowych nie mógł w nich uczestniczyć, powinien to zrobić w terminie ustalonym przez nauczyciela.
- Uczeń może poprawić sprawdzian lub ocenę uzyskaną z innego obszaru aktywności muzycznej w przeciągu dwóch tygodni, w terminie ustalonym z nauczycielem.
- Do dziennika wpisuje się obie oceny, o ile uczeń poprawił ocenę na wyższą.
- Uczeń musi zaliczyć wszystkie utwory grane na instrumentach.
- Jeżeli nie ma ucznia podczas odpytywania z grania na instrumentach, musi zaliczyć granie w ustalonym z nauczycielem.
- Nauczyciel ma prawo ocenić ucznia za wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tych zajęć.
- Uczeń ma prawo do oceny za prace dodatkowe – oceny dodatkowe muszą być wystawiane systematycznie.

IV. Ogólne kryteria ocen:

Ocenę **celującą** (6) otrzymuje uczeń, który:

- Spełnia wymagania określone w zakresie oceny bardzo dobrej.
- Prezentuje wiadomości i umiejętności wykraczające poza program nauczania muzyki na danym poziomie edukacyjnym – zrealizował pięć dowolnie wybranych zadań z przynajmniej dwóch wybranych obszarów.

Obszar 1. – Wiedza

- Uzyskał ze sprawdzianów pisemnych oceny celujące.
- Wykonał co najmniej jedną spośród dodatkowych prac domowych w semestrze.
- Nie skorzystał w semestrze z prawa do zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji (zawsze był przygotowany).

Obszar 2. – Konkursy

- Zajął I, II, III miejsce lub wyróżnienie w szkolnym konkursie muzycznym lub „Mam talent”.
- Uczestniczył w konkursie pozaszkolnym.
- Zajął I, II, III miejsce lub wyróżnienie w konkursie poza szkolnym.

Obszar 3. – Kultura i sztuka

- Jako współorganizator brał udział w oprawie muzycznej – śpiewał lub grał na instrumencie na uroczystościach szkolnych lub imprezach środowiskowych.
- Prezentował własną twórczość artystyczną o tematyce muzycznej np. literacką, plastyczną lub multimedialną.

Obszar 4. – Samodzielne rozwijanie uzdolnień muzycznych

- Zaprezentował swoje ponadprogramowe, dodatkowe umiejętności muzyczne na tle klasy – trzy utwory muzyczne (wokalne, instrumentalne lub taneczne).

Jeżeli uczeń uzyskał na I semestr ocenę celującą, jest ona liczona na koniec roku jako jedna z pięciu na drugi semestr.

Ocenę **bardzo dobrą** (5) otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania,
- korzysta z różnych źródeł informacji,
- na lekcjach jest bardzo aktywny i zdyscyplinowany,
- potrafi zagrać większość melodii przewidzianych w programie nauczania na flecie i dzwonkach,

- umie zaśpiewać z akompaniamentem większość piosenek przewidzianych w programie nauczania,
- odrabia prace domowe.

Ocenę **dobrą** (4) otrzymuje uczeń, który:

- opanował większość wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania,
- korzysta z różnych źródeł informacji,
- potrafi zagrać kilka melodii oraz akompaniamentów do piosenek na flecie lub dzwoneczkach,
- umie zaśpiewać z akompaniamentem pieśni jednogłosowe poprawnie pod względem muzycznym,
- na lekcjach jest aktywny i zdyscyplinowany,
- odrabia prace domowe.

Ocenę **dostateczną** (3) otrzymuje uczeń, który:

- opanował w podstawowym zakresie wiadomości i umiejętności przewidziane w realizowanym programie nauczania,
- jest w stanie zrozumieć najważniejsze zagadnienia przy pomocy nauczyciela,
- potrafi zagrać niektóre melodie przewidziane w programie nauczania na flecie lub dzwoneczkach,
- umie zaśpiewać z akompaniamentem niektóre piosenki przewidziane w programie nauczania,
- odrabia prace domowe.

Ocenę **dopuszczającą** (2) otrzymuje uczeń, który:

- w niewielkim stopniu opanował wiadomości i umiejętności przewidziane w realizowanym programie nauczania,
- jest w stanie wykonać proste ćwiczenie przy pomocy nauczyciela,
- potrafi zagrać na flecie lub dzwoneczkach gamę i najprostsze utwory przewidziane w programie nauczania,

- umie zaśpiewać z akompaniamentem najprostsze piosenki przewidziane w programie nauczania,
- odrabia proste prace domowe.

Ocenę **niedostateczną** (1) otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania (co uniemożliwia dalsze kształcenie),
- nie jest w stanie wykonać prostych ćwiczeń nawet przy pomocy nauczyciela,
- nie potrafi grać na żadnym instrumencie,
- ma duże trudności z zaśpiewaniem jakiegokolwiek piosenki,
- jest pasywny na lekcjach, nie uważa,
- nie odrabia prac domowych,
- nie wykazuje żadnych chęci nauczania się czegokolwiek, nadrobienia braków, poprawienia ocen.

Ocena niedostateczna nie może wynikać z braku możliwości czy braku uzdolnień ucznia. Należy ją traktować wyłącznie jako skutek całkowitej niechęci do przedmiotu i do pracy na lekcjach oraz braku zaangażowania.

Wymagania edukacyjne dla poszczególnych klas wyszczególnione są w rozkładach materiału.

V. Oceny szczegółowe.

Uczeń po 4 klasie :

Musi:

- Znać podstawowe pojęcia muzyczne i stosować je w praktyce:
 - Melodia
 - Rytm
 - Dźwięk

- Gama
- Odczytywać i zapisywać podstawowe oznaczenia muzyczne:
 - Elementy notacji muzycznej (klucz wiolinowy, nuty, pauzy)
 - Skróty pisowni muzycznej
 - Podział wartości rytmicznych
 - Metrum ćwierćnutowe
- Śpiewać
 - Śpiewanka – powitanka
 - Śpiewanka do – re –mi – fanka
 - Jawor
 - Klawiszowa piosenka
 - Zabawa z echem
 - Czternastego października
 - Poczuj rytm
 - Przybyli ułani
 - Mazurek Dąbrowskiego
 - Nie miały aniołki
 - Lulajże Jezuniu
 - Przybieżeli do Betlejem
 - Jezus malusieńki
 - Zima

- Piosenka dla babci i dziadka
- Śpiewanka o piosence
- Muzyczne echo Warszawy
- Uciekła mi przepióreczka
- To właśnie wiosna
- Wielkanocna piosenka
- Ekorock
- Polska flaga
- Piosenka dla mamy
- Piosenka dla taty
- Kolorowe dzieci
- Morskie opowieści
- Grać na flecie proste utwory i gamę C- dur w obrębie gamy rozkreślnej.
- Odtwarzać proste rytmy ruchem i fonodźwiękami.
- Wykonywać ćwiczenia dykcyjne i emisyjne.
- Tworzyć proste rytmy i rapować rytmicznie do piosenek.
- Tworzyć improwizacje wokalne.
- Znać formę AB.
- Wymieniać przykłady instrumentów perkusyjnych.
- Wymieniać nazwę okresu w dziejach romantyzm i przyporządkować do niej podstawowe wiadomości o F. Chopinie.
- Znać folklor polski.

- Podać cechy charakterystyczne mazura.
- Wymieniać zwyczaje i obrzędy ludowe i świąteczne charakterystyczne dla regionu w którym mieszka.
- Realizować rytmy na instrumentach zrobionych własnoręcznie z surowców wtórnych.

Uczeń po klasie 5:

Musi:

- Znać podstawowe pojęcia muzyczne i stosować je w praktyce:
 - melodia
 - rytm
 - dźwięk
 - akompaniament
 - akord
 - gama
- Odczytywać i zapisywać podstawowe oznaczenia muzyczne:
 - elementy notacji muzycznej (klucz wiolinowy, nuty, pauzy, znaki chromatyczne)
 - skróty pisowni muzycznej (repetycja, volty)
 - podział wartości rytmicznych
 - metrum ćwierćnutowe
 - oznaczenia agogiczne
 - oznaczenia dynamiczne
 - oznaczenia artykulacyjne

- Śpiewać
- Pieśń z Lascaux
- Klawiszowa piosenka
- Zabawa z echem
- Raz staccato, raz legato
- Piosenka dla babci
- Piosenka dla dziadka
- Mały kanon
- Piechota
- Przybyli ułani
- Życzenie
- Mazurek Trzeciego Maja
- Grać na flecie proste utwory i gamę C – dur w obrębie oktawy raz i dwukreślnej.
- Grać proste melodie na dzwoneczkach.
- Wykonywać podstawowe kroki wybranych tańców towarzyskich.
- Określać cechy charakterystyczne tańca klasycznego.
- Tworzyć improwizacje wokalne, instrumentalne i ruchowe.
- Tworzyć proste rytmy i akompaniamenty.
- Wymieniać przykłady instrumentów strunowych.
- Rozpoznawać głosy wokalne.
- Określać aparat wykonawczy muzyki wokalne i instrumentalnej.

- Znać strukturę formy muzycznej ABA i ABA1, wariacji i kanonu.
- Rozpoznawać strukturę jednogłosową i wielogłosową.
- Wymieniać nazwę okresu w dziejach klasycyzm, romantyzm, barok i podporządkować do niej podstawowe wiadomości o F. Chopinie, S. Moniuszce, J.S.Bachu, W.A. Mozarcie, N. Paganinim i F. Liszcie.
- Wyrazić muzykę za pomocą środków pozamuzycznych.
- Znać folklor sąsiadów i folklor europejski.
- Znać zasady kulturalnego słuchania muzyki.

Uczeń po 6 klasie:

Musi:

- Znać podstawowe pojęcia muzyczne i stosować je w praktyce:
 - melodia
 - rytm
 - dźwięk
 - akompaniament
 - akord
 - tempo
 - gama
- Odczytywać i zapisywać podstawowe oznaczenia muzyczne:
- elementy notacji muzycznej (klucz wiolinowy, nuty, pauzy, znaki chromatyczne, kropki)

- skróty pisowni muzycznej (repetycja, volta)
- podział wartości rytmicznych
- metrum ćwierćnutowe
- oznaczenia agogiczne
- oznaczenia artykulacyjne
- oznaczenia dynamiczne
- Śpiewać:
 - Niezła sztuczka
 - Żuraw
 - Familijny rock and roll
 - Koncert
 - Na okrągło
 - Warszawskie dzieci
 - Gdy Chopin grał
 - Piosenka o zwykłej mamie
 - Piosenka dla taty
 - Oda do radości
 - Na majówkę
 - Karnawałowy rytm
 - Boca Chica
 - Pieśń pożegnalna

- Grać na flecie proste utwory i gamę C – dur w obrębie oktawy raz i dwukreślnej.
- Grać proste melodie na dzwoneczkach.
- Odtwarzać proste rytmy ruchem i gestodźwiękami.
- Określać cechy charakterystyczne opery, filharmonii, jazzu, muzyki ilustracyjnej, programowej.
- Tworzyć improwizacje wokalne, instrumentalne i ruchowe.
- Tworzyć proste rytmy i akompaniamenty.
- Wymieniać przykłady instrumentów dętych.
- Rozpoznawać głosy wokalne i wielogłosy.
- Określać aparat wykonawczy muzyki wokalne i instrumentalnej, zespołowa
- Znać strukturę formy muzycznej kanonu, rondo i budowy okresowej utworu.
- Rozpoznawać fakturę jednogłosową i wielogłosową.
- Wymieniać nazwę okresu w dziejach średniowiecze, renesans, klasycyzm, romantyzm i przyporządkować do niej podstawowe wiadomości o F. Chopinie, S. Moniuszce, J.S. Bachu, W.A. Mozarcie, L van Beethovenie, J. Haydnie, W. Lutosławskim.
- Wyrażać muzykę za pomocą środków pozamuzycznych.
- Znać folklor sąsiadów i folklor europejski.
- Znać zasady kulturalnego słuchania muzyki.

Uczeń po klasie 7:

Musi:

- Znać podstawowe pojęcia muzyczne i stosować je w praktyce:
 - Melodia
 - Rytm
 - Dźwięk
 - Gama
 - Akompaniament
 - Tempo
 - Ostinato
 - Burdon
 - Akord
 - Trójdźwięk
 - Improwizacja
- Odczytywać i zapisywać podstawowe oznaczenia muzyczne:
 - Elementy notacji muzycznej (klucz wiolinowy, nuty, pauzy)
 - Skróty pisowni muzycznej
 - Podział wartości rytmicznych
 - Metrum ćwierćnutowe
- Śpiewać:
 - Co nam w duszy gra
 - Muza, muzyka

- Za górami, za lasami
- Słodkiego, miłego życia
- Piosenka o muzyce
- Idą leśni
- Deszcz jesienny
- Oda do radości
- Cicha noc
- God rest ye Merry Gentlemen
- Bóg się rodzi
- Rozkołysz pieśnią świat
- Pamięć w nas
- Prząśniczka
- Pędzą konie
- Swingowy rytm
- To jest rock and roll
- Radość najpiękniejszych lat
 - Grać na flecie i dzwoneczkach gamę C – dur i melodie w obrębie oktawy raz i dwukreślnej.
 - Odtwarzać proste rytmy ruchem i gestodźwiękami.
 - Znać niekonwencjonalne instrumenty i mechanizmy grające.
 - Znać instrumenty elektroniczne.
 - Znać style muzyczne.

- Wyjaśnić na czym polega styl galant.
- Znać życiorys i twórczość L. van Beethovena.
- Umieć scharakteryzować zespoły wokalne i instrumentalne.
- Wymieniać rodzaje orkiestr.
- Wymieniać cechy charakterystyczne epoki romantyzmu i muzyki XIX wieku.
- Znać twórczość F. Chopina.
- Tańczyć krok podstawowy poloneza.
- Znać życiorys i twórczość S. Moniuszki.
- Omawiać formę opery z wykorzystaniem poznanych terminów.
- Omawiać formę baletu z wykorzystaniem poznanych terminów.
- Omawiać najbardziej charakterystyczne zjawiska w muzyce XX wieku.
- Omawiać cechy muzyki folk i country.
- Tańczyć w stylu country.
- Omawiać muzykę jazzową.
- Omawiać zagadnienia dotyczące muzyki rozrywkowej.
- Znać zasady kulturalnego słuchania muzyki.

Język niemiecki klasa VII

Przedstawiane Przedmiotowe Zasady Oceniania z języka niemieckiego mają pomóc w planowaniu procesu nauczania języka niemieckiego oraz w prowadzeniu trafnej i rzetelnej ewaluacji procesu uczenia się dzieci. Zgodnie z nimi uczeń powinien:

1. ćwiczyć umiejętności w zakresie czterech podstawowych sprawności językowych, obejmujących:

A. *rozumienie tekstu słuchanego*, w ramach którego uczeń potrafi:

- zrozumieć polecenia i instrukcje nauczyciela związane z sytuacją w klasie
- zrozumieć globalnie i selektywnie sens słuchanych tekstów: potrafi określić główną myśl tekstu, zrozumieć ogólny sens usłyszonej wypowiedzi, określić kontekst wypowiedzi, określić intencje nadawcy/autora tekstu, a także znajdować w tekście określone informacje
- zrozumieć pytania, polecenia i wypowiedzi, zawierające poznany materiał leksykalno-gramatyczny w ramach danego zakresu tematycznego
- rozpoznać ze słuchu poznane słowa i wyrażenia
- powtórzyć głoski, wyrazy i zdania według usłyszanego wzoru.

B. *mówienie*, w ramach którego uczeń potrafi:

- udzielać informacji i uzyskiwać informacje dotyczące: danych osobowych (imię i nazwisko, wiek, kraj pochodzenia, miejsce zamieszkania), a także zainteresowań i upodobań, rodziny i rodzeństwa, czasu/aktualnej godziny, przebiegu dnia, zajęć szkolnych, planu lekcji, miejsca spotkania, klasy, upodobań kulinarnych, zamiarów swoich i innych osób
- opowiadać o: sobie, swoich i innych zainteresowaniach, swojej rodzinie, przebiegu dnia, zajęciach w ciągu tygodnia, planie lekcji, klasie, przyjaciółach szkolnych, ulubionych potrawach
- opisywać: wygląd i charakter ludzi i zwierząt, upodobania swoje i innych osób
- określać przynależność
- przedstawiać siebie i inne osoby
- rozpoczynać, podtrzymywać i kończyć rozmowę
- witać i żegnać osoby
- wyrażać opinię o innych osobach i pytać o nią inne osoby
- podawać aktualną godzinę oraz czas trwania danej czynności
- proponować wspólne wyjście

- przyjmować lub odrzucać propozycję
- wyrażać prośbę, polecenia
- zwracać się z prośbą do innych osób
- podawać cenę w euro
- uzasadniać swoje zdanie
- udzielać rad
- zamawiać jedzenie w restauracji
- uczestniczyć w sytuacjach dialogowych

C. *rozumienie tekstu czytanego*, w tym wypadku uczeń:

- rozumie pojedyncze słowa, zwroty, wyrażenia i zdania, związane z danym tematem
- rozumie polecenia w podręczniku i zeszytach ćwiczeń
- rozumie globalnie i selektywnie teksty o znanej tematyce i strukturach gramatycznych (krótkie opisy, dialogi, notatki, opowiadania, ogłoszenia, teksty informacyjne, e-mail, listy, wywiady, ankiety, formularze, przepisy kulinarne, menu w restauracji)
- potrafi wyszukać w tekście pożądane informacje
- potrafi określić główną myśl tekstu
- potrafi ogólnie zrozumieć dłuższe teksty, posługując się słownikiem dwujęzycznym
- potrafi poprawnie odczytać tekst
- potrafi uporządkować elementy tekstu
- potrafi odczytywać dane statystyczne
- potrafi przyporządkować elementy tekstu materiałowi obrazkowemu

D. *pisanie*, w tym zakresie uczeń potrafi:

- rozpoznawać różnice między fonetyczną a graficzną formą wyrazu
- pisać pojedyncze wyrazy, zwroty i wyrażenia oraz zdania

- napisać prosty tekst użytkowy, jak: list/e-mail, notatkę, ogłoszenie, listę zakupów, przepis kulinarny, opis
- wypełnić formularz, ankietę
- odpowiedzieć pisemnie na pytania do tekstu, będące sprawdzeniem jego zrozumienia
- ułożyć zdania, wyrazy z rozsypanki wyrazowej, literowej
- uzupełnić brakujące litery w wyrazach oraz wyrazy w zdaniach
- uzupełniać dialogi pojedynczymi słowami lub zdaniami
- tworzyć krótkie opisy i opowiadania na podstawie materiału obrazkowego, audio oraz notatek
- rozwiązać test sprawdzający

2. poznawać i stosować struktury gramatyczne:

- odmiana czasowników regularnych w liczbie pojedynczej i mnogiej
- zaimki osobowe w mianowniku i bierniku
- zdania pytające
- przeczenie *nein, nicht*
- forma grzecznościowa *Sie*
- rodzajnik określony i nieokreślony
- określanie przynależności z przyimkiem *von*
- zaimek dzierżawczy
- przeczenie *kein/-e*
- odmiana rzeczowników w bierniku
- odmiana czasowników nieregularnych *essen, sprechen, lesen, fahren, schlafen, laufen*
- szyk przestawny w zdaniu
- odmiana czasowników rozdzielnie złożonych
- pytanie *wohin?*
- przyimki *in* i *auf* z biernikiem

- odmiana czasownika *möchte* i szyk zdania z tym czasownikiem
- dopełniacz imion własnych
- tryb rozkazujący
- zaimek nieosobowy *man*
- rzeczowniki złożone

3. kształcić umiejętność pracy z różnymi rodzajami tekstów, jak:

- list/e-mail
- prosty tekst narracyjny
- dialog
- wywiad
- ankieta
- formularz
- menu
- przepis kulinarny
- artykuł
- tekst informacyjny
- notatka
- ogłoszenie
- program telewizyjny
- plan lekcji.

4. znać podstawowe informacje dotyczące krajów niemieckiego obszaru językowego w zakresie nazw krajów niemieckojęzycznych, europejskich i ich stolic, pozdrowień typowych dla krajów w Europie, form powitań i pożegnań, nazw przedmiotów szkolnych i ocen, artykułów spożywczych i specjałów kulinarnych.

5. rozwijać umiejętności wykraczające poza kompetencję językową, wchodzące w skład kompetencji kluczowych, jak:

- rozwijanie umiejętności wykonywania zadań w toku pracy własnej i zespołowej, twórczego rozwiązywania zadań problemowych, samodzielnego wyszukiwania i gromadzenia potrzebnych informacji poprzez planowanie i realizowanie różnorodnych projektów językowych i realizowalnych, stosowanie strategii uczenia się
- rozwijanie umiejętności autokontroli i oceny własnego uczenia się poprzez rozwiązywanie testów samooceny.

Szczegółowe kryteria oceniania**A. Rozumienie ze słuchu**

W rozwijaniu tej sprawności językowej w klasie 7. kładzie się nacisk na kształcenie u uczniów umiejętności rozumienia globalnego oraz selektywnego tekstu, obejmującej:

- określanie głównej myśli/głównego tematu tekstu
- rozpoznawanie kontekstu sytuacyjnego tekstu
- rozumienie ogólnego sensu usłyszanej informacji
- wyszukiwanie w tekście określonych informacji.

Sprawność ta jest rozwijana za pomocą zadań zamkniętych oraz półotwartych, jak m.in.:

- rozpoznawanie usłyszanych wyrazów
- zadania wielokrotnego wyboru
- zadania prawda/fałsz
- zapisywanie w zeszycie brakujących wyrazów w zdaniach lub brakujących informacji na podstawie wysłuchanego nagrania
- wyszukanie błędnych informacji w tekście czytany na podstawie nagrania i podanie właściwego rozwiązania
- eliminacja wyrazów, zwrotów, informacji, które nie wystąpiły w wysłuchanym tekście
- przyporządkowanie ilustracji do wysłuchanych tekstów
- notowanie w zeszycie brakujących fragmentów tekstu w oparciu o wysłuchany tekst
- odpowiedzi na pytania do wysłuchanego tekstu
- przyporządkowanie wypowiedzi do poszczególnych osób występujących w tekście

- przyporządkowanie imion do zdjęć po wysłuchaniu rozmowy
- odgrywanie scenek na podstawie usłyszanego dialogu
- znalezienie kolejności zdań, wypowiedzi, wydarzeń na podstawie tekstu
- tworzenie dialogów podobnych do usłyszanych
- przyporządkowanie tytułów do fragmentów tekstu.

Kryteria oceny

Ocena **celująca**

Uczeń:

- spełnia wszystkie kryteria na ocenę bardzo dobrą
- bez trudu rozumie wypowiedzi niemieckojęzyczne na podstawie kontekstu sytuacyjnego oraz związków przyczynowo-skutkowych, nawet jeśli zawarte są w nich nowe struktury leksykalno-gramatyczne.

Ocena **bardzo dobra**

Uczeń:

- bez trudu rozumie wypowiedzi w języku niemieckim formułowane przez różne osoby i zawierające znane mu słownictwo i struktury gramatyczne
- rozumie sens sytuacji komunikacyjnych oraz prawidłowo na nie reaguje
- sprawnie wyszukuje informacje szczegółowe w wypowiedziach, dialogach i komunikatach
- w pełni rozumie instrukcje nauczyciela, formułowane w języku niemieckim i prawidłowo na nie reaguje.

Ocena **dobra**

Uczeń:

- w znacznym stopniu rozumie wypowiedzi w języku niemieckim formułowane przez różne osoby i zawierające znane mu słownictwo i struktury gramatyczne
- rozumie sens większości sytuacji komunikacyjnych oraz prawidłowo na nie reaguje
- sprawnie wyszukuje informacje szczegółowe w nieskomplikowanych wypowiedziach, dialogach, komunikatach

- rozumie instrukcje nauczyciela w języku niemieckim i prawidłowo na nie reaguje.

Ocena **dostateczna**

Uczeń:

- rozumie dużą część prostych wypowiedzi w języku niemieckim formułowanych przez różne osoby, zawierających znane mu słownictwo i struktury gramatyczne
- przeważnie rozumie ogólny sens większości sytuacji komunikacyjnych oraz przeważnie prawidłowo na nie reaguje
- wyszukuje większość szczegółowych informacji w nieskomplikowanych wypowiedziach, dialogach i komunikatach
- rozumie większą część prostych instrukcji nauczyciela, formułowanych w języku niemieckim i zazwyczaj prawidłowo na nie reaguje.

Ocena **dopuszczająca**

Uczeń:

- rozumie niewielką część wypowiedzi w języku niemieckim, zawierających słownictwo i struktury gramatyczne ujęte w programie nauczania
- rozumie ogólny sens tylko niektórych wypowiedzi oraz często reaguje na nie nieprawidłowo
- wyszukuje jedynie niektóre informacje szczegółowe w nieskomplikowanych wypowiedziach, dialogach i komunikatach
- rozumie niektóre proste instrukcje i polecenia nauczyciela w języku niemieckim oraz nie zawsze prawidłowo na nie reaguje.

Ocena **niedostateczna**

Uczeń :

- nie rozumie najprostszyc wypowiedzi w języku niemieckim
- rozumie ogólny sens bardzo nielicznych sytuacji komunikacyjnych lub nie rozumie ich wcale; ma problem z prawidłowym reagowaniem na nie lub nie reaguje wcale
- nie potrafi wyszukać szczegółowych informacji w nieskomplikowanych wypowiedziach, dialogach, komunikatach
- nie rozumie prostych instrukcji i poleceń nauczyciela, formułowanych w języku niemieckim.

B. Mówienie

Jako sprawność najtrudniejsza, szczególnie na początku nauki języka obcego, podczas lekcji języka niemieckiego rozwijana jest w ramach następujących obszarów:

- udzielanie i uzyskiwanie informacji dotyczących sytuacji określonych w programie nauczania
- inicjowanie, podtrzymywanie i kończenie rozmowy w typowych sytuacjach komunikacyjnych
- opowiadanie o sobie, swoich zainteresowaniach i zainteresowaniach innych osób, swojej rodzinie, przebiegu dnia, zajęciach w ciągu tygodnia, klasie, ulubionych potrawach
- opisywanie swojego planu lekcji, wyglądu i charakteru ludzi i zwierząt, upodobań swoich i innych osób
- przedstawianie siebie i innych osób
- witanie i żegnanie osób
- wyrażanie opinii o innych osobach
- podawanie aktualnej godziny oraz czasu trwania danej czynności
- przyjmowanie lub odrzucanie propozycji
- wyrażanie prośby
- wyrażanie własnego zdania na dany temat i jego uzasadnianie
- zamawianie jedzenia w restauracji
- uczestniczenie w sytuacjach dialogowych
- udzielanie rad
- składanie propozycji wspólnego wyjścia
- poprawne wypowiedzianie wyrazów w języku niemieckim
- ćwiczenie wymowy i ustne utrwalanie słownictwa oraz struktur gramatycznych poprzez gry i zabawy językowe oraz głośne czytanie i powtarzanie ze słuchu głosek, wyrazów, zwrotów, zdań oraz fragmentów tekstów.

Kryteria oceny

Ocena **celująca**

Uczeń:

- spełnia wszystkie kryteria na ocenę bardzo dobrą
- tworzy wypowiedzi ustne, jakościowo wykraczające poza zakres programu nauczania (zakres leksykalny, gramatyczny, płynność i oryginalność wypowiedzi, ciekawe ujęcie tematu).

Ocena **bardzo dobra**

Uczeń:

- swobodnie zdobywa informacje i udziela ich w typowych sytuacjach dnia codziennego, nie popełniając przy tym błędów językowych i gramatycznych
- swobodnie wyraża swoje zdanie na jakiś temat, używając bogatego słownictwa i poprawnych struktur gramatycznych
- bezbłędnie reaguje na zaistniałą sytuację komunikacyjną
- potrafi bezbłędnie i płynnie opowiadać o sytuacjach określonych w programie nauczania oraz formułować opisy ustne przewidziane w programie nauczania
- płynnie inicjuje, podtrzymuje i kończy prostą rozmowę dotyczącą typowych sytuacji
- potrafi stosować środki leksykalne i gramatyczne adekwatne do sytuacji
- jego wypowiedzi pod względem fonetycznym są całkowicie poprawne, bez błędów w wymowie i intonacji.

Ocena **dobra**

Uczeń:

- zdobywa informacje i udziela ich w typowych sytuacjach dnia codziennego, nieliczne błędy językowe nie zakłócają komunikacji
- wyraża swoje zdanie na dany temat, używa dość bogatego słownictwa i poprawnych struktur gramatycznych
- potrafi dość płynnie opowiadać o sytuacjach określonych w programie nauczania oraz formułować opisy ustne
- inicjuje, podtrzymuje i kończy prostą rozmowę dotyczącą typowych sytuacji, a nieliczne błędy językowe nie utrudniają komunikacji
- prawie zawsze stosuje środki leksykalne i gramatyczne adekwatne do sytuacji
- jego wypowiedzi pod względem fonetycznym są poprawne, bez istotnych błędów w wymowie i intonacji.

Ocena **dostateczna**

Uczeń:

- z pomocą nauczyciela lub innych uczniów zadaje proste pytania i udziela prostych odpowiedzi, używa przy tym prostego słownictwa i prostych form gramatycznych, jednak nie zawsze poprawnych
- potrafi wyrazić w prosty sposób swoje zdanie na dany temat, choć widoczne są błędy leksykalne i gramatyczne
- potrafi formułować proste wypowiedzi zgodnie z programem nauczania
- potrafi nawiązać rozmowę w prostej sytuacji komunikacyjnej, ma jednak problemy z jej utrzymaniem i zakończeniem
- przeważnie reaguje w typowych sytuacjach komunikacyjnych, popełnia jednak błędy językowe
- potrafi w ograniczonym stopniu stosować środki leksykalne i gramatyczne adekwatne do sytuacji
- błędy leksykalne, gramatyczne w nieznacznym stopniu utrudniają komunikację.

Ocena **dopuszczająca**

Uczeń:

- potrafi w ograniczonym stopniu zadawać pytania i udzielać odpowiedzi, ma przy tym znaczne problemy z ich trafnością, poprawnością gramatyczną, leksykalną i fonetyczną
- jedynie ze znaczną pomocą nauczyciela wyraża w prosty sposób swoje zdanie na dany temat, popełniając przy tym liczne błędy językowe
- potrafi formułować proste wypowiedzi zgodnie z programem nauczania
- tylko częściowo potrafi nawiązać rozmowę w prostej sytuacji komunikacyjnej, ma problemy z jej utrzymaniem i zakończeniem
- podczas formułowania wypowiedzi posługuje się schematami
- ma znaczne problemy ze stosowaniem poznanych środków leksykalnych i gramatycznych adekwatnie do sytuacji
- błędy leksykalne, gramatyczne i fonetyczne utrudniają komunikację.

Ocena **niedostateczna**

Uczeń:

- nie potrafi zadawać pytań i udzielać odpowiedzi
- nie potrafi wyrażać swoich myśli, odczuć, swojej opinii na dany temat z powodu zbyt ubogiego zasobu leksykalno-gramatycznego
- nie potrafi formułować najprostszych wypowiedzi ujętych w programie nauczania
- nie potrafi nawiązać, utrzymać i zakończyć rozmowy w prostej sytuacji komunikacyjnej

- nie potrafi właściwie zareagować w najprostszych sytuacjach komunikacyjnych, uwzględnionych w programie nauczania
- tworzy wypowiedzi, które nie zawierają wymaganej liczby niezbędnych informacji
- nie potrafi stosować poznanych środków leksykalnych i gramatycznych adekwatnie do sytuacji
- jego wypowiedzi zawierają znaczące błędy pod fonetyczne, leksykalne i gramatyczne, które uniemożliwiają zrozumienie wypowiedzi.

C. Sprawność czytania ze zrozumieniem

Podczas lekcji języka niemieckiego sprawność ta rozwijana jest m.in. za pomocą następujących form zadań:

- zadania wielokrotnego wyboru
- zadania prawda/fałsz
- odpowiedzi na pytania
- tworzenie pytań do podanych zdań oraz do tekstu
- ustalanie kolejności zdań w dialogach
- zapisywanie w zeszycie brakujących fragmentów tekstu
- identyfikacja w tekście słów kluczy
- zapisywanie danych w zeszycie w formie tabeli na podstawie przeczytanego tekstu
- dopasowanie ilustracji do tekstów
- dopasowywanie fragmentów tekstu
- ustalanie autora danej wypowiedzi

Typy zadań z materiałów ćwiczeniowych:

- łączenie ze sobą części danego wyrazu lub zdania
- ustalanie kolejności liter w danym wyrazie lub dopisywanie brakujących liter
- wyszukiwanie wyrazów ukrytych pośród liter
- łączenie wyrazów i zwrotów o znaczeniu przeciwnym
- łączenie wyrazów o znaczeniu synonimicznym

- wykreślanie słowa niepasującego do pozostałych

Kryteria oceny

Ocena **celująca**

Uczeń:

- spełnia wszystkie kryteria na ocenę bardzo dobrą
- bez problemu rozumie na podstawie kontekstu sytuacyjnego oraz związków przyczynowo- skutkowych teksty użytkowe i informacyjne, nawet jeśli występują w nich struktury gramatyczno-leksykalne wykraczające poza program nauczania.

Ocena **bardzo dobra**

Uczeń:

- bez trudu rozumie proste teksty użytkowe i wypowiedzi pisemne
- bez trudu potrafi określić główną myśl tekstu/wypowiedzi, jej kontekst i intencję autora
- sprawnie znajduje potrzebne informacje szczegółowe w tekście.

Ocena **dobra**

Uczeń:

- rozumie ogólnie większość prostych tekstów użytkowych i wypowiedzi pisemnych
- potrafi określić główną myśl tekstu/wypowiedzi, jej kontekst i intencję autora
- potrafi znaleźć większość potrzebnych informacji szczegółowych w tekście.

Ocena **dostateczna**

Uczeń:

- rozumie ogólnie dużą część prostych tekstów użytkowych i wypowiedzi pisemnych
- przeważnie potrafi określić główną myśl tekstu/wypowiedzi, jej kontekst i intencję autora

- znajduje część potrzebnych informacji szczegółowych w tekście.

Ocena **dopuszczająca**

Uczeń:

- rozumie nieliczne proste teksty użytkowe i wypowiedzi pisemne
- ma problemy z określeniem głównej myśli tekstu/wypowiedzi, jej kontekstu i intencji autora
- potrafi odnaleźć nieliczne potrzebne informacje w tekście.

Ocena **niedostateczna**

Uczeń:

- nie rozumie prostych tekstów i wypowiedzi pisemnych
- nie potrafi odnaleźć potrzebnych informacji szczegółowych w tekście.

D. Pisanie

Sprawność ta jest rozwijana poprzez stosowanie następujących ćwiczeń:

- zapisywanie informacji w formie ankiety lub tabeli
- pisanie listów/e-maili i innych tekstów użytkowych (wywiad, opis) ujętych w programie nauczania
- notowanie uzupełnień luk w zdaniach i tekstach
- układanie zdań z rozsypanki wyrazowej
- uzupełnianie elementów dialogu
- układanie pytań do zdań, tekstów, obrazków
- pisemne udzielenie odpowiedzi na pytanie
- zapisywanie informacji w formie asocjogramów

Typy zadań z materiałów ćwiczeniowych:

- poprawne zapisywanie odgadniętych słów

- rozwiązywanie krzyżówek
- wpisywanie brakujących liter w wyrazach.

Kryteria oceny

Ocena **celująca**

Uczeń:

- spełnia wszystkie kryteria na ocenę bardzo dobrą
- tworzy wypowiedzi pisemne wykraczające poza zakresy ujęte w programie nauczania: leksykalny, gramatyczny, płynność i oryginalność wypowiedzi, ciekawe ujęcie tematu.

Ocena **bardzo dobra**

Uczeń:

- bez trudu dostrzega różnice między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz bezbłędnie zapisuje poznane słowa i wyrażenia
- bezbłędnie odpowiada pisemnie na zawarte w ćwiczeniach polecenia
- bez trudu pisze proste wypowiedzi pisemne, przewidziane w programie nauczania, stosując urozmaicone słownictwo i struktury gramatyczne właściwe dla danej wypowiedzi
- potrafi przedstawiać rozbudowane dialogi w formie pisemnej
- w sposób wyczerpujący przekazuje informacje w formie pisemnej
- tworzy wypowiedzi bezbłędne.

Ocena **dobra**

Uczeń:

- dostrzega różnice między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz bezbłędnie zapisuje większość poznanych słów i wyrażeń
- poprawnie odpowiada na zawarte w ćwiczeniach polecenia
- pisze proste wypowiedzi pisemne przewidziane w programie nauczania, stosując dość urozmaicone słownictwo i struktury gramatyczne, właściwe dla danej wypowiedzi
- potrafi konstruować dialogi w formie pisemnej
- w sposób wyczerpujący przekazuje informacje w formie pisemnej

- tworzy wypowiedzi z niewielką liczbą błędów, jednak nie ma to wpływu na obniżenie jakości wypowiedzi pisemnej.

Ocena **dostateczna**

Uczeń:

- ma trudności w dostrzeganiu różnic między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz zapisie poznanych słów i wyrażeń
- przeważnie poprawnie odpowiada na zawarte w ćwiczeniach polecenia
- pisze proste wypowiedzi pisemne przewidziane w programie nauczania, stosując proste słownictwo i struktury gramatyczne właściwe dla danej wypowiedzi
- potrafi konstruować dialogi w formie pisemnej, ale charakteryzują się one częściowym brakiem płynności
- w sposób niepełny i nieprecyzyjny przekazuje informacje w formie pisemnej
- tworzy wypowiedzi ze znacznymi ilościami błędów leksykalnych, ortograficznych i gramatycznych, które powodują częściowe zakłócenie komunikacji.

Ocena **dopuszczająca**

Uczeń:

- ma znaczące trudności w dostrzeganiu różnic między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz zapisywaniu poznanych słów i wyrażeń, nie potrafi często poprawnie uzupełnić brakujących liter w poznanych wcześniej wyrazach
- odpowiada na zawarte w ćwiczeniach polecenia w sposób niepełny
- ma trudności z pisaniem prostych wypowiedzi pisemnych, stosuje przy tym ubogie słownictwo i struktury gramatyczne, właściwe dla danej wypowiedzi, są to jednak wypowiedzi niespójne i nielogiczne
- ma problem z konstrukcją logiczną dialogów w formie pisemnej
- nie przekazuje informacji w formie pisemnej w sposób wyczerpujący
- tworzy wypowiedzi ze znacznymi ilościami błędów, które umożliwiają przekazanie informacji w ograniczonym stopniu.

Ocena **niedostateczna**

Uczeń:

- nie dostrzega różnic między fonetyczną a graficzną formą wyrazu, nie potrafi poprawnie uzupełnić brakujących liter w poznanych wcześniej wyrazach
- nie jest w stanie odpowiadać na zawarte w ćwiczeniach polecenia
- nie potrafi pisać prostych wypowiedzi pisemnych
- jego wypowiedzi nie zawierają informacji niezbędnych do przekazania wymaganych treści
- nie potrafi budować prostych zdań
- posiada niewystarczający zasób słownictwa do przekazania informacji w tekście pisany
- nieodpowiednio dobiera słownictwo
- robi liczne, rażące błędy ortograficzne, gramatyczne i leksykalne

Język niemiecki klasa VIII

Przedstawiane Przedmiotowe Zasady Oceniania z języka niemieckiego mają pomóc w planowaniu procesu nauczania języka niemieckiego oraz w prowadzeniu trafnej i rzetelnej ewaluacji procesu uczenia się dzieci. Zgodnie z nimi uczeń powinien:

1. ćwiczyć umiejętności w zakresie czterech podstawowych sprawności językowych, obejmujących:

A. *rozumienie tekstu słuchanego*, w ramach którego uczeń potrafi:

- zrozumieć polecenia i instrukcje nauczyciela związane z sytuacją w klasie
- zrozumieć globalnie i selektywnie sens słuchanych tekstów: potrafi określić główną myśl tekstu, zrozumieć ogólny sens usłyszanej sytuacji

komunikacyjnej, a także wyszukać

ważne dla siebie informacje oraz stwierdzić, która z podanych informacji jest prawdziwa, a która fałszywa

- zrozumieć pytania, polecenia i wypowiedzi, zawierające poznany materiał leksykalno gramatyczny w ramach danego zakresu tematycznego
- rozpoznać ze słuchu poznane słowa i wyrażenia
- powtórzyć głoski, wyrazy i zdania według usłyszanego wzoru

B. *mówienie*, w ramach którego uczeń potrafi:

- udzielać informacji i uzyskiwać informacje dotyczące: pogody, hobby i zainteresowań swoich i innych osób, terminu świąt i uroczystości, zwyczajów świątecznych w Polsce i krajach niemieckiego obszaru językowego, umiejętności swoich i innych, miejsca zamieszkania, swojego pokoju i pokoju innych osób, zdarzeń z przeszłości, drogi, zakupu biletu, połączeń kolejowych
- opowiadać o: ulubionej porze roku, zwyczajach świątecznych, przyjęciu urodzinowym, lubianych i nielubianych zajęciach, obowiązkach, swoim miejscu zamieszkania, zdarzeniach z przeszłości
- opisywać: swój pokój, wydarzenia z życia klasy, drogę do szkoły, dolegliwości
- opowiadać na podstawie notatki
- składać życzenia
- zwrócić się z prośbą i propozycją czegoś
- reagować odmownie lub potwierdzeniem
- wyrażać opinię na temat zainteresowań, mieszkania na wsi i w małym oraz dużym mieście, różnych pomieszczeń
- wyrazić emocje
- przyznawać rację
- przeproszać
- pytać o pozwolenie
- powiedzieć, co wolno, a czego nie
- uczestniczyć w sytuacjach dialogowych

C. *rozumienie tekstu czytanego*, w tym wypadku uczeń:

- rozumie pojedyncze słowa, zwroty, wyrażenia i zdania, związane z danym tematem
- rozumie polecenia w podręczniku i zeszytach ćwiczeń
- rozumie globalnie i selektywnie teksty o znanej tematyce i strukturach gramatycznych (krótkie opisy, notatki, opowiadania, ogłoszenia, teksty informacyjne, e-mail, listy, kartki z życzeniami, wywiady, ankiety, plan miasta, znaki drogowe)
- potrafi wyszukać w tekście pożądane informacje
- potrafi określić główną myśl tekstu
- potrafi ogólnie zrozumieć dłuższe teksty, posługując się słownikiem dwujęzycznym
- potrafi poprawnie odczytać tekst
- potrafi uporządkować elementy tekstu
- potrafi odczytywać dane statystyczne
- potrafi przyporządkować elementy tekstu materiałowi obrazkowemu

D. *pisanie*, w tym zakresie uczeń potrafi:

- rozpoznawać różnice między fonetyczną a graficzną formą wyrazu
- pisać pojedyncze wyrazy, zwroty i wyrażenia oraz zdania
- napisać prosty tekst użytkowy, jak: list, e-mail, kartka z życzeniami, kartka pocztowa, notatka
- zaadresować list/kartkę pocztową
- wypełnić formularz
- odpowiedzieć pisemnie na pytania do tekstu, będące sprawdzeniem jego zrozumienia

- ułożyć zdania, wyrazy z rozsypanki wyrazowej, literowej
- uzupełnić brakujące litery w wyrazach oraz wyrazy w zdaniach
- uzupełniać dialogi pojedynczymi słowami lub zdaniami
- tworzyć krótkie opisy i opowiadania na podstawie materiału obrazkowego, audio oraz notatek
- rozwiązać test sprawdzający

2. poznawać i stosować struktury gramatyczne:

- zaimek nieosobowy *es*
- rzeczownik w celowniku
- zaimki osobowe w bierniku i celowniku
- czasownik zwrotny
- rzeczowniki odczasownikowe
- czasowniki modalne: *können, sollen, müssen, wollen, dürfen*
- szyk zdania z czasownikiem modalnym
- przyimki z celownikiem i biernikiem
- zdania złożone ze spójnikami: *und, oder, sondern, aber*
- czas przeszły *Präteritum* dla czasowników *sein* i *haben*
- czas przeszły *Perfekt*
- zaimek pytający *welche, welcher, welches*
- tworzenie nazw zawodów dla rodzaju żeńskiego

3. kształcić umiejętność pracy z różnymi rodzajami tekstów, jak:

- list / e-mail
- prosty tekst słuchany
- dialog
- wywiad
- ankieta
- formularz
- znaki drogowe
- znaki informacyjne
- obrazki i zdjęcia
- tekst informacyjny
- notatka
- ogłoszenie
- krzyżówka
- plan miasta
- kartka pocztowa
- kartka z życzeniami

4. znać podstawowe informacje dotyczące krajów niemieckiego obszaru językowego w zakresie nazw krajów związkowych i kantonów, położenia geograficznego, świąt i uroczystości, zwyczajów, wiążących się z nimi, słynnych obiektów architektonicznych i ich twórców, komunikacji.

5. rozwijać umiejętności wykraczające poza kompetencję językową, wchodzące w skład kompetencji kluczowych, jak:

- rozwijanie umiejętności wykonywania zadań w toku pracy własnej i zespołowej, twórczego rozwiązywania zadań problemowych, samodzielnego wyszukiwania i gromadzenia potrzebnych informacji poprzez planowanie i realizowanie różnorodnych projektów językowych i realioznawczych
- rozwijanie umiejętności autokontroli i oceny własnego uczenia się poprzez rozwiązywanie testów samooceny.

Szczegółowe kryteria oceniania

Sprawności językowe:

A. *Rozumienie ze słuchu.*

W rozwijaniu tej sprawności językowej kładzie się nacisk na kształcenie u uczniów umiejętności rozumienia globalnego oraz selektywnego tekstu.

Sprawność ta jest ćwiczona za pomocą zadań zamkniętych oraz półotwartych, do których należą:

- rozpoznawanie słyszanych wyrazów
- rozpoznawanie kontekstu sytuacyjnego słuchanego tekstu
- rozpoznawanie głównej myśli/głównego tematu słuchanego tekstu
- zadania wielokrotnego wyboru
- zadania *prawda/fałsz, tak/nie*
- uzupełnianie luk w zdaniach lub tekście na podstawie wysłuchanych informacji
- wyszukanie i poprawienie błędnych informacji w tekście czytany na podstawie tekstu słuchanego

- eliminacja wyrazów, zwrotów lub informacji, które nie wystąpiły w wysłuchanym tekście
- przyporządkowanie ilustracji do wysłuchanych tekstów
- uzupełnianie brakujących fragmentów tekstu w oparciu o wysłuchany tekst
- odpowiedzi na pytania do wysłuchanego tekstu
- przyporządkowanie wypowiedzi do poszczególnych osób występujących w tekście
- przyporządkowanie imion do zdjęć po wysłuchaniu rozmowy
- odgrywanie scenek na podstawie usłyszanego dialogu
- znalezienie kolejności zdań, wypowiedzi lub wydarzeń na podstawie słuchanego tekstu
- wykonanie piosenek na podstawie nagrania
- tworzenie dialogów podobnych do usłyszanych
- przyporządkowanie tytułów do fragmentów tekstu
- tworzenie notatek na podstawie słuchanego tekstu.

Kryteria oceny rozumienia ze słuchu:

Ocena celująca:

Uczeń:

- spełnia wszystkie kryteria na ocenę bardzo dobrą
- bez trudu rozumie wypowiedzi niemieckojęzyczne, nawet jeśli zawarte są w nich nowe struktury leksykalno-gramatyczne, na podstawie kontekstu sytuacyjnego oraz związków przyczynowo - skutkowych.

Ocena bardzo dobra:

Uczeń:

- bez trudu rozumie wypowiedź niemieckojęzyczną, zawierającą znane mu słownictwo i struktury gramatyczne, wypowiedzaną przez różne osoby
- rozumie sens sytuacji komunikacyjnych oraz prawidłowo na nie reaguje, nie popełniając błędów leksykalnych i gramatycznych
- sprawnie wyszukuje informacje szczegółowe w wypowiedziach, dialogach, komunikatach
- w pełni rozumie instrukcje nauczyciela, formułowane w języku niemieckim i prawidłowo na nie reaguje.

Ocena dobra:

Uczeń:

- w znacznym stopniu rozumie wypowiedź niemieckojęzyczną, zawierającą znane mu słownictwo i struktury gramatyczne, wypowiedzaną przez różne osoby
- rozumie sens większości sytuacji komunikacyjnych oraz prawidłowo na nie reaguje, a drobne błędy gramatyczne i leksykalne nie zakłócają komunikacji
- sprawnie wyszukuje informacje szczegółowe w nieskomplikowanych wypowiedziach, dialogach, komunikatach
- rozumie instrukcje nauczyciela, formułowane w języku niemieckim i prawidłowo na nie reaguje.

Ocena dostateczna:

Uczeń:

- rozumie dużą część prostej wypowiedzi niemieckojęzycznej, zawierającej znane mu słownictwo i struktury gramatyczne, wypowiedzianej przez różne osoby
- przeważnie rozumie ogólny sens większości sytuacji komunikacyjnych oraz przeważnie prawidłowo na nie reaguje; błędy gramatyczne i leksykalne nie zakłócają w znaczącym stopniu komunikacji
- wyszukuje większość szczegółowych informacji w nieskomplikowanych wypowiedziach, dialogach, komunikatach
- rozumie większą część prostych instrukcji nauczyciela, formułowanych w języku niemieckim i zazwyczaj prawidłowo na nie reaguje.

Ocena **dopuszczająca**:

Uczeń:

- rozumie niewielką część wypowiedzi w języku niemieckim różnych osób, zawierających słownictwo i struktury gramatyczne, które powinny być mu znane
- przeważnie rozumie ogólny sens tylko niektórych sytuacji komunikacyjnych oraz często reaguje na nie nieprawidłowo; błędy gramatyczne i leksykalne powodują nierzadko zakłócenie komunikacji
- wyszukuje jedynie niektóre informacje szczegółowe w nieskomplikowanych wypowiedziach, dialogach, komunikatach
- rozumie niektóre proste instrukcje i polecenia nauczyciela, formułowane w języku niemieckim oraz nie zawsze prawidłowo na nie reaguje.

Ocena niedostateczna:

Uczeń :

- ma problemy ze zrozumieniem najprostszych wypowiedzi w języku niemieckim, zawierających słownictwo i struktury gramatyczne mu znane, bądź nie rozumie ich wcale
- rozumie ogólny sens bardzo nielicznych sytuacji komunikacyjnych, lub nie rozumie ich wcale; ma problem z prawidłowym reagowaniem na nie lub nie reaguje wcale
- nie potrafi wyszukać szczegółowych informacji w nieskomplikowanych wypowiedziach, dialogach, komunikatach
- nie rozumie prostych instrukcji i poleceń nauczyciela, formułowanych w języku niemieckim i nie reaguje na nie.

B. *Mówienie.*

Jako sprawność najtrudniejsza, szczególnie na początku nauki języka obcego, podczas lekcji języka niemieckiego rozwijana jest w ramach następujących obszarów:

- udzielanie i uzyskiwanie informacji, w zakres których wchodzi zadawanie pytań oraz formułowanie odpowiedzi w formie dialogów, odgrywanie ról, prowadzenie ankiet i wywiadów
- inicjowanie, podtrzymywanie i kończenie rozmowy w typowych sytuacjach komunikacyjnych
- opowiadanie o ulubionej porze roku, zwyczajach świątecznych, przyjęciu urodzinowym, lubianych i nielubianych zajęciach, obowiązkach, swoim miejscu zamieszkania, zdarzeniach z przeszłości
- opisywanie swojego pokoju, wydarzeń z życia klasy, drogi do szkoły, dolegliwości

- wyrażanie opinii na temat zainteresowań, mieszkania na wsi i w małym oraz dużym mieście, różnych pomieszczeń
- wyrażanie emocji, prośby lub propozycji czegoś, przeprosin
- przyznawanie racji
- pytanie o pozwolenie
- składanie życzeń
- poprawne wypowiedzianie wyrazów w języku niemieckim
- powtarzanie usłyszanych słów
- ćwiczenie wymowy i ustne utrwalanie słownictwa oraz struktur gramatycznych poprzez gry i zabawy językowe oraz głośne czytanie i powtarzanie ze słuchu głosek, wyrazów, zwrotów, zdań oraz fragmentów tekstów.

Kryteria oceny mówienia:**Ocena celująca:**

Uczeń

- spełnia wszystkie kryteria na ocenę bardzo dobrą
- tworzy wypowiedzi ustne, jakościowo wykraczające poza zakresy objęte programem nauczania: leksykalny, gramatyczny, płynność i oryginalność wypowiedzi, ciekawe ujęcie tematu.

Ocena bardzo dobra:

Uczeń:

- swobodnie zdobywa informacje i udziela ich w typowych sytuacjach dnia codziennego, nie

popołniając przy tym błędów językowych i gramatycznych

- swobodnie wyraża swoje myśli, zdanie na jakiś temat, używając bogatego słownictwa i poprawnych struktur gramatycznych
- bezbłędnie reaguje na zaistniałą sytuację komunikacyjną
- potrafi bezbłędnie i płynnie opowiadać o sytuacjach określonych w zakresie tematycznym oraz opisywać swój pokój, wydarzenia z życia klasy, drogę do szkoły na podstawie informacji prezentowanych w różnych formach
- płynnie inicjuje, podtrzymuje i kończy prostą rozmowę w sytuacji bezpośredniego kontaktu z rozmówcą, dotyczącą typowych sytuacji
- potrafi stosować środki leksykalne i gramatyczne adekwatne do sytuacji
- jego wypowiedzi pod względem fonetycznym są całkowicie poprawne, bez błędów w wymowie i intonacji.

Ocena **dobra**:

Uczeń:

- zdobywa informacje i udziela ich w typowych sytuacjach dnia codziennego, nieliczne błędy językowe nie zakłócają komunikacji
- wyraża swoje myśli, zdanie na dany temat, używa dość bogatego słownictwa i poprawnych struktur gramatycznych
- potrafi dość płynnie opowiadać o sytuacjach określonych w zakresie tematycznym oraz opisywać swój pokój, wydarzenia z przeszłości, drogę do szkoły na podstawie informacji prezentowanych w różnych formach, a nieliczne błędy leksykalne i gramatyczne nie

wpływają na obniżenie jakości wypowiedzi

- inicjuje, podtrzymuje i kończy prostą rozmowę dotyczącą typowych sytuacji w sytuacji bezpośredniego kontaktu z rozmówcą, a nieliczne błędy językowe nie utrudniają komunikacji
- prawie zawsze stosuje środki leksykalne i gramatyczne adekwatne do sytuacji
- jego wypowiedzi pod względem fonetycznym są poprawne, bez istotnych błędów w wymowie i intonacji.

Ocena **dostateczna:**

Uczeń:

- z pomocą nauczyciela lub innych uczniów zadaje proste pytania i udziela prostych odpowiedzi, używa przy tym prostego słownictwa i prostych form gramatycznych, również nie do końca poprawnych
- potrafi wyrazić w prosty sposób swoje myśli, opinię na dany temat, choć widoczne są błędy leksykalne i gramatyczne
- potrafi formułować proste wypowiedzi o sobie i swoim otoczeniu
- potrafi nawiązać rozmowę w prostej sytuacji komunikacyjnej, ma jednak problemy z jej utrzymaniem i zakończeniem
- potrafi w ograniczonym stopniu stosować środki leksykalne i gramatyczne adekwatne do sytuacji
- jego wypowiedzi pod względem fonetycznym zawierają błędy, które nie powodują jednak niezrozumienia wypowiedzi

- błędy leksykalne, gramatyczne w nieznacznym stopniu utrudniają komunikację.

Ocena **dopuszczająca**:

Uczeń:

- potrafi w ograniczonym stopniu zadawać pytania i udzielać odpowiedzi, ma przy tym znaczne problemy z ich trafnością, poprawnością gramatyczną, leksykalną i fonetyczną
- jedynie ze znaczną pomocą nauczyciela wyraża w prosty sposób swoje myśli, swoją opinię na jakiś temat, popełniając przy tym liczne błędy językowe
- potrafi formułować proste wypowiedzi o sobie i swoim otoczeniu
- tylko częściowo potrafi nawiązać rozmowę w prostej sytuacji komunikacyjnej, ma problemy z jej utrzymaniem i zakończeniem
- w swoich próbach formułowania wypowiedzi posługuje się schematami
- ma znaczne problemy ze stosowaniem poznanych środków leksykalnych i gramatycznych adekwatnie do sytuacji
- jego wypowiedzi pod względem fonetycznym zawierają liczne błędy, które często powodują niezrozumienie wypowiedzi
- błędy leksykalne, gramatyczne i fonetyczne utrudniają komunikację.

Ocena **niedostateczna**:

Uczeń:

- nie potrafi zadawać pytań i udzielać odpowiedzi
- nie potrafi wyrazić swoich myśli, swojej opinii na dany temat z powodu zbyt ubogiego zasobu leksykalno-gramatycznego

- nie potrafi formułować najprostszych wypowiedzi o sobie i swoim otoczeniu
- nie potrafi nawiązać, utrzymać i zakończyć rozmowy w prostej sytuacji komunikacyjnej
- jego wypowiedź, jeśli już zaistnieje, nie zawiera wymaganej ilości niezbędnych informacji
- nie potrafi stosować poznanych środków leksykalnych i gramatycznych adekwatnie do sytuacji
- jego wypowiedzi pod względem fonetycznym zawierają znaczące błędy, które uniemożliwiają zrozumienie wypowiedzi
- błędy leksykalne, gramatyczne i fonetyczne uniemożliwiają komunikację.

C. *Sprawność czytania ze zrozumieniem*

Podczas lekcji języka niemieckiego sprawność ta rozwijana jest za pomocą następujących form zadań:

- zadania wielokrotnego wyboru
- zadania *prawda/falsz, tak/nie*
- odpowiedzi na pytania
- tworzenie pytań do podanych zdań oraz do tekstu
- ustalanie kolejności zdań w dialogach
- uzupełnianie fragmentów tekstu
- łączenie ze sobą części danego wyrazu lub zdania
- łączenie ze sobą części tekstów
- ustalanie kolejności liter w danym wyrazie lub dopisywanie brakujących liter
- wyszukiwanie wyrazów ukrytych pośród liter
- łączenie wyrazów i zwrotów o znaczeniu przeciwnym

- łączenie wyrazów o znaczeniu synonimicznym
- wykreślanie słowa, które nie pasuje do pozostałych
- identyfikacja w tekście słów kluczy
- uzupełnianie tabeli na podstawie przeczytanego tekstu
- dopasowanie ilustracji do tekstów
- ustalanie autora danej wypowiedzi
- ilustrowanie treści tekstu
- pisemne streszczenie treści przeczytanego tekstu

Kryteria oceny czytania ze zrozumieniem:

Ocena celująca:

Uczeń:

- spełnia wszystkie kryteria na ocenę bardzo dobrą
- bez problemu rozumie teksty użytkowe i informacyjne na podstawie kontekstu sytuacyjnego oraz związków przyczynowo - skutkowych, nawet jeśli występują w nich struktury gramatyczno-leksykalne, wykraczające poza program nauczania.

Ocena bardzo dobra:

Uczeń:

- bez trudu rozumie proste teksty: list, e-mail, dialog, notatkę, ankietę, formularz, ogłoszenie, wywiad, plan miasta, kartkę z życzeniami, kartkę pocztową, znaki informacyjne i drogowe
- sprawnie znajduje potrzebne informacje szczegółowe w tekście.

Ocena dobra:

Uczeń:

- rozumie ogólnie większość prostych tekstów, jak: list, e-mail, dialog, notatka, ankieta, formularz, ogłoszenie, wywiad, plan miasta, kartka z życzeniami, kartka pocztowa, znaki informacyjne i drogowe
- potrafi znaleźć większość potrzebnych informacji szczegółowych w tekście.

Ocena dostateczna:

Uczeń:

- rozumie ogólnie dużą część prostych tekstów: list, e-mail, dialog, notatkę, ankietę, formularz, ogłoszenie, wywiad, plan miasta, kartkę z życzeniami, kartkę pocztową, znaki informacyjne i drogowe
- znajduje część potrzebnych informacji szczegółowych w tekście.

Ocena dopuszczająca:

Uczeń:

- rozumie nieliczne proste teksty, jak: list, e-mail, dialog, notatka, ankieta, formularz, ogłoszenie, wywiad, plan miasta, kartka z życzeniami, kartka pocztowa, znaki informacyjne i drogowe
- potrafi odnaleźć nieliczne potrzebne informacje w tekście.

Ocena niedostateczna:

Uczeń:

- nie rozumie prostych tekstów
- nie potrafi odnaleźć potrzebnych informacji szczegółowych w tekście.

D. Pisanie.

Sprawność ta jest ćwiczona poprzez stosowanie następujących ćwiczeń:

- wypełnienie formularza, ankiety, tabeli
- formułowanie podpisów do obrazków
- uzupełnianie luk w zdaniach i tekstach
- układanie zdań z rozsypanki wyrazowej
- uzupełnianie elementów dialogu
- układanie pytań do zdań, tekstów, obrazków
- pisemne udzielenie odpowiedzi na pytanie
- uzupełnianie asocjogramów
- poprawne zapisywanie odgadniętych słów
- rozwiązywanie testów samooceny
- pisanie prostych tekstów, takich jak: listy, e-maile, notatki, kartki z życzeniami, kartki pocztowe, wywiad, wypełnianie ankiety, formularza, opis
- adresowanie kartek pocztowych
- rozwiązywanie krzyżówek
- wpisywanie brakujących liter w wyrazach.

Kryteria oceny sprawności pisania:**Ocena celująca:**

Uczeń:

- spełnia wszystkie kryteria na ocenę bardzo dobrą
- tworzy wypowiedzi pisemne, jakościowo wykraczające poza zakresy ujęte w programie nauczania: leksykalny, gramatyczny, płynność i oryginalność wypowiedzi, ciekawe ujęcie tematu.

Ocena bardzo dobra:

Uczeń:

- bez trudu dostrzega różnice między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz bezbłędnie zapisuje poznane słowa i wyrażenia
- bezbłędnie odpowiada pisemnie na zawarte w ćwiczeniach polecenia
- bez trudu pisze proste wypowiedzi pisemne: opisy, opowiadania, przewidziane w zakresie tematycznym, notatki, listy, e-maile, życzenia, stosując urozmaicone słownictwo i struktury gramatyczne, właściwe dla danej wypowiedzi
- potrafi wyczerpująco przedstawiać dialogi w formie pisemnej
- w sposób wyczerpujący przekazuje informacje w formie pisemnej
- tworzy wypowiedzi bezbłędne.

Ocena dobra:

Uczeń:

- dostrzega różnice między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz bezbłędnie zapisuje większość poznanych słów i wyrażen
- poprawnie odpowiada na zawarte w ćwiczeniach polecenia
- pisze proste wypowiedzi pisemne: opisy, opowiadania, przewidziane w zakresie tematycznym, notatki, listy/e-maile, życzenia, stosując dość urozmaicone słownictwo i struktury gramatyczne, właściwe dla danej wypowiedzi
- potrafi konstruować dialogi w formie pisemnej
- w sposób wyczerpujący przekazuje informacje w formie pisemnej
- tworzy wypowiedzi z niewielkimi ilościami błędów, które nie mają wpływu na obniżenie jakości wypowiedzi pisemnej.

Ocena **dostateczna:**

Uczeń:

- ma trudności w dostrzeganiu różnic między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz w bezbłędnym zapisie poznanych słów i wyrażen
- przeważnie poprawnie odpowiada na zawarte w ćwiczeniach polecenia
- pisze proste wypowiedzi pisemne: opisy, opowiadania, przewidziane w zakresie tematycznym, notatki, listy/e-maile, życzenia, stosując proste słownictwo i struktury gramatyczne, właściwe dla danej wypowiedzi
- potrafi konstruować dialogi w formie pisemnej, choć charakteryzują się one częściowym brakiem płynności
- w sposób niepełny i nieprecyzyjny przekazuje informacje w formie pisemnej

- tworzy wypowiedzi ze znacznymi ilościami błędów leksykalnych, ortograficznych i gramatycznych, które powodują częściowe zakłócenie komunikacji i wynikają z niewystarczającego opanowania materiału.

Ocena **dopuszczająca**:

Uczeń:

- ma znaczące trudności w dostrzeganiu różnic między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz bezbłędnym zapisywaniu poznanych słów i wyrażeń, nie potrafi często poprawnie uzupełnić brakujących liter w poznanych wcześniej wyrazach
- odpowiada na zawarte w ćwiczeniach polecenia w sposób niepełny
- ma trudności z pisaniem prostych wypowiedzi pisemnych: notatek, listów i e-maili, stosuje przy tym ubogie słownictwo i struktury gramatyczne, właściwe dla danej wypowiedzi, są to jednak wypowiedzi niespójne i nielogiczne
- ma problem z konstrukcją logiczną dialogów w formie pisemnej
- nie przekazuje informacji w formie pisemnej w sposób wyczerpujący
- tworzy wypowiedzi ze znacznymi ilościami błędów, które umożliwiają przekazanie informacji w ograniczonym stopniu.

Ocena **niedostateczna**:

Uczeń:

- nie dostrzega różnic między fonetyczną a graficzną formą wyrazu, nie potrafi poprawnie uzupełnić brakujących liter w poznanych wcześniej wyrazach

- nie jest w stanie w sposób pełny odpowiadać na zawarte w ćwiczeniach polecenia
- z powodu bardzo ograniczonej znajomości słownictwa i struktur leksykalno-gramatycznych nie potrafi pisać prostych wypowiedzi pisemnych
- próbuje w sposób odtwórczy tworzyć wypowiedzi pisemne, jednak jego wypowiedź nie zawiera informacji niezbędnych do przekazania wymaganych treści
- nie posiada umiejętności budowania prostych zdań
- posiada niewystarczający zasób słownictwa do przekazania informacji w tekście pisanym
- nieodpowiednio dobiera słownictwo
- robi liczne, rażące błędy ortograficzne, gramatyczne i leksykalne.

Technika klasa IV (V,VI)

1. Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości z uwzględnieniem następujących elementów:
 - Umiejętności rozpoznawania i opisu działania elementów środowiska technicznego.
 - Planowania i realizacji praktycznych działań technicznych (od pomysłu do wytworu).
 - Sprawnego i bezpiecznego posługiwania się narzędziami i sprzętem technicznym.
 - Dostrzegania wartości i zagrożeń techniki w aspekcie integralnego rozwoju człowieka i poszanowania jego godności.
 - Przyjmowania postawy proekologicznej.
 - Rozwijania kreatywności technicznej.
2. Każdy uczeń jest zobowiązany wykonać zadanie wytwórcze od pomysłu do wytworu, jeżeli uczestniczył w zajęciach.
3. Uczeń ma prawo do trzykrotnego, w ciągu semestru, zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji.
4. Przez nieprzygotowanie rozumiemy: brak zeszytu, brak pomocy i materiałów potrzebnych do lekcji.
5. Po wykorzystaniu limitu uczeń może otrzymać ocenę niedostateczną za każde kolejne nieprzygotowanie.
6. Aktywność na lekcji nagradzana jest oceną lub „plusami”. Za zgromadzenie 5 „plusów” uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą.
7. Przy ocenianiu prac twórczych nauczyciel bierze pod uwagę możliwości intelektualne i manualne ucznia oraz wkład pracy.

8. Prace twórcze powinny być wykonane samodzielnie podczas lekcji.
9. Pomiar osiągnięć uczniów odbywa się z uwzględnieniem pełnego cyklu działalności technicznej (rozpoznawanie, projektowanie, konstruowanie, programowanie, wytwarzanie, eksploatacja i likwidacja)
 - Prace wytwórcze
 - Przygotowanie do lekcji, aktywność na lekcji, praca w grupie
 - Podejmowane prace dodatkowe
 - Inne formy aktywności np. wykonywanie pomocy, zaangażowanie w wystrój pracowni, ład i porządek na stanowisku pracy, właściwe i oszczędne wykorzystywanie materiałów, dbałość o bezpieczeństwo podczas wykonywania prac.

Wymagania szczegółowe na poszczególne stopnie szkolne w klasyfikacji semestralnej i rocznej odnoszą się do:

1. Kultury pracy
2. Wychowania komunikacyjnego
3. Inżynierii materiałowej
4. Dokumentacji technicznej
5. Mechatroniki
6. Technologii wytwarzania

Stopień celujący otrzymuje uczeń, który:

- Posiadał wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania.
- Samodzielnie i twórczo rozwija własne zainteresowania np.: przedstawiając je na forum, wykonuje prace dodatkowe w domu pokazując nowatorskie rozwiązania, korzysta z źródeł informacji, itp.
- Proponuje nietypowe rozwiązania racjonalizatorskie w projektowaniu i programowaniu.
- Przedstawia ciekawostki techniczne.
- Jego prace wytwórcze stanowią idealną dokładność z projektem – są wykonywane z zastosowaniem dużo idącej racjonalizacji rozwiązań.
- Śledzi postęp techniczny oraz dostrzega i poznaje zmiany zachodzące w technice wokół niego; samodzielnie projektuje i konstruuje modele urządzeń technicznych.

Stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:

- Rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne.
- Podejmuje działania mające na celu ochronę środowiska naturalnego przed ujemnymi wpływami techniki (np. bierze udział w akcji sprzątania, działa na rzecz promocji zdrowia).
- Biegle i poprawnie rozpoznaje rodzaje drewna i materiały drewnopochodne oraz elementy elektrotechniczne .

- Sprawnie rysuje i analizuje układy elektryczne i mechaniczne.
- Zna podstawowe właściwości poznawanych materiałów i potrafi je sprawdzić metodami warsztatowymi.
- Stosuje wiadomości w innych sytuacjach.
- Dokumentacja techniczna jest kompletna, systematyczna i estetyczna.
- Rysuje przedmioty w rzutach prostokątnych i wymiaruje przedmioty płaskie zgodnie z normami rysunkowymi.
- Sprawnie korzysta z dokumentacji.
- Właściwie organizuje stanowisko pracy.
- Racjonalnie wykorzystuje czas pracy.
- Zachowuje wzorowy ład i porządek.
- Przestrzega przepisy bhp.
- Stosuje racjonalizatorskie rozwiązania.
- Sprawnie posługuje się narzędziami i przyborami.
- Bez przeszkód montuje układy elektryczne i mechaniczne
- Prawdłowo wykonuje operacje technologiczne.
- Racjonalnie wykorzystuje materiały.
- Biegłe dobiera materiały do wykonania prac.
- Prace wytwórcze są estetyczne, staranne, zgodne z rysunkiem.
- Biegłe i właściwie stosuje poznane wiadomości.
- Interpretuje znaki drogowe dotyczące pieszego i rowerzysty.

Stopień dobry otrzymuje uczeń, który:

- Potrafi wykorzystać wiadomości przy rozwiązywaniu zadań wytwórczych koncepcyjnych.
- Rozróżnia podstawowe materiały oraz elementy elektrotechniczne.
- Zna ich niektóre właściwości, potrafiąc je sprawdzić metodami warsztatowymi.
- Systematycznie i starannie prowadzi dokumentację techniczną, poprawnie ją czyta.
- Prawdłowo rysuje przedmioty w rzutach prostokątnych w mniejszej skali trudności i wymiaruje przedmioty płaskie.
- Stara się przestrzegać normy rysunkowe.
- Stosuje zasady bhp.
- Zachowuje ład i porządek na stanowisku pracy.
- Prawdłowo wykorzystuje czas pracy.
- Poprawnie dobiera narzędzia i przyrządy.

- Dobrze montuje układy elektryczne.
- Poprawnie wykonuje operacje technologiczne.
- Nie w pełni ekonomicznie wykorzystuje materiały.
- Z małymi problemami korzysta z dokumentacji technicznej.
- Prace wytwórcze są zgodne z projektem, choć nie w pełni estetyczne.
- Potrafi stosować wiadomości przy wykonywaniu prac wytwórczych.
- Zna podstawowe zasady ruchu drogowego. (np. : hierarchia znaków, manewry rowerem, konserwacja, pierwsza pomoc, wybrane znaki drogowe, bezkolizyjne poruszanie się w miejscach komunikacji publicznej).

Stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który:

- Rozwiązuje zadania o średnim stopniu trudności (wytwórcze i koncepcyjne).
- Rozróżnia niektóre rodzaje materiałów oraz elementy elektrotechniczne.
- Ma duże trudności w określaniu ich właściwości.
- Potrafi niektóre sprawdzić metodą warsztatową.
- Dokumentacja techniczna prowadzona jest niesystematycznie.
- Występują uchybienia w estetyce.
- Zna zasady rzutowania prostokątnego i wymiarowania, jednak popełnia błędy rysunkowe.
- Przeważnie stosuje zasady bhp.
- Mało efektywnie wykorzystuje czas pracy.
- Nie zawsze dba o ład i porządek na stanowisku pracy.
- Popełnia błędy w posługiwaniu się narzędziami.
- Ma kłopoty z montażem podstawowych obwodów elektrycznych.
- Rozróżnia niektóre elementy elektrotechniczne.
- Prace wytwórcze są niedokładnie wykonane, mało estetyczne, odbiegają w znacznym stopniu od projektu.
- Nie zawsze potrafi zastosować zdobyte wiadomości.
- Zdarza mu się zaoszczędzić materiał.
- Zna niektóre zasady ruchu drogowego.
- Stopień dopuszczający otrzymuje uczeń spełniający wymagania konieczne
- Ma podstawowe braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności, ale braki te nie przekreślają możliwości niezbędnych w uczeniu się techniki.
- Musi być kierowany.
- Ma trudności w rozpoznawaniu materiałów oraz elementów elektrotechnicznych.

- Nie zna ich właściwości.
- Nie potrafi ich sprawdzić metodami warsztatowymi.
- Dokumentację techniczną prowadzi niesystematycznie, mało czytelnie.
- Popęnia liczne błędy rysunkowe w rzutowaniu i wymiarowaniu.
- Nie zna norm rysunkowych.
- Nie potrafi samodzielnie zorganizować stanowiska pracy.
- Brak ładu i porządku.
- Posługuje się tylko prostymi narzędziami i przyborami.
- Wykonuje proste operacje technologiczne tylko przy pomocy nauczyciela.
- Ma trudności z wykonaniem pracy wytwórczej.
- Nie potrafi samodzielnie montować obwodów elektrycznych.
- Nie udaje mu się zaoszczędzić materiału.
- Prace wykonane są niezgodnie z projektem.
- Nie zna wielu zasad przepisów ruchu drogowego.

Stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

- Nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykonać prostych poleceń wymagających zastosowania podstawowych umiejętności.
- Nie wykonuje prac wytwórczych.
- Nie przestrzega regulaminu pracowni technicznej;
- Nie przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowisku.

Zajęcia techniczne klasy VI

1. Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości.
2. Sprawdziany, odpowiedzi ustne i prace domowe są obowiązkowe.
3. Sprawdziany są zapowiadane, z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i podany jest zakres sprawdzanych umiejętności i wiedzy.
4. Krótkie sprawdziany (kartkówki) nie muszą być zapowiadane.
5. Uczeń nieobecny na sprawdzianie powinien go zaliczyć w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
6. Każdy sprawdzian napisany na ocenę niedostateczną, dopuszczającą, dostateczną można poprawić. Poprawa jest dobrowolna. Uczeń poprawia sprawdzian tylko raz i pod uwagę brana jest ocena uzyskana z poprawy sprawdzianu.
7. Każdy uczeń jest zobowiązany wykonać zadanie wytwórcze, jeżeli uczestniczył w zajęciach, jeżeli natomiast miał nieobecność usprawiedliwioną, nie musi wykonywać

zadania(jest to dobrowolne).

8. Uczeń ma prawo do trzykrotnego, w ciągu semestru, zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji.

Przez nieprzygotowanie rozumiemy: brak zeszytu, brak ćwiczeń, brak pracy domowej, brak pomocy i materiałów potrzebnych do lekcji.

9. Po wykorzystaniu limitu uczeń może otrzymać ocenę niedostateczną za każde kolejne nieprzygotowanie.

10. Aktywność na lekcji nagradzana jest oceną lub „plusami”. Za zgromadzenie 5 „plusów” uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą.

11. Przy ocenianiu prac twórczych nauczyciel bierze pod uwagę możliwości intelektualne i manualne ucznia oraz wkład pracy.

12. Prace twórcze powinny być wykonane samodzielnie podczas lekcji.

13. Za pozwoleniem nauczyciela praca może być skończona w domu.

14. Pracę twórczą należy oddać w terminie 1 tygodnia od zakończenia jej wykonania lub w terminie uzgodnionym przez nauczyciela.

15. Uczeń, który nie odda pracy w wyżej wymienionym terminie uzyskuje ocenę niedostateczną.

16. Pomiar osiągnięć uczniów odbywa się za pomocą następujących narzędzi:

Prace wytwórcze

Przygotowanie do lekcji, aktywność na lekcji, praca w grupie

Podejmowane prace dodatkowe

Sprawdziany i kartkówki

Wypowiedzi ustne

Inne formy aktywności np. wykonywanie pomocy, zaangażowanie w wystrój pracowni, ład i porządek na stanowisku pracy, właściwe i oszczędne wykorzystywanie materiałów, dbałość o bezpieczeństwo podczas wykonywania prac.

Wymagania na poszczególne stopnie szkolne w klasyfikacji semestralnej i rocznej.

Stopień celujący otrzymuje uczeń, który:

- Posiadał wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania.
- Samodzielnie i twórczo rozwija własne zainteresowania np.: przedstawiając je na forum, wykonuje prace dodatkowe w domu pokazując nowatorskie rozwiązania, korzysta z encyklopedii multimedialnej itp.
- Osiąga sukcesy w konkursach technicznych. Proponuje nietypowe rozwiązania racjonalizatorskie w projektowaniu.
- Przedstawia ciekawostki techniczne.
- Jego prace wytwórcze stanowią idealną dokładność z projektem – są wykonywane z zastosowaniem dużo idącej racjonalizacji rozwiązań.

Stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:

- Opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania.
- Rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne.
- Podejmuje działania mające na celu ochronę środowiska naturalnego przed ujemnymi wpływami techniki (np. bierze udział w akcji sprzątania, działa na rzecz promocji zdrowia).
- Biegłe i poprawnie rozpoznaje rodzaje drewna i materiały drewnopochodne oraz elementy

- elektrotechniczne (żarówka, bateria, przewody, bezpiecznik, prądnicza, wyłącznik, rezystor suwakowy, wyłącznik bimetaliczny).
- Sprawnie rysuje i analizuje układy elektryczne i mechaniczne.
- Zna podstawowe właściwości poznawanych materiałów i potrafi je sprawdzić metodami warsztatowymi.
- Stosuje wiadomości w innych sytuacjach.
- Dokumentacja techniczna jest kompletna, systematyczna i estetyczna.
- Rysuje przedmioty w rzutach prostokątnych i wymiaruje przedmioty płaskie zgodnie z normami rysunkowymi.
- Sprawnie korzysta z dokumentacji.
- Właściwie organizuje stanowisko pracy.
- Racjonalnie wykorzystuje czas pracy.
- Zachowuje wzorowy ład i porządek.
- Przestrzega przepisy bhp.
- Stosuje racjonalizatorskie rozwiązania.
- Sprawnie posługuje się narzędziami i przyborami.
- Bez przeszkód montuje układy elektryczne i mechaniczne
- Prawidłowo wykonuje operacje technologiczne.
- Racjonalnie wykorzystuje materiały.
- Biegłe dobiera materiały do wykonania prac.
- Prace wytwórcze są estetyczne, staranne, zgodne z rysunkiem.
- Biegłe i właściwie stosuje poznane wiadomości.
- Zna biegle przepisy ruchu drogowego.

Stopień dobry otrzymuje uczeń, który:

- Nie opanował w pełni wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania.
- Potrafi wykorzystać wiadomości przy rozwiązywaniu zadań wytwórczych koncepcyjnych.
- Rozróżnia podstawowe materiały oraz elementy elektrotechniczne.
- Zna ich niektóre właściwości, potrafiąc je sprawdzić metodami warsztatowymi.
- Systematycznie i starannie prowadzi dokumentację techniczną, poprawnie ją czyta.
- Prawidłowo rysuje przedmioty w rzutach prostokątnych w mniejszej skali trudności i wymiaruje przedmioty płaskie.
- Stara się przestrzegać normy rysunkowe.
- Stosuje zasady bhp.

- Zachowuje ład i porządek na stanowisku pracy.
- Prawidłowo wykorzystuje czas pracy.
- Poprawnie dobiera narzędzia i przyrządy.
- Dobrze montuje układy elektryczne.
- Poprawnie wykonuje operacje technologiczne.
- Nie w pełni ekonomicznie wykorzystuje materiały.
- Z małymi problemami korzysta z dokumentacji technicznej.
- Prace wytwórcze są zgodne z projektem, choć nie w pełni estetyczne.
- Potrafi stosować wiadomości przy wykonywaniu prac wytwórczych.
- Zna podstawowe zasady ruchu drogowego. (np. : hierarchia znaków, manewry rowerem, konserwacja, pierwsza pomoc, wybrane znaki drogowe, bezkolizyjne poruszanie się w miejscach komunikacji publicznej).

Stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który:

- Opanował wiadomości i umiejętności na poziomie podstaw programowych.
- Rozwiązuje zadania o średnim stopniu trudności (wytwórcze i koncepcyjne).
- Rozróżnia niektóre rodzaje materiałów oraz elementy elektrotechniczne.
- Ma duże trudności w określaniu ich właściwości.
- Potrafi niektóre sprawdzić metodą warsztatową.
- Dokumentacja techniczna prowadzona jest niesystematycznie.
- Występują uchybienia w estetyce.
- Zna zasady rzutowania prostokątnego i wymiarowania, jednak popełnia błędy rysunkowe.
- Przeważnie stosuje zasady bhp.
- Mało efektywnie wykorzystuje czas pracy.
- Nie zawsze dba o ład i porządek na stanowisku pracy.
- Popełnia błędy w posługiwaniu się narzędziami.
- Ma kłopoty z montażem podstawowych obwodów elektrycznych.
- Rozróżnia niektóre elementy elektrotechniczne.
- Prace wytwórcze są niedokładnie wykonane, mało estetyczne, odbiegają w znacznym stopniu od projektu.
- Nie zawsze potrafi zastosować zdobyte wiadomości.
- Zdarza mu się zaoszczędzić materiał.
- Zna niektóre zasady ruchu drogowego.

Stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

- Ma podstawowe braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności, ale braki te nie przekreślają możliwości niezbędnych w uczeniu się techniki.
- Musi być kierowany.
- Ma trudności w rozpoznawaniu materiałów oraz elementów elektrotechnicznych.
- Nie zna ich właściwości.
- Nie potrafi ich sprawdzić metodami warsztatowymi.
- Dokumentację techniczną prowadzi niesystematycznie, mało czytelnie.
- Popełnia liczne błędy rysunkowe w rzutowaniu i wymiarowaniu.
- Nie zna norm rysunkowych.
- Nie potrafi samodzielnie zorganizować stanowiska pracy.
- Brak ładu i porządku.
- Postępuje się tylko prostymi narzędziami i przyborami.
- Wykonuje proste operacje technologiczne tylko przy pomocy nauczyciela.
- Ma trudności z wykonaniem pracy wytwórczej.
- Nie potrafi samodzielnie montować obwodów elektrycznych.
- Nie udaje mu się zaoszczędzić materiału.
- Prace wykonane są niezgodnie z projektem.
- Nie zna wielu zasad przepisów ruchu drogowego.

Stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

- Nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykonać prostych poleceń wymagających zastosowania podstawowych umiejętności.
- Nie wykonuje prac wytwórczych
- Nie posiada zeszytu i ćwiczenia
- Nie opanował minimum wiadomości programowych

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 7

oparte na *Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa* autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic

Wymagania na poszczególne oceny

konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
1. Podstawy geografii (rozdział dodatkowy)				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>geografia</i> • przedstawia podział nauk geograficznych • podaje wymiary Ziemi • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>siatka geograficzna, południk, równoleżnik, zwrotnik, długość geograficzna, szerokość geograficzna</i> • wskazuje na globusie i na mapie południk: 0° i 180° oraz półkulę wschodnią i półkulę zachodnią • wskazuje na globusie i na mapie równik oraz półkule: północną i południową • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mapa, skala, siatka kartograficzna, legenda mapy</i> • wymienia elementy mapy • wymienia rodzaje skal • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wysokość względna, wysokość bezwzględna, poziomic</i> • odczytuje z mapy wysokość bezwzględną • podaje na podstawie atlasu nazwy map ogólnogeograficznych i tematycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia różnicę między geografią fizyczną a geografią społeczno-ekonomiczną • wymienia źródła informacji geograficznej • podaje cechy kształtu Ziemi • odczytuje wartości szerokości geograficznej zwrotników, kół podbiegunowych oraz biegunów • podaje cechy siatki geograficznej • określa położenie geograficzne punktów i obszarów na mapie • wyjaśnia różnicę między siatką kartograficzną a siatką geograficzną • szereguje skale od największej do najmniejszej • podaje różnicę między wysokością względną i wysokością bezwzględną • określa na podstawie rysunku poziomicowego cechy ukształtowania powierzchni terenu • charakteryzuje mapy ze względu na ich przeznaczenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym się zajmują poszczególne nauki geograficzne • przedstawia poglądy na kształt Ziemi • wymienia dowody na kulistość Ziemi • wymienia cechy południków i równoleżników • odczytuje długość i szerokość geograficzną na globusie i na mapie • odszukuje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych • przedstawia skalę w postaci mianowanej i podziałki liniowej • wymienia metody prezentacji zjawisk na mapach • omawia sposoby przedstawiania rzeźby terenu na mapie • oblicza wysokości względne • omawia podział map ze względu na treść, skalę i przeznaczenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady praktycznego zastosowania geografii • wyjaśnia różnicę między elipsoidą a geoidą • wyjaśnia znaczenie układu współrzędnych geograficznych • oblicza na podstawie współrzędnych geograficznych rozciągłość równoleżnikową i południkową • analizuje treści map wykonanych w różnych skalach • posługuje się skalą mapy do obliczania odległości w terenie i na mapie • omawia metody prezentacji zjawisk na mapach • charakteryzuje rzeźbę terenu na podstawie rysunku poziomicowego i mapy ogólnogeograficznej • odszukuje w atlasie mapy i określa ich przynależność do poszczególnych rodzajów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa przedmiot badań poszczególnych nauk geograficznych • ocenia znaczenie umiejętności określania współrzędnych geograficznych w życiu człowieka • oblicza skalę mapy na podstawie odległości rzeczywistej między obiektami przedstawionymi na mapie • wskazuje możliwość praktycznego wykorzystania map w różnych skalach • interpretuje treści różnego rodzaju map i przedstawia ich zastosowanie
2. Środowisko przyrodnicze Polski				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy położenia Polski w Europie na podstawie mapy ogólnogeograficznej • podaje całkowitą i administracyjną powierzchnię Polski • wskazuje na mapie geometryczny środek Polski • wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia cechy położenia Europy i Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej • opisuje granicę między Europą a Azją na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europy • odczytuje szerokość i długość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza rozciągłość południkową i rozciągłość równoleżnikową Europy i Polski • charakteryzuje na podstawie map geologicznych obszar Polski na tle struktur geologicznych Europy • opisuje cechy różnych typów genetycznych gór 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia konsekwencje położenia matematycznego, fizycznogeograficznego oraz geopolitycznego Polski • opisuje jednostki geologiczne Polski i podaje ich charakterystyczne cechy • określa na podstawie mapy geologicznej obszary poszczególnych fałdowań na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje konsekwencje rozciągłości południkowej i rozciągłości równoleżnikowej Polski i Europy • wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski • wykazuje zależność między

<ul style="list-style-type: none"> • podaje długość granic z sąsiadującymi państwami • wyjaśnia znaczenie terminu <i>geologia</i> • wymienia najważniejsze wydarzenia geologiczne na obszarze Polski • wyjaśnia znaczenie terminów <i>plejstocen</i> i <i>holocen</i> • wyjaśnia znaczenie terminów <i>krajobraz polodowcowy</i> i <i>rzeźba glacjalna</i> • wymienia formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski • wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie • wymienia główne rodzaje skał • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pogoda</i>, <i>klimat</i>, <i>ciśnienie atmosferyczne</i>, <i>niż baryczny</i>, <i>wyż baryczny</i> • wymienia cechy klimatu morskiego i klimatu kontynentalnego • wymienia elementy klimatu • wyjaśnia znaczenie terminu <i>średnia dobową wartość temperatury powietrza</i> • wymienia czynniki, które warunkują zróżnicowanie temperatury powietrza i wielkość opadów w Polsce • wymienia rodzaje wiatrów • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>system rzeczny</i>, <i>dorzecze</i>, <i>zlewisko</i>, <i>przepływ</i> • wskazuje na mapie główne rzeki Europy i Polski • określa na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie Morza Bałtyckiego • podaje główne cechy fizyczne Bałtyku • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gleba</i>, <i>czynniki glebotwórcze</i>, <i>proces glebotwórczy</i>, <i>profil glebowy</i>, <i>poziomy glebowe</i> • wymienia typy gleb w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie przebieg granic Polski • omawia na podstawie mapy płytową budowę litosfery • omawia proces powstawania gór • wymienia na podstawie mapy geologicznej ruchy górotwórcze w Europie i w Polsce • wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej góry fałdowe, zrębowe oraz wulkaniczne w Europie i w Polsce • omawia zlodowacenia na obszarze Polski • opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe • porównuje krzywą hipsograficzną Polski i Europy • dokonuje podziału surowców mineralnych • wymienia strefy klimatyczne świata na podstawie mapy tematycznej • podaje cechy przejściowości klimatu Polski • podaje zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce na podstawie mapy tematycznej • opisuje wody Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej • rozpoznaje typy ujść rzecznych • charakteryzuje temperaturę wód oraz zasolenie Bałtyku na tle innych mórz świata • opisuje świat roślin i zwierząt Bałtyku • opisuje charakterystyczne typy gleb w Polsce • przedstawia na podstawie mapy tematycznej rozmieszczenie gleb na obszarze Polski • omawia na podstawie danych statystycznych wskaźnik lesistości Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia współczesne obszary występowania lodowców na Ziemi i wskazuje je na mapie ogólnogeograficznej świata • charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski • omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski • opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce na podstawie mapy tematycznej • omawia warunki klimatyczne w Europie • charakteryzuje czynniki kształtujące klimat w Polsce • odczytuje wartości temperatury powietrza i wielkości opadów atmosferycznych z klimatogramów • wyjaśnia, na czym polega asymetria dorzeczy Wisły i Odry • opisuje na podstawie mapy cechy oraz walory Wisły i Odry • charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku • wyróżnia najważniejsze cechy wybranych typów gleb na podstawie profili glebowych • omawia funkcje lasów • omawia na podstawie mapy Polski przestrzenne zróżnicowanie lesistości w Polsce • ocenia rolę parków narodowych i innych form ochrony przyrody w zachowaniu naturalnych walorów środowiska przyrodniczego 	<p>terenie Europy i Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje mechanizm powstawania lodowców • wykazuje pasowość rzeźby terenu Polski • przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Polski • rozpoznaje główne skały występujące na terenie Polski • podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce • opisuje pogodę kształtowaną przez główne masy powietrza napływające nad teren Polski • opisuje na podstawie map tematycznych rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce • omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku • omawia procesy i czynniki glebotwórcze • opisuje typy zbiorowisk leśnych w Polsce • opisuje unikalne na skalę światową obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie Polski • ocenia najważniejsze działania w zakresie ochrony środowiska 	<p>występowaniem zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze • wykazuje wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę • ocenia znaczenie gospodarcze rzek Polski • analizuje główne źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego • ocenia przydatność przyrodniczą i gospodarczą lasów w Polsce • podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego • planuje wycieczkę do parku narodowego lub rezerwatu przyrody
---	--	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>lesistość</i> • wymienia różne rodzaje lasów w Polsce • wymienia formy ochrony przyrody w Polsce • wskazuje na mapie Polski parki narodowe 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia strukturę gatunkową lasów w Polsce • podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody na obszarze wybranego regionu • charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce 			
3. Ludność i urbanizacja w Polsce				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie politycznej Europy największe i najmniejsze państwa Europy • wskazuje na mapie administracyjnej Polski poszczególne województwa i ich stolice • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>demografia, przyrost naturalny, współczynnik przyrostu naturalnego, współczynnik urodzeń, współczynnik zgonów</i> • wymienia na podstawie danych statystycznych państwa o różnym współczynniku przyrostu naturalnego w Europie • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>piramida płci i wieku, średnia długość trwania życia</i> • odczytuje dane dotyczące struktury płci i wieku oraz średniej długości trwania życia w Polsce na podstawie danych statystycznych • wyjaśnia znaczenie terminu <i>wskaźnik gęstości zaludnienia</i> • wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, przyrost rzeczywisty, współczynnik</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szereguje województwa pod względem powierzchni od największego do najmniejszego • prezentuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Polski po II wojnie światowej • omawia na podstawie wykresu przyrost naturalny w Polsce w latach 1946–2016 • omawia przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce • omawia na podstawie danych statystycznych średnią długość trwania życia Polaków na tle europejskich społeczeństw • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania gęstości zaludnienia w Europie i w Polsce • omawia na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce • wymienia główne przyczyny migracji zagranicznych w Polsce • określa kierunki napływu imigrantów do Polski • podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce • charakteryzuje mniejszości narodowe i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX wieku • oblicza współczynnik przyrostu naturalnego • podaje przyczyny zróżnicowania przyrostu naturalnego w Europie i w Polsce • omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce • porównuje udział poszczególnych grup wiekowych ludności w Polsce na podstawie danych statystycznych • oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polski • opisuje na podstawie mapy cechy rozmieszczenia ludności w Polsce • opisuje skutki migracji zagranicznych w Polsce • porównuje przyrost rzeczywisty ludności w Polsce i w wybranych państwach Europy • omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce • porównuje strukturę narodowościową ludności Polski z analogicznymi strukturami ludności w wybranych państwach europejskich • określa na podstawie danych statystycznych różnicę w strukturze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany, które zaszły w podziale administracyjnym Polski po 1 stycznia 1999 r. • omawia na podstawie danych statystycznych uwarunkowania przyrostu naturalnego w Polsce na tle Europy • omawia strukturę płci i wieku ludności Polski na tle struktur wybranych państw europejskich na podstawie piramidy płci i wieku • omawia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze wpływające na rozmieszczenie ludności w wybranych państwach Europy i Polski • oblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego w Polsce • charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych w Polsce • omawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce • przedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy • omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach • omawia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje na podstawie dostępnych źródeł ekonomiczne skutki utrzymywania się niskich lub ujemnych wartości współczynnika przyrostu naturalnego w krajach Europy i Polski • analizuje konsekwencje starzenia się społeczeństwa europejskiego • analizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Europie i w Polsce • ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie • omawia na podstawie dostępnych źródeł problemy mniejszości narodowych w Europie i w Polsce • analizuje na podstawie dostępnych źródeł skutki bezrobocia w Polsce • omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące w procesie urbanizacji w Polsce po II wojnie światowej

<p><i>przyrostu rzeczywistego</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia różnicę między emigracją a imigracją •odczytuje dane dotyczące wielkości i kierunków emigracji z Polski •wymienia główne skupiska Polonii •wyjaśnia znaczenie terminu <i>migracje wewnętrzne</i> •wymienia przyczyny migracji wewnętrznych •wymienia mniejszości narodowe w Polsce •wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkałe przez mniejszości narodowe •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>struktura zatrudnienia, struktura wykształcenia, bezrobocie, stopa bezrobocia, ludność aktywna zawodowo</i> •odczytuje z danych statystycznych wielkość zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki •odczytuje z mapy zróżnicowanie przestrzenne bezrobocia w Polsce i w Europie •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>urbanizacja, wskaźnik urbanizacji</i> •odczytuje z danych statystycznych wskaźnik urbanizacji w Polsce i w wybranych krajach Europy •wyjaśnia znaczenie terminu <i>miasto</i> •wymienia największe miasta i wskazuje je na mapie Polski •wymienia funkcje miast 	<p>grupy etniczne w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> •podaje przyczyny bezrobocia w Polsce •porównuje wielkość bezrobocia w Polsce i innych krajach europejskich na podstawie danych statystycznych •wymienia typy zespołów miejskich w Polsce i podaje ich przykłady •podaje różnicę między aglomeracją monocentryczną a policentryczną •podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce •podaje przykłady miast o różnych funkcjach w Polsce 	<p>zatrudnienia ludności w poszczególnych województwach</p> <ul style="list-style-type: none"> •porównuje stopę bezrobocia w wybranych krajach europejskich •analizuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy •analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce •charakteryzuje funkcje wybranych miast w Polsce •omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> •charakteryzuje przemiany współczesnych miast •omawia problemy mieszkańców dużych miast •analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie wg grup wielkościowych •omawia przemiany współczesnych miast 	
4. Rolnictwo i przemysł Polski				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wymienia funkcje rolnictwa •wymienia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •opisuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce •prezentuje na podstawie danych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •przedstawia rolnictwo jako sektor gospodarki oraz jego rolę w rozwoju społeczno- gospodarczym kraju •omawia regiony rolnicze o 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce •charakteryzuje czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •przedstawia korzyści i szanse dla polskiego rolnictwa w Unii Europejskiej •dokonuje na podstawie danych statystycznych analizy zmian pogłowia

<ul style="list-style-type: none"> wymienia na podstawie map tematycznych regiony rolnicze w Polsce wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plon, zbior</i> wymienia główne uprawy w Polsce wskazuje na mapie główne obszary upraw w Polsce wyjaśnia znaczenie terminów: <i>chów, hodowla, pogłowie</i> wymienia główne zwierzęta hodowlane w Polsce wskazuje na mapie obszary hodowli zwierząt gospodarskich dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy wymienia funkcje przemysłu wymienia źródła energii wymienia typy elektrowni wskazuje na mapie największe elektrownie w Polsce wymienia największe porty morskie w Polsce i wskazuje je na mapie 	<p>statystycznych strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw w Polsce prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę upraw wskazuje rejony warzywnictwa i sadownictwa w Polsce przedstawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce wymienia czynniki lokalizacji hodowli bydła, trzody chlewnej i drobiu w Polsce omawia cechy polskiego przemysłu wymienia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski lokalizuje na mapie Polski elektrownie ciepłne, wodne i niekonwencjonalne opisuje wielkość energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych opisuje na podstawie danych statystycznych wielkość przeładunków w portach morskich Polski 	<p>najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Polsce na tle innych krajów Europy prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę hodowli w Polsce przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju omawia przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia przemysłu w Polsce prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy opisuje na podstawie danych statystycznych strukturę przeładunków w portach morskich Polski opisuje strukturę połowów ryb w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje produkcję roślinną w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy porównuje produkcję zwierzęcą w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące współcześnie w polskiej energetyce określa na podstawie dostępnych źródeł uwarunkowania rozwoju gospodarki morskiej w Polsce omawia problemy przemysłu stoczniowego w Polsce 	<p>wybranych zwierząt gospodarskich w Polsce po 2000 r. i wyjaśnia ich przyczyny</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia perspektywy rozwoju gospodarki morskiej w Polsce
5. Usługi w Polsce				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce wyjaśnia znaczenie terminu <i>komunikacja</i> wyróżnia rodzaje transportu w Polsce wskazuje na mapie Polski porty handlowe, śródlądowe oraz lotnicze wyróżnia rodzaje łączności wyjaśnia znaczenie terminów: <i>turystyka, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna</i> dokonuje podziału turystyki wymienia i wskazuje na mapie regiony turystyczne Polski wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksport, import, bilans handlu zagranicznego</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia zróżnicowanie usług w Polsce omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce omawia na podstawie map tematycznych gęstość dróg kołowych i autostrad w Polsce omawia na podstawie mapy tematycznej gęstość sieci kolejowej w Polsce omawia na podstawie danych statystycznych morską flotę transportową w Polsce omawia czynniki rozwoju turystyki wymienia i wskazuje na mapie polskie obiekty, znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i ładunków omawia ruch pasażerski w portach lotniczych Polski podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności na terenie Polski charakteryzuje obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski przedstawia przyczyny niskiego salda 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny zróżnicowania sieci transportowej w Polsce określa znaczenie transportu w rozwoju gospodarczym Polski prezentuje na podstawie dostępnych źródeł problemy polskiego transportu wodnego i lotniczego określa znaczenie łączności w rozwoju gospodarczym Polski analizuje na podstawie dostępnych źródeł wpływy z turystyki w Polsce i w wybranych krajach Europy ocenia na podstawie dostępnych źródeł atrakcyjność turystyczną wybranego regionu Polski ocenia znaczenie handlu zagranicznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia na podstawie dostępnych źródeł poziom rozwoju turystyki zagranicznej w Polsce na tle innych krajów Europy omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany, jakie zaszły w geograficznych kierunkach wymiany międzynarodowej Polski podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej

•wymienia państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski	•omawia strukturę towarową handlu międzynarodowego	bilansu handlowego w Polsce	dla polskiej gospodarki	
6. Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego Polski				
Uczeń: •wymienia źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego •podaje przyczyny kwaśnych opadów	Uczeń: •omawia rodzaje zanieczyszczeń i ich źródła	Uczeń: •charakteryzuje wpływ poszczególnych sektorów gospodarki na stan środowiska •podaje źródła zanieczyszczeń komunalnych	Uczeń: •analizuje na podstawie mapy tematycznej stan zanieczyszczeń wód śródlądowych •omawia skutki zanieczyszczeń środowiska naturalnego	Uczeń: •ustala na podstawie dostępnych źródeł, jakie regiony w Polsce cechują się największym zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego
7. Relacje między elementami środowiska geograficznego				
Uczeń: •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powódź, dolina rzeczna, koryto rzeczne, terasa zalewowa, sztuczny zbiornik wodny</i> •wymienia przyczyny powodzi w Polsce •wymienia główne źródła energii w województwach pomorskim i łódzkim •wymienia przyczyny migracji do stref podmiejskich •wymienia przyczyny wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast •wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>centra logistyczne, spedycja</i> •wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski	Uczeń: •opisuje zjawisko powodzi •wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski obszary zagrożone powodzią •wskazuje na mapie Polski rozmieszczenie największych sztucznych zbiorników wodnych •podaje przyczyny rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej w województwach pomorskim i łódzkim •omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich •wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego obszary o dużym wzroście liczby ludności •omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 r. i po nim •omawia na podstawie mapy sieć autostrad i dróg ekspresowych •wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego	Uczeń: •wymienia czynniki sprzyjające powodziom w Polsce •określa rolę przeciwpowodziową sztucznych zbiorników •wyjaśnia wpływ warunków pozaprzyrodniczych na wykorzystanie OZE w województwach pomorskim i łódzkim •omawia na podstawie map tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa i Warszawy •wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego gminy o dużym spadku liczby ludności •analizuje współczynnik salda migracji na przykładzie województw zachodniopomorskiego i podlaskiego •omawia strukturę zatrudnienia w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej przed 1989 r. •wymienia główne inwestycje przemysłowe we Wrocławiu i w jego okolicach •wskazuje na mapie tematycznej przykłady miejsc, w których przebieg autostrad i dróg ekspresowych sprzyja	Uczeń: •analizuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej •omawia największe powódzie w Polsce i ich skutki •wymienia korzyści płynące z wykorzystania źródeł odnawialnych do produkcji energii •analizuje dane statystyczne dotyczące liczby farm wiatrowych w Łódzkiem i Pomorskiem •omawia wpływ migracji do stref podmiejskich na przekształcenie struktury demograficznej okolic Krakowa i Warszawy •określa zmiany w użytkowaniu i zagospodarowaniu stref podmiejskich na przykładzie Krakowa i Warszawy •wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich •opisuje zmiany, jakie zaszły w strukturze produkcji po 1989 r. w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej •omawia rolę transportu morskiego w rozwoju innych działów gospodarki •analizuje dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego nad Morzem	Uczeń: •określa na wybranych przykładach wpływ wylesiania dorzeczy, regulacji koryt rzecznych, stanu wałów przeciwpowodziowych, zabudowy teras zalewowych i sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie i skutki powodzi w Polsce •analizuje na wybranych przykładach warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych lub ograniczające tę produkcję oraz określa ich wpływ na rozwój energetyki •identyfikuje na wybranych przykładach związki między rozwojem dużych miast a zmianami w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, stylu zabudowy oraz strukturze demograficznej w strefach podmiejskich •ukazuje na wybranych przykładach wpływ procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany zaludnienia obszarów wiejskich •wykazuje na podstawie dostępnych źródeł wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1998 r. na

		powstawaniu centrów logistycznych • wskazuje na mapie położenie głównych atrakcji wybrzeża Bałtyku i Małopolski	Bałtyckim i w Krakowie • określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach	zmiany struktury zatrudnienia w wybranych regionach kraju • identyfikuje związki między przebiegiem autostrad a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych oraz centrów logistycznych i handlowych na wybranym obszarze kraju • identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta
8. Mój region i moja mała ojczyzna				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>region</i> • wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski • wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej sąsiednie regiony • wymienia najważniejsze walory przyrodnicze regionu • wyjaśnia znaczenie terminu <i>mała ojczyzna</i> • wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski, topograficznej lub na planie miasta obszar małej ojczyzny • przedstawia źródła informacji o małej ojczyźnie • wymienia walory środowiska geograficznego małej ojczyzny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych • rozpoznaje skały występujące w regionie miejsca zamieszkania • wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych • określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym • rozpoznaje w terenie obiekty charakterystyczne dla małej ojczyzny i decydujące o jej atrakcyjności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego w swoim regionie • analizuje genezę rzeźby powierzchni swojego regionu • prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności regionu • prezentuje główne cechy gospodarki regionu • opisuje walory środowiska geograficznego małej ojczyzny • omawia historię małej ojczyzny na podstawie dostępnych źródeł 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) przyrodnicze i kulturowe walory swojego regionu • analizuje formy współpracy między własnym regionem a partnerskimi regionami zagranicznymi • prezentuje na podstawie informacji wyszukiwanych w różnych źródłach i w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) atrakcyjność osadniczą oraz gospodarczą małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarczej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego na arenie międzynarodowej • projektuje na podstawie wyszukanych informacji trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie • wykazuje na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu zależność między elementami środowiska geograficznego • planuje wycieczkę po swojej małej ojczyźnie • projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności

Przedmiotowy system oceniania geografia kl VIII

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 8 oparte na *Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa* autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic

Wymagania na poszczególne oceny

konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
I. Azja				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie położenie geograficzne Azji wymienia formy ukształtowania powierzchni Azji wymienia strefy klimatyczne Azji na podstawie mapy klimatycznej wymienia największe rzeki Azji wymienia strefy aktywności sejsmicznej w Azji na podstawie mapy geologicznej wyjaśnia znaczenie terminu <i>wulkanizm</i> odczytuje z mapy nazwy największych wulkanów w Azji wskazuje na mapie zasięg Ognistego Pierścienia Pacyfiku wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa w Azji wymienia główne uprawy w Azji na podstawie mapy gospodarczej określa cechy położenia Japonii na podstawie mapy ogólnogeograficznej wymienia cechy środowiska naturalnego Japonii wymienia główne uprawy w Japonii określa cechy położenia Chin na podstawie mapy ogólnogeograficznej lokalizuje na mapie ośrodki przemysłu zaawansowanych technologii w Chinach wymienia główne uprawy w Chinach i opisuje ich rozmieszczenie na podstawie mapy gospodarczej określa położenie geograficzne Indii porównuje liczbę ludności Chin i Indii oraz odczytuje z wykresu ich prognozę wymienia największe aglomeracje Indii i wskazuje je na mapie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje linię brzegową Azji na podstawie mapy świata charakteryzuje zróżnicowanie środowiska geograficznego Azji przedstawia kontrasty w ukształtowaniu powierzchni terenu Azji omawia czynniki klimatyczne kształtujące klimat Azji omawia strefy roślinne Azji omawia budowę wulkanu na podstawie ilustracji wymienia typy wulkanów i podaje ich główne cechy wskazuje na mapie obszary Azji o korzystnych i niekorzystnych warunkach do rozwoju rolnictwa wymienia czołówkę państw azjatyckich w światowych zbiorach roślin uprawnych na podstawie infografiki charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Japonii omawia strukturę zatrudnienia w Japonii na podstawie analizy danych statystycznych omawia warunki naturalne rozwoju rolnictwa w Japonii przedstawia cechy rolnictwa Japonii na podstawie analizy danych statystycznych określa różnorodność cech środowiska geograficznego Chin na podstawie mapy tematycznej omawia czynniki przyrodnicze sprzyjające osadnictwu w Chinach przedstawia nierównomierne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia budowę geologiczną Azji na podstawie mapy tematycznej omawia cyrkulację monsunową i jej wpływ na klimat Azji charakteryzuje kontrasty klimatyczne i roślinne w Azji na podstawie mapy tematycznej omawia czynniki wpływające na układ sieci rzecznej w Azji omawia płytową budowę litosfery na podstawie map tematycznych wyjaśnia przyczyny występowania trzęsień ziemi i tsunami w Azji opisuje przebieg trzęsienia ziemi omawia warunki przyrodnicze i pozapryrodnicze rozwoju rolnictwa w Azji opisuje ekstremalne zjawiska klimatyczne i ich skutki w Japonii opisuje skutki występowania tajfunów na obszarze Japonii omawia bariery utrudniające rozwój gospodarki Japonii omawia znaczenie i rolę transportu w gospodarce Japonii omawia cechy gospodarki Chin analizuje wielkości PKB w Chinach na tle innych krajów świata na podstawie danych statystycznych charakteryzuje tradycyjne rolnictwo i warunki rozwoju rolnictwa Chin przedstawia problemy demograficzne Indii omawia system kastowy w Indiach przedstawia zróżnicowanie indyjskiej edukacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje azjatyckie rekordy dotyczące rzeźby terenu, linii brzegowej i hydrosfery na podstawie infografiki omawia powstawanie Himalajów i rowów oceanicznych przedstawia sposoby zabezpieczania ludzi przed skutkami trzęsień ziemi omawia warunki klimatyczne w Azji wpływające na rytm uprawy ryżu omawia znaczenie uprawy ryżu dla krajów Azji Południowo-Wschodniej wykazuje związek między budową geologiczną a występowaniem wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami w Japonii analizuje źródła gospodarczego rozwoju Japonii charakteryzuje cechy nowoczesnej gospodarki Japonii oraz rodzaje produkcji przemysłowej uzasadnia, że gospodarka Japonii należy do najnowocześniejszych na świecie przedstawia problemy demograficzne i społeczne Chin z uwzględnieniem przyrostu naturalnego na podstawie analizy danych statystycznych omawia znaczenie nowoczesnych kolei w rozwoju gospodarczym Chin omawia kontrasty etniczne, językowe i religijne w Indiach charakteryzuje cechy gospodarki Indii i możliwości ich rozwoju omawia znaczenie ropy naftowej w rozwoju ekonomicznym państw Bliskiego Wschodu omawia źródła konfliktów zbrojnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego na wschodnich wybrzeżach Azji występuje wiele wulkanów udowadnia słuszność stwierdzenia, że Azja to kontynent kontrastów geograficznych omawia wpływ budowy geologicznej na występowanie rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami ocenia skutki trzęsień ziemi dla obszarów gęsto zaludnionych wyjaśnia na podstawie mapy ogólnogeograficznej i analizy danych statystycznych, dlaczego grunty orne mają niewielki udział w strukturze użytkowania ziemi w Azji wykazuje związki między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej ocenia znaczenie warunków przyrodniczych i czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii omawia wpływ gospodarki Chin na gospodarkę światową opisuje główne problemy indyjskiego społeczeństwa oraz przedstawia ich przyczyny analizuje skutki występowania konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>slumsy</i> • wymienia główne rośliny uprawne w Indiach i wskazuje na mapie tematycznej regiony ich występowania • wymienia surowce mineralne w Indiach i wskazuje na mapie regiony ich występowania • określa położenie geograficzne Bliskiego Wschodu • wymienia państwa leżące na Bliskim Wschodzie na podstawie mapy politycznej • wskazuje na mapie miejsca konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie 	<p>rozmieszczenie ludności Chin na podstawie mapy gęstości zaludnienia</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia główne kierunki produkcji rolnej w Chinach • omawia cechy środowiska geograficznego Półwyspu Indyjskiego • podaje przyczyny powstawania slumsów w Indiach • omawia warunki uprawy roślin w Indiach na podstawie mapy tematycznej • charakteryzuje indyjską Dolinę Krzemową • omawia cechy środowiska przyrodniczego Bliskiego Wschodu • omawia wielkość zasobów ropy naftowej na świecie i na Bliskim Wschodzie na podstawie wykresu i mapy tematycznej • przedstawia cele organizacji OPEC 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje strukturę zatrudnienia i strukturę PKB Indii na podstawie wykresu • charakteryzuje przemysł przetwórczy Indii • omawia zróżnicowanie religijne na Bliskim Wschodzie • omawia wpływ religii na życie muzułmanów • przedstawia znaczenie przemysłu naftowego w krajach Bliskiego Wschodu 	<p>i terroryzmu na Bliskim Wschodzie</p>	
II. Afryka				

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •określa położenie matematyczno-geograficzne Afryki na podstawie mapy ogólnogeograficznej •wymienia strefy klimatyczne Afryki •wymienia największe rzeki i jeziora Afryki •wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa w Afryce •wymienia główne uprawy w Afryce •wymienia surowce mineralne Afryki na podstawie mapy gospodarczej •wskazuje obszary występowania surowców mineralnych na terenie Afryki •wymienia atrakcyjne turystycznie państwa Afryki •określa położenie geograficzne Etiopii •wyjaśnia różnicę między głodem a niedożywieniem •wymienia państwa w Afryce dotknięte głodem i niedożywieniem •określa położenie geograficzne Kenii •wymienia obiekty turystyczne na terenie Kenii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •omawia cechy ukształtowania powierzchni Afryki •wymienia cechy różnych typów klimatu w Afryce na podstawie klimatogramów •charakteryzuje sieć rzeczną i jeziora Afryki •omawia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Afryce •charakteryzuje znaczenie hodowli zwierząt w krajach Afryki •przedstawia zróżnicowanie PKB w różnych państwach Afryki na podstawie analizy danych statystycznych •omawia przemysł wydobywczy w Afryce •wskazuje państwa w Afryce dotknięte problemem głodu i niedożywienia na podstawie mapy tematycznej •analizuje niedożywienie ludności w Afryce na podstawie wykresu •przedstawia ruch turystyczny Kenii na podstawie analizy danych statystycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •omawia wpływ czynników klimatotwórczych na klimat Afryki •omawia rozmieszczenie opadów atmosferycznych w Afryce na podstawie mapy klimatycznej •omawia udział rolnictwa w strukturze zatrudnienia w wybranych państwach Afryki na podstawie wykresu •omawia gospodarkę w strefie Sahelu •omawia cechy gospodarki krajów Afryki na podstawie analizy danych statystycznych •przedstawia nowoczesne działy gospodarki Afryki •omawia rozwój i znaczenie usług w Afryce •omawia przyczyny niedożywienia ludności w Etiopii •opisuje zmiany w poziomie niedożywienia ludności Etiopii •wymienia obiekty w Kenii wpisane na listę dziedzictwa UNESCO •opisuje walory kulturowe Kenii na podstawie wybranych źródeł informacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •omawia związek budowy geologicznej Afryki z powstawaniem rowów tektonicznych •wyjaśnia cyrkulację powietrza w strefie międzyzwrotnikowej •omawia przyczyny procesu pustynnienia w strefie Sahelu •omawia typy rolnictwa w Afryce •przedstawia czynniki ograniczające rozwój gospodarki w Afryce •omawia skutki niedożywienia ludności w Etiopii •omawia bariery ograniczające rozwój turystyki w Afryce •omawia walory przyrodnicze Kenii wpływające na rozwój turystyki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia istnienie strefowości klimatyczno-roślinno-glebowej w Afryce • wyjaśnia związki między warunkami przyrodniczymi a możliwościami gospodarowania w strefie Sahelu • ocenia skutki stosowania rolnictwa żarowo-odłogowego i plantacyjnego w Afryce Zachodniej • przedstawia rolę chińskich inwestycji na kontynencie afrykańskim • przedstawia sposoby walki z głodem ludności Afryki na przykładzie Etiopii • określa związki między warunkami przyrodniczymi i kulturowymi a rozwojem turystyki na przykładzie Kenii • przedstawia argumenty pomagające przełamywać stereotypy na temat Afryki
III. Ameryka Północna i Ameryka Południowa				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •określa położenie geograficzne Ameryki •wymienia nazwy mórz i oceanów oblewających Amerykę Północną i Amerykę Południową •wymienia największe rzeki Ameryki i wskazuje je na mapie •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>tornado</i>, <i>cyklon tropikalny</i> •wskazuje na mapie Aleję Tornad •wymienia nazwy wybranych cyklonów tropikalnych w XXI wieku •określa położenie geograficzne Amazonii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wymienia nazwy państw leżących w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej •podaje główne cechy ukształtowania powierzchni Ameryki •wymienia strefy klimatyczne Ameryki •omawia przyczyny powstawania tornad i cyklonów tropikalnych •podaje główne rejony występowania cyklonów tropikalnych i kierunki ich przemieszczania się •podaje cechy środowiska geograficznego Amazonii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •charakteryzuje budowę geologiczną Ameryki •omawia czynniki klimatyczne wpływające na klimat Ameryki •porównuje strefy klimatyczne ze strefami roślinnymi w Ameryce •charakteryzuje wody powierzchniowe Ameryki na podstawie mapy ogólnogeograficznej •omawia mechanizm powstawania tornad i cyklonów tropikalnych •podaje przyczyny wysokich rocznych sum opadów atmosferycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wykazuje związek ukształtowania powierzchni z budową geologiczną w Ameryce •omawia związek stref klimatycznych ze strefami roślinnymi w Ameryce •przedstawia skutki występowania tornad i cyklonów tropikalnych w Ameryce •omawia ekologiczne następstwa wylesiania Amazonii •podaje kierunki gospodarczego wykorzystania Amazonii •przedstawia sytuację rdzennej ludności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •ustala prawidłowości w ukształtowaniu powierzchni Ameryki Północnej i Ameryki Południowej na podstawie map tematycznych •przedstawia sposoby ochrony przed nadchodzącym cyklonem na podstawie wybranych źródeł informacji •przedstawia działania człowieka mające na celu ochronę walorów przyrodniczych Amazonii •omawia skutki zanikania kultur pierwotnych na przykładzie Ameryki Północnej i Ameryki Południowej

<ul style="list-style-type: none"> • omawia florę i faunę lasów równikowych • podaje liczbę ludności Ameryki Północnej i Ameryki Południowej na podstawie wykresu • wymienia główne odmiany człowieka zamieszkujące Amerykę • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>urbanizacja, wskaźnik urbanizacji, aglomeracja, megalopolis</i> • wymienia obszary słabo i gęsto zaludnione w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej i wskazuje je na mapie • wymienia największe miasta i aglomeracje Ameryki Północnej i Ameryki Południowej i wskazuje na mapie • przedstawia położenie geograficzne Kanady na podstawie mapy ogólnogeograficznej • wymienia główne uprawy na terenie Kanady • wskazuje zasięg występowania głównych upraw w Kanadzie na mapie gospodarczej • określa położenie geograficzne Stanów Zjednoczonych • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>produkt światowy brutto, technopolia</i> • wymienia główne działy przemysłu w Stanach Zjednoczonych • wymienia rodzaje usług wyspecjalizowanych w Stanach Zjednoczonych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia cechy klimatu Amazonii • podaje przyczyny zróżnicowania etnicznego i kulturowego Ameryki • przedstawia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej • analizuje liczbę ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności państw Ameryki na podstawie mapy tematycznej • przedstawia cechy położenia geograficznego Kanady na podstawie mapy ogólnogeograficznej • omawia ukształtowanie powierzchni Kanady • przedstawia czynniki wpływające na klimat Kanady • omawia strukturę użytkowania ziemi w Kanadzie na podstawie wykresu • opisuje cechy położenia geograficznego Stanów Zjednoczonych • wymienia czynniki wpływające na rozwój Doliny Krzemowej • omawia strukturę użytkowania ziemi w Stanach Zjednoczonych na podstawie wykresu 	<p>w Amazonii</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje piętrowość wilgotnych lasów równikowych w Amazonii • omawia wielkie migracje w historii zasiedlania Ameryki • omawia zmiany liczby ludności w Ameryce na przestrzeni lat na podstawie wykresu • omawia rozwój miast Ameryki na podstawie wybranych źródeł • podaje przykłady megalopolis w Ameryce i wskazuje je na mapie • podaje przyczyny powstawania slumsów w wielkich miastach na przykładzie Ameryki Południowej • przedstawia zasięg występowania lasów w Kanadzie na podstawie mapy tematycznej • przedstawia miejsce Kanady w światowym eksporcie wybranych produktów rolnych na podstawie wykresu • omawia znaczenie przemysłu i jego kluczowe działy w Stanach Zjednoczonych • omawia cechy rolnictwa Stanów Zjednoczonych 	<p>w Ameryce</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia negatywne skutki urbanizacji w Ameryce • określa cechy megalopolis w Ameryce Północnej • omawia czynniki wpływające na przebieg północnej granicy upraw i lasów w Kanadzie • opisuje cechy gospodarstw wielkoobszarowych na terenie Kanady • charakteryzuje wybrane wskaźniki rozwoju gospodarczego Stanów Zjednoczonych • omawia znaczenie usług wyspecjalizowanych w gospodarce Stanów Zjednoczonych • omawia przyczyny marnowania żywności na przykładzie Stanów Zjednoczonych 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje problemy ludności mieszkających w slumsach na podstawie materiałów źródłowych • wykazuje zależność między ukształtowaniem powierzchni, cyrkulacją powietrza, odległością od morza, prądami morskimi a przebiegiem północnej granicy upraw i lasów w Kanadzie • omawia cechy charakterystyczne gospodarki Kanady z uwzględnieniem surowców mineralnych, rozwoju przemysłu i handlu • ocenia wpływ przemysłu zaawansowanych technologii na rozwój gospodarki Stanów Zjednoczonych • ocenia rolę Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej na podstawie analizy danych statystycznych
IV. Australia i Oceania				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa położenie geograficzne Australii i Oceanii • wymienia największe pustynie Australii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje środowisko przyrodnicze Australii i Oceanii • charakteryzuje ukształtowanie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy charakterystyczne poszczególnych typów klimatu w Australii na podstawie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia wpływ położenia Australii na klimat • omawia zasoby wód artezyjskich i ich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje zależność między klimatem a zasobami wód powierzchniowych w Australii

<p>na podstawie mapy</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>basen arctyjski</i> • wymienia endemity w Australii oraz na wyspach Oceanii • przedstawia liczbę ludności i gęstość zaludnienia w Australii na podstawie mapy tematycznej i analizy danych statystycznych • wymienia największe miasta Australii oraz wskazuje je na mapie 	<p>powierzchni Australii</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia strefy klimatyczne w Australii • charakteryzuje wody powierzchniowe Australii • omawia czynniki przyrodnicze wpływające na rozmieszczenie ludności w Australii • omawia występowanie surowców mineralnych w Australii na podstawie mapy tematycznej 	<p>klimatogramów</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia strefowość roślinną w Australii na podstawie mapy tematycznej • omawia bariery utrudniające zamieszkanie Australii • charakteryzuje rdzennych mieszkańców Australii • omawia cechy rolnictwa Australii na tle warunków przyrodniczych • przedstawia znaczenie turystyki w rozwoju gospodarki Australii i Oceanii 	<p>rolę w gospodarce Australii</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Australia jest atrakcyjna dla imigrantów • omawia znaczenie przemysłów przetwórczego i zaawansowanych technologii w rozwoju Australii 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje zależność pomiędzy rozmieszczeniem ludności a warunkami naturalnymi występującymi w Australii • określa główne cechy gospodarki Australii na tle warunków przyrodniczych
V. Obszary okołobiegunowe				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa położenie geograficzne obszarów okołobiegunowych • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>góra lodowa, pak lodowy, lądolód, lodowce szelfowe, nunataki</i> • wymienia gatunki roślin i zwierząt na obszarach Arktyki i Antarktyki • wymienia surowce mineralne na obszarach Arktyki i Antarktyki • wskazuje na mapie Antarktydy położenie polskiej stacji badawczej Henryka Arctowskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy środowiska przyrodniczego obszarów okołobiegunowych • charakteryzuje klimat Arktyki i Antarktyki • wymienia zagrożenia środowiska naturalnego obszarów polarnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zjawisko dnia polarnego i nocy polarnej na obszarach okołobiegunowych • charakteryzuje ludy zamieszkujące Arktykę oraz warunki ich życia • opisuje warunki życia w polarnej stacji badawczej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje środowisko przyrodnicze Arktyki i Antarktyki • wyjaśnia, dlaczego Antarktyda jest największą pustynią lodową • prezentuje osiągnięcia polskich badaczy obszarów okołobiegunowych • wyjaśnia status prawny Antarktydy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany w środowisku przyrodniczym obszarów polarnych • charakteryzuje cele oraz zakres badań prowadzonych w Arktyce i w Antarktyce na podstawie dostępnych źródeł • omawia wkład Polaków w badania obszarów polarnych na podstawie dostępnych źródeł

Przedmiotowy system oceniania z wychowania fizycznego w klasach IV-VIII

Założenia ogólne:

- Ocenianie z wychowania fizycznego jest integralną częścią WSO szkoły.
- Ocena semestralna lub roczna ustalana jest na podstawie ocen cząstkowych za określony poziom wiadomości, umiejętności i kompetencji społecznych w procesie szkolnego wychowania fizycznego.
- **Ocena semestralna lub roczna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.**
- Przy ustalaniu oceny semestralnej i rocznej uwzględnia się przede wszystkim wysiłek ucznia, wynikający z realizacji programu nauczania oraz systematyczny i aktywny udział w lekcjach wychowania fizycznego.

- Ocena z wychowania fizycznego może być podniesiona za dodatkową aktywność ucznia, np. udział w zajęciach rekreacyjno – sportowych, zawodach sportowych, turniejach i rozgrywkach pozaszkolnych, konkursach plastycznych i literackich o tematyce sportowej, wyjazdach na basen itp.
- Podniesienie oceny z wychowania fizycznego na koniec pierwszego semestru lub roku szkolnego może być tylko o jeden stopień.
- Ocenę za dodatkową aktywność ucznia nauczyciel wystawia dwa razy w roku szkolnym – na koniec pierwszego i drugiego semestru.
- Szkolne ocenianie z wychowania fizycznego ma być czynnikiem motywującym młodzież do aktywności fizycznej w wymiarze teraźniejszym i przyszłościowym.
- Obniżenie oceny z wychowania fizycznego na koniec semestru lub roku szkolnego następuje wskutek negatywnej postawy ucznia, np. częste braki stroju, niesystematyczne ćwiczenie, sporadyczne ćwiczenie w sprawdzianach kontrolno - oceniających, brak właściwego zaangażowania w czasie poszczególnych lekcji, niski poziom kultury osobistej itp.
- Ocena może być obniżona o jeden stopień.
- Uczeń może być zwolniony z zajęć wychowania fizycznego decyzją administracyjną dyrektora szkoły na podstawie opinii o ograniczonych możliwościach uczestniczenia w tych zajęciach, wydanej przez lekarza, na czas określony w tej opinii. [Rozporządzenie MEN z dnia 10.06.2015 r.]
- W przypadku zwolnienia ucznia z zajęć wychowania fizycznego na okres uniemożliwiający wystawienie oceny semestralnej lub klasyfikacyjnej na koniec roku szkolnego, zamiast oceny nauczyciel wychowania fizycznego wpisuje „zwolniony” albo „zwolniona” [Rozporządzenie MEN z dnia 10.06.2015 r.]
- Uczeń, który opuścił lub nie ćwiczył w 51% i więcej obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego, otrzymuje ocenę niedostateczną na koniec semestru lub roku szkolnego.
- Rada pedagogiczna szkoły, w której uczeń opuścił z własnej winy lub nie ćwiczył w 51% i więcej obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego, może ustalić dla ucznia egzamin klasyfikacyjny.
- Egzamin klasyfikacyjny obejmuje zadania praktyczne (umiejętności ruchowe), które były przedmiotem nauczania w trakcie semestru lub roku szkolnego.
- Oceny cząstkowe za określony poziom wiadomości, umiejętności i kompetencji społecznych będą realizowane według następującej skali ocen:
2 – dopuszczający
3 – dostateczny
4 – dobry
5 – bardzo dobry
6 – celujący

Wymagania edukacyjne -Edukacja dla bezpieczeństwa kl VIII

Kontrola i ocena osiągnięć uczniów, zasady i kryteria oceniania

Systematycznej, planowej kontroli i ocenie podlegają wszystkie formy aktywności uczniów: wypowiedzi; czynności polecane przez nauczyciela; wytwory pracy (albumy tematyczne, mapy, schematy, wykresy, katalogi itp.); odpowiedzi; rozwiązywanie krzyżówek; kartkówki, sprawdziany, testy; aktywność na zajęciach (uczestnictwo w dramie, ćwiczeniach, dyskusji – poprawność działania, logika argumentacji, oryginalność i przydatność proponowanych rozwiązań); zachowanie w trakcie zajęć – obserwacja uczestnicząca (głównie w sferze postaw). Wszystkie oceny należy opierać na czytelnych kryteriach i powszechnie obowiązujących zasadach. Oto one:

1. Szczegółowo określone są wymagania na konkretne oceny szkolne.
2. Wymienione są wszystkie formy kontroli stopnia opanowania materiału oraz postępów w nauce (klasówka, kartkówka, odpowiedź ustna itd.).

3. Formy te są bardzo dokładnie zdefiniowane, a dopuszczalność ich użycia jest także wyraźnie wskazana. Na przykład:
 - a) odpowiedź ustna może mieć miejsce po każdej lekcji danego przedmiotu; jej zakres obejmuje problematykę trzech ostatnich zajęć;
 - b) praca klasowa – forma kontroli kończąca dział programu; jest pisana po uprzedniej zapowiedzi, z wyprzedzeniem co najmniej 7 dni. Poprzedzona jest zwykle lekcją obejmującą powtórzenie i utrwalenie materiału.
4. Określone są terminy i sposoby poprawiania ocen oraz zwrotu prac pisemnych.
5. Przedstawione są: procedury komisyjno-odwoławcze – przedmiotowa i szkolna – oraz formy informowania rodziców.
6. Rozkład materiału, kryteria ocen i tym podobne opracowania wywieszane są na klasowej tablicy (mogą także być dostępne na szkolnej stronie internetowej).
7. Ustalone są tryb i terminy nadrabiania zaległości z powodu nieobecności oraz forma ich zaliczania.
8. Wszyscy, bez wyjątku, przestrzegają tych zasad na równych prawach.

Podstawą do wyprowadzenia wniosku, że uczniowie opanowali wiedzę i umiejętności przewidziane programem, jest obserwacja prowadzona systemowo, a więc w sposób planowy, ukierunkowany, właściwie dokumentowany, na wysokim poziomie warsztatowym. Opanowanie przez uczniów wymagań na poziomie podstawowym potwierdza skuteczność warsztatową nauczyciela i wspólny sukces pedagogiczny. W myśl założeń współczesnej myśli pedagogicznej ocena, oprócz spełniania pozostałych funkcji, powinna informować ucznia i nauczyciela, co już zostało osiągnięte i dopracowane, a co wymaga dalszego doskonalenia i wzmożonego wysiłku. Niezbędne staje się więc wypracowanie własnych kryteriów, stworzenie (oprócz wewnątrzszkolnego systemu oceniania) także własnego, przedmiotowego systemu oceniania. Przedstawione niżej zestawienie to propozycja, którą można dostosować do konkretnych warunków. Ponieważ program z założenia ma charakter czynnościowy, pierwszym kryterium stają się umiejętności ucznia. Istotne są także: zaangażowanie ucznia w proces nauczania – uczenia się, jego aktywność, utożsamianie się z problematyką i przejawianie zainteresowania. W dalszej kolejności ocenie powinien podlegać cały zasób wiedzy.

Kryteria oceniania

Ocena	Umiejętność i aktywność Uczeń:	Wiedza Uczeń:
Celująca	<ul style="list-style-type: none"> • inicjuje dyskusję • przedstawia własne (racjonalne) koncepcje rozwiązań, działań, przedsięwzięć • systematycznie wzbogaca swoją wiedzę i umiejętności, dzieli się tym z grupą • odnajduje analogie, wskazuje szanse i zagrożenia określonych rozwiązań • wyraża własny, krytyczny, twórczy stosunek do 	<ul style="list-style-type: none"> • zdobył wiedzę znacznie wykraczającą poza zakres materiału programowego

	<p>omawianych zagadnień</p> <ul style="list-style-type: none"> • argumentuje w obronie własnych poglądów, posługując się wiedzą pozaprogramową 	
Bardzo dobra	<ul style="list-style-type: none"> • sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych źródeł informacji • samodzielnie rozwiązuje zadania i problemy postawione przez nauczyciela • jest aktywny na lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych (zawodach, konkursach) • bezbłędnie wykonuje czynności ratownicze, koryguje błędy kolegów • odpowiednio wykorzystuje sprzęt i środki ratownicze • sprawnie wyszukuje w różnych źródłach informacje o sposobach alternatywnego działania (także doraźnego) • umie pokierować grupą rówieśników 	<ul style="list-style-type: none"> • zdobył pełen zakres wiedzy przewidziany w programie • sprawnie wykorzystuje wiedzę z różnych przedmiotów do rozwiązywania zadań z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa
Dobra	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie korzysta ze wskazanych źródeł informacji • poprawnie rozumie w kategoriach przyczynowo- - skutkowych • samodzielnie wykonuje typowe zadania o niewielkim stopniu złożoności • podejmuje wybrane zadania dodatkowe • jest aktywny w czasie lekcji • poprawnie wykonuje czynności ratownicze, umie dobrać potrzebny sprzęt i wykorzystać niektóre środki ratownicze 	<ul style="list-style-type: none"> • opanował materiał programowy w stopniu zadowalającym
Dostateczna	<ul style="list-style-type: none"> • pod kierunkiem nauczyciela wykorzystuje podstawowe źródła informacji • samodzielnie wykonuje proste zadania w trakcie zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> • opanował podstawowe elementy programu, pozwalające na podejmowanie w otoczeniu

	• przejawia przeciętną aktywność	działań ratowniczych i zabezpieczających
Dopuszczająca	• przy pomocy nauczyciela wykonuje proste polecenia, wykorzystując podstawowe umiejętności	• wykazuje braki w wiedzy, nie uniemożliwiają one jednak dalszej edukacji i mogą zostać usunięte
Niedostateczna	• nie potrafi wykonać prostych poleceń, wymagających zastosowania podstawowych umiejętności	• wykazuje braki w wiedzy, które uniemożliwiają dalszy rozwój w ramach przedmiotu

Bardzo wartościowym narzędziem kontroli osiągnięć szkolnych ucznia są testy, szczególnie opracowane indywidualnie przez nauczycieli, ponieważ oni najlepiej znają możliwości grupy, z którą pracują, oraz swoje możliwości warsztatowe. Do tworzenia testów wykorzystuje się najczęściej zadania:

1. otwarte: – z luką (wymagające uzupełnienia zdania przez wstawienie brakującego wyrazu); – wymagające krótkiej odpowiedzi (udzielonej za pomocą liczb, wyrazu lub prostego zdania); – wymagające rozszerzonej odpowiedzi (w formie rozwiniętej, często rozprawki);
2. zamknięte: – „prawda – fałsz” (wymagające określenia prawidłowości podanego stwierdzenia); – wielokrotnego wyboru (wymagające wskazania prawidłowej odpowiedzi wśród wielu propozycji); – dobieranie par poprawnych stwierdzeń. Podkreślmy wreszcie – obowiązkiem nauczyciela są: diagnoza pedagogiczna oraz systematyczne monitorowanie efektów własnej pracy.

Przykład konstrukcji testu wielostopniowego

Poziomy wymagań	Liczba zadań	Oczekiwania – norma wymagań	Ocena
Podstawowy	12	6 P	2
Podstawowy	12	9 P	3
Ponadpodstawowy	6	9 P + 3 PP	4
Ponadpodstawowy	6	9 P + 5 PP	5
Wykraczający	1	9 P + 5 PP + 1 W	6

Ze względu na prawo ucznia do popełniania błędów i mając na uwadze prawdopodobieństwo niedoskonałej konstrukcji zadań dobranych przez nauczyciela (źle dobrany poziom wymagań czy stopień trudności) sugeruje się normę 75% dla ocen dostatecznej i bardzo dobrej. Oceny dopuszczającą i dobrą wystawia się według norm tradycyjnych, określonych arbitralnie – tutaj na poziomie 50% (z zakresu P lub PP). W zadaniach wykraczających warto zwiększyć te normy o około 10%

Plan wynikowy do wiedzy o społeczeństwie dla klasy 8 szkoły podstawowej

Temat	Wymagania na poszczególne oceny				
	Dopuszczająca [2]	Dostateczna [3]	Dobra [4]	Bardzo dobra [5]	Celująca [6]
	Uczeń potrafi:				
1. Człowiek w społeczeństwie	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe potrzeby człowieka; - wymienić osoby [podmioty, instytucje], które mają wpływ na rozwój młodego człowieka; - podać przykłady ról społecznych; - podać przykłady norm społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe kategorie potrzeb człowieka; - podać przykłady oddziaływania rodziny, szkoły i rówieśników na postawy i zachowania jednostki; - wymienić podstawowe społeczne oczekiwania wynikające z pełnienia roli dziecka i ucznia; - podać przykłady norm społecznych obowiązujących w wybranych społecznościach, np. w rodzinie, szkole. 	<ul style="list-style-type: none"> - dopasować wskazane potrzeby do właściwych kategorii; - wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy potrzebami naturalnymi a społecznymi człowieka; - wyjaśnić znaczenie słowa <i>socjalizacja</i>; - wyjaśnić, jaką rolę w procesie socjalizacji odgrywa rodzina; - porównać społeczne oczekiwania dotyczące pełnienia roli dziecka i rodzica oraz ucznia i nauczyciela; - podać przykłady konfliktu ról społecznych; - wymienić podstawowe kategorie norm 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzec i przedstawić zależności pomiędzy procesem zaspokajania potrzeb a rozwojem człowieka; - przedstawić czynniki mające wpływ na samoocenę człowieka; - rozpoznać i dopasować wskazane normy społeczne do właściwych kategorii; - przedstawić pozytywne i negatywne wzorce zachowań funkcjonujące w swoim środowisku rówieśniczym; - dokonać autorefleksji, wskazać swoje mocne i słabe strony; - na wybranych 	<ul style="list-style-type: none"> - przewidzieć konsekwencje braku zaspokojenia poszczególnych potrzeb człowieka; - wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy normami formalnymi a nieformalnymi; - na wybranych przykładach dokonać analizy sytuacji, w której dochodzi do konfliktu ról społecznych [wskazać przyczyny, konsekwencje, sposoby rozwiązania problemu]; - przedstawić problem przestrzegania norm społecznych w swoim środowisku [ocena zjawiska, dostrzeżenie

			społecznych.	przykładach [tekst, ilustracja] dostrzec konflikt ról społecznych; - wskazać przyczyny i skutki nieprzestrzegania przez jednostkę norm społecznych.	problemów i zagrożeń, wskazywanie przyczyn i konsekwencji].
2. Grupy społeczne	- podać przykłady grup społecznych; - podać przykłady konfliktów społecznych; - wymienić podstawowe sposoby rozwiązywania konfliktów w grupie rówieśniczej i w szkole.	- wymienić podstawowe cechy grup społecznych; - określić, jakim rodzajem grupy jest grupa koleżeńska; - wymienić grupy społeczne, do których należy; - wymienić typowe konflikty występujące w szkole i grupie rówieśniczej; - podać przykłady postaw/zachowań jednostek wobec konfliktu; - wymienić podstawowe sposoby rozwiązywania konfliktów społecznych.	- rozpoznać poszczególne rodzaje grup społecznych; - wskazać cechy grupy nastawionej na realizację zadania, typowego dla społeczności uczniowskiej; - podać przykłady korzyści i zagrożeń wynikających z bycia w grupie; - podać przykłady zasad efektywnej współpracy; - wskazać dobre i złe strony poszczególnych postaw wobec konfliktu; - rozpoznać typowe sposoby	- dopasować właściwe cechy do podanych grup społecznych; - rozpoznać sytuacje, w których łamane są zasady efektywnej współpracy w grupie; - porównać konsekwencje przyjęcia określonych postaw wobec sytuacji konfliktowej dla jednostki i społeczeństwa; - porównać różne sposoby rozwiązywania konfliktów, wskazać ich dobre i złe strony; - uzasadnić wybór metody rozwiązywania	- porównać cechy grup nastawionych na realizację różnych typów zadań; - dokonać analizy konkretnej sytuacji konfliktowej [wskazać strony konfliktu, przejawy, przyczyny i konsekwencje społeczne konfliktu; zaproponować sposoby rozwiązania konfliktu, uzasadnić wybór sposobu rozwiązania konfliktu].

			rozwiązywania konfliktów; - wymienić warunki prowadzenia skutecznych negocjacji.	konfliktu społecznego.	
3. Komunikacja i autoprezentacja	- wymienić podstawowe zasady skutecznej komunikacji; - odróżnić nadawcę od odbiorcy komunikatu; - podać przykłady sytuacji, w których młody człowiek powinien zachować się asertywnie [zachować dystans, sprzeciwić się].	- wymienić podstawowe rodzaje komunikacji; - podać przykłady komunikatów niewerbalnych; - wymienić czynniki utrudniające wystąpienia publiczne; - wymienić podstawowe cechy postawy asertywnej.	- wyjaśnić, czym różni się przekaz werbalny od niewerbalnego; - wyjaśnić, jaką rolę pełni komunikacja niewerbalna; - określić nadawcę i odbiorcę przedstawionego komunikatu; - wymienić zasady, których należy przestrzegać w wystąpieniach publicznych; - zastosować w praktyce zasady skutecznej komunikacji, np. w wystąpieniu na forum klasy; - rozpoznać postawy asertywne oraz postawy uległości, agresji i manipulacji.	- odczytać znaczenie i rolę komunikatów niewerbalnych w zaprezentowanych wystąpieniach publicznych; - zastosować wybrane komunikaty niewerbalne w wystąpieniu publicznym; - wyjaśnić, czym się różni debata od dyskusji; - dostrzec i opisać przykłady łamania zasad dobrej komunikacji; - wyjaśnić, czym się różni postawa asertywna od postaw: uległości, agresji i manipulacji. - stosować w praktyce warunki asertywności.	- dokonać krytycznej analizy przekazu informacyjnego, np. reklamy [wykorzystane środki perswazyjne, przejawy i sposoby manipulacji, wykorzystane komunikaty niewerbalne]; - dokonać krytycznej analizy postaw uznawanych za asertywne pod kątem przestrzegania zasad asertywności; - zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] akcję społeczną propagującą postawy asertywne i zasady asertywności.

<p>4. Życie rodzinne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady więzi łączących członków rodziny; - wymienić podstawowe oczekiwania społeczne wobec poszczególnych członków rodziny [dzieci, rodziców]. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić cechy rodziny jako grupy społecznej; - wymienić potrzeby młodych ludzi, które zaspokajają rodzina; - wymienić rodzaje współczesnych rodzin; - wymienić podstawowe prawa i obowiązki dziecka w rodzinie; - wymienić podstawowe wartości kształtujące życie rodzinne; - wymienić podstawowe problemy zagrażające prawidłowemu funkcjonowaniu współczesnych polskich rodzin. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, w jaki sposób rodzina przyczynia się do zaspokajania potrzeb człowieka; - podać nazwy poszczególnych funkcji rodziny; - porównać cechy różnych typów rodzin / rozpoznać poszczególne typy rodziny; - wymienić czynniki sprzyjające zacieśnianiu więzi rodzinnych; - wymienić instytucje wspierające rodziny w realizacji swoich funkcji oraz formy pomocy rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazywać przykłady [rozpoznać sytuacje] realizacji przez rodzinę poszczególnych funkcji; - rozpoznawać sytuacje nieprawidłowego realizowania przez rodzinę swoich funkcji; - wyjaśnić, jak na poszczególnych etapach życia jednostki, zmienia się rola rodziny w procesie socjalizacji; - wskazać zależności pomiędzy systemem wartości a zasadami funkcjonowania rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> - zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] działanie [projekt społeczny] propagujący na terenie szkoły lub społeczności lokalnej wybrane wartości kształtujące życie rodzinne; - zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] działanie propagujące wiedzę na temat instytucji wspierających rodzinę i form pomocy rodzinie.
<p>5. Edukacja i praca</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe zadania szkoły, - wymienić poszczególne typy szkół tworzących strukturę szkolną w Polsce, - wymienić podstawowe prawa i obowiązki uczniów, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić funkcje, które pełni szkoła, - odczytać ze schematu podstawowe informacje dotyczące struktury polskiego szkolnictwa, - przedstawić różne 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić działania za pomocą, których szkoła realizuje poszczególne funkcje; - przedstawić wady i zalety wyboru poszczególnych wariantów dalszej edukacji; 	<ul style="list-style-type: none"> - zhierarchizować funkcje szkoły, - określić, jaki wpływ na rozwój i przyszłość młodego człowieka wywiera szkoła; - wyjaśnić, jakich umiejętności oczekuje współczesny rynek 	<ul style="list-style-type: none"> - zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] działanie propagujące ideę samorządności uczniowskiej; - zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział]

	- wymienić osoby, u których może szukać pomocy, w przypadku naruszenia praw ucznia.	warianty kontynuowania edukacji po ukończeniu szkoły podstawowej; - określić, kto tworzy samorząd szkolny, - wymienić formy organizacji życia szkolnego.	- zaplanować swoją dalszą edukację pod kątem przyszłej aktywności zawodowej [preferencji zawodowych]; - scharakteryzować poszczególne formy życia szkolnego [organizacja, zadania, formy działania], - rozpoznać przypadki naruszenia praw ucznia.	pracy; - wymienić czynniki umożliwiające odniesienie sukcesu edukacyjnego i zawodowego; - ocenić pracę samorządu szkolnego / podejmowane przez niego działania i formy pracy; - ocenić i uzasadnić swoją aktywność [pracę] w ramach samorządu szkolnego.	działanie informujące społeczność szkolną, o sposobach dochodzenia swoich praw w szkole.
6. Ekonomia na co dzień	- odróżnić dochody rodziny od wydatków; - wymienić podstawowe wydatki i źródła dochodów typowego gospodarstwa domowego; - wymienić podstawowe prawa przysługujące konsumentowi.	- wymienić podstawowe zasady konstruowania budżetu domowego; - wymienić rodzaje źródeł dochodów gospodarstwa domowego; - wymienić podstawowe zasady prawidłowo skonstruowanego budżetu domowego; - podać przykłady łamania praw konsumenta; - wypełnić typowy	- ocenić [uzasadnić ocenę], czy zaprezentowany budżet gospodarstwa domowego jest prawidłowo skonstruowany; - wymienić przyczyny powstawania deficytu w budżecie domowym; - opisać strukturę typowego budżetu domowego; - napisać reklamację; - wymienić instytucje chroniące prawa	- zaprojektować działania służące ograniczeniu wydatków budżetu domowego; - wyjaśnić, jak przestrzeganie zasad świadomego konsumenta wpływa na funkcjonowanie gospodarstwa domowego.	- na wybranych przykładach ocenić ofertę handlową [przydatność w gospodarstwie domowym, jakość, cena, konkurencyjność].

		formularz reklamacyjny.	konsumenta; - wymienić podstawowe zasady, którymi powinien kierować się świadomy konsument.		
Podsumowanie i test					
1. Czym są prawa człowieka?	- podać przykłady praw przysługujących dzieciom; - podać przykłady praw i wolności człowieka;	- wymienić główne funkcje praw i wolności człowieka; - podać, kto i kiedy uchwalił <i>Powszechną Deklarację Praw Człowieka</i> ; - podać, kto i kiedy uchwalił <i>Konwencję Praw Dziecka</i> ; - podać przykłady łamania praw dziecka; - podać przykłady działań podejmowanych przez UNICEF.	- wymienić cechy praw i wolności człowieka; - wyjaśnić, na czym polega szczególne znaczenie <i>Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka</i> ; - wymienić prawa zawarte w <i>Konwencji Praw Dziecka</i> ; - rozwinąć skrót UNICEF	- przedstawić historię koncepcji praw i wolności człowieka; - wyjaśnić, znaczenie poszczególnych cech praw i wolności człowieka.	- wyjaśnić, w jaki sposób młodzi ludzie mogą włączyć się w działania prowadzone przez UNICEF; - zaprezentować* wybraną formę aktywności UNICEFU.
2. Katalog praw człowieka	- wymienić przykłady konstytucyjnych praw i wolności człowieka.	- podać przykłady praw pierwszej, drugiej i trzeciej generacji; - podać przykłady praw i wolności osobistych, politycznych oraz socjalnych,	- wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy prawami pierwszej, drugiej i trzeciej generacji; - rozpoznać przykłady łamania praw i wolności człowieka; - uzasadnić	- wyjaśnić, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa system ochrony praw człowieka.	- zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] kampanię społeczną propagującą ideę ochrony praw i wolności człowieka.

		kulturalnych i ekonomicznych zagwarantowanych w Konstytucji RP;	konieczność funkcjonowania systemu ochrony praw i wolności człowieka.		
3. Ochrona praw człowieka	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady łamania praw człowieka we współczesnym świecie; - wymienić instytucje chroniące prawa człowieka w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady spraw, z którymi można zwrócić się do Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka; - podać przykłady organizacji międzynarodowych zajmujących się ochroną praw i wolności człowieka; - podać przykłady działań podejmowanych przez Międzynarodowy Czerwony Krzyż. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawić zagrożenia wynikające z łamania praw i wolności człowieka; - wymienić przyczyny łamania praw człowieka; - wyszukać w mediach opisy sytuacji, w których łamane są prawa człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> - porównać poziom przestrzegania praw człowieka w państwach globalnego Południa i globalnej Północy; - ocenić [uzasadnić] poziom przestrzegania praw człowieka w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawić i ocenić poziom przestrzegania i ochrony praw i wolności człowieka w wybranym państwie świata; - zaprezentować* działalność wybranej organizacji międzynarodowej na rzecz ochrony praw i wolności człowieka.
4. Bezpieczeństwo nieletnich	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady zagrożeń wynikających z korzystania z cyberprzestrzeni; - podać przykłady pozytywnego i negatywnego 	<ul style="list-style-type: none"> - określić, kogo w świetle polskiego prawa, nazywamy nieletnim; - wymienić podstawowe zasady odpowiedzialności 	<ul style="list-style-type: none"> - określić podstawowe zasady bezpiecznego korzystania z internetu; - przedstawić wady i zalety aktywności na 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, jak skutecznie można się chronić przed zagrożeniem cyberprzemocą 	<ul style="list-style-type: none"> - zaplanować [przeprowadzić/ wziąć aktywny udział] działanie na rzecz promowania wśród rówieśników zasad prawidłowego

	wykorzystania internetu przez młodych ludzi.	prawnej nieletnich; - wymienić korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z internetu - wskazać formy cyberprzemocy.	forach społecznościowych.		korzystania z internetu.
5. Służby ochrony prawa	- wymienić przykłady działań policji; - podać przykłady, innych niż policja, służb porządkowych w Polsce, - podać przykłady działań straży miejskiej.	- wymienić główne zadania policji; - wymienić główne prawa przysługujące policjantom; - wymienić prawa przysługujące nieletnim w kontakcie z policjantem; - wymienić rodzaje służ mundurowych w Polsce. - odszukać informacje o prawach przysługujących ofiarom przestępstwa, świadkom i oskarżonym.	- wymienić zadania poszczególnych służb mundurowych w Polsce; - wymienić główne prawa przysługujące ofiarom przestępstwa, świadkom i oskarżonym; - uzasadnić konieczność znajomości przysługujących nam praw; - wyjaśnić, gdzie należy szukać pomocy w przypadku występowania przemocy domowej	- uzasadnić konieczność reagowania w przypadku występowania przemocy domowej, przemocy rówieśniczej; - zinterpretować przepisy prawa dotyczące działania służ porządkowych.	- zaplanować działanie [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] propagujące konieczność [skuteczne formy] przeciwdziałania przemocy domowej [przemocy w grupie rówieśniczej / przemocy w szkole].
Podsumowanie i test					
1. Czym jest samorząd?	- określić, kto tworzy samorząd uczniowski;	- wymienić rodzaje samorządów	- wyjaśnić, w jakim celu tworzone są	- uzasadnić konieczność,	- zaprezentować* swoją gminę:

	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady działań samorządu uczniowskiego; - wymienić podstawowe jednostki podziału terytorialnego państwa polskiego; - określić, w której gminie, powiecie i województwie mieszka. 	<p>działających w Polsce;</p> <ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady samorządów zawodowych; - podać przykłady działań samorządu terytorialnego; - odszukać na mapie województwo, w którym mieszka; - rozpoznać herb miejscowości, w której mieszka; - odszukać informacje na temat osób pełniących najważniejsze funkcje w swojej gminie. 	<p>samorządy zawodowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, w czym przejawia się zasada decentralizacji władzy publicznej w Polsce; - wymienić organy samorządów terytorialnych w Polsce; - określić, jaki charakter ma gmina, w której mieszka; - rozpoznać herb województwa, w którym mieszka; - podać imiona i nazwiska osób pełniących aktualnie najważniejsze funkcje w swojej gminie. 	<p>angażowania się w życie lokalnej społeczności;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa samorząd terytorialny; - wyjaśnić, czym się różni gmina wiejska, od gminy miejsko-wiejskiej i miejskiej; - wymienić organy państwa, które mogą ingerować [kontrolować] działania władz samorządowych. 	<p>historię, symbole, tradycje oraz miejsca i osoby, które odegrały szczególną rolę w jej dziejach;</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] działanie na rzecz swojej społeczności lokalnej.
<p>2. Gmina – podstawowa jednostka samorządu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić organy gminy, w której mieszka; - podać przykłady spraw załatwianych w urzędzie gminy; - określić, gdzie znajduje się urząd gminy, w której mieszka. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe zadania gminy; - odróżnić organy uchwałodawcze od organów wykonawczych gminy; - podać sposób wyłaniania władz gminy; - podać przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe uprawnienia organów uchwałodawczych i wykonawczych gminy; - wymienić zasady przeprowadzania wyborów do władz gminy; - podać przykłady zadań własnych 	<ul style="list-style-type: none"> - do poszczególnych rodzajów gminy dopasować odpowiadające im organy; - zinterpretować przepis prawa dotyczący organizacji referendum gminnego; - wyjaśnić, jaką rolę w budżecie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - wyszukać informacje na temat realizacji lokalnych inicjatyw mieszkańców finansowanych z budżetów obywatelskich; - przygotować kampanię wyborczą do młodzieżowej rady gminy;

		<p>spraw rozstrzyganych w referendum gminnym.</p>	<p>i zleconych gminy; - wymienić źródła finansowania gminy; - podać przykłady wpływu mieszkańców na życie gminy; - wyjaśnić pojęcie budżet obywatelski; - wyszukać informacje na temat przedsięwzięć podejmowanych przez młodzieżowe rady gminy, miasta.</p>	<p>odgrywają środki uzyskiwane z funduszy unijnych; - uzasadnić konieczność angażowania się mieszkańców w rozwiązywanie problemów gminy i działalność organów gminy; - wyjaśnić, w jaki sposób działalność samorządu gminnego przyczynia się do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego; - podać przykłady działania młodzieżowej rady gminy.</p>	<p>- uczestniczyć w pracach młodzieżowej rady gminy; - zareklamować / promować na forum szkoły ideę młodzieżowej rady gminy; - zaprezentować strukturę budżetu swojej gminy [wykres, tabela, prezentacja multimedialna].</p>
3. Powiat i województwo	<p>- wymienić organy powiatu i województwa; - podać przykłady spraw załatwianych w starostwie powiatowym i urzędzie marszałkowskim; - określić, gdzie znajdują się władze powiatu i województwa,</p>	<p>- wymienić podstawowe zadania samorządu powiatowego i wojewódzkiego; - odróżnić organy uchwałodawcze od organów wykonawczych powiatu i województwa;</p>	<p>- wymienić podstawowe uprawnienia organów uchwałodawczych i wykonawczych powiatu i województwa; - zinterpretować przepis prawa dotyczący przeprowadzania</p>	<p>- porównać strukturę i sposób powoływania władz samorządowych gminy, powiatu i województwa.</p>	<p>- przedstawić strukturę polityczną sejmiku swojego województwa; - zaprezentować* swój powiat lub województwo [historię, symbole, tradycje oraz miejsca i osoby, które odegrały szczególną</p>

	w których mieszka.	<ul style="list-style-type: none"> - podać sposób wyłaniania władz samorządowych powiatu i województwa; - podać przykłady spraw rozstrzyganych w referendum lokalnym. 	wyborów do władz uchwałodawczych powiatu i województwa.		rolę w jej dziejach].
4. Obywatele a władza samorządowa	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady spraw załatwianych przez urząd gminy, starostwo powiatowe, urząd marszałkowski; - odszukać stronę internetową własnego urzędu gminy, starostwa powiatowego, urzędu marszałkowskiego . 	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzić wykaz spraw, które można załatwić w gminie za pomocą ePUAP; - wymienić podstawowe zasady postępowania etycznego w pracy administracji publicznej; - wyjaśnić pojęcie korupcja; - wymienić praw przysługujące obywatelowi w urzędzie; - wypełnić wniosek o wydanie dowodu osobistego. 	<ul style="list-style-type: none"> - odszukać informacje zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej; - wyjaśnić, jaki rodzaj informacji zamieszcza się w BIP; - rozpoznać przypadki łamania praw obywateli w urzędzie. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, dlaczego należy przestrzegać zasad etycznego postępowania urzędników administracji; - wskazać działania, które może podjąć obywatel w przypadku łamania jego praw w urzędzie; - uzasadnić konieczność aktywności obywatelskiej dla prawidłowego funkcjonowania społeczności lokalnej; - zaprezentować strukturę organizacyjną swojego urzędu gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - zaplanować [przeprowadzić na forum szkoły] kampanię społeczną promującą zasady etycznego postępowania urzędników administracji [przeciwdziałającą zjawisku korupcji; nepotyzmu]; - zorganizować debatę / dyskusję [wziąć aktywny udział w debacie/ dyskusji] na temat przyczyn i skutków zjawiska korupcji i [lub] nepotyzmu w życiu publicznym; - zaprojektować inicjatywę, która

					może być sfinansowana w ramach budżetu obywatelskiego.
Podsumowanie i test					
1. Naród i ojczyzna	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady polskiego dziedzictwa narodowego; - podać przykłady więzi łączących polską wspólnotę narodową, - wymienić i rozpoznać polskie symbole narodowe; - nazwać swoją dużą i małą ojczyznę; - rozpoznać Narodowe Święto Niepodległości i Święto Narodowe Trzeciego Maja. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić główne czynniki kształtujące polską tożsamość narodową; - wyjaśnić pojęcie ojczyzna; - opisać polskie symbole narodowe; - wymienić sytuacje, w których używa się polskich symboli narodowych; - wymienić najważniejsze polskie święta narodowe; - przedstawić zasady prawidłowego zachowania w trakcie uroczystości państwowych, świąt narodowych, wobec symboli narodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy wspólnotą narodową i wspólnotą etniczną; - wyjaśnić, jakie znaczenie dla współczesnego młodego człowieka ma tożsamość narodowa; - przedstawić historię polskich symboli narodowych; - wymienić różne rodzaje tożsamości społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnić, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe - wyjaśnić, w jaki sposób historia kształtowała polską tożsamość narodową, - do podanych świat narodowych dopasować odpowiadające im wydarzenia historyczne, - przedstawić negatywne i pozytywne aspekty funkcjonowania społeczeństw wieloetnicznych/ narodowych, - wyjaśnić, z czego mogą wynikać trudności w utrzymaniu polskiej tożsamości narodowej. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, jak i dlaczego, jak zmieniały się na przestrzeni dziejów polskie symbole narodowe, - przedstawić wybrany problem etniczny / narodowy współczesnego świata*, - zaprezentować wybrany element polskiego dziedzictwa narodowego*; - przedstawić czynniki utrudniające i ułatwiające prawidłową komunikację pomiędzy różnymi grupami etnicznymi / narodowymi.

<p>2. Obywatelstwo i narodowość</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe prawa i obowiązki obywatela RP; - podać przykłady cnót /wartości obywatelskich; - wymienić postaci najwybitniejszych Polaków XX i XXI wieku. 	<ul style="list-style-type: none"> - odróżnić [rozpoznać na przykładach] pojęcie narodowość od obywatelstwa; - wymienić więzi łączące obywatela i państwo; - wymienić podstawowe sposoby nabycia obywatelstwa polskiego; - wyjaśnić, na czym polega zasada krwi; - wymienić cechy dobrego obywatela. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać różne sposoby nabywania obywatelstwa polskiego; - wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy obywatelstwem a narodowością; - wymienić konstytucyjne prawa i obowiązki obywatela RP; - wyjaśnić, jaki wpływ ma państwo na kształtowanie więzi narodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - porównać różne sposoby nabywania obywatelstwa polskiego; - uzasadnić konieczność przestrzegania cnót/wartości obywatelskich we współczesnym państwie demokratycznym; - przedstawić konsekwencję odrzucenia wartości w życiu publicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> - zaprezentować* wzorzec obywatela polskiego; wybór postaci uzasadnić, odwołując się do jego cnót, postaw, działań, osiągnięć.
<p>3. Czym jest patriotyzm?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady postaw patriotycznych i działań na rzecz dobra Ojczyzny; - podać przykłady postaw patriotycznych wśród współczesnej młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić pojęcie patriotyzm; - wymienić przejawy patriotyzmu lokalnego i gospodarczego. 	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnić potrzebę patriotyzmu we współczesnym świecie; - porównać postawy patriotyczne dawniej i dzisiaj. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazać zalety i wady postaw określanych jako patriotyzm gospodarczy; - wskazać zalety i wady postaw uznawanych współcześnie za przejawy patriotyzmu, np. kibicowanie na zawodach sportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - podjąć na forum szkoły lub środowiska lokalnego działania służące propagowaniu postaw patriotycznych [zaplanować, aktywnie uczestniczyć]; - podjąć działania sprzyjające rozwojowi lokalnej społeczności

					[zaplanować, aktywnie uczestniczyć].
4. Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady mniejszości etnicznych i narodowych we współczesnej Polsce; - wymienić podstawowe grupy cudzoziemców przebywających w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe prawa przysługujące mniejszościom narodowym i etnicznym w Polsce, - wyjaśnić pojęcie Polonia, - odczytać z mapy, gdzie znajdują się największe skupiska mniejszości etnicznych i narodowych w Polsce; - odczytać z mapy, gdzie współcześnie znajdują się największe skupiska Polonii. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić zamieszkujące Polskę mniejszości narodowe i etniczne, oraz grupę postępującą się językiem regionalnym; - wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy mniejszościami narodowymi i etnicznymi w Polsce a cudzoziemcami; - wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy pojęciami: imigranci i uchodźcy; - wymienić podstawowe prawa przysługujące uchodźcom w Polsce; - wymienić związki łączące Polonię z Polską. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy mniejszością narodową a mniejszością etniczną; - wymienić kryteria, które decydują w Polsce o uznaniu danej społeczności za mniejszość narodową lub etniczną; - wymienić główne czynniki, które zadecydowały o powstaniu Polonii; - uzasadnić konieczność szczególnej ochrony prawnej mniejszości narodowych i etnicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - zaprezentować* historię, kulturę, formy organizacji wybranej mniejszości narodowej lub etnicznej w Polsce

5. Tolerancja i przejawy ksenofobii	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady / rozpoznać przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu; - rozpoznać postawy tolerancyjne i braku tolerancji. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić pojęcia: ksenofobia, rasizm, szowinizm; - wyjaśnić pojęcie tolerancja; - odróżnić postawę tolerancyjną od postawy bezkrytycznej akceptacji; - podać przykłady stereotypów. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić pojęcie stereotyp; - wymienić cechy stereotypu; - wyjaśnić, w jaki sposób można przeciwstawić się przejawom ksenofobii, w tym szowinizmowi i antysemityzmowi. - porównać postawę patriotyczną i nacjonalistyczną; - uzasadnić słuszność postawy tolerancyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnić potrzebę przeciwstawiania się przejawom ksenofobii, w tym szowinizmowi i antysemityzmowi; - przedstawić społeczne konsekwencje stereotypizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> - podjąć na forum szkoły lub środowiska lokalnego działania sprzyjające kształtowaniu postawy otwartości, akceptacji i tolerancji wobec odmienności etnicznych, religijnych i kulturowych.
Podsumowanie i test					
1. Państwo i demokracja	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady działań władzy państwowej; - wymienić podstawowe cechy państwa; - wymienić nazwy współczesnych reżimów politycznych [demokracja, autorytaryzm, totalitaryzm]. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, co to znaczy, że państwo jest suwerenne; - wymienić podstawowe funkcje państwa; - podać przykłady realizacji zasady przedstawicielstwa; - wymienić podstawowe cechy państwa demokratycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> - - wymienić podstawowe formy demokracji bezpośredniej; - wyjaśnić, czym się różni demokracja bezpośrednia od pośredniej; - wymienić korzyści, jakie daje obywatelom ustrój demokratyczny; - wymienić podstawowe cechy autorytaryzmu 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazać wady i zalety demokracji bezpośredniej i pośredniej; - wskazać na mapie Europy monarchie i republiki; - podać przykłady współczesnych państwa autorytarnych; - podać przykłady współczesnych i historycznych państw totalitarnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - zaprezentować* sytuację człowieka w państwie totalitarnym - porównać pozycję obywatela w państwie demokratycznym oraz państwie autorytarnym i totalitarnym.

			<p>i totalitaryzmu;</p> <ul style="list-style-type: none"> - dopasować działania władzy państwowej do poszczególnych funkcji państwa; - wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy monarchią a republiką. 		
<p>2. Polska państwem demokratycznym</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić główne rodzaje władzy państwowej; - wymienić organy władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowej w Polsce; - podać nazwę ustawy zasadniczej. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe zasady ustroju Polski; - wyjaśnić, na czym polega zasada: konstytucjonalizmu, przedstawicielstwa i trójpodziału władzy; - wymienić źródła powszechnie obowiązującego prawa w Polsce; - wymienić szczególne cechy konstytucji. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić rozdziały Konstytucji RP; - wyjaśnić, czym zajmuje się Trybunał Konstytucyjny; - wyjaśnić, czym jest preambuła; - wyjaśnić, na czym polegają zasady: pluralizmu politycznego, republikańskiej formy rządu, państwa prawa; - wymienić wartości, do których odwołuje się preambuła Konstytucji; - odszukać w Konstytucji RP przepisy dotyczące wskazanych kwestii; - wyjaśnić, czego dotyczyły referenda 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, jakich spraw może dotyczyć referendum ogólnokrajowe; - dokonać interpretacji przepisu Konstytucji RP dotyczącego referendum ogólnokrajowego; - przedstawić główne zasady nowelizacji Konstytucji RP. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, dlaczego zasady konstytucjonalizmu, przedstawicielstwa, trójpodziału władzy, pluralizmu politycznego, państwa prawa są fundamentem ustroju demokratycznego; - wskazać wady i zalety republikańskiej formy rządów; - przedstawić historię polskiego konstytucjonalizmu.

			ogólnokrajowe przeprowadzone po 1989 roku.		
3. Sejm i Senat RP	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić organy władzy ustawodawczej; - wymienić główną funkcję Sejmu i Senatu; - określić, z kogo składa się Sejm i Senat; - podać zasadę zgodnie, z którą formowany jest Sejm i Senat; - podać przykład partii politycznej działającej w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> - określić, z ilu posłów składa się Sejm, a z ilu Senat; - wymienić najważniejsze kompetencje Sejmu i Senatu; - wyjaśnić, na czym polega zasada przedstawicielstwa; - wyjaśnić, w jaki sposób podejmowane są decyzje w Sejmie i Senacie; - wymieć zasady, według, których odbywają się wybory do Sejmu i Senatu; - wymienić partie polityczne, których przedstawiciele zasiadają w Sejmie bieżącej kadencji. 	<ul style="list-style-type: none"> - określić, z kogo składa się Zgromadzenie Narodowe; - podać przykład sytuacji, w której Sejm i Senat obradują jako Zgromadzenie Narodowe; - wyjaśnić zasady, według, których odbywają się wybory do Sejmu i Senatu; - wyjaśnić pojęcie immunitet; - wymienić główne etapy procesu ustawodawczego; - wyjaśnić, co jest głównym celem działalności partii politycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - porównać zasady wyborów do Sejmu i Senatu; - porównać rolę Sejmu i Senatu w procesie ustawodawczym; - wyjaśnić, jaką rolę w procesie ustawodawczym posiada Prezydent RP; - wyjaśnić pojęcia: mandat, komisje sejmowe, Prezydium Sejmu, Konwent Seniorów, - wyjaśnić, jakie znaczenie w państwie demokratycznym ma aktywność wyborcza obywateli; - wskazać skutki, jakie niesie dla państwa i społeczeństwa niska frekwencja wyborcza. 	<ul style="list-style-type: none"> - zaprezentować* wybraną polską partię polityczną [struktura organizacyjna, program, działalność, wartości].
4. Prezydent i Rada Ministrów	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić organy władzy wykonawczej w 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawić główne zasady wyboru 	<ul style="list-style-type: none"> - uporządkować kompetencje 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, na czym polega kontrola 	<ul style="list-style-type: none"> - zaprezentować* zadania i zakres

	<p>Polsce;</p> <ul style="list-style-type: none"> - podać imię i nazwisko urzędującej głowy państwa oraz Prezesa Rady Ministrów; - określić sposób powoływania Prezydenta RP; - podać przykład uprawnień Prezydenta RP. 	<p>Prezydenta RP;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe kompetencje Prezydenta RP; - wymienić podstawowe kompetencje Rady Ministrów. 	<p>Prezydenta RP [polityka wewnętrzna, polityka zagraniczna];</p> <ul style="list-style-type: none"> - omówić główne zasady procedury tworzenia rządu; - przedstawić podstawowe fakty dotyczące życiorysu urzędującej głowy państwa oraz Prezesa Rady Ministrów. 	<p>polityczna Sejmu nad Radą Ministrów;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić na czym polega zasada kontrasygnaty; - przedstawić główne zadania wskazanych ministerstw; - wymienić Prezydentów RP po 1989 r. 	<p>działań wybranego ministerstwa;</p> <ul style="list-style-type: none"> - na podstawie zgromadzonych informacji, wyjaśnić, w jaki sposób działania wskazanych ministerstw wpływają na życie przeciętnej polskiej rodziny.
5. Sądy i trybunały	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady spraw, z którymi człowiek może zwrócić się do sądu; - wymienić rodzaje sądów w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić główne zasady postępowania sądowego; - wymienić nazwy trybunałów działających w Polsce; - określić główne zadanie Trybunału Konstytucyjnego; - wyjaśnić, czym zajmują się sądy administracyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać główne zasady postępowania sądowego, - wyjaśnić, na czym polega zasada niezależności sądów; - wyjaśnić, na czym polega zasada niezawisłości sędziów; - wyjaśnić, jaką rolę pełnią sędziowie w procesie sądowym; - wymienić strony postępowania sądowego [postępowanie karne i cywilne]. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić zasady gwarantujące niezawisłość sędziów, - wyjaśnić, znaczenie zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego; - wyjaśnić, w jaki sposób realizowana jest zasada dwuinstancyjności postępowania sądowego, - wyjaśnić rolę Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu dla ochrony zasady 	<ul style="list-style-type: none"> - omówić strukturę i hierarchię sądów w Polsce; - zaprezentować strukturę organizacyjną sądu rejonowego; - zająć stanowisko w sprawie roli ławników w procesie sądowym [zbudować argumenty i kontrargumenty].

				państwa prawa.	
6. Organizacje pozarządowe	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady organizacji pozarządowych; - podać przykłady działań wolontariuszy. 	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady realizacji prawa do swobodnego zrzeszania się; - odszukać przykłady stowarzyszeń i fundacji działających w swoim środowisku lokalnym; - podać przykłady działań podejmowanych przez związki zawodowe; - wymienić cechy wolontariatu. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić pojęcia: fundacja i stowarzyszenie; - wyjaśnić, jak rolę pełnią związki zawodowe; - uzasadnić konieczność angażowania się w działania organizacji pozarządowych; - przedstawić korzyści wynikające z pracy w wolontariacie; - wymienić główne organizacje młodzieżowe działające w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa zasada swobodnego zrzeszania się; - wyjaśnić różnicę pomiędzy fundacją a stowarzyszeniem; - wyjaśnić, czym jest organizacja pożytku publicznego i w jaki sposób można wspomóc jej działalność. 	<ul style="list-style-type: none"> - aktywnie uczestniczyć w działaniach na rzecz wspierania innych ludzi, rozwoju środowiska lokalnego [aktywność w organizacjach pozarządowych, praca w wolontariacie]; - zaprezentować* wybraną organizację pozarządową [misja, wartości, cele, formy działania, struktura organizacyjna, znaczenie dla środowiska]; - przedstawić historię NSZZ "Solidarność"; - zaplanować działalność i strukturę organizacyjną dowolnego stowarzyszenia.
7. Media i opinia publiczna	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady środków masowego przekazu; - podać przykłady pracy dziennikarzy; - odszukać w środkach 	<ul style="list-style-type: none"> - podać główne cechy środków masowego przekazu; - podać główne cechy opinii publicznej; - wymienić główne 	<ul style="list-style-type: none"> - odczytać cel wskazanej kampanii społecznej; - wskazać pozytywne i negatywne aspekty funkcjonowania 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzec środki perswazji / manipulacji zastosowane we wskazanej reklamie; - wyjaśnić, jaką rolę 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, w jaki sposób należy strzec się przed manipulacją stosowaną w reklamach; - dokonać krytycznej

	masowego przekazu przykłady reklam.	funkcje mediów; - podać przykłady mediów społecznościowych; - odczytać, zilustrowane w prostej formie, wyniki wskazanego sondażu opinii publicznej; - wymienić główne funkcje reklamy.	mediów społecznościowych; - wymienić główne zasady etyki dziennikarskiej; - odszukać w tekście publicystycznym fakty i opinie; - wymienić podstawowe sposoby perswazji / manipulacji stosowane w mediach.	pełni opinia publiczna [sondaże opinii publicznej] w państwie demokratycznym; - uzasadnić konieczność przestrzegania zasad etyki dziennikarskiej; - odszukać przykłady łamania etyki dziennikarskiej; - uzasadnić konieczność oddzielania faktów od opinii.	analizy wybranej reklamy; - zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] kampanię reklamową [kampanię społeczną].
Podsumowanie i test					
1. Organizacje międzynarodowe	- rozwinąć skrót ONZ; - rozwinąć skrót NATO; - podać przykłady działań podejmowanych przez ONZ; - podać przykłady działań podejmowanych przez NATO.	- wymienić, główne cele i zadania ONZ; - wymienić główne cele i zadania NATO; - rozpoznać przejawy realizacji przez państwo polityki zagranicznej; - wymienić główne organy ONZ.	- wyjaśnić, jaką rolę pełnią ambasadorzy i konsulowie; - wyjaśnić, jakie są główne cele polityki zagranicznej państwa; - określić, kiedy powstało ONZ i kiedy powstało NATO; - wyjaśnić, czym zajmuje się Rada Bezpieczeństwa ONZ; - wyjaśnić pojęcie <i>misja pokojowa</i> ONZ,	- wyjaśnić, czym różni się ONZ od innych organizacji międzynarodowych; - wyjaśnić, jaka rolę odgrywa NATO w polityce obronnej państwa polskiego; - wymienić nazwy, innych niż ONZ i NATO, organizacji międzynarodowych, do których należy Polska.	- zaprezentować* wybraną misję pokojową ONZ, w której brały udział/biorą wojska polskie [cele, zadania, historia misji, charakterystyka konfliktu, udział wojsk polskich, geografia polityczna], - wskazać na mapie państwa członkowskie NATO.

			- wymienić przykłady aktywności Polski w ONZ i NATO.		
2. Unia Europejska	- wymienić rok, w którym Polska przystąpiła do Unii Europejskiej; - wymienić państwa sąsiadujące z Polską, które należą do Unii Europejskiej.	- określić, kiedy i gdzie podpisano traktat o powstaniu Unii Europejskiej; - wymienić imiona i nazwiska Ojców założycieli zjednoczonej Europy; - wymienić główne przyczyny integracji europejskiej, - wymienić główne zasady funkcjonowania Unii Europejskiej;	- wymienić główne etapy integracji europejskiej; - wskazać na mapie państwa członkowskie Unii Europejskiej; - odszukać informacje o życiorysie politycznym Ojców założycieli zjednoczonej Europy; - wyjaśnić główne zasady funkcjonowania Unii Europejskiej; - podać nazwy głównych organów Unii Europejskiej; - wymienić imiona i nazwiska Polaków pełniących ważne funkcje w instytucjach /organach Unii Europejskiej.	- podać podstawowe kompetencje głównych organów Unii Europejskiej, - przedstawić wady i zalety procesu integracji europejskiej, - zaprezentować sylwetki polityczne Polaków pełniących ważne funkcje w instytucjach /organach Unii Europejskiej.	- zaprezentować* wybrane problemy [osiągnięcia] Unii Europejskiej; - zaprezentować* wybrane państwa członkowskie Unii Europejskiej [historia, kultura, demografia, ekonomia, itp.] - zaplanować [zorganizować /aktywnie uczestniczyć] <i>Dzień Europy</i> w szkole.
3. Polska w Unii Europejskiej	- podać przykłady praw/korzyści, które nabyli obywatele polscy po wejściu Polski	- wyjaśnić, w jaki sposób nabywa się obywatelstwo Unii Europejskiej,	- podać informacje dotyczące głównych etapów integracji Polski z Unią	- ocenić proces integracji Polski z Unią Europejską - przedstawić korzyści i	- zaprezentować* inwestycje gminne, finansowane ze środków unijnych;

	do Unii Europejskiej, - podać rok, w którym Polska przystąpiła do Unii Europejskiej.	- wymienić prawa wynikające z obywatelstwa Unii Europejskiej, - wymienić nazwy funduszy unijnych, z których korzysta Polska.	Europejską [referendum ratyfikacyjne]; - podać przykłady wykorzystania funduszy unijnych; - wyjaśnić, na czym polega Europejski Rynek Wewnętrzny.	zagrożenia; - wyjaśnić, na jakich zasadach funkcjonuje Strefa Schengen; - przedstawić korzyści wynikające z przynależności Polski do Strefy Schengen.	- zaprezentować* wybraną inicjatywę unijną dotyczącą młodzieży.
4. Problemy współczesnego świata	- wymienić przykłady ilustrujące proces globalizacji; - podać przykłady pomocy humanitarnej.	- wskazać, na podstawie mapy, państwa globalnej Północy i globalnego Południa; - wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy państwami globalnej Północy i globalnego Południa; - podać przykłady globalizacji ekonomicznej i kulturowej współczesnego świata.	- podać przykłady ilustrujące dysproporcję rozwojową pomiędzy państwami globalnego Południa i globalnej Północy; - podać przykłady zależności pomiędzy państwami globalnej Północy i globalnego Południa; - uzasadnić konieczność udzielania pomocy humanitarnej.	- podać przyczyny dysproporcji rozwojowych współczesnego świata; - wymienić korzyści i zagrożenia wynikające z procesu globalizacji; - wyjaśnić, dlaczego pomoc dla państw biednego Południa jest często nieskuteczna; - wyjaśnić pojęcia Grupa G7.	- zaprezentować* działania wybranej organizacji pozarządowej zajmującej się udzielaniem pomocy humanitarnej; - zorganizować debatę / dyskusję [wziąć aktywny udział w debacie / dyskusji] dotyczącą sposobów udzielania efektywnej pomocy społecznościom globalnego Południa; - zaprezentować* problemy wybranego państwa globalnego Południa.
5. Konflikty zbrojne na świecie	- podać przykłady działań terrorystycznych;	- podać przykłady organizacji międzynarodowych	- na wybranych przykładach przedstawić	- przedstawić różne rodzaje terroryzmu; - wyjaśnić, dlaczego	- zaprezentować* wybrany konflikt międzynarodowy

	- podać przykłady konfliktów międzynarodowych.	zajmujących się rozwiązywaniem konfliktów i walką z terroryzmem; - wymienić skutki długotrwałych konfliktów międzynarodowych.	przyczyny współczesnych konfliktów międzynarodowych; - wymienić skutki rozwoju terroryzmu we współczesnym świecie; - wymienić cechy ludobójstwa.	walka z terroryzmem jest trudna i często nieskuteczna.	[lokalizacja konfliktu na mapie, strony konfliktu, przyczyny i formy konfliktu, sposoby rozwiązania sporu].
Podsumowanie i test					

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z RELIGII

Przedmiot oceny z religii zawiera kryteria poznawcze, kształcące i wychowawcze. W wartościowaniu oceny z religii nauczyciel uzupełnia dydaktyczny zakres oceny wymiarem duszpasterskim. Kontrola i ocena w religii nie dotyczy wyłącznie sprawdzenia wiadomości, lecz także wartościowania umiejętności, postaw, zdolności twórczych, rozwoju zainteresowań, motywacji uczenia się, a głównie kształtowania cech charakteru, woli, odpowiedzialności za swoje czyny, dokładności, wytrwałości, pracowitości, kultury osobistej, zgodności postępowania z przyjętą wiarą.

Elementy wchodzące w zakres oceny z religii:

1. Ilość i jakość prezentowanych wiadomości.
2. Zainteresowanie przedmiotem.
3. Stosunek do przedmiotu.
4. Pilność i systematyczność.
5. Umiejętność zastosowania poznanych wiadomości w życiu.
6. Postawa.

ZASADY OCENIANIA

Ocenie podlegają:

1. Pisemne prace kontrolne raz lub dwa razy w ciągu semestru, obejmujące więcej niż trzy jednostki lekcyjne, zapowiedziane z dwutygodniowym wyprzedzeniem, sprawdzane przez nauczyciela do dwóch tygodni. Ponadto kartkówki; zakres ich materiału obejmuje nie więcej niż trzy jednostki lekcyjne lub materiał podstawowy. Pisemne prace kontrolne są do wglądu uczniów, a rodziców na ich zapotrzebowanie.
2. Odpowiedzi ustne objęte zakresem materiału z zakresu trzech ostatnich lekcji.
3. Wypowiedzi w trakcie lekcji, podczas dyskusji, powtórzenia itp.
4. Praca domowa: krótkoterminowa i długoterminowa, kontrolowana na bieżąco.
5. Pacierz: ocena ze znajomości podstawowych prawd wiary zdobywana podczas odpowiedzi ustnej lub pisemnej.
6. Zeszyt: sprawdzany według ustaleń nauczyciela; przynajmniej jeden raz w semestrze kompleksowa ocena zeszytu.
7. Pilność, systematyczność, postawy, umiejętności: osiągnięcia ucznia zapisywane w kartach obserwacyjnych prowadzonych przez nauczyciela religii.
8. Korzystanie z Pisma Świętego, podręcznika i innych materiałów katechetycznych.
9. Rozwijanie postawy religijnej.
10. Inne możliwości wskazujące na potrzebę wartościowania.

Oceny za poszczególne formy aktywności są odnotowane przez nauczyciela w dzienniku lekcyjnym. Są jawne dla ucznia i jego opiekunów, wpisywane przez nauczyciela do dzienniczka ucznia lub zeszytu ćwiczeń oraz podpisywane przez rodzica (opiekuna).

UMOWA Z UCZNIAMI

1. Uczeń ma prawo trzykrotnie w ciągu semestru zgłosić nieprzygotowanie do lekcji. Kolejny brak przygotowania powoduje wpisanie do dziennika oceny niedostatecznej.
 2. Sprawdziany są obowiązkowe.
 3. Poprawa sprawdzianu odbywa się w formie ustnej lub pisemnej w ciągu dwóch tygodni od rozdania prac.
 4. Sprawdzone i ocenione prace klasowe nauczyciel przechowuje do końca roku szkolnego.
- Na prośbę ucznia lub jego rodziców nauczyciel umożliwia wgląd w pracę i uzasadnia ocenę.

KRYTERIA OCENIANIA NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE Z RELIGII

1. Wymagania ponadprogramowe

Uwarunkowania osiągnięcia oceny CELUJĄCEJ

Katechizowany:

- Spełnia wymagania określone w zakresie oceny bardzo dobrej.
- Wykazuje się wiadomościami wykraczającymi poza program religii własnego poziomu edukacji.
- Prezentuje treści wiadomości powiązane ze sobą w systematyczny układ.
- Samodzielnie posługuje się wiedzą dla celów teoretycznych i praktycznych.
- Wykazuje się właściwym stylem wypowiedzi, swobodą w posługiwaniu się terminologią przedmiotową i inną.
- Angażuje się w prace pozalekcyjne (np. gazetki religijne, montaż sceniczne, pomoce katechetyczne itp.).
- Uczestniczy w konkursach wiedzy religijnej.
- Jego pilność, systematyczność, zainteresowanie, stosunek do przedmiotu nie budzi żadnych zastrzeżeń.
- Poznane prawdy wiary stosuje w życiu.
- Inne osiągnięcia indywidualne ucznia promujące ocenę celującą.

2. Wymagania dopełniające

Uwarunkowania osiągnięcia oceny BARDZO DOBREJ:

Katechizowany:

- Spełnia wymagania określone w zakresie oceny dobrej.
- Opanował pełny zakres wiedzy, postaw i umiejętności określony poziomem nauczania religii.
- Prezentuje poziom wiadomości powiązanych ze sobą w logiczny układ.
- Umiejętnie wykorzystuje wiadomości w teorii i praktyce bez ingerencji nauczyciela.
- Wykazuje się właściwym stylem wypowiedzi.
- Odznacza się pełną znajomością pacierza.
- Wzorowo prowadzi zeszyt i odrabia prace domowe.
- Aktywnie uczestniczy w religii.
- Postępowanie nie budzi żadnych zastrzeżeń.
- Jest pilny, systematyczny, zainteresowany przedmiotem.
- Odpowiedzialnie włącza się w dynamikę i przeżycia roku liturgicznego.

- Stara się być świadkiem wyznawanej wiary.
- Inne możliwości indywidualne ucznia promujące ocenę bardzo dobrą.

3. Wymagania rozszerzające

Uwarunkowania osiągnięcia oceny DOBREJ

Katechizowany:

- Spełnia wymagania określone w zakresie oceny dostatecznej.
- Opanował materiał programowy z religii.
- Prezentuje wiadomości powiązane związkami logicznymi.
- Poprawnie rozumie uogólnienia i związki między nimi oraz wyjaśnia zjawiska inspirowane przez nauczyciela.
- Stosuje wiedzę w sytuacjach teoretycznych i praktycznych.
- Wykazuje się dobrą znajomością pacierza.
- W zeszycie ma wszystkie notatki i prace domowe.
- Podczas lekcji posiada określone pomoce (podręcznik, zeszyt i inne)

i korzysta z nich.

- Systematycznie uczestniczy w zajęciach religii.
- Jest zainteresowany przedmiotem.
- Wykazuje się dobrą umiejętnością zastosowania zdobytych wiadomości.
- Postawa ucznia nie budzi wątpliwości.
- Stara się być aktywnym podczas lekcji.
- Inne osiągnięcia indywidualne ucznia promujące ocenę dobrą.

4. Wymagania podstawowe

Uwarunkowania osiągnięcia oceny DOSTATECZNEJ

Katechizowany:

- Opanował łatwe, całkowicie niezbędne wiadomości, postawy i umiejętności.
- Prezentuje podstawowe treści materiału programowego z religii.
- Wykazuje się wiadomościami podstawowymi, połączonymi związkami logicznymi.
- Dość poprawnie rozumie podstawowe uogólnienia oraz wyjaśnia ważniejsze zjawiska z pomocą nauczyciela.
- Potrafi stosować wiadomości dla celów praktycznych i teoretycznych przy pomocy nauczyciela.
- W przekazywaniu wiadomości z religii popełnia niewielkie i nieliczne błędy.
- Odznacza się małą kondensacją wypowiedzi.
- Wykazuje się podstawową znajomością pacierza.
- W zeszycie ucznia sporadyczne braki notatek, prac domowych.
- Prezentuje przeciętną pilność, systematyczność i zainteresowanie przedmiotem.

- Inne możliwości indywidualne ucznia wskazujące na ocenę dostateczną.

5. Wymagania konieczne

Uwarunkowania osiągnięcia oceny DOPUSZCZAJĄCEJ

Katechizowany:

- Opanował konieczne pojęcia religijne.
- Wykazuje się luźno zestawionym poziomem wiadomości programowych.
- Prezentuje mało zadawalający poziom postaw i umiejętności.
- Wykazuje brak rozumienia podstawowych uogólnień.
- Cechuje się brakiem podstawowej umiejętności wyjaśniania zjawisk.
- Nie potrafi stosować wiedzy, nawet przy pomocy nauczyciela.
- Podczas przekazywania wiadomości popełnia liczne błędy, wykazuje niepoprawny styl wypowiedzi, posiada trudności w wysławianiu się.
- Prowadzi zeszyt.
- Ma problemy ze znajomością pacierza.
- Wykazuje poprawny stosunek do religii.
- Inne możliwości indywidualne ucznia wskazujące na ocenę dopuszczającą.

6. Ocena NIEDOSTATECZNA

Katechizowany:

- Wykazuje rażąco brak wiadomości programowych.
- Cechuje się brakiem jedności logicznej między wiadomościami.
- Prezentuje zupełny brak rozumienia uogólnień i nieumiejętność wyjaśniania zjawisk.
- Wykazuje zupełny brak umiejętności stosowania wiedzy.
- Podczas przekazywania informacji popełnia bardzo liczne błędy.
- Cechuje się rażąco niepoprawnym stylem wypowiedzi.
- Nie wykazuje się znajomością pacierza.
- Nie posiada zeszytu lub dość często nie przynosi go na lekcję.
- Lekceważy przedmiot.
- Nieodpowiednio zachowuje się na lekcji.
- Opuszcza lekcje religii.
- Inne uwarunkowania indywidualne ucznia wskazujące na ocenę niedostateczną.

Kryteria oceniania w klasie I

Oceny w klasach I – III służą jako narzędzia wspierania ucznia w pracy, wzmacniania w nim pozytywnych postaw, a nie tylko do sprawdzania obiektywnych osiągnięć. Przede wszystkim, zgodnie z zaleceniami Podstawy programowej, ocenia się wysiłek ucznia, biorąc pod uwagę indywidualne

cechy i zdolności każdego dziecka. Niemniej dąży się, w miarę tych indywidualnych możliwości, by dziecko w pierwszej klasie zdobyło konkretne wiadomości i umiejętności. Ocenę możemy wystawiać m.in. za poniżej wymienione osiągnięcia ucznia:

Umiejętności. Uczeń:

- ze zrozumieniem wykonuje znak krzyża,
- umie modlitwę Ojciec nasz..., Zdrowaś Maryjo..., Chwała Ojcu..., Niechaj będzie pochwalony Przenajświętszy, Aniele Boży....., Któryś za nas cierpiał rany..., Wieczny odpoczynek, Akty wiary, nadziei, miłości i żalu, (w zależności od możliwości dziecka z pomocą lub bez pomocy katechety),
- umie pozdrowienie chrześcijańskie: Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus..., Szczęść Boże,
- poprawnie posługuje się dialogami i gestami stosowanymi w liturgii słowa,
- umie teksty pieśni i piosenek zaplanowanych przez katechetę,
- potrafi sformułować prostą modlitwę prośby do Boga i świętych
- zna postawy i gesty w czasie modlitwy,
- zna z Pisma Świętego scenę Zwiastowania, Bożego Narodzenia, Ofiarowania Pańskiego, Cudu w Kanie Galilejskiej, wskrzeszenia córki Jaira, uzdrowienia paralytyka, zna przypowieść o siewcy i inne sceny omawiane na lekcjach,
- umie wymienić kilku świętych (Maryję, św. Józefa, św. Franciszka, św. Stanisława Kostkę, św. Mikołaja i innych),
- prowadzi zeszyt ćwiczeń na miarę swoich możliwości
- umie wskazać tabernakulum, lampkę wieczną, ołtarz, ambonę, konfesjonał.

Wiedza. Uczeń:

- wie do czego służy chrzcielnica i tabernakulum,
- potrafi uczynić znak krzyża
- wie, że od chrztu został dzieckiem Bożym,
- wie, że Jezus narodził się, żył w rodzinie, nauczał, czynił cuda, umarł na krzyżu i zmartwychwstał,

- wie, że Bóg stworzył świat, jest dawcą życia, że piękno przyrody mówi nam o Bogu Stwórcy,
- wie, że świat jest darem Boga dla człowieka,
- wie, że Maryja jest Matką Jezusa i wszystkich ludzi, że trzeba Ją czcić i kochać,
- wie, że Pismo Święte jest listem Boga do człowieka,
- wie, że Jezus zmartwychwstały jest obecny: w czasie wspólnej modlitwy, w czasie czytania Pisma Świętego, w drugim człowieku, w znakach sakramentalnych
- wie, że w niedzielę i święta powinniśmy uczestniczyć we Mszy świętej,
- wie, że Jezus nas kocha i uczy nas kochać ludzi.

Kryteria oceniania w klasie II

W zależności od indywidualnych możliwości ucznia ocenę ustala się m.in. za następujące osiągnięcia ucznia:

Umiejętności. Uczeń:

- umie szanować Pismo Święte,
- potrafi powiedzieć, co Bóg uczynił dla nas przez Jezusa Chrystusa,
- potrafi opowiedzieć o niektórych postaciach z Pisma Świętego, np. Mojżeszu, Najświętszej Maryi Pannie, Janie Chrzcicielu (zgodnie z podręcznikiem ucznia),
- zna przypowieść o synu marnotrawnym,
- potrafi opowiedzieć o Bożym Narodzeniu i tradycjach bożonarodzeniowych,
- potrafi wskazać obecność Boga Stwórcy w pięknie przyrody,
- potrafi pozdrowić Najświętszy Sakrament,
- umie powtórzyć formuły liturgii słowa przed i po czytaniu Pisma Świętego,
- potrafi powiedzieć modlitwy: Ojcze nasz, Zdrowaś Mario, Chwała Ojcu, Święty, Święty, Baranku Boży, Skład Apostolski, Apel Maryjny.
- potrafi powtórzyć główne prawdy wiary, przykazania kościelne
- potrafi powtórzyć akt wiary, nadziei, miłości, żalu,
- potrafi powtórzyć i wyjaśnić dziesięć przykazań Bożych,
- potrafi powtórzyć i wyjaśnić przykazania miłości,
- potrafi ułożyć prostą modlitwę,
- potrafi śpiewać (np. w grupie) wybrane pieśni,
- potrafi wymienić siedem sakramentów świętych, siedem grzechów głównych
- potrafi wskazać w kościele tabernakulum, monstrancję, ambonę, paschał, ołtarz,
- potrafi prowadzić starannie zeszyt ćwiczeń
- odrabia zadania domowe,

– jest aktywny na katechezie.

Wiedza – uczeń:

- wie, że Pismo Święte jest słowem Boga do ludzi,
- wie, że Pismo Święte składa się ze Starego i Nowego Testamentu,
- zna wydarzenia i historie z Pisma Świętego: o zwiastowaniu, Bożym Narodzeniu, dwunastoletnim Jezusie w świątyni, Chrzcie Pańskim, Zacheuszu, zdradzie Piotra i wybaczeniu Chrystusa, o śmierci na krzyżu i zmartwychwstaniu Jezusa Chrystusa, o Ostatniej Wieczerzy, o Zesłaniu Ducha Św.
- wie, że Bóg jest Stworzycielem nieba i ziemi,
- wie, że Bóg stworzył człowieka na swój obraz i podobieństwo,
- wie, że kto wypełnia przykazania miłości, ten wypełnia wszystkie przykazania,
- wie, co znaczy nawrócenie,
- zna rodzaje modlitwy: przeproszenia, uwielbienia, dziękczynienia i prośby,
- wie, że w drugim człowieku obecny jest Chrystus: dobro i krzywda czynione bliźnim, są czynami względem Chrystusa,
- zna skutki grzechu,
- wie, że trzeba prosić o przebaczenie Boga i człowieka oraz przebaczać,
- wie, co oznacza każdy z warunków sakramentu Pokuty,
- wie, że chociaż w sakramencie pokuty i pojednania widzimy kapłana, to sam Jezus odpuszcza nam grzechy,
- wie, że Msza święta jest ucztą dziękczynną, na którą zaprasza nas Jezus Chrystus,
- wie, że podczas Mszy świętej chleb i wino stają się Ciałem i Krwią Chrystusa,
- wie, że w Adwencie przygotowujemy się do Bożego Narodzenia, w Wielkim Poście do Wielkanocy,
- wie, że w Wielki Czwartek Pan Jezus odprawił pierwszą Mszę św.,
- wie, że w Wielki Piątek obchodzimy pamiątkę śmierci Jezusa na krzyżu,
- wie, że w Wielkanoc obchodzimy pamiątkę zmartwychwstania Pana Jezusa,
- wie, czego (i Kogo) symbolem jest paschał,
- wie, że niedziela jest świętowaniem zmartwychwstania,
- wie, że pokarmem Bożym jest słowo Boże i Ciało Chrystusa,
- wie, że przystępując w każdy pierwszy piątek miesiąca do Komunii świętej, okazuje szczególnie miłość Jezusowi,
- wie, jak modlić się na różańcu (nie wymaga się jeszcze znajomości tajemnic).

Kryteria oceniania w klasie III

W zależności od indywidualnych możliwości ucznia, ocenia się jego umiejętności i wiedzę:

Umiejętności. Uczeń:

- umie modlić się w grupie modlitwami, wezwaniami i gestami liturgicznymi Mszy świętej,
- umie skojarzyć konkretne postawy, zachowania i obowiązki z przykazaniami miłości, Dekalogiem, pięcioma przykazaniami kościelnymi,
- potrafi wymienić części Mszy świętej,
- potrafi wymienić najważniejsze uroczystości roku liturgicznego (co najmniej Boże Narodzenie i Wielkanoc) i powiedzieć, jaką tajemnicę wiary świętujemy przez nie,
- potrafi opowiedzieć przykłady cudów Jezusa,
- umie zaśpiewać pieśni lub piosenki (niekoniecznie indywidualnie), których uczył się na katechezie,
- prowadzi starannie ćwiczenia, wykonuje zlecone prace i odrabia zadania domowe,
- jest aktywny na katechezie.

Wiedza. Uczeń:

- wie, że Bóg stworzył świat,
- wie, że Jezus Chrystus jest Synem Bożym, który stał się człowiekiem, aby ludzi uratować od zła, obdarzyć szczęściem i zaprowadzić do Boga,
- wie, że Jezus nauczał, czynił cuda, umarł na krzyżu i zmartwychwstał,
- wie, że oddajemy cześć Maryi, gdyż była Matką Boga i wiernie kochała Jezusa Chrystusa,
- wie, że przez czytania liturgiczne przemawia do ludzi sam Jezus Chrystus i głosi Dobrą Nowinę o tym, że zwyciężył zło i śmierć
- wie, że w obrzędach wstępnych najpierw przepraszamy Boga i ludzi za przewinienia, potem wielbimy Boga w hymnie, w liturgii Słowa słuchamy czytań (Dobrej Nowiny) i homilii oraz odpowiadamy wyznaniem wiary i modlitwą powszechną,
- wie, jakie wydarzenia związane były z męką, śmiercią na krzyżu i zmartwychwstaniem Pana Jezusa,
- wie, że Msza święta jest ofiarą, dziękczynieniem i ucztą,
- wie, że podczas Mszy świętej Jezus Chrystus składa siebie w ofierze pod postacią chleba i wina,
- wie, że podczas Mszy świętej kapłan działa w imieniu Jezusa Chrystusa,
- wie, że człowiek potrzebuje sakramentu pokuty i pojednania oraz Eucharystii, a praktykowanie przyjmowania Komunii św. w pierwsze piątki miesiąca pomaga zachować wierność Chrystusowi,
- zna treść modlitw trzecioklasisty, wypisanych w zeszycie ćwiczeń,
- wie, kto jest papieżem, proboszczem w jego parafii i rodzicami chrześnymi,
- wie, kim byli święci: Stanisław Kostka, św. Teresa od Dzieciątka Jezus, św. Franciszek z Asyżu i inni święci poznani na lekcjach.

Kryteria oceniania w klasie IV

KLASA IV

Tytuł programu: POZNAJĘ BOGA I W NIEGO WIERZĘ

Tytuł podręcznika: Jestem chrześcijaninem, (red.) ks. prof. J. Szpet, D. Jackowiak, Wydawnictwo Święty Wojciech

Wymagania podstawowe

uczeń:

- zna definicję przyjaźni;
- wie, czym jest prawdziwa przyjaźń;
- umie wymienić cechy koleżeństwa i przyjaźni;
- wie, że Jezus jest naszym najlepszym Przyjacielem;
- wie, że fundamentem przyjaźni jest realizacja przykazania miłości;
- zna treść przykazania miłości i umieć wyjaśnić znaczenie tych słów;
- wie, że Jezus jest naszym Przyjacielem, który oddał za nas swoje życie;
- podaje definicję roku liturgicznego;
- umie wymienić okresy roku liturgicznego;
- wie, czym jest modlitwa;
- wie, że Jezus pokazał nam, jak należy się modlić;
- wie, czym jest spowiedź święta;
- zna przypowieść o synu marnotrawnym;
- zna warunki dobrej spowiedzi;
- umie wyjaśnić, na czym polega dobre przygotowanie do sakramentu pojednania;
- wie, że Eucharystia jest najwspanialszym i najważniejszym spotkaniem z Jezusem;
- umie wymienić sposoby czynnego uczestnictwa we Mszy Świętej;
- wie, co to jest monstrancja
- wie, że Bóg jest Autorem, Stwórcą Świata;
- umie wyjaśnić pojęcie: Stwórca;
- umie wymienić znaki niewidzialnego Boga;
- zna sposoby objawiania się Boga człowiekowi;
- na podstawie tekstu biblijnego odpowiada na pytanie, jaki jest Bóg;
- zna podstawowe zasady korzystania z Pisma Świętego;
- umie prawidłowo odczytać adres biblijny;
- zna kilka podstawowych skrótów nazw ksiąg biblijnych;
- wie, jakie czynności podjąć, aby odszukać wskazany fragment biblijny;
- umie wyjaśnić pojęcie „Stary Testament”;
- potrafi krótko scharakteryzować autora i treść Mądrości Syracha;
- umie wyjaśnić pojęcie „Nowy Testament”;
- potrafi wymienić kilka ksiąg NT;

- potrafi wyjaśnić, jak powstawał NT;
- wie, kim był Święty Paweł;
- wiedzie, co to jest Ewangelia;
- umie wymienić imiona ewangelistów;
- wyjaśnia, dlaczego Ewangelie nazywamy sercem Pisma Świętego;
- wie, że w liturgii słowa podczas Mszy Świętej słuchamy słowa Bożego;
- umie wskazać moment, kiedy w liturgii Mszy Świętej czytany jest fragment Starego, a kiedy Nowego Testamentu;
- zna elementy mszalnej liturgii słowa;
- wie, że wiara prowadzi człowieka do coraz lepszego poznawania Boga;
- umie uzasadnić potrzebę skupienia i otwarcia się na słowo Boże;
- umie aktywnie uczestniczyć w liturgii słowa;
- umie wskazać na związek Biblii z życiem narodu i kultury chrześcijańskiej;
- potrafi wymienić kilka dzieł sztuki inspirowanych Biblią;
- wie, że człowiek zadaje pytania, aby lepiej poznać i zrozumieć świat;
- wie, że Jezus Chrystus przekazał nam prawdę o Bogu;
- umie wymienić osoby, które pomagają w poznawaniu Boga;
- rozumie, że człowiek szuka Boga, aby odnaleźć szczęście
- wie, że wiara jest darem;
- rozumie pojęcie wiary;
- wie, że odpowiedzią człowieka na słowo Chrystusa jest wyznanie wiary;
- rozumie, że wyznanie wiary jest przyznaniem się do Chrystusa;
- wie, że Bóg jest wszechmocny;
- wie, że Bóg zaspokaja wszystkie potrzeby człowieka;
- rozumie, czym cechuje się wszechmoc Boga;
- wie, że Bóg jest źródłem Mądrości;
- rozumie, że człowiek może mieć udział w Mądrości Bożej;
- zna przymioty przebaczonego Boga;
- rozumie, na czym polega miłosierdzie Boże;

- wie, że Bóg jest święty;
- rozumie, w czym objawia się świętość Boga;
- rozumie, dlaczego oddajemy hołd Bogu;
- wie, że Izajasz i Jeremiasz byli prorokami;
- wie, jak zostali powołani na proroków;
- rozumie, na czym polegała ich misja;

- zna wybrane wydarzenia z życia św. Stanisława Kostki;
 - wie, jakimi wartościami kierował się on w swoim życiu;
- wie, jak brzmi najważniejsze przykazanie;
 - rozumie, że pójście za Jezusem obejmuje wypełnianie przykazań;
 - wie, co wydarzyło się w Wieczerniku podczas Ostatniej Wieczerzy;
 - wyjaśnia, dlaczego Jezus umył uczniom nogi;

- wyjaśnia, do czego są potrzebne człowiekowi przepisy;
 - wie, że przestrzeganie przykazań jest odpowiedzią na miłość, troskę i wierność Boga;
 - umie wyjaśnić treść usłyszanego opowiadania;
 - wie, jakie dwie części wyróżniamy w Dekalogu;
 - zna treść trzech pierwszych przykazań;
 - rozumie, że trzy pierwsze przykazania pokazują, w jaki sposób kochać Boga sercem, duszą, umysłem;
 - wymienia przykazania od czwartego do dziesiątego;
 - zna treść przykazań od IV do X;
 - rozumie, że przykazania od IV do X pokazują, w jaki sposób kochać bliźniego;
- wie, do jakiego zadania zostali wezwani apostołowie;
 - wie, że każdy z nas jest powołany, by być świadkiem Jezusa;
 - umie wyjaśnić pojęcie „wierność”;
 - potrafi rozpoznać na przedstawionych ilustracjach osobę Świętego Józefa oraz Świętego Jana Apostoła;
 - zna uczynki miłosierne względem duszy i względem ciała;
 - potrafi wyjaśnić znaczenie uczynków miłosiernych w codziennym życiu;
 - zna pojęcie wartości;
 - potrafi wymienić i uszeregować najważniejsze wartości ogólnoludzkie;
- wie, że Bóg troszczy się o cały świat i każdego człowieka;
 - zna i rozumie definicję Opatrzności Bożej.
 - wie, że Bóg działa w historiach ludzkich od początku istnienia świata;
 - rozumie działanie Opatrzności w życiu wybranych postaci biblijnych;
 - wie, że Kościół od początku był prześladowany;
 - rozumie, że Opatrzność Boża umacniała chrześcijan w wierze;
 - potrafi powiedzieć, kim jest Anioł Stróż i jakie posiada przymioty;
 - wie, jakie są zadania Anioła Stróża;
 - potrafi powiedzieć, na czym polega pokora i zaufanie człowieka względem Boga, które wyrażają się w modlitwie;
 - rozumie, dlaczego najważniejszą czynnością człowieka w ciągu dnia jest modlitwa;
 - potrafi powiedzieć, na czym polega chrześcijański hart ducha;

- rozumie, że wakacje to czas szczególnej zażyłości z Chrystusem;

Wymagania rozszerzone:

- wyjaśnia różnice pomiędzy koleżeństwem a przyjaźnią;
- rozwija postawę wiernego przyjaciela
- potrafi wymienić priorytety przyjaźni;
- umie wyjaśnić, dlaczego powinniśmy pracować nad własnym charakterem;
- kształtuje w sobie postawy odpowiedzialności, słowności, wrażliwości...
- wie, że wiara nadaje sens całemu życiu;
- rozumie, że pewne cele życiowe są związane tylko z doczesnością;
- potrafi wyjaśnić słowa: „Nikt nie ma większej miłości od tej, gdy ktoś życie swoje oddaje za przyjaciół swoich” J 15, 13;
- potrafi podać przykłady, w jaki sposób w ciągu roku liturgicznego odpowiada na Bożą przyjaźń.
- umie wskazać, co jest istotą modlitwy;
- kształtuje w sobie postawę modlitwy;
- umie wyjaśnić, dlaczego powinniśmy uczestniczyć we Mszach Świętych w pierwsze piątki miesiąca;
- kształtuje w sobie postawę zadośćuczynienia za grzechy swoje i innych ludzi.
- rozumie słowa Jezusa: „Ja jestem chlebem życia”;
- rozumie potrzebę czynnego udziału we Mszy Świętej.
- rozwija w sobie postawę wdzięczności Bogu za dzieła przez Niego stworzone.
- wie, dlaczego na świecie pojawiło się zło;
- wie, że Jezus Chrystus jest naszym Odkupicielem;
- umie wyjaśnić pojęcia: odkupienie, zadośćuczynienie, zbawienie.
- wie, że Pismo Święte jest księgą zawierającą objawienie Boże;
- wie, kto jest Autorem Pisma Świętego;
- wie, że Bóg go kocha i przez słowa Pisma Świętego zwraca się do niego;
- umie wyjaśnić, dlaczego Pismo Święte jest nazywane księgą miłości Boga do człowieka;
- zna podział Pisma Świętego na Stary i Nowy Testament;
- rozumie pojęcie natchnienia biblijnego i potrafić je wyjaśnić;
- rozwija w sobie umiłowanie słowa Bożego, dostrzegając możliwość;
- pogłębienia swojej relacji z Bogiem.
- potrafi znaleźć w Piśmie Świętym dany werset na podstawie podanego adresu;
- samodzielnie czyta Pisma Świętego.
- rozumie aktualność wskazań zawartych w Mądrości Syracha;
- rozwija postawę zainteresowania treścią Biblii poprzez odkrywanie jej bogactwa.
- rozwija postawę apostołską, poznając zaangażowanie pierwszych głosicieli Ewangelii.

- zna podstawowe treści Dobrej Nowiny;
- pragnie rozwijać swoją przyjaźń z Jezusem.
- rozumie, że liturgia słowa jest dialogiem z Bogiem;
rozbudza w sobie pragnienie uważnego słuchania Słowa Bożego
- kształtuje w sobie postawę wdzięczności wobec Boga za Jego słowa poprzez formułowanie własnej modlitwy dziękczynnej.
- umie podać przykłady miejsc, dzieł sztuki lub tradycji z terenu własnej parafii, będących wyrazem wiary w Boga;
- pielęgnuje dorobek kultury religijnej w swoim środowisku.
- umie wskazać, co pomaga nam w szukaniu Boga;
- rozwija postawę poszukiwania odpowiedzi na pytania dotyczące religii.
- umie podać przykłady odpowiedzi człowieka na dar wiary.
- umie wskazać sposoby przyznania się do wiary w Chrystusa.
- wymienia przykłady wszechmocy Bożej;
- podaje przykłady odpowiedzi człowieka wszechmocnemu Bogu.
- umie scharakteryzować człowieka mądrego.
- umie wyjaśnić, jak postępuje człowiek, który pragnie powrócić do przyjaźni z Bogiem.
- umie wymienić działania, które może podejmować człowiek dążący do świętości.
- umie wymienić cechy wielkich proroków;
- podaje przykłady naśladowania wiary proroków.
- wie, że Maryja wierzyła w Boga wszechmogącego, świętego i przebaczącego;
- rozumie, że Matka Jezusa zaufała mądrości Bożej;
- wymienia wydarzenia, w których Maryja towarzyszyła Jezusowi;
- podaje sposoby oddawania czci Maryi.
- rozumie motto życiowe tego świętego;
- umie podać przykłady działań mające na celu poznawanie, umacnianie i rozwijanie wiary chrześcijanina.
- umie podać sposoby realizacji przykazania miłości w codziennym życiu.
- wyjaśnia znaczenie pojęcia „Eucharystia”;
- podaje przykłady służby drugiemu człowiekowi;
- wyjaśnia znaczenie słowa „Dekalog”;
- wie, do kogo są skierowane słowa Dekalogu;
- uzasadnia, dlaczego przykazania są drogowskazami w wędrówce do nieba.
- wskazuje, jak zastosować przykazania od I do III w konkretnych sytuacjach życiowych;
- wie, jak zrobić rachunek sumienia w oparciu o treść trzech pierwszych przykazań.
- umie wskazać, jak zastosować przykazania od IV do X w konkretnych sytuacjach życiowych;
- umie zrobić rachunek sumienia w oparciu o treść przykazań IV do X.
- potrafi uzasadnić, na czym polegała wierność Świętego Józefa i Świętego Jana Apostoła;

- podaje przykłady wierności Bogu i ludziom we współczesnym świecie.
- potrafi podać przykłady świadczące o przynależności do Chrystusa;
- umie świadczyć o Chrystusie oraz umacniać swą wiarę dzięki świadectwu innych.
- umie podać przykłady realizacji uczynków miłosiernych w codzienności.
- wie, że wiara w Boga powinna mieć wpływ na całe życie;
- rozumie potrzebę dawania świadectwa wiary, apostołski wymiar tego świadectwa;
- umie wskazać, co w życiu chrześcijanina jest najważniejsze, podać przykłady.
- rozumie, w jaki sposób wiara porządkuje świat wartości.
- umie wskazać cele i wartości ponadczasowe.
- rozumie problem współistnienia Opatrzności i zła w świecie;
- potrafi wskazać sytuacje, w których człowiek doświadcza troski Boga;
- potrafi wskazać analogię pomiędzy działaniem Opatrzności opisanym w Biblii i w czasach współczesnych.
- potrafi wskazać sposoby budowania Królestwa Bożego.
- wie, że osiem błogosławieństw to obraz prawdziwego chrześcijanina;
- rozumie, że być chrześcijaninem, to naśladować Jezusa;
- potrafi wskazać sytuacje życiowe, w których realizują się błogosławieństwa.
- Potrafi wyjaśnić, w jaki sposób Jezus troszczy się o tych, którzy chcą iść za Nim i postępować według Jego nauki;
- wie, jakie wydarzenie było zapowiedzią Eucharystii;
- rozumie, jaka jest różnica między chlebem powszednim a Chlebem Eucharystycznym;
- rozwija pragnienie częstego przyjmowania Komunii Świętej.
- potrafi opowiedzieć, jakie zna wydarzenia opisane w Ewangelii, w których przedstawiona jest postawa Jezusa względem ludzi potrzebujących pomocy;
- rozumie, że Tym, do kogo człowiek może się zwrócić w chwili cierpienia, jest Bóg;
- wie, co oznacza „przerzucić swoje troski na Pana”;
- rozwija postawę cierpliwości w przeżywaniu trudności i męstwa, gdy przychodzą niepowodzenia.
- rozumie, że aniołowie zostali stworzeni przez Boga, aby ochraniać człowieka i strzec go przed niebezpieczeństwami;
- rozwija postawę zawierzenia i ufności pokładanej w Aniele Stróżu.
- wie, że dla człowieka nie ma sytuacji, z którą nie mógłby on przyjść do Boga i przedstawić Mu jej w modlitwie;
- rozwija postawę wiary i ufności Bogu.
- wie, w jaki sposób człowiek wierzący mądrze przeżywa czas wakacji;
- rozwija postawę mężnego wyznawania wiary w codzienności

Kryteria oceniania w klasie V

I. Pragnienie miłości i dobra w sercu człowieka.

stopień bardzo dobry

Katechizowany:

- wie, w jaki sposób należy kształtować własne sumienie,
- potrafi uzasadnić, że poprzez rządy króla Dawida i Salomona Bóg troszczył się o swój lud,
- potrafi wyjaśnić sens prorocstwa Jeremiasza Jr 31,31-33,
- zna historię życia proroków Izajasza, Jana Chrzciciela,
- umie wyjaśnić praktycznie, do czego wzywał Jan Chrzciciel,
- spełnia wymagania na stopień bardzo dobry.

stopień dobry

Katechizowany:

- podaje przykłady historii biblijnych, które opowiadają o niewdzięczności człowieka wobec Boga (o grzechu) i jej skutkami
- wie, kim byli królowie Dawid i Salomon dla Izraela,
- zna treść prorocstwa Jeremiasza Jr 31,31-33,
- wie, jakimi cechami odznaczyli się prorocy i jakie były ich zadania,
- podaje konkretne przykłady możliwości udzielania pomocy misjonarzom,
- wie, co znaczą słowa „pełna łaski” wypowiedziane w czasie Zwiastowania, co to znaczy, że Maryja jest naszą Pośredniczką,
- potrafi wymienić przejawy kultu maryjnego w Polsce,
- wie, co powinien praktycznie czynić, by w okresie Adwentu dobrze przygotować się na powtórne przyjście Chrystusa,
- spełnia wymagania na stopień dobry.

stopień dostateczny

Katechizowany:

- wie, co to jest powołanie i do czego powołany jest każdy człowiek,
- podaje przykłady opieki Boga nad narodem wybranym opisane w Starym Testamencie,
- potrafi wymienić imiona proroków większych, wie ilu było proroków mniejszych,
- umie opowiedzieć o Zwiastowaniu Maryi,
- wie, jak nazywa się miejsce w Polsce, w którym w szczególny sposób czczona jest Maryja,
- spełnia wymagania na stopień dostateczny,

stopień dopuszczający

Katechizowany:

- wyjaśnia pojęcia: Opatrzność Boża, Dekalog, prorok, Emmanuel, Adwent,
- wie kto i w jakich okolicznościach otrzymał Dekalog,
- zna podział Dekalogu i umie wymienić kolejno przykazania,
- umie podać praktyczne przykłady naśladowania Maryi.

II. Jezus przyszedł.

stopień bardzo dobry

Katechizowany:

- potrafi uzasadnić, że narodzenie Jezusa jest faktem historycznym oraz wyjaśnić zbawczy sens tego wydarzenia i jego okoliczności,
- wyjaśnia, na czym polega bycie „solą ziemi” i „światłem świata”,
- umie podać praktyczne przykłady spełniania uczynków miłosiernych,
- wyjaśnia sens Ofiarowania i Znalezienia Jezusa w świątyni,
- spełnia wymagania na stopień bardzo dobry.

stopień dobry

Katechizowany:

- wyjaśnia pojęcia: Betlejem, Jezus, era, Mędrcy,
- wyjaśnia znaczenie darów złożonych przez Mędrców: złota, kadzidła, mirry,
- wyjaśnia sens zwyczajów związanych z uroczystością Bożego Narodzenia,
- umie wymienić uczynki miłosierne względem duszy i ciała,
- spełnia wymagania na stopień dobry.

stopień dostateczny

Katechizowany:

- wyjaśnia pojęcia: wigilia, kolęda, pastoralka,
- umie opowiedzieć o wydarzeniach Ofiarowania i Znalezienia Jezusa w świątyni,
- spełnia wymagania na stopień dostateczny,

stopień dopuszczający

Katechizowany:

- wie, z jakim wydarzeniem związana jest uroczystość Bożego Narodzenia,
- zna zwyczaje związane z uroczystością Bożego Narodzenia,

III. W Jezusie Chrystusie spotykamy wielką miłość.

IV. Posłannictwo Jezusa.

stopień bardzo dobry

Katechizowany:

- wie, jak powstał Nowy Testament i umie uzasadnić, że są to księgi historyczne,
- wie, kim byli autorzy Nowego Testamentu i jak potwierdzili prawdę zawartą w spisanych przez siebie księgach,
- umie wyjaśnić sens opowiadania o chrzcie Jezusa,
- wyjaśnia pojęcia: synagoga, „rok łaski”
- umie wyjaśnić przypowieści: o skarbie i perle, o ziarnku gorczycy, o drzewie figowym, o zaczynie, o drachmie, o dobrym Pasterzu,
- spełnia wymagania na stopień bardzo dobry.

stopień dobry

Katechizowany:

- wyjaśnia pojęcia: Objawienie Boże, Ewangelia, Królestwo Boże, przypowieść, nawrócenie
- zna treść przypowieści: o skarbie i perle, o ziarnku gorczycy, o drzewie figowym, o zaczynie, o drachmie, o dobrym Pasterzu,
- wie, jakie są zadania Mesjasza,
- zna warunki przynależności do Królestwa Bożego,
- spełnia wymagania na stopień dobry.

stopień dostateczny

Katechizowany:

- umie opowiedzieć o chrzcie Jezusa w Jordanie,
- umie wymienić przypowieści Jezusa omawiane na lekcji,
- spełnia wymagania na stopień dostateczny,

stopień dopuszczający

Katechizowany:

- wie, kto jest Mesjaszem zapowiadany przez proroków,

- wie, kto głosił Królestwo Boże,

V. Z Jezusem Chrystusem przeżywamy chorobę i śmierć.

stopień bardzo dobry

Katechizowany:

- wie, jak wygląda krzyż łaciński, grecki oraz krzyż św. Andrzeja,
- umie uzasadnić, że krzyż jest największym wyrazem miłości Boga do człowieka,
- wie, co oznacza wyrażenie: „zstąpił do piekieł” ,
- wie, jak obchodzimy wigilię paschalną,
- wie jak wygląda obrzęd udzielania sakramentu namaszczenia chorych,
- spełnia wymagania na stopień bardzo dobry.

stopień dobry

Katechizowany:

- wie, na czym polega Ofiara przebłagalna Jezusa, co oznacza słowo: Odkupienie,
- podaje praktyczne przykłady, jak służyć drugiemu człowiekowi,
- spełnia wymagania na stopień dostateczny.

stopień dostateczny

Katechizowany:

- wie, dlaczego Jezus umył uczniom nogi,
- zna skutki Ofiary krzyżowej Jezusa,
- wie, co czynił Jezus, by pomóc cierpiącym,
- spełnia wymagania na stopień dostateczny,

stopień dopuszczający

Katechizowany:

- wie, jakie sakramenty ustanowił Pan Jezus w czasie Ostatniej Wieczerzy,
- umie wymienić dwa przykazania miłości,
- wie, że do osoby ciężko chorej należy wezwać kapłana.

VI. „Aby życie Jezusa objawiło się w naszym ciele”.

VII. W modlitwie jesteśmy blisko Boga.

stopień bardzo dobry

Katechizowany:

- umie wymienić, jakich ludzi Jezus nazywa błogosławionymi,
- umie praktycznie wyjaśnić, co należy czynić, aby zasiewane w nas Słowo Boże wydało plon,
- na podstawie fragmentów z Pisma św. umie określić zasady dobrej modlitwy,
- spełnia wymagania na

stopień dobry

Katechizowany:

- wie, kto w przypowieści o siewcy jest Siewcą, co oznacza ziarno, kogo oznaczają różne gleby,
- wie, czym Bóg pragnie obdarzyć ludzi, którzy się modlą
- spełnia wymagania na stopień dobry.

stopień dostateczny

Katechizowany:

- umie opowiedzieć przypowieść o siewcy,
- wie, kiedy i w jakich sytuacjach życiowych Jezus się modlił,
- spełnia wymagania na stopień dopuszczający,

stopień dopuszczający

Katechizowany:

- wie, co powinien czynić, by Jezus nazwał go błogosławionym,
- wie, że należy słuchać Słowa Bożego i starać się zachowywać je w życiu.

VIII. Miłość Jezusa przezwycięża wszelkie trudności.

stopień bardzo dobry

Katechizowany:

- zna fragment Ef 6,13-17 o zbroi Bożej i umie samodzielnie wyjaśnić,
- podaje praktyczne przykłady, co powinien czynić, by być świadkiem Jezusa,
- spełnia wymagania na

stopień dobry

Katechizowany:

- umie opowiedzieć o wydarzeniu Wniebowstąpienia Jezusa na podstawie opisu zawartego w Piśmie św.,
- wie, co oznacza słowo: Eucharystia,
- wie, do czego Jezus wezwał Apostołów przed Wniebowstąpieniem,
- spełnia wymagania na stopień dobry.

stopień dostateczny

Katechizowany:

- wie, co Jezus obiecuje tym, którzy posilają się Jego Ciałem i Krwią,
- spełnia wymagania na stopień dostateczny

stopień dopuszczający

Katechizowany:

- wie, co oznacza słowo: „Wniebowstąpienie”,
- wie, kiedy chrześcijanin w pełni uczestniczy w Eucharystii,

Kryteria oceniania w klasie VI

I. W poszukiwaniu własnego miejsca w życiu.

II. Duch Święty daje nam nowe życie.

stopień bardzo dobry

Katechizowany:

- umie praktycznie wyjaśnić, co to znaczy być świadkiem Jezusa,
- wie, w czym przejawia się chrześcijańska nadzieja,
- wie, w czym przejawia się moc Słowa Bożego,
- umie wyjaśnić, co oznacza określenie: „trwać w Chrystusie”,

- na podstawie opowiadania o Winnym Krzewie umie wyjaśnić, dlaczego ważne jest życie w przyjaźni z Jezusem i jak tę przyjaźń podtrzymać,
- wie, do czego uzdalnia każdy z siedmiu darów Ducha Świętego,
- umie wyjaśnić, dlaczego św. Piotr może być wzorem do naśladowania,
- wie, do czego św. Paweł zachęca w swoich Listach współczesnego człowieka,
- spełnia wymagania na stopień bardzo dobry.

stopień dobry

Katechizowany:

- umie opowiedzieć o powołaniu pierwszych Apostołów,
- umie wyjaśnić pojęcia: nadzieja, moc, Słowo Boże, diakon,
- zna inne określenia biblijne Ducha Świętego,
- wie, w jaki sposób Duch Święty działa w Kościele,
- umie wymienić dary Ducha Świętego, o których pisał św. Paweł w 1Kor 12, 8-10,
- zna wydarzenia z życia św. Szczepana, opisane w Dziejach Apostolskich,
- zna wydarzenia z życia św. Piotra, opisane w Ewangeliach i Dziejach Apostolskich,
- zna wydarzenia z życia św. Pawła opisane w Dziejach Apostolskich i Listach,
- potrafi wymienić przejawy kultu maryjnego w Polsce,
- spełnia wymagania na stopień dostateczny.

stopień dostateczny

Katechizowany:

- wie, co uczynili Apostołowie słysząc wezwanie Jezusa,
- umie wymienić kilka cudów Jezusa,
- umie opowiedzieć, co wydarzyło się w dniu Pięćdziesiątnicy,
- umie wymienić siedem darów Ducha Świętego,
- umie opowiedzieć o nawróceniu Szawła,
- spełnia wymagania na stopień dostateczny,

stopień dopuszczający

Katechizowany:

- wie, co wydarzyło się w dniu Pięćdziesiątnicy,
- wie, Kim jest Duch Święty,

- wie, że św. Piotr napisał dwa listy, które są zamieszczone w Nowym Testamencie,
- wie, że Maryja jest Matką Kościoła,

III. W chrzcie rodzimy się na nowo.

IV. Jesteśmy włączeni w dziedzictwo.

stopień bardzo dobry

Katechizowany:

- wie, jaka jest rola rodziców chrzestnych,
- wie, co czynili Apostołowie i uczniowie Jezusa, by Ewangelia rozprzestrzeniła się po świecie,
- umie wyjaśnić pojęcia: kościół, schizma, ekumenizm, hierarchia, diecezja, dekanat, parafia,
- potrafi wyjaśnić, co to znaczy, że Kościół jest jeden, święty, powszechny, apostołowski,
- dostrzega podobieństwa między życiem św. Pawła a życiem św. Wojciecha,
- wie, jak może przyczynić się do ochrony odziedziczonych dóbr i wartości kultury chrześcijańskiej,
- spełnia wymagania na stopień dobry.

stopień dobry

Katechizowany:

- wie, dlaczego Bóg wzywa człowieka do wspólnoty i jakie szanse daje wspólnota,
- wie, jakie konsekwencje miało przyjęcie przez Mieszka I chrztu św.,
- wie, czym zaznaczył się w dziejach Polski św. Wojciech i jakie znaczenie miała jego męczeńska śmierć,
- wie, co to jest kultura chrześcijańska,
- wie, do jakiej należy diecezji, jakiego dekanatu, jakiej parafii,
- wie, w czym może wyrazić się jego zaangażowanie w życie parafii,
- rozumie, co to znaczy, że Maryja jest Orędowniczką, Wspomożycielką i Pośredniczką,
- spełnia wymagania na stopień dobry.

stopień dostateczny

Katechizowany:

- umie wyjaśnić, kim jest człowiek dla Boga,
- wie, jakie jest znaczenie chrztu świętego,
- potrafi wymienić cechy Kościoła,

- zna datę chrztu Polski i wie, kto jako pierwszy w imieniu naszego narodu przyjął chrzest,
- umie wyjaśnić pojęcia: relikwie, męczeństwo
- wie, jak nazywa się biskup diecezji, na terenie której mieszka,
- spełnia wymagania na stopień dostateczny,

stopień dopuszczający

Katechizowany:

- wie, kto ustanowił chrzest i w jaki sposób ten sakrament jest udzielany,
- wie, że od chrztu świętego jest włączony we wspólnotę Kościoła,
- wie, do jakiej parafii należy i kto jest jej patronem,
- zna imię i nazwisko proboszcza swojej parafii

V. Być mocnym w wierze – moje zadania w życiu Kościoła.

VI. Chrześcijanin wobec konfliktów.

stopień bardzo dobry

Katechizowany:

- umie wyjaśnić sens przypowieści o talentach, znaczenie każdego z przykazań kościelnych,
- zna treść Hymnu do Miłości,
- spełnia wymagania na stopień bardzo dobry.

stopień dobry

Katechizowany:

- wie, co to znaczy przeobrażać świat z Chrystusem, jakie wartości powinny panować na świecie,
- zna treść przypowieści o talentach,
- wie, jak pierwsi chrześcijanie umacniali wspólnotę Kościoła,
- wie, na czym polega miłość chrześcijańska na podstawie tekstów Pisma św.,
- wie, co zrobić, aby rozmowa była spotkaniem pojednania,
- spełnia wymagania na stopień dobry.

stopień dostateczny

Katechizowany:

- umie wymienić pięć przykazań kościelnych,
- wie, jakich ludzi Jezus nazywał przyjaciółmi i kto może być przyjacielem Jezusa, dostateczny.

– spełnia wymagania na stopień

stopień dopuszczający

Katechizowany:

- wie, że modlitwa powinna zajmować najważniejsze miejsce w życiu chrześcijanina,
- umie wymienić czyny pokutne,
- wie, na czym polega przyjaźń,

VII. Modlitwa jednoczy nas we wspólnocie Kościoła.

VIII. Czynić świat szczęśliwym.

stopień bardzo dobry

Katechizowany:

- wie, jakie treści można wyczytać z modlitwy: „Ojcze nasz”,
- wie, z jakich części składają się: obrzędy wstępne, liturgia Słowa, liturgia Eucharystyczna, obrzędy zakończenia,
- umie wyjaśnić pojęcia: Caritas, lewita,
- spełnia wymagania na stopień bardzo dobry.

stopień dobry

Katechizowany:

- wie, że na modlitwie obecność ważniejsza jest od słów,
- wie, jakie metody modlitwy stosowali różni święci,
- wie, jaki jest chrześcijański system wartości, jak wpływa obecność Ducha Świętego na życie chrześcijanina,
- spełnia wymagania na stopień dobry.

stopień dostateczny

Katechizowany:

- wie, co mówią Psalmi o Bogu i człowieku,
- zna cztery główne części Mszy św.,

- wie, dzięki czemu życie człowieka na ziemi staje się radosne,
- spełnia wymagania na stopień dostateczny.

stopień dopuszczający

Katechizowany:

- wie, na czym polega przyjaźń,
- wie, na czym polega chrześcijańska postawa wobec człowieka cierpiącego.

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z RELIGII W KLASIE VII I VIII

Przedmiotowy system oceniania został opracowany na podstawie Programu nauczania religii rzymskokatolickiej w przedszkolach i szkołach zatwierdzonego przez Komisję Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski w dniu 9 czerwca 2010 (nr programu AZ-3-01/10) i jest zgodny z Rozporządzeniem MEN z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562, z późn. zm.).

Obowiązujące Podręczniki

1. Klasa VII – Spotkanie ze Słowem – Podręcznik do nauki religii dla I klasy gimnazjum, pod red. Ks. Jana Szpeta i Danuty Jackowiak, wyd. Święty Wojciech, Poznań 2011r.
2. Klasa VIII – Wolni przez miłość – Podręcznik do nauki religii dla II klasy gimnazjum, pod red. Ks. Jana Szpeta i Danuty Jackowiak, wyd. Święty Wojciech, Poznań 2000r.

W ocenianiu z religii obowiązują poniższe zasady:

1. Obiektywność – zastosowanie jednolitych norm i kryteriów oceniania.
2. Jawność – podawanie na bieżąco wyników pracy ucznia (rodzicom na ich zapotrzebowanie lub gdy zaistnieje taka potrzeba ze strony szkoły).
3. Instruktywność – wskazanie na występujące braki.
4. Mobilizacja do dalszej pracy.

Prowadzenie zróżnicowanych form i rodzajów kontroli:

1. Kontrola wstępna (dokonanie diagnozy wiedzy i umiejętności w początkowej fazie kształcenia).

2. Kontrola bieżąca (sprawdzanie w trakcie trwania procesu kształcenia).
3. Kontrola końcowa (dotyczy zakończonego etapu kształcenia).
4. Kontrola dystansowa (zbadanie trwałości wyników po pewnym okresie od zakończenia procesu).

Metody kontroli i ocen:

1. Konwencjonalne (bieżąca kontrola, prace pisemne, posługiwanie się książką, ćwiczenia praktyczne, kontrola graficzna, obserwacja uczniów w toku ich pracy itp.).
2. Techniczne sposoby kontrolowania procesu dydaktycznego (kontrola i ocena przy pomocy zróżnicowanych zadań testowych).

Sposoby oceniania:

Wartościowanie gestem, słowem, mimiką, stopniem.

Elementy wchodzące w zakres oceny z religii:

1. Ilość i jakość prezentowanych 2. Zainteresowanie przedmiotem .w iadomości.
3. Stosunek do przedmiotu.
4. Pilność i systematyczność.
5. Umiejętność zastosowania poznanych wiadomości w życiu.
6. Postawa.

Kontrola i ocena w religii nie dotyczy wyłącznie sprawdzenia wiadomości, lecz także wartościowania umiejętności, postaw, zdolności twórczych, rozwoju zainteresowań, motywacji uczenia się, a głównie kształtowania cech charakteru, woli, odpowiedzialności za swoje czyny, dokładności, wytrwałości, pracowitości, kultury osobistej, zgodności postępowania z przyjętą wiarą. Cele oceniania:

1. Informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych.
2. Motywowanie ucznia do dalszej pracy.
3. Pomaganie uczniowi w samodzielnym planowaniu jego rozwoju.
4. Systematyczne informowanie rodziców (prawnych opiekunów) o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia.
5. Umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno- wychowawczej.

Ocenie podlegają:

1. Pisemne prace kontrolne i kartkówki.
2. Odpowiedzi ustne objęte zakresem materiału z zakresu trzech ostatnich lekcji.
3. Wypowiedzi w trakcie lekcji, podczas dyskusji, powtórzenia itp.
4. Praca domowa: krótkoterminowa i długoterminowa.

5. Znajomość podstawowych prawd wiary.
 6. Prowadzenie zeszytu ucznia.
 7. Pilność, systematyczność, postawy, umiejętności.
 8. Przygotowanie do poszczególnych lekcji.
 9. Korzystanie z Pisma świętego, podręcznika i innych materiałów katechetycznych.
 10. Inne formy aktywności ucznia:
 - praca w grupie (udział w dyskusji, prezentowanie efektów pracy zespołu),
 - aktywność na zajęciach lekcyjnych,
 - referaty, prezentacje,
 - udział w olimpiadach, konkursach, projektach edukacyjnych.
 11. Zaangażowanie w przygotowanie i przeprowadzenie uroczystości szkolnych o charakterze religijnym, zaangażowanie w przygotowanie gazetek szkolnych, współpraca ze wspólnotą parafialną.
 12. Praktyki religijne nie podlegają ocenie.
- Zasady oceniania
1. Nauczyciel religii na początku każdego roku szkolnego informuje uczniów oraz ich rodziców (prawnych opiekunów) o:
 - wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania śródrocznej i rocznej (semestralnej) oceny klasyfikacyjnej wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania;
 - sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów;
 - warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej (semestralnej) oceny klasyfikacyjnej.
 2. Oceny cząstkowe – semestralne i końcoworocznej – wyrażone są według skali:
 - celujący (6),
 - bardzo dobry (5),
 - dobry (4),
 - dostateczny (3),
 - dopuszczający (2),
 - niedostateczny (1).
 3. W ciągu jednego semestru nauczyciel wystawia każdemu uczniowi co najmniej trzy oceny cząstkowe.

4. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów). Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) nauczyciel religii uzasadnia ustaloną ocenę w sposób określony w statucie szkoły.
5. Pisemne prace kontrolne przeprowadzane są dwa razy w ciągu semestru. Obejmują więcej niż trzy jednostki lekcyjne. Zapowiedziane są co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem, a sprawdzane są przez nauczyciela do dwóch tygodni. Natomiast zakres materiału kartkówek powinien obejmować nie więcej niż trzy jednostki lekcyjne lub materiał podstawowy. Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia z religii są udostępniane do wglądu uczniowi lub jego rodzicom (prawnym opiekunom).
6. Odpowiedzi ustne objęte są zakresem materiału z zakresu trzech ostatnich lekcji. Uczeń ma prawo jeden raz w ciągu semestru zgłosić nieprzygotowanie do odpowiedzi (bez konsekwencji).
7. Praca domowa: krótkoterminowa i długoterminowa, kontrolowana jest na bieżąco, a oceniania przynajmniej raz w ciągu semestru. Uczeń ma prawo trzy razy w ciągu semestru zgłosić brak pracy krótkoterminowej (bez konsekwencji). Każdy kolejny brak pracy domowej wiąże się z otrzymaniem oceny niedostatecznej. Kontrola znajomości podstawowych prawd wiary zdobywana jest podczas odpowiedzi ustnej lub pisemnej.
8. Zeszyt ucznia (ćwiczenia) sprawdzany jest według ustaleń nauczyciela. Przynajmniej jeden raz w semestrze przeprowadzana jest kompleksowa ocena zeszytu.
9. Promuje się systematyczne ocenianie w ciągu semestrów połączone z możliwością poprawiania. W wyjątkowych, uzasadnionych sytuacjach poprawianie może odbywać się bezpośrednio przed wystawianiem oceny semestralnej lub końcoworocznej. Przeprowadza się je według ustaleń osób zainteresowanych w terminie i z zakresu wskazanego przez nauczyciela religii z zastosowaniem formy pisemnej lub ustnej.
10. Przed rocznym (semestralnym) klasyfikacyjnym zebraniem plenarnym rady pedagogicznej nauczyciel religii jest zobowiązany poinformować ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów) o przewidywanej dla niego rocznej (semestralnej) ocenie klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych w terminie i formie określonych w statucie szkoły.

11. Ocena śródroczna i roczna nie ma charakteru średniej arytmetycznej ocen cząstkowych; znaczący wpływ mają przede wszystkim oceny uzyskane (w semestrze lub w ciągu całego roku szkolnego) z prac kontrolnych, dłuższych wypowiedzi, referatów, o ile prezentacja ich przejmie formę wypowiedzi ustnej oraz innych form pracy o charakterze samodzielnym.

12. Uczeń, który przystąpi do olimpiady czy konkursu religijnego i pomyślnie ukończy co najmniej etap szkolny, będzie mógł uzyskać podniesienie oceny końcoworocznej o jeden stopień.

13. Laureaci konkursów przedmiotowych z religii o zasięgu wojewódzkim (diecezjalnym), międzywojewódzkim i ogólnopolskim otrzymują z danych zajęć edukacyjnych celującą roczną (semestralną) ocenę klasyfikacyjną. Uczeń, który tytuł laureata ww. konkursów bądź laureata lub finalisty olimpiady przedmiotowej uzyskał po ustaleniu albo uzyskaniu rocznej (semestralnej) oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych, otrzymuje celującą końcową ocenę klasyfikacyjną z religii.

14. Uczeń może nie być klasyfikowany z religii jeżeli brak jest podstaw do ustalenia śródrocznej lub rocznej (semestralnej) oceny klasyfikacyjnej z powodu nieobecności ucznia na zajęciach edukacyjnych przekraczającej połowę czasu przeznaczanego na zajęcia z religii w szkolnym planie nauczania. Uczeń nieklasyfikowany z powodu usprawiedliwionej nieobecności może zdawać egzamin klasyfikacyjny z religii.

15. Egzamin klasyfikacyjny z religii zdaje również uczeń:

- realizujący, na podstawie odrębnych przepisów, indywidualny tok nauki;
- spełniający obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą.

16. Uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) mogą zgłosić zastrzeżenia do dyrektora szkoły, jeżeli uznają, że roczna (semestralna) ocena klasyfikacyjna z religii została ustalona niezgodnie z przepisami prawa dotyczącymi trybu ustalania tej oceny. Zastrzeżenia mogą być zgłoszone w terminie 7 dni od dnia zakończenia zajęć dydaktycznych.

17. Informacja o grożącej ocenie niedostatecznej z przedmiotu winna być przekazana uczniowi i jego rodzicom (prawnym opiekunom) na miesiąc przed klasyfikacją. Nauczyciel religii przedstawia możliwości poprawy oceny poprzez uzupełnienie niezbędnych wiadomości i umiejętności.

18. Uczeń, który w wyniku klasyfikacji rocznej (semestralnej) uzyskał ocenę niedostateczną z religii może zdawać egzamin poprawkowy.

19. Nauczyciel religii jest zobowiązany, na podstawie opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie ww. wymaganiom.

Ustalenie wymagań programowych w obrębie poszczególnych poziomów oraz zastosowanie ich w określonych ocenach osiągnięć uczniów

1. Wymagania ponadprogramowe (wykraczające)

Na ocenę CELUJĄCĄ uczeń:

- Spełnia wymagania określone w zakresie oceny bardzo dobrej.
- Prezentuje treści wiadomości powiązane ze sobą w systematyczny układ.
- Samodzielnie posługuje się wiedzą dla celów teoretycznych i praktycznych.
- Wykazuje się właściwym stylem wypowiedzi, swobodą w posługiwaniu się terminologią przedmiotową i inną.
- Angażuje się w prace pozalekcyjne (np. gazetki religijne, montaż sceniczne, pomoce katechetyczne itp.).
- Osiąga sukcesy w konkursach wiedzy religijnej.
- Jego pilność, systematyczność, zainteresowanie, stosunek do przedmiotu nie budzi żadnych zastrzeżeń.
- Wykazuje się umiejętnościami i wiadomościami wykraczającymi poza wymagania edukacyjne; jego praca jest oryginalna i twórcza oraz wskazuje na dużą samodzielność.
- Inne osiągnięcia indywidualne ucznia promujące ocenę celującą.

2. Wymagania dopełniające

Na ocenę BARDZO DOBRĄ uczeń:

- Spełnia wymagania określone w zakresie oceny dobrej.
- Opanował pełny zakres wiedzy, postaw i umiejętności określony poziomem nauczania religii.
- Prezentuje poziom wiadomości powiązanych ze sobą w logiczny układ.
- Umiejętnie wykorzystuje wiadomości w teorii i praktyce bez ingerencji nauczyciela.
- Wykazuje się właściwym stylem wypowiedzi.
- Odznacza się pełną znajomością pacierza.
- Wzorowo prowadzi zeszyt i odrabia prace domowe.

- Aktywnie uczestniczy w religii.
- Uczestniczy w konkursach wiedzy religijnej.
- Jest pilny, systematyczny, zainteresowany przedmiotem.
- Odpowiedzialnie włącza się w dynamikę i przeżycia roku liturgicznego.
- Opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności wyznaczonych przez nauczyciela programem nauczania; osiągnięcia ucznia należą do złożonych i wymagających samodzielności.
- Inne możliwości indywidualne ucznia promujące ocenę bardzo dobrą.

3. Wymagania rozszerzające

Na ocenę DOBRĄ uczeń:

- Spełnia wymagania określone w zakresie oceny dostatecznej.
- Opanował materiał programowy z religii.
- Prezentuje wiadomości powiązane związkami logicznymi.
- Poprawnie rozumie uogólnienia i związki między nimi oraz wyjaśnia zjawiska inspirowane przez nauczyciela.
- Stosuje wiedzę w sytuacjach teoretycznych i praktycznych.
- Wykazuje się dobrą znajomością pacierza.
- W zeszytce ma wszystkie notatki i prace domowe.
- Korzysta z pomocy dydaktycznych podczas zajęć lekcyjnych (podręcznik, zeszyt ucznia i inne).
- Systematycznie uczestniczy w zajęciach religii.
- Jest zainteresowany przedmiotem.
- Wykazuje się dobrą umiejętnością zastosowania zdobytych wiadomości.
- Postawa ucznia nie budzi wątpliwości.
- Stara się być aktywnym podczas lekcji.
- Wiadomości i umiejętności ucznia przewidziane programem nauczania nie są pełne dla danego etapu nauczania, ale wiele umiejętności ma charakter złożony i samodzielny.
- Inne osiągnięcia indywidualne ucznia promujące ocenę dobrą.

4. Wymagania podstawowe

Na ocenę DOSTATECZNĄ uczeń:

- Opanował łatwe, całkowicie niezbędne wiadomości, postawy i umiejętności.
- Prezentuje podstawowe treści materiału programowego z religii.
- Wykazuje się wiadomościami podstawowymi, połączonymi związkami logicznymi.

- Dość poprawnie rozumie podstawowe uogólnienia oraz wyjaśnia ważniejsze zjawiska z pomocą nauczyciela.
- Potrafi stosować wiadomości dla celów praktycznych i teoretycznych przy pomocy nauczyciela.
- W przekazywaniu wiadomości z religii popełnia niewielkie i nieliczne błędy.
- Odznacza się małą kondensacją wypowiedzi.
- Wykazuje się podstawową znajomością pacierza.
- W zeszycie ucznia sporadyczne braki notatek, prac domowych.
- Prezentuje przeciętną pilność, systematyczność i zainteresowanie przedmiotem.
- Wiadomości i umiejętności ucznia są na poziomie podstawowych wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania dla danego etapu; wiadomości i umiejętności należą do przystępnych, o średnim stopniu złożoności i wystarczą do pomyślnego dalszego uczenia się.
- Inne możliwości indywidualne ucznia wskazujące na ocenę dostateczną.

5. Wymagania konieczne

Na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ uczniów:

- Opanował konieczne pojęcia religijne.
- Wykazuje się luźno zestawionym poziomem wiadomości programowych.
- Prezentuje mało zadowolający poziom postaw i umiejętności.
- Wykazuje brak rozumienia podstawowych uogólnień.
- Cechuje się brakiem podstawowej umiejętności wyjaśniania zjawisk.
- Nie potrafi stosować wiedzy, nawet przy pomocy nauczyciela.
- Podczas przekazywania wiadomości popełnia liczne błędy, wykazuje niepoprawny styl wypowiedzi, posiada trudności w wystawianiu się.
- Prowadzi zeszyt ucznia.
- Ma problemy ze znajomością pacierza.
- Wykazuje poprawny stosunek do religii.
- Opanował elementarne wiadomości i umiejętności programowe przewidziane dla danego etapu edukacyjnego; są to wiadomości i umiejętności przystępne, proste i praktyczne, niezbędne w funkcjonowaniu bardzo szkolnym i pozaszkolnym.
- Inne możliwości indywidualne ucznia wskazujące na ocenę dopuszczającą.

6. Ocena NIEDOSTATECZNA

Uczeń:

- Wykazuje rażący brak wiadomości programowych.

- Cechuje się brakiem jedności logicznej między wiadomościami.
- Prezentuje zupełny brak rozumienia uogólnień i nieumiejętność wyjaśniania zjawisk.
- Wykazuje zupełny brak umiejętności stosowania wiedzy.
- Podczas przekazywania informacji popełnia bardzo liczne błędy.
- Cechuje się rażąco niepoprawnym stylem wypowiedzi.
- Nie wykazuje się znajomością pacierza.
- Nie posiada zeszytu ucznia lub dość często nie przynosi go na lekcję.
- Lekceważy przedmiot.
- Opuszcza lekcje religii.
- Inne uwarunkowania indywidualne ucznia wskazujące na ocenę niedostateczną.

Wszystkie inne ustalenia znajdują się w Wewnętrzny Systemie Oceniania obowiązującym w szkole oraz w zasadach oceniania opracowanych przez Komisję Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski.